ಅಥ ಉತ್ತರಾರ್ಧಃ

ಅಥ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಅಸ್ತಿ ಪ್ರಾಸ್ತಿತಿ ಕಂಸಸ್ಯ ಮಹಿಷ್ಯೌ ಭರತರ್ಷಭ । ಹತೇ ಭರ್ತರಿ ದುಃಖಾರ್ತೇ ಈಯತುಃ ಸ್ವಪಿತುರ್ಗೃಹಾನ್ ॥ 1 ॥
ಪಿತ್ರೇ ಮಗಧರಾಜಾಯ ಜರಾಸಂಧಾಯ ದುಃಖಿತೇ । ವೇದಯಾಂಚಕ್ರತುಃ ಸರ್ವಮಾತ್ಮವೈರೂಪ್ಯಕಾರಣಮ್ ॥ 2 ॥
ಸ ತದಪ್ರಿಯಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಶೋಕಾಮರ್ಷಯುತೋ ನೃಪಃ । ಅಯಾದವೀಂ ಮಹೀಂ ಕರ್ತುಂ ಚಕ್ರೇ ಪರಮಮುದ್ಯಮಮ್ ॥
ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಭಿರ್ವಿಂಶದ್ಭಿಸ್ತಿಸೃಭಿಶ್ಚಾಪಿ ಸಂವೃತಃ । ಯದುರಾಜಧಾನೀಂ ಮಥುರಾಂ ನ್ಯರುಣತ್ಸರ್ವತೋದಿಶಮ್ ॥ 4 ॥
ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ತದ್ಬಲಂ ಕೃಷ್ಣ ಉದ್ವೇಲಮಿವ ಸಾಗರಮ್ । ಸ್ವಪುರಂ ತೇನ ಸಂರುದ್ಧಂ ಸ್ವಜನಂ ಚ ಭಯಾಕುಲಮ್ ॥ 5 ॥
ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಭಗವಾನ್ ಹರಿಃ ಕಾರಣಮಾನುಷಃ । ತದ್ದೇಶಕಾಲಾನುಗುಣಂ ಸ್ವಾವತಾರಪ್ರಯೋಜನಮ್ ॥ 6 ॥
ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಬಲಂ ಹ್ಯೇತದ್ಭುವಿ ಭಾರಂ ಸಮಾಹಿತಮ್ । ಮಾಗಧೇನ ಸಮಾನೀತಂ ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಭೂಭೃತಾಮ್ ॥
ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಭಿಃ ಸಂಖ್ಯಾತಂ ಭಟಾಶ್ವರಥಕುಂಜರೈಃ । ಮಾಗಧೋಽಪಿ ನ ಹಂತವ್ಯೋ ಭೂಯಃ ಕರ್ತಾ ಬಲೋದ್ಯಮಮ್ ॥

ಏತದರ್ಥೋಽವತಾರೋಽಯಂ ಭೂಭಾರಹರಣಾಯ ಮೇ ।
ಸಂರಕ್ಷಣಾಯ ಸಾಧೂನಾಂ ಕೃತೋಽನ್ಯೇಷಾಂ ವಧಾಯ ಚ ॥ 9 ॥

ಅನ್ಯೋಽಪಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಾಯೈ ದೇಹಃ ಸಂಭ್ರಿಯತೇ ಮಯಾ । ವಿರಾಮಾಯ ಹ್ಯಧರ್ಮಸ್ಯ ಕಾಲೇ ಪ್ರಭವತಃ ಕ್ವಚಿತ್ ॥
ಏವಂ ಧ್ಯಾಯತಿ ಗೋವಿಂದೇ ಮಗಧಾಧಿಪತಿರ್ಬಲೀ । ಮಥುರಾಂ ಸವನೋದ್ಯಾನಾಂ ರುರೋಧ ಬಹುಸೈನಿಕಃ ॥ 11 ॥
ಕಲಿಂಗಶ್ಚೇಕಿತಾನಶ್ಚ ದಂತವಕ್ತ್ರವಿದೂರಥೌ । ಉಲ್ಮುಕೋ ವೇಣುದಾರೀ ಚ ಶಾಲ್ವಶ್ಚೈದ್ಯಶ್ಚ ದುರ್ಮತಿಃ ॥ 12 ॥
ಪೂರ್ವದ್ವಾರಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ರುರುಧುರ್ಮಾಗಧಾಜ್ಞಯಾ । ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತ್ಯೌ ವಿರಾಟೋದರದಸ್ತಥಾ ॥
ಏಕಲವ್ಯೋ ಬಾಹ್ಲಿಕಶ್ಚ ತಥಾ ಪಂಚನದೇಶ್ವರಃ । ರುರುಧುರ್ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರಂ ಪೌಂಡ್ರಕಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ ॥ 14 ॥
ಯುಧಾಮನ್ಯುರ್ಬೃಹತ್ಕ್ಷತ್ರಃ ಶಾಲ್ವೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಸ್ತಥಾ । ಉತ್ತಮೌಜಾಶ್ಚ ರುಕ್ಮೀ ಚ ದ್ರುಮಶ್ಚೈವ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ ॥ 15 ॥
ಏತೇ ನಿಯುಕ್ತಾ ರಾಜಾನೋ ಜರಾಸಂಧೇನ ಭಾರತ । ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರಮಾಸಾದ್ಯ ರುರುಧುರ್ಮಥುರಾಂ ಪುರೀಮ್ ॥ 16 ॥
ದ್ರುಪದಃ ಶಿಶುಪಾಲಶ್ಚ ತ್ರಿಗರ್ತೋಽಥ ಜಯದ್ರಥಃ । ಶಕುನಿಃ ಸೋಮದತ್ತಶ್ಚ ಕುಣಿಂದಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ ॥ 17 ॥
ಜರಾಸಂಧೇನ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಮದಬಲಾನ್ವಿತಾಃ । ಉತ್ತರದ್ವಾರಮಾಸಾದ್ಯ ರುರುಧುರ್ಭರತರ್ಷಭ ॥ 18 ॥
ತೇ ನಿರುದ್ಧ್ಯ ಚತುರ್ದ್ವಾರಾಣ್ಯುದ್ವೇಲಾಂಭೋಧಿಸನ್ನಿಭಾಃ । ಸಿಂಹನಾದಂ ಚ ಕುರ್ವಂತೋ ದಧ್ಮುಃ ಶಂಖಾನನೇಕಶಃ ॥

ಕ್ಷ್ವೇಲಂತೋ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧಾ ಜಘ್ನುರ್ಭೇರೀಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ 20 ॥
ತದ್ವೀರಭೂಪಾಲಕದಂಬಜೃಂಭಿತಂ ಯುಗಾವಸಾನಾರ್ಣವಘೂರ್ಣಿತೋಪಮಮ್ ।
ನಿಶಮ್ಯ ಕೃಷ್ಣೋ ನ ಚಚಾಲ ಚೇತಸಾ ಸೃಗಾಲಘೋಷಂ ಮೃಗರಾಡಿವೋದ್ಧತಃ ॥ 21 ॥

ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಗಗನಾತ್ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸೌ । ರಥಾವುಪಸ್ಥಿತೌ ಸದ್ಯಃ ಸಸೂತೌ ಸಪರಿಚ್ಛದೌ ॥ 22 ॥
ಆಯುಧಾನಿ ಚ ದಿವ್ಯಾನಿ ಪುರಾಣಾನಿ ಯದೃಚ್ಛಯಾ । ಚಕ್ರಂ ಸುದರ್ಶನಂ ಘೋರಂ ಸಹಸ್ರಾರಂ ಮನೋರಮಮ್ ॥
ಗದಾ ಕೌಮೋದಕೀ ಗುರ್ವೀ ನಾಮ್ನಾ ಕೌಮೋದಕೀ ಶುಭಾ । ತ್ರಿನತಂ ಕಾರ್ಮುಕಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಸಂಜ್ಞಂ ಗುಣಾನ್ವಿತಮ್ ॥
ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರಃ ಶಿತಮುಖಃ ಖಡ್ಗೋ ನಂದಕಸಂಜ್ಞಿತಃ । ಲಘೂಶರಾಚಿತೌ ರಮ್ಯೌ ತೂಣೌ ಚಾಕ್ಷಯಸಾಯಕೌ ॥ 25 ॥
ತುರಗಾಃ ಶೈಬ್ಯಸುಗ್ರೀವಮೇಘಪುಷ್ಪಬಲಾಹಕಾಃ । ಹಲಂ ಚ ಬಲಭದ್ರಸ್ಯ ಮುಸಲಂ ಚ ದೃಢಂ ಕುರು ॥ 26 ॥
ಇತ್ಯೇತಾನ್ಯಾಯುಧಾನ್ಯಾಜೌ ಗಗನಾದಾಗತಾನಿ ಸಃ । ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜನ್ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಸಂಕರ್ಷಣಮಥಾಬ್ರವೀತ್ ॥ 27 ॥
ಪಶ್ಯಾರ್ಯವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಯದೂನಾಂ ತ್ವಾವತಾಂ ಪ್ರಭೋ । ಏಷ ತೇ ರಥ ಆಯಾತೋ ದಯಿತಾನ್ಯಾಯುಧಾನಿ ಚ ॥

ಯಾನಮಾಸ್ಥಾಯ ಜಹ್ಯೇತದ್ ವ್ಯಸನಾತ್ ಸ್ವಾನ್ ಸಮುದ್ಧರ । ಏತದರ್ಥಂ ಹಿ ನೌ ಜನ್ಮ ಸಾಧೂನಾಮೀಶ ಸತ್ಕೃತಮ್ ॥
ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯನೀಕಾನಾಂ ಭೂಮೇರ್ಭಾರಮಪಾಕುರು । ಏವಂ ಸಮ್ಮಂತ್ರ್ಯ ದಾಶಾರ್ಹೌ ದಂಶಿತೌ ರಥಿನಾಂ ವರೌ ॥
ದಂಶಿತೈಶ್ಚ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠೈರ್ಬಹುಭಿಶ್ಚ ಸಮನ್ವಿತೌ । ನಿರ್ಜಗ್ಮತುಃ ಪುರವರಾದ್ಬಲೇನಾಲ್ಪೀಯಸಾ ನೃಪ ॥ 31 ॥
ನಿರ್ಗತ್ಯ ಸದನಾತ್ಕೃಷ್ಣೋ ವೃಷ್ಣೀನಾಹೂಯ ಸರ್ವಶಃ । ಆಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ತೂರ್ಣಂ ಚತುರ್ದ್ವಾರಸ್ಯ ಪಾಲನೇ ॥ 32 ॥
ವಸುದೇವಂ ಚ ನಿಶಠಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮುದ್ಧವಮ್ । ಕೃಷ್ಣೋ ನಿರ್ಯಾತಯಾಮಾಸ ಪೂರ್ವದ್ವಾರೇಣ ಭಾರತ ॥ 33 ॥
ಉಗ್ರಸೇನಂ ಸುದಾಮಾನಂ ಪೃಥುಂ ವಿಪೃಥುಮೇವ ಚ । ಹರಿರ್ನಿರ್ಯಾತಯಾಮಾಸ ದ್ವಾರೇಣಾನುತ್ತರೇಣ ವೈ ॥ 34 ॥
ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚ ಗದಂ ಚೈವ ಪ್ರಸೇನಂ ಗಾದಿನೀಸುತಮ್ । ಹರಿಃ ಪ್ರತೀಚೀದ್ವಾರೇಣ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ದುರ್ಮದಾನ್ ॥ 35 ॥
ಗೋವಿಂದಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸ್ವಯಂ ದಾರುಕಸಾರಥಿಃ । ಆತ್ತಾಭೀಷ್ಟಪ್ರಹರಣಃ ಸಂಕರ್ಷಣಸಹಾಯವಾನ್ ॥ 36 ॥

ಉತ್ತರೇಣ ವಿನಿರ್ಗಮ್ಯ ದ್ವಾರೇಣ ಜಗದೀಶ್ವರಃ ।
ಶಂಖಂ ದಧ್ಮೌ ಮಹಾಪ್ರಾಣಂ ದೈತ್ಯದಾನವಭೀಷಣಮ್ ॥
ಆಹ ದಾರುಕಮಾಸೀನಂ ರಥಾಗ್ರೇ ಮಾಧವಃ ಸ್ಮಯನ್ ॥ 37 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ರಥಂ ವಾಹಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಯತ್ರ ತೌ ಚೈದ್ಯಮಾಗಧೌ ।
ತರ್ಪಯಾಮಿ ನೃಪಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಸಾಯಕೈರ್ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾನ್ ॥ 38 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ದಾರುಕಸ್ತೇನ ಹಯಾಂಸ್ತೂರ್ಣಮಚೋದಯತ್ । ವ್ಯನದತ್ ಸಿಂಹನಾದಂ ಚ ಗೋವಿಂದಃ ಪರವೀರಹಾ ॥
ಶಂಖಮಾಧ್ಮಾಯ ರಾಮೋಽಪಿ ಸಿಂಹನಾದಂ ವ್ಯನೀನದತ್ । ತತೋಽಭೂತ್ಪರಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಹೃದಿ ಚಿಂತಾ ಸವೇಪಥುಃ ॥
ಪೂರ್ವದ್ವಾರಿ ನೃಪೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಯದೂನಾಂ ಕದನಂ ಮಹತ್ । ಆಸೀಚ್ಚತುರ್ಭಿರಷ್ಟಾನಾಂ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ॥ 41 ॥
ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರ್ಯಪಿ ತಥಾ ಗೋವಿಂದಾಧ್ಮಾತಚೇತಸಾಮ್ । ಆಸೀದ್ಯದೂನಾಂ ಕದನಂ ರಾಜನ್ಯಕಟಕೇನ ವೈ ॥ 42 ॥
ಅಪರದ್ವಾರ್ಯಪಿ ತಥಾ ಯದೂನಾಂ ದೃಢಧನ್ವಿನಾಮ್ । ಆಸೀದ್ರಾಜಸಮಾಜೇನ ಸಂಗ್ರಾಮೋ ರೋಮಹರ್ಷಣಃ ॥
ತೇ ಹನ್ಯಮಾನಾ ಯದವೋ ರಾಜಭಿಃ ಶಕ್ರವಿಕ್ರಮೈಃ । ನ ಚೇಲುಃ ಸಂಗರಾದ್ರಾಜನ್ ಲೋಕದ್ವಯಜಿಗೀಷವಃ ॥ 44 ॥
ತತ್ರ ಯಾದವಶಾರ್ದೂಲೋ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಲ್ಲಭಃ । ಆಸಸಾದ ಮಹಾಘೋರೌ ಯತ್ರ ತೌ ಚೈದ್ಯಮಾಗಧೌ ॥

ಜರಾಸುತಸ್ತಾವಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಾಧವೌ ಮಹಾಬಲೌಘೇನ ಬಲೀಯಸಾವೃಣೋತ್ ।
ಸಸೈನ್ಯಯಾನಧ್ವಜವಾಜಿಸಾರಥೀ ಸೂರ್ಯಾನಲೌ ವಾಯುರಿವಾಭ್ರರೇಣುಭಿಃ ॥ 46 ॥
ಸುಪರ್ಣತಾಲಧ್ವಜಚಿಹ್ನಿತೌ ರಥೌ ವಿಲಕ್ಷಯಂತ್ಯೋ ಹರಿರಾಮಯೋರ್ಮೃಧೇ ।
ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಪುರಾಟ್ಟಾಲಕಹರ್ಮ್ಯಗೋಪುರಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ ಸಮ್ಮುಮುಹುಃ ಶುಚಾರ್ದಿತಾಃ ॥ 47 ॥
ಹರಿಃ ಪರಾನೀಕಪಯೋಮುಚಾ ಮುಹುಃ ಸಿಲೀಮುಖಾತ್ಯುಲ್ಬಣವರ್ಷಪೀಡಿತಮ್ ।
ಸ್ವಸೈನ್ಯಮಾಲೋಕ್ಯ ಸುರಾಸುರಾರ್ಚಿತಂ ವ್ಯಘೂರ್ಣಯಚ್ಛಾರ್ಙ್ಗಶರಾಸನೋತ್ತಮಮ್ ॥ 48 ॥
ಗೃಹ್ಣನ್ನಿಷಂಗಾದಥ ಸಂದಧಚ್ಛರಾನ್ ವಿಕೃಷ್ಯ ಮುಂಚನ್ ಶಿತಬಾಣಸಂಚಯಮ್ ।

ನಿಘ್ನನ್ ರಥಾನ್ ಕುಂಜರವಾಜಿಯೂಥಪಾನ್ ನಿರಂತರಂ ಯದ್ವದಲಾತಚಕ್ರಮ್ ॥ 49 ॥
ತತಃ ಶಶಾಂಕಾಕೃತಿ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಮಹಾಧ್ವನಿಂ ದೈತ್ಯಕುಲಾಪಚಾರಮ್ ।
ಮುಖೇ ನಿಧಾಯಾಶು ಪುಪೂರ ಯಾದವಾನಾಶ್ವಾಸಯನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕೂಟಘಟ್ಟಿತಾನ್ ॥ 50 ॥
ನೃಪಾಸ್ತದಾಕರ್ಣ್ಯ ತು ಕರ್ಣನಿಷ್ಠುರಂ ಕ್ರಮೇಣ ನಿರ್ಭಿನ್ನಹೃದೋ ಬಭೂವಿರೇ ।
ಯದುಪ್ರವೀರಾಶ್ಚ ಸಮುದ್ಯತಾಯುಧಾ ರಣೇ ನೃಪಾನ್ ಜಘ್ನುರನೀಕಸಂಯುತಾಃ ॥ 51 ॥
ತತಶ್ಚತುರ್ದ್ವಾರಗತಾನ್ ಮಹೀಪತೀನ್ ಯದುಪ್ರವೀರಾಃ ಪರಿಭೂಯ ಸರ್ವಶಃ ।
ಚಕ್ರುಃ ಶರೌಘೈಃ ಸಹಸೈಕವಾಹಿನ ಆಪ್ಯಾಯಿತಾಃ ಶಾರ್ಙ್ಗರವೇಣ ಶೌರಿಣಾ ॥ 52 ॥
ತತೋ ಹರಿಂ ಚೈದ್ಯಪತಿಂ ಮಂಡಲೀಕೃತಕಾರ್ಮುಕಃ । ಭರ್ತ್ಸಯನ್ ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣೇತಿ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ॥ 53 ॥
ತಮಭ್ಯಧಾವದ್ಗೋವಿಂದೋ ವಿಮುಂಚನ್ ಸಾಯಕಾನ್ ಬಹೂನ್ ।
ಮಂಡಲೀಕೃತಕೋದಂಡಸ್ಸೈಲಧೌತಾನ್ ಶಿತಾನ್ ಶರಾನ್ ॥ 54 ॥
ತತಃ ಪಂಚ ಶರಾನ್ ಘೋರಾನಾದಾಯ ದಮಘೋಷಜಃ। ಚತುರ್ಭಿಸ್ತುರಗಾನಾಶು ವಿವ್ಯಾಧೈಕೇನ ಸಾರಥಿಮ್ ॥ 55 ॥
ಭೂಯೋ ದಶಾಶು ಸಂಧಾಯ ವಿವ್ಯಾಧ ಮಧುಸೂದನಮ್ । ವ್ಯನದತ್ ಸಿಂಹನಾದಂ ಚ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ॥
ತತಸ್ತಮಾಹ ಗೋವಿಂದಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಪೂಜಯನ್ । ಭೋ ಭೋ ಚೈದ್ಯ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ವೀರೋಽಸಿ ಬಲವಾನಸಿ ॥
ಅತೋ ಮೇ ಪಶ್ಯ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಧಾನುಷ್ಮತ್ತ್ವಂ ಸ್ವಯಂ ರಣೇ । ಇತಿ ಬ್ರುವತಿ ಗೋವಿಂದೇ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ ॥
ವಿವ್ಯಧುರ್ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಯೋಗಪದ್ಯೇನ ಮಾಧವಮ್ । ತಾಂಸ್ತಾನ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕಶಃ ಕೃಷ್ಣೋ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪಂಚಭಿರಾಶುಗೈಃ ॥
ಸಾರಥಿಂ ಚತುರೋ ವಾಹಾನನಯದ್ ಯಮಸಾಧನಮ್ । ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈರ್ಭೂಯೋಽಪ್ಯೇಕೈಕಂ ನೃಪತೀನ್ ರಣೇ ॥
ವಕ್ಷಸ್ಯಾಸ್ಯೇ ಲಲಾಟೇ ಚ ವಿವ್ಯಾಧ ಯದುನಂದನಃ । ತತಶ್ಚ ತ್ರಿಂಶತಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ತ್ರಿಂಶತ್ಕಾರ್ಮುಕಮಾಹವೇ ॥ 61 ॥
ತ್ರಿಂಶದ್ಭಿಃ ಸಾಯಕೈರಾಶು ಚಿಚ್ಛೇದ ಯದುಪುಂಗವಃ । ದಮಘೋಷಸುತಸ್ಯಾಪಿ ಧನುಶ್ಛಿತ್ವಾ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ ॥ 62 ॥
ಧ್ವಜಂ ಚ ಮುಕುಟಚ್ಛತ್ರೇ ಚಕರ್ತ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ । ತತೋ ದಶ ಹರಿರ್ಭಲ್ಲಾನ್ ಶಾರ್ಙ್ಗೇ ಸಂಧಾಯ ಮಾಧವಃ ॥ 63 ॥
ಆಕರ್ಣಾಂತಂ ಸಮಾಕೃಷ್ಯ ಚೈದ್ಯಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಂಗರೇ । ತೇನ ರಾಜನ್ಯಕಟಕಂ ವಿಭ್ರಾಂತಂ ಶರತಾಡಿತಮ್ ॥ 64 ॥
ಕಾಲಾಂತಮಾರುತೋದ್ಧೂತಶೈಲದ್ರುಮಲತೋಪಮಮ್ । ತ್ರಾತಾರಂ ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛದ್ವೈ ಹತಾಶ್ವರಥಸಾರಥಿ ॥ 65 ॥
ಶರಾನ್ ವಿಮುಂಚನ್ ಜಲಜಂ ಚ ಪೂರಯನ್ ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಯನ್ ಕಾರ್ಮುಕಮುಗ್ರಪೌರುಷಃ ।
ವಿಲೋಕಯನ್ ಮಾಗಧಸೈನ್ಯಮಾಹವೇ ನಿರಂತರಂ ಯದ್ವದಲಾತಚಕ್ರಮ್ ॥ 66 ॥
ನಿರ್ಭಿನ್ನಕುಂಭಾಃ ಕರಿಣೋ ನಿಪೇತುರನೀಕಶೋಽಶ್ವಾಃ ಶರರುಗ್ಣಕಂಧರಾಃ ।
ರಥಾ ಹತಾಶ್ವಧ್ವಜಸೂತನಾಯಕಾಃ ಪದಾತಯಶ್ಛಿನ್ನಭುಜೋರುಕಂಧರಾಃ ॥ 67 ॥
ಸಂಛಿದ್ಯಮಾನದ್ವಿಪದೇ ಭವಾಜಿನಾಮಂಗ ಪ್ರಸೂತಾಃ ಶತಶೋಽಸೃಗಾಪಗಾಃ ।
ಭುಜಾ ಹಯಾಃ ಪೂರುಷಶೀರ್ಷಕಚ್ಛಪಾಹತದ್ವಿಪದ್ವೀಪಹಯಗ್ರಹಾಕುಲಾಃ ॥ 68 ॥
ಕರೋರುಮೀನಾ ನರಕೇಶಶೈವಲಾ ಧನುಸ್ತರಂಗಾಯುಧಗುಲ್ಮಸಂಕುಲಾಃ ।
ಆಸ್ಫೂರ್ಜಿತಾವರ್ತಭಯಾನಕಾ ಮಹಾಮಣಿಪ್ರವೇಕಾಭರಣಾಶ್ಮಶರ್ಕರಾಃ ॥ 69 ॥
ಪ್ರವರ್ತಿತಾ ಭೀರುಭಯಾವಹಾ ಮೃಧೇ ಮನಸ್ವಿನಾಂ ಹರ್ಷವಹಾಃ ಪರಸ್ಪರಮ್ ।
ವಿನಿಘ್ನತಾರೀನ್ ಮುಸಲೇನ ದುರ್ಮದಾನ್ ಸಂಕರ್ಷಣೇನಾಪರಿಮೇಯತೇಜಸಾ ॥ 70 ॥
ಬಲಂ ತದಂಗಾರ್ಣವದುರ್ಗಭೈರವಂ ದುರಂತಪಾರಂ ಮಗಧೇಂದ್ರಪಾಲಿತಮ್ ।
ಕ್ಷಯಂ ಪ್ರಣೀತಂ ವಸುದೇವಪುತ್ರಯೋರ್ವಿಕ್ರೀಡಿತಂ ತಜ್ಜಗದೀಶಯೋಃ ಪರಮ್ ॥ 71 ॥
ಸ್ಥಿತ್ಯುದ್ಭವಾಂತಂ ಭುವನತ್ರಯಸ್ಯ ಯಃ ಸಮೀಹತೇಽನಂತಗುಣಃ ಸ್ವಲೀಲಯಾ ।

ನ ತಸ್ಯ ಚಿತ್ರಂ ಪರಪಕ್ಷನಿಗ್ರಹಸ್ತಥಾಪಿ ಮರ್ತ್ಯಾನುವಿಧಸ್ಯ ವರ್ಣ್ಯತೇ ॥ 72 ॥

ಹತೇಷು ಸರ್ವಸೈನ್ಯೇಷು ಜರಾಸಂಧೋ ಮಹಾಬಲಃ । ವಿಧ್ವಸ್ತೇಷ್ವವಶಿಷ್ಟೇಷು ರಥೇನೈಕೇನ ಸೀರಿಣಮ್ ॥ 73 ॥

ತಾವುಭೌ ಗಿರಿಸಂಕಾಶೌ ಮತ್ತಾವಿವ ಮಹಾಗಜೌ । ಪರಸ್ಪರಮಯುದ್ಧ್ಯೇತಾಂ ಸಾಮರ್ಷೌ ಬಲಶಾಲಿನೌ ॥ 74 ॥

ಮಾಗಧಸ್ತು ಗದಾಂ ಗುರ್ವೀಮಾದಾಯಾಮರ್ಷವಿಹ್ವಲಃ । ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾ ಶತಗುಣಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಬಲವಕ್ಷಸಿ ॥ 75 ॥

ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ತರಸಾ ಗದಾಂ ಶೃಂಗೋಪಮಾಂ ಗಿರೇಃ । ವ್ಯಂಸಯಿತ್ವಾ ಹಲಧರೋ ಮುಧಾ ಚಕ್ರೇ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ॥ 76 ॥

ವ್ಯರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ಗದಾಂ ತಸ್ಯ ಮುಸಲೇನ ಹಲಾಯುಧಃ । ಪೋಥಯಿತ್ವಾ ರಥೇ ಕ್ಷುಬ್ಧೋ ನಿಹತ್ಯ ರಥಸಾರಥೀ ॥ 77 ॥

ಜಗ್ರಾಹ ವಿರಥಂ ರಾಮೋ ಜರಾಸಂಧಂ ಮಹಾಬಲಮ್ । ಹತಾನೀಕಾವಶಿಷ್ಟಾಸುಂ ಸಿಂಹಃ ಸಿಂಹಮಿವೌಜಸಾ ॥ 78 ॥

ಬದ್ಧ್ಯಮಾನಂ ಹತಾನೀಕಂ ಪಾಶೈರ್ವಾರುಣಮಾನುಷೈಃ । ವಾರಯಾಮಾಸ ಗೋವಿಂದಸ್ತೇನ ಕಾರ್ಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ॥

ಸಮುಕ್ತೋ ಲೋಕನಾಥಾಭ್ಯಾಂ ವ್ರೀಡಿತೋ ವೀರಸಮ್ಮತಃ । ವನಂ ವಿವಿಕ್ಷುಸ್ತಪಸೇ ವಾರಿತಃ ಪಥಿ ರಾಜಭಿಃ ॥ 80 ॥

ಹತೇಷು ಸರ್ವಾನೀಕೇಷು ನೃಪೋ ಬಾರ್ಹದ್ರಥಸ್ತದಾ । ಉಪೇಕ್ಷಿತೋ ಭಗವತಾ ಮಾಗಧೋ ದುರ್ಮನಾ ಯಯೌ ॥

ಮುಕುಂದೋಽಪ್ಯಕ್ಷತಬಲೋ ನಿಸ್ತೀರ್ಣಾರಿಬಲಾರ್ಣವಃ । ಗೃಹೀತ್ವಾ ಮಾಗಧೇಂದ್ರಸ್ಯ ಧನಂ ಸ್ತ್ರೀಕೋಶವಾಹನಮ್ ॥

ವಿಕೀರ್ಯಮಾಣಃ ಕುಸುಮೈಸ್ತ್ರಿದಶೈರನುಮೋದಿತಃ ।
ಮಾಥುರೈರಭಿಸಂಗಮ್ಯ ವಿಜ್ವರೈರ್ಮುದಿತಾತ್ಮಭಿಃ ॥
ಉಪಗೀಯಮಾನವಿಜಯಃ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ ॥ 83 ॥

ಶಂಖದುಂದುಭಯೋ ನೇದುರ್ಭೇರೀತೂರ್ಯಾಣ್ಯನೇಕಶಃ । ವೀಣಾವೇಣುಮೃದಂಗಾನಿ ಪುರಂ ಪ್ರವಿಶತಿ ಪ್ರಭೌ ॥ 84 ॥

ಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗಾಂ ಹೃಷ್ಟಜನಾಂ ಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಾಮ್ । ನಿರ್ಘುಷ್ಟಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷೇಣ ಕೌತುಕಾಬದ್ಧತೋರಣಾಮ್ ॥

ನಿಚೀಯಮಾನೋ ನಾರೀಭಿರ್ಮಾಲ್ಯದಧ್ಯಕ್ಷತಾಂಕುರೈಃ । ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಮಾಣಃ ಸಸ್ನೇಹಂ ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಕಲಿತಲೋಚನೈಃ ॥ 86 ॥

ಆಯೋಧನಗತಂ ವಿತ್ತಮನಂತಂ ವೀರಭೂಷಣಮ್ । ಯದುರಾಜಾಯ ತತ್ಸರ್ವಮಾಹೃತಂ ಪ್ರಾದಿಶತ್ ಪ್ರಭುಃ ॥ 87 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತೃತೀಯೇ ಮಾಸಿ ಭೂಯಶ್ಚ ರಾಜಾ ಬಾರ್ಹದ್ರಥೋ ಬಲೀ । ದಿವಾನಿಶಂ ತಪ್ಯಮಾನಃ ಸ್ಮರನ್ ಪೂರ್ವಪರಾಭವಮ್ ॥

ಆಹೂಯ ಸರ್ವಭೂಪಾಲಾನ್ ಚಕಾರ ಕಲಹೋದ್ಯಮಮ್ ।
ಸಮತ್ಸ್ಯಾನ್ ಮಾಲವಾಂಶ್ಚೇದೀನ್ ಕುರುಪಾಂಚಾಲಕೇರಲಾನ್ ॥ 2 ॥
ಕುಲಿಂದಂ ಕುಂತಲಾವಂತಿಕಾಶಿಗಾಂಧಾರಸೃಂಜಯಾನ್ ।
ಕಲಿಂಗಕೇಕಯಾನಾಂಧ್ರಾನ್ ದಶಾರ್ಣಾನ್ ವಂಗಸೈಂಧವಾನ್ ॥ 3 ॥
ಮಾದ್ರಾನ್ ತ್ರಿಗರ್ತಾನ್ ಸೌವೀರಾನ್ ಪಾರ್ವತೇಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ ।
ಆಹೂಯಾಕ್ಷೌಹಿಣೀಗಣೈಸ್ತ್ರಯೋವಿಂಶತಿಭಿರ್ಯುತಃ ॥ 4 ॥

ಸ ಮಾಗಧಾನತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖೋ ಯಯೌ । ಆಕರ್ಷನ್ನಿವ ಭೂಪಾಲಾನ್ ಗಜಾಶ್ವರಥವಲ್ಲಭಾನ್ ॥ 5 ॥
ಆಗತ್ಯ ಮಥುರಾಂ ರೋದ್ಧುಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಯಮುನಾತಟೇ ॥ ಸ್ಕಂಧಾವಾರೇಣ ಮಹತಾ ರಾಜಭಿರ್ಬಹುಭಿರ್ವೃತಃ ॥ 6 ॥
ಉಪಗೀಯಮಾನೋ ನ್ಯರಮತ್ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ । ತದಾಕರ್ಣ್ಯ ರಣೋದ್ಯೋಗಂ ಮಾಗಧಸ್ಯ ಬಲೀಯಸಃ ॥
ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಂಕರ್ಷಣಾದಿಭಿಃ । ವಸುದೇವೋದ್ಧವಾಕ್ರೂರಶೈನೇಯಾಹುಕಸಾರಣೈಃ ॥ 8 ॥

ಏಭಿರಾಲೋಚ್ಯ ಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಸಮ್ಯಜ್ ನಿರ್ಧಾರಿತಕ್ರಿಯಃ ।
ಉಷಸ್ಯನುದಿತೇ ಸೂರ್ಯೇ ಸಮಾಹೂಯ ಭಟೋತ್ತಮಾನ್ ॥ 9 ॥

ತ್ರಿಧಾ ವಿಭಜ್ಯ ಗೋವಿಂದಃ ಸ್ವಸೇನಾಂ ಚತುರಂಗಿಣೀಮ್। ನ್ಯಯೋಜಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಮಾಗಧೇಂದ್ರಬಲಂ ಪ್ರತಿ ॥
ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಚ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ಗದಂ ಸಾರಣಮೇವ ಚ । ವಾಮೇನ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಮಾರ್ಗೇಣ ಮಧುಸೂದನಃ ॥ 11 ॥
ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವಿಪೃಥುಂ ಚೈವ ಪೃಥುಮುದ್ಧವಮೇವ ಚ । ದಕ್ಷಿಣೇನೈವ ಮಾರ್ಗೇಣ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸೇನಯಾ ಸಹ ॥ 12 ॥
ಸ್ವಯಂ ಕತಿಪಯೈರ್ಯುಕ್ತೋ ರಥೈಃ ಕಮಲಲೋಚನಃ । ಅಗ್ರೇ ಮಗಧರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹದ್ಬಲಮ್ ॥ 13 ॥
ಸಾ ಸೇನಾ ಬಹುನಾಗಾಶ್ವರಥಪಾದಾತಿಸಂಕುಲಾ । ಪ್ರಸುಪ್ತಾ ಯಮುನಾತೀರೇ ವಿಸ್ರಬ್ಧಾ ರಮತೇ ಸುಖಮ್ ॥ 14 ॥
ಉದಯಾದ್ರಿಸಮಾರೋಹತ್ಯರ್ಕೇ ತಮಸಿ ನಶ್ಯತಿ । ನೀಡಸ್ಥೇಷ್ವೇವ ಕೂಜತ್ಸು ವಿಹಂಗೇಷು ತತಸ್ತತಃ ॥ 15 ॥
ವಿಕಸತ್ಸು ಸರೋಜೇಷು ಗಾಯತ್ಸ್ವಲಿಕುಲೇಷು ಚ । ಪ್ರವಿವೇಶ ಬಲಂ ಭೀಮಂ ಮಾಗಧೇಂದ್ರಸ್ಯ ದುರ್ಜಯಮ್ ॥ 16 ॥
ಹಯಾಶ್ಚಾಬದ್ಧವೈರಾಣಾಃ ಶ್ರೇಣೀಬದ್ಧಾಃ ಸಮಂತತಃ । ಕುಂಜರಾಶ್ಚ ತದಾ ರಾಜನ್ನನಾರೋಪಿತಪಂಜರಾಃ ॥ 17 ॥
ಅನಾದತ್ತಪ್ರಹರಣಾ ಭಟಾಶ್ಚಾಬದ್ಧಮೂರ್ಧಜಾಃ । ಅಪ್ರವಿಷ್ಟಾಪ್ತವರ್ಮಾಣಸ್ತಥಾನಾರೂಢವಾಹನಾಃ ॥ 18 ॥
ರಥಾಶ್ಚಾಬದ್ಧತುರಗಾಃ ಸರ್ವತೋಽನುದ್ಧೃತಧ್ವಜಾಃ । ಸೇನಾಯಾಂ ಮಗಧೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪ್ರವೇಶೇ ಪೀತವಾಸಸಃ ॥ 19 ॥
ತ್ರಿದಿಕ್ಷ್ವಾಪತಿತಂ ಸೈನ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದ್ರಾಜಮಂಡಲಮ್ । ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತಾಮೂಢಂ ವಿಭ್ರಾಂತಂ ಸಮಪದ್ಯತ ॥ 20 ॥
ಕೇಚಿದ್ಭಟಾಃ ಸಮಾಪೇತುರ್ಭಯಾತ್ ಕೇಚಿಚ್ಚ ದುದ್ರುವುಃ । ಕೇಚಿದಾತ್ತಪ್ರಹರಣಾಸ್ತ್ವಭಿಸಸ್ರುರರೀನ್ ರಣೇ ॥ 21 ॥
ಕೇಚಿದ್ ವಿಭಿನ್ನವರ್ಮಾಣಶ್ಛಿನ್ನಪಾದೋರುಬಾಹವಃ । ರಿಪೂನೇವಾಭ್ಯವರ್ತಂತ ಕ್ರೋಧೋದ್ವೃತ್ತಾರುಣೇಕ್ಷಣಾಃ ॥ 22 ॥

ಕೇಚಿದ್ ಹಯಾನಪರ್ಯಾಣಾನಾರುಹ್ಯ ದೃಢವಿಕ್ರಮಾಃ ।
ಮರ್ದಯಂತೋ ರಿಪೂನ್ ಯುದ್ಧೇ ವಿಮಲಂ ಲೇಭಿರೇ ಯಶಃ ॥ 23 ॥

ರಾಜಾನಃ ಸಹಸೋದ್ಬುದ್ಧ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೈನಿಕಸಂಕ್ಷಯಮ್ । ವಿನಾ ರಣೋಪಸ್ಕರಣಂ ಚಕ್ರುಃ ಕೇಚನ ಸಂಗರಮ್ ॥ 24 ॥
ಕೇಚಿದ್ವಿಸೃಜ್ಯ ಶಿಬಿರಂ ವಿವಿಶುರ್ಗಹನಂ ವನಮ್ । ಕೇಚಿನ್ಮಾಗಧಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಜಯಸ್ವೇತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್ ॥ 25 ॥

ರಥೇನೈಕೇನ ಗೋವಿಂದಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ರಿಪುವಾಹಿನೀಮ್ ।
ಜಘಾನ ಸುಬಹೂನ್ ವೀರಾನ್ ಸಾಯುಧಾನ್ ಸರಣೋದ್ಯಮಾನ್ ॥ 26 ॥

ಸಂಕರ್ಷಣೋಽಪಿ ಬಲವಾನ್ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ವೃತಃ । ಬಲಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಾಮೇನ ಮರ್ದಯಾಮಾಸ ಮಾಗಧಮ್ ॥
ಶೈನೇಯೋಽಪಿ ಮಹಾಬಾಹುರ್ದಕ್ಷಿಣೇನೈವ ವರ್ತ್ಮನಾ । ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚತುರಂಗೇಣ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾಽರ್ದಯತ್ ॥ 28 ॥
ಏವಂ ಸಾ ವ್ಯಥಿತಾ ಸೇನಾ ಮಾಗಧೇಂದ್ರಾಭಿರಕ್ಷಿತಾ । ದುದ್ರಾವ ತ್ರಾಸ್ಯಮಾನಾ ವೈ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಂ ದಿಶೋ ದಶ ॥ 29 ॥
ತಾಮನುದ್ರುತ್ಯ ವಾರ್ಷ್ಣೇಯಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪಂಚಯೋಜನಮ್ । ನಿಹತ್ಯ ಮಾಗಧಂ ಸೈನ್ಯಂ ಜಯೀ ವ್ಯಾವರ್ತತಾಹವಾತ್ ॥

ಮತಂಗಜಾನ್ ಪರ್ವತಸನ್ನಿಭಾನ್ ಬಹೂನ್ನಿಗೃಹ್ಯ ಸೋಪಸ್ಕರತೋಮರಾಂಕುಶಾನ್ ।

ರಥಾಂಶ್ಚ ಶಸ್ತ್ರಧ್ವಜವಾಜಿಸಂಯುತಾನ್ ವಿವೇಶ ಯತ್ರ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಥುರಾಂ ಮನೋರಮಾಮ್ ॥ 31 ॥

ಛತ್ರಾಣಿ ಹೇಮಾಂಬರರತ್ನಮಿಶ್ರಿತಾನ್ಯನೇಕವಾಲವ್ಯಜನಾನಿ ಮಾಧವಃ ।

ಕಿರೀಟಪಟ್ಟಾಂಗದಕುಂಡಲಾಂಶುಕಾನ್ಯವಾಪ ಕೃಷ್ಣೋಽಗಣಿತಾನಿ ಸಂಯುಗೇ ॥ 32 ॥

ಹಲಾಯುಧೋ ಮಾಗಧಕೋಶವಾಹನಪ್ರಜಾವರೋಧಾಯುಧಭೂಷಣಾದಿಕಮ್ ।

ನಿಯೋಜಿತಃ ಕಂಸಭಿದಾ ರಣಾಜಿತಂ ಯದುಪ್ರವೀರಾಯ ಧನಂ ನ್ಯವೇದಯತ್ ॥ 33 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಮಾಗಧಸ್ತು ರಣಶ್ಲಾಘೀ ಮಾಧವೇನ ಪರಾಜಿತಃ । ಜಗಾಮ ಶೋಣಿತಪುರಂ ಬಾಣಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಬಲೇಃ ಸುತಮ್ ॥ 1 ॥

ತಂ ತಥಾಯಾಂತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ವೃತರಾಜನ್ಯಮಂಡಲಮ್ । ಮಿತ್ರಂ ಪರಾಜಿತಂ ಯುದ್ಧೇ ವಿಷ್ಣುನಾ ದಾನವೇಶ್ವರಃ ॥ 2 ॥

ಅಲಂಕೃತೈರ್ಗಜೈರಶ್ವೈರ್ವಿಚಿತ್ರಸ್ಯಂದನೈರ್ಭಟೈಃ । ವಾರಕಾಂತಾಕದಂಬೈಶ್ಚ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ ॥ 3 ॥

ಧ್ವಜೈಃ ಪತಾಕೈಶ್ಛತ್ರೈಶ್ಚ ಮಾಂಗಲ್ಯೈಃ ಪಟಹಸ್ವನೈಃ । ಸುವರ್ಣತೋರಣೈಶ್ಚಿತ್ರೈರ್ದೀಪೈಃ ಕಲಶದರ್ಪಣೈಃ ॥ 4 ॥

ಉಪತಸ್ಥೇ ಜರಾಸಂಧಂ ಬಾಣೋ ಬಾಹುಸಹಸ್ರವಾನ್ । ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮಸ್ನಿಗ್ಧೌ ಪರಸ್ಪರಮನೋಽನುಗೌ ॥ 5 ॥

ಪೂಜಾಂ ಚಕ್ರತುರನ್ಯೋನ್ಯಮನ್ಯೋನ್ಯಪ್ರಿಯಕಾರಿಣೌ । ತತೋಽಬ್ರವೀಜ್ಜರಾಸಂಧೋ ಬಾಣಮಾಭಾಷ್ಯ ಸಂಸದಿ ॥

ದಾನವೇಂದ್ರ ನಿಬೋಧೇದಂ ಗೋಪೇನಾಧರ್ಮಚಾರಿಣಾ । ರಾತ್ರೌ ಚೌರ್ಯಪ್ರತಾಪೇನ ವಂಚಿತೋಽಸ್ಮಿ ದುರಾತ್ಮನಾ ॥

ಗೃಹೀತಾ ಬಹವಸ್ತುಂಗಾ ಮಾತಂಗಾ ಮದಶಾಲಿನಃ । ತುರಂಗಮಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ರಥಾಶ್ಚ ಸಪರಿಚ್ಛದಾಃ ॥ 8 ॥

ದ್ವಂದ್ವೇನ ಸಜ್ಜಮಾನಂ ಮಾಮಿಮೇ ಭೂಪಾ ನ ಸೇಹಿರೇ । ನಿರುದ್ಧಸ್ತೈರಹಂ ಭೂಪೈರೇತೈಃ ಸಮಸುಖಾಸುಖೈಃ ॥ 9 ॥

ತ್ವತ್ಸನ್ನಿಧಿಮಿಹಾಯಾತಃ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಕುರು ಮೇ ಪ್ರಭೋ । ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತಂ ನಿಜಪುರಂ ಪ್ರವೇಶ್ಯ ಬಲಿನಂದನಃ ॥ 10 ॥

ಸರಾಜಮಂಡಲಾಯಾಶು ಕಾರಯಾಮಾಸ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಮ್ । ಭೋಜನಸ್ನಾನಶಯನಗಂಧತಾಂಬೂಲಪೂರ್ವಕೈಃ ॥ 11 ॥

ಅರ್ಹಣೈರರ್ಹಯಾಮಾಸ ಸರಾಜನ್ಯಂ ಜರಾಸುತಮ್ । ತಂ ಭುಕ್ತವಂತಂ ವಿಶ್ರಾಂತಂ ದೃಷ್ಟದರ್ಶನಕೌತುಕಮ್ ॥ 12 ॥

ಅಲಂಕೃತಂ ಸಹನೃಪೈರಾಸೀನಂ ಕಾಂಚನಾಸನೇ । ಉವಾಚ ದಾನವಪತಿರ್ನೃಪಾನಾಭಾಷ್ಯ ಸಾದರಮ್ ॥ 13 ॥

ಬಾಣ ಉವಾಚ

ಜರಾಸಂಧ ನಿಬೋಧೇದಂ ನ ಮೃಷಾ ಕಥ್ಯತೇ ಮಯಾ ।

ಏತೇ ಗಜಾ ಇಮೇ ಅಶ್ವಾ ಇದಂ ರಾಜ್ಯಮಿಮಾಂ ಪ್ರಜಾಃ ॥

ತ್ವದಧೀನಮಿದಂ ವಿಶ್ವಂ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದ್ವಸ್ತು ವಿದ್ಯತೇ ॥ 14 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರದದೌ ತಸ್ಮೈ ಮಾಗಧಾಯ ಬಲೇಃ ಸುತಃ ।

ಜಗಾನಾಂ ಷಷ್ಟಿಸಾಹಸ್ರಂ ರಥಾನಾಂ ನಿಯುತಃ ತಥಾ ॥

ಪ್ರಯುತಂ ಚತುರಂಗಾಣಾಂ ಮನೋಜ್ಞಸ್ತ್ವಾಶ್ವಕೃತ್ಯಂಹಸಾಮ್ ॥ 15 ॥

ದಾನವಾನಾಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾನಾಂ ಮಾಯಾ ಸಂಗ್ರಾಮವೇದಿನಾಮ್ ।

ತ್ರಿಶತಂ ಸ್ವಾತ್ಮಸಾಮ್ಯಾನಾಂ ದದೌ ಬಾಣೋ ಬಲೇಃ ಸುತಃ ॥ 16 ॥

ವಿಚಿತ್ರಶಿಬಿಕಾ ಛತ್ರವ್ಯಜನಾಕಲ್ಪವಾಸಸಾಮ್ । ಅಸಂಖ್ಯಾತಂ ದದೌ ರಾಜನ್ ಭಾಂಡಶಯ್ಯಾಸನಾದಿಕಮ್ ॥ 17 ॥

ಕುಂಭಾಂಡಂ ಕೂಪಕರ್ಣಂ ಚ ಮಂತ್ರಿಣೌ ದೈತ್ಯಸತ್ತಮೌ । ಆಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಬಾಣಃ ಸಾಹಾಯ್ಯಾರ್ಥಂ ಕುರೂದ್ವಹ ॥

ಕ್ವ ಸುರಾಸುರಸಂಘಾತಸಂಹಾರಣಪಟುರ್ಹರಿಃ । ಕುಂಭಾಂಡಕೂಪಕರ್ಣೌ ಕ್ವ ವರಾಕೌ ಬಾಣಮಂತ್ರಿಣೌ ॥ 19 ॥

ಅಜಾನತೋ ವಿಷ್ಣುಶಕ್ತಿಂ ಭೂಪಾಲಾ ವಿನಶಿಷ್ಣವಃ । ಚಕ್ರುರ್ಭೂಯೋ ರಣೋದ್ಯೋಗಂ ಮಾಗಧೇನ ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ ॥

ಬಾಣೇನ ಸಮನುಜ್ಞಾತೋ ಮಾಗಧಃ ಶೋಣಿತಾತ್ಪುರಾತ್ ।

ನಿರ್ಗತ್ಯಾನೇಕಭೂಪಾಲಚತುರಂಗಬಲಾನ್ವಿತಃ ॥

ದಿನೈಃ ಕತಿಪಯೈರ್ಭೂಯೋ ಮಥುರಾಮನ್ವಪದ್ಯತ ॥ 21 ॥

ಸನ್ನಿರುಧ್ಯ ಪುರದ್ವಾರಂ ಗೋಪುರಾಟ್ಟಾಲತೋರಣೈಃ । ದೀರ್ಘಿಕೋಪವನೋದ್ಯಾನೈರುಪೇತಂ ಸಾಲಭೂಷಿತಮ್ ॥

ಕುಂತೈಃ ಕುಠಾರೈಃ ಕುದ್ದಾಲೈರ್ದಂಡಭಾರೈಶ್ಚ ಭೂರಿಭಿಃ । ಕರ್ಷಣಸ್ಥೈಶ್ಚ ಪಾಷಾಣೈರ್ಬಭಂಜ ಪರಿತಃ ಪುರಮ್ ॥ 23 ॥

ಭಜ್ಯಮಾನೇ ಪುರೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾಗಧಮಾಗತಮ್ । ಸನ್ನಾಹಭೇರೀಃ ಸನ್ನಾದ್ಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾವಮರ್ಷಿಣೌ ॥ 24 ॥

ರಥಾಶ್ವಕುಂಜರಾನೀಕೈಃ ಸಾಯುಧೈಃ ಸಪರಿಚ್ಛದೈಃ । ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮುಗ್ರಸೇನಂ ತಥಾ ಗದಮ್ ॥ 25 ॥

ಆಹುಕಂ ವಸುದೇವಂ ಚ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಹಾಬಲೌ । ನಿರ್ಜಗ್ಮತುರಸಂಭ್ರಾಂತೌ ದೀಪ್ತೌ ಕೇಸರಿಣೌ ಯಥಾ ॥ 26 ॥

ಮಥುರಾಯಾ ವಿನಿರ್ಗತ್ಯ ಕೃಷ್ಣಃ ಕಮಲಲೋಚನಃ । ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಮಹಾಶಂಖಂ ಪ್ರದಧ್ಮೌ ರಿಪುಭೀಷಣಮ್ ॥ 27 ॥

ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಯದೂನಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಃ ಸಹ । ಕುಂಭಾಂಡಂ ಕೂಪಕರ್ಣೌ ಚ ದಾನವೌ ಬಾಣಮಂತ್ರಿಣೌ ॥

ದೈತ್ಯಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ವೃತೌ ಮಾಯಾವಿಶಾರದೌ । ಯುಯುಧಾತೇ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಮಾಯಯಾ ವೃಷ್ಣಿಭಿಸ್ಸಹ ॥

ಸ್ವಸೈನ್ಯಂ ಮಾಯಯಾ ಕ್ಲಿಷ್ಟಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಾದವಸತ್ತಮಃ ।

ವಿಜ್ಞಾನಾಸ್ತ್ರೇಣ ತನ್ಮಾಯಾಮಪಾಸ್ಯ ನಿಮಿಷಾಂತರೇ ॥

ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಪ್ರೋವಾಚಾಹವಲಾಲಸೌ ॥ 30 ॥

ಆಭ್ಯಾಂ ಭವಂತೌ ರಣದುರ್ಮದಾಭ್ಯಾಂ ರಣಂ ಸುಘೋರಂ ಕುರುತಾಂ ರಣಪ್ರಿಯೌ ।

ತಾವೇವ ಮುಕ್ತೌ ಕದನಂ ಭಯಾನಕಂ ಮಹಾಬಲೌ ಸಂಪ್ರತಿ ಚಕ್ರತುರ್ನೃಪ ॥ 31 ॥

ಚಾಪೇನೈಕೇನ ಗೋವಿಂದಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಃ ಶತಸಮ್ಮಿತೈಃ । ಯುಯುಧೇ ನಹಿ ತಚ್ಚಿತ್ರಂ ರಾಜನ್ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೋ ಹರೇಃ ॥ 32 ॥

ಕೇಚಿದ್ಧತಾಃ ಸಮಾಪೇತುಃ ಕುಂಜರಾಶ್ಛಿನ್ನಪುಷ್ಕರಾಃ । ನಿಪೇತುರ್ಬಹವೋ ರಾಜಂಸ್ತುರಂಗಾ ಕೃತ್ತಕಂಧರಾಃ ॥ 33 ॥

ವಿಶೀರ್ಣೈರಾಸ್ತೃತಾ ಪೃಥ್ವೀ ಸ್ಯಂದನೈಶ್ಛಿನ್ನಬಂಧನೈಃ ॥ 34 ॥

ಭಟಾಶ್ಚ ರುಧಿರಾಕ್ತಾಂಗಾಶ್ಛಿನ್ನಪಾದೋರುಬಾಹವಃ । ಪೇತುಃ ಕೃತ್ತಮಹಾಮೂಲಾಃ ಕಿಂಶುಕಾ ಇವ ಪುಷ್ಪಿತಾಃ ॥ 35 ॥

ಶಾರ್ಙ್ಗಮುಕ್ತಾಃ ಶರಗಣಾಃ ಕಂಕಬರ್ಹಿಣವಾಸಸಃ ।

ತೈಲಾಕ್ತಾ ನತಪರ್ವಾಣಃ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾ ಅಯೋಮುಖಾಃ ॥

ಏಕೈಕಸ್ಮಿನ್ ದಶ ದಶ ಭಟೇ ಚಾಶ್ವೈಸ್ತ್ರಿಶತಂ ಪತ್ತಯಃ ॥ 36 ॥

ರಥೇ ರಥೇ ಚ ಸಾಹಸ್ರಮಯುತಂ ಚ ಗಜೇ ಗಜೇ । ಅದೃಶ್ಯಂತ ಪರಾನೀಕೇ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ॥ 37 ॥

ತಥಾ ತೈರರ್ದ್ಯಮಾನೇಷು ಚತುರಂಗೇಷು ಮಾಗಧಃ । ರಥೇನ ಕ್ರೋಡಚಿಹ್ನೇನ ಬಲಭದ್ರಮುಪಾದ್ರವತ್ ॥ 38 ॥

ಸ ಪೂರ್ವವೈರಂ ನೃಪತಿಃ ಸ್ಮರನ್ ರುಷಾ ರಥಂ ಮಹಾಕಾಂಚನತಾಲಕೂಬರಮ್ ।

ಆಲಕ್ಷ್ಯ ದೂರಾದಧಿಗಮ್ಯ ರಂಹಸಾ ಜರಾಸುತಃ ಪ್ರಾಹ ಹಲಾಯುಧಂ ಗದೀ ॥ 39 ॥

ಆದತ್ಸ್ವ ತೇ ಮುಸಲಂ ರಾಮತೂರ್ಣಂ ಯೇನಾಹಿತಾನಿಚ್ಛಸಿ ಜೇತುಮಾಹವೇ ।

ಬಲಂ ಚ ಬಾಹ್ವೋಸ್ತವ ದರ್ಶಯಾಶು ಮೇ ಯಾವದ್ಗದಾಂ ನ ಪ್ರಹರಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಿ ॥ 40 ॥

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತೋ ಮಗಧೇಶ್ವರೇಣ ಸಂಕರ್ಷಣೋಽಮರ್ಷಣವಿಹ್ವಲೇಕ್ಷಣಃ ।

ಆದಾಯ ಘೋರಂ ಮುಸಲಂ ತಡಿತ್ಪ್ರಭಂ ದಂಡಂ ಯಥಾ ಸೂರ್ಯಸುತೋ ಯುಗಕ್ಷಯೇ ॥ 41 ॥

ಆವರ್ತಯಿತ್ವಾ ಮುಸಲಂ ಹಲಾಯುಧಃ ಸಹಸ್ರಕೃತ್ವೋ ರಿಪುದರ್ಪಹಾರಿಣಮ್ ।

ಧೂಮಾಂಕುರೋದ್ಗಾರಿಣಮಾಶು ತಸ್ಮೈ ಚಿಕ್ಷೇಪ ರಾಜನ್ ವ್ಯನದದ್ಧರಿರ್ಯಥಾ ॥ 42 ॥

ರಾಮಬಾಹುವಿಮುಕ್ತೇನ ಮುಸಲೇನ ಜರಾಸುತಃ । ಸಾಶ್ವಸೂತೇ ರಥೇ ಕ್ಷುಣ್ಣೇ ಕ್ಷಣೇನ ವ್ಯಂಸಿತಃ ಸ್ವಯಮ್ ॥ 43 ॥

ತತಃ ಕಾಲಾಯಸೀಂ ಗುರ್ವೀಂ ಗಿರಿಕೂಟೋಪಮಾಂ ಗದಾಮ್ ।

ಬಿಭ್ರದ್ಗುರ್ವೀಂ ಪದಾ ಪೃಥ್ವೀಂ ಚಾಲಯನ್ನಭ್ಯಗಾದ್ಬಲಮ್ ॥ 44 ॥

ತಮಾಪತಂತಮಾಲೋಕ್ಯ ವಿರಥಂ ರೋಹಿಣೀಸುತಃ । ತಮೇವಾಭ್ಯದ್ರವತ್ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ಸ್ಯಂದನಂ ರಣೇ ॥ 45 ॥

ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮಾಗಧಃ ಕ್ರೋಧವಿಹ್ವಲಃ ।

ಆವರ್ತಯನ್ ಗದಾಂ ಗುರ್ವೀಮಯಃಸಾರಮಯೀಂ ದೃಢಾಮ್ ॥

ಅಭ್ಯೇತ್ಯ ಗದಯಾ ರಾಮಂ ಪ್ರಜಹಾರ ನನಾದ ಚ ॥ 46 ॥

ತಾಂ ಗದಾಂ ಪತಿತಾಂ ವಕ್ಷಸ್ಯಶ್ಮಕುಟ್ಟನಿಭಾಂ ದೃಢಾಮ್ । ವಾಮೇನ ಜಗೃಹೇ ರಾಮಃ ಸ್ವಹಸ್ತೇನ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 47 ॥

ವಿಸೃಜ್ಯ ಸ ಗದಾಂ ತೂರ್ಣಮುರಸ್ಯಾಹತ್ಯ ಮಾಗಧಮ್ । ಜಗ್ರಾಹಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಬಲಿನಂ ಬಲವಾನ್ ರೋಹಿಣೀಸುತಃ ॥ 48 ॥

ಬಬಂಧ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಜಠರಂ ಮಾಗಧಸ್ಯ ಹಲಾಯುಧಃ । ಚಕಾರ ಕುಕ್ಷೌ ತತ್ಕಂಠಂ ತತಸ್ತೌ ಪೇತತುರ್ಭುವಿ ॥ 49 ॥

ತಯೋರ್ನಿಪತಿತೋ ರಾಜನ್ನುಪರ್ಯಾಸೀದ್ಧಲಾಯುಧಃ । ತಂ ಮಾಗಧಃ ಕ್ಷಣೇನಾಧಶ್ಚಕಾರಾಮಿತವಿಕ್ರಮಃ ॥ 50 ॥

ತತ ಉತ್ಥಾಯ ತೌ ವೀರೌ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನೌ । ಭೂಯೋ ಜಗ್ರಾಹತುರ್ಘೋರೌ ಮತ್ತೌ ದ್ವಾವಿವ ಕುಂಜರೌ ॥

ತಾವುಭೌ ಪರಮಕ್ರುದ್ಧೌ ಪರಸ್ಪರವಧೈಷಿಣೌ । ಉರಸೋರಃ ಸಮಾಹತ್ಯ ಭೀಮೌ ಚಕೃಷ ತೂರಣೇ ॥ 52 ॥

ಏವಂ ಧನುಃಶತಶತಂ ತಾವಾಕೃಷ್ಯ ಪರಸ್ಪರಮ್ । ನಿಕಟಸ್ಥಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್ ಶೈಲಾಂಶ್ಚೂರ್ಣಯಾಮಾಸತುರ್ನೃಪ ॥ 53 ॥

ತಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ಜರಾಸಂಧೋ ಗದಾಮಾದಾಯ ದುರ್ಮದಃ ।

ಉದತಿಷ್ಠದಮೇಯಾತ್ಮಾ ರಾಮೋಽಪಿ ಸ ಮಹಾಬಲಃ ॥

ಕ್ಷಣಾದಾದತ್ತ ಮುಸಲಂ ಪ್ರಹರ್ತುಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ 54 ॥

ತಂ ಕಾಮಪಾಲೋ ಮುಸಲೇನ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಜತ್ರುಣ್ಯಂಸೇ ಭುಜಯೋರ್ನಾಭಿದೇಶೇ ।

ಊರೌ ಚ ಜಾನೌ ಜಠರೇ ಚ ವಕ್ಷಸ್ಯನೇಕಶೋ ವೈ ಪ್ರಜಹಾರ ಯುದ್ಧೇ ॥ 55 ॥

ತಂ ಮಾಗಧೋ ವಕ್ಷಸಿ ಕಂಧರೇ ಚ ಮುಖೇ ಲಲಾಟೇ ಚುಬುಕೇ ತಥಾಂಸೇ ।

ನಾಭೌ ನಿತಂಬೇ ಚ ತಥೈವ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸಮಂ ಸ ಮಾನೀ ಪ್ರಜಹಾರ ರಾಮಮ್ ॥ 56 ॥

ಏವಂ ಪ್ರಹರತೋಸ್ತತ್ರ ರಾಮಮಾಗಧಯೋರ್ಮೃಧೇ । ರಾಜಾನೋ ರಣಸಂವಿಗ್ನಾ ಬಭೂವುರ್ಭೃಶಪೀಡಿತಾಃ ॥ 37 ॥

ಕ್ರಮೇಣ ತೇ ವಿಮನಸೋ ನಿವೃತ್ತಕದನೋದ್ಯಮಾಃ । ಆಸನ್ನಾಸನ್ನನಿಧನಂ ಮನ್ವಾನಾ ಮಾಗಧೇಶ್ವರಮ್ ॥ 58 ॥

ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸಂಗರೇ ಬಾಣಮಂತ್ರಿಣಾ । ಪ್ರತ್ಯುದ್ಧ್ಯಮುಖಾನಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಕುಂಭಾಂಡೇನ ಸಮರ್ದಿತಃ ॥ 59 ॥

ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸರ್ಪ ಇವ ಶ್ವಸನ್ । ಆದದೇ ಪಂಚನಾರಾಚಾನ್ ಕುಂಭಾಂಡಂ ಹಂತುಮಾಹವೇ ॥

ತತೋ ಹಾಹಾರವೋ ಜಜ್ಞೇ ಸೇನಾಯಾಂ ದೈತ್ಯಮಂತ್ರಿಣಃ । ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತಂ ಮಹಾಬಾಹುರಾಕೃಷ್ಯಾಕರ್ಣಮಾಶುಗೈಃ ॥ 61 ॥

ವಿವ್ಯಾಧ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಕುಂಭಾಂಡಂ ಬಾಣಮಂತ್ರಿಣಮ್ ।
ನಾಭೌ ಕಂಠೇ ಲಲಾಟೇ ಚ ಹೃದಿ ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯಪಿ ದಾನವಮ್ ॥ 62 ॥
ಅಭಿವಿದ್ಧೋ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ನಿಷಸಾದ ವಿಚೇತನಃ ।
ತಂ ವಿಚೇತನಮಾಲೋಕ್ಯ ದುರ್ಮನಾಸ್ತಸ್ಯ ಸಾರಥಿಃ ॥
ಅಪೋವಾಹ ರಣಾತ್ತೂರ್ಣಂ ರಥೇನ ಭರತರ್ಷಭ ॥ 63 ॥
ಕೂಪಕರ್ಣಸ್ತು ದೈತೇಯಃ ಪ್ರಸಕ್ತಃ ಕೃತವರ್ಮಣಾ ।
ಗತಂ ಕುಂಭಾಂಡಮಾಲೋಕ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಚ ಪ್ರಾಣಸಂಶಯಮ್ ॥
ವಿಸೃಜ್ಯ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಪಾಯಾತ್ ಸಮರಾಂಗಣಾತ್ ॥ 64 ॥
ತೌ ವಿಸೃಜ್ಯ ರಣಂ ದೈತ್ಯಾ ವನಾಪೃಚ್ಛ್ಯ ಚ ಭೂಪತಿಮ್ ।
ಅವಿಸೃಷ್ಟೌ ಮಾಗಧೇನ ಹತಶೇಷಬಲಾನ್ವಿತೌ ॥
ದೈತ್ಯೌ ತೇನೈವ ಮಾರ್ಗೇಣ ಜಗ್ಮತುಃ ಶೋಣಿತಂ ಪುರಮ್ ॥ 65 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಬಾಣಸೇನಾಂ ಗತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಸ್ತ್ರೌಘೇನ ಭೃಶಾರ್ದಿತಾಃ । ರಾಜಪುತ್ರಾ ವಿಮನಸೋ ಬಭೂವುರ್ನೃಪಸತ್ತಮ ॥ 1 ॥

ಗತಾಂ ಚ ದಾನವೀಂ ಸೇನಾಂ ಶ್ರಾಂತಾಂಶ್ಚ ಧರಣೀಪತೀನ್ । ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಯುಧ್ಯಂತಂ ರಾಮಸ್ಯ ವವೃಧೇ ಬಲಮ್ ॥

ಸ ಮಾಗಧಂ ಗೃಹೀತ್ವಾಜೌ ಮೌಲೌ ವಾಮೇನ ಪಾಣಿನಾ । ಪ್ರಹರ್ತುಮೈಚ್ಛಚ್ಛಿರಸಿ ಮುಸಲೇನ ಹಲಾಯುಧಃ ॥ 3 ॥

ತತೋಽಂತರಿಕ್ಷೇ ಘನಘೋಷಘರ್ಘರಾಂ ಶುಶ್ರಾವ ವಾಣೀಂ ವಿಶದಾಶರೀರಿಣೀಮ್ ।
ನ ರಾಮ ವಧ್ಯೋ ಭವತಾ ಜರಾಸುತಃ ಸುಖೀ ನಿವರ್ತಸ್ವ ರಣಾದಿತಿ ಸ್ಫುಟಮ್ ॥ 4 ॥
ವಚಸ್ತದಾಕರ್ಣ್ಯ ಹಲಾಯುಧೋ ಬಲೀ ವಿಸೃಜ್ಯ ಚಾಸ್ಥಾಯ ರಥಂ ರಣಾಂಗಣಾತ್ ।
ನ್ಯವರ್ತತ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸಿದ್ಧಸಂಘೈರಭಿಷ್ಟುತೋ ಮಾಗಧಸೂತಬಂದಿಭಿಃ ॥ 5 ॥
ಜರಾಸುತಃ ಸಂಪ್ರತಿ ನಮ್ರಕಂಧರೋ ನೃಪೈಶ್ಚ ಯುದ್ಧಾಭಿಜಿತೈಃ ಸಮನ್ವಿತಃ ।
ಹತಾವಶಿಷ್ಟಾಲ್ಪಬಲೇನ ಸಂವೃತೋ ನಿವೃತ್ತಯುದ್ಧಃ ಪ್ರಯಯೌ ಸ್ವಕಂ ಪುರಮ್ ॥ 6 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಗೋವಿಂದಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸಪತ್ನಾನ್ ಶರಸಂಚಯೈಃ । ಆಚ್ಛಾದ್ಯ ಭೂಪಾನ್ ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಹತ್ವಾ ಚ ಸುಬಹೂನ್ ರಣೇ ॥

ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಃ ಸಂತುಷ್ಟೈಃ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ಮಹಾವಿದ್ಯೈಃ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಕುರ್ವದ್ಭಿರುಚ್ಚಕೈಃ ॥ 8 ॥

ಅನ್ವೀಯಮಾನೋ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಾವಿಶನ್ ಮಥುರಾಂ ಪುರೀಮ್ ।
ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನಾಕೀರ್ಣಾಂ ತುಂಗಪ್ರಾಕಾರತೋರಣಾಮ್ ॥ 9 ॥

ಚಲತ್ಕದಲಿಕೋಪೇತಾಂ ದೀಪಾಂಕುರವಿರಾಜಿತಾಮ್ । ಪ್ರವಿಶನ್ ರಾಜಮಾರ್ಗೇಣ ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಪ್ರಾಸಾದಸಂಸ್ಥಿತೈಃ ॥ 10 ॥

ಪುಷ್ಪೈಶ್ಚ ಲಾಜಾಂಜಲಿಭಿಃ ಕೀರ್ಯಮಾಣೋ ವ್ಯರಾಜತ । ಉಪಾಯನಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಪುಷ್ಪಸ್ರಗನುಲೇಪನಾನ್ ॥ 11 ॥

ಪ್ರಿಯಂಕರಾಮಾಧವಾಭ್ಯಾಮುಪಜಹ್ರುಃ ಪುರೌಕಸಃ । [illegible]ಜಮಾರ್ಗೇಣ ಗತ್ವಾ ಯಾದವಸತ್ತಮಃ ॥ 12 ॥

ಸಭಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಿಪುಲಾಮುಪವಿಶ್ಯ ವರಾಸನೇ । ರಾಮೇಣ ಸಹಿತೋ ವೀರಃ ಶೈನೇಯೇನ ಚ ಧೀಮತಾ ॥ 13 ॥

ಪೂಜಿತೋ ಯದುಭಿರ್ವಿಪ್ರೈರ್ದಿವಿ ಶಕ್ರ ಇವಾಮರೈಃ । ತತ್ರಾಸೀನೈರ್ಬುದ್ಧಿಮದ್ಭಿರ್ಯದುವೃದ್ಧೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ ॥ 14 ॥

ಉಗ್ರಸೇನೋದ್ಧವಮುಖೈರಕ್ರೂರಪ್ರಮುಖೈರ್ಹರಿಃ । ಸಮಾಭಾಷ್ಯಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಸಂಕರ್ಷಣಸಹಾಯವಾನ್ ॥ 15 ॥

ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮೋ ಮಹಾದುರ್ಗಂ ಗೋಮಂತಂ ಪರ್ವತೋತ್ತಮಮ್ ।
ನಿರ್ಗಮ್ಯ ಮಥುರಾಂ ಪ್ರಾತರ್ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖೋ ಯಯೌ ॥ 16 ॥

ಸ ರಾಮಾನುಗತಃ ಶ್ರೀಮಾನುತ್ತೀರ್ಯ ಯಮುನಾಂ ಹರಿಃ ।
ದೇಶಾನ್ ಬಹೂನತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪರ್ವತಾನ್ ಸರಿತೋ ಗಿರೌ ॥ 17 ॥

ಗಚ್ಛನ್ ಕ್ವಚಿದ್ವನೋದ್ದೇಶೇ ವೃಕ್ಷಮೂಲನಿವಾಸಿನಮ್ । ದದರ್ಶ ಕಂಚನ ಮುನಿಂ ಜಟಾಮಂಡಲಮಂಡಿತಮ್ ॥ 18 ॥

ಚೀರಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧರಂ ಕಮಂಡಲುವಿರಾಜಿತಮ್ । ಮಾಧವೌ ಸಮುಪಾವಿಷ್ಟಂ ತೇಜಸಾ ಭಾಸ್ಕರೋಪಮಮ್ ॥ 19 ॥

ಫಲಮೂಲಕೃತಾಹಾರಂ ವೃತಂ ಶಿಷ್ಯಶತೈರ್ಮುನಿಮ್ । ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮಸಂತುಷ್ಟೌ ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಜಗತ್ಪತೀ ॥ 20 ॥

ಪ್ರಣಾಮಂ ಚಕ್ರತುರ್ವೀರೌ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮತಂದ್ರಿತೌ । ಇದಂ ಚೋವಾಚ ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣಸ್ತಂ ಮುನಿಪುಂಗವಮ್ ॥

ನಮಸ್ತೇ ಭಾರ್ಗವ ಶ್ರೀಮನ್ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ ತಪೋಧನ । ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಸ್ಮೃತಾವಾವಾಂ ಕ್ವಚಿತ್ತೇ ಶ್ರವಣಂ ಗತೌ ॥ 22 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತೇನ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಾಸುದೇವೇನ ಭಾರ್ಗವಃ । ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಮಾಧವೌ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಫುಲ್ಲಮುಖೇಕ್ಷಣಃ ॥ 23 ॥

ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಗ್ರಜಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ । ಜಾನೇ ತ್ವಾಂ ಯದುಷೂತ್ಪನ್ನಂ ಭಗವಂತಮಧೋಕ್ಷಜಮ್ ॥ 24 ॥

ಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ಕಾರಣಂ ಪೂರ್ವಂ ಜಗತಾಮಾದಿಪೂರುಷಮ್ । ನಮಸ್ತೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ವಿಶ್ವಲೋಕೈಕಕಾರಣ ॥ 25 ॥

ಕಿಮರ್ಥಮಿಹ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ಭವಂತೌ ವಿಶ್ವವಂದಿತೌ । ಇತ್ಯುಕ್ತೌ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೇನ ಪ್ರಾಹತೂ ರಾಮಕೇಶವೌ ॥ 26 ॥

ಗೋಮಂತಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾವೋ ದುರ್ಗಹೇತೋರಿಹ ಪ್ರಭೋ ।
ತದಾಕರ್ಣ್ಯಾಬ್ರವೀದ್ರಾಮೋ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೋ ಜನಾರ್ದನಮ್ ॥ 27 ॥

ಏವಮಸ್ತು ಮಹಾಬಾಹೋ ಗೋಮಂತಂ ಗಚ್ಛ ಸಾಗ್ರಜಃ । ಕರವೀರಪುರಂ ನಾಮ ತನ್ಮೂಲೇ ಪರಿಪಾಲಿತಮ್ ॥ 28 ॥

ಶೃಗಾಲವಾಸುದೇವೇನ ಸ ಯುವಾಂ ನ ಸಹಿಷ್ಯತಿ । ತಂ ಹತ್ವಾ ಸಮರೇ ಶೈಲಂ ಗೋಮಂತಂ ಸಾಧ್ವವಾಪ್ಸ್ಯಥ ॥ 29 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತೌ ತೇನ ರಾಮೇಣ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೇನ ಮಾಧವೌ । ತಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಜಗ್ಮತುರ್ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖೌ ॥ 30 ॥

ತೌ ತಥಾ ಯದುಶಾರ್ದೂಲೌ ಗಚ್ಛಂತೌ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥಮ್ । ದದರ್ಶತುಶ್ಚ ಗೋಮಂತಮಭ್ರಂಕಷಮಹಾದ್ರುಮಮ್ ॥

ಕರವೀರಪುರಂ ಚೈವ ತನ್ಮೂಲೇ ತುಂಗತೋರಣಮ್ । ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಚಿತ್ರಪ್ರಾಕಾರಂ ಹರ್ಮ್ಯಪ್ರಾಸಾದಗೋಪುರಮ್ ॥ 32 ॥

ಶಂಖಮಾಧ್ಮಾಪಯಾಮಾಸ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಃ । ತಸ್ಯ ಶಂಖಧ್ವನಿಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಬಭೂವ ಕ್ರೋಧವಿಹ್ವಲಃ ॥ 33 ॥

ಶೃಗಾಲೋ ವಾಸುದೇವಾಖ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯಗಾದ್ಯದುನಂದನೌ । ಸೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಬಹುಪಾದಾತಿತುರಂಗರಥಕುಂಜರಃ ॥ 34 ॥

ಅಭ್ಯವರ್ಷಚ್ಛರೌಘೇಣ ಛಾದಯನ್ನಿವ ಮಾಧವೌ । ತದನೀಕಮನಾದೃಶ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಾದವಸತ್ತಮೌ ॥ 35 ॥

ಯೋಧಯಾಮಾಸತುರ್ವೀರೌ ದ್ವಾವೇವಾಜೌ ಪದಾತಿನೌ । ಸೈನ್ಯಂ ಚ ಬಾಣಪೂಗೇನ ವ್ಯಥಿತಂ ಭೃಶವಿಹ್ವಲಮ್ ॥ 36 ॥

ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಶೃಗಾಲಭೂಪಾಲಸ್ತಾವಧಾವದಮರ್ಷಣಃ ।
ತಮಾಯಾಂತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಥಿನಂ [illegible]ಕಮ್ ॥
ನ್ಯವಾರದ್ವಾಸುದೇವೋ ವೇಲೇವ ವರುಣಾಲಯಮ್ ॥ 37 ॥

ತಾವುಭೌ ಪರಮಕ್ರುದ್ಧೌ ವಾಸುದೇವೌ ಮಹಾಬಲೌ । ಯುಯುಧಾತೇ ತಥಾಽನ್ಯೋನ್ಯಮನ್ಯೋನ್ಯವಧಕಾಂಕ್ಷಿಣೌ ॥
ಸ ತಥಾ ವಿದ್ಯಮಾನಸ್ಯ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸಂಗರೇ । ಶಿರೋ ಜಹಾರ ಗೋವಿಂದಃ ಕ್ಷಣೇನ ಮುಕುಟೋಜ್ಜ್ವಲಮ್ ॥ 39 ॥
ತತಸ್ತತ್ಸೈನಿಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಹತಶೇಷಾಃ ಕುರೂದ್ವಹ । ಕೃಷ್ಣೇನ ಸ್ವಾಮಿನಿ ಹತೇ ದುದ್ರುವುಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಮ್ ॥ 40 ॥
ತತಸ್ತೌ ರಾಮಗೋವಿಂದೌ ಕರವೀರಪುರಂ ಮಹತ್ । ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪೂಜಿತೌ ವಿಪ್ರೈರ್ವಣಿಗ್ಭಿಶ್ಚ ಯಥಾ ಪ್ರಿಯಃ ॥ 41 ॥
ತದ್ಗಜಾಶ್ವರಥಾನೀಕಕೋಶಾದಿಧನಸಂಚಯಮ್ । ಮಥುರಾಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ತದೀಯೈರ್ಭೃತ್ಯಪೂರುಷೈಃ ॥ 42 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತ್ರಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಗೋಮಂತಂ ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತುಂಗದ್ರುಮಲತಾನ್ವಿತಮ್ । ಸಾಲತಾಲತಮಾಲಾಢ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಾಲಾಶೋಕಶೋಭಿತಮ್ ॥
ಕದಂಬನಿಂಬಹಿಂತಾಲಪೂಗಪುನ್ನಾಗಶೋಭಿತಮ್ । ಆರುಹ್ಯ ಕದಲೀಖಂಡಮಂಡಿತಂ ಮತ್ತಕೋಕಿಲಮ್ ॥ 2 ॥
ಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರಸಂಘಾತಪ್ಲವಂಗಾಕಂಪಿತದ್ರುಮಮ್ । ಫಲಭಾರನತೈಃ ಸ್ಕಂಧೈರ್ನಾರಿಕೇಲೈರ್ವಿರಾಜಿತಮ್ ॥ 3 ॥
ಬಹುಪ್ರಸ್ರವಣೋಪೇತಂ ಸುಚ್ಛಾಯಂ ನಿರ್ಮಲೋದಕಮ್ । ರಮ್ಯಂ ದದೃಶತುರ್ವೀರೌ ಪ್ರದೇಶಂ ರಾಮಕೇಶವೌ ॥
ತತ್ರ ಪ್ರವರ್ಷಣಂ ನಾಮ ಶೃಂಗಂ ಪರ್ವತಮೂರ್ಧನಿ । ಅವಾಪತುರ್ಯತ್ರ ಮೇಘಾ ನಿತ್ಯಂ ವರ್ಷಂತ್ಯವಿಕ್ಲವಾಃ ॥ 5 ॥
ತತ್ರಾರುಹ್ಯ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠೌ ಪಶ್ಯಂತೌ ಹಿ ದಿಶೋ ದಶ । ರಮಮಾಣೌ ಯಥಾಕಾಮಮೂಷತುಃ ಪರ್ವತೋತ್ತಮೇ ॥
ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಕ್ಷೀರೋದೇ ಸಾಗರೋತ್ತಮೇ । ನಿವಾಸೇ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಭೃತಃ ॥ 7 ॥
ಉಪಾಸೀನೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೈರೋಚನೋ ಬಲಿಃ । ಜಹಾರ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಕಿರೀಟಂ ರತ್ನಚಿತ್ರಿತಮ್ ॥
ಇಂದ್ರನೀಲಸಹಸ್ರಾಢ್ಯಂ ಗೋಮೇದಕಶತಾಚಿತಮ್ । ಪದ್ಮರಾಗಮಹಾನೀಲಮುಕ್ತಾಫಲವಿರಾಜಿತಮ್ ॥ 9 ॥

ಪುಷ್ಪರಾಗಪ್ರವಾಲಾಢ್ಯಂ ದಿವ್ಯಕಾಂಚನನಿರ್ಮಿತಮ್ ।
ಹೃತಂ ದಾನವವೀರೇಣ ವಿದಿತ್ವಾ ಪುರಪಾಲಕಃ ॥
ತಮನ್ವಧಾವತ್ ತ್ವರಿತಂ ವೈನತೇಯೋ ವಿಹಂಗರಾಟ್ ॥ 10 ॥

ತಮಂತರೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ದಾನವೇಂದ್ರಂ ದುರಾಸದಮ್ । ಕೃತ್ವಾ ಯುದ್ಧಂ ಮಹಾಘೋರಂ ಜಿತ್ವಾ ದಾನವಪುಂಗವಮ್ ॥
ಗೃಹೀತ್ವಾ ರತ್ನನಿಚಯಂ ಕಿರೀಟಂ ಭಾಸ್ಕರೋಪಮಮ್ । ಆಗಚ್ಛನ್ ದದೃಶೇ ದೇವಂ ದೇವಕೀನಂದನಂ ಹರಿಮ್ ॥ 12 ॥

ವಸಂತಂ ಸಾಗ್ರಜಂ ರಮ್ಯೇ ಗೋಮಂತೇ ಪರ್ವತೋತ್ತಮೇ ।
ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ನಿಧಾಯಾಶು ಕಿರೀಟಂ ದಿವ್ಯಭೂಷಣಮ್ ॥
ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪಾದಯೋರ್ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಸ್ತೋತುಂ ಸಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ 13 ॥

ಗರುಡ ಉವಾಚ

568 ನಮೋ ನಮಃ ಕಾರಣಪೂರುಷಾಯ ನಾರ್ತ್ರ್ಯಾಯುದ್ಧಾಗವೃತ್ತಾಖಿಲವಲ್ಲಭಾಯ ।
ಸುರಾರಿಸಂಹಾರಣಕಾರಣಾಯ ನಾರಾಯಣಾಯಾಖಿಲಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿಣೇ ॥ 14 ॥

ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭತ್ವಮುಪೇತ್ಯ ಮೂಲೇ ಸೃಜಸ್ಯಶೇಷಂ ಭುವನಂ ಸ ಏವ ।
ನಾರಾಯಣಾತ್ಮನ್ ಪರಿಪಾಸಿ ಭೂಯೋ ಜಹಾರ ಚಾಂತೇ ಭಗವನ್ ಶಿವಾತ್ಮನ್ ॥ 15 ॥

ತಂ ತ್ವಾ ಯದೋರ್ವಂಶಕರಂ ಸುರೇಶಂ ಜಾನೇಽವತೀರ್ಣಂ ಭುವನೇ ವೃಷಾಕಪಿಮ್ ।
ಅಹಂ ಹಿ ಭೃತ್ಯಸ್ತವ ವೈನತೇಯೋ ಬ್ರೂಹಿ ಕ್ರಿಯಾಂ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ದೇವ ॥ 16 ॥

ಶ್ರೀ ಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದೇವದೇವೇಶಂಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ವಿಹಂಗರಾಟ್ । ಜಾನುನೀ ಧರಣೀಂ ಕೃತ್ವಾ ತಸ್ಥೌ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಗ್ರತಃ ॥ 17 ॥

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಗರುಡಂ ಪಕ್ಷಿಪುಂಗವಮ್ ।
ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಫುಲ್ಲಮುಖೋ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಪಸ್ಪರ್ಶಾಂಗಂ ತದುತ್ತಮಮ್ ॥ 18 ॥

ಗಚ್ಛ ಭದ್ರ ಯಥಾಕಾಮಮೇಹಿ ಕಾಲೆ ಮಯಾ ಸ್ಮೃತಃ । ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ವಿಸೃಜ್ಯೋಭಾವೀಶ್ವರೌ ರಾಮಕೇಶವೌ ॥ 19 ॥
ಫಲಮೂಲಕೃತಾಹಾರೌ ಪೀತನಿರ್ಝರವಾರಿಣೌ । ಅವರುಹ್ಯ ಗಿರೇಃ ಶೃಂಗಾತ್ ಕರವೀರಪುರಂ ಗತೌ ॥ 20 ॥
ತತ್ರ ತೌ ಚತುರೋ ಮಾಸಾನುಷಿತ್ವಾ ಭರತರ್ಷಭ । ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಜಗ್ಮತುರ್ಮಥುರಾಂ ಪುರೀಮ್ ॥
ಶೃಗಾಲಂ ನಿಹತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾಗಧಃ ಕ್ರೋಧವಿಹ್ವಲಃ । ಆಜಗಾಮ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ವೃತಃ ॥ 22 ॥
ತೇನ ಸಾರ್ಧಮಭೂದ್ಯುದ್ಧಂ ಸಪ್ತಾಹಂ ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ । ತದಾ ಪರಾಜಿತೋ ಯುದ್ಧೇ ಮಾಗಧೋ ಬಹುಸೈನಿಕಃ ॥
ಜಗಾಮ ಮಾಗಧಾನೇವ ಬಹುಭಿಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಃ ಸಹ । ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞೌ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ ॥ 24 ॥
ಸ್ತೂಯಮಾನೌ ವಿವಿಶತುಃ ಸಾನುಗೌ ಮಥುರಾಂ ಪುರೀಮ್ । ಏವಂ ಸಪ್ತದಶಕೃತ್ವಸ್ತಾವದಕ್ಷೌಹಿಣೀಬಲಃ ॥ 25 ॥
ಯುಯುಧೇ ಮಾಗಧೋ ರಾಜಾ ಯದುಭಿಃ ಕೃಷ್ಣಪಾಲಿತೈಃ । ಅಕ್ಷಿಣ್ವತ ಬಲಂ ಸರ್ವಂ ವೃಷ್ಣಿಭಿಃ ಕೃಷ್ಣತೇಜಸಾ ॥ 26 ॥
ಹತೇಷುತೇಷ್ವನೀಕೇಷುತ್ಯಕ್ತೋಽಯಾದರಿಭಿರ್ನೃಪ । ಅಷ್ಟಾದಶಮಸಂಗ್ರಾಮೇ ಆಗಾಮಿನಿ ತದಂತರಾ ॥ 27 ॥
ನಾರದಪ್ರೇಷಿತೋ ವೀರೋ ಯವನಃ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ । ರುರೋಧ ಮಥುರಾಮೇತ್ಯ ತಿಸೃಭಿರ್ಮ್ಲೇಚ್ಛಕೋಟಿಭಿಃ ॥ 28 ॥
ನೃಲೋಕೇ ಚಾಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವೋ ವೃಷ್ಣೀನ್ ಶ್ರುತ್ವಾತ್ಮಸಮ್ಮತಾನ್ । ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಽಚಿಂತಯತ್ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಂಕರ್ಷಣಸಹಾಯವಾನ್ ॥

ಅಹೋ ಯದೂನಾಂ ವೃಜಿನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಹ್ಯುಭಯತೋ ಮಹತ್ ।
ಯವನೋಽಯಂ ನಿರುಂಧೇಽಸ್ಮಾನ್ ಅದ್ಯ ಶ್ವೋ ವಾ ಮಹಾಬಲಃ ॥ 30 ॥

ಮಾಗಧೋಽಪ್ಯೇತಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಪರಶ್ವೋ ನೈವ ಸಂಶಯಃ । ಆವಯೋರ್ಯುಧ್ಯತೋರಸ್ಯ ಯದ್ಯಾಗಚ್ಛೇಜ್ಜರಾಸುತಃ ॥
ಬಂಧೂನ್ ವಧಿಷ್ಯತ್ಯಥವಾ ನೇಷ್ಯತೇ ಸ್ವಪುರಂ ಬಲೀ । ತಸ್ಮಾದದ್ಯ ವಿಧಾಸ್ಯಾಮೋ ದುರ್ಗಂ ದ್ವಿಪದದುರ್ಗಮಮ್ ॥ 32 ॥
ತತ್ರ ಜ್ಞಾತೀನ್ ಸಮಾಧಾಯ ಯವನಂ ಘಾತಯಾಮಹೇ । ಇತಿ ಸಮ್ಮಂತ್ರ್ಯ ಭಗವಾನ್ ದುರ್ಗಂ ದ್ವಾದಶಯೋಜನಮ್ ॥
ಅಂತಃಸಮುದ್ರೇ ನಗರಂ ಕೃಷ್ಣೋಽದ್ಭುತಮಚೀಕ್ಲೃಪತ್ । ದೃಶ್ಯತೇ ಯತ್ರ ಹಿ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಶಿಲ್ಪನೈಪುಣಮ್ ॥ 34 ॥
ರಥ್ಯಾ ಚತ್ವರವೀಥೀಭಿರ್ಯಥಾ ವಾಸ್ತುವಿನಿರ್ಮಿತಮ್ । ಸುರದ್ರುಮಲತೋದ್ಯಾನವಿಚಿತ್ರೋಪವನಾನ್ವಿತಮ್ ॥ 35 ॥
ಹೇಮಶೃಂಗೈರ್ದಿವಿಸ್ಪೃಗ್ಭಿಃ ಸ್ಫಾಟಿಕಾಟ್ಟಾಲಗೋಪುರೈಃ । ರಾಜತಾರಪುಟೈಃ ಕೋಷ್ಠೈರ್ಜುಷ್ಟಂ ಹೈಮೈಃ ಸ್ವಲಂಕೃತೈಃ ॥ 36 ॥
ರತ್ನಕೂಟೈರ್ಗೃಹೈರ್ಹೈಮೈರ್ಮಹಾಮರಕತಸ್ಥಲೈಃ । ವಾಸ್ತೋಷ್ಪತೀನಾಂ ಚ ಗೃಹೈರ್ವಲಭೀಭಿಶ್ಚ ನಿರ್ಮಿತಮ್ ॥ 37 ॥

ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಜನಾಕೀರ್ಣಂ ಯದೂನಾಂ ಚ ಗೃಹೈರ್ಲಸತ್ ।
ಸುಧರ್ಮಾಂ ಪಾರಿಜಾತಂ ಚ ಮಹೇಂದ್ರಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಧರೇಃ ॥ 38 ॥

ಯತ್ರ ಚಾವಸ್ಥಿತೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ಮರ್ತ್ಯಧರ್ಮೈರ್ವಿಯುಜ್ಯತೇ । ಯತ್ಶ್ರಿಯಂ ದೇವದೇವಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ಕ್ಷೀರೋದವಾಸಿನಃ ॥

ಶ್ಯಾಮೈಕಕರ್ಣಾನ್ ವರುಣೋ ಹಯಾನ್ ಶುಕ್ಲಾನ್ ಮನೋಜವಾನ್ ।
ದದೌ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾತಾನ್ ದೇವದೇವಾಯ ಯಕ್ಷೋಯರಾಟ್ ॥ 40 ॥
ಅಷ್ಟೌ ನಿಧಿಪತಿಃ ಕೋಶಾನ್ ರತ್ನಪೂರ್ಣಾನವಿಕ್ಷಯಾನ್ । ತಥಾನ್ಯೇ ಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚ ದದುಃ ಸ್ವಾಧಿಕೃತಂ ಧನಮ್ ॥ 41 ॥
ಯದ್ಯದ್ಭಗವತಾ ದತ್ತಮಾಧಿಪತ್ಯಂ ಸ್ವಸಿದ್ಧಯೇ । ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯರ್ಪಯಾಮಾಸುರ್ಹರೌ ಭೂಮಿಗತೇ ನೃಪ ॥ 42 ॥
ತತ್ರ ಯೋಗಪ್ರಭಾವೇಣ ನೀತ್ವಾ ಸ್ವಾನ್ ಭಗವಾನ್ ಹರಿಃ । ಮಥುರಾಯಾಶ್ಚ ರಾಮೇಣ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಮನುಮಂತ್ರಿತಃ ॥ 43 ॥
ನಿರ್ಜಗಾಮ ಪುರದ್ವಾರಾತ್ಪದ್ಮಮಾಲೀ ನಿರಾಯುಧಃ ॥ 44 ॥
ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಚತುಃಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಮುಜ್ಜಿಹಾನಮಿವೋಡುಪಮ್ । ದರ್ಶನೀಯತಮಂ ಶ್ಯಾಮಂ ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಸಮ್ ॥
ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಸಂ ಭ್ರಾಜತ್ಕೌಸ್ತುಭಾಮುಕ್ತಕಂಧರಮ್ । ಪೃಥುದೀರ್ಘಚತುರ್ಬಾಹುಂ ನವಕಂಜಾರುಣೇಕ್ಷಣಮ್ ॥ 2 ॥
ನಿತ್ಯಪ್ರಮುದಿತಂ ಶ್ರೀಮತ್ಸುಕಪೋಲಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಮ್ । ಮುಖಾರವಿಂದಂ ಬಿಭ್ರಾಣಂ ಸ್ಫುರನ್ಮಕರಕುಂಡಲಮ್ ॥ 3 ॥
ವಾಸುದೇವೋ ಹ್ಯಯಮಿತಿ ಪುಮಾನ್ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನಃ । ಚತುರ್ಭುಜೋಽರವಿಂದಾಕ್ಷೋ ನವಮಾಲ್ಯತಿಸುಂದರಃ ॥
ಲಕ್ಷಣೈರ್ನಾರದಪ್ರೋಕ್ತೈರ್ನಾನ್ಯೋ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ । ನಿರಾಯುಧಶ್ಚರನ್ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಯೋತ್ಸ್ಯೇಽನೇನ ನಿರಾಯುಧಃ ॥
ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಯವನಃ ಪ್ರಾದ್ರವಂತಂ ಪರಾಙ್ಮುಖಮ್ । ಅನ್ವಧಾವಜ್ಜಿಘೃಕ್ಷುಸ್ತಂ ದುರಾಪಮಪಿ ಯೋಗಿನಾಮ್ ॥ 6 ॥
ಹಸ್ತಪ್ರಾಪ್ತಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಹರಿಣಾ ಸ ಪದೇಪದೇ । ನೀತೋ ದರ್ಶಯತಾ ದೂರಂ ಯವನೇಶೋಽದ್ರಿಕಂಧರಮ್ ॥ 7 ॥
ಪಲಾಯನಂ ಯದುಕುಲೇ ಜಾತಸ್ಯ ತವ ನೋಚಿತಮ್ । ಇತಿ ಕ್ಷಿಪನ್ನನುಗತೋ ನೈನಂ ಪ್ರಾಪಾಹತಾಶುಭಃ ॥ 8 ॥
ಏವಂ ಕ್ಷಿಪ್ತೋಽಪಿ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಗಿರಿಕಂದರಮ್ । ಸೋಽಪಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ತತ್ರಾನ್ಯಂ ಶಯಾನಂ ದದೃಶೇ ನರಮ್ ॥ 9 ॥
ನನ್ವಸೌ ದೂರಮಾನೀಯ ಶೇತೇ ಮಾಮಿಹ ಸಾಧುವತ್ । ಇತಿ ಮತ್ವಾಚ್ಯುತಂ ಮೂಢಸ್ತಂ ಪದಾ ಸಮತಾಡಯತ್ ॥
ಸ ಉತ್ಥಾಯ ಚಿರಂ ಸುಪ್ತಃ ಶನೈರುನ್ಮೀಲ್ಯ ಲೋಚನೇ । ದಿಶೋ ವಿಲೋಕಯನ್ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ತಮದ್ರಾಕ್ಷೀದವಸ್ಥಿತಮ್ ॥
ಸ ತಾವತ್ತಸ್ಯ ರುಷ್ಟಸ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಪಾತೇನ ಭಾರತ । ದೇಹಜೇನಾಗ್ನಿನಾ ದಗ್ಧೋ ಭಸ್ಮಸಾದಭವತ್ ಕ್ಷಣಾತ್ ॥ 12 ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಕೋ ನಾಮ ಸ ಪುಮಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಕಸ್ಯ ಕಿಂವೀರ್ಯ ಏವ ವಾ । ಕಸ್ಮಾದ್ಗುಹಾಗತಃ ಶಿಶ್ಯೇ ಕಿಂ ತೇಜೋ ಯವನಾರ್ದನಮ್ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲೇ ಜಾತೋ ಮಾಂಧಾತೃತನಯೋ ಮಹಾನ್ । ಮುಚುಕುಂದ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ ॥
ಸ ಯಾಚಿತಃ ಸುರಗಣೈರಿಂದ್ರಾದ್ಯೈರಾತ್ಮರಕ್ಷಣೇ । ಅಸುರೇಭ್ಯಃ ಪರಿತ್ರಸ್ತೈಸ್ತದ್ರಕ್ಷಾಂಸೋಽಕರೋಚ್ಚಿರಮ್ ॥ 15 ॥
ಲಬ್ಧ್ವಾ ಗುಹಂ ತೇ ಸ್ವಃಪಾಲಂ ಮುಚುಕುಂದಮಥಾಬ್ರುವನ್ । ರಾಜನ್ ವಿರಮತಾಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಾದ್ಭವಾನ್ನಃ ಪರಿಪಾಲನಾತ್ ॥
ನರಲೋಕಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ನಿಹತಕಂಟಕಮ್ । ಅಸ್ಮಾನ್ ಪಾಲಯತೋ ವೀರ ಕಾಮಾಸ್ತೇ ಸರ್ವ ಉಜ್ಝಿತಾಃ ॥ 17 ॥

ಸುತಾ ಮಹಿಷ್ಯೋ ಭವತೋ ಜ್ಞಾತಯೋಽಮಾತ್ಯಮಂತ್ರಿಣಃ । ಪ್ರಜಾಶ್ಚ ತುಲ್ಯಕಾಲೀನಾ ನಾಧುನಾ ಸಂತಿ ಕಾಲಿತಾಃ ॥

ಕಾಲೋ ಬಲೀಯಾನ್ ಬಲಿನಾಂ ಭಗವಾನೀಶ್ವರೋಽವ್ಯಯಃ ।
ಪ್ರಜಾಃ ಕಾಲಯತೇ ಕ್ರೀಡನ್ ಪಶುಪಾಲೋ ಯಥಾ ಪಶೂನ್ ॥ 19 ॥

ವರಂ ವೃಣೀಷ್ವ ಭದ್ರಂ ತೇ ಋತೇ ಕೈವಲ್ಯಮಾತ್ಮನಃ । ಏಕ ಏವೇಶ್ವರಸ್ತಸ್ಯ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುರವ್ಯಯಃ ॥ 20 ॥
ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ವೈ ದೇವಾನಭಿವಾದ್ಯ ಮಹಾಯಶಾಃ । ಅಯಾಚತ ಗುಹಾವಿಷ್ಟೋ ನಿದ್ರಾಂ ತು ಬಹುಕಾಲಿಕೀಮ್ ॥ 21 ॥
ತಥೇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತು ತೈರ್ದೇವೈರ್ಮುಚುಕುಂದೋ ಮಹಾಮನಾಃ । ಅಶಯಿಷ್ಟ ಗುಹಾವಿಷ್ಟೋ ನಿದ್ರಯಾ ದೇವದತ್ತಯಾ ॥ 22 ॥
ಯವನೇ ಭಸ್ಮಸಾನ್ನೀತೇ ಭಗವಾನ್ ಸಾತ್ವತರ್ಷಭಃ । ಆತ್ಮಾನಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಮುಚುಕುಂದಾಯ ಧೀಮತೇ ॥ 23 ॥
ತಮಾಲೋಕ್ಯ ಘನಶ್ಯಾಮಂ ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಸಮ್ । ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಸಂ ಭ್ರಾಜತ್ಕೌಸ್ತುಭೇನ ವಿರಾಜಿತಮ್ ॥ 24 ॥
ಚತುರ್ಭುಜಂ ರೋಚಮಾನಂ ವೈಜಯಂತ್ಯಾ ಚ ಮಾಲಯಾ । ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಸ್ಫುರನ್ಮಕರಕುಂಡಲಮ್ ॥ 25 ॥
ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯಂ ತ್ರಿಲೋಕಸ್ಯ ಸಾನುರಾಗಸ್ಮಿತೇಕ್ಷಣಮ್ । ಅಪೀಚ್ಯವಯಸಂ ಮತ್ತಮೃಗೇಂದ್ರೋದಾರವಿಕ್ರಮಮ್ ॥ 26 ॥
ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛನ್ಮಹಾಬುದ್ಧಿಸ್ತೇಜಸಾ ತಸ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತಃ । ಶಂಕಿತಃ ಶನಕೈ ರಾಜಾ ದುರ್ಧರ್ಷಮತಿತೇಜಸಾ ॥ 27 ॥

ಮುಚುಕುಂದ ಉವಾಚ

ಕೋ ಭವಾನಿಹ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿಪಿನೇ ಗಿರಿಗಹ್ವರೇ । ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಭ್ಯಾಂ ವಿಚರಸ್ಯುರುಕಂಟಕೇ ॥ 28 ॥
ಕಿಂಸ್ವಿತ್ತೇಜಸ್ವಿನಾಂ ತೇಜೋ ಭಗವಾಂಸ್ತ್ವಂ ವಿಭಾವಸುಃ ।
ಸೂರ್ಯಃ ಸೋಮೋ ಮಹೇಂದ್ರೋ ವಾ ಲೋಕಪಾಲೋಽಪರೋಽಪಿ ವಾ ॥ 29 ॥

ಮನ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ದೇವದೇವಾನಾಂ ತ್ರಯಾಣಾಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಮ್ ।
ಯದ್ಬಾಧಸೇ ಗುಹಾಧ್ವಾಂತಂ ಪ್ರದೀಪಃ ಪ್ರಭಯಾ ಯಥಾ ॥ 30 ॥

ಶುಶ್ರೂಷತಾಮವ್ಯಲೀಕಮಸ್ಮಾಕಂ ನರಪುಂಗವ । ಸ್ವಜನ್ಮ ಕರ್ಮ ಗೋತ್ರಂ ವಾ ಕಥ್ಯತಾಂ ಯದಿ ರೋಚತೇ ॥ 31 ॥
ವಯಂ ತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಐಕ್ಷ್ವಾಕಾಃ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧವಃ । ಮುಚುಕುಂದ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಯೌವನಾಶ್ವಾತ್ಮಜಃ ಪ್ರಭೋ ॥
ಚಿರಂ ಪ್ರಜಾಗರಶ್ರಾಂತೋ ನಿದ್ರಯೋಪಹತೇಂದ್ರಿಯಃ । ಶಯೇಽಸ್ಮಿನ್ ವಿಜನೇ ಕಾಮಂ ಕೇನಾಪ್ಯುತ್ಥಾಪಿತೋಽಧುನಾ ॥
ಸೋಽಪಿ ಭಸ್ಮೀಕೃತೋ ನೂನಮಾತ್ಮೀಯೇನೈವ ಪಾಪ್ಮನಾ । ಅನಂತರಂ ಭವಾನ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಲಕ್ಷಿತೋಽಮಿತ್ರಶಾಸನಃ ॥
ತೇಜಸಾ ತೇಽವಿಷಹ್ಯೇಣ ಭೂರಿ ದ್ರಷ್ಟುಮಶಕ್ನುಮಃ । ಹತೌಜಸೋ ಮಹಾಭಾಗ ಮಾನನೀಯೋಽಸಿ ದೇಹಿನಾಮ್ ॥
ಏವಂ ಸುಭಾಷಿತೋ ರಾಜ್ಞಾ ಭಗವಾನ್ ಭೂತಭಾವನಃ । ಪ್ರತ್ಯಾಹ ಪ್ರಹಸನ್ ವಾಣ್ಯಾ ಮೇಘನಾದಗಭೀರಯಾ ॥

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ

ಜನ್ಮಕರ್ಮಾಭಿಧಾನಾನಿ ಸಂತಿ ಮೇಽಂಗ ಸಹಸ್ರಶಃ । ನ ಶಕ್ಯಂತೇಽನುಸಂಖ್ಯಾತುಮನಂತತ್ವಾನ್ಮಯಾಪಿ ಹಿ ॥ 37 ॥
ಕಶ್ಚಿದ್ರಜಾಂಸಿ ವಿಮಮೇ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಯುರುಜನ್ಮಭಿಃ । ಗುಣಕರ್ಮಾಭಿಧಾನಾನಿ ನ ಮೇ ಜನ್ಮಾನಿ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ ॥ 38 ॥
ಕಾಲತ್ರಯೋಪಪನ್ನಾನಿ ಜನ್ಮಕರ್ಮಾಣಿ ಮೇ ನೃಪ । ಅನುಕ್ರಮಂತೋ ನೈವಾಂತಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ಪರಮರ್ಷಯಃ ॥ 39 ॥
ತಥಾಪ್ಯದ್ಯತನಾನ್ಯಂಗ ಶೃಣುಷ್ವ ಗದತೋ ಮಮ । ವಿಜ್ಞಾಪಿತೋ ವಿರಿಂಚೇನ ಪುರಾಽಹಂ ಧರ್ಮಗುಪ್ತಯೇ ॥ 40 ॥

ಭೂಮೇರ್ಭಾರಾಯಮಾಣಾನಾಮಸುರಾಣಾಂ ಕ್ಷಯಾಯ ಚ । ಅವತೀರ್ಣೋ ಯದುಕುಲೇ ಗೃಹ ಆನಕದುಂದುಭೇಃ ॥
ವದಂತಿ ವಾಸುದೇವೇತಿ ವಸುದೇವಸುತಂ ಹಿ ಮಾಮ್ । ಕಾಲನೇಮಿರ್ಹತಃ ಕಂಸಃ ಪ್ರಲಂಬಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸದ್ದ್ವಿಷಃ ॥ 42 ॥

ಅಯಂ ಚ ಯವನೋ ದಗ್ಧೋ ರಾಜಂಸ್ತೇ ತಿಗ್ಮಚಕ್ಷುಷಾ ।
ಸೋಽಹಂ ತವಾನುಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಗುಹಾಮೇತಾಮುಪಾಗತಃ ॥ 43 ॥
ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಪ್ರಚುರಂ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಯಾಹಂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ ।
ವರಾನ್ ವೃಣೀಷ್ವ ರಾಜರ್ಷೇ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ ದದಾಮಿ ತೇ ॥ 44 ॥
ಮಾಂ ಪ್ರಪನ್ನೋ ಜನಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ಭೂಯೋಽರ್ಹತಿ ಶೋಚಿತುಮ್ ॥ 45 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತಂ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಹ ಮುಚುಕುಂದೋ ಮುದಾನ್ವಿತಃ । ಜ್ಞಾತ್ವಾ ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಂ ಗರ್ಗವಾಕ್ಯಮನುಸ್ಮರನ್ ॥ 46 ॥

ಮುಚುಕುಂದ ಉವಾಚ

ವಿಮೋಹಿತೋಽಯಂ ಜನ ಈಶಮಾಯಯಾ ತ್ವದೀಯಯಾ ತ್ವಾಂ ನ ಭಜತ್ಯನರ್ಥದೃಕ್ ।
ಸುಖಾಯ ದುಃಖಪ್ರಭವೇಷು ಸಜ್ಜತೇ ಗೃಹೇಷು ಯೋಷಿತ್ಪುರುಷಶ್ಚ ವಂಚಿತಃ ॥ 47 ॥
ಲಬ್ಧ್ವಾ ಜನೋ ದುರ್ಲಭಮತ್ರ ಮಾನುಷಂ ಕಥಂಚಿದವ್ಯಂಗಮಯತ್ನತೋಽನಘ ।
ಪಾದಾರವಿಂದಂ ನ ಭಜತ್ಯಸನ್ಮತಿರ್ಗೃಹಾಂಧಕೂಪೇ ಪತಿತೋ ಯಥಾ ಪಶುಃ ॥ 48 ॥
ಮಮೈಷ ಕಾಲೋಽಜಿತನಿಷ್ಫಲೋ ಗತೋ ರಾಜ್ಯಶ್ರಿಯೋನ್ನದ್ಧಮದಸ್ಯ ಭೂಪತೇಃ ।
ಮರ್ತ್ಯಾತ್ಮಬುದ್ಧೇಃ ಸುತದಾರಕೋಶಭೂಷ್ವಾಸಜ್ಜಮಾನಸ್ಯ ದುರಂತಚಿಂತಯಾ ॥ 49 ॥
ಕಲೇವರೇಽಸ್ಮಿನ್ ಘಟಕುಡ್ಯಸನ್ನಿಭೇ ನಿರೂಢಮಾನೋ ನರದೇವ ಇತ್ಯಹಮ್ ।
ವೃತೋ ರಥೇಭಾಶ್ವಪದಾತ್ಯನೀಕಪೈರ್ಗಾಂ ಪರ್ಯಟಂಸ್ತ್ವಾಮಗಣಯ್ಯ ದುರ್ಮದಃ ॥ 50 ॥
ಪ್ರಮತ್ತಮುಚ್ಚೈರಿತಿ ಕೃತ್ಯಚಿಂತಯಾ ಪ್ರವೃದ್ಧಲೋಭಂ ವಿಷಯೇಷು ಲಾಲಸಮ್ ।
ತ್ವಮಪ್ರಮತ್ತಃ ಸಹಸಾಭಿಪದ್ಯಸೇ ಕ್ಷುಲ್ಲೇ ಲಿಹಾನೋಽಹಿರಿವಾಖುಮಂತಕಃ ॥ 51 ॥
ಪುರಾ ರಥೈರ್ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತೈಶ್ಚರನ್ ಮತಂಗಜೈರ್ವಾ ನರದೇವಸಂಜ್ಞಿತಃ ।
ಸ ಏವ ಕಾಲೇನ ದುರತ್ಯಯೇನ ವೈ ಕಲೇವರೋ ವಿಟ್ಕೃಮಿಭಸ್ಮಸಂಜ್ಞಿತಃ ॥ 52 ॥
ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ದಿಕ್ಚಕ್ರಮಭೂತವಿಗ್ರಹೋ ವರಾಸನಸ್ಥಃ ಸಮರಾಜವಂದಿತಃ ।
ಗೃಹೇಷು ಮೈಥುನ್ಯಪರೇಷು ಯೋಷಿತಾಂ ಕ್ರೀಡಾಮೃಗಃ ಪೂರುಷ ಈಶ ಗೀಯತೇ ॥ 53 ॥
ಕರೋತಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಪಃಸು ನಿಷ್ಠಿತೋ ನಿವೃತ್ತಭೋಗಸ್ತದಪೇಕ್ಷಯಾದದತ್ ।
ಪುನಶ್ಚ ಭೂಯಾಯ ಮಹೀಶ ರಾಧಸೇ ಪ್ರವೃದ್ಧತರ್ಷೋ ನ ಸುಖಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥ 54 ॥
ಭವಾಪವರ್ಗೋ ಭ್ರಮತೋ ಯದಾ ಭವೇಜ್ಜನಸ್ಯ ತರ್ಹ್ಯಚ್ಯುತಸತ್ಸಮಾಗಮಃ ।
ಸತ್ಸಂಗಮೋ ಯರ್ಹಿ ತದೈವ ಸದ್ಗತೌ ಪರಾವರೇಶೇ ತ್ವಯಿ ಜಾಯತೇ ಮತಿಃ ॥ 55 ॥

ಮನ್ಯೇ ಮಮಾನುಗ್ರಹ ಈಶ ತೇ ಕೃತೋ ರಾಜ್ಯಾನುಬಂಧಾಪಗಮೋ ಯದೃಚ್ಛಯಾ ।
ಯಃ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯತೇ ಸಾಧುಭಿರೇಕಚರ್ಯಯಾ ವನಂ ವಿವಿಕ್ಷುದ್ಭಿರಖಂಡಭೂಮಿಪೈಃ ॥ 56 ॥
ನ ಕಾಮಯೇಽನ್ಯಂ ತವ ಪಾದಸೇವನಾದಕಿಂಚನಪ್ರಾರ್ಥ್ಯತಮಾದ್ವರಂ ವಿಭೋ ।
ಆರಾಧ್ಯ ಕಸ್ತ್ವಾಂ ಹ್ಯಪವರ್ಗದಂ ಹರೇ ವೃಣೀತ ಆರ್ಯೋ ವರಮಾತ್ಮಬಂಧನಮ್ ॥ 57 ॥
ತಸ್ಮಾದ್ವಿಸೃಜ್ಯಾಶಿಷ ಈಶ ಸರ್ವಶೋ ರಜಸ್ತಮಃಸತ್ತ್ವಗುಣಾನುಬಂಧನಾಃ ।
ನಿರಂಜನಂ ನಿರ್ಗುಣಮದ್ವಯಂ ಪರಂ ತ್ವಾಂ ಜ್ಞಪ್ತಿಮಾತ್ರಂ ಪುರುಷಂ ವ್ರಜಾಮ್ಯಹಮ್ ॥ 58 ॥
ಚಿರಮಿಹ ವೃಜಿನಾರ್ತಸ್ತಪ್ಯಮಾನೋಽನುಪಾಪೈರವಿತೃಷ ಉರುಕೃಚ್ಛ್ರೇ ಲಬ್ಧಶಾಂತಿಃ ಕಥಂಚಿತ್ ।
ಶರಣದ ಸಮುಪೇತಸ್ತ್ವತ್ಪದಾಬ್ಜಂ ಪರಾತ್ಮನ್ನಭಯಮೃತಮಶೋಕಂ ಪಾಹಿ ಮಾಪನ್ನಮೀಶ ॥ 59 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಸಾರ್ವಭೌಮ ಮಹಾರಾಜ ಮತಿಸ್ತೇ ವಿಮಲೋರ್ಜಿತಾ । ವರೈಃ ಪ್ರಲೋಭಿತಸ್ಯಾಪಿ ನ ಕಾಮೈರ್ವಿಹತಾ ಯತಃ ॥ 60 ॥
ಪ್ರಲೋಭಿತೋ ವರೈರ್ಯತ್ತ್ವಮಪ್ರಮಾದಾಯ ವಿದ್ಧಿ ತತ್ । ನ ಧೀರ್ಮಯ್ಯೇಕಭಕ್ತಾನಾಮಾಶೀರ್ಭಿರ್ಭಿದ್ಯತೇ ಕ್ವಚಿತ್ ॥
ಜ್ಞಾನಿನಾಮೇಕಭಕ್ತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಾದಿಭಿರ್ಮನಃ । ನ ಕ್ಷೀಣವಾಸನಂ ರಾಜನ್ ದೃಶ್ಯತೇ ಕ್ವಚಿದುತ್ಥಿತಮ್ ॥ 62 ॥
ವಿಚರಸ್ವ ಮಹೀಂ ಕಾಮಂ ಮಯ್ಯಾವೇಶಿತಮಾನಸಃ । ಅಸ್ತ್ವೇವ ನಿತ್ಯದಾ ತುಭ್ಯಂ ಭಕ್ತಿರ್ಮಯ್ಯನಪಾಯಿನೀ ॥ 63 ॥
ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಸ್ಥಿತೋ ಜಂತೂನವಧೀರ್ಮೃಗಯಾದಿಭಿಃ । ಸಮಾಹಿತಸ್ತತ್ತಪಸಾ ಜಹ್ಯಘಂ ಮಾಮುಪಾಶ್ರಿತಃ ॥ 64 ॥
ಜನ್ಮನ್ಯನಂತರೇ ರಾಜನ್ ಸರ್ವಭೂತಸುಹೃತ್ತಮಃ । ಭೂತ್ವಾ ದ್ವಿಜವರಸ್ತ್ವಂ ವೈ ಮಾಮುಪೇಷ್ಯಸಿ ಕೇವಲಮ್ ॥ 65 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಚತುಃಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಥಂ ಸೋಽನುಗೃಹೀತೋಽಂಗ ಕೃಷ್ಣೇನೇಕ್ಷ್ವಾಕುನಂದನಃ । ತಂ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಸನ್ನಮ್ಯ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಗುಹಾಮುಖಾತ್ ॥ 1 ॥
ಸ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾನ್ ಮರ್ತ್ಯಾನ್ ಪಶೂನ್ ವೀರುದ್ವನಸ್ಪತೀನ್ । ಮತ್ವಾ ಕಲಿಯುಗಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಜಗಾಮ ದಿಶಮುತ್ತರಾಮ್ ॥
ತಪಃಶ್ರದ್ಧಾಯುತೋ ಧೀರೋ ನಿಃಸಂಗೋ ಮುಕ್ತಸಂಶಯಃ । ಸಮಾಧಾಯ ಮನಃ ಕೃಷ್ಣೇ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಗಂಧಮಾದನಮ್ ॥
ಬದರ್ಯಾಶ್ರಮಮಾಸಾದ್ಯ ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಮ್ । ಸರ್ವದ್ವಂದ್ವಸಹಃ ಶಾಂತಸ್ತಪಸಾರಾಧಯದ್ಧರಿಮ್ ॥ 4 ॥
ಭಗವಾನ್ ಪುನರಾವ್ರಜ್ಯ ಮಥುರಾಂ ಯವನಾಹೃತಮ್ । ಹತ್ವಾ ಮ್ಲೇಚ್ಛಬಲಂ ನಿನ್ಯೇ ತದೀಯಂ ದ್ವಾರಕಾಂಧನಮ್ ॥
ನೀಯಮಾನೇ ಧನೇ ಗೋಭಿರ್ನೃಭಿಶ್ಚಾಚ್ಯುತಚೋದಿತೈಃ । ಆಜಗಾಮ ಜರಾಸಂಧಸ್ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯನೀಕಪಃ ॥ 6 ॥
ತತೋ ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧಃ ಕಾಲಾಂತಾನಲಸನ್ನಿಭಃ । ವಿಧಾಯ ಮಕರವ್ಯೂಹಂ ರಥನಾಗಾಶ್ವಪತ್ತಿಮತ್ ॥
ಅಂತಶ್ಚಕಾರ ಗೋವಿಂದಂ ವ್ಯೂಹಸ್ಯ ನಿಮಿಷಾಂತರೇ ॥ 7 ॥
ತತೋ ವಿಲೋಕ್ಯ ಗೋವಿಂದೋ ವೃಕ್ಷಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ರಂಹಸಾ ।
ಗಜಾನ್ ರಥಾನ್ ಹಯಾನ್ ಯುದ್ಧೇ ಪೋಥಯಾಮಾಸ ದುರ್ಮದಃ ॥ 8 ॥

ಕೃಷ್ಣೇನ ಹನ್ಯಮಾನಾಸ್ತೇ ವೃಕ್ಷೇಣ ರಿಪುಕುಂಜರಾಃ । ಪೇತುರ್ಗತಾಸವೋ ಭೂಮೌ ವಜ್ರನುನ್ನಾ ಇವಾದ್ರಯಃ ॥ 9 ॥

ರಥಾಶ್ಚ ರಥಿಭಿರ್ಯುಕ್ತಾಃ ಸತುರಂಗಾಃ ಸಚೋದಕಾಃ [illegible]ಣವ ನ ಕ್ವಾಪಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಕುರುಸತ್ತಮ ॥ 10 ॥

ರಾಮಸ್ತು ಮುಷ್ಟಿನಾ ಚಾಜೌ ಕುಂಜರಾನ್ ಮದಶಾಲಿನಃ । ಜಘಾನ ಕುಪಿತಃ ಶೈಲಾನ್ ವಜ್ರೇಣೇವ ಸುರೇಶ್ವರಃ ॥ 11 ॥

ರಾಮಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರೇಣ ವಿಕೀರ್ಣಸ್ಯಂದನಾ ನೃಪ । ನ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಭೂಪೃಷ್ಠೇ ಚೂರ್ಣಿತಾಃ ಶೀರ್ಣಪರ್ಣವತ್ ॥ 12 ॥

ಯವನಸ್ಯ ಧನಂ ವಿಶ್ವಂ ಗಚ್ಛಂತಂ ದ್ವಾರಕಾಮನು । ನಿಹತ್ಯ ಯಾದವಾನ್ ವಿಶ್ವಾಂಸ್ತದ್ಗೃಹೀತ್ವಾ ಜರಾಸುತಃ ॥ 13 ॥

ಅಭ್ಯವರ್ತತ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಕುರೂದ್ವಹ । ವಿಲೋಕ್ಯ ವೇಗರಭಸಂ ರಿಪುಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಮಾಧವೌ ॥ 14 ॥

ತಂ ಚಾಪತಂತಮಾಲೋಕ್ಯ ಸಹಿತಂ ಸಬಲೈರ್ನೃಪೈಃ । ಕೀರ್ಯಮಾಣೌ ಶರೌಘೇಣ ವೃಷ್ಟ್ಯೇವ ಕರಿಪೋತಕೌ ॥ 15 ॥

ವಿರಥೌ ವಿಪ್ರಹರಣೌ ವಿವರ್ಮಾಣೌ ವಿಸೈನಿಕೌ । ಮನುಷ್ಯಚೇಷ್ಟಾಮಾಪನ್ನೌ ರಾಜನ್ ದುದ್ರುವತುರ್ದ್ರುತಮ್ ॥

ವಿಹಾಯ ವಿತ್ತಂ ಪ್ರಚುರಮಭೀತೌ ಭೀರುಭೀತವತ್ । ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಭ್ಯಾಂ ಚೇರತುರ್ಬಹುಯೋಜನಮ್ ॥

ಪಲಾಯಮಾನೌ ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಗಧಃ ಪ್ರಹಸನ್ ಬಲೀ । ಅನ್ವಧಾವದ್ರಥಾನೀಕೈರೀಶಯೋರಪ್ರಮಾಣವಿತ್ ॥ 18 ॥

ಪ್ರಹೃತ್ಯ ವೀರೌ ವಿಶ್ರಾಂತೌ ಕರವೀರಪುರೇ ನಿಶಿ । ತಾವಾರುರುಹತುರ್ವೀರೌ ಗೋಮಂತಮುದಿತೇ ರವೌ ॥ 19 ॥

ಸಿದ್ಧಚಾರಣಗಂಧರ್ವವಿದ್ಯಾಧರನಿಷೇವಿತಮ್ । ಆರುಹ್ಯ ಶೈಲಂ ಗೋಮಂತಂ ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ತ್ವರಾನ್ವಿತೌ ॥ 20 ॥

ಪ್ರವರ್ಷಣಾಖ್ಯಂ ತಚ್ಛೃಂಗಂ ಯತ್ರಾಬ್ದಾ ನಿತ್ಯವರ್ಷಿಣಃ । ತತ್ರ ತಾವಾಸತೂ ರಾಜನ್ ಫಲಮೂಲಾಶನೌ ಸುಖಮ್ ॥

ಜರಾಸಂಧಸ್ತು ತುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ತಾವನುದ್ರುತ್ಯ ಮಾಧವೌ । ರುರೋಧ ಶೈಲಂ ಗೋಮಂತಂ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾವೃತಃ ॥ 22 ॥

ಸ ಭೂಪಾಲಾನ್ ಸಮಾಹೂಯ ಸ್ವಾನುಗಾನ್ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾನ್ । ಕಲಿಂಗಂಕುಂಜರಪತಿಂ ಸುರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಂ ತಥಾ ॥

ಜಯದ್ರಥಂ ಸಿಂಧುಪತಿಂ ಸೋಮದತ್ತಂ ಚ ಕೌರವಂ । ಗಾಂಧಾರರಾಜಂ ಶಕುನಿಂ ವೈದರ್ಭಂ ರುಕ್ಮಿಮೇವ ಚ ॥ 24 ॥

ಸುದಕ್ಷಿಣಂ ಚ ಕಾಂಬೋಜಂ ವಿರಾಟಂ ಮತ್ಸ್ಯಭೂಪತಿಮ್ ।
ಏತಾನಾಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಭೂಪತೀನ್ ॥ 25 ॥

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಂ ದ್ರುಪದಂ ದಮಘೋಷಂ ಚ ಚೇದಿಪಮ್ ।
ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಂ ಚ ಶಾಲ್ವೇಶಮೇಕಲವ್ಯಂ ನಿಷಾದಪಮ್ ॥ 26 ॥

ಬಾಹ್ಲಿಕಂ ಚ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಯುಧಾಮನ್ಯುಂ ಚ ದುರ್ಜಯಮ್ ।
ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತ್ಯೌ ಕಾಶಿರಾಜಂ ಚ ಪೌಂಡ್ರಕಮ್ ॥ 27 ॥

ಆಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ನೃಪಾನೇತಾನ್ ವೀರೋ ಜರಾಸುತಃ ।
ಗಿರಿಂ ಗೋಮಂತಮಾರೋಢುಂ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಪ್ರಭೋ ॥ 28 ॥

ದ್ರುಮಂ ಕಿಂಪುರುಷಾಧೀಶಂ ದಂತವಕ್ತ್ರಂ ಸಹಾನುಜಮ್ । ವೀರಂ ವಿದೇಹರಾಜಾನಂ ಭೂರಿಶ್ರವಸಮೇವ ಚ ॥ 29 ॥

ಕರೂಷೇಶಂ ಬೃಹಚ್ಚಾಪಂ ದಾಶಾರ್ಣಂ ಚ ಶತಧ್ವಜಮ್ । ಶೈಬ್ಯಂ ಸುವೀರರಾಜನಂ ದರದಂ ಚ ಮಹಾರಥಮ್ ॥ 30 ॥

ಏತಾನ್ ಮಹೀಪತೀನ್ ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧೋಽಮಿತದ್ಯುತಿಃ ।
ಪ್ರಾಹ ಗೋಮಂತಮಾರೋಢುಂ ಪಶ್ಚಿಮಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ದ್ರುತಮ್ ॥ 31 ॥

ತ್ರಿಗರ್ತಂ ಚ ಸುಶರ್ಮಾಣಂ ಬಲಿನಂ ವೇಣುದಾರಿಣಮ್ । ಕುಲಿಂದಂ ಚ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಂ ಕೇಕಯಾನಪಿ ಭೂಪತೀನ್ ॥

ಶಿಶುಪಾಲಂ ಚ ಭೂಪಾಲಂ ಭೀಷ್ಮಕಂ ಚಾಪಿ ದುರ್ಜಯಮ್ ।
ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯಾರುರೋಹಾಶು ಕೌಬೇರ್ಯಾಂ ಮಾಗಧೋ ದಿಶಿ ॥ 33 ॥

ಏವಂ ಗೋಮಂತಮಾರುಹ್ಯ ಸರ್ವರ್ತುಫಲಪಾದಪಮ್ । ವಿಚಿತ್ಯ ತತ್ರ ಸರ್ವತ್ರಾಪ್ಯಧಃ ಶೃಂಗಾತ್ ಪ್ರವರ್ಷಣಾತ್ ॥

ಚಿಚ್ಛಿದುಃ ಸಕಲಾನ್ ವೃಕ್ಷಾನ್ನಾಪಶ್ಯನ್ ರಾಮಮಾಧವೌ । ಗಿರೌ ವಿಲೀನಾವಾಜ್ಞಾಯ ನಾಧಿಗಮ್ಯ ಪದಂ ನೃಪ ॥ 35 ॥

ದದಾಹ ಗಿರಿಮೇಧೋಭಿಃ ಸಮಂತಾದಗ್ನಿಮುತ್ಸೃಜನ್ । ತತ ಉತ್ಪ್ಲುತ್ಯ ತರಸಾ ದಹ್ಯಮಾನಾತ್ತು ತಾವುಭೌ ॥ 36 ॥

ದಶೈಕಯೋಜನೋತ್ತುಂಗಾನ್ನಿಪೇತತುರಧೋ ಭುವಿ । ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಣೌ ರಿಪುಣಾ ಸಾನುಗೇನ ಯದೂತ್ತಮೌ ॥ 37 ॥

ಸ್ವಪುರೀಂ ಪುನರಾಯಾತೌ ಸಮುದ್ರಪರಿಖಾಂ ನೃಪ । ಸೋಽಪಿ ದಗ್ಧಾವಿತಿ ಮೃಷಾ ಮನ್ವಾನೋ ಬಲಕೇಶವೌ ॥ 38 ॥

ಬಲಮಾಕೃಷ್ಯ ಸುಮಹನ್ಮಗಧಾನ್ಮಾಗಧೋ ಯಯೌ । ಅಷ್ಟಾದಶೇ ತು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಜಿತ್ವಾ ಯಾದವಸತ್ತಮೌ ॥ 39 ॥

ದೃಪ್ತಃ ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರೇ ನ್ಯವಸಜ್ಜಿತದಿಙ್ಮಂಡಲೋ ನೃಪ । ಮಾಧವೌ ತು ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ದ್ವಾರಕಾಂ ಪುರೀಮ್ ॥ 40 ॥

ಸ್ತೂಯಮಾನೌ ದಿವಾರಾತ್ರಂ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ । ವೃತಾವಾನಂದಬಹುಲೈರ್ಬಂಧುಭಿಃ ಸುಖಮೂಷತುಃ ॥ 41 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಕದಾಚಿದ್ದೇವಕೀಪುತ್ರೋ ರಾಮಶೈನೇಯಸಂಯುತಃ । ಸೇವ್ಯಮಾನಃ ಸಭಾಯಾಂ ವೈ ನಾನಾದೇಶೇಶ್ವರೈರ್ನೃಪೈಃ ॥ 1 ॥

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಂ ದ್ರುಪದಂ ಬಾಲ್ಯೈಃ ಕುಂತೀಸುತೈರ್ಮೃಧೇ । ಬದ್ಧಂ ಶುಶ್ರಾವ ಕೌರವ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸತ್ರಯಾಜಿಭಿಃ ॥ 2 ॥

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಹೃಷ್ಟಹೃದಯಃ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಚ್ಯುತಃ । ನಗರಂ ಹಸ್ತಿನಪುರಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ವೇದಿತುಮ್ ॥ 3 ॥

ಸ ಗತ್ವಾ ಹಸ್ತಿನಪುರಂ ವೃದ್ಧಂ ಕುರುಪಿತಾಮಹಮ್ । ದದರ್ಶ ದ್ರೋಣವಿದುರಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಕೃಪೈರ್ವೃತಮ್ ॥ 4 ॥

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಚತುರ್ಭಿರ್ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ವೃತಮ್ । ಸಭಾಜಯಾಮಾಸ ಭೃಶಂ ಕುಂತೀಂ ಚ ಹೃದಿಕಾತ್ಮಜಃ ॥ 5 ॥

ಯುದಿಷ್ಠಿರೋಽಪಿ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸಾನುಗಂ ಕಂಸಮರ್ದನಮ್ । ಹತಂ ಚ ಕಾಲಯವನಂ ಜರಾಸಂಧಂ ಚ ನಿರ್ಜಿತಮ್ ॥

ವಾಸುದೇವಂ ಚ ನಿಹತಂ ಕರವೀರಪುರೇಶ್ವರಮ್ । ದ್ವಾರವತ್ಯಾಶ್ಚ ಕರಣಂ ನಗರ್ಯಾ ವರುಣಾಲಯೇ ॥ 7 ॥

ಹತೌ ಚ ಹಂಸಡಿಭಕೌ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಂ ಚ ದುರ್ಜಯಮ್ । ಶ್ರುತ್ವಾ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯವಚನಾದ್ಯಥಾರ್ಥೇನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ॥ 8 ॥

ಮೇನೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ವಹಸ್ತಗತಮಕ್ಷಯಮ್ । ಸಭಾಜಿತಶ್ಚ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಃ ಸುಖಸಂಭಾಷಣಾದಿಭಿಃ ॥ 9 ॥

ಪಾಂಡುಪುತ್ರೈಸ್ತಥಾ ಕುಂತ್ಯಾ ಸೌಹಾರ್ದಸ್ರುತಬಾಷ್ಪಯಾ । ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಸ್ತಾನನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಬಾಂಧವಾನ್ ಪೃಥಯಾ ಸಹ ॥

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯಾನ್ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಭಿವಾದ್ಯ ಯಥಾವಯಃ । ಗಾಂಗೇಯೇನಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಚಾನಘ ॥

ವಿದೂರೇಣಾಂಗರಾಜೇನ ದ್ರೋಣೇನ ಚ ಕೃಪೇಣ ಚ । ಪ್ರಾಜ್ಞೇನಾಚಾರ್ಯಪುತ್ರೇಣ ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನೇನ ಚ ॥

ಕೃತವರ್ಮಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ನಿರ್ಗತ್ಯ ಗಜಸಾಹ್ವಯಾತ್ । ದ್ವಾರಕಾಂ ವೃಷ್ಣಿನಿಲಯಾಮಾಜಗಾಮ ದಿನಾತ್ಯಯೇ ॥ 13 ॥

ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸಭಾಂ ದಿವ್ಯಾಮನೇಕನೃಪಸೇವಿತಾಮ್ । ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗೋವಿಂದಮಾಸೀನಂ ಕಾಂಚನೇ ಪರಮಾಸನೇ ॥ 14 ॥

ವೀಜಚ್ಚಾಮರಸಂಘಾತಸಹಿತಂ ವನಮಾಲಿನಮ್ । ಆಚಚಕ್ಷೇಽಖಿಲಂ ತಸ್ಯ ಯಥಾದೃಷ್ಟಂ ಯಥಾಶ್ರುತಮ್ ॥ 15 ॥

ವೃತ್ತಾಂತಂ ಕೌರವೇಯಾಣಾಂ ನಗರೇ ಗಜಸಾಹ್ವಯೇ । ತದಾಕರ್ಣ್ಯ ಹರಿಃ ಸರ್ವಂ ವೃತ್ತಾಂತಂ ಜಗದೀಶ್ವರಃ ॥ 16 ॥

ಪೌರುಷಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಬಭೂವಾನಂದನಿರ್ಭರಃ ॥ 17 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಆನರ್ತಾಧಿಪತಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರೇವತೋ ರೇವತೀಂ ಸುತಾಮ್ ।

ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಚೋದಿತಃ ಪ್ರಾದಾದ್ ಬಲಾಯೇತಿ ಪುರೋದಿತಮ್ ॥ 1 ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ರೇವತೋ ನಾಮ ರಾಜಾಸೌ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಚೋದಿತಃ ಕಥಮ್ । ತದಹಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಿಸ್ತರೇಣ ಮಹಾಮುನೇ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ರೇವತೋ ನಾಮ ರಾಜಾಸೀತ್ ಪುರಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತ್ । ರೇವತೀ ನಾಮ ತಸ್ಯೈಕಾ ಜಜ್ಞೇ ಕನ್ಯಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ ॥

ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಯಯೌ ಪ್ರಷ್ಟುಂ ಕಸ್ಮೈ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ತಾಮಿತಿ । ಅದತ್ವಾಯಾಚ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರೈಃ ॥ 4 ॥

ಸಭಾಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತತ್ರ ಗಂಧರ್ವೌ ದ್ವೌ ಹಾಹಾಹೂಹೂ ।
ತಸ್ಮಿನ್ನಗಾಯತಾಂ ಕಾಲೇ ಗ್ರಾಮಮೂರ್ಛಾವಿಚಕ್ಷಣೌ ॥ 5 ॥

ರಾಜಾಽತಿಷ್ಠದೃಷಿಃ ಕಿಂಚಿತ್ತದ್ವಿರಾಮಪ್ರತೀಕ್ಷಯಾ । ಗೀತಾವಸಾನೇ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಪಿತಾಮಹಮ್ ॥ 6 ॥

ಏಷಾ ಮೇ ಭಗವನ್ ಕನ್ಯಾ ಕಸ್ಮೈ ದಾಸ್ಯ ಇಮಾಮಿತಿ । ತಂ ಪ್ರಾಹ ಪದ್ಮಭೂಃ ಕಸ್ತೇ ರಾಜಪುತ್ರೋ ವಿರೋಚತೇ ॥ 7 ॥

ತತ್ರಾನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಮಹೀಪಾಲಾನಾಚಕ್ಷ್ವೇತಿ ಕುರೂದ್ವಹ । ತತಸ್ತಾನ್ ರೇವತಃ ಪ್ರಾಹ ಭೂಪಾಲಾನ್ ವಿಷಯೇಶ್ವರಾನ್ ॥

ಸ ತಾನಾಕರ್ಣ್ಯ ನೃಪತೀನ್ ಪ್ರಹಸ್ಯೋವಾಚ ರೇವತಮ್ । ಯುಗಾನಿ ತು ಬಹೂನ್ಯತ್ರ ಗತಾನಿ ತವ ಭೂಪತೇ ॥ 9 ॥

ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಮಿವಾ ಶ್ರಾವ್ಯಂ ಶೃಣ್ವತೋ ಗೀತಮೇತಯೋಃ । ಕ್ವೇದಾನೀಂ ತವ ತೇ ಭೂಪಾಃ ಸುತಾಯಾಃ ಸದೃಶಾ ವರಾಃ ॥

ಇದಾನೀಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಯದುವಂಶವಿವರ್ಧನೌ । ವಸುದೇವಗೃಹೇ ಜಾತೌ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಹ್ವಯೌ ಪ್ರಭೂ ॥ 11 ॥

ತತ್ರ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯೇಮಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಯಚ್ಛಸ್ವ ಭೂಪತೇ ।
ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತೇನ ಭೂಪಾಲಸ್ತಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪುರಂ ಗತಃ ॥
ರಾಮಾಯ ಪ್ರದದೌ ಕನ್ಯಾಂ ರೂಪಿಣೀಂ ಬಾಹುಶಾಲಿನೇ ॥ 12 ॥

ತಾಮಾದಿಯುಗಸಂಭೂತಾಂ ದೀರ್ಘದೇಹಾಂ ಮಹಾಭುಜಃ । ಆಕೃಷ್ಯ ಲಾಂಗಲೇನಾಂಸೇ ಸಮಾಂ ಚಕ್ರೇ ಹಲಾಯುಧಃ ॥

ಭಗವಾನಪಿ ಗೋವಿಂದ ಉಪಯೇಮೇ ಕುರೂದ್ವಹ । ವೈದರ್ಭೀಂ ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಮಿಂದಿರಾಂಶಾಂ ಸ್ವಯಂವರೇ ॥ 14 ॥

ಪ್ರಮಥ್ಯ ತರಸಾ ರಾಜ್ಞಃ ಶಾಲ್ವಾದೀಂಶ್ಚೈದ್ಯಪಕ್ಷಗಾನ್ । ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಪುತ್ರಃ ಸುಧಾಮಿವ ॥ 15 ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಭಗವಾನ್ ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಂ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ರುಚಿರಾನನಾಮ್ । ರಾಕ್ಷಸೇನ ವಿವಾಹೇನ ಉಪಯೇಮ ಇತಿ ಶ್ರುತಮ್ ॥ 16 ॥

ಭಗವನ್ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ । ಯಥಾ ಮಾಗಧಶಾಲ್ವಾದೀನ್ ಜಿತ್ವಾ ತತ್ಪಾರಮಾಗಮತ್ ॥ 17 ॥

ಬ್ರಹ್ಮನ್ ವಿಷ್ಣುಕಥಾಃ ಪುಣ್ಯಾ ಮಾಧ್ವೀರ್ಲೋಕಮಲಾಪಹಾಃ । ಕೋ ನು ತೃಪ್ಯೇತ ಶೃಣ್ವಾನಃ ಶ್ರುತಜ್ಞೋ ನಿತ್ಯನೂತನಾಃ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ರಾಜಾಸೀದ್ಭೀಷ್ಮಕೋ ನಾಮ ವಿದರ್ಭಾಧಿಪತಿರ್ಮಹಾನ್ । ತಸ್ಯ ಪಂಚಾಭವನ್ ಪುತ್ರಾಃ ಕನ್ಯೈಕಾ ಚ ವರಾನನಾ ॥ 19 ॥

ರುಕ್ಮ್ಯಗ್ರಜೋ ರುಕ್ಮರಥೋ ರುಕ್ಮಬಾಹುರನಂತರಃ । ರುಕ್ಮಕೇಶೋ ರುಕ್ಮಮಾಲೀ ರುಕ್ಮಿಣ್ಯೇಷಾಂ ಸ್ವಸಾ ಸತೀ ॥ 20 ॥

ಸೋಪಶ್ರುತ್ಯ ಮುಕುಂದಸ್ಯ ರೂಪವೀರ್ಯಗುಣಶ್ರಿಯಃ । ಗೃಹಾಗತೈರ್ಗೀಯಮಾನಾಸ್ತಂ ಮೇನೇ ಸದೃಶಂ ಪತಿಮ್ ॥ 21 ॥

ತಾಂ ಬುದ್ಧಿಲಕ್ಷಣೌದಾರ್ಯರೂಪಶೀಲಗುಣಾಶ್ರಯಾಮ್ ।
ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಸದೃಶೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸಮುದ್ವೋಢುಂ ಮನೋ ದಧೇ ॥ 22 ॥
ಬಂಧೂನಾಮಿಚ್ಛತಾಂ ದಾತುಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಭಗಿನೀಂ ನೃಪ ।

ರುಕ್ಮೀ ನಿವಾರ್ಯ ಕೃಷ್ಣದ್ವಿಟ್ ಚೈದ್ಯಾಯ ಸಮಕಲ್ಪಯತ್ ॥ 23 ॥

ತದವೇತ್ಯಾಸಿತಾಪಾಂಗೀ ವೈದರ್ಭೀ ದುರ್ಮನಾ ಭೃಶಮ್ ।

ವಿಚಿಂತ್ಯಾಪ್ತಂ ದ್ವಿಜಂ ಕಂಚಿತ್ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ದ್ರುತಮ್ ॥ 24 ॥

ದ್ವಾರಕಾಂ ಸ ಸಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಪ್ರತೀಹಾರೈಃ ಪ್ರವೇಶಿತಃ । ಅಪಶ್ಯದಾದ್ಯಂ ಪುರುಷಮಾಸೀನಂ ಕಾಂಚನಾಸನೇ ॥ 25 ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಸ್ತಮವರುಹ್ಯ ನಿಜಾಸನೇ । ಉಪವೇಶ್ಯಾರ್ಹಯಾಂಚಕ್ರೇ ಯಥಾತ್ಮಾನಂ ದಿವೌಕಸಃ ॥ 26 ॥

ತಂ ಭುಕ್ತವಂತಂ ವಿಶ್ರಾಂತಮುಪಗಮ್ಯ ಸತಾಂ ಗತಿಃ । ಪಾಣಿನಾಽಭಿಮೃಶನ್ ಪಾದಾವವ್ಯಗ್ರಸ್ತಮಪೃಚ್ಛತ ॥ 27 ॥

ಕಚ್ಚಿದ್ ದ್ವಿಜವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮಸ್ತೇ ವೃದ್ಧಸಮ್ಮತಃ । ವರ್ತತೇ ನಾತಿಕೃಚ್ಛ್ರೇಣ ಸಂತುಷ್ಟಮನಸಃ ಸದಾ ॥ 28 ॥

ಸಂತುಷ್ಟೋ ಯರ್ಹಿ ವರ್ತೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಕೇನಚಿತ್ ।

ಅಹೀಯಮಾನಃ ಸ್ವಾದ್ಧರ್ಮಾತ್ ಸಹ್ಯಸ್ಯಾಖಿಲಕಾಮಧುಕ್ ॥ 29 ॥

ಅಸಂತುಷ್ಟಃ ಸುಖಂ ವಿಪ್ರ ನಾಪ್ನೋತ್ಯಪಿ ಸುರೇಶ್ವರಃ । ಅಕಿಂಚನೋಽಪಿ ಸಂತುಷ್ಟಃ ಶೇತೇ ಸರ್ವಾಂಗವಿಜ್ವರಃ ॥ 30 ॥

ವಿಪ್ರಾನ್ ಸ್ವಲಾಭಸಂತುಷ್ಟಾನ್ ಸಾಧೂನ್ ಭೂತಸುಹೃತ್ತಮಾನ್ । ನಿರಹಂಕಾರಿಣಃ ಶಾಂತಾನ್ನಮಸ್ಯೇ ಶಿರಸಾಽಸಕೃತ್ ॥

ಕಚ್ಚಿದ್ವಃ ಕುಶಲಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ರಾಜತೋ ಯಸ್ಯ ಹಿ ಪ್ರಜಾಃ । ಸುಖಂ ವಸಂತಿ ವಿಷಯೇ ಪಾಲ್ಯಮಾನಾಃ ಸ ಮೇ ಪ್ರಿಯಃ ॥

ಯತಸ್ತ್ವಮಾಗತೋ ದುರ್ಗಂ ನಿಸ್ತೀರ್ಯೇಹ ಯದೃಚ್ಛಯಾ ।

ಸರ್ವಂ ನೋ ಬ್ರೂಹ್ಯಗುಹ್ಯಂ ಚೇತ್ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕರವಾಮ ತೇ ॥ 33 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಂಪೃಷ್ಟಸಂಪ್ರಶ್ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಾ । ವಿಧಾಯ ಲಿಖಿತಂ ಪತ್ರಂ ಪಾದಯೋಃ ಪ್ರಣನಾಮ ತಮ್ ॥ 34 ॥

ತದಾದಾಯ ಜಗನ್ನಾಥಃ ಸ್ಮಿತಸುಂದರಲೋಚನಃ । ವಾಚಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಾದರಂ ಸ್ಪೃಹಯನ್ನಿವ ॥ 35 ॥

ರುಕ್ಮಿಣ್ಯುವಾಚ

ಶ್ರುತ್ವಾ ಗುಣಾನ್ ಭುವನಸುಂದರ ಸಂಗಮಾಂಸ್ತೇ ನಿರ್ವಿಶ್ಯ ಕರ್ಣವಿವರಂ ಹರತೋಽಂಗತಾಪಮ್ ।

ರೂಪಂ ಪರಂ ಭುವನಮಂಗಲಮಂಗಲಂ ತೇ ತ್ವಯ್ಯಚ್ಯುತಾ ವಿಶತಿ ಚಿತ್ತಮಪತ್ರಪಂ ಮೇ ॥ 36 ॥

ಕಾ ತ್ವಾ ಮುಕುಂದಮಹತೀ ಗುಣಶೀಲರೂಪವಿದ್ಯಾವಯೋದ್ರವಿಣಧಾಮಭಿರಾತ್ಮತುಲ್ಯಮ್ ।

ವ್ರೀಡಾವತೀ ಕುಲವತೀ ನ ವೃಣೀತ ಕನ್ಯಾ ಕಾಲೇ ನೃಸಿಂಹನರಲೋಕಮನೋಭಿರಾಮಮ್ ॥ 37 ॥

ಸ ತ್ವಂ ಮಯಾಪ್ಯಭಿವೃತಃ ಪತಿರಿಂದಿರಾಯಾ ಭಕ್ತಪ್ರಿಯಃ ಕೃಪಣಲೋಕಶರಣ್ಯ ಈಶಃ ।

ಮತ್ತ್ವೈತದಂಗ ತವಪಾದಸರೋಜದಾಸ್ಯಾಃ ಕಾಮಂ ಕುರು ಪ್ರಿಯತಮ ಪ್ರಣತಾಸ್ಮಿ ತೇಽಂಘ್ರಿಮ್ ॥ 38 ॥

ತನ್ಮೇ ಭವಾನ್ ಖಲು ವೃತಃ ಪತಿರಂಗಜಾಯಾಮಾತ್ಮಾರ್ಪಿತಶ್ಚ ಭವತೋಽತ್ರ ವಿಭೋ ವಿಧೇಹಿ ।

ಮಾ ವೀರ ಭಾಗಮಭಿಮರ್ಶತು ಚೈದ್ಯ ಆರಾದ್ಗೋಮಾಯುವನ್ಮೃಗಪತೇರ್ಬಲಿಮಂಬುಜಾಕ್ಷ ॥ 39 ॥

ಪೂರ್ತೇಷ್ಟದತ್ತನಿಯಮವ್ರತದೇವವಿಪ್ರಗುರ್ವರ್ಚನಾದಿಭಿರಲಂ ಭಗವಾನ್ ಪರೇಶಃ ।

ಆರಾಧಿತೋ ಯದಿ ಗದಾಗ್ರಜ ಏತ್ಯ ಪಾಣಿಂ ಗೃಹ್ಣಾತು ಮೇ ನ ದಮಘೋಷಸುತಾದಯೋಽನ್ಯೇ ॥ 40 ॥

ಶ್ವೋಭಾವಿನಿ ತ್ವಮಜಿತೋದ್ವಹನೋ ವಿದರ್ಭಾನ್ ಗುಪ್ತಾಂ ಸಮೇತ್ಯ ಪೃತನಾಪತಿಭಿಃ ಸಮೇತೈಃ ।

ನಿರ್ಮಥ್ಯ ಚೈದ್ಯಮಗಧೇಂದ್ರಬಲಂ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಮಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇನ ವಿಧಿನೋದ್ವಹ ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕಾಮ್ **॥ 41 ॥**

ಅಂತಃಪುರಾಂತರಚರಾನ್ನ ವಿಹತ್ಯ ಬಂಧೂಂಸ್ತ್ವಾಮುದ್ವಹೇ ಕಥಮಿತಿ ಪ್ರವದಾಮ್ಯುಪಾಯಮ್ ।

ಪೂರ್ವೇದ್ಯುರಸ್ತಿ ಮಹತೀ ಕುಲದೇವಿಯಾತ್ರಾ ಯಸ್ಯಾಂ ಬಹಿರ್ನವವಧೂರ್ಗಿರಿಜಾಮುಪೇಯಾತ್ **॥ 42 ॥**

ತತ್ರೈತ್ಯ ಮಾಂ ರಥಪದಾತಿಗಜಾಶ್ವಯುಕ್ತಃ ಸಮ್ಮಥ್ಯ ಶಾಲ್ವಮಗಧಾನ್ ಸಹಚೇದಿಭೂಪಾನ್ ।

ಆದಾಯ ಮಾಂ ಸಹಚರೀಭಿರಥೋ ರಮೇಶೋ ಗೃಹ್ಣಾತು ಪಾಣಿಮುಪನೀಯ ಪುರೀಂ ಸ್ವಕೀಯಾಮ್ ॥

ಯಸ್ಯಾಂಘ್ರಿಪಂಕಜರಜಃಸ್ನಪನಂ ಮಹಾಂತೋ ವಾಂಛಂತ್ಯುಮಾಪತಿರಿವಾತ್ಮತಮೋನಿಹತ್ಯೈ ।

ಯರ್ಹ್ಯಂಬುಜಾಕ್ಷ ನ ಲಭೇಯ ಭವತ್ಪ್ರಸಾದಂ ಜಹ್ಯಾಮಸೂನ್ ವ್ರತಕೃಶಾ ಶತಜನ್ಮಭಿಃ ಸ್ಯಾಮ್ **॥ 44 ॥**

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತಿ ಪತ್ರಗತಂ ವಿಶ್ವಂ ವಿಮೃಶ್ಯ ಮಧುಸೂದನಃ । ಸಂದೇಶಂ ರಾಜಕನ್ಯಾಯಾಸ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮವೈಕ್ಷತ **॥ 45 ॥**

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯೇತೇ ಗುಹ್ಯಸಂದೇಶಾ ಯದುದೇವ ಮಯಾಹೃತಾಃ । ವಿಮೃಶ್ಯ ಯುಕ್ತಂ ಯಚ್ಚಾತ್ರ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತದನಂತರಮ್ **॥ 46 ॥**

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ವೈದರ್ಭ್ಯಾಃ ಸ ತು ಸಂದೇಶಂ ನಿಶಮ್ಯ ಯದುನಂದನಃ । ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಪಾಣಿನಾ ಪಾಣಿಂ ಪ್ರಹಸನ್ ದ್ವಿಜಮಬ್ರವೀತ್ **॥ 1 ॥**

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ತಥಾಽಹಮಪಿ ತಚ್ಚಿತ್ತೋ ನಿದ್ರಾಂ ನಾಧ್ಯಗಮಂ ನಿಶಿ । ವೇದಾಹಂ ರುಕ್ಮಿಣಾ ದ್ವೇಷಾನ್ಮಮೋದ್ವಾಹೋ ನಿವಾರಿತಃ **॥ 2 ॥**

ತಾಮಾನಯಿಷ್ಯೇ ಉನ್ಮಥ್ಯ ರಾಜನ್ಯಾಪಸದಾನ್ ಮೃಧೇ । ಮತ್ಪರಾಮನವದ್ಯಾಂಗೀಮೇಧಸೋಽಗ್ನೇಃ ಶಿಖಾಮಿವ **॥ 3 ॥**

ಉದ್ವಾಹರ್ಕ್ಷಂ ಚ ವಿಜ್ಞಾಯ ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾ ಮಧುಸೂದನಃ । ರಥಃ ಸಂಯುಜ್ಯತಾಮಾಶು ದಾರುಕೇತ್ಯಾಹ ಸಾರಥಿಮ್ **॥ 4 ॥**

ಸ ಚಾಶ್ವೈಃ ಶೈಬ್ಯಸುಗ್ರೀವಮೇಘಪುಷ್ಪಬಲಾಹಕೈಃ । ಯುಕ್ತಂ ರಥಮುಪಾನೀಯ ತಸ್ಥೌ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಗ್ರತಃ **॥ 5 ॥**

ಆರುಹ್ಯ ಸ್ಯಂದನಂ ಶೌರಿರ್ದ್ವಿಜಮಾರೋಪ್ಯ ತೂರ್ಣಗೈಃ । ಆನರ್ತಾದೇಕರಾತ್ರೇಣ ವಿದರ್ಭಾನಗಮದ್ಧಯೈಃ **॥ 6 ॥**

ರಾಜಾ ಸ ಕುಂಡಿನಪತಿಃ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹವಶಂ ಗತಃ । ಶಿಶುಪಾಲಾಯ ಸ್ವಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ದಾಸ್ಯನ್ ಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಕಾರಯತ್ **॥ 7 ॥**

ಪುರಂ ಸಮ್ಮೃಷ್ಟಸಂಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗರಥ್ಯಾಚತುಷ್ಪಥಮ್ । ಚಿತ್ರಧ್ವಜಪತಾಕಾಭಿಸ್ತೋರಣೈಃ ಸಮಲಂಕೃತಮ್ **॥ 8 ॥**

ಸ್ರಗ್ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾಭರಣೈರ್ವಿರಜಾಂಬರಭೂಷಣೈಃ । ಜುಷ್ಟಂ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷೈಃ ಶ್ರೀಮದ್ಗೃಹೈರಗುರುಧೂಪಿತೈಃ **॥ 9 ॥**

ಪಿತೄನ್ ದೇವಾನ್ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಪ್ರಾಂಶ್ಚ ವಿಧಿವನ್ನೃಪ ।

ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವಾಚಯಾಮಾಸ ಮಂಗಲಮ್ **॥ 10 ॥**

ಸುಸ್ನಾತಾ ಸುದತೀ ಕನ್ಯಾ ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಾ । ಅಹತಾಂಶುಕಯುಗ್ಮೇನ ಭೂಷಿತಾ ಭೂಷಣೋತ್ತಮೈಃ **॥ 11 ॥**

ಚಕ್ರುಃ ಸಾಮರ್ಗ್ಯಜುರ್ಮಂತ್ರೈಃ ವರ್ಧ್ವಾ ರಕ್ಷಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ ।

ಪುರೋಹಿತೋಽಥರ್ವವಿದ್ವೈ ಜುಹಾವ ಗ್ರಹಶಾಂತಯೇ ॥ 12 ॥

ಹಿರಣ್ಯರೂಪ್ಯವಾಸಾಂಸಿ ತಿಲಾಂಶ್ಚ ಗುಡಮಿಶ್ರಿತಾನ್ । ಪ್ರಾದಾದ್ಧೇನೂಶ್ಚ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ರಾಜಾ ವಿಧಿವಿದಾಂ ವರಃ ॥ 13 ॥

ಏವಂ ಚೈದ್ಯಪತೀ ರಾಜಾ ದಮಘೋಷಃ ಸುತಾಯ ವೈ । ಕಾರಯಾಮಾಸ ಮಂತ್ರಜ್ಞೈಃ ಸರ್ವಮಭ್ಯುದಯೋಚಿತಮ್ ॥

ಮದಚ್ಯುದ್ಭಿರ್ಗಜಾನೀಕೈಃ ಸ್ಯಂದನೈರ್ಹೇಮಮಾಲಿಭಿಃ । ಪತ್ತ್ಯಶ್ವಸಂಕುಲೈಃ ಸೈನ್ಯೈಃ ಪರೀತಃ ಕುಂಡಿನಂ ಯಯೌ ॥ 15 ॥

ತಂ ವೈ ವಿದರ್ಭಾಧಿಪತಿಃ ಸಮೇತ್ಯಾಭಿಪ್ರಪೂಜ್ಯ ಚ । ನಿವೇಶಯಾಮಾಸ ಮುದಾ ಕಲ್ಪಿತಾನ್ಯನಿವೇಶನೇ ॥ 16 ॥

ತತ್ರ ಶಾಲ್ವೋ ಜರಾಸಂಧೋ ದಂತವಕ್ರೋ ವಿದೂರಥಃ । ಆಜಗ್ಮುಶ್ಚೈದ್ಯಪಕ್ಷೀಯಾಃ ಪೌಂಡ್ರಕಾದ್ಯಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ 17 ॥

ಕೃಷ್ಣರಾಮದ್ವಿಷೋ ಯತ್ತಾಃ ಕನ್ಯಾಂ ಚೈದ್ಯಾಯ ಸಾಧಿತುಮ್ ।

ಯದ್ಯಾಗತ್ಯ ಹರೇತ್ಕೃಷ್ಣೋ ರಾಮಾದ್ಯೈರ್ಯದುಭಿರ್ವೃತಃ ॥ 18 ॥

ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತಮಾನಸಾಃ । ಆಜಗ್ಮುರ್ಭೂಭುಜಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಗ್ರಬಲವಾಹನಾಃ ॥ 19 ॥

ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ಭಗವಾನ್ ರಾಮೋ ವಿಪಕ್ಷೀಯನೃಪೋದ್ಯಮಮ್ । ಕೃಷ್ಣಂ ಚೈಕಂ ಗತಂ ಹರ್ತುಂ ಕನ್ಯಾಂ ಕಲಹಶಂಕಿತಃ ॥ 20 ॥

ಬಲೇನ ಮಹತಾ ಸಾರ್ಧಂ ಭ್ರಾತೃಸ್ನೇಹಪರಿಪ್ಲುತಃ । ತ್ವರಿತಃ ಕುಂಡಿನಂ ಪ್ರಾಗಾದ್ಗಜಾಶ್ವರಥಪತ್ತಿಭಿಃ ॥ 21 ॥

ಭೀಷ್ಮಕನ್ಯಾ ವರಾರೋಹಾ ಕಾಂಕ್ಷಂತ್ಯಾಗಮನಂ ಹರೇಃ । ಪ್ರತ್ಯಾಪತ್ತಿಮಪಶ್ಯಂತೀ ದ್ವಿಜಸ್ಯಾಚಿಂತಯತ್ತದಾ ॥ 22 ॥

ಅಹೋ ತ್ರಿಯಾಮಾಂತರಿತ ಉದ್ವಾಹೋ ಮೇಽಲ್ಪರಾಧಸಃ । ನಾಗಚ್ಛತ್ಯರವಿಂದಾಕ್ಷೋ ನಾಹಂ ವೇದ್ಮ್ಯತ್ರ ಕಾರಣಮ್ ॥

ಸೋಽಪಿ ನಾವರ್ತತೇಽದ್ಯಾಪಿ ಮತ್ಸಂದೇಶಹರೋ ದ್ವಿಜಃ । ಅಪಿ ಮಯ್ಯನವದ್ಯಾತ್ಮಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಿಂಚಿಜ್ಜುಗುಪ್ಸಿತಮ್ ॥

ಮತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣೇ ನೂನಂ ನಾಯಾತಿ ಹಿ ಕೃತೋದ್ಯಮಃ । ದುರ್ಭಗಾಯಾ ನ ಮೇ ಧಾತಾ ನಾನುಕೂಲೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ ॥

ದೇವೀ ವಾ ವಿಮುಖಾ ಗೌರೀ ರುದ್ರಾಣೀ ಗಿರಿಜಾ ಸತೀ ।

ಏವಂ ಚಿಂತಯತೀ ಬಾಲಾ ಗೋವಿಂದಹೃತಮಾನಸಾ ॥

ನ್ಯಮೀಲಯತ ಕಾಲಜ್ಞಾ ನೇತ್ರೇ ಅಶ್ರುಕಲಾಕುಲೇ ॥ 26 ॥

ಏವಂ ವಧ್ವಾಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತ್ಯಾ ಗೋವಿಂದಾಗಮನಂ ನೃಪ । ವಾಮ ಊರುರ್ಭುಜೋ ನೇತ್ರಮಸ್ಫುರನ್ ಪ್ರಿಯಭಾಷಿಣಃ ॥

ಅಥ ಕೃಷ್ಣವಿನಿರ್ದಿಷ್ಟಃ ಸ ಏವ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ । ಅಂತಃಪುರಚರಾಂ ದೇವೀಂ ರಾಜಪುತ್ರೀಂ ದದರ್ಶ ಹ ॥ 28 ॥

ಸಾ ತಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟವದನಮವ್ಯಗ್ರಾತ್ಮಗತಿಂ ಸತೀ । ಆಲಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾಭಿಜ್ಞಾ ತಮಪೃಚ್ಛಚ್ಛುಚಿಸ್ಮಿತಾ ॥ 29 ॥

ಆವೇದಯಾಮಾಸ ತಸ್ಯೈ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಯದುನಂದನಮ್ । ಉಕ್ತಂ ಚ ಸತ್ಯವಚನಮಾತ್ಮೋಪನಯನಂ ಪ್ರತಿ ॥ 30 ॥

ತಮಾಗತಂ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ವೈದರ್ಭೀ ಹೃಷ್ಟಮಾನಸಾ । ನ ಪಶ್ಯಂತೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಪ್ರಿಯಮನ್ಯನ್ನನಾಮ ಸಾ ॥ 31 ॥

ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ವದುಹಿತುರುದ್ವಾಹಪ್ರೇಕ್ಷಣೋತ್ಸುಕೌ । ಅಭ್ಯಯಾತ್ತೂರ್ಯಘೋಷೇಣ ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಸಮರ್ಹಣೈಃ ॥

ಮಧುಪರ್ಕಮುಪಾನೀಯ ವಾಸಾಂಸಿ ರುಚಿರಾಣಿ ಸಃ । ಉಪಾಯನಾನ್ಯಭೀಷ್ಟಾನಿ ವಿಧಿವತ್ಸಮಪೂಜಯತ್ ॥ 33 ॥

ತಯೋರ್ನಿವೇಶನಂ ಶ್ರೀಮದುಪಕಲ್ಪ್ಯ ಮಹಾಮತಿಃ । ಬಾಹ್ಯೋದ್ಯಾನೇ ಕುಂಡಿನಸ್ಯ ಯಥಾಯೋಗಂ ಸುವಿಸ್ತೃತಮ್ ॥

ಆವೇದ್ಯ ಪೂರ್ಣಂ ನಗರಂ ಜರಾಸಂಧಾದಿಭಿರ್ನೃಪೈಃ । ಸಸೈನ್ಯಯೋಃ ಸಾನುಗಯೋರಾತಿಥ್ಯಂ ವಿದಧೇ ಯಥಾ ॥ 35 ॥

ಏವಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಮೇತಾನಾಂ ಯಥಾವೀರ್ಯಂ ಯಥಾವಯಃ ।

ಯಥಾಬಲಂ ಯಥಾವಿತ್ತಂ ಸರ್ವೈಃ ಕಾಮೈಃ ಸಮರ್ಹಯತ್ ॥ 36 ॥

ಕೃಷ್ಣಮಾಗತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ವಿದರ್ಭಪುರವಾಸಿನಃ । ಆಗತ್ಯ ನೇತ್ರಾಂಜಲಿಭಿಃ ಪಪುಸ್ತನ್ಮುಖಪಂಕಜಮ್ ॥ 37 ॥

ಅಸ್ಯೈವ ಭಾರ್ಯಾ ಭವಿತುಂ ರುಕ್ಮಿಣ್ಯರ್ಹತಿ ನಾಪರಾ । ಅಸಾವಪ್ಯನವದ್ಯಾತ್ಮಾ ಭೈಷ್ಮ್ಯಾಃ ಸಮುಚಿತಃ ಪತಿಃ ॥ 38 ॥

ಕಿಂಚಿತ್ಸುಚರಿತಂ ಯನ್ನಸ್ತೇನ ತುಷ್ಟಸ್ತ್ರಿಲೋಕಕೃತ್ । ಅನುಗೃಹ್ಣಾತು ಗೃಹ್ಣಾತು ವೈದರ್ಭ್ಯಾಃ ಪಾಣಿಮಚ್ಯುತಃ ॥ 39 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಪ್ರೇಮಕಲಾಬದ್ಧಾ ವದಂತಿ ಸ್ಮ ಪುರೌಕಸಃ । ಕನ್ಯಾ ಚಾಂತಃಪುರಾತ್ ಪ್ರಾಗಾದ್ಭಟೈರ್ಗುಪ್ತಾಂಬಿಕಾಲಯಮ್ ॥

ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ವಿನಿರ್ಯಯೌ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಭವಾನ್ಯಾಃ ಪಾದಪಲ್ಲವಮ್ ।

ಪರಿವಾರೈಃ ಕತಿಪಯೈರ್ಯುಕ್ತೋ ಯಾದವನಂದನಃ ॥ 41 ॥

ಸಾ ಚಾನುಧ್ಯಾಯತೀ ಸಮ್ಯಙ್ಮುಕುಂದಚರಣಾಂಬುಜಮ್ । ಯತವಾಕ್ ಮಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ಸಖಿಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಾ ॥

ಗುಪ್ತಾ ರಾಜಭಟೈಃ ಶೂರೈಃ ಸನ್ನದ್ಧೈರುದ್ಯತಾಯುಧೈಃ । ವೇತ್ರಝರ್ಝರಹಸ್ತೈಶ್ಚ ವೃದ್ಧೈಃ ಕಂಚುಕಿಭಿಸ್ತಥಾ ॥

ಮೃದಂಗಶಂಖಪಣವಾಸ್ತೂರ್ಯಭೇರೀಶ್ಚ ಜಘ್ನಿರೇ ॥ 43 ॥

ನಾನೋಪಹಾರಬಲಿಭಿರ್ವಾರಮುಖ್ಯಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ । ಸ್ರಗ್ಗಂಧವಸ್ತ್ರಾಭರಣೈರ್ದ್ವಿಜಪತ್ನ್ಯಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ ॥ 44 ॥

ಗಾಯಂತಶ್ಚ ಸ್ತುವಂತಶ್ಚ ಗಾಯಕಾ ವಾದ್ಯವಾದಕಾಃ । ಪರಿವಾರ್ಯ ವಧೂಂ ಜಗ್ಮುಃ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿನಃ ॥ 45 ॥

ಆಸಾದ್ಯ ದೇವಸದನಂ ಧೌತಪಾದಕರಾಂಬುಜಾ । ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಶುಚಿಃ ಶಾಂತಾ ಪ್ರವಿವೇಶಾಂಬಿಕಾಂತಿಕಮ್ ॥ 46 ॥

ತಾಂ ವೈ ಪ್ರವಯಸೋ ಬಾಲಾಂ ವಿಧಿಜ್ಞಾ ವಿಪ್ರಯೋಷಿತಃ । ಭವಾನೀಂ ವಂದಯಾಂಚಕ್ರುಃ ಭವಪತ್ನೀಂ ಭವಾನ್ವಿತಾಮ್ ॥

ನಮಸ್ಯೇ ತ್ವಾಂಬಿಕೇಽಭೀಕ್ಷ್ಣಂ ಸ್ವಸಂತಾನಯುತಾಂ ಶಿವಾಮ್ ।

ಭೂಯಾತ್ಪತಿರ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣಸ್ತದನುಮೋದತಾಮ್ ॥ 48 ॥

ಅದ್ಭಿರ್ಗಂಧಾಕ್ಷತೈರ್ಧೂಪೈರ್ವಸ್ತ್ರಮಾಲ್ಯವಿಭೂಷಣೈಃ । ನಾನೋಪಹಾರಬಲಿಭಿಃ ಪ್ರದೀಪಾ ಬಲಿಭಿಃ ಪೃಥಕ್ ॥ 49 ॥

ವಿಪ್ರಸ್ತ್ರಿಯಃ ಪತಿಮತೀಸ್ತಥಾ ತೈಃ ಸಮಪೂಜಯತ್ । ಲವಣಾಪೂಪತಾಂಬೂಲಕಂಠಸೂತ್ರಫಲೇಕ್ಷುಭಿಃ ॥ 50 ॥

ತಸ್ಯೈ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತಾಃ ಪ್ರದದುಃ ಶೇಷಾ ಯುಯುಜುರಾಶಿಷಃ । ತಾಭ್ಯೋ ದೇವ್ಯೈ ನಮಶ್ಚಕ್ರೇ ಶೇಷಾಸ್ಚ ಜಗೃಹೇ ವಧೂಃ ॥

ಮುನಿವ್ರತಮಥ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮಾಂಬಿಕಾಗೃಹಾತ್ । ಉಪಕಂಠೇ ಸುರೇಶಸ್ಯ ಪೌಲೋಮ್ಯಾಶ್ಚ ನಿಕೇತನಮ್ ॥ 52 ॥

ತೌ ವಿದರ್ಭಪ್ರಸೂತಾನಾಂ ನೃಪಾಣಾಂ ಕುಲದೇವತೇ । ತದಂತಿಕಮುಪಾಗಮ್ಯ ಶಚೀಂ ಸುರಪತಿಪ್ರಿಯಾಮ್ ॥ 53 ॥

ಚಿರಾರಾಧಿತಪಾದಾಬ್ಜಾಂ ಸಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ವಿನಿರ್ಯಯೌ ।

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಪಾಣಿನಾ ಧಾತ್ರೀಂ ರತ್ನಮುದ್ರೋಪಶೋಭಿತಾಮ್ ॥

ಧೃತಾನೇಕಾತಪತ್ರಾದ್ಯಾ ವೀಜಚ್ಚಾಮರಸಂಕುಲಾಮ್ ॥ 54 ॥

ತಾಂ ದೇವಮಾಯಾಮಿವ ವೀರಮೋಹಿನೀಂ ಸುಮಧ್ಯಮಾಂ ಕುಂಡಲಮಂಡಿತಾನನಾಮ್ ।

ಶ್ಯಾಮಾಂ ನಿತಂಬಾರ್ಪಿತರತ್ನಮೇಖಲಾಂ ವ್ಯಂಜತ್‌ಸ್ತನೀಂ ಕುಂತಲಶಂಕಿತೇಕ್ಷಣಾಮ್ ॥ 55 ॥

ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾಂ ಬಿಂಬಫಲಾಧರದ್ಯುತಿಶೋಣಾಯಮಾನದ್ವಿಜಕುಂದಕುಡ್ಮಲಾಮ್ ।

ಪದಾ ಚಲಂತೀಂ ಕಲಹಂಸಗಾಮಿನೀಂ ಸಿಂಜತ್ಕಲಂ ನೂಪುರಪಾದಶೋಭಿತಾಮ್ ॥ 56 ॥

ವಿಲೋಕ್ಯ ವೀರಾ ಮುಮುಹುಃ ಸಮಾಗತಾ ಯಶಸ್ವಿನಸ್ತತ್ಕೃತಹೃಚ್ಛಯಾರ್ದಿತಾಃ ।
ಯಾಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ತೇ ನೃಪತಯಸ್ತದುದಾರಹಾಸವ್ರೀಡಾವಲೋಕಹೃತಚೇತಸ ಉಜ್ಝಿತಾಸ್ತ್ರಾಃ ॥ 57 ॥
ಪೇತುಃ ಕ್ಷಿತೌ ಗಜರಥಾಶ್ವಗತಾ ವಿಮೂಢಾ ಯಾತ್ರಾಚ್ಛಲೇನ ಹರಯೇಽರ್ಪಯತೀಂ ಸ್ವಶೋಭಾಮ್ ।
ಸೈವಂ ಶನೈಶ್ಚಲಯತೀ ಪದಪದ್ಮಕೋಶೌ ಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ತದಾ ಭಗವತಃ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷಮಾಣಾ ॥ 58 ॥
ಉತ್ಸಾರ್ಯ ವಾಮಕರಜೈರಲಕಾನಪಾಂಗೈಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ ಹ್ರಿಯೈಕ್ಷತ ನೃಪಾನ್ ದದೃಶೇಽಚ್ಯುತಂ ಸಾ ।
ತಾಂ ರಾಜಕನ್ಯಾಂ ರಥಮಾರುರುಕ್ಷತೀಂ ಜಹಾರ ಕೃಷ್ಣೋ ದ್ವಿಷತಾಂ ಸಮೀಕ್ಷತಾಮ್ ॥ 59 ॥
ರಥಂ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಸುಪರ್ಣಲಕ್ಷಣಂ ರಾಜನ್ಯಚಕ್ರಂ ಪರಿಭೂಯ ಮಾಧವಃ ।
ತತೋ ಯಯೌ ರಾಮಪುರೋಗಮೈಃ ಶನೈಃ ಶೃಗಾಲಮಧ್ಯಾದಿವ ನಾಗಹೃದ್ಧರಿಃ ॥ 60 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತಂ ಮಾನಿನಃ ಸ್ವಾಭಿಭವಂ ಯಶಃಕ್ಷಯಂ ಪರೇ ಜರಾಸಂಧವಶಾ ನ ಸೇಹಿರೇ ।
ಅಹೋ ಧಿಗಸ್ಮದ್ಯಶ ಆತ್ತಧನ್ವಿನಾಂ ಗೋಪೈರ್ಹೃತಂ ಕೇಸರಿಣಾಂ ಮೃಗೈರಿವ ॥ 1 ॥
ಇತಿ ಸರ್ವೇ ಸುಸಂರಬ್ಧಾ ವಾಹಾನಾರುಹ್ಯ ದಂಶಿತಾಃ । ಸ್ವೈಃ ಸ್ವೈರ್ಬಲೈಃ ಪರಿಕ್ರಾಂತಾ ಅನ್ವೀಯುರ್ಧೃತಕಾರ್ಮುಕಾಃ ॥ 2 ॥
ತಾನಾಪತತ ಆಲೋಕ್ಯ ಯಾದವಾನೀಕಯೂಥಪಾಃ । ತಸ್ಥುರ್ವೈ ಸನ್ಮುಖಾ ರಾಜನ್ ವಿಸ್ಫೂರ್ಯ ಸ್ವಧನೂಂಷಿ ತೇ ॥
ಅಶ್ವಪೃಷ್ಠೇ ಗಜಸ್ಕಂಧೇ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಚ ಕೋವಿದಾಃ । ಮುಮುಚುಃ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮೇಘಾ ಅದ್ರಿಷ್ವಪೋ ಯಥಾ ॥
ಪತ್ಯುರ್ಬಲಂ ಶರಾಸಾರೈಶ್ಛನ್ನಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸುಮಧ್ಯಮಾ । ಸವ್ರೀಡಮೈಕ್ಷತ್ತದ್ವಕ್ತ್ರಂ ಭಾವವಿಹ್ವಲಲೋಚನಾ ॥ 5 ॥
ಪ್ರಹಸ್ಯ ಭಗವಾನಾಹ ಮಾ ಭೈಸ್ತ್ವಂ ವಾಮಲೋಚನೇ । ವಿನಂಕ್ಷ್ಯತ್ಯಧುನೈವೈತತ್ತಾವಕೈಃ ಶಾತ್ರವಂ ಬಲಮ್ ॥ 6 ॥
ತೇಷಾಂ ತದ್ವಿಕ್ರಮಂ ವೀರಾ ಗದಸಂಕರ್ಷಣಾದಯಃ । ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಾ ನಾರಾಚೈರ್ಜಘ್ನುರ್ಹಯಗಜಾನ್ ರಥಾನ್ ॥
ಪೇತುಃ ಶಿರಾಂಸಿ ರಥಿನಾಮಶ್ವಿನಾಂ ಗಜಿನಾಂ ಭುವಿ । ಸಕುಂಡಲಕಿರೀಟಾನಿ ಸೋಷ್ಣೀಷಾಣಿ ಚ ಕೋಟಿಶಃ ॥ 8 ॥
ಹಸ್ತಾಃ ಸಾಸಿಗದೇಷ್ವಾಸಾಃ ಕರಭಾ ಊರವೋಽಂಘ್ರಯಃ । ಅಶ್ವಾಶ್ವತರನಾಗೋಷ್ಟ್ರಖರಮರ್ತ್ಯಶಿರಾಂಸಿ ಚ ॥ 9 ॥
ಹನ್ಯಮಾನಬಲಾನೀಕಾ ವೃಷ್ಣಿಭಿರ್ಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ । ರಾಜಾನೋ ವಿಮುಖಾ ಜಗ್ಮುರ್ಜರಾಸಂಧಪುರಃಸರಾಃ ॥ 10 ॥
ಶಿಶುಪಾಲಂ ಸಮೇತ್ಯಾಥ ಹೃತದಾರಮಿವಾತುರಮ್ । ನಷ್ಟತ್ವಿಷಂ ಗತೋತ್ಸಾಹಂ ಶುಷ್ಯದ್ವದನಮಬ್ರುವನ್ ॥ 11 ॥

ರಾಜಾನ ಊಚುಃ

ಭೋ ಭೋ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲ ದೌರ್ಮನಸ್ಯಮಿದಂ ತ್ಯಜ । ನ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಯೋ ರಾಜನ್ನಿಷ್ಠಾ ದೇಹಿಷು ದೃಶ್ಯತೇ ॥
ಯಥಾ ದಾರುಮಯೀ ಯೋಷಿನ್ನೃತ್ಯತೇ ಕುಹಕೇಚ್ಛಯಾ । ಏವಮೀಶ್ವರತಂತ್ರೋಽಯಮೀಹತೇ ಸುಖದುಃಖಯೋಃ ॥
ಶೌರೇಃ ಸಪ್ತದಶಾಹಂ ವೈ ಸಂಯುಗಾನಿ ಪರಾಜಿತಃ । ತ್ರಯೋವಿಂಶತಿಭಿಃ ಸೈನ್ಯೈರ್ಜಿಗ್ಯ ಏವಮಹಂ ಪರಮ್ ॥ 14 ॥
ತಥಾಪ್ಯಹಂ ನ ಶೋಚಾಮಿ ನ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಾಮಿ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ । ಕಾಲೇನ ದೈವಯೋಗೇನ ಜಾನನ್ ವಿದ್ರಾವಿತಂ ಜಗತ್ ॥

ಅಧುನಾಪಿ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ವೀರಯೂಥಪಯೂಥಪಾಃ । ಪರಾಜಿತಾಃ ಫಲ್ಗುತಂತ್ರೈರ್ಯದುಭಿಃ ಕೃಷ್ಣಪಾಲಿತೈಃ ॥ 16 ॥

ರಿಪವೋ ಜಿಗ್ಯುರಧುನಾ ಕಾಲ ಆತ್ಮಾನುಸಾರಿಣಿ । ತದಾ ವಯಂ ಜೇಷ್ಯಾಮೋ ಯದಾ ಕಾಲಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಃ ॥ 17 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಂಬೋಧಿತೋ ಮಿತ್ರೈಶ್ಚೈದ್ಯೋಽಗಾತ್ ಸಾನುಗಃ ಪುರಮ್ ।
ಹತಶೇಷಾಃ ಪುನಸ್ತೇಽಪಿ ಯಯುಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಪುರಂ ನೃಪಾಃ ॥ 18 ॥

ರುಕ್ಮೀ ತು ರಾಕ್ಷಸೋದ್ವಾಹಂ ಕೃಷ್ಣದ್ವಿಡಸಹನ್ ಸ್ವಸುಃ । ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಗಮತ್ ಕೃಷ್ಣಮಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ವೃತೋ ಬಲೀ ॥ 19 ॥

ರುಕ್ಮ್ಯಮರ್ಷೀ ಸುಸಂರಬ್ಧಃ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಸರ್ವಭೂಭುಜಾಮ್ । ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ಮಹಾಬಾಹುರ್ದಂಶಿತಃ ಸಶರಾಸನಃ ॥ 20 ॥

ಅಹತ್ವಾ ಸಮರೇ ಕೃಷ್ಣಮಪ್ರತ್ಯೂಹ್ಯ ಚ ರುಕ್ಮಿಣೀಮ್ । ಕುಂಡಿನಂ ನ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸತ್ಯಮೇತದ್ ಬ್ರವೀಮಿ ವಃ ॥ 21 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಸಾರಥಿಂ ಪ್ರಾಹ ಸತ್ವರಃ । ಚೋದಯಾಶ್ವಾನ್ ಯತಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ತಸ್ಯ ಮೇ ಸಂಯುಗಂ ಭವೇತ್ ॥

ಅದ್ಯಾಹಂ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಗೋಪಾಲಸ್ಯ ಸುದುರ್ಮತೇಃ । ನೇಷ್ಯೇ ವೀರ್ಯಮದಂ ಯೇನ ಸ್ವಸಾ ಮೇ ಪ್ರಸಭಂ ಹೃತಾ ॥

ವಿಕತ್ಥಮಾನಃ ಕುಮತಿರೀಶ್ವರಸ್ಯಾಪ್ರಮಾಣವಿತ್ । ರಥೇನೈಕೇನ ಗೋವಿಂದಮನ್ವಧಾವತ ರಂಹಸಾ ॥ 24 ॥

ಸ ಗತ್ವಾ ನರ್ಮದಾಂ ದೇವೀಂ ತರಂತಂ ಮಧುಸೂದನಮ್ । ಆಸಾದ್ಯ ಯುದ್ದಸನ್ನದ್ಧಸ್ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ॥ 25 ॥

ಧನುರ್ವಿಕೃಷ್ಯ ಸುದೃಢಂ ಜಘ್ನೇ ಕೃಷ್ಣಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ । ಆಹ ಚಾರೇಕ್ಷಣಂ ತಿಷ್ಠ ಯದೂನಾಂ ಕುಲಪಾಂಸನ ॥ 26 ॥

ಕುತ್ರ ಯಾಸಿ ಸ್ವಸಾರಂ ಮೇ ಮುಷಿತ್ವಾ ಧ್ವಾಂಕ್ಷವದ್ಧವಿಃ । ಹರಿಷ್ಯೇಽದ್ಯ ಮದಂ ಮಂದ ಮಾಯಿನಃ ಕೂಟಯೋಧಿನಃ ॥

ಯಾವನ್ನ ಮೇ ಹತೋ ಬಾಣೈಃ ಶಯೀಥಾ ಮುಂಚ ದಾರಿಕಾಮ್ । ಧನುರ್ವಿಕೃಷ್ಯ ಸುದೃಢಂ ಜಘ್ನೇ ಕೃಷ್ಣಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ ॥

ಸ್ಮಯನ್ ಕೃಷ್ಣೋ ಧನುಶ್ಛಿತ್ವಾ ಷಡ್ಭಿರ್ವಿವ್ಯಾಧ ರುಕ್ಮಿಣಮ್ ।
ಅಷ್ಟಭಿಶ್ಚತುರೋ ವಾಹಾನ್ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಸೂತಂ ಧ್ವಜಂ ತ್ರಿಭಿಃ ॥ 29 ॥

ಸ ಚಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಕೃಷ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪಂಚಭಿಃ । ತೈಸ್ತಾಡಿತಃ ಶರೌಘೈಸ್ತು ಚಿಚ್ಛೇದ ಧನುರಚ್ಯುತಃ ॥ 30 ॥

ಪುನರನ್ಯದುಪಾದತ್ತ ತದಪ್ಯಚ್ಛಿನದಚ್ಯುತಃ । ಪರಿಘಂ ಪಟ್ಟಿಶಂ ಶೂಲಂ ಚರ್ಮಾಸೀ ಶಕ್ತಿತೋಮರೈಃ ॥ 31 ॥

ಯದ್ಯದಾಯುಧಮಾದತ್ತ ತತ್ಸರ್ವಂ ಸೋಽಚ್ಛಿನದ್ವಿಭುಃ । ತತೋ ರಥಾದವಪ್ಲುತ್ಯ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಖಡ್ಗಚರ್ಮಣೀ ॥ 32 ॥

ಕೃಷ್ಣಮಭ್ಯದ್ರವತ್ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪತಂಗ ಇವ ಪಾವಕಮ್ । ತಸ್ಯ ಚಾಪತತಃ ಖಡ್ಗಂ ತಿಲಶಶ್ಚರ್ಮ ಚೇಷುಭಿಃ ॥ 33 ॥

ಛಿತ್ವಾಽಸಿಮಾದದೇ ತಿಗ್ಮಂ ರುಕ್ಮಿಣಂ ಹಂತುಮುದ್ಯತಃ ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಾತೃವಧೋದ್ಯೋಗಂ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಭಯವಿಹ್ವಲಾ ॥
ಪತಿತ್ವಾ ಪಾದಯೋಃ ಪತ್ಯುರುವಾಚ ಕರುಣಂ ಸತೀ ॥ 34 ॥

ರುಕ್ಮಿಣ್ಯುವಾಚ

ಯೋಗೇಶ್ವರಾಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮನ್ ದೇವದೇವ ಜಗತ್ಪತೇ । ಹಂತುಂ ನಾರ್ಹಸಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಭ್ರಾತರಂ ಮೇ ಮಹಾಭುಜ ॥ 35 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಜಗೃಹೇ ಪಾದೌ ಕೃಪಣಾ ದೀನಭಾಷಿಣೀ । ಭ್ರಾತರಂ ತ್ರಾತುಕಾಮಾ ಸಾ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಜಗತೀಪತೇಃ ॥ 36 ॥

ತಯಾ ಪರಿತ್ರಾಸವಿಕಂಪಿತಾಂಗಯಾ ಶುಚಾ ಚ ಶುಷ್ಯನ್ ಮುಖರುದ್ಧಕಂಠಯಾ ।
ಕಾತರ್ಯವಿಸ್ರಂಸಿತಹೇಮಮಾಲಯಾ ಗೃಹೀತಪಾದಃ ಕರುಣೋ ನ್ಯವರ್ತತ ॥ 37 ॥

ಚೈಲೇನ ಬದ್ಧ್ವಾ ತಮಸಾಧುಕಾರಿಣಂ ಸಶ್ಮಶ್ರುಕೇಶಂ ಪ್ರವಪನ್ ವ್ಯರೂಪಯತ್ ।
ತಾವತ್ಸಮೀಯುರ್ಜಿತಶತ್ರುಸೈನ್ಯಾ ಯದುಪ್ರವೀರಾ ನಲಿನೀಂ ಯಥಾ ಗಜಾಃ ॥ 38 ॥

ಕೃಷ್ಣಾಂತಿಕಮುಪವ್ರಜ್ಯ ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ರುಕ್ಮಿಣಮ್ । ತಥಾಭೂತಂ ಹತಪ್ರಾಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಕರ್ಷಣೋ ವಿಭುಃ ॥ 39 ॥

ವಿಮುಚ್ಯ ಬದ್ಧಂ ಕರುಣೋ ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀತ್ ॥ 40 ॥

ಬಲಭದ್ರ ಉವಾಚ

ಅಸಾಧ್ವಿದಂ ತ್ವಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಕೃತಮಸ್ಮಿನ್ ಜುಗುಪ್ಸಿತಮ್ । ವಪನಂ ಶ್ಮಶ್ರುಕೇಶಾನಾಂ ವೈರೂಪ್ಯಂ ಸುಹೃದೋ ವಧಮ್ ॥ 41 ॥

ಮೈವಾಸ್ಮಾನ್ ಸಾಧ್ವ್ಯಸೂಯೇಥಾಭ್ರಾತುರ್ವೈರೂಪ್ಯಚಿಂತಯಾ ।

ಸುಖದುಃಖದೋ ನಚಾನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಯತಃ ಸ್ವಕೃತಭುಕ್ ಪುಮಾನ್ ॥ 42 ॥

ಬಂಧುರ್ವಧಾರ್ಹದೋಷೋಽಪಿ ನ ಬಂಧುರ್ವಧಮರ್ಹತಿ ।

ತ್ಯಾಜ್ಯಃ ಸ್ವೇನೈವ ದೋಷೇಣ ಹತಃ ಕಿಂ ಹನ್ಯತೇ ಪುನಃ ॥ 43 ॥

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮಯಂ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರಜಾಪತಿವಿನಿರ್ಮಿತಃ । ಭ್ರಾತಾಪಿ ಭ್ರಾತರಂ ಹನ್ಯಾದ್ಯೇನ ಘೋರತರಸ್ತತಃ ॥ 44 ॥

ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಭೂಮೇರ್ವಿತ್ತಸ್ಯ ಶ್ರಿಯೋ ಮಾನಸ್ಯ ತೇಜಸಃ ।

ಮಾನಿನೋಽನ್ಯಸ್ಯ ವಾ ಹೇತೋಃ ಶ್ರೀಮದಾಂಧಾಃ ಕ್ಷಿಪಂತಿ ಹಿ ॥ 45 ॥

ಆತ್ಮಮೋಹೋ ನೃಣಾಮೇಷ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ದೇವಮಾಯಯಾ । ಸುಹೃಚ್ಛತ್ರುರುದಾಸೀನ ಇತಿ ದೇಹಾತ್ಮಮಾನಿನಾಮ್ ॥

ಏಕ ಏವ ಪರೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಸರ್ವೇಷಾಮಪಿ ದೇಹಿನಾಮ್ ।

ನಾನೇವ ಗೃಹ್ಯತೇ ಮೂಢೈರ್ಯಥಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಯಥಾ ನಭಃ ॥ 47 ॥

ದೇಹ ಆದ್ಯಂತವಾನೇಷ ದ್ರವ್ಯಪ್ರಾಣಗುಣಾತ್ಮಕಃ । ಆತ್ಮನ್ಯವಿದ್ಯಯಾ ಕ್ಲೃಪ್ತಃ ಸಂಸಾರಯತಿ ದೇಹಿನಮ್ ॥ 48 ॥

ಯಥಾ ಶಯಾನ ಆತ್ಮಾನಂ ವಿಷಯಾನ್ ಫಲಮೇವ ಚ । ಅನುಭುಂಕ್ತೇಽಪ್ಯಸತ್ಯರ್ಥೇ ತಥಾತ್ಮಾಪಿ ಧ್ರುವೋಽಧ್ರುವಾನ್ ॥

ತಸ್ಮಾದಜ್ಞಾನಜಂ ಶೋಕಮಾತ್ಮಶೋಷವಿಮೋಹನಮ್ । ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೇನ ನಿರ್ಹೃತ್ಯ ಸ್ವಸ್ಥಾ ಭವ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ ॥ 50 ॥

ಏವಂ ಭಗವತಾ ತನ್ವೀ ರಾಮೇಣ ಪ್ರತಿಬೋಧಿತಾ । ವೈಮನಸ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮನೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸಮಾದಧೇ ॥ 51 ॥

ಪ್ರಾಣಾವಶೇಷ ಉತ್ಸೃಷ್ಟೋ ದ್ವಿಡ್ಭಿರ್ಹತಬಲಪ್ರಭಃ ।

ಸ್ಮರನ್ ವಿರೂಪಕರಣಂ ವಿತಥಾತ್ಮಮನೋರಥೈಃ ॥

ಚಕ್ರೇ ಭೋಜಕಟಂ ನಾಮ ನಿವಾಸಾಯ ಮಹತ್ಪುರಮ್ ॥ 52 ॥

ಅಹತ್ವಾ ದುರ್ಮತಿಂ ಕೃಷ್ಣಮಪ್ರತ್ಯೂಹ್ಯ ಯವೀಯಸೀಮ್ । ಕುಂಡಿನಂ ನ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮೀತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತತ್ರಾವಸದ್ರುಷಾ ॥

ಭಗವಾನ್ ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಮೇವಂ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಭೂಮಿಪಾನ್ । ಪುರಮಾನೀಯ ವಿಧಿವದುಪಯೇಮೇ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 54 ॥

ತದಾ ಮಹೋತ್ಸವೋ ನೄಣಾಂ ಯದುಪುರ್ಯಾಂ ಗೃಹೇ ಗೃಹೇ । ಅಭೂದನನ್ಯಭಾವಾನಾಂ ಕೃಷ್ಣೇ ಯದುಪತೌ ನೃಪ ॥

ನರಾ ನಾರ್ಯಶ್ಚ ಮುದಿತಾಃ ಪ್ರಮೃಷ್ಟಮಣಿಕುಂಡಲಾಃ । ಪಾರಿಬರ್ಹಮುಪಾಜಹ್ರುರ್ವರಯೋಶ್ಚಿತ್ರವಾಸಸೋಃ ॥ 56 ॥

ಸಾ ವೃಷ್ಣಿಪುರ್ಯುತ್ತಭಿತೇಂದ್ರಕೇತುಭಿರ್ವಿಚಿತ್ರಮಾಲಾಂಬರರತ್ನತೋರಣೈಃ ।

ಬಭೌ ಪ್ರತಿದ್ವಾರ್ಯುಪಯುಕ್ತಮಂಗಲೈರಾಪೂರ್ಣಕುಂಭಾಗರುಧೂಪದೀಪಕೈಃ ॥ 57 ॥

ಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗಮದಚ್ಯುದ್ಭಿರಾಹೂತಪ್ರೇಷ್ಠಭೂಭುಜಾಮ್ । ಗಜೈರ್ದ್ವಾಸ್ಸುಪರಾಮೃಷ್ಟಾ ರಂಭಾಪೂಗೋಪಶೋಭಿತಾ ॥

ಕುರುಸೃಂಜಯಕೈಕೇಯವಿದರ್ಭಯದುಕುಂತಯಃ । ಮಿಥೋ ಮುಮುದಿರೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಭ್ರಮಾತ್ಪರಿಧಾವತಃ ॥ 59 ॥

ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾ ಹರಣಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗೀಯಮಾನಂ ತತಸ್ತತಃ । ರಾಜಾನೋ ರಾಜಕನ್ಯಾಶ್ಚ ಬಭೂವುರ್ಭೃಶವಿಸ್ಮಿತಾಃ ॥ 60 ॥

ದ್ವಾರಕಾಯಾಮಭೂದ್ರಾಜನ್ ಮಹಾಮೋದಃ ಪುರೌಕಸಾಮ್ ।
ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ರಮಣೋಪೇತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಂ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಮ್ ॥ 61 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏನೋನಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸತ್ರಾಜಿತ್ತನಯಾಂ ತನ್ವೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಕೃತಕಿಲ್ಬಿಷಃ । ಸ್ಯಮಂತಕೇನ ಮಣಿನಾ ಸ್ವಯಮುದ್ಯಮ್ಯ ದತ್ತವಾನ್ ॥ 1 ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಸತ್ರಾಜಿತಃ ಕಿಮಕರೋದ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷಮ್ । ಸ್ಯಮಂತಕಃ ಕುತಸ್ತಸ್ಯ ಕಸ್ಮಾದ್ದತ್ತಾ ಸುತಾ ಹರೇಃ ॥ 2 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಆಸೀತ್ಸತ್ರಾಜಿತಃ ಸೂರ್ಯೋ ಭಕ್ತಸ್ಯ ಪರಮಃ ಸಖಾ । ಪ್ರೀತಸ್ತಸ್ಮೈ ಮಣಿಂ ಪ್ರಾದಾತ್ ಸೂರ್ಯಸ್ತುಷ್ಟಃ ಸ್ಯಮಂತಕಮ್ ॥
ಸ ತಂ ಬಿಭ್ರನ್ ಮಣಿಂ ಕಂಠೇ ಭ್ರಾಜಮಾನೋ ಯಥಾ ರವಿಃ । ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ದ್ವಾರಕಾಂ ರಾಜಂಸ್ತೇಜಸಾ ನೋಪಲಕ್ಷಿತಃ ॥
ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಜನಾ ದೂರಾತ್ತೇಜಸಾ ಮುಷ್ಟದೃಷ್ಟಯಃ । ದೀವ್ಯತೇಽಕ್ಷೈರ್ಭಗವತೇ ಶಶಂಸುಃ ಸೂರ್ಯಶಂಕಿತಾಃ ॥ 5 ॥
ನಾರಾಯಣ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ । ದಾಮೋದರಾರವಿಂದಾಕ್ಷ ಗೋವಿಂದ ಯದುನಂದನ ॥ 6 ॥
ಏಷ ಆಯಾತಿ ಸವಿತಾ ತ್ವಾಂ ದಿದೃಕ್ಷುರ್ಜಗತ್ಪತೇ । ಮುಷ್ಣನ್ ಗಭಸ್ತಿಚಕ್ರೇಣ ನೃಣಾಂ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ತಿಗ್ಮರುಕ್ ॥ 7 ॥
ನನ್ವನ್ವಿಚ್ಛಂತಿ ತೇ ಮಾರ್ಗಂ ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಂ ವಿಬುಧರ್ಷಭಾಃ ।
ಜ್ಞಾತ್ವಾದ್ಯ ಗೂಢಂ ಯದುಷು ದ್ರಷ್ಟುಂ ತ್ವಾಂ ಯಾತ್ಯಜಃ ಪ್ರಭೋ ॥ 8 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ನಿಶಮ್ಯ ಬಾಲವಚನಂ ಪ್ರಹಸ್ಯಾಂಬುಜಲೋಚನಃ । ಪ್ರಾಹ ನಾಸೌ ರವಿರ್ದೇವಃ ಸತ್ರಾಜಿನ್ಮಣಿನಾ ಜ್ವಲನ್ ॥ 9 ॥
ಸತ್ರಾಜಿತ್ ಸ್ವಗೃಹಂ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಮ್ । ಪ್ರವಿಶ್ಯ ದೇವಸದನೇ ಮಣಿಂ ವಿಪ್ರೈರ್ನ್ಯವೇಶಯತ್ ॥ 10 ॥
ದಿನೇದಿನೇ ಸ್ವರ್ಣಭಾರಾನಷ್ಟೌ ಸ ಸೃಜತಿ ಪ್ರಭೋ । ದುರ್ಭಿಕ್ಷಮಾರ್ಯರಿಷ್ಟಾನಿ ಸರ್ವೇಽಪಿ ವ್ಯಾಧಯೋಽಶುಭಾಃ ॥
ನ ಸಂತಿ ಮಾಯಿನಸ್ತತ್ರ ಯದ್ರಾಷ್ಟ್ರೇಽಭ್ಯರ್ಚಿತೋ ಮಣಿಃ । ಸ ಯಾಚಿತೋ ಮಣಿಃ ಕ್ವಾಪಿ ಯದುರಾಜಾಯ ಶೌರಿಣಾ ॥
ನೈವಾರ್ಥಕಾಮುಕಃ ಪ್ರಾದಾದ್ಯಾಂಚಾಭಂಗಮತರ್ಕಯತ್ । ತಮೇಕದಾ ಮಣಿಂ ಕಂಠೇ ಪ್ರತಿಮುಚ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭಮ್ ॥
ಪ್ರಸೇನೋ ಹಯಮಾರುಹ್ಯ ಮೃಗಯಾಂ ವ್ಯಚರದ್ವನೇ । ಪ್ರಸೇನಂ ಸಹಯಂ ಹತ್ವಾ ಮಣಿಮಾಚ್ಛಿದ್ಯ ಕೇಸರೀ ॥ 14 ॥
ಬಿಲಂ ವಿಶನ್ ಜಾಂಬವತಾ ನಿಹತೋ ಮಣಿಮಿಚ್ಛತಾ । ಸೋಽಪಿ ಚಕ್ರೇ ಕುಮಾರಸ್ಯ ಮಣಿಂ ಕ್ರೀಡನಕಂ ಬಿಲೇ ॥ 15 ॥
ಅಪಶ್ಯನ್ ಭ್ರಾತರಂ ಭ್ರಾತಾ ಸತ್ರಾಜಿತ್ ಪರ್ಯತಪ್ಯತ । ಪ್ರಾಯಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ನಿಹತೋ ಮಣಿಗ್ರೀವೋ ವನಂ ಗತಃ ॥ 16 ॥
ಭ್ರಾತಾ ಮಮೇತಿ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಕರ್ಣೇ ಕರ್ಣೇಽಜಪನ್ ಜನಾಃ । ಭಗವಾಂಸ್ತದುಪಶ್ರುತ್ಯ ದುರ್ಯಶೋ ಲಿಪ್ತಮಾತ್ಮನಿ ॥
ಮಾರ್ಷ್ಟುಂ ಪ್ರಸೇನಪದವೀಮನ್ವಪದ್ಯತ ನಾಗರೈಃ । ಹತಂ ಪ್ರಸೇನಮಶ್ವಂ ಚ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಕೇಸರಿಣಾ ವನೇ ॥ 18 ॥

ತಂ ಚಾದ್ರಿಪೃಷ್ಠೇ ನಿಹತಮೃಕ್ಷೇಣ ದದೃಶುರ್ಜನಾಃ । ಋಕ್ಷರಾಜಬಿಲಂ ಭೀಮಮಂಧೇನ ತಮಸಾವೃತಮ್ ॥ 19 ॥

ಏಕೋ ವಿವೇಶ ಭಗವಾನವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಬಹಿಃ ಪ್ರಜಾಃ
ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಣಿಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಬಾಲಕ್ರೀಡನಕಂ ಕೃತಮ್ ॥
ಹರ್ತುಂ ಕೃತಮತಿಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನವತಸ್ಥೇಽರ್ಭಕಾಂತಿಕೇ ॥ 20 ॥
ತಮಪೂರ್ವಂ ನರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧಾತ್ರೀ ಚುಕ್ರೋಶ ಭೀತವತ್ ।
ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾಭ್ಯದ್ರವತ್ಕ್ರುದ್ಧೋ ಜಾಂಬವಾನ್ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ ॥ 21 ॥

ಸ ವೈ ಭಗವತಾ ತೇನ ಯುಯುಧೇ ಸ್ವಾಮಿನಾತ್ಮನಃ । ಪುರುಷಂ ಪ್ರಾಕೃತಂ ಮತ್ವಾ ಕುಪಿತೋ ನಾನುಭಾವವಿತ್ ॥ 22 ॥

ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಂ ಸುತುಮುಲಮುಭಯೋರ್ವಿಜಿಗೀಷತೋಃ ।
ಆಯುಧಾಶ್ಮದ್ರುಮೈರ್ದೋರ್ಭಿಃ ಕ್ರವ್ಯಾರ್ಥೇ ಶ್ಯೇನಯೋರಿವ ॥ 23 ॥

ಆಸೀತ್ತದಷ್ಟವಿಂಶಾಹಮಿತರೇತರಮುಷ್ಟಿಭಿಃ । ವಜ್ರನಿಷ್ಪೇಷಪರುಷೈರವಿಶ್ರಮಮಹರ್ನಿಶಮ್ ॥ 24 ॥

ಕೃಷ್ಣಮುಷ್ಟಿವಿನಿಷ್ಪಾತನಿಷ್ಪಿಷ್ಟಾಂಗೋರುಬಂಧನಃ । ಕ್ಷೀಣಸತ್ತ್ವಃ ಸ್ವಿನ್ನಗಾತ್ರಸ್ತಮಾಹಾತೀವವಿಸ್ಮಿತಃ ॥ 25 ॥

ಜಾನೇ ತ್ವಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಓಜಃಸಹೋಬಲಮ್ । ವಿಷ್ಣುಂ ಪುರಾಣಂ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುಮಧೀಶ್ವರಮ್ ॥

ತ್ವಂ ಹಿ ವಿಶ್ವಸೃಜಾಂ ಸ್ರಷ್ಟಾ ಸೃಷ್ಟಾನಾಮಧಿಪೋ ವಸನ್ । ಕಾಲಃಕಲಯತಾಮೀಶ ಪರ ಆತ್ಮಾ ತಥಾತ್ಮನಾಮ್ ॥ 27 ॥

ಯಸ್ಯೇಷದುತ್ಕಲಿತರೋಷಕಟಾಕ್ಷಮೋಕ್ಷೈರ್ವರ್ತ್ಮಾದಿಶತ್ ಕ್ಷುಭಿತನಕ್ರತಿಮಿಂಗಿಲೋಽಬ್ಧಿಃ ।
ಸೇತುಃ ಕೃತಃ ಸ್ವಯಶ ಉಜ್ಜ್ವಲಿತಾ ಚ ಲಂಕಾ ರಕ್ಷಃಶಿರಾಂಸಿ ಭುವಿ ಪೇತುರಿಷುಕ್ಷತಾನಿ ॥ 28 ॥

ಇತಿ ವಿಜ್ಞಾತವಿಜ್ಞಾನಮೃಕ್ಷರಾಜಾನಮಚ್ಯುತಃ । ವ್ಯಾಜಹಾರ ಮಹಾರಾಜ ಭಗವಾನ್ ದೇವಕೀಸುತಃ ॥ 29 ॥

ಅಭಿಮೃಷ್ಯಾರವಿಂದಾಕ್ಷಃ ಪಾಣಿನಾ ಶಂಕರೇಣ ತಮ್ । ಕೃಪಯಾ ಪರಯಾ ಭಕ್ತಂ ಮೇಘಗಂಭೀರಯಾ ಗಿರಾ ॥ 30 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಮಣಿಹೇತೋರಿಹ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಯಮೃಕ್ಷಪತೇ ಬಿಲಮ್ । ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಾಪಂ ಪ್ರಮೃಜನ್ನಾತ್ಮನೋ ಮಣಿನಾಽಮುನಾ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ್ವಾಂ ದುಹಿತರಂ ಕನ್ಯಾಂ ಜಾಂಬವತೀಂ ಮುದಾ । ಅರ್ಹಣಾರ್ಥಂ ಸಹ ಮಣಿಂ ಕೃಷ್ಣಾಯೋಪಜಹಾರ ಸಃ ॥

ಅದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರ್ಗಮಂ ಶೌರೇಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ಯ ಬಿಲಂ ಜನಾಃ । ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ ದ್ವಾದಶಾಹಾನಿ ದುಃಖಿತಾಸ್ತೇ ಪುರಂ ಯಯುಃ ॥

ನಿಶಮ್ಯ ದೇವಕೀ ದೇವೀ ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾನಕದುಂದುಭಿಃ । ಸುಹೃದೋ ಜ್ಞಾತಯೋಽಶೋಚನ್ ಬಿಲಾತ್ಕೃಷ್ಣಮನಿರ್ಗತಮ್ ॥

ಸತ್ರಾಜಿತಂ ಶಪಂತಸ್ತೇ ದುಃಖಿತಾ ದ್ವಾರಕೌಕಸಃ । ಉಪತಸ್ಥುರ್ಮಹಾಮಾಯಾಂ ದುರ್ಗಾಂ ಕೃಷ್ಣೋಪಲಬ್ಧಯೇ ॥ 35 ॥

ತೇಷಾಂ ತು ದೇವ್ಯುಪಸ್ಥಾನಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟಾಶಿಷಾಂ ಭವನ್ ।
ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಸದಾರೋ ಹರ್ಷಯನ್ ಹರಿಃ ॥ 36 ॥

ಉಪಲಭ್ಯ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಮೃತಂ ಪುನರಿಹಾಗತಮ್ । ಸಹಪತ್ನ್ಯಾ ಮಣಿಗ್ರೀವಂ ಸರ್ವೇ ಜಾತಮಹೋತ್ಸವಾಃ ॥ 37 ॥

ಸತ್ರಾಜಿತಂ ಸಮಾಹೂಯ ಸಭಾಯಾಂ ರಾಜಸನ್ನಿಧೌ । ಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಚಾಖ್ಯಾಯ ಭಗವಾನ್ ಮಣಿಂ ತಸ್ಮೈ ನ್ಯವೇದಯತ್ ॥

ಸ ಚಾತಿವ್ರೀಡಿತೋ ರತ್ನಂ ಗೃಹೀತ್ವಾಽವಾಙ್ಮುಖಸ್ತತಃ । ಅನುತಪ್ಯನ್ ಸ್ವಭವನಮಗಮತ್ ಸ್ವೇನ ಪಾಪ್ಮನಾ ॥ 39 ॥

ಸೋಽನುಧ್ಯಾಯಂಸ್ತದೇವಾಘಂ ಬಲವದ್ವಿಗ್ರಹಾಕುಲಃ । ಕಥಂ ಮೃಜಾಮ್ಯಾತ್ಮರಜಃ ಪ್ರಸೀದೇದ್ವಾಽಚ್ಯುತಃ ಕಥಮ್ ॥ 40 ॥

ಕಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಧು ಮಹ್ಯಂ ಸ್ಯಾನ್ನ ಶಪೇದ್ವಾ ಜನೋ ಯಥಾ ।

ಅದೀರ್ಘದರ್ಶನಂ ಧಿಜ್ಞಾಂ ಮೂಢಂ ದ್ರವಿಣಲೋಲುಪಮ್ ॥ 41 ॥

ದಾಸ್ಯೇ ದುಹಿತರಂ ತಸ್ಮೈ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಂ ರತ್ನಮೇವ ಚ । ಉಪಾಯೋಽಯಂ ಸಮೀಚೀನಸ್ತಸ್ಯ ಶಾಂತಿರ್ನ ಚಾನ್ಯಥಾ ॥ 42 ॥

ಏವಂ ವ್ಯವಸಿತೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸತ್ರಾಜಿತ್ ಸ್ವಸುತಾಂ ಶುಭಾಮ್ ।

ಮಣಿಂ ಚ ಸ್ವಯಮುದ್ಯಮ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಯೋಪಜಾಹರ ತಾಮ್ ॥ 43 ॥

ತಾಂ ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ ಭಗವಾನುಪಯೇಮೇ ಯಥಾವಿಧಿ ।

ಬಹುಭಿರ್ಯಾಚಿತಾಂ ಶೀಲರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣಾನ್ವಿತಾಮ್ ॥ 44 ॥

ಭಗವಾನಾಹ ನ ಮಣಿಂ ಪ್ರತೀಚ್ಛಾಮೋ ವಯಂ ನೃಪ । ತವಾಸ್ತು ದೇವಭಕ್ತಸ್ಯ ವಯಂ ಹಿ ಫಲಭಾಗಿನಃ ॥ 45 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ವಿಜ್ಞಾತಾರ್ಥೋಽಪಿ ಗೋವಿಂದೋ ದಗ್ಧಾನಾಕರ್ಣ್ಯ ಪಾಂಡವಾನ್ ।

ಕುಂತೀಂ ಚ ಕುಲ್ಯಕರಣೇ ಸಹರಾಮೋ ಯಯೌ ಕುರೂನ್ ॥ 1 ॥

ಭೀಷ್ಮಂ ನೃಪಂ ಸವಿದುರಂ ಗಾಂಧಾರೀಂ ದ್ರೋಣಮೇವ ಚ । ಸಮದುಃಖೌ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಹಾ ಕಷ್ಟಮಿತಿ ಹೋಚತುಃ ॥

ಲಬ್ಧ್ವೈತದಂತರಂ ರಾಜನ್ ಶತಧನ್ವಾನಮೂಚತುಃ । ಅಕ್ರೂರಕೃತವರ್ಮಾಣೌ ಮಣಿಃ ಕಸ್ಮಾನ್ನ ಗೃಹ್ಯತೇ ॥ 3 ॥

ಯೋಽಸ್ಮಭ್ಯಂ ಸಂಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಕನ್ಯಾರತ್ನಂ ವಿಗರ್ಹ್ಯ ನಃ । ಕೃಷ್ಣಾಯಾದಾತ್ ಸ ಸತ್ರಾಜಿತ್ತಸ್ಮಾದ್ ಭ್ರಾತರಮನ್ವಿಯಾತ್ ॥ 4 ॥

ಏವಂ ಭಿನ್ನಮತಿಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಸತ್ರಾಜಿತಮಸತ್ತಮಃ । ಶಯಾನಮವಧೀಲ್ಲೋಭಾತ್ ಸ ಪಾಪಃ ಕ್ಷೀಣಜೀವಿತಃ ॥ 5 ॥

ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಿಕ್ರೋಶಮಾನಾನಾಂ ಕ್ರಂದಂತೀನಾಮನಾಥವತ್ । ಹತ್ವಾ ಪಶೂನ್ ಸೈನಿಕವನ್ಮಣಿಮಾದಾಯ ಜಗ್ಮಿವಾನ್ ॥

ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಚ ಪಿತರಂ ಹತಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಶುಚಾರ್ಪಿತಾ । ವ್ಯಲಪತ್ತಾತ ತಾತೇತಿ ಹಾ ಹತಾಸ್ಮೀತಿ ಮುಹ್ಯತೀ ॥ 7 ॥

ತೈಲದ್ರೋಣ್ಯಾಂ ಮೃತಂ ಪ್ರಾಸ್ಯ ಜಗಾಮ ಗಜಸಾಹ್ವಯಮ್ ।

ಕೃಷ್ಣಾಯ ವಿದಿತಾರ್ಥಾಯ ತಪ್ತಾಚಖ್ಯೌ ಪಿತುರ್ವಧಮ್ ॥ 8 ॥

ತದಾಕರ್ಣ್ಯೇಶ್ವರೌ ರಾಜನ್ನನುಸೃತ್ಯ ನೃಲೋಕತಾಮ್ । ಅಹೋ ನಃ ಪರಮಂ ಕಷ್ಟಮಿತ್ಯಸ್ರಾಕ್ಷೌ ವಿಲೇಪತುಃ ॥ 9 ॥

ಆಗಮ್ಯ ಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭಾರ್ಯಯಾ ಸಾಗ್ರಜಃ ಪುರಮ್ । ಶತಧನ್ವಾನಮಾರೇಭೇ ಹಂತುಂ ಹರ್ತುಂ ಚ ತಂ ಮಣಿಮ್ ॥

ತತಃ ಪಾಂಚಾಲನಗರಾದ್ಯಾಜ್ಞಸೇನ್ಯಾಃ ಸ್ವಯಂವರಮ್ । ಘುಷ್ಯತಾ ಯಜ್ಞಸೇನೇನ ಪ್ರೇಷಿತೋ ದೂತ ಆಗತಃ ॥ 11 ॥

ಆಹೂತಸ್ತೇನ ಗೋವಿಂದೋ ಗತ್ವಾಂ ಪಾಂಚಾಲಕೇ ಪುರೇ । ದದರ್ಶ ಸಾಗ್ರಜಸ್ತತ್ರ ಕಿಶೋರಾನ್ ಪಾಂಡುನಂದನಾನ್ ॥

ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾನ್ ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಧರಾನ್ನೃಪಾನ್ । ತೈರ್ವಿದ್ಧಲಕ್ಷ್ಯೈಃ ಪೌರುಷ್ಯಪ್ರತಿಲಬ್ಧಮನೋರಥೈಃ ॥ 13 ॥

ಕುಂಭಕಾರಸ್ಯ ಶಾಲಾಯಾಂ ಸಮಾಗಮ್ಯಾಭಿವಂದ್ಯ ಚ । ಪಿತೃಷ್ವಸಾಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್ ॥ 14 ॥

ನಿಹಂತುಂ ಶತಧನ್ವಾನಂ ತೂರ್ಣಂ ದ್ವಾರಾವತೀಮಿಯಾತ್ । ಸೋಽಪಿ ಕೃಷ್ಣೋದ್ಯಮಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಭೀತಃ ಪ್ರಾಣಪರೀಪ್ಸಯಾ ॥

ಸಾಹಾಯ್ಯೇ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಯಾಚತ ಸ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ।
ನಾಹಮೀಶ್ವರಯೋಃ ಕುರ್ಯಾಂ [illegible]ಕೃಷ್ಣಯೋಃ ॥ 16 ॥
ಕೋ ನು ಕ್ಷೇಮಾಯ ಕಲ್ಪೇತ ತಯೋರ್ವೃಜಿನಮಾಚರನ್ ।
ಕಂಸಃ ಸಹಾನುಗೋ ವೀರೋ ಯದ್ದ್ವೇಷಾತ್ತ್ಯಾಜಿತಃ ಶ್ರಿಯಾ ॥ 17 ॥

ಜರಾಸಂಧಃ ಸಪ್ತದಶಸಂಯುಗಾದ್ವಿರಥೋ ಗತಃ । ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಃ ಸ ಚಾಕ್ರೂರಂ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹಮಯಾಚತ ॥ 18 ॥

ಸೋಽಪ್ಯಾಹ ಕೋ ವಿರುಧ್ಯೇತ ವಿದ್ವಾನೀಶ್ವರಯೋರ್ಬಲಮ್ ।
ಯಂ ಕೈಲಾಸಾಶ್ರಯಃ ಶಂಭುರ್ನನಾಮ ಶಿರಸಾ ಹರಿಮ್ ॥ 19 ॥
ಯೋ ಹಂಸಡಿಂಭಕೌ ಯುದ್ಧೇ ಜಿತವಾನ್ ವರದುರ್ಮದೌ ।
ಆಶೀವಿಷೋ ಮಹಾನಾಗೋ ಯೇನ ನಿರ್ವಾಸಿತೋ ಹ್ರದಾತ್ ॥ 20 ॥

ಯ ಇದಂ ಲೀಲಯಾ ವಿಶ್ವಂ ಸೃಜತ್ಯವತಿ ಹಂತಿ ಚ । ಚೇಷ್ಟಾಂ ವಿಶ್ವಸೃಜೋ ಯಸ್ಯ ನ ವಿದುರ್ಮೋಹಿತಾ ಯಯಾ ॥

ಯಃ ಸಪ್ತಹಾಯನಃ ಶೈಲಮುತ್ಪಾಟ್ಯೈಕೇನ ಪಾಣಿನಾ । ದಧಾರ ಲೀಲಯಾ ಬಾಲ ಉಚ್ಛಿಲೀಂಧ್ರಮಿವಾರ್ಭಕಃ ॥ 22 ॥

ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಭಗವತೇ ಕೃಷ್ಣಾಯಾದ್ಭುತಕರ್ಮಣೇ । ಅನಂತಾಯಾದಿಭೂತಾಯ ಕೂಟಸ್ಥಾಯಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ 23 ॥

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಃ ಸ ತೇನಾಪಿ ಶತಧನ್ವಾ ಮಹಾಮಣಿಮ್ । ತಸ್ಮಿನ್ ನ್ಯಸ್ಯಾಶ್ವಮಾರುಹ್ಯ ಶತಯೋಜನಗಂ ಯಯೌ ॥ 24 ॥

ಗರುಡಧ್ವಜಮಾರುಹ್ಯ ರಥಂ ರಾಮಜನಾರ್ದನೌ । ಅನ್ವಯಾತಾಂ ಮಹಾವೇಗೈರಶ್ವೈ ರಾಜನ್ ಗುರುದ್ರುಹಮ್ ॥ 25 ॥

ಮಿಥಿಲಾಯಾ ಉಪವನೇ ವಿಸೃಜ್ಯ ಪತಿತಂ ಹಯಮ್ । ಪದ್ಭ್ಯಾಮಧಾವತ್ ಸಂತ್ರಸ್ತಃ ಕೃಷ್ಣೋಽಪ್ಯನ್ವದ್ರವದ್ರುಷಾ ॥

ಪದಾತೇರ್ಧಾವತಸ್ತಸ್ಯ ಪದಾತಿಸ್ತಿಗ್ಮನೇಮಿನಾ । ಚಕ್ರೇಣ ಶಿರ ಉತ್ಕೃತ್ಯ ವಾಸಸೋರ್ವ್ಯಚಿನೋನ್ಮಣಿಮ್ ॥ 27 ॥

ಅಲಬ್ಧಮಣಿರಾಗತ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ಆಹಾಗ್ರಜಾಂತಿಕಮ್ । ವೃಥಾ ಹತಃ ಶತಧನುರ್ಮಣಿಸ್ತತ್ರ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ 28 ॥

ತತ ಆಹ ಬಲೋ ನೂನಂ ಸ ಮಣಿಃ ಶತಧನ್ವನಾ । ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿತ್ಪುರುಷೇ ನ್ಯಸ್ತಸ್ತಮನ್ವೇಷನ್ ಪುರಂ ವ್ರಜ ॥ 29 ॥

ಅಹಂ ವೈದೇಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರಿಯತರಂ ಮಮ । ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮಿಥಿಲಾಂ ರಾಜನ್ ವಿವೇಶ ಯದುನಂದನಃ ॥

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಹಸೋತ್ಥಾಯ ಮೈಥಿಲಃ ಪ್ರೀತಮಾನಸಃ । ಅರ್ಹಯಾಮಾಸ ವಿಧಿವದರ್ಹಣೀಯಂ ವೈ ಸಮರ್ಹಣೈಃ ॥ 31 ॥

ಉವಾಸ ತಸ್ಯಾಂ ಕತಿಚಿನ್ಮಿಥಿಲಾಯಾಂ ಸಮಾ ವಿಭುಃ । ತತೋಽಶಿಕ್ಷದ್ಗದಾಂ ಕಾಲೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸುಯೋಧನಃ ॥ 32 ॥

ಮಾನಿತಃ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತೇನ ಜನಕೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ।
ಕೇಶವೋ ದ್ವಾರಕಾಮೇತ್ಯ ನಿಧನಂ ಶತಧನ್ವನಃ ॥
ಅಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಚ ಮಣೇಃ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಿಯಾಯಾಃ ಪ್ರಿಯಕೃದ್ವಿಭುಃ ॥ 33 ॥
ತತಃ ಸ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಕ್ರಿಯಾಂ ಬಂಧೋರ್ಮೃತಸ್ಯ ವೈ ।
ಸಾಕಂ ಸುಹೃದ್ಭಿರ್ಭಗವಾನ್ ಯಾ ಯಾಃ ಸ್ಯುಃ ಸಾಂಪರಾಯಿಕಾಃ ॥ 34 ॥

ಅಕ್ರೂರಕೃತವರ್ಮಾಣೌ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶತಧನೋರ್ವಧಮ್ । ವ್ಯೂಷತುರ್ಭಯವಿತ್ರಸ್ತೌ ದ್ವಾರಕಾಯಾಃ ಪ್ರಯೋಜಕೌ ॥

ಅಕ್ರೂರೇ ಪ್ರೋಷಿತೇಽರಿಷ್ಟಾನ್ಯಾಸನ್ ವೈ ದ್ವಾರಕೌಕಸಾಮ್ । ಶಾರೀರಾ ಮಾನಸಾಸ್ತಾಪಾ ಮುಹುರ್ದೈವಿಕಭೌತಿಕಾಃ ॥

ತತೋಽಪೃಚ್ಛದ್ದರಿರ್ವೃದ್ಧಾನುಗ್ರಸೇನಪುರೋಗಮಾನ್ । ಕಸ್ಮಾದಿಹಾರಿಷ್ಟಾನ್ಯಾಸನ್ ಮಹತಾ ಸುಚಿರೇಣ ನಃ ॥ 37 ॥

ಇತ್ಥಂಗೋಪದಿಶಂತ್ಯೇಕೇ ವಿಸ್ಮಿತಾ ವೈ ಗದಾಭೃತಃ । ನಿವಾಸನಿಕಟೇ ಕಿಂವಾ ಘಟೇತಾರಿಷ್ಟದರ್ಶನಮ್ ॥ 38 ॥

ದೇವೇಽವರ್ಷತಿ ಕಾಶೀಶಃ ಶ್ವಫಲ್ಕಾಯಾಗತಾಯ ಗಾಮ್ ।
ಸ್ವಸುತಾಂ ಗಾಂದಿನೀಂ ಪ್ರಾದಾತ್ತತೋಽವರ್ಷತ್ ಸ್ಮ ಕಾಶಿಷು ॥ 39 ॥

ತತ್ಸುತಸ್ತತ್ಪ್ರಭಾವೋಽಸಾವಕ್ರೂರೋ ಯತ್ರ ತತ್ರ ಸಃ। ದೇವೋಽಭಿವರ್ಷತೇ ತತ್ರ ನೋಪತಾಪಾ ನ ಮಾರಿಕಾಃ॥ 40 ॥
ಇತಿ ವೃದ್ಧವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನೈತಾವದಿಹ ಕಾರಣಮ್ । ಇತಿ ದೂತೈಃ ಸಮಾನೀಯ ರಾಮಾಕ್ರೂರೌ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ 41 ॥
ಅಕ್ರೂರಂ ಮಾನಯನ್ ಕೃಷ್ಣಃ ಕಥಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಿಯಾಃ ಕಥಾಃ । ವಿಜ್ಞಾತಾಖಿಲತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಸ್ಮಯಮಾನ ಉವಾಚ ಹ ॥ 42 ॥
ನನು ದಾನಪತೇ ನ್ಯಸ್ತಸ್ತ್ವಯ್ಯಸೌ ಶತಧನ್ವನಾ । ಸ್ಯಮಂತಕೋ ಮಣಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿದಿತಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ನಃ ॥ 43 ॥

ಸತ್ರಾಜಿತೋಽನಪತ್ಯತ್ವಾದ್ ಗೃಹ್ಣೀಯುರ್ದುಹಿತುಃ ಸುತಾಃ ।
ದಾಯಂ ನಿನೀಯಾಪಃ ಪಿಂಡಾನ್ ವಿಮುಚ್ಯರ್ಣಮಶೇಷತಃ ॥
ತಥಾಪಿ ದುರ್ಧರೋ ಹ್ಯನ್ಯೈಸ್ತ್ವಯ್ಯಾಸ್ತಾಂ ಪ್ರಾಪಿತೋ ಮಣಿಃ ॥ 44 ॥

ಕಿಂತು ಮಾಮಗ್ರಜಃ ಸಮ್ಯಙ್ ನ ಪ್ರತ್ಯೇತಿ ಮಣಿಂ ಪ್ರತಿ । ದರ್ಶಯಸ್ವ ಮಹಾಭಾಗ ಬಂಧೂನಾಂ ಶಾಂತಿಮಾವಹ ॥
ಅವ್ಯುಚ್ಛಿನ್ನಾ ಮಖಾಸ್ತೇಽದ್ಯ ವರ್ತಂತೇ ರುಕ್ಮವೇದಯಃ । ಏವಂ ಸಾಮಭಿರಾರಬ್ಧಃ ಶ್ವಫಲ್ಕತನಯೋ ಮಣಿಮ್ ॥ 46 ॥
ಆದಾಯ ವಾಸಸಾ ಚ್ಛನ್ನಂ ದದೌ ಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಮ್ । ಸ್ಯಮಂತಕಂ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಜ್ಞಾತಿಭ್ಯೋ ರಜ ಆತ್ಮನಃ ॥
ಮಾರ್ಜಯಾಮಾಸ ಲೋಕೇಶ ಅಭಿಭಾಷ್ಯ ಹಲಾಯುಧಮ್ । ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಣಿಂ ಹಲಧರಸ್ತದರ್ಥಂ ಪ್ರೋಷ್ಯ ಆಗತಃ ॥
ಯೋಗ್ಯೋಽಹಮಿತಿ ಮನ್ವಾನಶ್ಚಕಮೇ ಕುರುಪುಂಗವ । ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಪಿತೃಧನಂ ಮನ್ವಾನಾ ಸ್ವಾತ್ಮನೋಚಿತಮ್ ॥ 49 ॥
ಗ್ರಹೀತುಮೈಚ್ಛದ್ವಿಸ್ರಬ್ಧಂ ಹರೇಶ್ಚಿತ್ತಮಜಾನತೀ । ಜಾಂಬವತ್ಯಪಿ ಶುಲ್ಕಾರ್ಥಂ ಪಿತ್ರಾ ದತ್ತಂ ಮಮೇತಿ ಹ ॥ 50 ॥
ಸ್ಪೃಹಾಂ ಚಕ್ರೇ ಮಣೌ ತಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ವಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ಮಾಧವಃ। ಅಕ್ರೂರಸ್ಯ ಕರೇ ಭೂಯೋ ಮಣಿಂ ಪ್ರತ್ಯರ್ಪಯದ್ವಿಭುಃ ॥

ಯಸ್ತ್ವೇತದ್ಭಗವತ ಈಶ್ವರಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರ್ವೀರ್ಯಾಢ್ಯಂ ವೃಜಿನಹರಂ ಸುಮಂಗಲಂ ಚ ।
ಆಖ್ಯಾನಂ ಪಠತಿ ಶೃಣೋತ್ಯನುಸ್ಮರೇದ್ವಾ ದುಷ್ಕೀರ್ತಿಂ ದುರಿತಮಪೋಹ್ಯ ಯಾತಿ ಶಾಂತಿಮ್ ॥ 52 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏಕದಾ ಪಾಂಡವಾನ್ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರತೀತಾನ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ
ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ಗತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಯುಯುಧಾನಾದಿಭಿರ್ವೃತಃ ॥ 1 ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮಾಗತಂ ಪಾರ್ಥಾ ಮುಕುಂದಮಖಿಲೇಶ್ವರಮ್ ।
ಉತ್ತಸ್ಥುರ್ಯುಗಪದ್ವೀರಾಃ ಪ್ರಾಣಂ ಮುಖ್ಯಮಿವಾಗತಮ್ ॥ 2 ॥

ಪರಿಷ್ವಜ್ಯಾಚ್ಯುತಂ ವೀರಾ ಅಂಗಸಂಗಹತೈನಸಃ । ಸಾನುರಾಗಸ್ಮಿತಂ ವಕ್ತ್ರಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ತಸ್ಯ ಮುದಂ ಯಯುಃ ॥ 3 ॥
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಭೀಮಸ್ಯ ಕೃತ್ವಾ ಪಾದಾಭಿವಂದನಮ್ । ಫಾಲ್ಗುನಂ ಪರಿರಭ್ಯಾಥ ಯಮಾಭ್ಯಾಮಭಿವಂದಿತಃ ॥ 4 ॥
ಪರಮಾಸನಮಾಸೀನಂ ಕೃಷ್ಣಾ ಕೃಷ್ಣಮನಿಂದಿತಾ । ನವೋಢಾ ವ್ರೀಡಿತಾ ಕಿಂಚಿಚ್ಛನೈರೇತ್ಯಾಭ್ಯವಂದತ ॥ 5 ॥
ತಥೈವ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪಾರ್ಥೈ ಪೂಜಿತಶ್ಚಾಭಿವಂದಿತಃ । ನಿಷಸಾದಾಸನೇಽನ್ಯೇ ಚ ಪೂಜಿತಾಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ ॥ 6 ॥

ಪೃಥಾಂ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಕೃತಾಭಿವಂದನಸ್ತಯಾತಿಹಾರ್ದಾರ್ದ್ರದೃಶಾಽಭಿರಂಭಿತಃ ।
ಆಪೃಷ್ಟವಾಂಸ್ತತ್ಕುಶಲಂ ಸಹ ಸ್ನುಷಾಂ ಪಿತೃಷ್ವಸಾರಂ ಪರಿಪೃಷ್ಟಬಾಂಧವಃ ॥ 7 ॥
ತಮಾಹ ಪ್ರೇಮವೈಕ್ಲವ್ಯಂ ರುದ್ಧಕಂಠಾಶ್ರುಲೋಚನಾ ।

ಸ್ಮರಂತೀ ತಾನ್ ಬಹೂನ್ ಕ್ಲೇಶಾನ್ ಕ್ಲೇಶಾಪಾಯಾತ್ಮದರ್ಶನಮ್ ॥ 8 ॥

ತವೈವ ಕುಶಲಂ ನೋಽಭೂದ್ಯತ್ಸನಾಥಾಃ ಕೃತಾ ವಯಮ್ । ಜ್ಞಾತೀನ್ ನಃ ಸ್ಮರತಾ ಕೃಷ್ಣ ಭ್ರಾತಾ ಮೇ ಪ್ರೇಷಿತಸ್ತ್ವಯಾ ॥

ಪಾಂಚಾಲೇಷು ಸ್ಥಿತಾನಸ್ಮಾನ್ ಸ್ವಯಂವರಕೃತೇ ಯದಾ । ಅನುಸ್ಮೃತ್ಯಾಗತೋ ಯಸ್ತ್ವಂ ತೇನ ಸ್ಮಾಸಂ ಸುಖೋಷಿತಾ ॥ 10 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತಾಯಾಂ ತದಾ ಕುಂತ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಹ ಯೋಗೇಶ್ವರಃ ಸ್ವಯಮ್ ।

ಪಾಂಚಾಲೇಷು ಸ್ಥಿತಾನೇತ್ಯ ಸುತಾಂಸ್ತೇ ಛದ್ಮರೂಪಿಣಃ ॥ 11 ॥

ಕುಂಭಕಾರಸ್ಯ ಶಾಲಾಯಾಮುಷಿತಾನ್ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ । ದೃಷ್ಟ್ವಾಗತೋಽಹಂ ದಿವಸೇ ತಸ್ಮಿನ್ನೇವಾವಿಲಂಬಿತಃ ॥ 12 ॥

ನಿಹಂತುಂ ಶತಧನ್ವಾನಂ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಪಿತುರ್ದ್ರುಹಮ್ । ಶತಧನ್ವನಿ ದುರ್ಬುದ್ಧೌ ಹತೇ ಸೀರಧರೋಽಗ್ರಜಃ ॥ 13 ॥

ಕುಪಿತೋ ಮಾಮನಾದೃತ್ಯ ವಿದೇಹಾನ್ ವಿಮನಾ ಯಯೌ । ಏತಾವಂತಂ ಮಹಾಕಾಲಂ ತದಾಗಮನಕಾಂಕ್ಷಯಾ ॥

ಪುರ ಏವಾವಸಂ ಕ್ವಾಪಿ ನಾಗಚ್ಛಂ ಕಾರ್ಯಯಂತ್ರಿತಃ । ಇತ್ಯೇವಂ ವಾದಿನಂ ಕುಂತೀ ಪ್ರಾಹ ಸ್ನೇಹಪರಿಪ್ಲುತಾ ॥ 15 ॥

ನತೇಽಸ್ತಿ ಸ್ವಃ ಪರ ಇತಿ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸುಹೃದಾತ್ಮನಃ । ತಥಾಪಿ ಸ್ಮರತಾಂ ಸರ್ವಾನ್ ಕ್ಲೇಶಾನ್ ಹಂಸಿ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಃ ॥ 16 ॥

ಇತಿ ವೈ ವಾರ್ಷಿಕಾನ್ ಮಾಸಾನ್ ರಾಜ್ಞಾ ಸೋಽಭ್ಯರ್ಚಿತಃ ಸುಖಮ್ ।

ಜನಯನ್ನಯನಾನಂದಮಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥೌಕಸಾಂ ವಿಭುಃ ॥ 17 ॥

ಏಕದಾ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ವಿಜಯೋ ವಾನರಧ್ವಜಮ್ । ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುರಾದಾಯ ತೂಣೌ ಚಾಕ್ಷಯಸಾಯಕೌ ॥

ಸಾಕಂ ಕೃಷ್ಣೇನ ಸನ್ನದ್ಧೋ ವಿಹರ್ತುಂ ವಿಪಿನಂ ವನಮ್ । ಬಹುವ್ಯಾಲಮೃಗಾಕೀರ್ಣಂ ಪ್ರಾವಿಶತ್ಪರವೀರಹಾ ॥ 19 ॥

ತತ್ರಾವಿಂಧ್ಯಚ್ಛರೈರ್ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ ಸೂಕರಾನ್ ಮಹಿಷಾನ್ ರುರೂನ್ ।

ಶರಭಾನ್ ಗವಯಾನ್ ಖಡ್ಗಾನ್ ಹರಿಣಾನ್ ಶಶಶಲ್ಯಕಾನ್ ॥ 20 ॥

ತಾನ್ನಿನ್ಯುಃ ಕಿಂಕರಾ ರಾಜ್ಞೇ ಮೇಧ್ಯಾನ್ ಪರ್ವಣ್ಯುಪಾಗತೇ । ತೃಟ್ಪರೀತಃ ಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಯಮುನಾಮಗಾತ್ ॥

ತತ್ರೋಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವಿಶದಂ ಪೀತ್ವಾ ವಾರಿ ಮಹಾರಥೌ । ಕೃಷ್ಣೌ ದದರ್ಶತುಃ ಕನ್ಯಾಂ ಚರಂತೀಂ ಚಾರುದರ್ಶನಾಮ್ ॥

ತಾಮಾಸಾದ್ಯ ವರಾರೋಹಾಂ ಸುದತೀಂ ರುಚಿರಾನನಾಮ್ ।

ಪಪ್ರಚ್ಛ ಪ್ರೇಷಿತಃ ಸಖ್ಯಾ ಫಾಲ್ಗುನಃ ಪ್ರಮದೋತ್ತಮಾಮ್ ॥ 23 ॥

ಕಾ ತ್ವಂ ಕಸ್ಯಾಸಿ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಕುತೋ ವಾ ಕಿಂ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ । ಮನ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಪತಿಮಿಚ್ಛಂತೀಂ ಕನ್ಯಾಂ ಕಥಯ ಶೋಭನೇ ॥

ಕಾಲಿಂದ್ಯುವಾಚ

ಅಹಂ ದೇವಸ್ಯ ಸವಿತುರ್ದುಹಿತಾ ಪತಿಮಿಚ್ಛತೀ । ವಿಷ್ಣುಂ ವರೇಣ್ಯಂ ವರದಂ ತಪಃ ಪರಮಮಾಸ್ಥಿತಾ ॥ 25 ॥

ನಾನ್ಯಂ ಪತಿಂ ವೃಣೇ ವೀರ ತಮೃತೇ ಶ್ರೀನಿಕೇತನಮ್ । ತುಷ್ಯತಾಂ ಮೇ ಸ ಭಗವಾನ್ ಮುಕುಂದೋಽನಾಥವತ್ಸಲಃ ॥

ಕಾಲಿಂದೀತಿ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ವಸಾಮಿ ಯಮುನಾಜಲೇ । ನಿರ್ಮಿತೇ ಭವನೇ ಪಿತ್ರಾ ಯಾವದಚ್ಯುತದರ್ಶನಮ್ ॥ 27 ॥

ತಥಾಽವದದ್ ಗುಡಾಕೇಶೋ ವಾಸುದೇವಾಯ ಸೋಽಪಿ ತಾಮ್ ।

ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ತದ್ವಿದ್ವಾನ್ ಧರ್ಮರಾಜಮುಪಾಗಮತ್ ॥ 28 ॥

ವಸಂಸ್ತತ್ರ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ಯಥಾಸುಖಮ್ । ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಮಾಹೂಯ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದಮ್ ॥ 29 ॥

ಅದ್ಭುತಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ನಗರಂ ಧರ್ಮಸೂನವೇ । ಸಪ್ರಾಸಾದಪುರದ್ವಾರಗೋಪುರಾಟ್ಟಾಲತೋರಣಮ್ ॥ 30 ॥
ಪುರಂದರಪುರಪ್ರಖ್ಯಂ ಸ್ವಾನಾಂ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ [illegible]ರನುಜ್ಞಾತಃ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಸ್ವಜನಾನ್ವಿತಃ ॥ 31 ॥
ಆಯಯೌ ದ್ವಾರಕಾಂ ಭೂಯಃ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರಮುಖೈರ್ವೃತಃ। ಅಥೋಪಯೇಮೇ ಕಾಲಿಂದೀಂ ಪುಣ್ಯೇ ನಕ್ಷತ್ರ ಊರ್ಜಿತೇ ॥
ರೂಪಯೌವನಸಂಪನ್ನಾಂ ಮನೋನಯನನಂದಿನೀಮ್ । ವಿತನ್ವನ್ ಪರಮಾನಂದಂ ಸ್ವಾನಾಂ ಪರಮಮಂಗಲಮ್ ॥
ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತ್ಯೌ ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗೌ । ಸ್ವಯಂವರೇ ಸ್ವಭಗಿನೀಂ ಕೃಷ್ಣಕಾಮಾಂ ನ್ಯಷೇಧತಾಮ್ ॥
ರಾಜಾಧಿದೇವ್ಯಾಸ್ತನಯಾಂ ಮಿತ್ರವೃಂದಾಂ ಪಿತೃಷ್ವಸುಃ। ಪ್ರಸಹ್ಯ ಹೃತವಾನ್ ಕೃಷ್ಣೋ ರಾಜನ್ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಪಶ್ಯತಾಮ್ ॥
ನಗ್ನಜಿನ್ನಾಮಕೌ ಶಲ್ಯ ಆಸೀದ್ರಾಜಾಽತಿಧಾರ್ಮಿಕಃ । ತಸ್ಯ ಸತ್ಯಾಽಭವತ್ಕನ್ಯಾ ರಾಜನ್ನೀಲೇತಿ ಆಹ್ವಯಾ ॥ 36 ॥

ತಾಂ ನ ಶೇಕುರ್ನೃಪಾ ವೋಢುಮಜಿತ್ವಾ ಸಪ್ತಗೋವೃಷಾನ್ ।
ತೀಕ್ಷ್ಣಶೃಂಗಾನ್ ಸುದುರ್ದ್ಧರ್ಷಾನ್ ವೀರಗಂಧಾನ್ ಮಹಾಘನಾನ್ ॥ 37 ॥

ತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವೃಷಜಿಲ್ಲಭ್ಯಾಂ ಭಗವಾನ್ ಸಾತ್ವತಾಂ ಪತಿಃ । ಜಗಾಮ ಕೌಶಲಪುರಂ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ವೃತಃ ॥ 38 ॥
ಸ ಕೌಶಲಪತಿಃ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಸನಾದಿಭಿಃ । ಅರ್ಹಣೇನಾಪಿ ಗುರುಣಾ ಪೂಜಯನ್ ಪ್ರತ್ಯನಂದತ ॥ 39 ॥

ವರಂ ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಭಿಮತಂ ಸಮಾಗತಂ ನರೇಂದ್ರಕನ್ಯಾ ಚಕಮೇ ರಮಾಪತಿಮ್ ।
ಭೂಯಾದಯಂ ಮೇ ಪತಿರಾಶಿಷಾಂ ಪತಿಃ ಕರೋತು ಸತ್ಯೋ ಯದಿ ಮೇ ಧೃತವ್ರತಃ ॥ 40 ॥

ಅರ್ಚಿತಂ ಪುನರಿತ್ಯಾಹ ನಾರಾಯಣ ಜಗತ್ಪತೇ । ಆತ್ಮನಾ ದೇವಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಕರವಾಣಿ ಕಿಮಲ್ಪಕಃ ॥ 41 ॥

ಯತ್ಪಾದಪಂಕಜರಜಃ ಶಿರಸಾಬಿಭರ್ತಿ ಶ್ರೀರಬ್ಜಜಶ್ಚ ಗಿರಿಶಃ ಸಹಲೋಕಪಾಲೈಃ ।
ಲೀಲಾತನುಃ ಸ್ವಕೃತಸೇತುಪರೀಪ್ಸಯಾ ಯಃ ಕಾಲೇ ದಧತ್ಸ ಭಗವಾನ್ ಸ್ವಕೃತೇನ ತುಷ್ಯೇತ್ ॥ 42 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತಮಾಹ ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣಃ ಕೃತಾಸನಪರಿಗ್ರಹಃ । ಮೇಘಗಂಭೀರಯಾ ವಾಚಾ ಸಸ್ಮಿತಂ ಕುರುನಂದನ ॥ 43 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಅನ್ಯತ್ರ ಕಾಲೇ ವಿದುಷಃ ಸ್ವಯಂವರಾದಯಾಚಿತಾರಂ ವರಮಾಹುರುತ್ತಮಮ್ ।
ಸ ಹಿ ಪ್ರಭೂಣಾಂ ಪುರುಷಾರ್ಥಭಾಗಿನಾಂ ವೇಲಾಂ ವಿನಾಹ್ವಾಯಯತಿ ಕ್ಷಿತೀಶ್ವರ ॥ 44 ॥
ನರೇಂದ್ರ ಯಾಂಚಾ ಕವಿಭಿರ್ವಿಗರ್ಹಿತಾ ರಾಜನ್ಯಬಂಧೋರ್ನಿಜಧರ್ಮವರ್ತಿನಃ ।
ತಥಾಪಿ ಯಾಚೇತ ವಸೌ ಹೃದೇಚ್ಛಯಾ ಕನ್ಯಾಂ ತ್ವದೀಯಾಂ ನಹಿ ಶುಲ್ಕದಾ ವಯಮ್ ॥ 45 ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಕೋಽನ್ಯಸ್ತೇಽಭ್ಯಧಿಕೋ ನಾಥ ಕನ್ಯಾವರ ಇಹೇಪ್ಸಿತಃ। ಗುಣೈಕಧಾಮ್ನೋ ಯಸ್ಯಾಂಗೇ ಶ್ರೀರ್ವಸತ್ಯನಪಾಯಿನೀ ॥ 46 ॥
ಕಿಂತ್ವಸ್ಮಾಭಿಃ ಕೃತಃ ಪೂರ್ವಂ ಸಮಯಃ ಸಾತ್ವತರ್ಷಭ । ಪುಂಸಾಂ ವೀರ್ಯಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಕನ್ಯಾವರಪರೀಪ್ಸಯಾ ॥ 47 ॥
ಸಪ್ತೈತೇ ಗೋವೃಷಾ ವೀರ ದುರ್ದಾಂತಾ ದುರವಗ್ರಹಾಃ। ಏತೈರ್ಭಗ್ನಾಃ ಸುಬಹುಶೋ ಭಿನ್ನಗಾತ್ರಾ ನೃಪಾತ್ಮಜಾಃ॥ 48 ॥
ಯದಿ ಮೇ ನಿಗೃಹೀತಾಃ ಸ್ಯುಸ್ತ್ವಯೈವ ಯದುನಂದನ। ವರೋ ಭವಾನಭಿಮತೋ ದುಹಿತುರ್ಮೇ ಶ್ರಿಯಃಪತೇ ॥ 49 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಮಯಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಬದ್ಧ್ವಾ ಪರಿಕರಂ ಪ್ರಭುಃ । ಆತ್ಮಾನಂ ಸಪ್ತಧಾ ಕೃತ್ವಾ ನ್ಯಗೃಹ್ಣಾಲ್ಲೀಲಯೈವ ತಾನ್ ॥ 50 ॥

ಬದ್ಧ್ವಾ ತಾನ್ ದಾಮಭಿಃ ಶೌರಿರ್ಭಗ್ನವೀರ್ಯಾನ್ ಹತೌಜಸಃ ।
ವ್ಯಕರ್ಷಲ್ಲೀಲಯಾ ಬದ್ಧಾನ್ ಬಾಲೋ ದಾರುಮಯಾನ್ ಯಥಾ ॥ 51 ॥

ತತಃ ಪ್ರೀತಃ ಸುತಾಂ ರಾಜನ್ ದದೌ ಕೃಷ್ಣಾಯ ವಿಸ್ಮಿತಃ । ತಾಂ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾದ್ಭಗವಾನ್ ವಿಧಿವತ್ಸದೃಶೀಂ ಪ್ರಭುಃ ॥ 52 ॥

ರಾಜಪತ್ನ್ಯಃ ಸ್ವದುಹಿತ್ವಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರಿಯಂ ಪತಿಮ್ । ಲೇಭಿರೇ ಪರಮಾನಂದಂ ಜಾತಶ್ಚ ಪರಮೋತ್ಸವಃ ॥ 53 ॥

ಶಂಖಭೇರ್ಯಾನಕಾ ನೇದುರ್ಗೀತವಾದ್ಯದ್ವಿಜಾಶಿಷಃ । ನರಾ ನಾರ್ಯಃ ಪ್ರಮುದಿತಾಃ ಸುವಾಸಃಸ್ರಗಲಂಕೃತಾಃ ॥ 54 ॥

ದಶಧೇನುಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪಾರಿಬರ್ಹಮದಾದ್ವಿಭುಃ । ಯುವತೀನಾಂ ತ್ರಿಸಾಹಸ್ರಂ ನಿಷ್ಕಗ್ರೀವಸುವಾಸಸಾಮ್ ॥ 55 ॥

ನವನಾಗಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಾಗಾಚ್ಛತಗುಣಾನ್ ರಥಾನ್ । ರಥಾಚ್ಛತಗುಣಾನಶ್ವಾನಶ್ವಾಚ್ಛತಗುಣಾನ್ನರಾನ್ ॥ 56 ॥

ದಂಪತೀ ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ವೃತೌ । ಸ್ನೇಹಪ್ರಕ್ಲಿನ್ನಹೃದಯೋ ಯಾಪಯಾಮಾಸ ಕೌಶಲಃ ॥ 57 ॥

ಪಾರಿಬರ್ಹಂ ಚ ಸಂಗೃಹ್ಯ ದ್ವಾರಕಾಮೇತ್ಯ ಸತ್ಯಯಾ । ರೇಮೇ ಯದೂನಾಮೃಷಭೋ ಭಗವಾನ್ ದೇವಕೀಸುತಃ ॥ 58 ॥

ಶ್ರುತಕೀರ್ತೇಃ ಸುತಾಂ ಭದ್ರಾಮುಪಯೇಮೇ ಪಿತೃಷ್ವಸುಃ । ಕೈಕೇಯೀಂ ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ದತ್ತಾಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಂತರ್ದನಾದಿಭಿಃ ॥ 59 ॥

ಸುತಾಂ ಚ ಮದ್ರಾಧಿಪತೇರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂ ಲಕ್ಷಣೈರ್ಯುತಾಮ್ । ಸ್ವಯಂವರೇ ಜಹಾರೈಕಃ ಸಸುಪರ್ಣಃ ಸುಧಾಮಿವ ॥

ಅನ್ಯಾಶ್ಚೈವಂ ವಿಧಾ ಭಾರ್ಯಾಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಸನ್ ಸಹಸ್ರಶಃ । ಭೌಮಂ ಹತ್ವಾ ತನ್ನಿರೋಧಾದಾಹೃತಾಶ್ಚಾರುದರ್ಶನಾಃ ॥ 61 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಜೋವಾಚ

ಯಥಾ ಹತೋ ಭಗವತಾ ಭೌಮೋ ನೀತಾ ಯಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ । ನಿರುದ್ಧಾ ಯಾಸ್ತದಾಚಕ್ಷ್ವ ವಿಕ್ರಮಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವನಃ ॥ 1 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ ಮಹಾಭಾಗೇ ನಿವಸತ್ಯಚ್ಯುತೇ ನೃಪ । ದೀನೇನೋದ್ವಿಗ್ನಚಿತ್ತೇನ ಸಮಾಗಮ್ಯ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಾತ್ ॥ 2 ॥

ಹೃತಚ್ಛತ್ರೇಣ ಶಕ್ರೇಣ ಹೃತಕುಂಡಲಬಂಧುನಾ । ಹೃತಾಮರಾದ್ರಿಸ್ಥಾನೇನ ಜ್ಞಾಪಿತೋ ಭೌಮಚೇಷ್ಟಿತಮ್ ॥ 3 ॥

ಇಂದ್ರಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಗೋವಿಂದಃ ಸುಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಸೃಜ್ಯ ಚ । ಸಭಾರ್ಯೋ ಗರುಡಾರೂಢಃ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಪುರಂ ಯಯೌ ॥

ಹಿಮಾದ್ರೌ ತುಂಗಶಿಖರೇ ಜಲಾಗ್ನ್ಯನಿಲದುರ್ಗಮಮ್ । ಗಿರಿದುರ್ಗೈಃ ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗೈರ್ಮುರಪಾಶಾಯುತೈರ್ವೃತಮ್ ॥

ಸ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಟೈರ್ಗುಪ್ತಂ ದಾನವೇಂದ್ರಪುರಂ ಮಹತ್ । ಗದಯಾ ನಿರ್ಬಿಭೇದಾದ್ರಿಂ ಪ್ರಾಕಾರಾಕಾರಸಂಸ್ಥಿತಮ್ ॥

ತನ್ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಂತಃ ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗಾಣಿ ಸಾಯಕೈಃ । ಚಕರ್ತ ಮೌರವಂ ಪಾಶಂ ಚಕ್ರೇಣಾಮಂದಮಚ್ಛಿನತ್ ॥ 7 ॥

ಕ್ಷುರಮಾಲಾಂ ತಥಾ ಘೋರಾಂ ನಿಚಕರ್ತಾಸಿನಾ ಹರಿಃ । ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರೇಣ ಸಲಿಲಂ ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರೇಣ ಪಾವಕಮ್ ॥

ಹರಿರ್ನಿಮಿಷಮಾತ್ರೇಣ ನಾಶಯಾಮಾಸ ಭಾರತ । ಶಂಖನಾದೇನ ತೀವ್ರೇಣ ಮನಾಂಸಿ ಚ ಮನಸ್ವಿನಾಮ್ ॥ 9 ॥

ಪಾಂಚಜನ್ಯಧ್ವನಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಯುಗಾಂತಾಶನಿಭೀಷಣಮ್ । ಮುರಃ ಶಯಾನ ಉತ್ತಸ್ಥೌ ದೈತ್ಯಃ ಪಂಚಶಿರಾ ಜಲಾತ್ ॥ 10 ॥

ತ್ರಿಶೂಲಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸುದುರ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯೋ ಯುಗಾಂತಸೂರ್ಯಾನಲರೋಚಿರುಜ್ಜ್ವಲಃ ।
ಗ್ರಸಂಸ್ತ್ರಿಲೋಕಾನಿವ ಪಂಚಭಿರ್ಮುಖೈರಭ್ಯದ್ರವತ್ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಸುತಂ ಯಥೋರಗಃ ॥ 11 ॥
ಆವಿಧ್ಯ ಶೂಲಂ ತರಸಾ ಗರುತ್ಮತೇ ನಿರಸ್ಯ ವಕ್ತ್ರೈರ್ವ್ಯನದನ್ ಸ ಪಂಚಭಿಃ ।
ಖಂ ರೋದಸೀ ಸರ್ವದಿಶೋಽಂತರಂ ಮಹಾನಾಪೂರಯನ್ನಂಡಕಟಾಹಮಾವೃಣೋತ್ ॥ 12 ॥
ತಮಾಪತಂತಂ ತ್ರಿಶಿಖಂ ಗರುತ್ಮತೇ ಚಕರ್ತ ಬಾಣದ್ವಿತಯೇನ ಕೇಶವಃ ।
ಮುಖೇಷು ತಸ್ಯಾಪಿ ಶರಾನ್ ಸಮರ್ಪಯನ್ ಪುನರ್ಗದಾಂ ಸೋಽಪ್ಯಮುಚನ್ಮಧುದ್ವಿಷೇ ॥ 13 ॥
ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಗದಯಾ ಗದಾಗ್ರಜೋ ಗದಾಂ ಮೃಧೇ ನಿರ್ಬಿಭಿದೇ ಸಹಸ್ರಧಾ ।
ಉದ್ಯಮ್ಯ ಬಾಹೂನಭಿಧಾವತೋ ದಿಶಃ ಶಿರಾಂಸಿ ಚಕ್ರೇಣ ಜಹಾರ ಲೀಲಯಾ ॥ 14 ॥
ವ್ಯಸುಃ ಪಪಾತಾಂಭಸಿ ಕೃತ್ತಕಂಧರೋ ನಿಕೃತ್ತಪಕ್ಷೋಽದ್ರಿರಿವೇಂದ್ರತೇಜಸಾ ।
ಪಪಾತ ವಿಷ್ಣೋಃ ಶಿರಸಿ ಪ್ರಮೋದಿನೀ ಪ್ರಸೂನವೃಷ್ಟಿರ್ನಿಹತೇ ಮುರೇಽಸುರೇ ॥ 15 ॥
ತಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಃ ಸಪ್ತ ಪಿತುರ್ವಧಾತುರಾಶ್ಚಿಕೀರ್ಷವಸ್ತಸ್ಯ ರಣೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಮ್ ।
ಧ್ರುವಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುಃ ಶ್ರವಣೋ ವಿಭಾವಸುರ್ನಭೋವಸುಸ್ತಾಮ್ರರುಣಶ್ಚ ಸಪ್ತಮಃ ॥ 16 ॥
ರಥಾನ್ ಸಮಾರುಹ್ಯ ವೃಷಪ್ರಯುಕ್ತಾನ್ ಭೌಮಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಭವನಾನ್ನಿರಾಕ್ರಮನ್ ।
ಅಯುಂಜತಾಸಜ್ಯಶರಾಸನಾನ್ ಭಟಾಃ ಶಕ್ತ್ಯೃಷ್ಟಿಶೂಲಾನಜಿತೇರುಷೋಲ್ಬಣಾನ್ ॥ 17 ॥
ತಚ್ಛತ್ರುಕೂಟಂ ಭಗವಾನ್ ಸಮಾರ್ಗಣೈರಮೋಘವೀರ್ಯಸ್ತಿಲಶಶ್ಚಕರ್ತ ಹ ।
ತಾನ್ ಯೋದ್ಧುಮಿಚ್ಛೂನನಯದ್ಯಮಕ್ಷಯಂ ನಿಕೃತ್ತಶೀರ್ಷೋರುಭುಜಾಂಘ್ರಿಕಾರ್ಮುಕಾನ್ ॥ 18 ॥
ತತೋ ದ್ರುತತರಂ ಗತ್ವಾ ಭಟಾ ರಾಜಪುರಂ ಮಹತ್ । ಹತಾನ್ ಮುರಸುತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ನರಕಾಯ ನ್ಯವೇದಯನ್ ॥
ಸ್ವಾನೀಕಪಾನಚ್ಯುತಚಕ್ರಸಾಯಕೈರ್ಹತಾನ್ನಿಶಮ್ಯಾಶು ಚುಕೋಪ ಭೂಮಿಜಃ ।
ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ದುರ್ಮರ್ಷಣಮಾಸ್ರವನ್ ಮದೈರ್ಗಜೈಃ ಪಯೋಬ್ಧಿಪ್ರಭವೈರ್ನಿರಾಕ್ರಮತ್ ॥ 20 ॥
ರಥೈರನೇಕಸಾಹಸ್ರೈರ್ಗಜೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ವೃತಃ । ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಯುಕ್ತಶ್ಚಾಯಾದಾಯೋಧನಂ ಬಲೀ ॥ 21 ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಭಾರ್ಯಂ ಗರುಡೋಪರಿಸ್ಥಿತಂ ಸೂರ್ಯೋಪರಿಷ್ಟಾತ್ ಸತಡಿಧನಂ ಯಥಾ ।
ಗೃಹೀತಕೋದಂಡಮುದಾರಶಂಖಕೌಮೋದಕೀಚಕ್ರಧರಂ ಚತುರ್ಭುಜಮ್ ॥ 22 ॥
ನೀಲಜೀಮೂತಸಂಕಾಶಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತಂ ಗಜವಾಹನಮ್ । ಶಂಖಮಾಧ್ಮಾಯ ಗೋವಿಂದಃ ಸಿಂಹನಾದಂ ವ್ಯನೀನದತ್ ॥
ವರೂಥಿನೀ ದೈತ್ಯಪತೇಃ ಸುಘೋರಾನ್ ಶರಾನ್ ವವರ್ಷಾಚ್ಯುತಮೂರ್ಧ್ನಿ ದುರ್ಜಯಾ ।
ಕೃಷ್ಣೇ ಸಭೌಮೋ ವ್ಯಸೃಜಚ್ಛತಘ್ನೀಂ ಲೋಹಾಯಸೀಂ ತೇನ ಭೃಶಂ ಸ ವಿವ್ಯಥೇ ॥ 24 ॥
ಅನೇಕ ಬಾಣಾನ್ನಿರ್ಮುಕ್ತಾನ್ನರಕೇಣ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ । ಚಕರ್ತ ಬಾಣೈರ್ಯುಗಪತ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ॥ 25 ॥
ತತೋ ನು ಸೈನ್ಯಂ ಭಗವಾನ್ ಗದಾಗ್ರಜೋ ವಿಚಿತ್ರಪತ್ರೈರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೌಘೈಃ ।
ನಿಕೃತ್ತ ಬಾಹೂರುಶಿರೋಽಂಘ್ರಿವಿಗ್ರಹಂ ಚಕಾರ ತೂರ್ಣಂ ನೃಪ ಸಾಶ್ವಕುಂಜರಮ್ ॥ 26 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಯಾನಿ ಯೋಧೈಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಾನಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಕುರೂದ್ವಹ ।
ಅಚ್ಛಿನತ್ ಕೇಶವಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಶರೈರೇಕೈಕಶಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ॥
ಊಹ್ಯಮಾನಃ ಸುಪರ್ಣೇನ ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ನಿಘ್ನತಾನ್ ಗಜಾನ್ ॥ 1 ॥

ಗರುತ್ಮತಾ ಹನ್ಯಮಾನಾಸ್ತುಂಡಪಕ್ಷನಖೈರ್ಗಜಾಃ । ತುರಂಗಮಾಶ್ಚ ದುರ್ಧರ್ಷಾಃ ಪೇತುರುರ್ವ್ಯಾಂ ಗತಾಸವಃ ॥ 2 ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿದ್ರಾವಿತಂ ಸೈನ್ಯಂ ಗರುಡೇನಾರ್ದಿತಂ ಸ್ವಕಮ್ । ತಂ ಭೌಮಃ ಪ್ರಾಹರಚ್ಛಕ್ತ್ಯಾ ವಜ್ರೇಣೇವ ಹರಿರ್ಗಿರಿಮ್ ॥
ತಯಾತಿವಿದ್ಧೋ ಗರುಡೋ ಮಲಾವಿದ್ಧ ಇವ ದ್ವಿಪಃ । ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚಚಾಲ ನರಕಾಹವೇ ॥ 4 ॥
ತತಃ ಕಾರ್ಮುಕಮಾದಾಯ ನರಕಃ ಶರಸಂಚಯಾನ್ । ಮುಮೋಚ ಕೃಷ್ಣೇ ತಾನ್ ಸರ್ವಾನಚ್ಛಿನತ್ಕೇಶವಃ ಶರೈಃ ॥ 5 ॥
ತತೋಽರ್ಧಚಂದ್ರಂ ನರಕಂ ಸುಸಂಧಾಯ ಶರಾಸನೇ । ಆಕ್ರಷ್ಟುಕಾಮಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ತಚ್ಚಾಪಂ ಕೇಶವೋಽಚ್ಛಿನತ್ ॥ 6 ॥
ತತಃ ಕಾಲಾಯಸಮಯೀಂ ಗದಾಂ ಗುರ್ವೀಂ ಧರಾಸುತಃ । ಆದದೇ ತಾಂ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಚಕರ್ತ ಮಧುಸೂದನಃ ॥ 7 ॥
ತತೋ ನಿಶಾತಂ ಪರಶುಂ ಭೌಮಃ ಪರಬಲಾರ್ದನಃ । ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ವಿಷ್ಣವೇ ತಂ ಚ ಚಿಚ್ಛೇದ ಶ್ರೀಧರೋಽಸಿನಾ ॥ 8 ॥
ತತಃ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಚಿಕ್ಷೇಪ ತೋಮರಾನ್ ಪಂಚಸಪ್ತತಿಮ್ । ಚಕಾರ ಸಿಂಹನಾದಂ ಚ ನರಕಃ ಪರವೀರಹಾ ॥ 9 ॥
ತಾಂಸ್ತೋಮರಾನ್ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಶರೇಣೈಕೇನ ಕೇಶವಃ । ಚಿಚ್ಛೇದ ಯೌಗಪದ್ಯೇನ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ॥ 10 ॥

ಶೂಲಂ ಬೌಮೋಽಚ್ಯುತಂ ಹಂತುಮಾದದೇ ವಿತಥೋದ್ಯಮಃ ।
ತದ್ವಿಸರ್ಗಾತ್ಪೂರ್ವಮೇವ ನರಕಸ್ಯ ಶಿರೋ ಹರಿಃ ॥
ಅಪಾಹರದ್ಗಜಸ್ಥಸ್ಯ ಚಕ್ರೇಣ ಕ್ಷುರನೇಮಿನಾ ॥ 11 ॥

ಸಕುಂಡಲಂ ಚಾರುಕಿರೀಟಭೂಷಿತಂ ಬಭೌ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪತಿತಂ ಸಮುಜ್ಜ್ವಲತ್ ।
ಹಾಹೇತಿ ಸಾಧ್ವಿತ್ಯೃಷಯಃ ಸುರೇಶ್ವರಾ ಮಾಲ್ಯೈರ್ಮುಕುಂದಂ ವಿಕಿರಂತ ಈಡಿರೇ ॥ 12 ॥
ಹತ್ವಾ ಹರಿರ್ನರಕಂ ದೈತ್ಯವರ್ಯಂ ಮರುದ್ಗಣೈಃ ಸಹಿತೋ ಲೋಕಪಾಲೈಃ ।
ಸಮಾಹೂತಃ ಪೌರಮುಖ್ಯೈಃ ಸಭಾರ್ಯಃ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಃ ॥ 13 ॥

ತತ್ರಾಪಶ್ಯದ್ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಿಚಿತ್ರಂ ಮಣಿಪರ್ವತಮ್ । ಛತ್ರಂ ಚ ವಾರುಣಂ ಹೃದ್ಯಂ ಸಲಿಲಸ್ರಾವಿ ಭಾರತ ॥ 14 ॥
ಶಕ್ರಾಯ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಭೂಯಃ ಕೇಶವೋ ಮಣಿಪರ್ವತಮ್ । ವರುಣಾಯ ತಥಾ ಛತ್ರಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ದೈತ್ಯಕಿಂಕರೈಃ ॥
ತಾನ್ ವಿಸೃಜ್ಯ ಹರಿರ್ದೇವಾನ್ ಸ್ವಯಮೇವ ಜಗತ್ಪತಿಃ । ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭೌಮಸದನಂ ಪುರಂದರಪುರೋಪಮಮ್ ॥ 16 ॥

ತತೋ ಧರಾ ಕೃಷ್ಣಮುಪೇತ್ಯ ಕುಂಡಲೇ ಪ್ರತಪ್ತಜಾಂಬೂನದರತ್ನಭಾಸ್ವರೇ ।
ಪೌತ್ರಂ ಚ ವೀರಂ ಭಗದತ್ತಸಂಜ್ಞಿತಂ ನಿವೇದ್ಯ ಮಾಲಾಮಪಿ ವೈಜಯಂತೀಮ್ ॥ 17 ॥

ಅಸ್ತೌಷೀದಥ ವಿಶ್ವೇಶಂ ದೇವೀ ದೇವವರಾರ್ಚಿತಮ್ । ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಣತಾ ರಾಜನ್ ಭಕ್ತಿಪ್ರವಣಯಾ ಧಿಯಾ ॥ 18 ॥

ಪೃಥಿವ್ಯುವಾಚ

ನಮಸ್ತೇ ದೇವದೇವೇಶ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ । ಭಕ್ತೇಚ್ಛೋಪಾತ್ತರೂಪಾಯ ಪರಮಾತ್ಮನ್ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥ 19 ॥
ನಮಃ ಪಂಕಜನಾಭಾಯ ನಮಃ ಪಂಕಜಮಾಲಿನೇ । ನಮಃ ಪಂಕಜನೇತ್ರಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಪಂಕಜಾಂಘ್ರಯೇ ॥ 20 ॥
ನಮೋ ಭಗವತೇ ತುಭ್ಯಂ ವಾಸುದೇವಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ । ಪುರುಷಾಯಾದಿಬೀಜಾಯ ಪೂರ್ಣಬೋಧಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥
ಅಜಾಯ ಜನಯಿತ್ರೇಽಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೇಽನಂತಶಕ್ತಯೇ । ಚರಾಚರಾತ್ಮನ್ ಲೋಕೇಶ ಪರಮಾತ್ಮನ್ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥ 22 ॥

ತ್ವಂ ವೈ ಸಿಸೃಕ್ಷೂ ರಜ ಉತ್ಕಟಃ ಪ್ರಭೋ ತಮೋನಿರೋಧಾಯ ಬಿಭರ್ಷಿ ಸಂವೃತಮ್ ।
ಸ್ಥಾನಾಯ ಸತ್ತ್ವಂ ಜಗತೋ ಜಗತ್ಪ್ರಭೋ ಕಾಲಃ ಪ್ರದಾನಃ ಪುರುಷೋಽಸ್ಯ ಪಾರಃ ॥ 23 ॥
ಅಹಂ ಪಯೋಜ್ಯೋತಿರಥೋಽನಿಲೋ ನಭೋ ಮಾತ್ರಾಣಿ ದೇವಾ ಮನ ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ।
ಕರ್ತಾ ಮಹಾನಿತ್ಯಖಿಲಂತು ಕಾರಣಂ ತ್ವಯ್ಯದ್ವಿತೀಯೇ ಭಗವನ್ನಯಂ ಭ್ರಮಃ ॥ 24 ॥
ತಸ್ಯಾತ್ಮಜೋಽಯಂ ತವ ಪಾದಪಂಕಜಂ ಭೀತಃ ಪ್ರಪನ್ನಾರ್ತಿಹರಂ ಪ್ರಸಾದಿತುಮ್ ।
ತತ್ಪಾಲಯೈನಂ ಕುರು ಹಸ್ತಪಂಕಜಂ ಶಿರಸ್ಯಮುಷ್ಯಾಖಿಲಕಲ್ಮಷಾಪಹಮ್ ॥ 25 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತಿ ಭೂಮ್ಯಾರ್ಚಿತೋ ವಾಗ್ಭಿರ್ಭಗವಾನ್ ಭಕ್ತಿನಮ್ರಯಾ । ಪ್ರಸನ್ನಃ ಪ್ರದದೌ ತಸ್ಮೈ ಭಗದತ್ತಾಯ ಚಾಭಯಮ್ ॥
ರಾಜ್ಯೇ ನಿಯೋಜ್ಯ ತಂ ವಂಶ್ಯೇ ತದಮಾತ್ಯಾಂಶ್ಚ ತತ್ಪದೇ । ಭೌಮಾವರೋಧಕಾಂತಾನಾಂ ಶ್ರೇಣೀಂ ಸಂಪ್ರಾವಿಶದ್ಧರಿಃ ॥
ತತ್ರ ರಾಜನ್ಯಕನ್ಯಾನಾಂ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಧಿಕಾಯುತಮ್ । ಭೌಮಾಹೃತಾನಾಂ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ರಾಜಭ್ಯೋ ದದೃಶೇ ಹರಿಃ ॥ 28 ॥
ತಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ವೀಕ್ಷ್ಯ ತಾಃ ಸರ್ವಾ ನವಯೌವನಾಃ । ಸ್ವಲಂಕೃತಾ ವಿಚಿತ್ರಾಂಗ್ಯೋ ನರವರ್ಯ ವಿಮೋಹಿತಾಃ ॥
ಮನಸಾ ವವ್ರಿರೇಽಭೀಷ್ಟಂ ಪತಿಂ ದೈವೋಪಪಾದಿತಮ್ । ಭೂಯಾತ್ಪತಿರಯಂ ಮಹ್ಯಂ ಧಾತಾ ತಮನುಮೋದತಾಮ್ ॥
ಇತಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರೇ ಕೃಷ್ಣೇ ತಾನಾರ್ಯೋ ಹೃದಯಂ ದಧುಃ । ತಾಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ದ್ವಾರವತೀಂ ಸುಮೃಷ್ಟರುಚಿರಾಂಬರಾಃ ॥

ಖರೈರುಷ್ಟ್ರೈರ್ಮಹಾಕೋಶಾನ್ ರಥಾಂಶ್ಚ ದ್ರವಿಣಂ ಮಹತ್ ।
ಐರಾವತಕುಲೇಭಾಂಶ್ಚ ಚತುರ್ದಂತಾನ್ ಮದೋತ್ಕಟಾನ್ ॥ 32 ॥

ಭಗದತ್ತಾಯ ದತ್ತ್ವೈಕಂ ಸುಪ್ರತೀಕಂ ತತೋ ಪರಾನ್ । ಪಾಂಡುರಾಂಶ್ಚ ಚತುಃಷಷ್ಟಿಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಕೇಶವಃ ॥ 33 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಹತ್ವಾ ನರಕಮತ್ಯುಗ್ರಂ ದಾನವಂ ದಾನವಾಂತಕಃ । ಆರುಹ್ಯ ಗರುಡಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಪುರಾನ್ನೃಪ ॥ 1 ॥
ಸ ಗಚ್ಛನ್ ಗಗನೇ ವಿಷ್ಣುರ್ವಂದಿತುಂ ದೇವಮಾತರಮ್ । ಜಗಾಮ ತ್ರಿದಶಾವಾಸಂ ಸಹಿತಃ ಸತ್ಯಭಾಮಯಾ ॥ 2 ॥
ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಂ ಗತೋ ವಿಷ್ಣುರ್ದಧ್ಮೌ ಶಂಖಂ ಮಹಾಸ್ವನಮ್ । ಉಪಾಜಗ್ಮುಸ್ತದಾಕರ್ಣ್ಯ ಸಾರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾ ದಿವೌಕಸಃ ॥
ಪೂಜಿತಸ್ತೈಃ ಸುರೈಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಭಕ್ತಿನಮ್ರೈರ್ಗತಜ್ವರೈಃ । ಸುರೇಂದ್ರಭವನಂ ದಿವ್ಯಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮನೋರಮಮ್ ॥ 4 ॥
ತತ್ರ ಶಕ್ರಃ ಸಮಂ ಶಚ್ಯಾ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಕೇಶವಮ್ । ರತ್ನೈರಾಭರಣೈರ್ದಿವ್ಯೈರ್ಗಂಧಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ಶೋಭನೈಃ ॥ 5 ॥

ತತಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ಪುರೀಂ ಮಾತುರದಿತ್ಯಾಃ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ ।

ದೃಷ್ಟ್ವೋಪತಸ್ಥೇ ತಂ ದೇವೀ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯಗವತ್ಸಲಾಚ್ಯುತಮ್ ॥ 6 ॥

ವವಂದೇ ತಾಂ ಹರಿಸ್ತಾಂ ಸಾ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಭಾಮಿನೀ । ಆಶೀರ್ಭಿಃ ಪರಮಪ್ರೀತಾ ಚಿರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯದೂತ್ತಮಮ್ ॥

ಸತ್ಯಭಾಮಾಪಿ ಕೌರವ್ಯ ಶ್ವಶ್ರ್ವಾಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ಚೋದಿತಾ । ಪಾದಯೋಃ ಕುಂಡಲೇ ತಸ್ಯಾ ನಿಧಾಯ ಪ್ರಣನಾಮ ವೈ ॥ 8 ॥

ಸ್ನುಷಾಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಸಂತುಷ್ಟಾ ಸಾ ಪುನರ್ಲಬ್ಧಕುಂಡಲಾ । ಆನಂದಬಾಷ್ಪಪ್ರಚುರಾ ಪ್ರಾಹೇದಂ ಕಶ್ಯಪಪ್ರಿಯಾ ॥ 9 ॥

ನ ತೇ ಜರಾ ನ ವೈರೂಪ್ಯಂ ಕಾಂತೇನ ಸಹ ವಿಪ್ರಿಯಮ್ । ಭೂಯಾತ್ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ಕದಾಚನ ॥ 10 ॥

ತತೋಽನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ತಾಂ ದೇವೀಂ ತ್ರಿದಶಾನಪಿ ಕೇಶವಃ । ಆರುಹ್ಯ ಪ್ರಯಯೌ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಂ ಸಹಿತಃ ಸತ್ಯಭಾಮಯಾ ॥

ಮಹಾತ್ಮನಾ ಗಗನೇ ದೇವದೇವ್ಯೌ ಗರುತ್ಮತಾ ನೀಯಮಾನೌ ವಿಚಿತ್ರಮ್ ।

ಅಪಶ್ಯತಾಂ ನಂದನಂ ಚಾರುಗುಪ್ತಂ ಶಚೀಭರ್ತುರ್ದಯಿತಂ ಹೃದ್ಯಗಂಧಮ್ ॥ 12 ॥

ವನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಿವ್ಯಗಂಧಂ ಸುಪುಷ್ಪಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಸತ್ಯಾ ಪ್ರಾಹ ಪಾಣೌ ಗೃಹೀತ್ವಾ।

ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಸ್ಮಿನ್ ಸಾಧು ಚಿತ್ರಂ ವಿಹರ್ತುಂ ಮುಹೂರ್ತಂ ಮೇ ಕಾಮ್ಯತೇ ಕೇಶವೇತಿ ॥ 13 ॥

ಅಥಾವರುಹ್ಯ ಗರುಡಾತ್ತಸ್ಯಾ ವಚನಗೌರವಾತ್ । ಪ್ರವಿವೇಶ ವನಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಪಾಲಿತಂ ಶಕ್ರಕಿಂಕರೈಃ ॥ 14 ॥

ತತ್ರಾಪಶ್ಯತ್ತರೂನ್ ದಿವ್ಯಾನ್ ಮತ್ತಸಾರಂಗನಾದಿತಾನ್ । ಫಲಭಾರನತಾನ್ ಭೂರಿ ಪ್ರಸೂನರಜಸಾವೃತಾನ್ ॥ 15 ॥

ಚಲತ್ಕಿಸಲಯೋಪೇತಾನ್ ವಿಹಂಗಧ್ವನಿಶೋಭಿತಾನ್ । ವಿಚರಂತೀ ತಥಾ ತತ್ರ ಪಾರಿಜಾತಂ ಮಹಾದ್ರುಮಮ್ ॥ 16 ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಗೋವಿಂದಂ ವಿಸ್ಮಯಾಕುಲಲೋಚನಾ । ಕೋ ನಾಮಾಯಂ ತರುರ್ದೇವ ವಿಚಿತ್ರೋ ಭುವನತ್ರಯೇ ॥

ಸತ್ಯಮೇತಸ್ಯ ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಕೃತಾರ್ಥಾಃ ಫಲಭಾಗಿನಃ । ಪ್ರವಾಲಮೂಲೋ ವಿಪುಲೋ ಜಾತರೂಪಮಹಾತನುಃ ॥ 18 ॥

ಇಂದ್ರನೀಲಚ್ಛದಚ್ಛನ್ನೋ ಲಸದ್ವೈದೂರ್ಯವೇದಿಕಃ । ಮಾಣಿಕ್ಯಪುಷ್ಪೋ ವಿವಿಧಮುಕ್ತಾಫಲಫಲಾನ್ವಿತಃ ॥ 19 ॥

ಗೋಮೇದಪಕ್ವಪ್ರಕರೋ ವಜ್ರಕಿಂಜಲ್ಕರಂಜಿತಃ । ಸ್ಫುರನ್ಮರಕತಸ್ಥೂಲಶಾಖಾಶತವಿರಾಜಿತಃ ॥ 20 ॥

ತರುರೇಷ ಜಗನ್ನಾಥ ಮನೋ ಮೇ ಹರತೇ ಭೃಶಮ್ ।

ನೇತವ್ಯೋಽಯಂ ಪುರೀಂ ವೃಕ್ಷೋ ಯದ್ಯಹಂ ತೇ ಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರಭೋ ॥ 21 ॥

ಛಾಯಾಯಾಮುಪವಿಷ್ಟಾಂ ಮಾಮನ್ಯಪತ್ನ್ಯಸ್ತವಾನಘ ।

ದೃಷ್ಟ್ವಾಂ ಮಂಸ್ಯಂತಿ ದಯಿತಾಂ ಸರ್ವಾಭ್ಯೋ ಮಾಂ ತವಾಚ್ಯುತ ॥ 22 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ದೇವಕೀಪುತ್ರಃ ಸತ್ಯಯಾ ಪ್ರಿಯಕಾಂತಯಾ । ಪ್ರಾಹ ನಾಯಂ ತರುರ್ಭದ್ರೇ ನೇತವ್ಯೋ ನಂದನಾದ್ವನಾತ್ ॥

ಪುರಾ ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧೇರ್ಜಾತೋ ಮಥ್ಯಮಾನಾತ್ಸುರಾಸುರೈಃ । ಶಕ್ರಾಯ ದತ್ತಃ ಸಕಲೈಃ ಸದಾ ತತ್ಫಲಭೋಕ್ತೃಭಿಃ ॥ 24 ॥

ತನ್ನಾಹಾರ್ಯಮನಾದೃತ್ಯ ಮಯಾ ಮಿತ್ರಂ ಶತಕ್ರತುಮ್ । ತರುರತ್ನಂ ಸರೋಜಾಕ್ಷಿ ಧರ್ಮಮೇವಾನುತಿಷ್ಠತಾ ॥ 25 ॥

ನೀಯಮಾನೇ ಚ ವೃಕ್ಷೇಽಸ್ಮಿನ್ ಪಾರಿಜಾತೇ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ । ಸಂಗ್ರಾಮೋ ಜಾಯತೇ ಘೋರಸ್ತ್ರಿದಶೈರ್ಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ದೇವದೇವೇನ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಪುನರ್ಹರಿಮ್ । ಪ್ರಾಹ ಭೀಷಯಸೇ ಕಿಂ ಮಾಂ ವ್ಯಲೀಕೈಃ ಕಂಸಮರ್ದನ ॥ 27 ॥

ನಾಭ್ಯನಂದದ್ದುರಾಚಾರಾ ಶಚೀ ಮಾಂ ಗೃಹಮಾಗತಾಮ್ । ಹೇತುರ್ಹಿ ವೃಕ್ಷಸ್ತಸ್ಯಾಯಂ ಭರ್ತೃಪೌರುಷಗರ್ವಿತಾ ॥ 28 ॥

ನೇತವ್ಯಃ ಸರ್ವಥಾ ವೃಕ್ಷಃ ಪಾರಿಜಾತೋಽಯಮಚ್ಯುತ । ಪ್ರಿಯಾಹಂ ತವ ಚೇನ್ನಾಥ ನೋ ಚೇದ್ವಿರಮ ಸಾಂಪ್ರತಮ್ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸತ್ಯಯಾ ಕೃಷ್ಣಸ್ತಾನನಾದೃತ್ಯ ರಕ್ಷಕಾನ್ । ಉತ್ಪಾಟ್ಯಾರೋಪಯಾಮಾಸ ಪಾರಿಜಾತಂ ಗರುತ್ಮತಿ ॥ 30 ॥

ತತೋ ನಿವಾರಯಾಮಾಸುರ್ಗೋವಿಂದಂ ವನಪಾಲಕಾಃ ।

ಕೇಚಿದ್ ದ್ರುತತರಂ ಜಗ್ಮುರ್ದೇವೇಂದ್ರಾಯ ನಿವೇದಿತುಮ್ ॥ 31 ॥

ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ನ ಹರ್ತವ್ಯಸ್ತರುರೇಷೋಽಮರಾರ್ಚಿತಃ । ಹರಸೇ ಯದಿ ತಸ್ಯ ತ್ವಂ ಫಲಂ ಸದ್ಯೋಽನುಭೋಕ್ಷ್ಯಸಿ ॥ 32 ॥

ಪ್ರಾಪ್ನೋಷಿ ನ ಪುರೀಂ ಕೃಷ್ಣ ಸಹಾನೇನ ಮಹೀರುಹಾ । ಸದ್ಯಃ ಪಶ್ಯಸಿ ದೇವೇಂದ್ರಂ ಪೃಷ್ಠತೋಽಭ್ಯುದ್ಯತಾಯುಧಮ್ ॥

ಸುರೇಂದ್ರಾಂತಿಕಮಾಸಾದ್ಯ ದ್ರುತಂ ತೇ ವನರಕ್ಷಕಾಃ । ಉಪವಿಷ್ಟಂ ಸಮಂ ಶಚ್ಯಾ ಶಕ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಽಬ್ರುವನ್ನೃಪ ॥ 34 ॥

ಅವಜ್ಞಾಯಾಖಿಲಾನ್ ದೇವಾನಿಂದ್ರಾಣೀಂ ಚ ತ್ವಯಾ ಸಹ । ಜಹಾರ ಕೃಷ್ಣದಯಿತಾ ಪಾರಿಜಾತಂ ಮಹಾದ್ರುಮಮ್ ॥

ಉಕ್ತಾಽಸ್ಮಾಭಿರ್ಭೃಶಂ ದೇವ ವಾರಯದ್ಭಿರ್ಹರಿಪ್ರಿಯಾ । ಉಪಾಲಭ್ಯಾಹರದ್ ವೃಕ್ಷಂ ಭರ್ತೃಪೌರುಷಗರ್ವಿತಾ ॥ 36 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯಾಕರ್ಣ್ಯಾಪ್ರಿಯಂ ಶಕ್ರೋ ದಂಡಾಹತ ಇವೋರಗಃ । ಶಚೀಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಾಂ ನಾಮೃಷ್ಯತ್ತತ್ಪರಾಭವಮ್ ॥

ಸನ್ನಾಹೋದ್ಯೋಗಮಾಘೋಷ್ಯ ಸನ್ನಿಪಾತ್ಯ ಚ ಸೈನಿಕಾನ್ । ಲೋಕಪಾಲಾನ್ ಸಮಾಹೂಯ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಸುರೇಶ್ವರಃ ॥

ಐರಾವತಂ ಚತುರ್ದಂತಮಾರುಹ್ಯ ವರವಾರಣಮ್ । ಗೃಹೀತವಜ್ರಂ ಗಚ್ಛಂತಮನುಜಗ್ಮುರ್ದಿವೌಕಸಃ ॥ 39 ॥

ವೈಶ್ವಾನರಸ್ತು ತುರಗಮಾರುಹ್ಯ ದೃಢದಂಶಿತಃ । ಗೋರಾಂ ಶತಘ್ನೀಮಾದಾಯ ಸ್ರುವಪುಚ್ಛಾಂ ಯಯೌ ರಣಮ್ ॥

ಯಮಸ್ತ್ವಾರುಹ್ಯ ಮಹಿಷಂ ದಂಡಮಾದಾಯ ವೀರ್ಯವಾನ್ ।
ಮೃತ್ಯುಕಾಲಾದಿಭಿರ್ಯುಕ್ತೋ ಯುದ್ಧಾರ್ಥೀ ಶಕ್ರಮನ್ವಗಾತ್ ॥ 41 ॥
ನಿರ್ಋತಿಶ್ಚ ಮಹಾತೇಜಾ ಘೋರಮಾರುಹ್ಯ ಪೌರುಷಮ್ ।
ಅಸಿಹಸ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಯುದ್ಧಾಯ ಪ್ರಯಯೌ ನೃಪ ॥ 42 ॥

ಮಕರಂ ಭೀಷಣಾಕಾರಮಾರುಹ್ಯ ವರುಣಸ್ತ್ವರನ್ । ಪಾಶೋದ್ಯತಕರಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ಯುದ್ಧಾಯಾನು ಶಚೀಪತಿಮ್ ॥ 43 ॥

ವಾಯುಃ ಕೃಷ್ಣಮೃಗಾರೂಢೋ ದಂಶಿತಸ್ತೋಮರಾಯುಧಃ । ಸುರೇಶ್ವರಮನುಪ್ರಾಯಾದ್ಯೋದ್ಧುಂ ಚಕ್ರಭೃತಾ ಸಹ ॥ 44 ॥

ಊಢಾಂ ಚತುರ್ಭಿಃ ಪುರುಷೈಃ ಶಿಬಿಕಾಂ ನರವಾಹನಃ । ಯೋದ್ಧುಕಾಮಸ್ತ್ವರನ್ ಪ್ರಾಯಾದ್ವಿಷ್ಣುನಾ ಮುದ್ಗರಾಯುಧಃ ॥

ಈಶಾನೋ ವೃಷಭಂ ತುಂಗಮಾರುಹ್ಯ ಶಿತಶೂಲಭೃತ್ । ವಾಸವೇನ ಸಮಂ ಪ್ರಾಯಾದ್ಭೂತಕೋಟಿಸಮನ್ವಿತಃ ॥ 46 ॥

ಭೇರೀಶಂಖಮೃದಂಗೈಶ್ಚ ಪಣವಾನಕಗೋಮುಖೈಃ । ಸುವರ್ಣಸುಷಿರೈರ್ದಿವ್ಯೈಃ ಕಾಂಸ್ಯತಾಲೈಶ್ಚ ಭೂರಿಭಿಃ ॥ 47 ॥

ರಥನೇಮಿನಿನಾದೈಶ್ಚ ಹಯಾನಾಂ ಖುರನಿಃಸ್ವನೈಃ । ಕ್ಷ್ವೇಲಿತಾಸ್ಫೋಟಿತೈರ್ಘೋರೈಃ ಸಂಗ್ರಾಮಾಹ್ವಾನಗರ್ಜನೈಃ ॥ 48 ॥

ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಮಾ ಯಾಹಿ ಕ್ವ ಯಾಸೀತಿ ಪುನಃಪುನಃ । ಪ್ರವದದ್ಭಿಃ ಸುರಗಣೈಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ 49 ॥

ಕಂಪಯದ್ಭಿಶ್ಚ ಶಸ್ತ್ರೌಘೈಃ ಪ್ರೇಷಯದ್ಭಿಶ್ಚ ವಾಹನಮ್ । ಪುರೋಹಮಿತಿ ಗಚ್ಛದ್ಭಿಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ 50 ॥

ಘೋರೈರ್ಜ್ಯಾಘಾತನಿರ್ಘೋಷೈಃ ಸಿಂಹನಾದೈಶ್ಚ ಭೂರಿಭಿಃ ।
ಅಭಿದುದ್ರುವುರುದ್ವೃತ್ತಾಃ ಸಿಂಹಂ ಗೋಮಾಯವೋ ಯಥಾ ॥ 51 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಷಟ್‌ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸುರಾನಭಿದ್ರುತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸತ್ಯಾಮಾಹ ಜಗತ್ಪತಿಃ । ಇಮೇ ಪ್ರಾಹುಣಿಕಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತವ ವೃಂದಾರಕಾ ಇತಿ ॥ 1 ॥

ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣೇ ದೇವೇಶೇ ಪ್ರೇಷಿತಾ ದೇವಸೈನಿಕಾಃ । ನದಂತೋ ಮುಮುಚುಃ ಕೃಷ್ಣೇ ಶರವೃಷ್ಟಿಂ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 2 ॥

ತತಃ ಶಾರ್ಙ್ಗಂ ಸಮಾದಾಯ ಸತ್ಯಾ ವ್ಯಸನವಿಕ್ಲವಾ । ಮುಕ್ತಾಂಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ಬಾಣೌಘೈಸ್ತಾನ್ ಶರಾನ್ ದೇವಸೈನಿಕೈಃ ॥ 3 ॥

ತತೋ ವೈಶ್ರವಣಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಹುಭಿರ್ಗುಹ್ಯಕೈರ್ವೃತಃ । ವಿಸ್ಫಾರಯಂಸ್ತಾಲಮಾತ್ರಂ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಕನಕಾಟವಿ ॥ 4 ॥

ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾನ್ ಶರಾನ್ ಮುಂಚನ್ ಸಿಂಹವದ್ ವ್ಯನದನ್ ಮುಹುಃ ।

ಅಭಿದುದ್ರಾವ ಸಮರೇ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ॥ 5 ॥

ತೈಃ ಪಂಚಭಿಃ ಶರೈಃ ಸತ್ಯಾ ನಿಶಿತೈರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ । ಅರ್ಪಯಾಮಾಸ ವೇಗೇನ ವಿಶಾಲೇ ಜಠರೇ ನೃಪ ॥ 6 ॥

ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ರಣೇ ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಭಲ್ಲೈರ್ಹರಿಪ್ರಿಯಾಮ್ । ಅಯೋಧಯದ್ಧನಪತಿಃ ಸಿಂಹನಾದಂ ವ್ಯನೀನದತ್ ॥

ತಾನಪ್ರಾಪ್ತಾನರ್ಧಚಂದ್ರೈಸ್ತ್ರಿಭಿಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ಸಾ ಶರೈಃ । ಭೂಯೋಽಷ್ಟಭಿಃ ಶರೈರ್ದೇವೀ ವತ್ಸದಂತೈರ್ಮನೋಜವೈಃ ॥ 8 ॥

ವಿವ್ಯಾಧ ಗುಹ್ಯಕಪತೇರ್ಲಲಾಟೇ ಕುರುಪುಂಗವ । ಪೀಡಿತಸ್ತೈರ್ಭೃಶಂ ಬಾಣೈಃ ಪೌಲಸ್ತ್ಯಃ ಕ್ರೋಧವಿಹ್ವಲಃ ॥ 9 ॥

ಸಂದಧೇ ನಿಶಿತಾನ್ ಬಾಣಾನೇಕವಿಂಶತಿಸಂಯುಗೇ । ತಾನಂತರೇ ಸತ್ಯಬಾಮಾ ಸಾಯಕೈಃ ಸಪ್ತಭಿರ್ನೃಪ ॥ 10 ॥

ಚಿಚ್ಛೇದ ನಿಮಿಷಾರ್ಧೇನ ತ್ರಿಧೈಕೈಕಂ ಹರಿಪ್ರಿಯಾ । ಸತ್ಯಬಾಮಾ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಪೌಲಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಮಹದ್ಧನುಃ ॥ 11 ॥

ಅರ್ಧಚಂದ್ರೇಣ ಚಿಚ್ಛೇದ ಮುಷ್ಟಿದೇಶೇ ದ್ವಿಧಾ ನೃಪ । ತತೋಽನ್ಯಚ್ಚಾಪಮಾದಾಯ ಸಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಧನೇಶ್ವರಃ ॥ 12 ॥

ವವರ್ಷ ಶರಜಾಲಾನಿ ಕ್ರೋಧಾತ್ಸರ್ಪ ಇವ ಶ್ವಸನ್ । ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನ್ ಸಾಯಕಾನ್ ಸಂಖ್ಯೇ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ ॥

ಚಿಚ್ಛೇದ ಲೀಲಯಾ ದೇವೀ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ । ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವೈಶ್ರವಣಃ ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ ॥ 14 ॥

ಪ್ರಾಹ ಪಶ್ಯ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಮದ್ಯ ಮಮ ಪೌರುಷಮ್ । ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಾಲಮಾತ್ರೇ ತು ಚಾಪೇ ಗುಹ್ಯಕಸತ್ತಮಃ ॥ 15 ॥

ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಮಾರ್ಷ್ಟುಕಾಮಃ ಪರಾಭವಮ್ ।

ಸಂದಧೇ ಸೂದಿತುಂ ದೇವೀಮರ್ಧಚಂದ್ರಂ ಶರೋತ್ತಮಮ್ ॥ 16 ॥

ತದವೇತ್ಯ ಮನಸ್ತಸ್ಯ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಹರಿಪ್ರಿಯಾ । ಚಿಚ್ಛೇದ ಕಾರ್ಮುಕಂ ತಸ್ಯ ಮುಷ್ಟಿದೇಶೇ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 17 ॥

ತತೋ ಮುದ್ಗರಮಾದಾಯ ಘೋರಂ ದಾನವಭೀಷಣಮ್ । ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾ ಶತಗುಣಂ ದೇವ್ಯೈ ಚಿಕ್ಷೇಪ ವಿತ್ತಪಃ ॥

ತಂ ಮುದ್ಗರಂ ಮಹಾಘೋರಮಾಯಾತಂ ಕುರುಪುಂಗವ ।

ವಾಮೇನ ಪಾಣಿನಾ ಕೃಷ್ಣೋ ಜಗ್ರಾಹೋಚ್ಚೈರ್ಜಹಾಸ ಚ ॥ 19 ॥

ತತೋ ನಿವೃತ್ತಸಂಗ್ರಾಮೋ ವಿದುದ್ರಾವ ಧನೇಶ್ವರಃ । ಶಶಂಸ ದೇವೀಂ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯಾಭಿಪೂಜಯನ್ ॥ 20 ॥

ಪಲಾಯಿತೇ ಧನಪತೌ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕಂಸವೈರಿಣಾ । ವರುಣೋಽಭ್ಯದ್ರವತ್ ಕೃಷ್ಣಂ ಪಾಶಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸಂಯುಗೇ ॥ 21 ॥

ತಮಾಯಾಂತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯೋ ಮಕರವಾಹನಮ್ ।

ಅಭ್ಯದ್ರವನ್ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಃ ಶಾರ್ದೂಲ ಇವ ಗೋವೃಷಮ್ ॥ 22 ॥

ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ ಯುದ್ಧಂ ಘೋರಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಜಲೇಶಯೋಃ ।

ಯಥಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ಬಲಿವಾಸವಯೋರಿವ ॥ 23 ॥

ತತ್ರ ಕಾಶ್ಯಪಪುತ್ರಸ್ಯ ಕಂಠೇ ಪಾಶಂ ಜಲೇಶ್ವರಃ । ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚಕರ್ಷ ವಿನ್ಯಸ್ಯ ಸಿಂಹಃ ಸಿಂಹಮಿವೌಜಸಾ ॥ 24 ॥

ತಂ ಪಕ್ಷಕೋಟ್ಯಾ ಗರುಡಃ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯ ಜಲೇಶ್ವರಮ್ । ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಮಕರಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ವರುಣಾಲಯೇ ॥ 25 ॥

ಕೃಚ್ಛ್ರಾದ್ಗೃಹೀತಪಾಶಸ್ತು ವರುಣೋ ಗತವಾಹನಃ । ಪದಾತಿರೇವ ಸಂಗ್ರಾಮಾದ್ವಿದುದ್ರಾವ ಯಥಾಗತಮ್ ॥ 26 ॥

ತಥಾ ಗತೇ ವಾರ್ಧಿಪತೌ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಾಯುಪಾವಕೌ । ಸಮಮೇವಾಭ್ಯವರ್ತೇತಾಂ ಗೋವಿಂದಂ ಕುರುಸತ್ತಮ ॥
ಪಾವಕಃ ಪಂಚಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಮಾರುತಶ್ಚ ತಥಾ ತ್ರಿಭಿಃ [illegible]ಯದ್ಧೃಷೀಕೇಶಂ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ॥ 28 ॥
ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಗೋವಿಂದೋ ಬಾಣೇನೈಕೇನ ಪಾವಕಮ್ । ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಶ್ಚೈವ ಸಮೀರಣಮರಿಂದಮಃ ॥ 29 ॥
ಏಕೇನಾಗ್ನಿಃ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಗಾಢಂ ವಕ್ಷಸಿ ತಾಡಿತಃ । ತಮಸಾಧಾರಣಂ ಮತ್ವಾ ವಿದುದ್ರಾವ ರಣಾದ್ದ್ರುತಮ್ ॥ 30 ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮೀರಣೋ ಯುದ್ಧಾದಪಯಾತಂ ಹುತಾಶನಮ್ । ಸಾಯಕಾಚಿತಸರ್ವಾಂಗಮಾತ್ಮಾನಂ ಚಾತಿವಿಹ್ವಲಃ ॥
ವಿದಿತ್ವಾ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಮ್ । ನ್ಯವರ್ತತ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಣತ್ರಾಣಪರಾಯಣಃ ॥ 32 ॥
ತತೋ ಮಹಿಷಮಾರುಹ್ಯ ದಂಡಮುದ್ಯಮ್ಯ ಬಾಸ್ವರಮ್ । ಕೃಷ್ಣಮಭ್ಯದ್ರವದ್ ಯುದ್ಧೇ ಯಮಃ ಕ್ರೋಧಾರುಣೇಕ್ಷಣಃ ॥
ತಮುದ್ಯತಮಹಾದಂಡಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಮಲಲೋಚನಃ । ಗದಾಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ತದ್ಧಸ್ತಾತ್ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಭೂತಲೇ ॥ 34 ॥
ಗದಯಾ ತಾಡಿತೇ ದಂಡೇ ತ್ರಸ್ತಹಸ್ತಃ ಪರೇತರಾಟ್ । ವಿದುದ್ರಾವ ಪರಾವೃತ್ಯ ಮಹಿಷೇಣ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 35 ॥
ವೈವಸ್ವತಂ ಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರ್ಋತಿರ್ಭಯವಿಹ್ವಲಃ । ನಾಭ್ಯವರ್ತತ ಗೋವಿಂದಂ ಯೋದ್ಧುಂ ವಿದಿತತದ್ಬಲಃ ॥ 36 ॥
ಶಂಕರಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತ್ರಿಶೂಲೀ ವೃಷವಾಹನಃ । ಅನೇಕಭೂತಸಂಘಾತೈಃ ಕೃಷ್ಣಮಭ್ಯದ್ರವದ್ ರಣೇ ॥ 37 ॥
ತಾವುಭೌ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೌ ಬಲಿನೌ ವೀರ್ಯಶಾಲಿನೌ । ಚಕ್ರಾತೇ ಕದನಂ ಘೋರಂ ಪರಸ್ಪರಜಯೈಷಿಣೌ ॥ 38 ॥
ಈಶಾನೋ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಕೃಷ್ಣಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಂ ಚ ಪಂಚಭಿಃ । ವಿವ್ಯಾಧ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾವದತ್ ॥ 39 ॥
ತತಃ ಶಾರ್ಙ್ಗಂ ಸಮಾದಾಯ ಕೃಷ್ಣಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ । ತ್ರಿಂಶದ್ಭಿರ್ಯುಗಪದ್ಬಾಣೈರ್ವಿವ್ಯಾಧ ವೃಷವಾಹನಮ್ ॥ 40 ॥

ಗರುಡಃ ಪನ್ನಗರಿಪುಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಸಂಯುಗೇ ।
ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ಚಂಚುಕೋಟ್ಯಾ ಚ ಮರ್ದಯಾಮಾಸ ತಂ ವೃಷಮ್ ॥ 41 ॥

ಭೂಯೋಽಪಿ ಕೃಷ್ಣೋ ನಾರಾಚೈಃ ಪಂಚಾಶತ್ಪ್ರಮಿತೈರ್ನೃಪ । ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ಶಂಕರಂ ಲೋಕಶಂಕರಮ್ ॥
ತತಸ್ತ್ರಿಶೂಲಮಾವಿಧ್ಯ ನಿಶಿತಂ ಘೋರದರ್ಶನಮ್ । ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ವಾಸುದೇವಾಯ ಕುಪಿತೋ ಧೂರ್ಜಟಿರ್ನೃಪ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ರಿಶೂಲಮಾಯಾಂತಂ ಕೇಶವಸ್ತಂ ನಿವಾರಿತುಮ್ ।
ಗದಾಂ ಕೌಮೋದಕೀಂ ಗುರ್ವೀಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ದೈತ್ಯಮರ್ದನೀಮ್ ॥ 44 ॥

ತೇ ವೈ ಕೌಮೋದಕೀಶೂಲೇ ಕೃತ್ವಾ ನಭಸಿ ಸಂಗರಮ್ । ಜ್ವಲಮಾನೇ ಮಹಾಘೋರೇ ಪೇತತುಃ ಸಮಮಂಬುಧೌ ॥
ನಿಪಾತ್ಯಾಬ್ಧೌ ತ್ರಿಶೂಲಂ ತದ್ಗದಾ ಕೌಮೋದಕೀ ಪುನಃ । ಆಸಸಾದ ಕರಂ ವಿಷ್ಣೋಸ್ತ್ರಿಶೂಲಮಪಿ ಶೂಲಿನಃ ॥ 46 ॥
ತತ ಉದ್ಯಮ್ಯ ನಿಶಿತಂ ಖಡ್ಗಂ ಪನ್ನಗಭೂಷಣಃ । ಕೃಷ್ಣಮಭ್ಯದ್ರವತ್ ಸಂಖ್ಯೇ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಭ್ಯಾಂ ಚೋದಯನ್ ವೃಷಮ್ ॥
ತೂರ್ಣಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ವಿಷಾಣೇ ತಸ್ಯ ನಂದಿನಃ । ಸ ಶೂಲಪಾಣಿಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ವೈನತೇಯೋ ಧನುಃಶತಮ್ ॥
ತತೋ ವಿಸೃಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ತ್ರಿಶೂಲೀ ವೃಷವಾಹನಃ । ಪ್ರಮಥೈಃ ಸಹಿತಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಥಾಗತಮ್ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಷಟ್‌ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತತಃ ಸ್ವಯಂ ದೇವಪತಿಸ್ತುಂಗಮಾರುಹ್ಯ ವಾರಣಮ್ । ಕಿರೀಟೀ ಬದ್ಧತೂಣೀರಃ ಪ್ರಗೃಹೀತಶರಾಸನಃ ॥ 1 ॥
ಅಭ್ಯದ್ರವದ್ರಣೇ ಕೃಷ್ಣಂ ಗಜಃ ಕೇಸರಿಣಂ ಯಥಾ । ಪಾರಿಜಾತಕೃತೇ ರಾಜನ್ ಪೌಲೋಮ್ಯಾ ವಚನಂ ಸ್ಮರನ್ ॥ 2 ॥
ತಮಾಯಾಂತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಹರಿಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ । ಶಂಖಂ ದಧ್ಮೌ ಮಹಾನಾದಂ ದಿಶಃ ಸಮಭಿಪೂರಯನ್ ॥ 3 ॥
ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ದೇವೇಂದ್ರೋ ಮಹದ್ವಿಸ್ಫಾರಯನ್ ಧನುಃ । ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಕೃಷ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಂಗರೇ ॥ 4 ॥
ಹರಿರ್ವಿದ್ಧಃ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ದೇವರಾಜೇನ ವಕ್ಷಸಿ । ಪ್ರಹಸ್ಯ ಸಾಧು ಶಕ್ರೋಽಸಿ ಯುಕ್ತಂ ತ ಇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ॥ 5 ॥

ಭೂಯೋऽಪಿ ಬಾಣಾನ್ ದಶ ದೇವರಾಜಃ ಸಂಧಾಯ ಚಾಪೇ ಭುಜಗೇಂದ್ರಕಲ್ಪೇ ।
ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣಂ ವಿನಿಕೃಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣೇ ಮುಮೋಚ ಚಕ್ರೇ ಚ ಪತತ್ರಿಸಿಂಹನಾದಮ್ ॥ 6 ॥
ತಾನಂತರೇ ಕಂಸರಿಪುರ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಛಿತ್ತ್ವಾ ತ್ರಿಧೈಕೇನ ಶರೇಣ ಬಾಣಾನ್ ।
ವಿವ್ಯಾಧ ಬಾಣೈರ್ದಶಭಿಃ ಸುಧೌತೈಃ ಪುರಂದರಂ ಭಾರತ ಲೀಲಯೈವ ॥ 7 ॥

ತೇ ಶರಾ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಗಾತ್ರಂ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಸಾವೃತಿ । ಶೋಣಿತಾಕ್ತಾಃ ಪ್ರದೃಶ್ಯಂತೇ ಭೂಯೋ ವೇಗೇನ ನಿರ್ಗತಾಃ ॥ 8 ॥
ಪುನಶ್ಚ ಶಕ್ರಃ ಕೋದಂಡೇ ಶರಾನ್ ಸಂಧಾಯ ಷೋಡಶ । ಮುಮೋಚಾಕೃಷ್ಯ ಗೋವಿಂದಸ್ತಾಂಶ್ಚಕರ್ತ ಶರೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ॥ 9 ॥
ಭೂಯೋऽಪಿ ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಂಶದ್ಭಿಃ ಸುರರಾಜಾನಮಾಹವೇ । ಆಯೋಧಯದ್ಧರಿಸ್ತೇ ಚ ಮಮಜ್ಜುಃ ಶಕ್ರವಕ್ಷಸಿ ॥ 10 ॥
ತತಶ್ಚುಕೋಪ ದೇವೇಂದ್ರೋ ದಂಡಾಹತ ಇವೋರಗಃ । ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ತೋತ್ತ್ರೇಣ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಮಹಾಗಜಮ್ ॥
ಸ ಗಜಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಗರುಡಂ ಪಾಕಶಾಸನಚೋದಿತಃ । ಚತುರ್ಭಿರ್ಘಟಯಾಮಾಸ ದಂತೈರ್ಬಾಹುಯುಗಾಂತರೇ ॥ 12 ॥
ತತಸ್ತುಂಡೇನ ಗರುಡಃ ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ಚ ತಥಾ ನಖೈಃ । ಅರ್ದಯಾಮಾಸ ಕೌರವ್ಯ ಗಜಮೈರಾವತಾಹ್ವಯಮ್ ॥ 13 ॥
ಶಕ್ರಸ್ತು ವಜ್ರಮುದ್ಯಮ್ಯ ಘೋರಂ ದಾನವಭೀಷಣಮ್ । ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಜಹಾರ ವೃಷಾಕಪಿಮ್ ॥
ತಮಾಗತಂ ಮಧುರಿಪುರ್ವಜ್ರಂ ದುಶ್ಚ್ಯವನಾಯುಧಮ್ । ವಾಮೇನ ಪಾಣಿನಾ ವಿಷ್ಣುರ್ಜಗ್ರಾಹ ಪ್ರಜಹಾಸ ಚ ॥ 15 ॥
ನಿರಾಯುಧಃ ಸುರಪತಿರ್ಗರುಡಾರ್ದಿತವಾಹನಃ । ವ್ಯಾವರ್ತತ ರಣಾದ್ರಾಜನ್ ವ್ರೀಡಾವನತಕಂಧರಃ ॥ 16 ॥
ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಷ್ಟಸಂಕಲ್ಪಂ ಪಲಾಯನಪರಾಯಣಮ್ । ಸತ್ಯಬಾಮಾ ಸುರಪತಿಂ ಪ್ರಹಸಂತೀದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ 17 ॥

ಸತ್ಯಭಾಮೋವಾಚ

ಏಹಿ ಶಕ್ರ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಮಾಯಾ ಹಿ ಕುಲಿಶಾಯುಧ । ಪಲಾಯನಮಯುಕ್ತಂ ಹಿ ಪೌಲೋಮ್ಯಾ ವಲ್ಲಭಸ್ಯ ತೇ ॥ 18 ॥
ಐಶ್ವರ್ಯಮತ್ತಾ ಪೌಲೋಮೀ ಭರ್ತೃಪೌರುಷಗರ್ವಿತಾ । ಅವಮಂಸ್ಯತಿ ಸದ್ಯಸ್ತ್ವಾಂ ಭಾರ್ಯಾ ರಣಪರಾಜಿತಮ್ ॥

ಇತ್ಥಂ ದೇವ್ಯಾ ಗಿರಂ ಶಕ್ರಃ ಸೋಪಾಲಂಭಮುದೀರಿತಾಮ್ ।
ನಿಶಮ್ಯಾಭಿಮುಖೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರಾಹ ದೇವೀಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾಮ್ ॥ 20 ॥

ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ

ಯೇನಾಮರಾ ಸುರಮಹೋರಗಯಕ್ಷಸಿದ್ಧಾ ಗಂಧರ್ವಕಿನ್ನರಪಿಶಾಚನಿಶಾಚರಾದ್ಯಾಃ ।
ಸೃಷ್ಟಾಸ್ತ್ರಿಲೋಕಗುರುಣಾ ರಣಮೂರ್ಧ್ನಿ ತೇನ ಕೋ ವಾ ನ ಯಾತಿ ಪರಿಭೂತಿಮಲಂ ವಿರುದ್ಧ್ಯ ॥ 21 ॥
ವತ್ಸೋ ಯಥಾ ತನುಬಲಃ ಸಕೃದೇತ್ಯ ಮಾತುರೂಧಸ್ಯಪಾನಸಮಯೇ ಕುರುತೇ ವಿರೋಧಮ್ ।
ತದ್ವದ್ವಯಂ ಚ ನಿಜಶೈಶವಮಪ್ರಮೇಯೇ ನಾಥೇ ವಿರುದ್ಧ್ಯ ಪಿಶಿತಾಶನಿ ದರ್ಶಯಾಮ ॥ 22 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತಿ ಸತ್ರಾಜಿತಃ ಪುತ್ರೀಮುಕ್ತ್ವಾ ಭಾರತಸತ್ತಮ । ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಹ ವಾಸುದೇವಂ ಪುರಂದರಃ ॥ 23 ॥

ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ

ನಮಸ್ತೇ ದೇವದೇವೇಶ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಮಾಧವ । ಕ್ಷಮಸ್ವ ಮತ್ಕೃತಂ ವಿಶ್ವಮಪರಾಧಂ ಜಗತ್ಪತೇ ॥ 24 ॥
ನ ಮಾಂ ತ್ವದೇಕಶರಣಂ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲ । ಭೂರಿ ಬಾಲಿಶಮಕ್ಷಾಂತಂ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ ॥ 25 ॥

ಐರಾವತಶ್ಚ ಕುಲಿಶಂ ಪಾರಿಜಾತಶ್ಚ ಪಾದಪಃ । ದೇವರಾಜ್ಯಂ ಚ ಭಗವನ್ನಿಯಂ ಚಾಪ್ಯಮರಾವತೀ ॥ 26 ॥

ತ್ವದಧೀನಮಿದಂ ವಿಶ್ವಮಹಮಾಜ್ಞಾಕರಸ್ತವ । ಅತ್ರ ಯದ್ರೋಚತೇ ಕೃಷ್ಣ ನೇತುಂ ನೀಯತಾಂ ತದ್ಯಥೇಚ್ಛಯಾ ॥ 27 ॥

ಕಿಂತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಗೋವಿಂದ ಮೂಲಂ ತ್ವಯಿ ವಿರುದ್ಧ್ಯತಃ । ರಮಸೇ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಭಗವಂಸ್ತ್ವಮನನ್ಯಧೀಃ ॥

ತತ್ರ ನೀತೇ ಪಾರಿಜಾತೇ ಭವತಾ ಕಲ್ಪಪಾದಪೇ । ತೇನ ಸಾ ಜಾಯತೇ ಸ್ವರ್ಗಾನ್ನಿರ್ವಿಶೇಷಾ ವಸುಂಧರಾ ॥ 29 ॥

ತೇನಾಹಂ ಯದುಶಾರ್ದೂಲ ವಿರೋಧಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತ್ವಯಿ ।

ತತ್ ಕ್ಷಂತವ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ದೇವ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯಂ ವಿಜಾನತಾ ॥ 30 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ದೇವರಾಜೇನ ದೇವದೇವೋ ಜನಾರ್ದನಃ । ಪುರಂದರಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಹಸಿತಾನನಃ ॥ 31 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಅಪರಾಧಸ್ತ್ವಯಾ ಶಕ್ರ ನ ಕಶ್ಚಿದಪಿ ಚೇಷ್ಟಿತಃ । ಯತ್ಕೃತಂ ತನ್ಮಯೈವಾಗಸ್ತ್ವಭೇದಾದಾವಯೋಃ ಪರಮ್ ॥ 32 ॥

ಯತ್ತ್ವಯಾದ್ಯ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಚೇಷ್ಟಿತಂ ಸಾಧ್ವಸಾಧು ವಾ । ಮಯ್ಯೈವ ತತ್ಕೃತಂ ಸರ್ವಂ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ ॥ 33 ॥

ಪಾರಿಜಾತಸ್ತರುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಯ್ಯಾರೂಢೇ ತರುರ್ದಿವಮ್ । ಮನ್ನಿದೇಶಾತ್ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಸ್ವಯಮೇಷ್ಯತಿ ನಂದನಮ್ ॥ 34 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ವಾಸುದೇವೇನ ದೇವರಾಜಃ ಕುರೂದ್ವಹ । ಗೋವಿಂದಂ ಸತ್ಯಬಾಮಾಂ ಚ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಗರುಡಂ ತಥಾ ॥ 35 ॥

ಪುತ್ರೋ ಮೇ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಸ್ತೇ ಶ್ಯಾಲೋ ಬೀಭತ್ಸುರಿತ್ಯಪಿ । ಭೂಯೋ ಭೂಯಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತ್ವಾ ಕೃತಾನುಜ್ಞಃ ಪುರಂದರಃ ॥

ಸಾರ್ಧಂ ಸಕಲದಿಕ್ಪಾಲೈರ್ಲಬ್ಧವಜ್ರಃ ಪುರಂ ಯಯೌ । ಪುರಂದರಂ ಸದಿಕ್ಪಾಲಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ಯದುನಂದನಃ ॥ 37 ॥

ಗರುಡಂ ಪ್ರಾಹ ಕೌರವ್ಯ ಯಾಸ್ಯಾಮೋ ದ್ವಾರಕಾಮಿತಿ । ಗೋವಿಂದಂ ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ ಚ ಪಾರಿಜಾತಂ ಚ ಪಾದಪಮ್ ॥

ಗರುಡಃ ಪನ್ನಗರಿಪುರ್ಲೀಲಯೈವ ವಹನ್ ಯಯೌ । ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪುರೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ದ್ವಾರತೋರಣಭೂಷಿತಾಮ್ ॥

ಪತಾಕಾಂ ಮಾಲಿನೀಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಸಿಕ್ತಸಮ್ಮೃಷ್ಟಭೂತಲಾಮ್ । ಊಢೋಪಾಯನತಾಂಬೂಲಸ್ರಗ್ಗಂಧಕಲಶಾಕ್ಷತೈಃ ॥ 40 ॥

ಉಪಸ್ಥಿತೈರ್ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠೈಃ ಪೂಜಿತಶ್ಚಾಭಿವಂದಿತಃ । ತೂರ್ಯಮಂಗಲನಿರ್ಘೋಷೈಃ ವೇದಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿಃಸ್ವನೈಃ ॥ 41 ॥

ಪ್ರವಿವೇಶ ಸಬಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಸುಧರ್ಮಾಂ ವೃದ್ಧಸೇವಿತಾಮ್ । ಆಹುಕಂ ವಸುದೇವಂ ಚ ಬಲಭದ್ರಂ ತಥಾಗ್ರಜಮ್ ॥

ಅಭಿವಾದ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪೂಜಿತಸ್ತೈರ್ಯಥೋಚಿತಮ್ । ಉಪವಿಷ್ಟಃ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಕಾಂಚನೇ ಪರಮಾಸನೇ ॥ 43 ॥

ರರಾಜ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಬೃಹಸ್ಪತಿಪುರೋಗಮೈಃ । ಲೋಕಪಾಲೈರುಪಾಸೀನೈರ್ದಿವಿ ವಜ್ರಧರೋ ಯಥಾ ॥ 44 ॥

ಪ್ರಾಂಗಣೇ ಸತ್ಯಭಾಮಾಯಾಃ ಪಾರಿಜಾತಂ ಮಹಾದ್ರುಮಮ್ ।

ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಗೋವಿಂದಃ ಸರ್ವತೋ ಮಣಿಕುಟ್ಟಿಮೇ ॥ 45 ॥

ಆಯಾಂತಂ ದೇವಕೀಪುತ್ರಂ ಯೋಷಿತಾರ್ಥೇನ ಭೂರಿಣಾ । ಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ರಷ್ಟುಮುಪಾಜಗ್ಮುಃ ಸಕಲಾ ಯಾದವಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥

ವಸುದೇವಸ್ತು ಕೌರವ್ಯ ರೋಹಿಣ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋಽಖಿಲಾಃ । ಆಜಗ್ಮುಃ ಕೇಶವಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಜಿತಶತ್ರುಮನಾಮಯಮ್ ॥

ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾತರೋ ವಿಷ್ಣುರ್ದೇವಕ್ಯಾ ಸಹ ಸಂಗತಾಃ । ಚಕ್ರೇ ಪ್ರಣಾಮಮಾಶೀರ್ಭಿಸ್ತಾಶ್ಚ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯನ್ ॥

ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾದ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಸಪ್ತ ಮಹಿಷ್ಯಃ ಕೃಷ್ಣವಲ್ಲಭಾಃ । ಪ್ರಣೇಮುರ್ದೇವಮಭ್ಯೇತ್ಯ ದಿವ್ಯರೂಪಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ ॥ 49 ॥

ರೇವತೀ ರಾಮದಯಿತಾ ತ್ರಿವಕ್ರಾ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ । ಏಕಾನಂಗಾ ಚ ತನ್ವಂಗೀ ಚಿತ್ರಾ ಚ ವರವರ್ಣಿನೀ ॥ 50 ॥

ಅನ್ಯಾಶ್ಚ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಭೋಜವೃಷ್ಣ್ಯಂಧಕಸ್ತ್ರಿಯಃ । ಆನೀತಪ್ರಮದಾ ಸಾರ್ಧಂ ಚಿತಶತ್ರುಮನಾಮಯಮ್ ॥ 51 ॥

ಗೋವಿಂದಂ ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ ಚಾಪ್ಯಾನೀತಮಮರದ್ರುಮಮ್ ।

ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಫುಲ್ಲಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ ಕೌತುಕಾದ್ ದ್ರಷ್ಟುಮೀಯಯುಃ ॥ 52 ॥

ತಂ ಸಮೇತಾ ಯಥಾಜೋಷಂ ಲಾಜಪ್ರಸವತಂದುಲೈಃ । ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಮುಕುಂದಸ್ಯ ಜಗ್ಮುಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ನಿವೇಶನಮ್ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಆರಾಧ್ಯ ದೇವದೇವೇಶಂ ಶಂಕರಂ ಲೋಕಶಂಕರಮ್ । ತಪಸಾ ತೋಷಯಿತ್ವಾ ತಂ ಕೈಲಾಸಗಿರಿವಾಸಿನಮ್ ॥ 1 ॥

ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಂ ತನಯಂ ಲೇಭೇ ದಗ್ಧಕಾಮಂ ಪುನರ್ಹರಿಃ। ವೀರಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾಮಾನಂ ರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣಾನ್ವಿತಮ್ ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಪುತ್ರಾರ್ಥಮೀಶ್ವರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಯಂ ಲಬ್ಧವರೋ ಹರಿಃ । ಅವಾಪ ಕೀದೃಶಂ ಪುತ್ರಂ ಕಿಂನಾಮಾನಂ ವದಸ್ವ ಮೇ ॥ 3 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಕಾಮಸ್ತು ವಾಸುದೇವಾಂಶೋ ದಗ್ಧಃ ಪ್ರಾಗ್ರುದ್ರಮನ್ಯುನಾ । ದೇಹೋಪಪತ್ತಯೇ ಭೂಯಸ್ತಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ ॥ 4 ॥

ಸ ಏವ ಜಾತೋ ವೈದರ್ಭ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣವೀರ್ಯಸಮುದ್ಭವಃ । ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಸರ್ವತೋಽನವಮಃ ಪಿತುಃ ॥

ತಂ ಶಂಬರಃ ಕಾಮರೂಪೀ ಹೃತ್ವಾ ತೋಕಮನಿರ್ದಶಮ್ । ಸ ವಿದಿತ್ವಾತ್ಮನಃ ಶತ್ರುಂ ಪ್ರಾಸ್ಯೋದನ್ವತ್ಯಗಾದ್ ಗೃಹಮ್ ॥

ತಂ ನಿರ್ಜಗಾರಬಲವಾನ್ ಮೀನಃ ಸೋಽಪ್ಯಪರೈಃ ಸಹ । ವೃತೋ ಜಾಲೇನ ಮಹತಾ ಗೃಹೀತೋ ಮತ್ಸ್ಯಜೀವಿಭಿಃ ॥

ತಂ ಶಂಬರಾಯ ಕೈವರ್ತಾ ಉಪಾಜಹ್ರುರುಪಾಯನಮ್ । ಸೂದಾ ಮಹಾನಸಂ ನೀತ್ವಾವದ್ಯನ್ ಸ್ವಧಿತಿನಾಽದ್ಭುತಮ್ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದುದರೇ ಬಾಲಂ ಮಾಯಾವತ್ಯೈ ನ್ಯವೇದಯನ್ । ನಾರದೋಽಕಥಯತ್ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯಾಃ ಶಂಕಿತಚೇತಸಃ ॥ 9 ॥

ಬಾಲಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಮುತ್ಪತ್ತಿಂ ಮತ್ಸ್ಯೋದರನಿವೇಶನಮ್ । ಸಾ ಚಕಾಮಸ್ಯ ವೈ ಪತ್ನೀ ರತಿರ್ನಾಮ ಯಶಸ್ವಿನೀ ॥ 10 ॥

ಪತ್ಯುರ್ನಿರ್ದಗ್ಧದೇಹಸ್ಯ ದೇಹೋತ್ಪತ್ತಿಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೀ ॥ 11 ॥

ನಿರೂಪಿತಾ ಶಂಬರೇಣ ಸಾ ಸೂಪೌದನಸಾಧನೇ । ಕಾಮದೇವಂ ಶಿಶುಂ ಬುದ್ಧ್ವಾ ಚಕ್ರೇ ಸ್ನೇಹಂ ಸದಾರ್ಭಕೇ ॥ 12 ॥

ನಾತಿದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ಸ ಕಾರ್ಷ್ಣಿ ರೂಢಯೌವನಃ। ಜನಯಾಮಾಸ ನಾರೀಣಾಂ ವೀಕ್ಷಂತೀನಾಂ ಚ ವಿಭ್ರಮಮ್ ॥

ಸಾ ತಂ ಪತಿಂ ಪದ್ಮದಲಾಯತೇಕ್ಷಣಂ ಪ್ರಲಂಬಬಾಹುಂ ನರಲೋಕಸುಂದರಮ್ ।

ಸವ್ರೀಡಹಾಸೋತ್ತಮವಿಭ್ರಮೇಕ್ಷಿತೈಃ ಪ್ರೀತ್ಯೋಪತಸ್ಥೇ ರತಿರಾತ್ಮನೋ ಧನೈಃ ॥ 14 ॥

ತಾಮಾಹ ಭಗವಾನ್ ಕಾರ್ಷ್ಣಿರ್ಮಾತಸ್ತೇ ಮತಿರನ್ಯಥಾ । ಮಾತೃಭಾವಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ವರ್ತಸೇ ಕಾಮಿನೀವ ಮೇ ॥ 15 ॥

ರತಿರುವಾಚ

ಭವಾನ್ನಾರಾಯಣಸುತಃ ಶಂಬರೇಣ ಹೃತೋ ಗೃಹಾತ್ । ಅಹಂ ತೇಽಧಿಕೃತಾ ಪತ್ನೀ ರತಿಃ ಕಾಮೋ ಭವಾನ್ ಪ್ರಭೋ ॥

ಏಷ ತ್ವಾನಿರ್ದಶಂ ಸಿಂಧಾವಕ್ಷಿಪಚ್ಛಂಬರೋಽಸುರಃ। ಮತ್ಸ್ಯೋಽಗ್ರಸೀತ್ತದುದರಾದಿಹ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭವಾನ್ ಪ್ರಭೋ ॥

ತಮಿಮಂ ಜಹಿ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ದುರ್ಜಯಂ ಶತ್ರುಮಾತ್ಮನಃ। ಮಾಯಾಶತವಿದಂ ತ್ವಂ ಚ ಮಾಯಾಭಿರ್ಮೋಹನಾದಿಭಿಃ ॥

ಪರಿಶೋಚತಿ ತೇ ಮಾತಾ ಕುರರೀವ ಮೃತಪ್ರಜಾ । ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಾಕುಲಾ ದೀನಾ ವಿವತ್ಸಾ ಗೌರಿವಾತುರಾ ॥ 19 ॥

ಪ್ರಭಾಷ್ಯೈವಂ ದದೌ ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ ।

ಮಾಯಾವತೀ ಮಹಾಮಾಯಾ ಸರ್ವಮಾಯಾವಿನಾಶಿನೀಮ್ ॥ 20 ॥

ಸ ಚ ಶಂಬರಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಸಂಯುಗಾಯ ಸಮಾಹ್ವಯತ್ । ಅವಷ್ಟಭ್ಯೋಽಷ್ಠಮಾಕ್ಷೇಪೈಃ ಕ್ಷಿಪನ್ ಸಂಜನಯನ್ ಕಲಿಮ್ ॥

ಸೋಽಧಿಕ್ಷಿಪ್ತೋ ದುರ್ವಚೋಭಿಃ ಪದಾಹ ಇವೋರಗಸ್ತಾಡಿತಃ ಶ್ವಸನ್ । ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಗದಾಪಾಣಿರಮರ್ಷಾತ್ತಾಮ್ರಲೋಚನಃ ॥ 22 ॥

ಗದಾಮಾವಿದ್ಧ್ಯ ತರಸಾ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ । ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ ವ್ಯನದನ್ನಾದಂ ವಜ್ರನಿಷ್ಪೇಷನಿಷ್ಠುರಮ್ ॥ 23 ॥

ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ಗದಯಾ ಗದಾಮ್ । ಅಪಾಸ್ಯ ಶತ್ರವೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸ್ವಗದಾಂ ನದನ್ ॥

ಸ ಚ ಮಾಯಾಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ದೈತೇಯೀಂ ಮಯದರ್ಶಿತಾಮ್ ।
ನಿರ್ಮುಮೇಽಶ್ಮಮಯಂ ವರ್ಷಂ ಕಾರ್ಷ್ಣೌ ವೈಹಾಯಸೋಽಸುರಃ ॥ 25 ॥

ಬಾಧ್ಯಮಾನೋಽಶ್ಮವರ್ಷೇಣ ರೌಕ್ಮಿಣೇಯೋ ಮಹಾರಥಃ ।
ಸತ್ತ್ವಾತ್ಮಿಕಾಂ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಂ ಸರ್ವಮಾಯೋಪಮರ್ದಿನೀಮ್ ॥ 26 ॥

ತತೋ ಗೌಹ್ಯಕಗಾಂಧರ್ವಪೈಶಾಚೋರಗರಾಕ್ಷಸೀಃ । ಪ್ರಾಯುಂಕ್ತ ಶತಸೋ ದೈತ್ಯಃ ಕಾರ್ಷ್ಣಿರ್ವ್ಯಧಮಯತ್ಸ ತಾಃ ॥ 27 ॥

ನಿಶಾತಮಸಿಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸಕಿರೀಟಂ ಸಕುಂಡಲಮ್ । ಶಂಬರಸ್ಯ ಶಿರಃ ಕಾಯಾತ್ತಾಮ್ರಶ್ಮಶ್ರು ಜಹಾರ ತತ್ ॥ 28 ॥

ಆಕೀರ್ಯಮಾಣೋ ದಿವಿಜೈಃ ಸ್ತುವದ್ಭಿಃ ಕುಸುಮೋತ್ಕರೈಃ ।
ಭಾರ್ಯಯಾಽಂಬರಚಾರಿಣ್ಯಾ ಪುರಂ ನೀತೋ ವಿಹಾಯಸಾ ॥ 29 ॥

ಅಂತಃಪುರವರಂ ರಾಜನ್ ಲಲನಾಶತಸಂಕುಲಮ್ । ವಿವೇಶ ಪತ್ನ್ಯಾ ಗಗನಾದ್ವಿದ್ಯುತೇವ ಬಲಾಹಕಃ ॥ 30 ॥

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಲದಶ್ಯಾಮಂ ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಸಮ್ । ಪ್ರಲಂಬಬಾಹುಂ ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಂ ಸುಸ್ಮಿತಂ ರುಚಿರಾನನಮ್ ॥

ಅಲಂಕೃತಮುಖಾಂಭೋಜಂ ನೀಲವಕ್ರಾಲಕಾಲಿಭಿಃ । ಕೃಷ್ಣಂ ಮತ್ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಭೀತಾ ನಿಲಿಲ್ಯುಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಹ ॥ 32 ॥

ಉಪಧಾರ್ಯ ಶನೈರೀಷದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯೇನ ಯೋಷಿತಃ । ಉಪಜಗ್ಮುಃ ಪ್ರಮುದಿತಾಃ ಸಸ್ತ್ರೀರತ್ನಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾಃ ॥ 33 ॥

ಅಥ ತತ್ರಾಸಿತಾಪಾಂಗೀ ವೈದರ್ಭೀ ವಲ್ಗುಭಾಷಿಣೀ । ಅಸ್ಮರತ್ ಸ್ವಸುತಂ ನಷ್ಟಂ ಸ್ನೇಹಸ್ನುತಪಯೋಧರಾ ॥ 34 ॥

ಕೋ ನ್ವಯಂ ನರವೈದೂರ್ಯಃ ಕಸ್ಯ ವಾ ಕಮಲೇಕ್ಷಣಃ । ಧೃತಃ ಕಯಾ ವಾ ಜಠರೇ ಕೇಯಂ ಲಬ್ಧಾಥ ಕೇನ ವಾ ॥ 35 ॥

ಮಮ ಚಾಪ್ಯಾತ್ಮಜೋ ನಷ್ಟೋ ನೀತೋ ವಾ ಸೂತಿಕಾಗೃಹಾತ್ । ಏತತ್ತುಲ್ಯವಯೋರೂಪೋ ಯದಿ ಜೀವತಿ ಕುತ್ರಚಿತ್ ॥

ಕಥಂ ತ್ವನೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸಾರೂಪ್ಯಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವನಃ । ಆಕೃತ್ಯಾವಯವೈರ್ಗತ್ಯಾ ಸ್ವರಹಾಸಾವಲೋಕನೈಃ ॥ 37 ॥

ಸ ಏವ ವಾ ಭವೇನ್ನೂನಂ ಯೋ ಮೇ ಗರ್ಭೇ ಧೃತೋಽರ್ಭಕಃ ।
ಅಮುಷ್ಮಿನ್ ಪ್ರೀತಿರಧಿಕಾ ವಾಮಃ ಸ್ಫುರತಿ ಮೇ ಭುಜಃ ॥ 38 ॥

ಏವಂ ಮೀಮಾಂಸಮಾನಾಯಾಂ ವೈದರ್ಭ್ಯಾಂ ದೇವಕೀಸುತಃ । ದೇವಕೀವಸುದೇವಾಭ್ಯಾಂ ನಾರದೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥

ಅನ್ಯೈಶ್ಚ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠೈರುತ್ತಮಶ್ಲೋಕ ಆವಿಶತ್ । ವಿದಿತಾರ್ಥೋಽಪಿ ಭಗವಾಂಸ್ತೂಷ್ಣೀಮಾಸ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ 40 ॥

ನಾರದೋಽಕಥಯತ್ಸರ್ವಂ ಶಂಬರಾಹರಣಾದಿಕಮ್ । ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಕೃಷ್ಣಾಂತಃಪುರಯೋಷಿತಃ ॥ 41 ॥

ದೇವಕೀ ವಸುದೇವಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ ತಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ । ದಂಪತೀ ತೌ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಚ ಯಯುರ್ಮುದಮ್ ॥ 42 ॥

ನಷ್ಟಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮಾಯಾಂತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ದ್ವಾರಕೌಕಸಃ ।
ಅಹೋ ಮೃತ ಇವಾಯಾತೋ ಬಾಲೋ ದಿಷ್ಟ್ಯೇತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್ ॥ 43 ॥

ಯಂ ವೈ ಮುಹುಃ ಪಿತೃಸರೂಪನಿಜೇಶಭಾವಾ ತನ್ಮಾತರೋ ಮನಸಿಜಾರ್ದ್ರಹೃದೋರುಭಾವಾಃ ।

ಚಿತ್ರಂ ನ ತತ್ಖಲು ರಮಾಸ್ಪದಬಿಂಬಭೂತೇ ಕಾಮೇ ಸ್ಮರೇಽಕ್ಷವಿಷಯೇ ಕಿಮುತಾನ್ಯನಾರ್ಯಃ ॥ 44 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಪೌಂಡ್ರಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ವೈ ತಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಕುರೂದ್ವಹ । ದ್ವಾರಕಾಂ ವೃಷ್ಣಿನಿಲಯಾಂ ನಿರುದ್ಧ್ಯ ಬಹುಸೈನಿಕಃ ॥ 1 ॥
ಅರ್ದಯಾಮಾಸ ಕೃಷ್ಣೇನ ವಿದಿತ್ವಾ ರಹಿತಾಂ ನಿಶಿ । ತಂ ಕಾಮಪಾಲಃ ಶೈನೇಯೋ ವಸುದೇವೋದ್ಧವಾದಯಃ ॥ 2 ॥
ಉಗ್ರಸೇನಶ್ಚ ಕೌರವ್ಯ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಯದುಪುಂಗವಾಃ । ಅರ್ಪಯಾಮಾಸುರಾಯಾಂತಂ ಕಾಲಯೋಗ್ಯಮಿವಾತಿಥಿಮ್ ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಕಶ್ಚಾಸೌ ಪೌಂಡ್ರಕೋ ನಾಮ ಕಸ್ಮಿನ್ ದೇಶೇ ಮಹೀಪತಿಃ । ಕಸ್ಯ ವಾ ತನಯೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸರ್ವಮೇತದ್ವದಸ್ವ ಮೇ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಅಪುತ್ರಃ ಕಾಶಿರಾಜೋ ವೈ ಕನ್ಯಾಂ ಸುತನುಸಂಜ್ಞಿತಾಮ್ । ಪ್ರಾಯಚ್ಛದ್ವಸುದೇವಾಯ ರಾಜ್ಯಶುಲ್ಕಾಂ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 5 ॥
ತತ್ರ ಜಜ್ಞೇ ಮಹಾಬಾಹುರ್ದಿವಾಕರಸಮದ್ಯುತಿಃ । ಕುಮಾರಃ ಪೌಂಡ್ರಕೋ ನಾಮ ಬಲವೀರ್ಯಮದಾನ್ವಿತಃ ॥ 6 ॥
ವಸುದೇವಸುತತ್ವಾಚ್ಚ ವಾಸುದೇವೇತಿ ಶಬ್ದಿತಃ । ಜಾತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾರಾಜೋ ವಸುದೇವೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ ॥ 7 ॥
ರಾಜ್ಯಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಸಕೋಶಬಲವಾಹನಮ್ । ಉವಾಹ ಕಂಸಾವರಜಾಂ ದೇವಕೀಂ ದೇವತೋಪಮಾಮ್ ॥
ನಿರುದ್ಧೋ ಭೋಜರಾಜೇನ ಕಂಸೇನಾನಕದುಂದುಭಿಃ । ಕದಾಚಿದಪಿ ನ ಪ್ರಾಯಾತ್ಕರವೀರಪುರೀಮಪಿ ॥ 9 ॥
ಅಸಹ್ಯಂ ಮಾತೃಸಾಪತ್ನ್ಯಮಭ್ರಾತೃತ್ವಂ ತಥಾತ್ಮನಃ । ಸ್ಮರಮಾಣಃ ಸ ಕಾಶೀಶೋ ಯದೂನುದ್ವಿಜತೇಽನಿಶಮ್ ॥ 10 ॥
ಸ ಕೃಷ್ಣರಹಿತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಮೇತ್ಯ ದ್ವಾರಕಾಂ ನಿಶಿ । ವಿಮೃದ್ಯ ಬಲಭದ್ರೇಣ ಶೈನೇಯೇನಾಪಿ ನಿರ್ಜಿತಃ ॥ 11 ॥
ನಿಹತಾನೇಕಸಾಹಸ್ರಹಯಕುಂಜರಸೈನಿಕಃ । ಜಗಾಮ ಪರಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಪುರೀಂ ವಾರಾಣಸೀಂ ನೃಪ ॥ 12 ॥

ಪ್ರಭಾತಾಯಾಂ ತು ಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಹರಿರ್ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಾತ್ ।
ಆಯಯೌ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮಾರುಹ್ಯ ದ್ವಾರಕಾಂ ರಾಮಪಾಲಿತಾಮ್ ॥ 13 ॥

ಸಪತಾಕೈಃ ಸಾಘ್ಯಪಾದ್ಯೈರ್ಯದುವೃಷ್ಣ್ಯಂಧಕಾದಿಭಿಃ । ಅಭಿವರ್ಣಿತವೃತ್ತಾಂತಃ ಪ್ರಾವಿಶತ್ಕೇಶವಃ ಸಭಾಮ್ ॥ 14 ॥

ಕದಾಚಿತ್ ಪೌಂಡ್ರಕೋ ನಾಮ ಕಾಶಿರಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ।
ವಾಸುದೇವೋಽಹಮಿತ್ಯಜ್ಞೋ ದೂತಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ ॥ 15 ॥

ತ್ವಂ ವಾಸುದೇವೋ ಭಗವಾನವತೀರ್ಣೋ ಜಗತ್ಪತಿಃ । ಇತಿ ಪ್ರಸ್ತೋಭಿತೋ ಬಾಲೈರ್ಮೇನೇ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಮಚ್ಯುತಮ್ ॥
ದೂತಸ್ತು ದ್ವಾರಕಾಮೇತ್ಯ ಸಭಾಯಾಮಾಸ್ಥಿತಂ ಹರಿಮ್ । ಕೃಷ್ಣಂ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಂ ರಾಜಸಂದೇಶಮಬ್ರವೀತ್ ॥ 17 ॥
ವಾಸುದೇವೋಽವತೀರ್ಣೋಽಹಮೇಕ ಏವ ನಚಾಪರಃ । ಭೂತಾನಾಮನುಕಂಪಾರ್ಥಂ ತ್ವಂ ತು ಮಿಥ್ಯಾಭಿಧಾಂ ತ್ಯಜ ॥
ಯಾನಿ ತ್ವಮಸ್ಮಚ್ಚಿಹ್ನಾನಿ ಮೌಢ್ಯಾದ್ಬಿಭರ್ಷ್ಯಭೀತವತ್ । ತ್ಯಕ್ತ್ವೈಹಿ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಶರಣಂ ನೋ ಚೇದ್ದೇಹಿ ಮಮಾಹವಮ್ ॥
ಕತ್ಥನಂ ತದುಪಾಕರ್ಣ್ಯ ಪೌಂಡ್ರಕಸ್ಯಾಲ್ಪಮೇಧಸಃ । ಉಚ್ಚಕೈರುಗ್ರಸೇನಾದ್ಯಾಃ ಸಭ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಹಸುಸ್ತದಾ ॥ 20 ॥

ಉವಾಚ ದೂತಂ ಭಗವಾನ್ ಪರಿಹಾಸಕಥಾಮನು । ಉತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯೇ ಮೂಢಚಿಹ್ನಾನಿ ಯೈಸ್ತ್ವಮೇವಂ ವಿಕತ್ಥಸೇ ॥ 21 ॥

ಮುಖಂ ತವ ವಿಧಾಯಾಜ್ಞ ಕಂಕಗೃಧ್ರಬಕೈರ್ವೃತಮ್ । ಶಯಿಷ್ಯಸೇ ಹತಸ್ತತ್ರ ಭವಿತಾ ಶರಣಂ ಶುನಾಮ್ ॥ 22 ॥ 603

ಇತಿ ದೂತಸ್ತದಾಕ್ಷೇಪಂ ಸ್ವಾಮಿನೇ ಸರ್ವಮಾಹರತ್ । ಕೃಷ್ಣೋಽಪಿ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಪ್ರಾಯಾತ್ಕಾಶೀಂ ಸಸೈನಿಕಃ ॥ 23 ॥

ಪೌಂಡ್ರಕೋಽಪಿ ತದುದ್ಯೋಗಮುಪಲಭ್ಯ ಮಹಾರಥಃ । ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಭಿಃ ಸಹಿತೋ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಪುರಾದ್ದ್ರುತಮ್ ॥

ತಮಾಯಾಂತಂ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಸುವರ್ಣಗರುಡೇ ಸ್ಥಿತಮ್ । ಸುವರ್ಣಬಾಹುಯುಗಲಮಪಶ್ಯತ್ ಪೌಂಡ್ರಕಂ ಹರಿಃ ॥

ಶಂಖಾರ್ಯಸಿಗದಾಶಾರ್ಙ್ಗಂ ದಧಚ್ಛ್ರೀವತ್ಸಲಕ್ಷಿತಮ್ । ಬಿಭ್ರಾಣಂ ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಂ ವನಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತಮ್ ॥ 26 ॥

ಕೌಶೇಯವಾಸಸೀ ಪೀತೇ ವಸಾನಂ ಗರುಡಧ್ವಜಮ್ । ಆಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯಾಭರಣಂ ಸ್ಫುರನ್ಮಕರಕುಂಡಲಮ್ ॥ 27 ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾತಮಾತ್ಮನಾ ಸಾಮ್ಯಂ ಕೃತ್ರಿಮಂ ವೇಷಮಾಸ್ಥಿತಮ್ । ಯಥಾ ನಟಂ ರಂಗಗತಂ ವಿಜಹಾಸ ಭೃಶಂ ಹರಿಃ ॥ 28 ॥

ಕ್ಷಣೇನ ತಂ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಸೈನಿಕಾ ದೃಢಧನ್ವಿನಃ । ಶರೈರಾಚ್ಛಾದಯಾಮಾಸುರ್ಮೇಘಾಃ ಶೈಲಮಿವಾಂಭಸಾ ॥ 29 ॥

ಕೇಚಿದ್ಗಜಾನ್ ರಥಾನಶ್ವಾನಾಸ್ಥಾಯ ರಣಮೂರ್ಧನಿ ।
ಶೂಲೈರ್ಗದಾಭಿಃ ಪರಿಘೈಃ ಶಕ್ತ್ಯೃಷ್ಟಿಪ್ರಾಸತೋಮರೈಃ ॥
ಅಸಿಭಿಃ ಪಟ್ಟಿಶೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರಹರನ್ನರಯೋ ಹರಿಮ್ ॥ 30 ॥

ತಸ್ಯ ಕಾಶೀಪತೇರ್ಮಿತ್ರಂ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹೋಽಪರೋ ನೃಪಃ । ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಭಿಸ್ತಿಸೃಭಿರುಪಾಯಾನ್ನೃಪಸಂಗರಮ್ ॥ 31 ॥

ಕೃಷ್ಣಸ್ತು ತತ್ಪೌಂಡ್ರಕಕಾಶಿರಾಜಯೋರ್ಬಲಂ ಗಜಸ್ಯಂದನವಾಜಿಪತ್ತಿಮತ್ ।
ಗದಾಸಿಚಕ್ರೇಷುಭಿರಾರ್ದಯದ್ಭೃಶಂ ಯಥಾ ಯುಗಾಂತೇ ಹುತಭುಕ್ ಪ್ರಭಾ ಜ್ವಲನ್ ॥ 32 ॥

ಆಯೋಧನಂ ತದ್ರಥವಾಜಿಕುಂಜರದ್ವಿಪತ್ಖರೋಷ್ಟ್ರೈರಿಪುಣಾವಖಂಡಿತೈಃ ।
ಬಭೌ ಚ ತನ್ಮಾನವಹಂಮನಸ್ವಿನಾಮಾಕ್ರೀಡನಂ ಭೂತಪತೇರಿವೋಲ್ಬಣಮ್ ॥ 33 ॥

ಅಥಾಹ ಪೌಂಡ್ರಕಂ ಶೌರಿರ್ಭೋ ಭೋ ಪೌಂಡ್ರಕ ಯದ್ಭವಾನ್ ।
ದೂತವಾಕ್ಯೇನ ಮಾಮಾಹ ತಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ್ಯುತ್ಸೃಜಾಮಿ ತೇ ॥ 34 ॥
ತ್ಯಾಜಯಿಷ್ಯೇಽಭಿಧಾನಂ ಮೇ ಯತ್ತ್ವಯಾದ್ಯ ಮೃಷಾ ಕೃತಮ್ ।
ವ್ರಜಾಮಿ ಶರಣಂ ತೇಽದ್ಯ ಯದಿ ನೇಚ್ಛಾಮಿ ಸಂಯುಗಮ್ ॥ 35 ॥

ಇತಿ ಕ್ಷಿಪ್ತ್ವಾಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ವಿರಥೀಕೃತ್ಯ ಪೌಂಡ್ರಕಮ್ । ಶಿರೋಽಹರದ್ ರಥಾಂಗೇನ ವಜ್ರೇಣೇಂದ್ರೋ ಯಥಾ ಗಿರೇಃ ॥

ತಥಾ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಕಾಯಾಚ್ಛಿರ ಉತ್ಕೃತ್ಯ ಪತ್ರಿಭಿಃ । ನ್ಯಪಾತಯತ್ಕಾಶಿಪುರ್ಯಾಂ ಪದ್ಮಕೋಶಮಿವಾನಿಲಃ ॥ 37 ॥

ಏವಂ ಮತ್ಸರಿಣಂ ಹತ್ವಾ ಪೌಂಡ್ರಕಂ ಸಸಖಂ ಹರಿಃ ॥ ದ್ವಾರಕಾಮಾವಿಶತ್ಸಿದ್ಧೈರ್ಗೀಯಮಾನಕಥಾಮೃತಃ ॥ 38 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಶಿರಃಪತಿತಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಜದ್ವಾರಿ ಸಕುಂಡಲಮ್ । ಕಿಮಿದಂ ಕಸ್ಯ ವಾ ವಕ್ತ್ರಮಿತಿ ಸಂಶಯಿರೇ ಜನಾಃ ॥ 39 ॥

ರಾಜ್ಞಃ ಕಾಶಿಪತೇರ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಹಿಷ್ಯಃ ಪುತ್ರಬಾಂಧವಾಃ । ಪೌರಾಃ ಶೋಕಹತಾ ರಾಜನ್ನಾಥ ನಾಥೇತ್ಯುಪಾದ್ರವನ್ ॥

ಸುದಕ್ಷಿಣಸ್ತಸ್ಯ ಸುತಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಂಸ್ಥಾವಿಧಿಂ ಪಿತುಃ । ನಿಹತ್ಯ ಪಿತೃಹಂತಾರಂ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಪಚಿತಿಂ ಪಿತುಃ ॥ 41 ॥

ಇತ್ಯಾತ್ಮನಾಭಿಸಂಧಾಯ ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯೋ ಮಹೇಶ್ವರಮ್ ।

ಸುದಕ್ಷಿಣೋಽರ್ಚಯಾಮಾಸ ಪರಮೇಣ ಸಮಾಧಿನಾ ॥ 42 ॥

ಪ್ರೀತೋಽವಿಮುಕ್ತೋ ಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಮೈ ವರಮದಾದ್ವೃತಮ್ । ಪಿತೃಹಂತುರ್ವಧೋಪಾಯಂ ಸ ವವ್ರೇ ವರಮೀಪ್ಸಿತಮ್ ॥

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಂ ಪರಿಚರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಸ್ಸಹ ಋತ್ವಿಜಃ । ಅಭಿಚಾರವಿಧಾನೇನ ಸ ಚಾಗ್ನಿಃ ಪ್ರಮಥೈರ್ವೃತಃ ॥ 44 ॥

ಸಾಧಯಿಷ್ಯತಿ ಸಂಕಲ್ಪಮಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೇ ಪ್ರಯೋಜಿತಃ । ಇತ್ಯಾದಿಷ್ಟಸ್ತಥಾ ಚಕ್ರೇ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಭಿಚರನ್ನೃಪ ॥ 45 ॥

ತತೋಽಗ್ನಿರುತ್ಥಿತಃ ಕುಂಡಾನ್ಮೂರ್ತಿಮಾನತಿಭೀಷಣಃ । ತಪ್ತತಾಮ್ರಶಿಖಾಶ್ಮಶ್ರುರಂಗಾರೋದ್ಗಾರಿಲೋಚನಃ ॥ 46 ॥

ದಂಷ್ಟ್ರೋಗ್ರಭ್ರುಕುಟೀದಂಡಕಠೋರಾಸ್ಯಃ ಸ್ವಜಿಹ್ವಯಾ । ಆಲಿಹನ್ ಸೃಕ್ಕಿಣೀ ರಕ್ತೇ ವಿಧುನ್ವನ್ ತ್ರಿಶಿಖಂ ಜ್ವಲತ್ ॥ 47 ॥

ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ತಾಲಪ್ರಮಾಣಾಭ್ಯಾಂ ಕಂಪಯನ್ ಧರಣೀತಲಮ್ ।

ಸೋಽಭ್ಯಧಾವದ್ವೃತೋ ಭೂತೈರ್ದ್ವಾರಕಾಂ ಪ್ರದಹನ್ ದಿಶಃ ॥ 48 ॥

ತಮಾಭಿಚಾರದಹನಮಾಯಾಂತಂ ದ್ವಾರಕೌಕಸಃ । ವಿಲೋಕ್ಯ ತತ್ರಸುಃ ಸರ್ವೇ ವನದಾಹೇ ಯಥಾ ಮೃಗಾಃ ॥ 49 ॥

ಅಕ್ಷೈಃ ಸಭಾಯಾಂ ಕ್ರೀಡಂತಂ ಭಗವಂತಂ ಭಯಾತುರಾಃ । ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹೀತಿ ಲೋಕೇಶಂ ವಹ್ನೇಃ ಪ್ರದಹತಃ ಪುರಮ್ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾ ತಜ್ಜನವೈಕ್ಲವ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಾನಾಂ ಚ ಸಾಧ್ವಸಮ್ । ಧರಣೇಶಃ ಪ್ರಹಸ್ಯಾಹ ಮಾ ಭೈಷ್ಟೇತ್ಯವಿತಾಸ್ಮ್ಯಹಮ್ ॥ 51 ॥

ಸರ್ವಸ್ಯಾಂತರ್ಬಹಿಃ ಸೋಽಥ ಕೃತ್ಯಾಂ ಮಾಹೇಶ್ವರೀಂ ವಿಭುಃ । ವಿಜ್ಞಾಯ ತದ್ವಿಘಾತಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಂ ಚಕ್ರಮಾದಿಶತ್ ॥

ತತ್ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಪ್ರತಿಮಂ ಸುದರ್ಶನಂ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಂ ಪ್ರಲಯಾನಲಪ್ರಭಮ್ ।

ಸ್ವತೇಜಸಾ ಖಂ ಕಕುಭೋಽಥ ರೋದಸೀ ಚಕ್ರಂ ಮುಕುಂದಸ್ಯ ಝಟಿತ್ಯಪೂರಯತ್ ॥ 53 ॥

ಕೃತ್ಯಾನಲಃ ಪ್ರತಿಹತಃ ಸ ರಥಾಂಗಪಾಣೇರಸ್ತ್ರೌಜಸಾ ನೃಪ ವಿಭಗ್ನಮುಖೋ ನಿವೃತ್ತಃ ।

ವಾರಾಣಸೀಂ ಪ್ರತಿ ಸಮೇತ್ಯ ಸುದಕ್ಷಿಣಂ ತಂ ಸನ್ನಿರ್ಜಿತಂ ಸಮದಹತ್ ಸ್ವಕೃತೋಽಭಿಚಾರಃ ॥ 54 ॥

ಚಕ್ರಂ ಚ ವಿಷ್ಣೋಸ್ತದನುಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ವಾರಾಣಸೀಂ ಸಾಟ್ಟಸಭಾಲಯಾಪಣಾಮ್ ।

ಸಗೋಪುರಾಟ್ಟಾಲಕಕೋಷ್ಠತೋರಣಾಂ ಸಕೋಶಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಾನ್ನಮಂದಿರಾಮ್ ॥ 55 ॥

ದಗ್ಧ್ವಾ ವಾರಾಣಸೀಂ ಸರ್ವಾಂ ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರಂ ಸುದರ್ಶನಮ್ । ಭೂಯಃ ಪಾರ್ಶ್ವಮುಪಾತಿಷ್ಠತ್ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಃ ॥

ಯ ಏತಚ್ಛ್ರಾವಯೇನ್ಮರ್ತ್ಯ ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕವಿಕ್ರಮಮ್ । ಸಮಾಹಿತೋ ವಾ ಶೃಣುಯಾತ್ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥

ತಾವುಭೌ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಭಿರ್ನೃಪ । ವಿಮುಚ್ಯ ದೇಹಾವಸಾನೇ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಃ ॥ 58 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಅಥೈಕದಾ ದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ ವಸತೋ ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ । ಸೂರ್ಯೋಪರಾಗಃ ಸುಮಹಾನಾಸೀತ್ಕಲ್ಪಕ್ಷಯೇ ಯಥಾ ॥ 1 ॥

ತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮನುಜಾ ರಾಜನ್ ಪುರಸ್ತಾದೇವ ಸರ್ವಶಃ । ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕಂ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಜಗ್ಮುಃ ಶ್ರೇಯೋವಿಧಿತ್ಸಯಾ ॥ 2 ॥

ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂ ಮಹೀಂ ಕುರ್ವನ್ ರಾಮಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ । ನೃಪಾಣಾಂ ರುಧಿರೌಘೇಣ ಯತ್ರ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಹ್ರದಾನ್ ॥

ಈಜೇ ಚ ಭಗವಾನ್ ರಾಮೋ ಯತ್ರಾಸ್ಪೃಷ್ಟೋಽಪಿ ಕರ್ಮಣಾ ।

ಲೋಕಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಾಯ್ಯೈಷೋ ಯಥಾನ್ಯೋಘಾಪನುತ್ತಯೇ ॥ 4 ॥

ಮಹತ್ಯಾಂ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂ ತತ್ರಾಗುರ್ಭಾರತೀಃ ಪ್ರಜಾಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಷೋಡಶಸಾಹಸ್ರಮಹಿಷೀಶಿಬಿಕಾನ್ವಿತಃ ॥ 5 ॥
ಪುತ್ರಪೌತ್ರಜನಾನೀಕೈರ್ವಾರಕಾಂತಾ ಕರೇಣುಭಿಃ । ನಗರಸ್ತ್ರೀಕದಂಬೈಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಸಾರ್ಥೈಶ್ಚ ಸಂಯುತಃ ॥ 6 ॥
ವೃಷ್ಣಯಶ್ಚ ತಥಾಕ್ರೂರವಸುದೇವಗದಾದಯಃ । ಯಯುರ್ಭಾರತ ತತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸ್ವಮಘಂ ಕ್ಷಪಯಿಷ್ಣವಃ ॥ 7 ॥
ಶಠಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸಾಂಬಾಶ್ಚ ಸುಚಜ್ರೋದ್ಧವಸಾರಣಾಃ । ಆಹುಕಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಪುರರಕ್ಷಣೇ ॥ 8 ॥
ತೆ ರಥೈರ್ದೇವಧಿಖ್ಯಾತೈರ್ಹಯೈಶ್ಚ ತರಲಪ್ರಭೈಃ । ಗಜೈರ್ಬೃಹದ್ಭಿರಭ್ರಾಭೈರ್ನೃಭಿರ್ವಿದ್ಯಾಧರದ್ಯುಭಿಃ ॥ 9 ॥
ವ್ಯರೋಚಂತ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಪಥಿ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಃ । ವೇದವಾದಿತ್ರನಿರ್ಘೋಷೈಃ ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಃಸ್ವನೈಃ ॥ 10 ॥
ಗಾಯಂತಃ ಕೃಷ್ಣ ಕಷ್ಣೇತಿ ಗೋವಿಂದೇತಿ ಚ ಸಂತತಮ್ । ಕಕುಭಃ ಪೂರಯನ್ನಾದೈರ್ಜಗ್ಮುಃ ಸರ್ವೇ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 11 ॥
ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಶ್ರುತಮ್ । ತೃಣೈಃ ಪರ್ಣೈಸ್ತಥಾ ಕಾಷ್ಠೈಶ್ಚಕ್ರಿರೇ ಭವನಾನಿ ಚ ॥ 12 ॥
ಕಂಬಲಾಜಿನವಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಶಿಬಿರಾಣಿ ಮಹೀಭೃತಾಮ್ । ಆಸನ್ ವಿಚಿತ್ರರೂಪಾಣಿ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ 13 ॥
ತತ್ರಾಜಗ್ಮುರ್ನೃಪಾ ನೇಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ । ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾಶ್ಚ ನಿಃಸಂಖ್ಯಾ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ವರ್ಣನಿಂದಿತಾಃ ॥ 14 ॥
ಋಷಯಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ವಿಖ್ಯಾತಾಃ ಶಂಸಿತವ್ರತಾಃ । ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯಾಃ ಸಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಾಃ ಸ್ನಾತಕಾ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ ॥
ಅಂಧಾಶ್ಚ ಬಧಿರಾಶ್ಚೈವ ಕುಬ್ಜಾ ವಾಮನಪಂಡಕಾಃ । ವ್ಯಂಗಾ ಜಡಾಶ್ಚ ಮೂಕಾಶ್ಚ ಕರ್ಮಕ್ಷಯಪರೀಪ್ಸವಃ ॥ 16 ॥
ಗೋವಿಂದಚರಣಾಂಭೋಜರೇಣುರಂಜಿತಮಸ್ತಕಾಃ । ಕಟಕಾಂಗದಕೇಯೂರಹಾರಕುಂಡಲಭೂಷಣಾಃ ॥ 17 ॥
ಸ್ರಗ್ಗಂಧದಿವ್ಯವಸನಾಃ ಕಲತ್ರೈಃ ಖೇಚರಾ ಇವ । ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಉಪೋಷ್ಯ ಸುಸಮಾಹಿತಾಃ ॥ 18 ॥
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ದದುರ್ಧೇನೂರ್ವಾಸಃಸ್ರಗ್ರುಕ್ಮಮಾಲಿನೀಃ । ರಾಮಹ್ರದೇಷು ವಿಧಿವತ್ಪುನರಾಪ್ಲುತ್ಯ ವೃಷ್ಣಯಃ ॥ 19 ॥
ದದುಃ ಸ್ವರ್ಣಂ ದ್ವಿಜಾಗ್ರ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕೃಷ್ಣೇ ನೋ ಭಕ್ತಿರಸ್ತ್ವಿತಿ । ಸ್ವಯಂ ಚ ತದನುಜ್ಞಾತಾ ವೃಷ್ಣಯಃ ಕೃಷ್ಣದೇವತಾಃ ॥ 20 ॥
ಭುಕ್ತ್ವೋಪವಿವಿಶುಃ ಕಾಮಂ ಸ್ನಿಗ್ಧಚ್ಛಯಾಂಘ್ರಿಪಾಂಘ್ರಿಷು । ತತ್ರಾಗತಾಂಸ್ತೇ ದದೃಶುಃ ಸುಹೃತ್ಸಂಬಂಧಿನೋ ನೃಪಾನ್ ॥
ಮತ್ಸ್ಯೋಶೀನರಕೌಶಲ್ಯವಿದರ್ಭಕುರುಸೃಂಜಯಾನ್ । ಕಾಂಬೋಜಕೈಕಯಾನ್ ಮದ್ರಾನ್ ಕುಂತಿಗಾಂಧಾರಕೇರಲಾನ್ ॥

ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚೈವಾತ್ಮಪಕ್ಷೀಯಾನ್ ಪರಾಶ್ಚ ಶತಶೋ ನೃಪಾನ್ ।
ನಂದಾದೀನ್ ಸುಹೃದೋ ಗೋಪಾನ್ ಗೋಪೀಶ್ಚೋತ್ಕಂಠಿತಾಶ್ಚಿರಮ್ ॥ 23 ॥

ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಂದರ್ಶನಹರ್ಷರಂಹಸಾ ಪ್ರೋತ್ಫುಲ್ಲಹೃದ್ವಕ್ತ್ರಸರೋರುಹಶ್ರಿಯಃ ।
ಆಶ್ಲಿಷ್ಯ ಗಾಢಂ ನಯನೈಃ ಸ್ರವಜ್ಜಲಾ ಹೃಷ್ಯತ್ತ್ವಚೋ ರುದ್ಧಗಿರೋ ಯಯುರ್ಮುದಮ್ ॥ 24 ॥
ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಸಂವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಿಥೋಽತಿಸೌಹೃದಾಃ ಸಚಾಪಲಾಪಾಂಗದೃಶೋಽಭಿರೇಭಿರೇ ।
ಸ್ತನೈಃ ಸ್ತನಾನ್ ಕುಂಕುಮಪಂಕರೂಷಿತಾನ್ನಿಹತ್ಯ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಣಯಾಶ್ರುಲೋಚನಾಃ ॥ 25 ॥

ತತೋಽಭಿವಾದ್ಯ ತೇ ವೃದ್ಧಾನ್ ಯವೀಯ್ಯೈರಭಿವಾದಿತಾಃ । ಸ್ವಾಗತಂ ಕುಶಲಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಕ್ರುಃ ಕೃಷ್ಣಕಥಾಂ ಮಿಥಃ ॥ 26 ॥
ಪೃಥಾ ಭ್ರಾತೄನ್ ಸ್ವಸ್ರೂರ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ತತ್ಪುತ್ರಾನ್ ಪಿತರಾವಪಿ । ಭ್ರಾತೃಪತ್ನೀರ್ಮುಕುಂದಂ ಚ ಜಹೌ ಸಂಕಥಯಾ ಶುಚಃ ॥ 27 ॥

ಕುಂತ್ಯುವಾಚ

ಆರ್ಯಭ್ರಾತರಹಂ ಮನ್ಯೇ ಆತ್ಮಾನಮಕೃತಾಶಿಷಮ್ । ಯದ್ವಾ ಆಪತ್ಸು ಮದ್ವಾರ್ತಾಂ ನಾನುಸ್ಮರಥ ಸತ್ತಮಾಃ ॥ 28 ॥

ಸುಹೃದೋ ಜ್ಞಾತಯಃ ಪುತ್ರಾ ಬ್ರಾತರಃ ಪಿತರಾವಪಿ । ನಾನುಸ್ಮರಂತಿ ಸ್ವಜನಂ ಯಸ್ಯ ದೈವಮದಕ್ಷಿಣಮ್ ॥ 29 ॥

ಅಂಬ ಮಾಸ್ಮಾನಸೂಯೇಥಾ ದೇವಕ್ರೀಡನಕಾನ್ನರಾನ್ । ಈಶಸ್ಯ ಹಿ ವಶೇ ಲೋಕಃ ಕುರುತೇ ಕಾರ್ಯತೇಽಥವಾ ॥ 30 ॥

ಕಂಸಪ್ರತಾಪಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ವಯಂ ಯಾತಾ ದಿಸೋ ದಶ । ಏತರ್ಹ್ಯೇವ ಪುನಃ ಸ್ಥಾನಂ ದೈವೇನಾಸಾದಿತಾಃ ಸ್ವಸಃ ॥ 31 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ವಸುದೇವೋಗ್ರಸೇನಾದ್ಯೈರ್ಯದುಭಿಃ ಸೇವಿತಾ ನೃಪಾಃ । ಆಸನ್ನಚ್ಯುತಸಂದರ್ಶಪರಮಾನಂದನಿರ್ಭರಾಃ ॥ 32 ॥

ಬೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣೋಽಂಬಿಕಾಪುತ್ರೋ ಗಾಂಧಾರೀ ಸಸುತಾತಥಾ ।

ಸದಾರಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಕುಂತೀ ಸಂಜಯೋ ವಿದುರಃ ಕೃಪಃ ॥ 33 ॥

ಕುಂತಿಭೋಜೋ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಬೀಷ್ಮಕೋ ನಗ್ನಜಿನ್ಮಹಾನ್ । ಪುರುಜಿದ್ದ್ರುಪದಃ ಶೈಬ್ಯೋ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಕಾಶಿರಾಟ್ ॥ 34 ॥

ದಮಘೋಷೋ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೋ ಮೈಥಿಲೋ ಮದ್ರಕೈಕಯಾಃ । ಯುಧಾಮನ್ಯುಃ ಸುಶರ್ಮಾ ಚ ಸಸುತಾ ಬಾಹ್ಲಿಕಾದಯಃ ॥

ರಾಜಾನೋಽನ್ಯೇ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪುರೋಗಮಾಃ । ಶ್ರೀನಿಕೇತಂ ವಪುಃ ಶೌರೇಃ ಸಸ್ತ್ರೀಕಾ ವೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ॥

ಅಥತೆ ಕೃಷ್ಣರಾಮಾಭ್ಯಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಾಪ್ತಸಮರ್ಹಣಾಃ । ಪ್ರಶಸಂಸುರ್ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾಸ್ತುಷ್ಟಾಃ ಕೃಷ್ಣಪರಿಗ್ರಹಾನ್ ॥ 37 ॥

ಅಹೋ ಭೋಜಪತೇ ಯೂಯಂ ಜನ್ಮಭಾಜೋ ನೃಣಾಮಿಹ

ಯತ್ಪಶ್ಯಥಾಽಸಕೃತ್ಕೃಷ್ಣಂ ದುರ್ದರ್ಶಮಪಿ ಯೋಗಿನಾಮ್ ॥ 38 ॥

ಯನ್ನಿಃಸೃತಂ ವೇದಮಯಂ ಪುನಾತಿ ಪಾದಾವನೇಜನಪಯಸ್ತು ವಚಶ್ಚ ಶಾಸ್ತ್ರಮ್ ।

ಭೂಃ ಕಾಲಭರ್ಜಿತಭಗಾಪಿ ಯದಂಘ್ರಿಪದ್ಮಸ್ಪರ್ಶೋದ್ಧಶಕ್ತಿರಭಿವರ್ಷತಿ ನೋಽಖಿಲಾರ್ಥಾನ್ ॥ 39 ॥

ತದ್ದರ್ಶನಸ್ಪರ್ಶನಾನುಪಥಪ್ರಜಲ್ಪಶಯ್ಯಾಸನಾಶನಸಯೌವನಪಿಂಡಬಂಧಾಃ ।

ಯೇಷಾಂ ಗೃಹೇ ನಿರಯವರ್ತ್ಮನಿ ವರ್ತತಾಂ ಚ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗವಿರಮಃ ಸ್ವಯಮಾಸ ವಿಷ್ಣುಃ ॥ 40 ॥

ನಂದಸ್ತತ್ರ ಯದೂನ್ ಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಪುರೋಗಮಾನ್ । ತತ್ರಾಗಮದ್ ವೃತೋ ಗೋಪೈಸ್ತರಸಾ ತದ್ದಿದೃಕ್ಷಯಾ ॥

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವೃಷ್ಣಯೋ ಹೃಷ್ಟಾಸ್ತನ್ವಃ ಪ್ರಾಣಮಿವೋತ್ಥಿತಾಃ । ಪರಿಷಸ್ವಜಿರೇ ಗಾಢಂ ಚಿರದರ್ಶನಕಾತರಾಃ ॥ 42 ॥

ವಸುದೇವಃ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಸಂಪ್ರೀತಃ ಪ್ರೇಮವಿಹ್ವಲಃ । ಸ್ಮರನ್ ಕಂಸಕೃತಾನ್ ಕ್ಲೇಶಾನ್ ಪುತ್ರನ್ಯಾಸಂ ಚ ಗೋಕುಲೇ ॥ 43 ॥

ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಪಿತರಾವಭಿವಾದ್ಯ ಚ । ನಕಿಂಚನೋ ಚತುಃ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಸಾಶ್ರುಕಂಠೌ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 44 ॥

ತಾವುತ್ಸಂಗಂ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಪರಿರಭ್ಯ ಚ । ಯಶೋದಾ ಚ ಮಹಾಭಾಗಾ ಸುತೌ ವಿಜಹತುಃ ಶುಚಃ ॥

ರೋಹಿಣೀ ದೇವಕೀ ಚೈವ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ವ್ರಜೇಶ್ವರೀಮ್ । ಸ್ಮರಂತ್ಯೌ ತತ್ಕೃತಾಂ ಮೈತ್ರೀಂ ಬಾಷ್ಪಕಂಠ್ಯೌ ಸಮೂಚತುಃ ॥

ಕೋ ವಿಸ್ಮರೇತ ವಾಂ ಮೈತ್ರೀಮನುವೃತ್ತಾಂ ವ್ರಜೇಶ್ವರಿ । ಅಥವಾಪ್ಯೈಂದ್ರಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ಯಸ್ಯಾನೇಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ॥ 47 ॥

ಏತಾವದೃಷ್ಟಪಿತರೌ ಯುವಯೋಃ ಸ್ಮ ಪಿತ್ರೋಃ ಸಂಪ್ರೀಣನಾಭ್ಯುದಯಪೋಷಣಪಾಲನಾನಿ ।

ಪ್ರಾಪ್ಯೋಷತುರ್ಭವತಿ ಪಕ್ಷ್ಮ ಹಯದ್ವದಕ್ಷ್ಣೋರ್ನ್ಯಸ್ತಾವಕುತ್ರ ಚ ಭಯೌ ನ ಸತಾಂ ಪರಸ್ತಾತ್ ॥ 48 ॥

ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಮುಪಲಭ್ಯ ಚಿರಾದಭೀಷ್ಟಂ ಯತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಣೇ ದೃಶಿಷು ಪಕ್ಷ್ಮಕೃತಂ ಶಪಂತಿ ।

ದೃಗ್ಭಿರ್ಹೃದೀಕೃತಮಲಂ ಪರಿರಭ್ಯ ಸದ್ಯಸ್ತದ್ಭಾವಮಾಪುರಪಿ ನಿತ್ಯಯುಜಾಂ ದುರಾಪಮ್ ॥ 49 ॥

ಭಗವಾಂಸ್ತಾಸ್ತಥಾ ಭೂತಾ ವಿವಿಕ್ತ ಉಪಸಂಗತಾಃ । ಆಶ್ಲಿಷ್ಯಾನಾಮಯಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಹಸನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ 50 ॥
ಅಪಿ ಸ್ಮರಥ ನಃ ಸಖ್ಯಃ ಸ್ವಾನಾಮರ್ಥಚಿಕೀರ್ಷವಃ । ಗತಾಂಶ್ಚಿರಾಯಿತಾನನ್ಯಾ ಸಂಗಾತ್ಕೃಪಣಚೇತಸಃ ॥ 51 ॥
ಅವಬುದ್ಧ್ಯ ಯಥಾಸ್ಮಾಸು ಇದಮೇವ ವಿಶಂಕಯೇ । ನೂನಂ ಭೂತಾನಿ ಭಗವಾನ್ ಯುನಕ್ತಿ ವಿಯುನಕ್ತಿ ಚ ॥ 52 ॥
ವಾಯುರ್ಯಥಾ ಘನಾನೀಕಂ ತೃಣತೂಲರಜಾಂಸಿ ಚ । ಸಂಯೋಜ್ಯ ಕ್ಷಿಪತೇ ಭೂಯಸ್ತಥಾ ಭೂತಾನಿ ಭೂತಕೃತ್ ॥
ಮಯಿ ಭಕ್ತಿರ್ಹಿ ಭೂತಾನಾಮಮೃತತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ । ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಯದಾಸೀನ್ಮಯಿ ಸುಸ್ನೇಹೋ ಭವತೀನಾಂ ಮುದಾವಹಃ ॥ 54 ॥

ಅಹಂ ಹಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಾದಿರಂತೋಽಂತರಂ ಬಹಿಃ ।
ಭೌತಿಕಾನಾಂ ಯಥಾ ಖಂ ವಾರ್ಭೂರ್ವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಂಗನಾಃ ॥ 55 ॥

ಏವಮೇತಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಭೂತೇಷ್ವಾತ್ಮಾತ್ಮನಾ ತತಃ । ಉಭಯಂ ಮಯ್ಯಥ ಪರೇ ಪಶ್ಯಥಾ ತತಮಕ್ಷರೇ ॥ 56 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಿಕ್ಷಯಾ ಗೋಪ್ಯ ಏವಂ ಕೃಷ್ಣೇನ ಶಿಕ್ಷಿತಾಃ । ತದನುಸ್ಮರಣಧ್ವಸ್ತಜೀವಕೋಶಾಸ್ತಮಧ್ಯಗುಃ ॥ 57 ॥

ನತಾಃ ಸ್ಮ ತೇ ನಾಥ ಪದಾರವಿಂದಂ ಯೋಗೇಶ್ವರೈರ್ಹೃದಿ ವಿಚಿಂತ್ಯಮಗಾಧಬೋಧೈಃ ।
ಸಂಸಾರಕೂಪಪತಿತೋತ್ತರಣಾವಲಂಬಂ ಗೇಹಂ ಜುಷಾಮಪಿ ಮನಸ್ಯುದಿಯಾತ್ಸದಾ ನಃ ॥ 58 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತಥಾನುಗೃಹ್ಯ ಭಗವಾನ್ ಗೋಪೀನಾಂ ಸ ಗುರುರ್ಗತಿಃ । ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಥಾಪೃಚ್ಛತ್ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಸುಹೃದೋಽವ್ಯಯಮ್ ॥
ತ ಏವಂ ಲೋಕನಾಥೇನ ಪರಿಪೃಷ್ಟಾಃ ಸುಸತ್ಕೃತಾಃ । ಪ್ರತ್ಯೂಚುರ್ಹೃಷ್ಟಮನಸಸ್ತತ್ಪಾದೇಕ್ಷಾಹತಾಂಹಸಃ ॥ 2 ॥

ಕುತೋ ಶಿವಸ್ತ್ವಚ್ಚರಣಾಂಬುಜಾಸವಂ ಮಹನ್ಮನಸ್ತೋ ಮುಖನಿಃಸೃತಂ ಕ್ವಚಿತ್ ।
ಪಿಬಂತಿ ಯೇ ಕರ್ಣಪುಟೈರಲಂ ಪ್ರಭೋ ದೇಹಂಭೃತಸ್ತತ್ಕೃತಮುಚ್ಛ್ವಸಂತಿ ಹಿ ॥ 3 ॥

ತಂ ತ್ವಾತ್ಮಧಾಮ ವಿಬುಧಾತ್ಮಗತಿಂ ತ್ರ್ಯವಸ್ಥಮಾನಂದಸಂಪ್ಲವಮಖಂಡವಿಕುಂಠಬೋಧಮ್ ।
ಕಾಲೋಪಸೃಷ್ಟನಿಗಮಾವಪನಾತ್ತಯೋಗಮಾಯಾಕೃತಿಂ ಪರಮಹಂಸಗತಿಂ ನತಾಃ ಸ್ಮಃ ॥ 4 ॥

ಇತ್ಯುತ್ತಮಶ್ಲೋಕಶಿಖಾಮಣಿಂ ಜನೇಷ್ವಭಿಷ್ಟುವತ್ಸ್ವಚ್ಯುತಕೌರವಸ್ತ್ರಿಯಃ ।
ಸಮೇತ್ಯ ಗೋವಿಂದಕಥಾಂ ಮಿಥೋಽಗೃಣನ್ಸ್ತ್ರಿಲೋಕಗೀತಾಂ ಶೃಣು ವರ್ಣಯಾಮಿ ತೇ ॥ 5 ॥

ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ

ಹೇ ವೈದರ್ಭ್ಯಚ್ಯುತೋ ಭದ್ರೇ ಹೇ ಜಾಂಬವತಿ ಕೌಶಲೇ । ಹೇ ಸತ್ಯಬಾಮೇ ಕಾಲಿಂದಿ ಶೈಬ್ಯೇ ರೋಹಿಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ॥

ಹೇ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನ್ಯ ಏತನ್ನೋ ಬ್ರೂತ ವೋ ಭಗವಾನ್ ಸ್ವಯಮ್ ।
ಉಪಯೇಮೇ ಯಥಾಲೋಕಮನುಕುರ್ವನ್ ಸ್ವಮಾಯಯಾ ॥ 7 ॥

ರುಕ್ಮಿಣ್ಯುವಾಚ

ಚೈದ್ಯಾಯ ಮಾಽರ್ಪಯಿತುಮುದ್ಯಕಾರ್ಮುಕೇಷು ರಾಜಸ್ವಜೇಯಭಟಶೇಖರಿತಾಂಘ್ರಿರೇಣುಃ ।
ನಿನ್ಯೇ ಮೃಗೇಂದ್ರ ಇವ ಭಾಗಮಜಾವಿಯೂಥಾತ್ತಚ್ಛ್ರೀನಿಕೇತಚರಣಾಬ್ಜಸಮರ್ಚನಾಯ ॥ 8 ॥

ಸತ್ಯಭಾಮೋವಾಚ

ಯೋ ಮೇ ಸನಾಭಿವಧತಪ್ತಹೃದಾ ತತೇನ ಲಿಪ್ತಾಭಿಶಾಪಮಪಮಾರ್ಷ್ಟುಮುಪಾಜಹಾರ ।
ಜಿತ್ವರ್ಕ್ಷರಾಜಮಥ ರತ್ನಮದಾತ್ಸ ತೇನ ನೀತಚ್ಛಿದಾ ದಿಶತ ಮಾಂ ಪ್ರಭವೇಽಪಿ ದತ್ತಾಮ್ ॥ 9 ॥

ಜಾಂಬವತ್ಯುವಾಚ

ಆಜ್ಞಾಯ ದೇಹವಿಕೃತಿಂ ನಿಜನಾಥದೈವಂ ಸೀತಾಪತಿಂ ತ್ರಿನವಹಾನ್ಯಮುನಾಭಿಯುದ್ಧ್ಯ ।
ಜ್ಞಾತ್ವಾವಧೀರಣಮುಪಾಹರದರ್ಹಣಂ ಮಾಂ ಪಾದೌ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮಣಿನಾಹಮಮುಷ್ಯ ದಾಸೀ ॥ 10 ॥

ಕಾಲಿಂದ್ಯುವಾಚ

ತಪಶ್ಚರಂತೀಮಾಜ್ಞಾಯ ಸ್ವಪಾದಸ್ಪರ್ಶಕಾಮ್ಯಯಾ । ಸಖ್ಯೋಪೇತ್ಯಾಗ್ರಹೀತ್ಪಾಣಿಂ ಯಾಹಂ ತದ್ಗೃಹಮಾರ್ಜನೀ ॥ 11 ॥

ಮಿತ್ರವಿಂದೋವಾಚ

ಯೋ ಮಾಂ ಸ್ವಯಂ ವರಮುಪೇತ್ಯ ವಿಜಿತ್ಯ ಭೂಪಾನ್ನಿನ್ಯೇಽಶ್ವಯೂಥಮಿವ ಚಾತ್ಮಬಲಿಂ ದ್ವಿಪಾರಿಃ ।
ಭ್ರಾತೄಂಶ್ಚ ಮೇಽಪಕುರುತಃ ಸ್ವಪುರಂ ಶ್ರಿಯೋಽಗಾತ್ತಸ್ಯಾಸ್ತು ಮೇಽನುಭವಮಂಘ್ರ್ಯವನೇಜನಾಂಭಃ ॥ 12 ॥

ನೀಲೋವಾಚ

ಸಪ್ತೋಕ್ಷಣೋಽತಿಬಲವೀರ್ಯಸುತೀಕ್ಷ್ಣಶೃಂಗಾನ್ ಪಿತ್ರಾ ಕೃತಾನ್ ಕ್ಷಿತಿಪವೀರ್ಯಪರೀಕ್ಷಣಾಯ ।
ತಾನ್ ವೀರ ದುರ್ಮದಹನಸ್ತರಸಾ ನಿಗೃಹ್ಯ ಕ್ರೀಡನ್ ಬಬಂಧ ಹ ಯಥಾ ಶಿಶವೋಽಜತೋಕಾನ್ ॥ 13 ॥

ಯ ಇತ್ಥಂ ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕಾಂ ಮಾಂ ದಾಸೀಭಿಶ್ಚತುರಂಗಿಣೀಮ್ । ಪಥಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ರಾಜನ್ಯಾನ್ನಿನ್ಯೇ ತದ್ದಾಸ್ಯಮಸ್ತು ಮೇ ॥

ಭದ್ರೋವಾಚ

ಪಿತಾ ಮೇ ಮಾತುಲೇಯಾಯ ಸ್ವಯಮಾಹೂಯ ದತ್ತವಾನ್ । ಕೃಷ್ಣೇ ಕೃಷ್ಣಾಯ ತಚ್ಚಿತ್ತಾಮಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಸಖೀಜನೈಃ ॥
ತಸ್ಯ ಮೇ ಪಾದಸಂಸ್ಪರ್ಶೋ ಭವೇಜ್ಜನ್ಮನಿ ಜನ್ಮನಿ । ಕರ್ಮಭಿರ್ಭ್ರಾಮ್ಯಮಾಣಾಯಾ ಯೇನ ತಚ್ಛ್ರೇಯ ಆತ್ಮನಃ ॥ 16 ॥

ಲಕ್ಷಣೋವಾಚ

ಮಮಾಪಿ ರಾಜ್ಞ್ಯಚ್ಯುತಜನ್ಮಕರ್ಮ ಚ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮುಹುರ್ನಾರದಗೀತಮಾಸಹ ।
ಚಿತ್ತಂ ಮುಕುಂದೇ ಕಿಲ ಪದ್ಮಹಸ್ತಯಾ ವೃತಃ ಸ್ವಯಂ ಯಸ್ತು ವಿಹಾಯ ಲೋಕಪಾನ್ ॥ 17 ॥

ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಮ ಮತಂ ಸಾಧ್ವಿ ಪಿತಾ ದುಹಿತೃವತ್ಸಲಃ । ಬೃಹತ್ಸೇನ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಸ್ತತ್ರೋಪಾಯಮಚೀಕರತ್ ॥ 18 ॥
ಯಥಾ ಸ್ವಯಂವರೇ ರಾಜ್ಞಿ ಮತ್ಸ್ಯಃ ಪಾರ್ಥೇಚ್ಛಯಾ ಕೃತಃ । ಅಯಂ ತು ಬಹಿರಾಚ್ಛನ್ನೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಸ ಜಲೇ ಪರಮ್ ॥
ಶ್ರುತ್ವೈತತ್ಸರ್ವತೋ ಭೂಪಾ ಆಯಯುರ್ಮತ್ಪಿತುಃ ಪುರಮ್। ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರತತ್ತ್ವಜ್ಞಾಃ ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥
ಪಿತ್ರಾ ಸಂಪೂಜಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯಥಾವೀರ್ಯಂ ಯಥಾವಯಃ । ಆದದುಃ ಸಶರಂ ಚಾಪಂ ವೇದ್ಧುಂ ಪಾರ್ಷತಿ ಮದ್ಧಿಯಃ ॥
ಆದಾಯ ವ್ಯಸೃಜನ್ ಕೇಚಿತ್ಸಜ್ಜೀಕರ್ತುಮನೀಶ್ವರಾಃ । ಆಕೋಟ್ಯಾಂ ಜ್ಯಾಂ ಸಮಾಕೃಷ್ಯ ಪೇತುರೇಕೇಽಮುನಾ ಹತಾಃ ॥
ಸಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾಪರೇ ವೀರಾಃ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಮಗಧೇಶ್ವರೌ । ಭೀಮೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣೋ ನಾವಿಂದಂಸ್ತದವಸ್ಥಿತಿಮ್ ॥
ಮತ್ಸ್ಯಾಭಾಸಂ ಜಲೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಚ ತದವಸ್ಥಿತಿಮ್ । ಪಾರ್ಥೋ ಯತ್ತೋಽಸೃಜದ್ಬಾಣಾನಾಚ್ಛಿನತ್ಪಸ್ಪೃಶೇ ಪರಮ್ ॥
ರಾಜನ್ಯೇಷು ನಿವೃತ್ತೇಷು ಭಗ್ನಮಾನೇಷು ಮಾನಿಷು । ಭಗವಾನ್ ಧನುರಾದಾಯ ಸಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾಽಥ ಲೀಲಯಾ ॥ 25 ॥
ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಧಾಯ ವಿಶಿಖಂ ಮತ್ಸ್ಯಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಕೃಜ್ಜಲೇ । ಛಿನ್ನೇಷುಣಾಽಪಾತಯತ್ತಂ ಸೂರ್ಯೇ ಚಾಭಿಜಿತಿ ಸ್ಥಿತೇ ॥ 26 ॥

ದಿವಿ ದುಂದುಭಯೋ ನೇದುರ್ಜಯಶಬ್ದೋಽಪತದ್ಭುವಿ ।
ದೇವಾಶ್ಚ ಕುಸುಮಾಸಾರಾನ್ ಮುಮುಚುರ್ಹರ್ಷವಿಹ್ವಲಾಃ ॥ 27 ॥
ತದ್ರಂಗಮಾವಿಶಮಹಂ ಕಲನೂಪುರಾಭ್ಯಾಂ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ದಿಶೋ ಭ್ರಮಯತೀ ಚಲಪೇಶಲಾಭ್ಯಾಮ್ ।
ವೃತ್ತೇ ಪಿಧಾಯ ಪರಿಧಾಯ ಚ ಕೌಶಿಕಾಗ್ರ್ಯೇ ಸವ್ರೀಡಹಾಸವದನಾ ಕಬರೀ ಧೃತಸ್ರಕ್ ॥ 28 ॥
ಉನ್ನೀಯ ವಕ್ತ್ರಮುರುಕುಂಡಲಕುಂತಲತ್ವಿಟ್ಗಂಡಸ್ಥಲಂ ಶಿಶಿರಹಾಸಕಟಾಕ್ಷಮೋಕ್ಷಮ್ ।
ರಾಜ್ಞೋ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಪರಿತಃ ಶನಕೈರ್ಮುರಾರೇರಂಸೇಽನುರಕ್ತಹೃದಯಾ ವಿದಧೇ ಸ್ವಮಾಲಾಮ್ ॥ 29 ॥

ತತೋ ಮೃದಂಗಪಟಹಾಃ ಶಂಖಭೇರ್ಯಾನಕಾದಯಃ । ನಿನೇದುರ್ನಟನರ್ತಕ್ಯೋ ನನೃತುರ್ಗಾಯಕಾ ಜಗುಃ ॥ 30 ॥

ಏವಂ ವೃತೇ ಭಗವತಿ ಮಾಯೇಶೇ ನೃಪಯೂಥಪಾಃ । ನ ಸೇಹಿರೇ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ ಸ್ಪರ್ಧಿನೋ ಹೃಚ್ಛಯಾತುರಾಃ ॥ 31 ॥

ಮಾಂ ರಥಂ ಸ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಲಸದ್ಧಯಚತುಷ್ಟಯಮ್ । ಶಾರ್ಙ್ಗಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸನ್ನದ್ಧಸ್ತಸ್ಥಾವೀಶಶ್ಚತುರ್ಭುಜಃ ॥ 32 ॥

ದಾರುಕಶ್ಚೋದಯಾಮಾಸ ಕಾಂಚನೋಪಸ್ಕರಂ ರಥಮ್ । ಮಿಷತಾಂ ದ್ವಿಷತಾಂ ರಾಜ್ಞಿ ವೃಕಾಣಾಂ ಮೃಗರಾಡಿವ ॥ 33 ॥

ತೇ ತ್ವಸಜ್ಜಂತ ರಾಜನ್ಯಾ ನಿಷೇದ್ಧುಂ ಪಥಿ ಕೇಚನ । ಸಂಯತ್ತಾ ಉದ್ಧೃತೇಷ್ವಾಸಾ ಗ್ರಾಮಸಿಂಹಾ ಯಥಾ ಹರಿಮ್ ॥ 34 ॥

ತೇ ಶಾರ್ಙ್ಗಚ್ಯುತಬಾಣೌಘೈರ್ನಿಕೃತ್ತಬಾಹ್ವಂಘ್ರಿಕಂಧರಾಃ । ನಿಪೇತುಃ ಪ್ರಧನೇ ಕೇಚಿದೇಕೇ ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ದುದ್ರುವುಃ ॥ 35 ॥

ತತಃ ಪುರೀಂ ಪತಿಜಯಭೂತ್ಯಲಂಕೃತಾಂ ರವಿಚ್ಛದಧ್ವಜಪಟಚಿತ್ರತೋರಣಾಮ್ ।
ಕುಶಸ್ಥಲೀಂ ದಿವಿ ಭುವಿ ಚಾಭಿಸಂಸ್ತುತಾಂ ತದಾ ಸಮಾವಿಶತ್ತರಣಿರಿವ ಸ್ವಕೇತನಮ್ ॥ 36 ॥

ಪಿತಾ ಮೇ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಸುಹೃತ್ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾನ್ । ಮಹಾರ್ಹವಾಸೋಲಂಕಾರೈಃ ಶಯ್ಯಾಸನಪರಿಚ್ಛದೈಃ ॥

ದಾಸೀಭಿಃ ಸರ್ವಸಂಪದ್ಭಿರ್ಭಟೇಭರಥವಾಜಿಭಿಃ । ಆಯುಧಾನಿ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ದದೌ ಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಭಕ್ತಿತಃ ॥ 38 ॥

ಆತ್ಮಾರಾಮಸ್ಯ ತಸ್ಯೇಮಾ ವಯಂ ವೈ ಗೃಹದಾಸಿಕಾಃ । ಸರ್ವಸಂಗನಿವೃತ್ತ್ಯಾದ್ಧಾ ತಪಸಾ ಚ ಬಭೂವಿಮ ॥ 39 ॥

ಮಹಿಷ್ಯ ಊಚುಃ

ಭೌಮಂ ನಿಹತ್ಯ ಸಗಣಂ ಯುಧಿ ತೇನ ರುದ್ಧಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾಥ ನಃ ಕ್ಷಿತಿಜಯೇ ಹೃತರಾಜಕನ್ಯಾಃ ।
ನಿರ್ಮುಚ್ಯ ಸಂಸೃತಿವಿಮೋಕ್ಷಮಪಿ ಸ್ಮರಂತೀಃ ಪಾದಾಂಬುಜಂ ಪರಿಣಿನಾಯ ಯ ಆಪ್ತಕಾಮಃ ॥ 40 ॥

ನ ವಯಂ ಸಾಧ್ವಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂ ಭೌಜ್ಯಮಪ್ಯುತ ।
ವೈರಾಜ್ಯಂ ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಂ ವಾ ಆನಂತ್ಯಂ ವಾ ಹರೇಃ ಪದಮ್ ॥ 41 ॥

ಕಾಮಯಾಮಹ ಏತಸ್ಯ ಶ್ರೀಮತ್ಪಾದರಜಃಶ್ರಿಯಃ । ಕುಚಕುಂಕುಮಗಂಧಾಢ್ಯಂ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ವೋಢುಂ ಗದಾಭೃತಃ ॥ 42 ॥

ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯೋ ಯದ್ವಾಂಛಂತಿ ಪುಲಿಂದ್ಯಸ್ತೃಣವೀರುಧಃ । ಗಾವಶ್ಚಾರಯತೋ ಗೋಪೈಃ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಶ್ರುತ್ವಾ ಪೃಥಾಸುಬಲಪುತ್ರ್ಯಥ ಯಾಜ್ಞಸೇನೀ ಮಾಧವ್ಯ ಇತ್ಥಮನು ಯಾಃ ಪರಮಪ್ರತೀತಾಃ ।
ಕೃಷ್ಣೇಽಖಿಲಾತ್ಮನಿ ಹರೌ ಪ್ರಣಯಾನುಬಂಧಂ ಸರ್ವಾ ವಿಸಿಸ್ಮ್ಯುರಲಮಶ್ರುಕಲಾಕುಲಾಕ್ಷ್ಯಃ ॥ 1 ॥

ಇತಿ ಸಂಭಾಷ್ಯಮಾಣಾಸು ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಸ್ತ್ರೀಷು ನೃಭಿರ್ನೃಷು । ಆಯಯುರ್ಮುನಯಸ್ತತ್ರ ಕೃಷ್ಣರಾಮದಿದೃಕ್ಷಯಾ ॥ 2 ॥

ದ್ವೈಪಾಯನೋ ನಾರದಶ್ಚ ಚ್ಯವನೋ ದೇವಲೋಽಸಿತಃ । ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಶತಾನಂದೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋಽಥ ಗೌತಮಃ ॥

ರಾಮಃ ಸಶಿಷ್ಯೋ ಭಗವಾನ್ ವಸಿಷ್ಠೋ ಗಾಲವೋ ಭೃಗುಃ । ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಕಶ್ಯಪೋಽತ್ರಿಶ್ಚ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ॥

ದ್ವಿತಸ್ತ್ರಿತಶ್ಚೈಕತಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಸ್ತಥಾಂಗಿರಾಃ । ಅಗಸ್ತ್ಯೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಶ್ಚ ವಾಮದೇವಾದಯೋಽಪರೇ ॥ 5 ॥

ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಹಸೋತ್ಥಾಯ ಪ್ರಾಗಾಸೀನಾ ನೃಪಾದಯಃ ।
ಪಾಂಡವಾಃ ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ ಚ ಪ್ರಣೇಮುರ್ಲೋಕವಂದಿತಾನ್ ॥ 6 ॥

ತಾನಾನರ್ಚುರ್ಯಥಾ ಸರ್ವೇ ಸಹರಾಮೋಽಚ್ಯುತೋಽರ್ಚಯತ್ ।
ಸ್ವಾಗತಾಸನಪಾದ್ಯಾರ್ಘ್ಯಮಾಲ್ಯಧೂಪಾನುಲೇಪನೈಃ ॥ 7 ॥

ಉವಾಚ ಸುಖಮಾಸೀನಾನ್ ಭಗವಾನ್ ಧರ್ಮಗುಪ್ತನುಃ । ಸದಸಸ್ತಸ್ಯ ಮಹತೋ ಯತವಾಚೋಽನುಶೃಣ್ವತಃ ॥ 8 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಅಹೋ ವಯಂ ಜನ್ಮಭೃತೋ ಲಬ್ಧಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯೇನ ತತ್ಫಲಮ್ । ದೇವಾನಾಮಪಿ ದುಷ್ಪ್ರಾಪಂ ಯದ್ಯೋಗೇಶ್ವರದರ್ಶನಮ್ ॥

ಕಿಂ ಸ್ವಲ್ಪತಪಸಾಂ ನೃಣಾಮರ್ಚಾಯಾಂ ದೇವಚಕ್ಷುಷಾಮ್ । ದರ್ಶನಸ್ಪರ್ಶನಪ್ರಶ್ನಪ್ರಹ್ವಪಾದಾರ್ಚನಾದಿಕಮ್ ॥ 10 ॥

ನ ಹ್ಯಮ್ಮಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ನ ದೇವಾ ಮೃಚ್ಛಿಲಾಮಯಾಃ । ತೇ ಪುನಂತ್ಯುರುಕಾಲೇನ ದರ್ಶನಾದೇವ ಸಾಧವಃ ॥ 11 ॥

ನಾಗ್ನಿರ್ನ ಸೂರ್ಯೋ ನಚ ಚಂದ್ರತಾರಕಂ ನ ಭೂರ್ಜಲಂ ಖಂ ಶ್ವಸನೋಽಥ ವಾಙ್ಮನಃ ।
ಉಪಾಸಿತಾ ಭೇದಕೃತೋ ಹರಂತ್ಯಘಂ ವಿಪಶ್ಚಿತೋ ಘ್ನಂತಿ ಮುಹೂರ್ತಸೇವಯಾ ॥ 12 ॥

ಯಸ್ಯಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಃ ಕುಣಪೇ ತ್ರಿಧಾತುಕೇ ಸ್ವಧೀಃ ಕಲತ್ರಾದಿಷು ಭೌಮ ಇಜ್ಯಧೀಃ ।
ಯತ್ತೀರ್ಥಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ಜಲೇ ನ ಕರ್ಹಿಚಿಜ್ಜನೇಷ್ವಭಿಜ್ಞೇಷು ಸ ಏವ ಗೋಖರಃ ॥ 13 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ನಿಶಮ್ಯೇತ್ಥಂ ಭಗವತಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಕುಂಠಮೇಧಸಃ । ವಚೋ ದುರನ್ವಯಂ ವಿಪ್ರಾಸ್ತೂಷ್ಣೀಮಾಸನ್ ಭ್ರಮದ್ಧಿಯಃ ॥ 14 ॥

ಚಿರಂ ವಿಮೃಶ್ಯ ಮುನಯ ಈಶ್ವರಸ್ಯೇಶಿತವ್ಯತಾಮ್ । ಜನಸಂಗ್ರಹ ಇತ್ಯೂಚುಃ ಸ್ಮಯಂತಸ್ತಂ ಜಗದ್ಗುರುಮ್ ॥ 15 ॥

ಋಷಯ ಊಚುಃ

ಯನ್ಮಾಯಯಾ ತತ್ತ್ವವಿದುತ್ತಮಾ ವಯಂ ವಿಮೋಹಿತಾ ವಿಶ್ವಸೃಜಾಮಧೀಶ್ವರಮ್ ।
ಯದೀಶಿತವ್ಯಾ ಯತಿಗೂಢ ಈಹಯಾ ಅಹೋ ವಿಚಿತ್ರಂ ಭಗವದ್ವಿಚೇಷ್ಟಿತಮ್ ॥ 16 ॥

ಅನೀಹ ಏತದ್ಬಹುಧೈಕ ಆತ್ಮನಾ ಸೃಜತ್ಯವತ್ಯತ್ತಿ ನ ಬಧ್ಯತೇ ಯಥಾ ।
ಭೌಮೈರ್ಹಿ ಭೂಮಿರ್ಬಹುನಾಮರೂಪಿಣೀ ಅಹೋ ವಿಭೂಮ್ನಶ್ಚರಿತಂ ವಿಡಂಬನಮ್ ॥ 17 ॥

ಅಥಾಪಿ ಕಾಲೇ ಸ್ವಜನಾಭಿಗುಪ್ತ್ಯೈ ಬಿಭರ್ಷಿ ಸತ್ತ್ವಂ ಖಲನಿಗ್ರಹಾಯ ।
ಸ್ವಲೀಲಯಾ ವೇದಪಥಂ ಸನಾತನಂ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾತ್ಮಾ ಪುರುಷಃ ಪರೋ ಭವಾನ್ ॥ 18 ॥

ಬ್ರಹ್ಮ ತೇ ಹೃದಯಂ ಶುಕ್ಲಂ ತಪಃಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಂಯಮೈಃ । ಯತ್ರೋಪಲಬ್ಧಂ ಸುವ್ಯಕ್ತಮವ್ಯಕ್ತಂ ಚ ತತಃ ಪರಮ್ ॥ 19 ॥

ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಕುಲಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಶಾಸ್ತ್ರಯೋನೇಸ್ತ್ವಮಾತ್ಮನಃ । ಸಭಾಜಯಸಿ ಸದ್ಧಾಮ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಗುಣೋ ಭವಾನ್ ॥ 20 ॥

ಅದ್ಯ ನೋ ಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯಂ ವಿದ್ಯಾಯಾಸ್ತಪಸೋ ದೃಶಃ । ತ್ವಯಾ ಸಂಗಮ್ಯ ಸಂಗತ್ಯಾ ಯತ್ತ್ವಂ ನಃ ಶ್ರೇಯಸಾಂ ಪರಃ ॥

ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಭಗವತೇ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಕುಂಠಮೇಧಸೇ । ಸ್ವಯೋಗಮಾಯಯಾಚ್ಛನ್ನಮಹಿಮ್ನೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ॥ 22 ॥

ನ ಯಂ ವಿಂದಂತ್ಯಮೀ ಭೂಪಾ ಏಕಾರಾಮಾಶ್ಚ ವೃಷ್ಣಯಃ । ಮಾಯಾಜವನಿಕಾಚ್ಛನ್ನಮಾತ್ಮಾನಂ ಕಾಲಮೀಶ್ವರಮ್ ॥

ತಸ್ಯಾದ್ಯ ತೇ ದದೃಶಿಮಾಂಘ್ರಿಮಘೌಘಮರ್ಷಂ ತೀರ್ಥಾಸ್ಪದಂ ಹೃದಿ ಧೃತಂ ಸುವಿಪಕ್ವಯೋಗೈಃ ।
ಉತ್ಸಿಕ್ತಭಕ್ತ್ಯುಪಹತಾಶಯಜೀವಕೋಶಾ ಆಪುರ್ಭವದ್ಗತಿಮಥಾನುಗೃಹಾಣ ಭಕ್ತಾನ್ ॥ 24 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ದಾಶಾರ್ಹಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್ ।
ರಾಜರ್ಷಿವರ್ಯಾಂಸ್ತಾನ್ ಗಂತುಂ ಮುನಯೋ ದಧಿರೇ ಮನಃ ॥ 25 ॥

ತದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ತಾನನುವ್ರಜ್ಯ ವಸುದೇವೋ ಮಹಾಯಶಾಃ । ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚೋಪಸಂಗೃಹ್ಯ ಬಭಾಷೇದಂ ಸುಯಂತ್ರಿತಃ ॥ 26 ॥

ವಸುದೇವ ಉವಾಚ

ನಮೋ ವಃ ಸರ್ವದೇವೇಭ್ಯೋ ಋಷಯಃ ಶ್ರೋತುಮರ್ಹಥ ।
ಕರ್ಮಣಾ ಕರ್ಮನಿರ್ಹಾರೋ ಯಥಾ ಸ್ಯಾನ್ನಸ್ತದುಚ್ಯತಾಮ್ ॥ 27 ॥

ನಾರದ ಉವಾಚ

ನಾತಿಚಿತ್ರಮಿದಂ ವಿಪ್ರಾ ವಸುದೇವೋ ಬುಭುತ್ಸಯಾ । ಕೃಷ್ಣಂ ಮತ್ವಾರ್ಭಕಂ ಯನ್ನಃ ಪೃಚ್ಛತಿ ಶ್ರೇಯ ಆತ್ಮನಃ ॥ 28 ॥
ಸನ್ನಿಕರ್ಷೋಽತ್ರ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಮನಾದರಣಕಾರಣಮ್ । ಗಾಂಗಂ ಹಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಂಭಸ್ತತ್ರತ್ಯೋ ಯಾತಿ ಶುದ್ಧಯೇ ॥
ಯಸ್ಯಾನುಭೂತಿಃ ಕಾಲೇನ ಲಯೋತ್ಪತ್ತ್ಯಾದಿನಾಸ್ಯ ವೈ । ಸ್ವತೋಽನ್ಯಸ್ಮಾಚ್ಚ ಗುಣತೋ ನ ಕುತಶ್ಚನ ರಿಷ್ಯತಿ ॥ 30 ॥
ತಂ ಕ್ಲೇಶಕರ್ಮಪರಿಪಾಕಗುಣಪ್ರವಾಹೈರವ್ಯಾಹತಾನುಭವಮೀಶ್ವರಮದ್ವಿತೀಯಮ್ ।
ಪ್ರಾಣಾದಿಭಿಃ ಸ್ವವಿಭವೈರುಪಗೂಢಮನ್ಯೋ ಮನ್ಯೇತ ಸೂರ್ಯಮಿವ ಮೇಘಹಿಮೋಪರಾಗೈಃ ॥ 31 ॥
ಅಥೋಚುರ್ಮುನಯೋ ರಾಜನ್ನಾಭಾಷ್ಯಾನಕದುಂದುಭಿಮ್ ।
ಸರ್ವೇಷಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ತಥೈವಾಚ್ಯುತರಾಮಯೋಃ ॥ 32 ॥
ಕರ್ಮಣಾ ಕರ್ಮನಿರ್ಹಾರ ಏಷ ಸಾಧುನಿರೂಪಿತಃ । ಯಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾ ಯಜೇದ್ವಿಷ್ಣುಂ ಸರ್ವಯಜ್ಞೇಶ್ವರಂ ಮಖೈಃ ॥ 33 ॥
ಚಿತ್ತಸ್ಯೋಪಶಮೋಽಯಂ ವೈ ಕವಿಭಿಃ ಶಾಸ್ತ್ರಚಕ್ಷುಷಾ । ದರ್ಶಿತಃ ಸುಗಮೋ ಯೋಗೋ ಧರ್ಮಶ್ಚಾತ್ಮಮುದಾವಹಃ ॥
ಅಯಂ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಃ ಪಂಥಾ ದ್ವಿಜಾತೇರ್ಗೃಹಮೇಧಿನಃ । ಯಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾಪ್ತವಿತ್ತೇನ ಶುಕ್ಲೇನೇಜ್ಯೇತ ಪೂರುಷಮ್ ॥ 35 ॥
ವಿತ್ತೈಷಣಾಂ ಯಜ್ಞದಾನೈರ್ಗೃಹೈರ್ದಾರಸುತೈಷಣಾಮ್ ।
ಆತ್ಮಲೋಕೈಷಣಾಮೇವಂ ಕಾಲೇನ ವಿಸೃಜೇದ್ಬುಧಃ ॥
ಗ್ರಾಮೇ ತ್ಯಕ್ತೈಷಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಯಯುರ್ಧೀರಾಸ್ತಪೋವನಮ್ ॥ 36 ॥
ಋಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ದ್ವಿಜೋ ಜಾತೋ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಣಾಂ ಪ್ರಭೋ । ಯಜ್ಞಾಧ್ಯಯನಪುತ್ರೈಸ್ತಾನನಿಸ್ತೀರ್ಯ ತ್ಯಜನ್ ಪತೇತ್ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸುತಾಭ್ಯಾಂ ವೈ ಋಷಿಪಿತ್ರೋರ್ಮಹಾಮತೇ ।
ಯಜ್ಞೈರ್ದೇವರ್ಣಮುನ್ಮುಚ್ಯ ನಿರ್ಋಣೋಽಶರಣೋ ಭವೇತ್ ॥ 38 ॥
ವಸುದೇವ ಭವಾನ್ನೂನಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪರಮಯಾ ಹರಿಮ್ । ಜಗತಾಮೀಶ್ವರಂ ಭೇಜೇ ಸ ಯದ್ವಾಂ ಪುತ್ರತಾಂ ಗತಃ ॥ 39 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಸುದೇವೋ ಮಹಾಮನಾಃ । ತಾನೃಷೀನೃತ್ವಿಜೋ ವವ್ರೇ ಮೂರ್ಧ್ನಾನಮ್ಯೋಪಸೃತ್ಯ ಚ ॥ 1 ॥
ತ ಏವಮೃಷಯೋ ರಾಜನ್ ವೃತಾ ಧರ್ಮೇಣ ಧಾರ್ಮಿಕಮ್ । ತಸ್ಮಿನ್ನಯಾಜಯನ್ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮಖೈರುತ್ತಮಕಲ್ಪಕೈಃ ॥
ತದ್ದೀಕ್ಷಾಯಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಾಯಾಂ ವೃಷ್ಣಯಃ ಪುಷ್ಕರಸ್ರಜಃ । ಸ್ನಾತಾಃ ಸುವಾಸಸೋ ರಾಜನ್ ರಾಜಾನಃ ಸುಷ್ಠ್ವಲಂಕೃತಾಃ ॥
ತನ್ಮಹಿಷ್ಯಶ್ಚ ಮುದಿತಾ ನಿಷ್ಕಕಂಠ್ಯಃ ಸುವಾಸಸಃ । ದೀಕ್ಷಾಶಾಲಾಮುಪಾಜಗ್ಮುರಾಲಿಪ್ತಾ ವಸ್ತುಪಾಣಯಃ ॥ 4 ॥
ನೇದುರ್ಮೃದಂಗಪಟಹಶಂಖಭೇರ್ಯಾನಕಾದಯಃ । ನನೃತುರ್ನಟನರ್ತಕ್ಯಸ್ತುಷ್ಟುವುಸ್ತತ್ರ ಮಾಗಧಾಃ ॥ 5 ॥
ಜಗುಃ ಸುಕಂಠ್ಯೋ ಗಂಧರ್ವ್ಯಃ ಸುಗೀತಂ ಸಹಭರ್ತೃಕಾಃ । ತಮಭ್ಯಷಿಂಚನ್ವಿಧಿವದಕ್ತಮಭ್ಯಕ್ತಮೃತ್ವಿಜಃ ॥ 6 ॥
ಪತ್ನೀಭಿರಷ್ಟಾದಶಭಿಃ ಸೋಮರಾಜಮಿವೋಡುಭಿಃ ।
ತಾಭಿರ್ದುಕೂಲವಲಯಹಾರನೂಪುರಕುಂಡಲೈಃ ॥
ಸ್ವಲಂಕೃತಾಭಿರ್ವಿಬಭೌ ದೀಕ್ಷಿತೋಽಜಿನಸಂವೃತಃ ॥ 7 ॥

ತಸ್ಯರ್ತ್ವಿಜೋ ಮಹಾರಾಜ ನೂತ್ನಕೌಶೇಯವಾಸಸಃ । ಸಪ್ತದಶ ವಿರೇಜುಸ್ತೇ ಯಥಾ ವೃತ್ರಹಣೋಽಧ್ವರೇ ॥ 8 ॥

ತದಾ ರಾಮಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಸ್ವೈಃ ಸ್ವೈರ್ಬಂಧುಭಿರನ್ವಿತೌ । ರೇಜತುಃ ಸ್ವಸುತೈರ್ದಾರೈರ್ಜೀವೇಶೌ ಸ್ವವಿಭೂತಿಭಿಃ ॥ 9 ॥

ಈಜೇಽನುಯಜ್ಞಂ ವಿಧಿನಾ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಲಕ್ಷಣೈಃ । ಪ್ರಾಕೃತೈರ್ವೈಕೃತೈರ್ಯಜ್ಞೈರ್ದ್ರವ್ಯಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೇಶ್ವರಮ್ ॥ 10 ॥

ಅಥರ್ತ್ವಿಗ್ಭ್ಯೋಽದದಾತ್ಕಾಲೇ ಯಥಾಮ್ನಾತಂ ಸುದಕ್ಷಿಣಾಃ । ಸ್ವಲಂಕೃತೇಭ್ಯೋಽಲಂಕೃತ್ಯ ಗೋಭೂಕನ್ಯಾ ಮಹಾಧನಾಃ ॥

ಪತ್ನೀಸಂಯಾಜಾವಭೃಥ್ಯೈಶ್ಚರಿತ್ವಾಥ ಮಹರ್ಷಯಃ । ಸಸ್ನೂ ರಾಮಹ್ರದೇ ವಿಪ್ರಾ ಯಜಮಾನಪುರಃಸರಾಃ ॥ 12 ॥

ಸ್ನಾತೋಽಲಂಕಾರವಾಸಾಂಸಿ ಬಂದಿಭ್ಯೋಽದಾತ್ತಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ।
ತತಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾನ್ ವರ್ಣಾನಾಶ್ವಭ್ಯೋಽನ್ನೇನ ಪೂಜಯತ್ ॥ 13 ॥

ಬಂಧೂನ್ ಸದಾರಾನ್ ಸಸುತಾನ್ ಪಾರಿಬರ್ಹೇಣ ಭೂಯಸಾ ।
ವಿದರ್ಭಕೋಶಲಕುರೂನ್ ಕಾಶಿಕೈಕೇಯಸೃಂಜಯಾನ್ ॥ 14 ॥

ಸದಸ್ಯರ್ತ್ವಿಕ್ಸುರಗಣಾ ನೃಭೂತಸೂತಚಾರಣಾಃ । ಶ್ರೀನಿಕೇತಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಶಂಸಂತಃ ಪ್ರಯಯುಃ ಕ್ರತುಮ್ ॥ 15 ॥

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನುಜೋ ದ್ರೋಣೋ ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೌಣಿಃ ಕೃಪಸ್ತಥಾ ।
ನಾರದೋ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸಃ ಸುಹೃತ್ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾಃ ॥ 16 ॥

ಬಂಧೂನ್ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಯದೂನ್ ಸೌಹೃದಕ್ಲಿನ್ನಚೇತಸಃ । ಯಯುರ್ವಿರಹಕೃಚ್ಛ್ರೇಣ ಸ್ವದೇಶಾಂಶ್ಚಾಪರೇ ಜನಾಃ ॥ 17 ॥

ನಂದಸ್ತು ಸಹ ಗೋಪಾಲೈರ್ಮಹತ್ಯಾ ಪೂಜಯಾರ್ಚಿತಃ । ಕೃಷ್ಣರಾಮೋಗ್ರಸೇನಾದ್ಯೈರ್ನ್ಯವಸದ್ಬಂಧುವತ್ಸಲಃ ॥ 18 ॥

ವಸುದೇವೋಽಂಜಸೋತ್ತೀರ್ಯ ಮನೋರಥಮಹಾರ್ಣವಮ್ ।
ಸುಹೃದ್ವೃತಃ ಪ್ರೀತಮನಾ ಇದಮಾಹ ಕರೇ ಸ್ಪೃಶನ್ ॥ 19 ॥

ವಸುದೇವ ಉವಾಚ

ಭ್ರಾತರೀಶಕೃತಃ ಪಾಶೋ ನೃಣಾಂ ಯಃ ಸ್ನೇಹಸಂಜ್ಞಿತಃ । ತಂ ದುಸ್ತ್ಯಜಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸುರಾಣಾಮಪಿ ಯೋಗಿನಾಮ್ ॥

ಅಸ್ಮಾಸ್ವಪ್ರತಿಕಲ್ಪೋಽಯಂ ಯತ್ಕೃತಂ ಜ್ಞಾನಸತ್ತಮೈಃ । ಮೈತ್ರ್ಯರ್ಪಿತಾಫಲಾ ವಾಪಿ ನ ನಿವರ್ತೇತ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ ॥ 21 ॥

ಪ್ರಾಗಕಲ್ಪಾಸ್ತು ಕುಶಲಂ ಭ್ರಾತರ್ವೋ ನಾಚರೇಮಹಿ । ಅಧುನಾ ಶ್ರೀಮದಾಂಧಾಕ್ಷಾ ನ ಪಶ್ಯಾಮ ಪುರಃ ಸತಃ ॥ 22 ॥

ಮಾ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀರಭೂತ್ಪುಂಸಃ ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾಮಸ್ಯ ಮಾನದ । ಸ್ವಜನಾನ್ ಭೃತ್ಯಬಂಧೂನ್ ವಾ ನ ಪಶ್ಯತಿ ಯಯಾಂಧದೃಕ್ ॥

ಏವಂ ಸೌಹೃದಶೈಥಿಲ್ಯಚಿತ್ತ ಆನಕದುಂದುಭಿಃ । ರುರೋದ ತತ್ಕೃತಾಂ ಮೈತ್ರೀಂ ಸ್ಮರನ್ನಶ್ರುವಿಲೋಚನಃ ॥ 24 ॥

ನಂದಸ್ತು ಸಖ್ಯುಃ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಗೋವಿಂದರಾಮಯೋಃ ।
ಅದ್ಯ ಶ್ವ ಇತಿ ಮಾಸಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ ಯದುಭಿರ್ಮಾನಿತೋಽವಸತ್ ॥ 25 ॥

ತತಃ ಕಾಮೈಃ ಪೂರ್ಯಮಾಣಃ ಸವ್ರಜಃ ಸಹಬಾಂಧವಃ । ಪರಾರ್ಘ್ಯಾಭರಣಕ್ಷೌಮನಾನಾನರ್ಘ್ಯಪರಿಚ್ಛದೈಃ ॥ 26 ॥

ವಸುದೇವೋಗ್ರಸೇನಾಭ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಬಲಾದಿಭಿಃ । ಆದಾಯ ಪಾರಿಬರ್ಹಂ ತಂ ಯಾಪಿತೋ ಯದುಭಿರ್ಯಯೌ ॥

ತದಾ ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ ಗೋಪಾಶ್ಚ ಗೋವಿಂದಚರಣಾಂಬುಜೇ । ಮನಃ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಪುನರ್ಹರ್ತುಮನೀಶಾ ಮಥುರಾಂ ಯಯುಃ ॥

ದ್ರೋಣೋ ಭೀಷ್ಮೋಽಂಗರಾಜಶ್ಚ ಬಾಹ್ಲೀಕವಿದುರಾದಯಃ । ಸಪುತ್ರೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಜಗ್ಮುಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ನಿಕೇತನಮ್ ॥

ಅನ್ಯೇ ಚ ಸರ್ವರಾಜಾನೋ ದೇವಯಾತ್ರಾರ್ಥಮಾಗತಾಃ ।

ಗತೇ ಮಾಸತ್ರಯೇ ಭೂಯಃ ಸ್ವಾನೇವ ವಿಷಯಾನ್ ಯಯುಃ ॥ 30 ॥

ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪೃಥಾ ಚ ನೃಪಸತ್ತಮಃ । ಅನುಜ್ಞಾತಾಃ ಕೇಶವೇನ ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದಭಾಷಿಣಃ ॥ 31 ॥

ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಜನೈಃ ಪರಿವಾರಿತಾಃ । ಬಂಧುಷು ಪ್ರತಿಯಾತೇಷು ವೃಷ್ಣಯಃ ಕೃಷ್ಣದೇವತಾಃ ॥ 32 ॥

ಪರಿವಾರ್ಯ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಯಯುರ್ದ್ವಾರವತೀಂ ಪುರೀಮ್ ॥ 33 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಅಥೈಕದಾತ್ಮಜೌ ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಕೃತಪಾದಾಭಿವಂದನೌ । ವಸುದೇವೋಽಭಿನಂದ್ಯಾಹ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚ್ಯುತೌ ॥ 1 ॥

ಮುನೀನಾಂ ವದತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುತ್ರಯೋರ್ಧಾಮಸೂಚಕಮ್ । ತದ್ವೀರ್ಯಜಾತವಿಶ್ರಂಭಃ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯಾಭ್ಯಭಾಷತ ॥ 2 ॥

ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಯೋಗಿನ್ ಸಂಕರ್ಷಣ ಸನಾತನ । ಜಾನೇ ವಾಮಸ್ಯ ಯತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೌ ಪರೌ ॥ 3 ॥

ಯತ್ರ ಯೇನ ಯತೋ ಯಸ್ಯ ಯಸ್ಮೈ ಯದ್ಯದ್ಯಥಾ ಯದಾ । ಸ್ಯಾದಿದಂ ಭಗವಾನ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೇಶ್ವರಃ ॥ 4 ॥

ಏತನ್ನಾನಾವಿಧಂ ವಿಶ್ವಮಾತ್ಮಸೃಷ್ಟಮಧೋಕ್ಷಜ । ಆತ್ಮನಾನುಪ್ರವಿಶ್ಯಾತ್ಮನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಜೀವೋ ಬಿಭರ್ಷ್ಯಜಃ ॥ 5 ॥

ಪ್ರಾಣಾದೀನಾಂ ವಿಶ್ವಸೃಜಾಂ ಶಕ್ತಯೋ ಯಾಃ ಪರಸ್ಯ ತಾಃ ।
ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಾದ್ ವೈ ಸಾದೃಶ್ಯಾದ್ ದ್ವಯೋಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಚ ಚೇಷ್ಟಿತಮ್ ॥ 6 ॥
ಕಾಂತಿಸ್ತೇಜಃ ಪ್ರಭಾ ಸತ್ತಾ ಚಂದ್ರಾಗ್ನ್ಯರ್ಕಸವಿದ್ಯುತಾಮ್ ।
ಯತ್ ಸ್ಥೈರ್ಯಂ ಭೂಭೃತಾಂ ಭೂಮೇರ್ವೃತ್ತಿರ್ಗಂಧೋಽರ್ಥತೋ ಭವಾನ್ ॥ 7 ॥

ತರ್ಪಣಂ ಪ್ರಾಣನಂ ಚಾಪಾಂ ದ್ರವತ್ವಂ ತಾಶ್ಚ ತದ್ರಸಃ । ಓಜಃ ಸಹೋ ಬಲಂ ಚೇಷ್ಟಾ ಗತಿರ್ವಾಯೋಸ್ತವೇಶ್ವರ ॥ 8 ॥

ದಿಶಾಂತ್ವಮವಕಾಶೋಽಸಿ ಶಬ್ದಸ್ತ್ವಂ ಸ್ಫೋಟ ಆಶ್ರಯಃ । ನಾದೋ ವರ್ಣಸ್ತ್ವಮೋಂಕಾರ ಆಕೃತೀನಾಂ ಪೃಥಕ್ಕೃತಿಃ ॥

ಇಂದ್ರಿಯಂ ತ್ವಿಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ತ್ವಂ ದೇವಾಶ್ಚ ತದನುಗ್ರಹಾಃ । ಅವಬೋಧೋ ಭವಾನ್ ಬುದ್ಧೇರ್ಜೀವಸ್ಯಾನುಸ್ಮೃತಿಃ ಸತೀ ॥

ಭೂತಾನಾಮಸಿ ಭೂತಾದಿರಿಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ತೈಜಸಮ್ । ವೈಕಾರಿಕಂ ವಿಕಲ್ಪಾನಾಂ ಪ್ರಧಾನಮನುಶಾಯಿನಾಮ್ ॥

ನಶ್ವರೇಷ್ವಿಹ ಭಾವೇಷು ತದಸಿ ತ್ವಮನಶ್ವರಃ । ಯಥಾ ದ್ರವ್ಯವಿಕಾರೇಷು ದ್ರವ್ಯಮಾತ್ರಂ ನಿರೂಪಿತಮ್ ॥ 12 ॥

ಸತ್ತ್ವಂ ರಜಸ್ತಮ ಇತಿ ಗುಣಾಸ್ತದ್ವೃತ್ತಯಶ್ಚ ಯಾಃ । ತ್ವಯ್ಯದ್ಧಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಪರೇ ಕಲ್ಪಿತಾ ಯೋಗಮಾಯಯಾ ॥ 13 ॥

ತಸ್ಮಾನ್ನ ಸಂತ್ಯಮೀ ಭಾವಾ ಯರ್ಹಿ ತ್ವಯ್ಯವಿಕಲ್ಪಿತಾಃ । ತ್ವಂ ಚಾಮೀಷು ವಿಕಾರೇಷು ಸನ್ ಸದಾವ್ಯಾವಹಾರಿಕಃ ॥ 14 ॥

ಗುಣಪ್ರವಾಹ ಏತಸ್ಮಿನ್ನಬುದ್ಧಾಸ್ತ್ವಖಿಲಾತ್ಮನಃ । ಗತಿಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಮಬೋಧೇನ ಸಂಸರಂತೀಹ ಕರ್ಮಭಿಃ ॥ 15 ॥

ಯದೃಚ್ಛಯಾನೃತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸುಕಲ್ಪಮಿಹ ದುರ್ಲಭಮ್ । ಸ್ವಾರ್ಥೇ ಪ್ರಮತ್ತಸ್ಯ ವಯೋ ಗತಂ ತ್ವನ್ಮಾಯಯೇಶ್ವರ ॥ 16 ॥

ಅಸಾವಹಂ ಮಮೈವೈತೇ ದೇಹೇ ವಾಸ್ಯಾನ್ವಯಾದಿಷು । ಸ್ನೇಹಪಾಶೈರ್ನಿಬಧ್ನಾತಿ ಭವಾನ್ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್ ॥ 17 ॥

ಯುವಾಂ ನ ನಃ ಸುತೌ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೇಶ್ವರೌ । ಭೂಭಾರದೈತ್ಯಕ್ಷಪಣೇ ಅವತೀರ್ಣೌ ತಥಾ ತ್ವಿಹ ॥ 18 ॥

ತತ್ತೇ ಗತೋಽಸ್ಮ್ಯರಣಮದ್ಯ ಪದಾರವಿಂದಮಾಪನ್ನಸಂಸೃತಿಭಯಾಪಹಮಾರ್ತಬಂಧೋ ।

ಏತಾವತಾಲಮಲಮಿಂದ್ರಿಯಲಾಲಸೇನ ಮರ್ತ್ಯಾತ್ಮದೃಕ್ ತ್ವಯಿ ಪರೇ ಯದಪತ್ಯಬುದ್ಧಿಃ ॥ 19 ॥

ಸೂತೀಗೃಹೇ ನನು ಜಗಾದ ಭವಾನಜೋ ನೌ ಸಂಜಜ್ಞ ಇತ್ಯನುಯುಗಂ ನಿಜಧರ್ಮಗುಪ್ತ್ಯೈ ।
ನಾನಾತನೂರ್ಗಗನವದ್ವಿದಧಜ್ಜಹಾಸಿ ಕೋ ವೇದ ಭೂಮ್ನ ಉರುಗಾಯವಿಭೂತಿಮಾಯಾಮ್ ॥ 20 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಆಕರ್ಣ್ಯೇತ್ಥಂ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಭಗವಾನ್ ಸಾತ್ವತರ್ಷಭಃ । ಪ್ರತ್ಯಾಹ ಪ್ರಶ್ರಯಾನಮ್ರಃ ಪ್ರಹಸನ್ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಯಾ ಗಿರಾ ॥ 21 ॥

ವಚೋ ವಃ ಸಮವೇತಾರ್ಥಂ ತಾತೈತದುಪಮನ್ಮಹೇ । ಯನ್ನಃ ಪುತ್ರಾನ್ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ತತ್ತ್ವಗ್ರಾಮ ಉದಾಹೃತಃ ॥ 22 ॥

ಅಹಂ ಯೂಯಮಸಾವಾರ್ಯ ಇಮೇ ಚ ದ್ವಾರಕೌಕಸಃ । ಸರ್ವೇಽಪ್ಯೇವ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಶ್ವಂ ಚ ಸಚರಾಚರಮ್ ॥

ಆತ್ಮಾ ಹ್ಯೇಕಃ ಸ್ವಯಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ನಿತ್ಯೋಽನ್ಯೋ ನಿರ್ಗುಣೋ ಗುಣೈಃ । ಆತ್ಮಸೃಷ್ಟೈಸ್ತತ್ಕೃತೇಷು ಭೂತೇಷು ಬಹುಧೇಯತೇ ॥

ಖಂ ವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಾಪೋ ಭೂಸ್ತತ್ಕೃತೇಷು ಯಥಾಶಯಮ್ ।
ಆವಿಸ್ತಿರೋಽಲ್ಪಭೂರ್ಯೇಕನಾನಾತ್ವಂ ಯಾತ್ಯಸಾವಪಿ ॥ 25 ॥

ಏವಂ ಭಗವತಾ ರಾಜನ್ ವಸುದೇವ ಉದಾಹೃತಮ್ । ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿನಷ್ಟನಾನಾಧೀಸ್ತೂಷ್ಣೀಂ ಪ್ರೀತಮನಾ ಅಭೂತ್ ॥ 26 ॥

ಅಥ ತತ್ರ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವಕೀ ಸರ್ವದೇವತಾ । ಶ್ರುತ್ವಾನೀತಂ ಗುರೋಃ ಪುತ್ರಮಾತ್ಮಜಾಭ್ಯಾಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ ॥ 27 ॥

ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ ಸಮಾಶ್ರಾವ್ಯ ಪುತ್ರಾನ್ ಕಂಸವಿಹಿಂಸಿತಾನ್ । ಸ್ಮರಂತೀ ಕೃಪಣಾ ಪ್ರಾಹ ವೈಕ್ಲವ್ಯಾದಶ್ರುಲೋಚನಾ ॥ 28 ॥

ದೇವಕ್ಯುವಾಚ

ರಾಮ ರಾಮಾಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮನ್ ಕೃಷ್ಣ ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರ । ವೇದಾಹಂ ವಾಂ ವಿಶ್ವಸೃಜಾಮೀಶ್ವರಾವಾದಿಪೂರುಷೌ ॥ 29 ॥

ಕಾಲವಿಧ್ವಸ್ತಸತ್ತ್ವಾನಾಂ ರಾಜ್ಞಾಮುಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವರ್ತಿನಾಮ್ ।
ಭೂಮೇರ್ಭಾರಾಯಮಾಣಾನಾಮವತೀರ್ಣೌ ಕ್ಷಯಾಯ ಮೇ ॥ 30 ॥

ಯಸ್ಯಾಂಶಾಂಶಾಂಶಭಾಗೇನ ವಿಶ್ವಸ್ಥಿತ್ಯುದಯೌ ಲಯಃ । ಭವಂತಿ ಕಿಲ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಂಸ್ತಂ ತ್ವಾದ್ಯಾಹಂ ಗತಿಂ ಗತಾ ॥ 31 ॥

ಚಿರಾನ್ಮೃತಸುತಾದಾನೇ ಗುರುಣಾ ಕಿಲ ಚೋದಿತೌ । ಆನಿನ್ಯಥುಃ ಪಿತೃಸ್ಥಾನಾದ್ಗುರವೇ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾಮ್ ॥ 32 ॥

ತಥಾ ಮೇ ಕುರುತಾಂ ಕಾಮಂ ಯುವಾಂ ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರೌ ।
ಭೋಜರಾಜಹತಾನ್ ಪುತ್ರಾನ್ ಕಾಮಯೇ ದ್ರಷ್ಟುಮಾಹೃತಾನ್ ॥ 33 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಂಚೋದಿತೌ ಮಾತ್ರಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣೌ ಕುರೂದ್ವಹ । ಸುತಲಂ ಸಂವಿವಿಶತುರ್ಯೋಗಮಾಯಾಮುಪಾಶ್ರಿತೌ ॥

ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾವುಪಲಭ್ಯ ದೈತ್ಯರಾಡ್ ವಿಶ್ವಾತ್ಮದೈವಂ ಸುತರಾಂ ತಥಾತ್ಮನಃ ।
ತದ್ದರ್ಶನಾಹ್ಲಾದಪರಿಪ್ಲುತಾಶಯಃ ಸದ್ಯಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ನನಾಮ ಸಾ33ನ್ವಯಃ ॥ 35 ॥

ತಯೋಃ ಸಮಾನೀಯ ವರಾಸನಂ ಮುದಾ ನಿವಿಷ್ಟಯೋಸ್ತತ್ರ ಮಹಾತ್ಮನೋಸ್ತಯೋಃ ।
ದಧಾರ ಪಾದಾವವನಿಜ್ಯ ತಜ್ಜಲಂ ಸಂವೃದ ಆಬ್ರಹ್ಮ ಪುನದ್ಯದಂಬುಭಿಃ ॥ 36 ॥

ಸಮರ್ಹಯಾಮಾಸ ಮಹಾವಿಭೂತಿಭಿರ್ಮಹಾರ್ಹವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾನುಲೇಪನೈಃ ।
ಸ್ರಗ್ಧೂಪದೀಪಾಮೃತಭಕ್ಷಣಾದಿಭಿಃ ಸ್ವಗೋತ್ರವಿತ್ತಾತ್ಮಸಮರ್ಪಣೇನ ಚ ॥ 37 ॥

ಸ ಇಂದ್ರಸೇನೋ ಭಗವತ್ಪದಾಂಬುಜಂ ಭ್ರಮನ್ ಮುಹುಃ ಪ್ರೇಮವಿಭಿನ್ನಯಾ ಧಿಯಾ ।
ಬಭಾಷ ಹಾನಂದಜಲಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟರೋಮಾ ನೃಪಗದ್ಗದಾಕ್ಷರಮ್ ॥ 38 ॥

ಬಲಿರುವಾಚ

ನಮೋಽನಂತಾಯ ಮಹತೇ ನಮಃ ಕೃಷ್ಣಾಯ ವೇಧಸೇ । ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗವಿತಾನಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ॥ 39 ॥
ದರ್ಶನಂ ವಾಂ ಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ದುಷ್ಪ್ರಾಪಮತಿದುರ್ಲಭಮ್ । ರಜಸ್ತಮಃಸ್ವಭಾವಾನಾಂ ಯನ್ನಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಯದೃಚ್ಛಯಾ ॥
ದೈತ್ಯದಾನವಗಂಧರ್ವಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರಾದಯಃ । ಯಕ್ಷರಕ್ಷಃಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಭೂತಪ್ರಮಥನಾಯಕಾಃ ॥ 41 ॥
ವಿಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಧಾಮ್ನ್ಯದ್ಧಾ ತ್ವಯಿ ಶಾಸ್ತ್ರಶರೀರಿಣಿ । ನಿತ್ಯಂ ನಿಬದ್ಧವೈರಾಸ್ತೇ ವಯಂ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ತಾದೃಶಾಃ ॥ 42 ॥
ಕೇಚನೋದ್ಬದ್ಧವೈರೇಣ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಕೇಚನ ಕಾಮತಃ । ನ ತಥಾ ಸತ್ತ್ವಸಂರಬ್ಧಾಃ ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಾಃ ಸುರಾದಯಃ ॥ 43 ॥
ಇದಮಿತ್ಥಮಿತಿ ಪ್ರಾಯಸ್ತವ ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರ । ನ ವಿದಂತ್ಯಪಿ ಯೋಗೇಶಾ ಯೋಗಮಾಯಾಂ ಕುತೋ ವಯಮ್ ॥

ತನ್ನಃ ಪ್ರಸೀದನಿರಪೇಕ್ಷವಿಮೃಗ್ಯಯುಷ್ಮತ್ಪಾದಾರವಿಂದಧಿಷಣಃ ಸ್ವಗೃಹಾಂಧಕೂಪಾತ್ ।
ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ವಿಶ್ವಶರಣಾಂಘ್ರ್ಯುಪಲಬ್ಧವೃತ್ತಿಃ ಶಾಂತೋ ಯಥೈಕ ಉತ ಸರ್ವಸಖೈಶ್ಚರಾಮಿ ॥ 45 ॥

ಶಾಧ್ಯಸ್ಮಾನೀಶಿತವ್ಯೇಶ ನಿಷ್ಪಾಪಾನ್ ಕುರು ನಃ ಪ್ರಭೋ । ಪುಮಾನ್ ಯಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾ ತಿಷ್ಠಂಶ್ಚೋದನಾಯಾ ವಿಮುಚ್ಯತೇ ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಆಸನ್ ಮರೀಚೇಃ ಷಟ್ಪುತ್ರಾ ಊರ್ಣಾಯಾಂ ಪ್ರಥಮೇಽಂತರೇ ।
ದೇವಲಂ ಜಹಸುರ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸುತಾನ್ ಶಪಿತುಮುದ್ಯತಮ್ ॥ 47 ॥

ತೇನಾಸುರೀಮಗುರ್ಯೋನಿಮಮುನಾವದ್ಯಕರ್ಮಣಾ । ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪೋಃ ಶಾಪಾತ್ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಯೋಗಮಾಯಯಾ ॥
ದೇವಕ್ಯಾ ಜಠರೇ ಜಾತಾ ರಾಜನ್ ಕಂಸವಿಹಿಂಸಿತಾಃ । ಸಾ ತಾನ್ ಶೋಚತ್ಯಾತ್ಮಜಾನ್ ಸ್ವಾಂಸ್ತ ಇಮೇಽಧ್ಯಾಸತೇಽಂತಿಕೇ ॥
ಇತ ಏತಾನ್ ಪ್ರಣೇಷ್ಯಾಮೋ ಮಾತೃಶೋಕಾಪನುತ್ತಯೇ । ತತಃ ಶಾಪವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಾ ಲೋಕಂ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ವಿಜ್ವರಾಃ ॥
ಸ್ಮರೋದ್ಗೀಥಃ ಪರಿಷ್ವಂಗಃ ಪತಂಗಃ ಕ್ಷುದ್ರಭೃತ್ ಘೃಣೀ । ಷಡಿಮೇ ಮತ್ಪ್ರಸಾದೇನ ಪುನರ್ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಮದ್ಗತಿಮ್ ॥ 51 ॥
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಾನ್ ಸಮಾದಾಯ ಇಂದ್ರಸೇನೇನ ಪೂಜಿತೌ । ಪುನರ್ದ್ವಾರವತೀಮೇತ್ಯ ಮಾತುಃ ಪುತ್ರಾನಯಚ್ಛತಾಮ್ ॥
ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಾಲಕಾನ್ ದೇವೀ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಸ್ನುತಸ್ತನೀ । ಪರಿಷ್ವಜ್ಯಾಂಕಮಾರೋಪ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯಜಿಘ್ರದಭೀಕ್ಷ್ಣಶಃ ॥
ಅಪಾಯಯತ್ ಸ್ತನಂ ಪ್ರೀತಾ ಸುತಸ್ಪರ್ಶಪರಿಸ್ರುತಮ್ । ಮೋಹಿತಾ ಮಾಯಯಾ ವಿಷ್ಣೋರ್ಯಯಾ ಸೃಷ್ಟಿಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ ॥
ಪೀತ್ವಾಮೃತಂ ಪಯಸ್ತಸ್ಯಾ ಪೀತಶೇಷಂ ಗದಾಭೃತಃ । ನಾರಾಯಣಾಂಗಸಂಸ್ಪರ್ಶಪ್ರತಿಲಬ್ಧಾತ್ಮದರ್ಶನಾಃ ॥ 55 ॥
ತೇ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಗೋವಿಂದಂ ದೇವಕೀಂ ಪಿತರಂ ಬಲಮ್ । ಮಿಷತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಯಯುರ್ಧಾಮ ವಿಹಾಯಸಾ ॥
ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಕೀ ದೇವೀ ಮೃತಾಗಮನನಿರ್ಗಮಮ್ । ಮೇನೇ ಸುವಿಸ್ಮಿತಾ ಮಾಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಸಂಸೂಚಿತಾಂ ನೃಪ ॥
ಏವಂವಿಧಾನ್ಯದ್ಭುತಾನಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ । ವೀರ್ಯಾಣ್ಯನಂತವೀರ್ಯಸ್ಯ ಸಂತ್ಯನಂತಾನಿ ಭಾರತ ॥ 58 ॥

ಸೂತ ಉವಾಚ

ಯ ಇದಮನುಶೃಣೋತಿ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಾ ಮುರಾರೇಶ್ಚರಿತಮಮೃತಕೀರ್ತೇರ್ವರ್ಣಿತಂ ವ್ಯಾಸಪುತ್ರೈಃ ।
ಜಗದಘಭಿದಲಂ ತದ್ಭಕ್ತಸತ್ಕರ್ಣಪೂರಂ ಭಗವತಿ ಕೃತಚಿತ್ತೋ ಯಾತಿ ತತ್ ಕ್ಷೇಮಧಾಮ ॥ 59 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಜೋವಾಚ

ಸರ್ವಾಸಾಂ ಮಹಿಷೀಣಾಂ ತು ಗೋವಿಂದಾಸಕ್ತಚೇತಸಾಮ್ । ಮಯ್ಯೇವ ಪ್ರೇಮವಾನ್ ವಿಷ್ಣುರಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತಚೇತಸಾಮ್ ॥

ಸಮಃ ಸರ್ವಾಸು ವಾ ಕೃಷ್ಣ ಏಕಸ್ಯಾಂ ಪ್ರೇಮವಾನುತ । ತನ್ಮೇ ತ್ವಂ ಶಂಸ ತಚ್ಛ್ರೋತುಂ ರತಿರಸ್ತಿ ಮಮ ಪ್ರಭೋ ॥ 2 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಮಹಿಷೀಣಾಂ ತು ಸರ್ವಾಸಾಂ ಪ್ರಥಮಾ ಭೀಷ್ಮನಂದನಾ । ಪ್ರೇಮವಾನಧಿಕಂ ತಸ್ಯಾಮಿತಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿರೂರ್ಜಿತಾ ॥ 3 ॥

ಕದಾಚಿತ್ ಪ್ರೇಮಕಲಹಃ ಕೇಶವೇನ ತಯಾ ಸಮಮ್ । ಕೃತಸ್ತಚ್ಛೃಣು ಕೌರವ್ಯ ಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯೇನ ಕಥಯಾಮಿ ತೇ ॥ 4 ॥

ಕರ್ಹಿಚಿತ್ಸುಖಮಾಸೀನಂ ಸ್ವತಲ್ಪಸ್ಥಂ ಜಗದ್ಗುರುಮ್ । ಪತಿಂ ಪರ್ಯಚರದ್ಭೈಷ್ಮೀ ವ್ಯಜನೇನ ಸಖೀಜನೈಃ ॥ 5 ॥

ಯ ಏತಲ್ಲೀಲಯಾ ವಿಶ್ವಂ ಸೃಜತ್ಯತ್ತ್ಯವತೀಶ್ವರಃ । ಸ ಹಿ ಜಾತಃ ಸ್ವಸೇತೂನಾಂ ಗೋಪೀಥಾಯ ಯದುಷ್ವಜಃ ॥ 6 ॥

ತಸ್ಮಿನ್ನಂತರ್ಗೃಹೇ ಭ್ರಾಜನ್ಮುಕ್ತಾದಾಮವಿಲಂಬಿನಾ । ವಿರಾಜಿತೇ ವಿತಾನೇನ ದೀಪೈರ್ಮಣಿಮಯೈರಪಿ ॥ 7 ॥

ಮಲ್ಲಿಕಾದಾಮಭಿರ್ದಿವ್ಯೈರ್ದ್ವಿರೇಫಕುಲನಾದಿತೈಃ । ಜಾಲರಂಧ್ರಪ್ರವಿಷ್ಟೈಶ್ಚ ಗೋಭಿಶ್ಚಂದ್ರಮಸೋಽಮಲೈಃ ॥ 8 ॥

ಪಾರಿಜಾತವನಾಮೋದವಾಯುನೋದ್ಯಾನಶಾಲಿನಾ । ಧೂಪೈರಾಗರವೈ ರಾಜನ್ ಜಾಲರಂಧ್ರವಿನಿರ್ಗತೈಃ ॥ 9 ॥

ಪಯಃಫೇನನಿಭೇ ಶುಭ್ರೇ ಪರ್ಯಂಕೇ ಕಶಿಪೂತ್ತಮೇ । ಉಪತಸ್ಥೇ ಸುಖಾಸೀನಂ ಜಗತಾಮೀಶ್ವರಂ ಪತಿಮ್ ॥ 10 ॥

ಬಾಲವ್ಯಜನಮಾದಾಯ ರತ್ನದಂಡಂ ಸಖೀಕರಾತ್ । ತೇನ ವೀಜಯತೀ ದೇವೀ ಉಪಾಸಾಂಚಕ್ರ ಈಶ್ವರಮ್ ॥ 11 ॥

ಸೋಪಾಚ್ಯುತಂ ಕ್ವಣಯತೀ ಮಣಿನೂಪುರಾಭ್ಯಾಂ ರೇಜೇಽಂಗುಲೀಯವಲಯವ್ಯಜನಾಗ್ರಹಸ್ತಾ ।
ವಸ್ತ್ರಾಂತಗೂಢಕುಚಕುಂಕುಮಶೋಣಹಾರಭಾಸಾ ನಿತಂಬಧೃತಯಾ ಚ ಪರಾರ್ಧ್ಯಕಾಂಚ್ಯಾ ॥ 12 ॥

ತಾಂ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಶ್ರಿಯಮನನ್ಯಗತಿಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಯಾ ಲೀಲಯಾ ಧೃತತನೋರನುರೂಪರೂಪಾ ।
ಪ್ರೀತಃ ಸ್ಮಯನ್ನಲಕಕುಂಡಲನಿಷ್ಕಕಂಠವಕ್ತ್ರೋಲ್ಲಸತ್ಸ್ಮಿತಸುಧಾಂ ಹರಿರಾಬಭಾಷೇ ॥ 13 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ರಾಜಪುತ್ರೀಪ್ಸಿತಾ ಭೂಪೈರ್ಲೋಕಪಾಲವಿಭೂತಿಭಿಃ । ಮಹಾನುಭಾವೈಃ ಶ್ರೀಮದ್ಭೀ ರೂಪೌದಾರ್ಯಬಲೋರ್ಜಿತೈಃ ॥

ತಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ತಾನರ್ಥಿನೋ ಹಿತ್ವಾ ಚೈದ್ಯಾದೀನ್ ಸ್ಮರದುರ್ಮದಾನ್ ।
ದತ್ತಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸ್ವಪಿತ್ರಾ ಚ ಕಸ್ಮಾದ್ದೇವವೃಷೋಽಪಮಾನ್ ॥ 15 ॥

ರಾಜಭ್ಯೋ ಬಿಭ್ಯತಃ ಸುಭ್ರು ಸಮುದ್ರಂ ಶರಣಂ ಗತಾನ್ । ಬಲವದ್ಭಿಃ ಕೃತದ್ವೇಷಾನ್ ಪ್ರಾಯಸ್ತ್ಯಕ್ತನೃಪಾಸನಾನ್ ॥ 16 ॥

ಅಸ್ಪಷ್ಟವರ್ತ್ಮನಾಂ ಪುಂಸಾಮಲೋಕಪಥಮೀಯುಷಾಮ್ । ಆಸ್ಥಿತಾಃ ಪದವೀಂ ಸುಭ್ರು ಪ್ರಾಯಃ ಸೀದಂತಿ ಯೋಷಿತಃ ॥

ನಿಷ್ಕಿಂಚನಾ ವಯಂ ಶಶ್ವನ್ನಿಷ್ಕಿಂಚನಜನಪ್ರಿಯಾಃ । ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಯೇಣ ನೋಹ್ಯಾಢ್ಯಾ ನ ಭಜಂತಿ ಸುಮಧ್ಯಮೇ ॥ 18 ॥

ಯಯೋರಾತ್ಮಸಮಂ ವಿತ್ತಂ ಜನ್ಮೈಶ್ವರ್ಯಾಕೃತಿರ್ಭವಃ ।
ತಯೋರ್ವಿವಾಹೋ ಮೈತ್ರೀ ಚ ನೋತ್ತಮಾಧಮಯೋಃ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ 19 ॥

ವೈದರ್ಭ್ಯೇತದವಿಜ್ಞಾಯ ತ್ವಯಾಽದೀರ್ಘಸಮೀಕ್ಷಯಾ । ವೃತಾ ವಯಂ ಗುಣೈರ್ಹೀನಾ ಭಿಕ್ಷುಭಿಃ ಶ್ಲಾಘಿತಾ ಮುಧಾ ॥

ಅಥಾತ್ಮನೋಽನುರೂಪಂ ವೈ ಭಜಸ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಮ್ । ಯೇನ ತ್ವಮಾಶಿಷಃ ಸತ್ಯಾ ಇಹಾಮುತ್ರ ಚ ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ ॥ 21 ॥

ಚೈದ್ಯಶಾಲ್ವಜರಾಸಂಧದಂತವಕ್ತ್ರಾದಯೋ ನೃಪಾಃ । ದ್ವಿಷಂತಿ ಮಾಂ ವರಾರೋಹೇ ರುಕ್ಮೀ ಚಾಪಿ ತವಾಗ್ರಜಃ ॥ 22 ॥

ತೇಷಾಂ ವೀರ್ಯಮದಾಂಧಾನಾಂ ದೃಪ್ತಾನಾಂ ಸ್ಮಯನುತ್ತಯೇ ।
ಆನೀತಾಸಿ ಮಯಾ ಹ್ಯದ್ಧಾ ತೇಜೋಽಪಹರತಾಽಸತಾಮ್ ॥ 23 ॥

ಉದಾಸೀನಾ ವಯಂ ನೂನಂ ನ ಸ್ತ್ರ್ಯಪತ್ಯಾರ್ಥಕಾಮುಕಾಃ । ಆತ್ಮಲಬ್ಧ್ಯಾ ಸ್ಮಹೇ ಪೂರ್ಣಾ ನೇಹಾತ್ಮಸದೃಶಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ ॥

ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನಾತ್ಮಾನಂ ವಲ್ಲಭಾಮಿವ । ಮನ್ಯಮಾನಾಮವಿಶ್ಲೇಷಾತ್ತದ್ದರ್ಪಘ್ನ ಉಪಾರಮತ್ ॥ 25 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತಿ ತ್ರಿಲೋಕೇಶಪತೇಸ್ತದಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯಸ್ಯ ದೇವ್ಯಶ್ರುತಪೂರ್ವಮಪ್ರಿಯಮ್ ।
ಆಶ್ರುತ್ಯ ಭೀತಾ ಹೃದಿ ಜಾತವೇಪಥುಶ್ಚಿಂತಾಂ ದುರಂತಾಂ ರುದತೀ ಜಗಾಮ ಹ ॥ 26 ॥
ಪದಾ ಸುಜಾತೇನ ನಖಾರುಣಶ್ರಿಯಾ ಭುವಂ ಲಿಖಂತ್ಯಶ್ರುಭಿರಂಜನಾಸಿತೈಃ ।
ಆಸಿಂಚತೀ ಕುಂಕುಮರೂಷಿತೌ ಸ್ತನೌ ತಸ್ಥಾವಧೋಮುಖ್ಯತಿದುಃಖರುದ್ಧವಾಕ್ ॥ 27 ॥
ತಸ್ಯಾಃ ಸುದುಃಖಭಯಶೋಕವಿನಷ್ಟಬುದ್ಧೇರ್ಹಸ್ತಾಚ್ಛ್ಲಥದ್ವಲಯತೋ ವ್ಯಜನಂ ಪಪಾತ ।
ದೇಹಶ್ಚ ವಿಕ್ಲವಧಿಯಃ ಸಹಸೈವ ಬಿಭ್ಯದ್ರಂಭೇವ ವಾತವಿಹತಾ ಪ್ರವಿಕೀರ್ಯ ಕೇಶಾನ್ ॥ 28 ॥

ತದ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರಿಯಾಯಾಃ ಪ್ರೇಮಬಂಧನಮ್ ।
ಹಾಸ್ಯಪ್ರೌಢಿಮಜಾನಂತ್ಯಾಃ ಕರುಣಃ ಸೋಽನ್ವಕಂಪತ ॥ 29 ॥

ಪರ್ಯಂಕಾದವರುಹ್ಯಾಶು ತಾಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ಚತುರ್ಭುಜಃ । ಕೇಶಾನ್ ಸಮೂಹ್ಯ ತದ್ವಕ್ತ್ರಂ ಪ್ರಾಮೃಜತ್ಪದ್ಮಪಾಣಿನಾ ॥ 30 ॥

ಪ್ರಮೃಜ್ಯಾಶ್ರುಕಲೇ ನೇತ್ರೇ ಸ್ತನೌ ಚೋಪಹತೌ ಶುಚಾ । ಆಶ್ಲಿಷ್ಯ ಬಾಹುನಾ ರಾಜನ್ನನನ್ಯವಿಷಯಾಂ ಸತೀಮ್ ॥ 31 ॥

ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ಸಾಂತ್ವಜ್ಞಃ ಕೃಪಯಾ ಕೃಪಣಾಂ ಪ್ರಭುಃ । ಹಾಸ್ಯಪ್ರೌಢೇರ್ಭ್ರಮಚ್ಚಿತ್ತಾಮತದರ್ಹಾಂ ಸತಾಂ ಗತಿಃ ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಮಾ ಮಾ ವೈದರ್ಭ್ಯಸೂಯೇಥಾ ಜಾನೇ ತ್ವಾಂ ಮತ್ಪರಾಯಣಾಮ್ । ತ್ವದ್ವಚಃ ಶ್ರೋತುಕಾಮೇನ ಕ್ಷ್ವೇಲ್ಯಾಚರಿತಮಂಗನೇ ॥

ಮುಖಂ ಚ ಪ್ರೇಮಸಂರಂಭಸ್ಫುರಿತಾಧರಮೀಕ್ಷಿತುಮ್ । ಕಟಾಕ್ಷೇಣಾರುಣಾಪಾಂಗಸುಂದರಭ್ರುಕುಟೀತಟಮ್ ॥ 34 ॥

ಅಯಂ ಹಿ ಪರಮೋ ಲಾಭೋ ಗೃಹೇಷು ಗೃಹಮೇಧಿನಾಮ್ ।
ಯನ್ನರ್ಮೈರ್ನೀಯತೇ ಯಾಮಃ ಪ್ರಿಯಯಾ ಭೀರುಭಾಷಿಣಿ ॥ 35 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸೈವಂ ಭಗವತಾ ರಾಜನ್ ವೈದರ್ಭೀ ಪರಿಸಾಂತ್ವಿತಾ । ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಾಂ ಪರಿಹಾಸೋಕ್ತಿಂ ಪ್ರಿಯತ್ಯಾಗಭಯಂ ಜಹೌ ॥ 36 ॥

ಬಭಾಷೇ ಋಷಭಂ ಪುಂಸಾಮೀಕ್ಷತೀ ಭಗವನ್ಮುಖಮ್ । ಸವ್ರೀಡಹಾಸರುಚಿರಸ್ನಿಗ್ಧಾಪಾಂಗೇನ ಭಾರತ ॥ 37 ॥

ರುಕ್ಮಿಣ್ಯುವಾಚ

ನನ್ವೇತದೇವಮರವಿಂದವಿಲೋಚನಾಹ ಯದ್ವೈಭವಾನ್ನ ಭವತಃ ಸದೃಶೋ ವಿಭೂಮ್ನಃ ।
ಕ್ವ ಸ್ವೇ ಮಹಿಮ್ನ್ಯಭಿರತೋ ಭಗವಾಂಸ್ತ್ರ್ಯಧೀಶಃ ಕ್ವಾಹಂ ಗುಣಪ್ರಕೃತಿರನ್ಯಗೃಹೀತಪಾದಾ ॥ 38 ॥

ಸತ್ಯಂ ಭಯಾದಿವ ಗುಣೇಭ್ಯ ಉರುಕ್ರಮಾಂತಃ ಶೇತೇ ಸಮುದ್ರ ಉಪಲಂಭನಮಾತ್ರ ಆತ್ಮಾ ।
ಯೋ ನಿತ್ಯಕೇಂದ್ರಿಯಗುಣ್ಯೈಃ ಕೃತವಿಗ್ರಹಸ್ತ್ವಂ ತ್ವತ್ಸೇವಯಾ ನೃಪಪದಂ ವಿಧುತಂ ತಮೋಽಂಧಮ್ ॥ 39 ॥

ತ್ವತ್ಪಾದಪದ್ಮಮಕರಂದಜುಷಾಂ ಮುನೀನಾಂ ವರ್ತ್ಮ ಸ್ಫುಟಂ ನೃಪಶುಭಿರ್ನನು ದುರ್ವಿಭಾವ್ಯಮ್ ।
ಯಸ್ಮಾದಲೌಕಿಕಮಿವೇಹಿತಮೀಶ್ವರಸ್ಯ ಭೂಮಂಸ್ತವೇಹಿತಮಥೋ ಅನು ಮೇ ಭವಂತಿ ॥ 40 ॥

ನಿಷ್ಕಿಂಚನೋ ನನು ಭವಾನ್ನ ಯತೋಽಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿದ್ಯಸ್ಮೈ ಬಲಿಂ ಬಲಿಭುಜೋಽಪ್ಯಹರಂತ್ಯಜಾದ್ಯಾಃ ।
ನತ್ವಾ ವಿದಂತ್ಯಸುತೃಪೋಽಂತಿಕಮಾಢ್ಯತಾಂಧಾಃ ಪ್ರೇಷ್ಠಃ ಸತಾಂ ಬಲಿಭುಜಾಮಪಿ ಯೋಽಂತರಾಸ್ಸೇ ॥ 41 ॥

ತ್ವಂ ವೈ ಸಮಸ್ತಪುರುಷಾರ್ಥಮಯಃ ಫಲಾತ್ಮಾ ಯದ್ವಾಂಛಯಾ ಸುಮತಯೋ ವಿಸೃಜಂತಿ ಕೃತ್ಸ್ನಮ್ ।
ತೇಷಾಂ ವಿಭೋ ಸಮುದಿತೋ ಭವತಃ ಪ್ರಸಾದಸ್ತ್ವಯ್ಯಾಂ ಚ ಯಶ್ಚರತಯೋಃ ಸುಖದುಃಖಿನೋರ್ನ ॥ 42 ॥

ತ್ವಂ ನ್ಯಸ್ತದಂಡ ಮುನಿಭಿರ್ಗದಿತಾನುಭಾವ ಆತ್ಮಾತ್ಮದಶ್ಚ ಜಗತಾಮಿತಿ ಮೇ ವೃತೋಽಸಿ ।
ಮುಕ್ತ್ವಾ ಭವದ್ಭ್ರವದುದೀರಿತಕಾಲಗಂಧಧ್ವಸ್ತಾಶಿಷೋಽಬ್ಜಭವನಾಕಪತೀನ್ ಕುತೋಽನ್ಯಾನ್ ॥ 43 ॥

ಸತ್ಯಂ ವಚಸ್ತವ ಗದಾಗ್ರಜ ಯಶ್ಚ ಭೂಪಾನ್ ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಶಾರ್ಙ್ಗನಿನದೇನ ಜಹರ್ಥ ಮಾಂ ತ್ವಮ್ ।
ಸಿಂಹೋ ಯಥಾ ಸ್ವಬಲಿಮೀಶಪಶುಂ ಸ್ವಭಾಗಂ ತೇಭ್ಯೋ ಭಯಾದ್ಯದುದಧಿಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪನ್ನಃ ॥ 44 ॥

ಯದ್ವಾಂಛಯಾ ನೃಪಶಿಖಾಮಣಯೋಽಂಗ ವೈನ್ಯ ಜಾಯಂತ ನಾಹುಷಗದಾದಯ ಐಕಪತ್ಯಮ್ ।
ರಾಜ್ಯಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ವಿವಿಶುರ್ವನಮಂಬುಜಾಕ್ಷ ಸೀದಂತಿ ನಾನುಪದವತಿಂ ಇಹಾಸ್ಥಿತಾಃ ಕಿಮ್ ॥ 45 ॥

ಕಾ ಸ್ತ್ರೀ ವೃಣೀತ ತವ ಪಾದಸರೋಜಗಂಧಮಾಘ್ರಾಯ ಸನ್ಮುಖರಿತಂ ಜನತಾಪವರ್ಗಮ್ ।
ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಲಯಂ ತ್ವವಿಗಣಯ್ಯ ಗುಣಾಲಯಾಢ್ಯಂ ಮರ್ತ್ಯಾಶಿಷೋರುಭಯಮರ್ಥವಿವಿಕ್ತದೃಷ್ಟಿಃ ॥ 46 ॥

ತಂ ತ್ವಾನುರೂಪಮಭಜಂ ಜಗತಾಮಧೀಶಮಾತ್ಮಾನಮತ್ರ ಚ ಪರತ್ರ ಚ ಕಾಮರೂಪಮ್ ।
ಸ್ಯಾನ್ಮೇ ತವಾಂಘ್ರಿಶರಣಂ ಶ್ರುತಿಭಿರ್ಭ್ರಮತ್ಯಾ ಯೋ ವೈ ಭಜಂತಿ ಉತ ಯಾಂತ್ಯನೃತಾಪವರ್ಗಮ್ ॥ 47 ॥

ಕಸ್ಯಾಃ ಸ್ಯುರಚ್ಯುತ ನೃಪಾ ಭವತೋಪದಿಷ್ಟಾಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಗೃಹೇಷು ಖರಗೋಽಶ್ವಬಿಡಾಲಭೃತ್ಯಾಃ ।
ಯತ್ಕರ್ಣಮೂಲಮರಿಕರ್ಶನ ನೋಪಯಾಯಾದ್ಯುಷ್ಮತ್ಕಥಾಮೃಡವಿರಿಂಚಸಭಾ ಸುಗೀತಾ ॥ 48 ॥

ತ್ವಕ್‌ಶ್ಮಶ್ರುರೋಮನಖಕೇಶಪಿನದ್ಧಮಂತರ್ಮಾಂಸಾಸ್ಥಿರಕ್ತಕೃಮಿವಿಡ್ಬರಿತಾಂತ್ರವೀತಮ್ ।
ಜೀವಚ್ಛವಂ ಭಜತಿ ಕಾಮಮತಿರ್ವಿಮೂಢಾ ಯಾ ತೇ ಪದಾಬ್ಜಮಕರಂದಮಜಿಘ್ರತೀ ಸ್ತ್ರೀ ॥ 49 ॥

ಅಸ್ತ್ವಂಬುಜಾಕ್ಷ ಮಮ ತೇ ಚರಣಾನುರಾಗ ಆತ್ಮನ್ ರತಸ್ಯ ಮಯಿ ಚಾನತಿರಿಕ್ತದೃಷ್ಟೇಃ ।
ಯರ್ಹ್ಯಸ್ಯ ವೃದ್ಧಯ ಉಪಾತ್ತರಜೋತಿಮಾತ್ರೋ ಮಾಮೀಕ್ಷಸೇ ತದುಹ ನಃ ಪರಮಾನುಕಂಪಾ ॥ 50 ॥

ನೈವಾಲೀಕಂ ಭರತ್ಯೇವ ವಚಸ್ತೇ ಮಧುಸೂದನ । ಅಂಬಾಯಾ ಇವ ಹಿ ಪ್ರಾಯಃ ಕನ್ಯಾ ವಾದರತಿಃ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ 51 ॥
ಮುಗ್ಧಾಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಪುಂಶ್ಚಲ್ಯಾ ಮನೋಽಭ್ಯೇತಿ ನವಂನವಮ್ । ಬುಧೋ ಸತೀಂ ನ ಬಿಭೃಯಾತ್ತಾಂ ಬಿಭ್ರದುಭಯಚ್ಯುತಃ ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಸಾಧ್ವೇತಚ್ಛ್ರೋತುಕಾಮೈಸ್ತ್ವಂ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಪ್ರಲಂಭಿತಾ । ಮಯೋದಿತಂ ಯದನ್ವರ್ಥಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ಸತ್ಯಮೇವ ಹಿ ॥ 53 ॥

ಯಂ ಯಂ ಕಾಮಯಸೇ ಕಾಮಂ ಮಯಿ ಕಾಮಯ ಕಾಮಿನಿ । ಸಂತಿ ಹ್ಯೇಕಾಂತಭಕ್ತಾಯಾಸ್ತವ ಕಲ್ಯಾಣಿ ನಿತ್ಯದಾ ॥ 54 ॥

ಉಪಲಬ್ಧಂ ಪತಿಪ್ರೇಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಂ ಚ ತೇಽನಘೇ । ಯದ್ವಾಕ್ಯೈಶ್ಚಾಲ್ಯಮಾನಾಯಾ ನ ಧೀರ್ಮಯ್ಯಪಕರ್ಷಿತಾ ॥

ಯೇ ಮಾಂ ಭಜಂತಿ ದಾಂಪತ್ಯೇ ತಪಸಾ ವ್ರತಚರ್ಯಯಾ ।
ಕಾಮಾತ್ಮಾನೋಽಪವರ್ಗೇಶಂ ಮೋಹಿತಾ ಮಮ ಮಾಯಯಾ ॥ 56 ॥

ಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಾನಿನ್ಯಪವರ್ಗಸಂಪದಂ ವಾಂಛಂತಿ ಯೇ ಸಂಪದ ಏವ ತತ್ಪತಿಮ್ ।
ತೇ ಮಂದಭಾಗ್ಯಾ ನಿರಯೇಽಪಿ ಯೇ ನೃಣಾಂ ಮಾತ್ರಾತ್ಮಕತ್ವಾನ್ನಿರಯೇ ಸುಸಂಗಮಃ ॥ 57 ॥

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಗೃಹೇಶ್ವರ್ಯಸಕೃನ್ಮಯಿ ತ್ವಯಾ ಕೃತಾನುವೃತ್ತಿರ್ಭವಮೋಚನೀ ಖಲೈಃ ।
ಸುದುಷ್ಕರಾಸೌ ಸುತರಾಂ ದುರಾಶಿಷೋ ಹ್ಯಸುಂಭರಾಯಾ ನಿಕೃತಿಂಜುಷಃಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ 58 ॥

ನ ತ್ವಾದೃಶೀಂ ಪ್ರಣಯಿನೀಂ ಗೃಹಿಣೀಂ ಗೃಹೇಷು ಪಶ್ಯಾಮಿ ಮಾನಿನಿ ಯಯಾ ಸ್ವವಿವಾಹಕಾಲೇ ।
ಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ನೃಪಾನವಿಗಣಯ್ಯ ರಹೋಹರೋ ಮೇ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತೋ ದ್ವಿಜ ಉಪಶ್ರುತಸತ್ಕಥಸ್ಯ ॥ 59 ॥

ಭ್ರಾತುರ್ವಿರೂಪಕರಣಂ ಯುಧಿ ನಿರ್ಜಿತಸ್ಯ ಪ್ರೋದ್ವಾಹಪರ್ವಣಿ ಚ ತದ್ವಧಮಕ್ಷಗೋಷ್ಠ್ಯಾಮ್ ।
ದುಃಖಂ ಸಮುತ್ಥಮಸಹೋಽಸ್ಮದಯೋಗಭೀತ್ಯಾ ನೈವಾಬ್ರವೀಃ ಕಿಮಪಿ ತೇನ ವಯಂ ಜಿತಾಸ್ತೇ ॥ 60 ॥

ದೂತಸ್ತ್ವಯಾತ್ಮಲಭನೇ ಸುವಿವಿಕ್ತಮಂತ್ರಃ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತೋ ಮಯಿ ಚಿರಾಯತಿ ಶೂನ್ಯಮೇತತ್ ।
ಮತ್ವಾ ಜಿಹಾಸುರಿದಮಂಗಮನನ್ಯಯೋಗ್ಯಂ ತಿಷ್ಠೇತ ತತ್ತ್ವಯಿ ವಯಂ ಪ್ರತಿನಂದಯಾಮಃ ॥ 61 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸೌರತಸಂಲಾಪೈರ್ಭಗವಾನ್ ದೇವಕೀಸುತಃ । ಸ್ವರತೋ ರಮಯಾ ರೇಮೇ ನರಲೋಕಂ ವಿಡಂಬಯನ್ ॥ 62 ॥

ತಥಾಽನ್ಯಾಸಾಮಪಿ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಗೃಹೇಷು ಗೃಹವಾನಿವ ।
ಆಸ್ಥಿತೋ ಗೃಹಮೇಧೀಯಾನ್ ಧರ್ಮಾಂಲ್ಲೋಕಗುರುರ್ಜುಷನ್ ॥ 63 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಷಟ್‌ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏಕೈಕಶಸ್ತಾಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಪುತ್ರಾನ್ ದಶ ದಶಾಬಲಾಃ । ಅಜೀಜನನ್ನನವಮಾನ್ ಪಿತುಃ ಸರ್ವಾತ್ಮಸಂಪದಾ ॥ 1 ॥

ಗೃಹಾದನಪಗಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರ್ಯೋಽಚ್ಯುತಂ ಸ್ಥಿತಮ್ । ಆತ್ಮನೋಽಮಂಸತ ಪ್ರೇಷ್ಠಂ ನ ತತ್ತ್ವವಿದಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ 2 ॥

ಚಾರ್ವಬ್ಜಕೋಶವದನಾಯತಚಾರುನೇತ್ರಸಪ್ರೇಮಹಾಸರಸವೀಕ್ಷಿತವಲ್ಗುಜಲ್ಪೈಃ ।
ಸಮ್ಮೋಹಿತಾ ಭಗವತೋ ನ ಮನೋ ವಿಜೇತುಂ ಸ್ವೈರ್ವಿಭ್ರಮೈಃ ಸಮಶಕನ್ ವನಿತಾ ವಿಭೂಮ್ನಃ ॥ 3 ॥

ಸ್ಮಾಯಾವಲೋಕಲವದರ್ಶಿತಭಾವಹಾರಿಭ್ರೂಮಂಡಲಪ್ರಹಿತಸೌರತಮಂತ್ರಶೌಂಡೈಃ ।
ಪತ್ನ್ಯಸ್ತು ಷೋಡಶಸಹಸ್ರಮನಂಗಬಾಣೈರ್ಯಸ್ಯೇಂದ್ರಿಯಂ ವಿಮಥಿತುಂ ಕರಣೈರ್ನ ಶೇಕುಃ ॥ 4 ॥

ಯಾಃ ಸ್ವಪಿಪ್ಸಿತಂ ಸ್ವಭವನೇಷ್ವಧಿರೂಢಮುಚ್ಚೈರ್ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯೇಕಧಾಮಸರಸಪ್ಲುತವೀಕ್ಷಣೇನ ।
ಐಕ್ಷನ್ ಸತಾಮಪಿ ಪತಿಂ ಚ ಸತೀಃ ಕಟಾಕ್ಷೈಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಂತರೇಣ ನವಸಂಗಮಲಜ್ಜಯೈವ ॥ 5 ॥

ರಾಮಾಗೃಹೇ ವಿಹರತಃ ಪುರತಃ ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಬದ್ಧೇಕ್ಷಣಾಃ ಸ್ವದಯಿತಸ್ಯ ಮುದಾ ಹಸಂತ್ಯಃ ।
ಗಾತ್ರಾಂತರಾಣ್ಯಪಿ ದಧುರ್ನಿಜಪೂರುಷಸ್ಯ ಕ್ಲೇಶಾವಹಾನ್ಯಪಿ ತದಂಗಜಭಂಗಭೀತಾಃ ॥ 6 ॥

ತಾಸಾಂ ಯಾ ದಶಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪುರೋದಿತಾಃ ।

ಅಷ್ಟೌ ಮಹಿಷ್ಯಸ್ತತ್ಪುತ್ರಾನ್ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾದೀನ್ ಗೃಣೋತಿ ತಾನ್ ॥ 7 ॥

ಚಾರುದೇಷ್ಣಃ ಸುದೇಷ್ಣಶ್ಚ ಚಾರುದೇಹಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್ । ಸುಚಾರುಶ್ಚಾರುಗುಪ್ತಶ್ಚ ಭದ್ರಚಾರುಸ್ತಥಾಪರಃ ॥ 8 ॥

ಚಾರುಚಂದ್ರೋಽತಿಚಾರುಶ್ಚ ಚಾರುಮಾನ್ ದಶಮೋ ಹರೇಃ ।

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಪ್ರಮುಖಾ ಜಾತಾ ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾ ನವಮಾಃ ಪಿತುಃ ॥ 9 ॥

ಭಾನುಃ ಸುಭಾನುಃ ಸ್ವರ್ಭಾನುಃ ಪ್ರಭಾನುರ್ಭಾನುಮಾಂಸ್ತಥಾ ।

ಚಂದ್ರಭಾನುರ್ಬೃಹದ್ಭಾನುರತಿಭಾನುಸ್ತಥಾಷ್ಟಮಃ ॥ 10 ॥

ಸ್ವರ್ಭಾನುಃ ಪ್ರತಿಭಾನುಶ್ಚ ಸತ್ಯಭಾಮಾತ್ಮಜಾ ದಶ । ಸಾಂಬಃ ಸುಮಿತ್ರಃ ಪುರುಜಿಚ್ಛತಜಿಚ್ಚ ಸಹಸ್ರಜಿತ್ ॥ 11 ॥

ವಿಜಯಶ್ಚಿತ್ರಕೇತುಶ್ಚ ವಸುಮಾನ್ ದ್ರವಿಣಃ ಕ್ರತುಃ । ಜಾಂಬವತ್ಯಾಃ ಸುತಾ ಹ್ಯೇತೇ ಸಾಂಬಾದ್ಯಾಃ ಪಿತೃಸಮ್ಮತಾಃ ॥ 12 ॥

ಭಾನುಶ್ಚಂದ್ರೋಽಶ್ವಸೇನಶ್ಚ ಚಿತ್ರಗುರ್ವೇಗವಾನ್ ನೃಪಃ । ಆಮಃ ಶಂಕುರ್ವಸುಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃತಿರ್ನಾಗ್ನಜಿತೇಃ ಸುತಾಃ ॥

ಶ್ರುತಃ ಕವಿರ್ವೃಷೋ ವೀರಃ ಸುಬಾಹುರ್ಭದ್ರ ಏಕಲಃ ।

ಶಾಂತಿರ್ದರ್ಶಃ ಪೂರ್ಣಮಾಸ್ಯಃ ಕಾಲಿಂದ್ಯಾಃ ಸೋಮಕೋಽಪರಃ ॥ 14 ॥

ಪ್ರಘೋಷೋ ಗಾತ್ರವಾನ್ ಸಿದ್ಧೋ ಬಲಃ ಪ್ರಬಲ ಊರ್ಧ್ವಗಃ ।

ಮಾದ್ರ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾಶಕ್ತಿಃ ಸಹ ಓಜೋಽಪರಾಜಿತಃ ॥ 15 ॥

ವೃಕೋಽರ್ಹಕೋಽನಿಲೋ ನೀಲೋ ಬಹ್ವನ್ನೋಽನ್ನಾದ ಏವ ಚ ।

ಮಹಾಶಾಪೋ ವನೋ ವಹ್ನಿರ್ಮಿತ್ರವಿಂದಾತ್ಮಜಾಃ ಕೃತಿಃ ॥ 16 ॥

ಸಂಗ್ರಾಮಜಿಹ್ ದ್ಯುಹತ್ಸೇನಃ ಶೂರಃ ಪ್ರಹರಣೋಽರಿಜಿತ್ ।

ಜಯಃ ಸುಭದ್ರೋ ಭದ್ರಾಶ್ವೋ ವಾಮ ಆಯುಶ್ಚ ಸಪ್ತಕಃ ।

ದೀಪ್ತಿಮಾಂಸ್ತಾಮ್ರಪತ್ರಾದ್ಯಾ ರೋಹಿಣ್ಯಾಸ್ತನಯಾ ಹರೇಃ ॥ 17 ॥

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಚ್ಚಾನಿರುದ್ಧೋಽಭೂದ್ರುಕ್ಮವತ್ಯಾಂ ಮಹಾಬಲಃ । ಪುತ್ರ್ಯಾಂ ಚ ರುಕ್ಮಿಣೋ ರಾಜನ್ನಾಮ್ನಾ ಭೋಜಕಟೇ ಪುರೇ ॥

ಏತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಶ್ಚ ಬಭೂವುಃ ಕೋಟಿಶೋ ನೃಪ । ಮಾತರಃ ಕೃಷ್ಣಜಾತಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚ ಷೋಡಶ ॥ 19 ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಕಥಂ ರುಕ್ಮ್ಯರಿಪುತ್ರಾಯ ಪ್ರಾದಾದ್ದುಹಿತರಂ ಯುಧಿ । ಕೃಷ್ಣೇನ ಪರಿಭೂತಸ್ತಂ ಹಂತುಂ ರಂಧ್ರಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ ॥ 20 ॥

ಏತದಾಖ್ಯಾಹಿ ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ದ್ವಿಷೋರ್ವೈವಾಹಿಕೀಂ ಕ್ರಿಯಾಮ್ ।

ಅನಾಗತಮತೀತಂ ಚ ವರ್ತಮಾನಮತೀಂದ್ರಿಯಮ್ ॥

ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟಂ ವ್ಯವಹಿತಂ ಸಮ್ಯಕ್ಪಶ್ಯಂತಿ ಯೋಗಿನಃ ॥ 21 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಯದ್ಯಪ್ಯನುಸ್ಮರನ್ ವೈರಂ ರುಕ್ಮೀ ಕೃಷ್ಣಾವಮಾನಿತಃ । ವ್ಯತರದ್ಭಾಗಿನೇಯಾಯ ಸುತಾಂ ಕುರ್ವನ್ ಸ್ವಸುಃ ಪ್ರಿಯಮ್ ॥

ತದೇವಾನುಸ್ಮರನ್ ವೈರಂ ರುಕ್ಮೀ ಕೃಷ್ಣಾವಮಾನಿತಃ । ತೋಷಯಾಮಾಸ ತಪಸಾ ಶ್ರೀಶೈಲನಿಲಯಂ ಹರಮ್ ॥ 23 ॥

ತಪಸಾರಾಧಿತೋ ರುದ್ರೋ ರುಕ್ಮಿಣಾ ವರದರ್ಷಭಃ । ವರೇಣ ಚ್ಛಂದಯಾಮಾಸ ಸ ಚ ವವ್ರೇ ದೃಢಂ ಧನುಃ ॥ 24 ॥
ಅಜೇಯಂ ಶತ್ರುಸಂಘಾನಾಮಚ್ಛೇದ್ಯಂ ತ್ರಿದಶೈರಪಿ । [illegible]ರ್ಮುಕಂ ದತ್ವಾ ವಾಕ್ಯಂ ಚೋವಾಚ ಶಂಕರಃ ॥ 25 ॥
ಯದಾ ವಿರುದ್ಧ್ಯಸೇ ವಿಷ್ಣೌ ತದೇತತ್ಕಾರ್ಮುಕಂ ನೃಪ । ಹಿತ್ವಾ ತದಾ ತ್ವಾ ಮಾಮೇವ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯತಿ ನಾನ್ಯಥಾ ॥ 26 ॥
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಕಾರ್ಮುಕಂ ದತ್ವಾ ಶಂಕರೋ ನ ವ್ಯದೃಶ್ಯತ । ಸೋಽಪಿ ಲಬ್ಧವರೋ ರಾಜಾ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭೋಜಕಟಂ ಪುರಮ್ ॥
ತೇನ ಚಾಪೇನ ಸಕಲಾನ್ನೃಪಾನ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತಪೌರುಷಾನ್ । ವಶೇ ಚಕಾರ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ರುಕ್ಮೀ ಕೃಷ್ಣಮೃತೇ ನೃಪ ॥ 28 ॥
ವಿರೋದ್ಧುಂ ವಾಸುದೇವೇನ ರುಕ್ಮೀ ನೈವಾಕರೋನ್ಮನಃ । ಧನುರ್ಲೋಭಾನ್ಮಹಾರಾಜ ಮೈತ್ರೀಮಪ್ಯಕಲ್ಮಷಾಮ್ ॥ 29 ॥
ಯದ್ಯಪ್ಯನುಸ್ಮರನ್ ವೈರಂ ಗಿರಿಶಸ್ಯ ಸ್ಮರನ್ ವಚಃ । ವೃತಃ ಸ್ವಯಂ ವರೇ ಸಾಕ್ಷಾದನಂಗೋಽಂಗಯುತಸ್ತಯಾ ॥ 30 ॥
ರಾಜ್ಞಃ ಸಮೇತಾನ್ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಜಹಾರೈಕರಥೋ ಯುಧಿ । ಅನಿರುದ್ಧೋ ರುಕ್ಮವತ್ಯಾಂ ತಸ್ಯಾಂ ಜಜ್ಞೇ ಮಹಾರಥಃ ॥ 31 ॥
ಜಹಾರ ಯಂ ಚಿತ್ರಲೇಖಾ ಬಾಣಪುತ್ರ್ಯಾ ಪ್ರಚೋದಿತಾ । ಸಹಸ್ರಬಾಹುರ್ಬಾಣಶ್ಚ ಯತ್ಕೃತೇ ದ್ವಿಭುಜೋಽಭವತ್ ॥
ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಸ್ತನಯಾಂ ರಾಜನ್ ಕೃತವರ್ಮಸುತೋ ಬಲೀ । ಉಪಯೇಮೇ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಃ ಕನ್ಯಾಂ ಚಾರುಮತೀಂ ಕಿಲ ॥ 33 ॥
ದೌಹಿತ್ರಾಯಾನಿರುದ್ಧಾಯ ಪೌತ್ರೀಂ ರುಕ್ಮ್ಯದದಾದ್ಧರೇಃ । ರೋಚನಾಂ ಬದ್ಧವೈರೋಽಪಿ ಸ್ವಸುಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ॥
ಜಾನನ್ನಧರ್ಮಂ ತದ್ಯೋಗಂ ಸ್ನೇಹಪಾಶಾನುಬಂಧನಃ । ತಸ್ಮಿನ್ನಭ್ಯುದಯೇ ರಾಜನ್ ರುಕ್ಮಿಣೀ ರಾಮಕೇಶವೌ ॥ 35 ॥
ಪುರಂ ಭೋಜಕಟಂ ಜಗ್ಮುಃ ಸಾಂಬಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಕಾದಯಃ । ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರವೃತ್ತ ಉದ್ವಾಹೇ ಕಲಿಂಗಪ್ರಮುಖಾ ನೃಪಾಃ ॥ 36 ॥
ದೃಪ್ತಾಸ್ತೇ ರುಕ್ಮಿಣಂ ಪ್ರೋಚುರ್ಬಲಮಕ್ಷೈರ್ವಿನಿರ್ಜಯ । ಅನಕ್ಷಜ್ಞೋ ಬಲೋ ರಾಜನ್ನಪಿ ತದ್ವ್ಯಸನೀ ಮಹಾನ್ ॥
ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಬಲಮಾಹೂಯ ತೇನಾಕ್ಷೈ ರುಕ್ಮ್ಯದೀವ್ಯತ । ಶತಂ ಸಹಸ್ರಮಯುತಂ ರಾಮಸ್ತತ್ರಾದದೇ ಪಣಮ್ ॥ 38 ॥
ತಂ ತು ರುಕ್ಮ್ಯಜಯತ್ತತ್ರ ಕಲಿಂಗಃ ಪ್ರಾಹಸದ್ಬಲಮ್ । ದಂತಾನ್ ಸಂದರ್ಶಯನ್ನುಚ್ಚೈರ್ನಾಮೃಷ್ಯತ್ತದ್ಧಲಾಯುಧಃ ॥ 39 ॥
ತತೋ ಲಕ್ಷಂ ರುಕ್ಮ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ ಗ್ಲಹಂ ತದಜಯದ್ಬಲಃ । ಜಿತವಾನಹಮಿತ್ಯಾಹ ರುಕ್ಮೀ ಕೈತವಮಾಶ್ರಿತಃ ॥ 40 ॥
ಮನ್ಯುನಾ ಕ್ಷುಭಿತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಮುದ್ರ ಇವ ಪರ್ವಣಿ । ಜಾತಾರುಣಾಕ್ಷೋಽತಿರುಷಾ ನ್ಯರ್ಬುದಂ ಗ್ಲಹಮಾದದೇ ॥

ತಂ ಚಾಪಿ ಜಿತವಾನ್ ರಾಮೋ ಧರ್ಮೇಣ ಚ್ಛಲತೋಽಬ್ರವೀತ್ ।
ರುಕ್ಮೀ ಜಿತಂ ಮಯಾತ್ರೇಮೇ ವದಂತು ಪ್ರಾಶ್ನಿಕಾ ಇತಿ ॥ 42 ॥

ತಥೇತ್ಯಾಹ ಕಲಿಂಗೋಽಪಿ ದಂತಾನ್ ಸಂದರ್ಶ್ಯ ಸೀರಿಣಃ । ತತಃ ಕೋಪಪರೀತಾತ್ಮಾ ತೂಷ್ಣೀಮಾಸೀದ್ಧಲಾಯುಧಃ ॥
ತದಾಽಬ್ರವೀನ್ನಭೋವಾಣೀ ಬಲೇನೈವ ಜಿತೋ ಗ್ಲಹಃ । ಧರ್ಮತೋ ವಚನೇನೈವ ರುಕ್ಮೀ ವದತಿ ವೈ ಮೃಷಾ ॥ 44 ॥
ತಾಮನಾದೃತ್ಯ ವೈದರ್ಭೋ ದುಷ್ಟರಾಜನ್ಯಚೋದಿತಃ । ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಪರಿಹಸನ್ ಬಭಾಷೇ ಕಾಲಚೋದಿತಃ ॥ 45 ॥
ನೈವಾಕ್ಷಕೋವಿದಾ ಯೂಯಂ ಗೋಪಾಲಾ ವನಗೋಚರಾಃ । ಅಕ್ಷೈರ್ದೀವ್ಯಂತಿ ರಾಜಾನೋ ಬಾಣೈಶ್ಚ ನ ಭವಾದೃಶಾಃ ॥
ರುಕ್ಮಿಣೈವಮಧಿಕ್ಷಿಪ್ತೋ ರಾಜಭಿಶ್ಚೋಪಹಾಸಿತಃ । ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸ್ತಷ್ಟಪದೇನೈನಂ ಜಘಾನೋದ್ವಾಹಪರ್ವಣಿ ॥ 47 ॥
ಕಲಿಂಗರಾಜಂ ತರಸಾ ಗೃಹೀತ್ವಾ ದಶಮೇ ಪದೇ । ದಂತಾನಪಾತಯತ್ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಯೋಽಹಸದ್ವಿವೃತೈರ್ದ್ವಿಜೈಃ ॥ 48 ॥
ಅನ್ಯೇ ನಿರ್ಭಿನ್ನಬಾಹೂರುಶಿರಸೋ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಾಃ । ರಾಜಾನೋ ದುದ್ರುವುರ್ಭೀತಾ ಬಲೇನ ಪರಿಘಾರ್ದಿತಾಃ ॥
ನಿಹತೇ ರುಕ್ಮಿಣೀಶ್ಯಾಲೇ ನಾಬ್ರವೀತ್ಸಾಧ್ವಸಾಧು ವಾ । ರುಕ್ಮಿಣೀ ಬಲಯೋ ರಾಜನ್ ಸ್ನೇಹಭಂಗಭಯಾದ್ಧರಿಃ ॥ 50 ॥

ಅಥೋಽನಿರುದ್ಧಂ ಸಹಭಾರ್ಯಯಾ ವರಂ ರಥಂ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಯಯುಃ ಕುಶಸ್ಥಲೀಮ್ ।

ರಾಮಾದಯೋ ಭೋಜಕಟಾದ್ದಶಾರ್ಹಕಾಃ ಸಿದ್ಧಾಖಿಲಾರ್ಥಾ ಮಧುಸೂದನಾಶ್ರಯಾಃ ॥ 51 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಷಟ್ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತಥಾ ತಾಭಿರ್ವರಸ್ತ್ರೀಭಿ ರಮಮಾಣೋ ಜನಾರ್ದನಃ । ದಿನಾನಿ ಹತಸಾಪತ್ನ್ಯಃ ಸುಬಹೂನ್ಯತ್ರವಾಸಯತ್ ॥ 1 ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ತಾಸಾಂ ಷೋಡಶಸಾಹಸ್ರಮಹಿಷೀಣಾಂ ಜನಾರ್ದನಃ । ತೃಪ್ತಿಂ ಕಥಂ ಚಕಾರೈಕೋ ಮಾನುಷಂ ದೇಹಮಾಶ್ರಿತಃ ॥ 2 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೋತೄಣಾಂ ವಿಸ್ಮಯಾವಹಮ್ । ಯಥಾ ಚಕಾರ ಬಹ್ವೀನಾಮೇಕಸ್ತೃಪ್ತಿಂ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ 3 ॥

ನರಕಂ ನಿಹತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಥೋದ್ವಾಹಂ ಚ ಯೋಷಿತಾಮ್ । ಕೃಷ್ಣೇನೈಕೇನ ಬಹ್ವೀನಾಂ ತದ್ದಿದೃಕ್ಷುಃ ಸ್ಮ ನಾರದಃ ॥ 4 ॥

ಚಿತ್ರಂ ಬತೈತದೇಕೇನ ವಪುಷಾ ಯುಗಪತ್ ಪೃಥಕ್ । ಗೃಹೇಷು ದ್ವ್ಯಷ್ಟಸಾಹಸ್ರಸ್ತ್ರಿಯ ಏಕ ಉದಾವಹತ್ ॥ 5 ॥

ಇತ್ಯುತ್ಸುಕೋ ದ್ವಾರವತೀಂ ದೇವರ್ಷಿರ್ದ್ರಷ್ಟುಮಾಗಮತ್ । ಪುಷ್ಪಿತೋ ಪವನಾರಾಮಂ ದ್ವಿಜಾಲಿಃ ಕುಲನಾದಿತಮ್ ॥

ಉತ್ಫುಲ್ಲೇಂದೀವರಾಂಭೋಜಕಹ್ಲಾರಕುಮುದೋತ್ಪಲೈಃ । ಛುರಿತೇಷುಸರಸ್ಸೂಚ್ಚೈಃ ಕೂಜಿತಂ ಹಂಸಸಾರಸೈಃ ॥ 6 ॥

ಪ್ರಾಸಾದಲಕ್ಷೈರ್ನವಭಿರ್ಜುಷ್ಟಂ ಸ್ಫಾಟಿಕರಾಜತೈಃ । ಮಹಾಮರಕತಪ್ರಖ್ಯೈಃ ಸ್ವರ್ಣರತ್ನಪರಿಚ್ಛದೈಃ ॥ 8 ॥

ವಿಭಕ್ತರಥ್ಯಾಪಥಚತ್ವರಾಪಣೈಃ ಶಾಲಾಸಭಾಭೀ ರುಚಿರಾಂ ಸುರಾಲಯೈಃ ।
ಸಂಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗಾಂಗಣವೀಥಿಗೇಹಿನೀಂ ಪತತತ್ಪತಾಕಾಧ್ವಜವಾರಿತಾತಪಾಮ್ ॥ 9 ॥

ತಸ್ಯಾಮಂತಃಪುರಂ ಶ್ರೀಮದರ್ಚಿತಂ ಸರ್ವಧಿಷ್ಣ್ಯಪೈಃ । ಹರೇಃ ಸ್ವಕೌಶಲಂ ಯತ್ರ ತ್ವಷ್ಟ್ರಾ ಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯೇನ ದರ್ಶಿತಮ್ ॥

ತತ್ರ ಷೋಡಶಭಿಃ ಸದ್ಮಸಹಸ್ರೈಃ ಸಮಲಂಕೃತಮ್ । ವಿವೇಶೈಕತಮಂ ಶೌರೇಃ ಪತ್ನೀನಾಂ ಭವನಂ ಮಹತ್ ॥ 11 ॥

ವಿಷ್ಟಬ್ಧಂ ವಿದ್ರುಮಸ್ತಂಭೈರ್ವೈದೂರ್ಯಫಲಕೋತ್ತಮೈಃ । ಇಂದ್ರನೀಲಮಯೈಃ ಕುಡ್ಯೈರ್ಜಗ್ತ್ಯಾ ಚಾಹತತ್ವಿಷಾ ॥

ವಿತಾನೈರ್ನಿರ್ಮಿತೈಸ್ತ್ವಷ್ಟ್ರಾ ಸುಕ್ತಾದಾಮವಿಲಂಬಿಭಿಃ । ದಾಂತೈರಾಸನಪರ್ಯಂಕೈರ್ಮಣ್ಯುತ್ತಮಪರಿಷ್ಕೃತೈಃ ॥ 13 ॥

ದಾಸೀಭಿರ್ನಿಷ್ಕಕಂಠೀಭಿಃ ಸುವಾಸೋಭಿರಲಂಕೃತಮ್ । ಪುಂಭಿಃ ಸಕಂಚುಕೋಷ್ಣೀಷಸುವಸ್ತ್ರಮಣಿಕುಂಡಲೈಃ ॥ 14 ॥

ರತ್ನಪ್ರದೀಪನಿಕರದ್ಯುತಿಭಿರ್ನಿರಸ್ತಧ್ವಾಂತಂ ವಿಚಿತ್ರವಲಭೀಷು ಶಿಖಂಡಿನೋಽಂಗ ।
ನೃತ್ಯಂತಿ ಯತ್ರ ವಿಹಿತಾಗುರುಧೂಪಮಕ್ಷೈರ್ನಿರ್ಯಾತಮೀಕ್ಷ್ಯ ಘನಬುದ್ಧಯ ಉನ್ನದಂತಃ ॥ 15 ॥

ತಸ್ಮಿನ್ ಸಮಾನಗುಣರೂಪವಯಃಸುವೇಷದಾಸೀಸಹಸ್ರಯುತಯಾಽನುಸವಂ ಗೃಹಿಣ್ಯಾ ।
ವಿಪ್ರೋ ದದರ್ಶ ಚಮರವ್ಯಜನೇನ ರುಕ್ಮದಂಡೇನ ಸಾತ್ವತಪತಿಂ ಪರಿವೀಜಯಂತ್ಯಾ ॥ 16 ॥

ತಂ ಸನ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಭಗವಾನ್ ಸಹಸೋತ್ಥಿತಃ ಶ್ರೀಪರ್ಯಂಕತಃ ಸಕಲಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಿಷ್ಠಃ ।
ಆನಮ್ಯ ಪಾದಯುಗಲಂ ಶಿರಸಾ ಕಿರೀಟಜುಷ್ಟೇನ ಸಾಂಜಲಿರವೀವಿಶದಾಸನೇ ಸ್ವೇ ॥ 17 ॥

ತಸ್ಯಾವನಿಜ್ಯ ಚರಣೌ ತದಪಃ ಸ್ವಮೂರ್ಧ್ನಾ ಬಿಭ್ರಜ್ಜಗದ್ಗುರುತರೋಽಪಿ ಸತಾಂ ಪತಿರ್ಹಿ ।

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವ ಇತಿ ಯದ್ಗುಣನಾಮಯುಕ್ತಂ ತಸ್ಯೈವ ಯಚ್ಚರಣಶೌಚಮಶೇಷತೀರ್ಥಮ್ ॥ 18 ॥

ಸಂಪೂಜ್ಯ ದೇವಋಷಿಮಾದಿಋಷಿಃ ಪುರಾಣೋನಾರಾಯಣೋ ನರಸಖೋ ವಿಧಿನೋದಿತೇನ ।
ವಾಣ್ಯಾಭಿಭಾಷ್ಯ ಮಿತಯಾಽಮೃತಕಲ್ಪಯಾ ಚ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಭೋ ಭಗವತಃ ಕರವಾಮ ಕಿಂ ತೇ ॥ 19 ॥

ನಾರದ ಉವಾಚ

ನೈವಾದ್ಭುತಂ ತ್ವಯಿ ವಿಭೋಽಖಿಲಲೋಕನಾಥೇ ಮೈತ್ರೀಂ ಜನೇಷು ದಧತಶ್ಚ ದಮಂ ಖಲಾನಾಮ್ ।
ನಿಃಶ್ರೇಯಸಾಯ ಜಗತಾಂ ಸ್ಥಿತಿರಕ್ಷಣಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ವೈರಾವತಾರ ಉರುಗಾಯವಿದಾಮಸುಷ್ಠು ॥ 20 ॥

ದೃಷ್ಟಂ ತವಾಂಘ್ರಿಯುಗಲಂ ಜನತಾಪವರ್ಗಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಭಿರ್ಹೃದಿ ವಿಚಿಂತ್ಯಮಗಾಧಬೋಧೈಃ ।
ಸಂಸಾರಕೂಪಪತಿತೋತ್ತರಣಾವಲಂಬಂ ಧ್ಯಾಯಂಶ್ಚರಾಮ್ಯನುಗೃಹಾಣ ಯಥಾ ಸ್ಮೃತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ ॥ 21 ॥

ತತೋಽನ್ಯದಾವಿಶದ್ಗೇಹಂ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನ್ಯಾಃ ಸ ನಾರದಃ । ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರಸ್ಯಾಂಗ ಯೋಗಮಾಯಾಂ ವಿವಿತ್ಸಯಾ ॥ 22 ॥
ದೀವ್ಯಂತಮಕ್ಷೈಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಿಯಯಾ ಚೋದ್ಧವೇನ ಚ । ಪೂಜಿತಃ ಪರಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಸನಾದಿಭಿಃ ॥ 23 ॥
ಪೃಷ್ಟಶ್ಚಾವಿದುಷೇ ವಾಸೌ ಕದಾ ಯಾತೋ ಭವಾನಿತಿ । ಕ್ರಿಯತೇ ಕಿಂತು ಪೂರ್ಣಾನಾಮಪೂರ್ಣೈರಸ್ಮದಾದಿಭಿಃ ॥ 24 ॥
ಅಥಾಪಿ ಬ್ರೂಹಿ ನೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಜನ್ಮೈತಚ್ಛೋಭನಂ ಕುರು । ಸ ತು ವಿಸ್ಮಿತ ಉತ್ಥಾಯ ತೂರ್ಣಮನ್ಯದಗಾದ್ಗೃಹಮ್ ॥

ತತ್ರಾಪ್ಯಚಷ್ಟ ಗೋವಿಂದಂ ಲಾಲಯಂತಂ ಶಿಶೂನ್ ಸುತಾನ್ ।
ತತೋಽನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಗೃಹೇ ಪಶ್ಯನ್ ಮಜ್ಜನಾಯ ಕೃತೋದ್ಯಮಮ್ ॥ 26 ॥
ಜುಹ್ವಂತಂ ಚ ವಿತಾನಾಗ್ನೀನ್ ಯಜಂತಂ ಪಂಚಭಿರ್ಮಖೈಃ ।
ಭೋಜಯಂತಂ ದ್ವಿಜಾನ್ ಕ್ವಾಪಿ ಭುಂಜಾನಮವಶೇಷಿತಮ್ ॥ 27 ॥

ಕ್ವಾಪಿ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀನಂ ಜಪಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವಾಗ್ಯತಮ್ । ಏಕತ್ರ ಚಾಸಿಚರ್ಮಾಭ್ಯಾಂ ಚರಂತಂ ಶಿಕ್ಷವರ್ತ್ಮಸು ॥ 28 ॥
ಅಶ್ವೈರ್ಗಜೈ ರಥೈಃ ಕ್ವಾಪಿ ವಿಚರಂತಂ ಗದಾಗ್ರಜಮ್ । ಕ್ವಚಿಚ್ಛಯಾನಂ ಪರ್ಯಂಕೇ ಸ್ತೂಯಮಾನಂ ಚ ಬಂದಿಭಿಃ ॥
ಮಂತ್ರಯಂತಂ ಚ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿನ್ಮಂತ್ರಿಭಿಶ್ಚೋದ್ಧವಾದಿಭಿಃ । ಜಲಕ್ರೀಡಾರತಂ ಕ್ವಾಪಿ ವಾರಮುಖ್ಯಾಬಲಾವೃತಮ್ ॥ 30 ॥
ಕುತ್ರಚಿದ್ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯೇಭ್ಯೋ ದದತಂ ಗಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ । ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾನಿ ಶೃಣ್ವಂತಂ ಮಂಗಲಾನಿ ಚ ॥ 31 ॥
ಹಸಂತಂ ಹಾಸ್ಯಕಥಯಾ ಕದಾಚಿತ್ಪ್ರಿಯಯಾ ಗೃಹೇ । ಕ್ವಾಪಿ ಧರ್ಮಂ ಸೇವಮಾನಮರ್ಥಕಾಮೌ ಚ ಕುತ್ರಚಿತ್ ॥ 32 ॥

ಧ್ಯಾಯಂತಮೇಕಮಾತ್ಮಾನಂ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಕೃತೇಃ ಪರಮ್ ।
ಶುಶ್ರೂಷಂತಂ ಗುರೂನ್ ಕ್ವಾಪಿ ಕಾಮೈರ್ಭೋಗೈಃ ಸಪರ್ಯಯಾ ॥ 33 ॥

ಕುರ್ವಂತಂ ವಿಗ್ರಹಂ ಕೈಶ್ಚಿತ್ಸಂಧಿಂ ಚಾನ್ಯತ್ರ ಕೇಶವಮ್ । ಕುತ್ರಾಪಿ ಸಹರಾಮೇಣ ಚಿಂತಯಂತಂ ಸತಾಂ ಶಿವಮ್ ॥ 34 ॥
ಪುತ್ರಾಣಾಂ ದುಹಿತೄಣಾಂ ಚ ಕಾಲೇ ವಿಧ್ಯುಪನಾಯನಮ್ । ದಾರೈರ್ವರೈಸ್ತತ್ಸದೃಶೈಃ ಕಲ್ಪಯಂತಂ ವಿಭೂತಿಭಿಃ ॥ 35 ॥
ಪ್ರಸ್ಥಾಪನೋಪನಯನೈರಪತ್ಯಾನಾಂ ಮಹೋತ್ಸವಾನ್ । ವೀಕ್ಷ್ಯ ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶಸ್ಯ ಯೇಷಾಂ ಲೋಕಾ ವಿಸಿಸ್ಮಿರೇ ॥
ಯಜಂತಂ ಸಕಲಾನ್ ದೇವಾನ್ ಕ್ವಚಿತ್ಕ್ರತುಭಿರೂರ್ಜಿತೈಃ । ಪೂರ್ತಯಂತಂ ಕ್ವಚಿದ್ಧರ್ಮಂ ಕೂಪಾರಾಮಾಲಯಾದಿಭಿಃ ॥

ಚರಂತಂ ಮೃಗಯಾಂ ಕ್ವಾಪಿ ಹಯಮಾರುಹ್ಯ ಸೈಂಧವಮ್ ।
ಘ್ನಂತಂ ತೀರ್ಥಂ ಪಶೂನ್ ಮೇಧ್ಯಾನ್ ಪರೀತಂ ಯದುಪುಂಗವೈಃ ॥ 38 ॥

ಅವ್ಯಕ್ತಲಿಂಗಪ್ರಕೃತಿಮಂತಃಪುರಚರಾದಿಷು । ಕ್ವಚಿಚ್ಚರಂತಂ ಯೋಗೇಶಂ ತತ್ತದ್ಭಾವಬುಭುತ್ಸಯಾ ॥ 39 ॥

ಅಥೋವಾಚ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ನಾರದಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ । ಯೋಗಮಾಯೋದಯಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಾನುಷೀಮೀಯುಷೋ ರತಿಮ್ ॥

ನಾರದ ಉವಾಚ

ವಿದಾಮ ಯೋಗಮಾಯಾಂ ತೇ ದುರ್ದರ್ಶಮಪಿ ಯೋಗಿನಾಮ್ ।
ಯೋಗೇಶ್ವರಾತ್ಮನ್ನಿರ್ಭಾತ ಭವತ್ಪಾದನಿಷೇವಯಾ ॥ 41 ॥
ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಂ ದೇವ ಲೋಕಾಂಸ್ತೇ ಯಶಸಾಪ್ಲುತಾನ್ ।
ಪರ್ಯಟಾಮಿ ತವೋದ್ಗಾಯನ್ ಲೀಲಾಂ ಭುವನಪಾವನೀಮ್ ॥ 42 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಧರ್ಮಸ್ಯ ವಕ್ತಾಹಂ ಕರ್ತಾರಮನುಮೋದಕಃ । ಶಿಕ್ಷಯಂಸ್ತಂ ಲೋಕಮಿಮಮಾಸ್ಥಿತಃ ಪುತ್ರ ಮಾ ಖಿದಃ ॥ 43 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯಾಚರಂತಂ ಸದ್ಧರ್ಮಾನ್ ಪಾವನಾನ್ ಗೃಹಮೇಧಿನಾಮ್ ।
ತಮೇವ ಸರ್ವಗೇಹೇಷು ಸಂತಮೇಕಂ ದದರ್ಶ ಹ ॥ 44 ॥
ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾನಂತವೀರ್ಯಸ್ಯ ಯೋಗಮಾಯಾಮಹೋದಯಮ್ ।
ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಋಷಿರಭೂದ್ವಿಸ್ಮಿತೋ ಜಾತಕೌತುಕಃ ॥ 45 ॥

ಇತ್ಯರ್ಥಧರ್ಮಕಾಮೇಷು ಕೃಷ್ಣೇನಾವಹಿತಾತ್ಮನಾ । ಸಮ್ಯಕ್ಸಭಾಜಿತಃ ಪ್ರೀತಸ್ತಮೇವಾನುಸ್ಮರನ್ ಯಯೌ ॥ 46 ॥

ಏವಂ ಮನುಷ್ಯಪದವೀಮನುವರ್ತಮಾನೋ ನಾರಾಯಣೋಽಖಿಲಭವಾಯ ಗೃಹೀತಶಕ್ತಿಃ ।
ರೇಮೇ ಚ ಷೋಡಶಸಹಸ್ರವರಾಂಗನಾನಾಂ ಸವ್ರೀಡಸೌಹೃದನಿರೀಕ್ಷಣಹಾಸಜುಷ್ಟಃ ॥ 47 ॥
ಯಾನೀಹ ವಿಶ್ವವಿಲಯೋದ್ಭವವೃತ್ತಿಹೇತುಃ ಕರ್ಮಾಣ್ಯನನ್ಯವಿಷಯಾಣಿ ಹರಿಶ್ಚಕಾರ ।
ಯಸ್ತ್ವಂಗ ಗಾಯತಿ ಶೃಣೋತ್ಯನುಮೋದತೇ ವಾ ಭಕ್ತಿರ್ಭವೇದ್ಭಗವತಿ ಹ್ಯಪವರ್ಗಮಾರ್ಗೇ ॥ 48 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಅಥೋಷಸ್ಯುಪವೃತ್ತಾಯಾಂ ಕುಕ್ಕುಟಾನ್ ಕೂಜತೋ ಶಪನ್ । ಗೃಹೀತಕಂಠ್ಯಃ ಪತಿಭಿರ್ಮಾಧವ್ಯೋ ವಿರಹಾತುರಾಃ ॥ 1 ॥

ವಯಾಂಸ್ಯರೂರುವನ್ ಕೃಷ್ಣಂ ಬೋಧಯಂತೀವಬಂ ದಿನಃ । ಗಾಯತ್ಸ್ವಲಿಷ್ವದಭ್ರೇಷು ಮಂದಾರವನವಾಯುಭಿಃ ॥ 2 ॥

ಮುಹೂರ್ತಂ ತಂ ತು ವೈದರ್ಭೀ ನಾಮೃಷ್ಯದಪಿ ಶೋಭನಮ್ । ಪರಿರಂಭಣವಿಶ್ಲೇಷಾತ್ಪ್ರಿಯಬಾಹ್ವಂತರಂ ಗತಾ ॥ 3 ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮೇ ಮುಹೂರ್ತೇ ಉತ್ಥಾಯ ವಾರ್ಯುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮಾಧವಃ ।
ದಧ್ಯೌ ಪ್ರಸನ್ನಕರಣ ಆತ್ಮಾನಂ ತಮಸಃ ಪರಮ್ ॥ 4 ॥

ಏಕಂ ಪರಂ ಜ್ಯೋತಿರನನ್ಯಮದ್ವಯಂ ಸ್ವಸಂಸ್ಥಯಾ ನಿತ್ಯನಿರಸ್ತಕಲ್ಮಷಮ್ ।

ಬ್ರಹ್ಮಾಖ್ಯಮಸ್ಯೋದ್ಭವನಾದಿಹೇತುಭಿಃ ಸ್ವಲಕ್ಷಣೈರ್ಲಕ್ಷಿತಭಾವನಿರ್ವೃತಿಮ್ ॥ 5 ॥

ಅಥಾಪ್ಲುತೋಽಂಭಸ್ಯಮಲೇ ಯತಾವಿಧಿ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಂ ಪರಿಧಾಯ ವಾಸಸೀ ।
ಚಕಾರ ಸಂಧ್ಯೋಪಗಮಾದಿಸತ್ತಮೋ ಹುತಾನಲೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಜಜಾಪ ವಾಗ್ಯತಃ ॥ 6 ॥

ಉಪಸ್ಥಾಯಾರ್ಕಮುದ್ಯಂತಂ ತರ್ಪಯಿತ್ವಾತ್ಮನಃ ಕಲಾಃ । ದೇವಾನೃಷೀನ್ ಪಿತೄನ್ವೃದ್ಧಾನ್ ವಿಪ್ರಾನಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಚಾತ್ಮವಾನ್ ॥

ಧೇನೂನಾಂ ರುಕ್ಮಶೃಂಗೀಣಾಂ ಸಾಧ್ವೀನಾಂ ಮೌಕ್ತಿಕಸ್ರಜಾಮ್ ।
ಪಯಸ್ವಿನೀನಾಂ ಗೃಷ್ಟೀನಾಂ ಸವತ್ಸಾನಾಂ ಸುವಾಸಸಾಮ್ ॥ 8 ॥

ದದೌ ರೂಪ್ಯಖುರಾಗ್ರಾಣಾಂ ಕ್ಷೌಮಾಜಿನತಿಲೈಃ ಸಹ । ಅಲಂಕೃತೇಭ್ಯೋ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ಬದ್ಧಂಬದ್ಧಂ ದಿನೇದಿನೇ ॥ 9 ॥

ಗೋವಿಪ್ರದೇವತಾವೃದ್ಧಾನ್ ಗುರುಭೂತಾನಿ ಸರ್ವಶಃ । ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾತ್ಮಸಂಭೂತಿಂ ಮಂಗಲಾನಿ ಸಮಸ್ಪೃಶತ್ ॥ 10 ॥

ಆತ್ಮಾನಂ ಭೂಷಯಾಮಾಸ ನರಲೋಕವಿಭೂಷಣಮ್ । ವಾಸೋಭಿರ್ಭೂಷಣೈಃ ಸ್ವೀಯೈರ್ದಿವ್ಯಸ್ರಗನುಲೇಪನೈಃ ॥

ಅವೇಕ್ಷ್ಯಾಜ್ಯಂ ತಥಾದರ್ಶಂ ಗೋವೃಷದ್ವಿಜದೇವತಾಃ ।
ಕಾಮಿನಾಂ ಸರ್ವವರ್ಣಾನಾಂ ಪೌರಾಂತಃಪುರಚಾರಿಣಾಮ್ ॥
ಪ್ರಾದಾತ್ ಕಾಮಾನ್ಪೃಥಕ್ಕಾಮೈಃ ಪ್ರತೋಷ್ಯ ಪ್ರತ್ಯನಂದತ ॥ 12 ॥

ಸಂವಿಭಜ್ಯಾಗ್ರತೋ ವಿಪ್ರಾನ್ ಸ್ರಕ್ತಾಂಬೂಲಾನುಲೇಪನೈಃ । ಸುಹೃದಃ ಪ್ರಕೃತೀರ್ದಾರಾನ್ ಪ್ರಾಯುಂಕ್ತ ಚ ತತಃ ಸ್ವಯಮ್ ॥

ತಾವತ್ಸೂತ ಉಪಾನೀಯ ಸ್ಯಂದನಂ ಪರಮಾದ್ಭುತಮ್ । ಸುಗ್ರೀವಾದ್ಯೈರ್ಹಯೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಣಮ್ಯಾವಸ್ಥಿತೋಽಗ್ರತಃ ॥

ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾಣಿನಾ ಪಾಣೀ ಸಾರಥೇ ರಥಮಾರುಹತ್ । ಸಾತ್ಯಕ್ಯುದ್ಧವಸಂಯುಕ್ತಃ ಪೂರ್ವಾದ್ರಿಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ ॥ 15 ॥

ಈಕ್ಷಿತೋಽಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸವ್ರೀಡಪ್ರೇಮವೀಕ್ಷಿತೈಃ । ಕೃಚ್ಛ್ರಾದ್ವಿಸೃಷ್ಟೋ ನಿರಗಾಜ್ಜಾತಹಾಸೋ ಹರನ್ಮನಃ ॥ 16 ॥

ಸುಧರ್ಮಾಖ್ಯಾಂ ಸಭಾಂ ಸರ್ವೈರ್ವೃಷ್ಣಿಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ । ಪ್ರಾವಿಶದ್ಯನ್ನಿವಿಷ್ಟಾನಾಂ ನ ಸಂತ್ಯಂಗ ಷಡೂರ್ಮಯಃ ॥ 17 ॥

ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟಃ ಪರಮಾಸನೇ ವಿಭುರ್ಬಭೌ ಸ್ವಭಾಸಾ ಕಕುಭೋಽವಭಾಸಯನ್ ।
ವೃತೋ ನೃಸಿಂಹೈರ್ಯದುಭಿರ್ಯದೂತ್ತಮೋ ಯಥೋಡುರಾಜೋ ದಿವಿ ತಾರಕಾಗಣೈಃ ॥ 18 ॥

ತತ್ರಾಥ ಮಂತ್ರಿಣೋ ರಾಜನ್ನಾನಾಹಾಸ್ಯರಸೈರ್ವಿಭುಮ್ । ಉಪತಸ್ಥುರ್ನಟಾಚಾರ್ಯಾ ನರ್ತಕ್ಯಸ್ತಾಂಡವೈಃ ಸಮಮ್ ॥

ಮೃದಂಗವೀಣಾಮುರಜವೇಣುತಾಲತಲಸ್ವನೈಃ । ನನೃತುರ್ಜಗತುಸ್ತುಷ್ಟುವುಶ್ಚ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿನಃ ॥ 20 ॥

ತತ್ರಸ್ಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕೇಚಿದಾಸೀನಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ । ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಪುಣ್ಯಯಶಸಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಚಾಕಥಯನ್ ಕಥಾಃ ॥

ತತ್ರೈಕಃ ಪುರುಷೋ ರಾಜನ್ನಾಗತೋಽಪೂರ್ವದರ್ಶನಃ । ವಿಜ್ಞಾಪಿತೋ ಭಗವತೇ ಪ್ರತೀಹಾರೈಃ ಪ್ರವೇಶಿತಃ ॥ 22 ॥

ಸ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಪರೇಶಾಯ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ । ರಾಜ್ಞಾಮಾವೇದಯದ್ದುಃಖಂ ಜರಾಸಂಧೋಪರೋಧಜಮ್ ॥ 23 ॥

ಯೇ ತು ದಿಗ್ವಿಜಯೇ ತಸ್ಯ ಸನ್ನತಿಂ ನಾಯಯುರ್ನೃಪಾಃ । ಪ್ರಸಹ್ಯ ರುದ್ಧಾಸ್ತೇನಾಸನ್ನಯುತೇ ದ್ವೇ ಗಿರಿವ್ರಜೇ ॥ 24 ॥

ರಾಜಾನ ಊಚುಃ

ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣಾಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮನ್ ಪ್ರಪನ್ನಭಯಭಂಜನ । ವಯಂ ತ್ವಾಂ ಶರಣಂ ಯಾಮೋ ಭವಭೀತಾಃ ಪೃಥಗ್ಧಿಯಃ ॥ 25 ॥

ಲೋಕೋ ವಿಕರ್ಮನಿರತಃ ಕುಶಲೇ ಪ್ರಮತ್ತಃ ಕರ್ಮಣ್ಯಯಂ ತ್ವದುದಿತೇ ಭವದರ್ಚನೇ ಸ್ವೇ ।
ಯಸ್ತಾವದಸ್ಯ ಬಲವಾನಿಹ ಜೀವಿತಾಶಾಂ ಸದ್ಯಶ್ಛಿನತ್ತ್ಯನಿಮಿಷಾಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತಸ್ಮೈ ॥ 26 ॥

ಕಾಲೋ ಭವಾನ್ ಜಗದಿದಂ ಕಲಯಾವತೀರ್ಣಃ ಸದ್ರಕ್ಷಣಾಯ ಖಲನಿಗ್ರಹಣಾಯ ಚಾನ್ಯತ್ ।
ಕಶ್ಚಿತ್ತ್ವದೀಯಮತಿಯಾತಿ ನಿದೇಶಮೀಶ ಕಿಂ ವಾ ಜನಃ ಸ್ವಕೃತಮೃಚ್ಛತಿ ತನ್ನ ವಿದ್ಮಃ ॥ 27 ॥
ಸ್ವಪ್ನಾಯಿತಂ ನೃಪ ಸುಖಂ ಪರತಂತ್ರಮೀಶ ಶಶ್ವದ್ಭಯೇನ ಮೃತಕೇನ ಧುರಂ ವಹಾಮಃ ।
ಹಿತ್ವಾ ಯದಾತ್ಮನಿ ಸುಖಂ ತದನೀಹಲಭ್ಯಂ ಕ್ಲಿಶ್ಯಾಮಹೇಽತಿಕೃಪಣಾಸ್ತವ ಮಾಯಯೇತಿ ॥ 28 ॥
ತನ್ನೋ ಭವಾನ್ ಪ್ರಣತಶೋಕಹರಾಂಘ್ರಿಯುಗ್ಮೋ ರುದ್ಧಾನ್ ವಿಯುಂಕ್ಷ್ವ ಮಗಧಾಧಿಪ ಕರ್ಮಪಾಶಾತ್ ।
ಯೋ ಭೂಭುಜೋಽಯುತಮತಂ ಗಜವೀರ್ಯಮೇಕೋ ಬಿಭ್ರದ್ರುರೋಧ ಭವನೇ ಮೃಗರಾಡಿವಾವೀಃ ॥
ಯೋ ವೈ ತ್ವಯಾ ದ್ವಿನವಕೃತ್ವ ಉದಾತ್ತಚಕ್ರೋ ಭಗ್ನೋ ಮೃಧೇ ಖಲು ಭವಂತಮನಂತವೀರ್ಯಮ್ ।
ಜಿತ್ವಾ ನೃಲೋಕನಿರತಂ ಸ ತು ರೂಢದರ್ಪೋ ಯುಷ್ಮತ್ಪ್ರಜಾಃ ಕ್ಷಿಪತಿ ಚಾಶು ಚ ತದ್ವಿಧೇಹಿ ॥ 30 ॥
ಇತಿ ಮಾಗಧಸಂರುದ್ಧಾ ಭವದ್ದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ । ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ಪಾದಮೂಲಂ ತೇ ದೀನಾನಾಂ ಶಂ ವಿಧೀಯತಾಮ್ ॥ 31 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ರಾಜದೂತೇ ಬ್ರುವತ್ಯೇವಂ ದೇವರ್ಷಿಃ ಪರಮದ್ಯುತಿಃ । ಬಿಭ್ರತ್ಪಿಂಗಜಟಾಭಾರಂ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದ್ಯಥಾ ರವಿಃ ॥ 32 ॥
ಗಾಯನ್ ಗಿರಾ ಮಧುರಯಾ ಪ್ರಿಯಕರ್ಮಾಣಿ ಜನ್ಮ ಚ । ದ್ರಾವಯನ್ನಘಸಂಘಾಂಶ್ಚ ಲೋಕಾನ್ನಿರಮಯನ್ ಭೃಶಮ್ ॥
ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರೇಶ್ವರಃ । ವವಂದ ಉತ್ಥಿತಃ ಶೀರ್ಷ್ಣಾ ಸಸಭ್ಯಃ ಸಾನುಗೋ ಮುದಾ ॥ 34 ॥
ಸಭಾಜಯಿತ್ವಾ ವಿಧಿವತ್ಕೃತಾಸನಪರಿಗ್ರಹಮ್ । ಬಭಾಷೇ ಸೂನೃತೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ತರ್ಪಯನ್ಮುನಿಮ್ ॥ 35 ॥
ಅಪಿಸ್ವಿದದ್ಯ ಲೋಕಾನಾಂ ತ್ರಯಾಣಾಮಕುತೋಭಯಮ್ ।
ನನು ಭೂಯಾದ್ಭಗವತೋ ಲೋಕಾನ್ ಪರ್ಯಟತೋಽಗುಣಃ ॥ 36 ॥
ನಹಿ ತೇಽವಿದಿತಂ ಕಿಂಚಿಲ್ಲೋಕೇಷ್ವೀಶ್ವರಕರ್ತೃಷು । ಅಥ ಪೃಚ್ಛಾಮ ಹೇ ಯುಷ್ಮಾನ್ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಮ್ ॥

ನಾರದ ಉವಾಚ

ದೃಷ್ಟಾ ಮಯಾ ತೇ ಬಹುಶೋ ದುರತ್ಯಯಾ ಮಾಯಾ ವಿಭೋ ವಿಶ್ವಸೃಜಶ್ಚ ಮಾಯಿನಃ ।
ಭೂತೇಷು ಶಶ್ವಚ್ಚರತಃ ಸ್ವಶಕ್ತಿಭಿರ್ವಹ್ನೇರಿವ ಚ್ಛನ್ನರುಚೋ ರುಚೋಽದ್ಭುತಾಃ ॥ 38 ॥
ತವೇಹಿತಂ ಕೋಽರ್ಹತಿ ಸಾಧು ವೇದಿತುಂ ಸ್ವಮಾಯಯೇದಂ ಸೃಜತೋ ನಿಯಚ್ಛತಃ ।
ಯೋಽವಿದ್ಯಯಾ ನಾತ್ಮತಯಾವಸೀಯತೇ ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತೇ ಸ್ವವಿಲಕ್ಷಣಾತ್ಮನೇ ॥ 39 ॥
ಜೀವಸ್ಯ ಯತ್ಸಂಸರತೋ ವಿಮೋಕ್ಷಣಂ ನ ಜಾಯತೇಽನರ್ಥವಹಾಚ್ಛರೀರತಃ ।
ಲೀಲಾವತಾರೈಃ ಸ್ವಯಶಃಪ್ರದೀಪಕಂ ಪ್ರಜ್ವಾಲಯೇಸ್ತ್ವಂತದಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ॥ 40 ॥
ಅಥಾಪ್ಯಾಶ್ರಾವಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನರದೇವವಿಡಂಬನಮ್ । ರಾಜ್ಞಃ ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯಸ್ಯ ಭಕ್ತಸ್ಯ ಚ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಮ್ ॥ 41 ॥
ಯಕ್ಷ್ಯತಿ ತ್ವಾಂ ಮಖೇಂದ್ರೇಣ ರಾಜಸೂಯೇನ ಪಾಂಡವಃ । ನೃಪತಿಃ ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯೇನ ತದ್ಭವಾನನುಮೋದತಾಮ್ ॥
ತಸ್ಮಿನ್ ದೇವಕ್ರತುವರೇ ಭವಂತಂ ವೈ ಸುರಾದಯಃ । ದಿದೃಕ್ಷವಃ ಸಮೇಷ್ಯಂತಿ ರಾಜಾನಶ್ಚ ಯಶಸ್ವಿನಃ ॥ 43 ॥
ಶ್ರವಣಾತ್ಕೀರ್ತನಾದ್ ಧ್ಯಾನಾತ್ಪೂಯಂತೇಽಂತ್ಯಾವಸಾಯಿನಃ । ತವ ಬ್ರಹ್ಮಮಯಸ್ಯೇಶ ಕಿಮುತೇಕ್ಷಾಭಿಮರ್ಶಿನಃ ॥ 44 ॥

ಯಸ್ಯಾಮಲಂ ದಿವಿ ಯಶಃ ಪ್ರಥಿತಂ ರಸಾಯಾಂ

ಭೂಮೌ ಚ ತೇಽಮಲಯಶೋಽಖಿಲದಿಕ್ಷು ವಿತಾನಮ್ ।

ಮಂದಾಕಿನೀ ಚ ತವ ಪಾದರಜೋವಹೋರ್ಮಿಃ

ಶ್ರೀಮತ್ಪದಾಸ್ಪದಗತಾಥ ಪುನಾತಿ ವಿಶ್ವಮ್ ॥ 45 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕೋನಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುದೀರಿತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ದೇವರ್ಷೇರುದ್ಧವೋಽಬ್ರವೀತ್ । ಸಭ್ಯಾನಾಂ ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾಮತಿಃ ॥ 1 ॥

ಉದ್ಧವ ಉವಾಚ

ಯದುಕ್ತಮೃಷಿಣಾ ದೇವ ಸಾಚಿವ್ಯಂ ಯಕ್ಷ್ಯತಸ್ತ್ವಯಾ । ಕಾರ್ಯಂ ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯಸ್ಯ ರಕ್ಷಾ ಚ ಶರಣೈಷಿಣಾಮ್ ॥ 2 ॥

ಯಷ್ಟವ್ಯಂ ರಾಜಸೂಯೇನ ದಿಕ್ಚಕ್ರಜಯಿನಾ ವಿಭೋ । ಅತೋ ಜರಾಸುತವಧ ಉಭಯಾರ್ಥೋ ಮತೋ ಹಿ ಮೇ ॥

ಅಸ್ಮಾಕಂ ಚ ಮಹಾನರ್ಥೋ ಹ್ಯೇತೇನೈವ ಭವಿಷ್ಯತಿ । ಯಶಶ್ಚ ತವ ಗೋವಿಂದ ರಾಜ್ಞೋ ಬಂಧಾದ್ವಿಮುಚ್ಯತಃ ॥ 4 ॥

ಸರ್ವೈರ್ದುರ್ವಿಷಹೋ ರಾಜಾ ನಾಗಾಯುತಸಮೋ ಬಲೇ । ಬಲಿನಾಮಪಿ ಚಾನ್ಯೇಷಾಂ ಭೀಮಸೇನಬಲಂ ವಿನಾ ॥

ದ್ವೈರಥೇ ಸ ತು ಜೇತವ್ಯೋ ನ ಶತಾಕ್ಷೌಹಿಣೀಯುತಃ । ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋಽಭ್ಯರ್ಥಿತೋ ವಿಪ್ರೈರ್ನ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಿ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ ॥

ಬ್ರಹ್ಮವೇಷಧರೋ ಭೂತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಷೇತ ವೃಕೋದರಃ । ಹನಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂದೇಹೋ ದ್ವೈರಥೇ ತವ ಸನ್ನಿಧೌ ॥ 7 ॥

ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರಮೀಶಸ್ಯ ವಿಶ್ವಸರ್ಗನಿರೋಧಯೋಃ । ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ ಶರ್ವಶ್ಚ ಕಾಲಾಖ್ಯಾ ರೂಪಿಣಸ್ತವ ॥ 8 ॥

ಗಾಯಂತಿ ತೇ ವಿಶದಕರ್ಮಗೃಹೇಷು ದೇವ್ಯೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಸ್ವಶತ್ರುವಧಮಾತ್ಮವಿಮೋಕ್ಷಣಂ ಚ ।

ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ ಕುಂಜರಪತೇರ್ಜನಕಾತ್ಮಜಾಯಾಃ ಪಿತ್ರೋಶ್ಚ ಲಬ್ಧಶರಣಾ ಮುನಯೋ ವಯಂ ಚ ॥ 9 ॥

ಜರಾಸಂಧವಧಃ ಕೃಷ್ಣ ಭೂರ್ಯರ್ಥಾಯೋಪಕಲ್ಪತೇ । ಪ್ರಾಯಃ ಕಾಲವಿಪಾಕೇನ ತವ ಚಾಭಿಮತಃ ಕ್ರತುಃ ॥ 10 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುದ್ಧವವಚೋ ರಾಜನ್ ಸರ್ವತೋಭದ್ರಮಚ್ಯುತಃ । ದೇವರ್ಷಿರ್ಯದುವೃದ್ಧಾಶ್ಚ ರಾಮಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯನ್ ॥ 11 ॥

ಅಥಾದಿಶತ್ಪ್ರಯಾಣಾಯ ಭಗವಾನ್ ದೇವಕೀಸುತಃ । ಭೃತ್ಯಾನ್ ದಾರುಕಜೈತ್ರಾದೀನನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಗುರೂನ್ ವಿಭುಃ ॥ 12 ॥

ಸ ನಿರ್ಗಮ್ಯಾವರೋಧಾತ್ ಸ್ವಾತ್ ಸ್ವಸುತಾನ್ ಸಪರಿಚ್ಛದಾನ್ ।

ಸಂಕರ್ಷಣಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಯದುರಾಜಂ ಚ ಶತ್ರುಹಾ ॥

ಸೂತೋಪನೀತಂ ಸ್ವರಥಮಾರುಹದ್ಗರುಡಧ್ವಜಮ್ ॥ 13 ॥

ತತೋ ರಥದ್ವಿಪಭಟಸಾದಿನಾಯಕೈಃ ಕರಾಲಯಾ ಪರಿವೃತ ಆತ್ಮಸೇನಯಾ ।

ಮೃದಂಗಭೇರ್ಯಾನಕಶಂಖಗೋಮುಖೈಃ ಸಂಘುಷ್ಟಯಾವೈಃ ಕಕುಭೋ ನಿರಾಕ್ರಮತ್ ॥ 14 ॥

ಪ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಕಾಞ್ಚನ ಶಿಬಿಕಾಭಿರಚ್ಯುತಂ ಸಹಾತ್ಮಜಾಃ ಪತಿಮನು ಸುವ್ರತಾ ಯಯುಃ ।

ವರಾಂಬರಾಭರಣವಿಲೇಪನಸ್ರಜಃ ಸುಸಂವೃತಾಂ ನೃಭಿರಸಿಚರ್ಮಪಾಣಿಭಿಃ ॥ 15 ॥

ನರೋಷ್ಟ್ರಗೋಮಹಿಷಖರಾಶ್ವತರ್ಯಃ ಕರೇಣುಭಿಃ ಪರಿಜನವಾರಯೋಷಿತಃ ।

ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ ಪಟಕುಟಿಕಂಬಲಾಂಬರಾದ್ಯುಪಸ್ಕರಾ ಯಯುರಧಿಯುಜ್ಯ ಸರ್ವಶಃ ॥ 16 ॥

ಬಲಂ ಬೃಹದ್ಧ್ವಜಪಟಛತ್ರಚಾಮರೈರ್ವರಾಯುಧಾಭರಣಕಿರೀಟವರ್ಮಭಿಃ ।

ದಿವಾಂಶುಭಿಸ್ತುಮುಲರವಂ ಬಭೌ ರವೇರ್ಯಥಾರ್ಣವಃ ಕ್ಷುಭಿತತಿಮಿಂಗಿಲೋರ್ಮಿಭಿಃ ॥ 17 ॥

ಅಥೋ ಮುನಿರ್ಯದುಪತಿನಾ ಸಭಾಜಿತಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ತಂ ಹೃದಿ ನಿದಧದ್ವಿಹಾಯಸಾ ।
ನಿಶಮ್ಯಾಗಾದ್ವ್ಯವಸಿತಮಾಹೃತಾರ್ಹಣೋ ಮುಕುಂದಸಂದರ್ಶನನಿರ್ವೃತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ 18 ॥

ರಾಜದೂತಮುವಾಚೇದಂ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರೇಮಯಾ ಗಿರಾ ।
ಮಾ ಭೈಷ್ಟ ದೂತ ಭದ್ರಂ ವೋ ಘಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಗಧಮ್ ॥ 19 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ದೂತೋ ಯಥಾವದವದನ್ನೃಪಾನ್ । ತೇಽಪಿ ಸಂದರ್ಶನಂ ಶೌರೇಃ ಪ್ರತ್ಯೈಕ್ಷಂತ ಮುಮುಕ್ಷವಃ ॥
ಆನರ್ತಸೌವೀರಮರೂಂಸ್ತೀರ್ತ್ವಾ ವಿನಶನಂ ಹರಿಃ । ನದೀರ್ಗಿರೀನತೀಯಾಯ ಪುರಗ್ರಾಮವ್ರಜಾಕರಾನ್ ॥ 21 ॥
ತತೋ ದೃಷದ್ವತೀಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಮುಕುಂದೋಽಥ ಸರಸ್ವತೀಮ್ । ಪಾಂಚಾಲಾನಥ ಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥಮಥಾಗಮತ್ ॥
ತಮುಪಾಗತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪ್ರೀತೋ ದುರ್ದರ್ಶನಂ ನೃಣಾಮ್ । ಅಜಾತಶತ್ರುರ್ನಿರಗಾತ್ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಸುಹೃದ್ವೃತಃ ॥
ಗೀತವಾದಿತ್ರಘೋಷೇಣ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷೇಣ ಭೂಯಸಾ । ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸ ಹೃಷೀಕೇಶಂಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಾಣಮಿವಾಗತಮ್ ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಕ್ಲಿನ್ನಹೃದಯಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ನೇಹೇನ ಪಾಂಡವಃ । ಚಿರಾದ್ದೃಷ್ಟಂ ಪ್ರಿಯತಮಂ ಸಸ್ವಜೇ ಸ್ಮ ಪುನಃಪುನಃ ॥ 25 ॥

ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ರಮಾಲಯಾಲಯಂ ಮುಕುಂದಗಾತ್ರಂ ನೃಪತಿರ್ಹತಾಶುಭಃ ।
ಲೇಭೇ ಪರಾಂ ನಿರ್ವೃತಿಮಶ್ರುಲೋಚನೋ ಹೃಷ್ಯತ್ತನುರ್ವಿಸ್ಮೃತಲೋಕವಿಭ್ರಮಃ ॥ 26 ॥

ತಂ ಮಾತುಲೇಯಂ ಪರಿರಭ್ಯ ನಿರ್ವೃತೋ ಭೀಮಃ ಸ್ಮಯನ್ ಪ್ರೇಮಜಲಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ ।
ಯಮೌ ಕಿರೀಟೀ ಚ ಸುಹೃತ್ತಮಂ ಮುದಾ ಪ್ರವೃದ್ಧಬಾಷ್ಪಾಃ ಪರಿರೇಭಿರೇಽಚ್ಯುತಮ್ ॥ 27 ॥

ಅರ್ಜುನೇನ ಪರಿಷ್ವಕ್ತೋ ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಚಾಭಿವಾದಿತಃ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ವೃದ್ಧೇಭ್ಯಶ್ಚ ಯಥಾರ್ಹತಃ ॥ 28 ॥
ಮಾನಿನೋ ಮಾನಯಾಮಾಸ ಕುರುಸೃಂಜಯಕೇಕಯಾನ್ । ಸೂತಮಾಗಧಗಂಧರ್ವಾ ಬಂದಿನಶ್ಚೋಪಮಂತ್ರಿಣಃ ॥
ಮೃದಂಗಶಂಖಪಟಹವೀಣಾಪಣವವೇಣುಭಿಃ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚಾರವಿಂದಾಕ್ಷಂ ತುಷ್ಟುವುರ್ನನೃತುರ್ಜಗುಃ ॥ 30 ॥
ಏವಂ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಪರ್ಯಸ್ತಃ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಶಿಖಾಮಣಿಃ । ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಭಗವಾನ್ ವಿವೇಶಾಲಂಕೃತಂ ಪುರಮ್ ॥

ಸಂಸಿಕ್ತವರ್ತ್ಮ ಕರಿಣಾಂ ಮದಗಂಧತೋಯೈಶ್ಚಿತ್ರಧ್ವಜೈಃ ಕನಕತೋರಣಪೂರ್ಣಕುಂಭೈಃ ।
ಮೃಷ್ಟಾತ್ಮಭಿರ್ವರದುಕೂಲವಿಭೂಷಣಸ್ರಗ್ಗಂಧೈರ್ನೃಭಿರ್ಯುವತಿಭಿಶ್ಚ ವಿರಾಜಮಾನಮ್ ॥ 32 ॥

ಉದ್ದೀಪ್ತದೀಪಾವಲಿಭಿಃ ಪ್ರತಿಸದ್ಮಜಾಲನಿರ್ಯಾತಧೂಪರುಚಿರಂ ವಿಲಸತ್ಪತಾಕಮ್ ।
ಮೂರ್ಧನ್ಯಹೇಮಕಲಶೈರಜತೋರುಶೃಂಗೈರ್ಜುಷ್ಟಂ ದದರ್ಶ ಭವನೈಃ ಕುರುರಾಜಧಾಮ ॥ 33 ॥

ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಿಶಮ್ಯ ನರಲೋಚನಪಾನಮಾತ್ರಮೌತ್ಸುಕ್ಯವಿಶ್ಲಥಿತಕೇಶದುಕೂಲಬಂಧಾಃ ।
ಸದ್ಯೋ ವಿಸೃಜ್ಯ ಗೃಹಕರ್ಮಪತೀನ್ ಸ್ವತಲ್ಪೇ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಯಯುರ್ಯುವತಯಃ ಸ್ಮ ನರೇಂದ್ರಮಾರ್ಗೇ ॥ 34 ॥

ತಸ್ಮಿನ್ ಸುಸಂಕುಲ ಇಭಾಶ್ವರಥದ್ವಿಪದ್ಭಿಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಸಭಾರ್ಯಮುಪಲಭ್ಯ ಗೃಹಾಧಿರೂಢಾಃ ।
ನಾರ್ಯೋ ವಿಕೀರ್ಯ ಕುಸುಮೈರ್ಮನಸೋಪಗುಹ್ಯ ಸುಸ್ವಾಗತಂ ವಿದಧುರುತ್ಸ್ಮಿತವೀಕ್ಷಿತೇನ ॥ 35 ॥

ಊಚುಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಪಥಿ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಮುಕುಂದಪತ್ನೀಸ್ತಾರಾ ಯಥೋಡುಪಸಹಾಃ ಕಿಮಕಾರ್ಯಮೂಭಿಃ ।
ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷಾಂ ಪುರುಷಮೌಲಿರುದಾರಹಾಸಲೀಲಾವಲೋಕಕಲಯೋತ್ಸವಮಾತನೋತಿ ॥ 36 ॥

ತತ್ರ ತತ್ರೋಪಸಂಗಮ್ಯ ಪೌರಾ ಮಂಗಲಪಾಣಯಃ । ಚಕ್ರುಃ ಸಪರ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಶ್ರೇಣೀಮುಖ್ಯಾ ಹತೈನಸಃ ॥ 37 ॥

ಅಂತಃಪುರಜನೈಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಮುಕುಂದಃ ಫುಲ್ಲಲೋಚನೈಃ । ಸಸಂಭ್ರಮೈರಭ್ಯುಪೇತಃ ಪ್ರಾವಿಶದ್ರಾಜಮಂದಿರಮ್ ॥ 38 ॥

ಪೃಥಾ ವಿಲೋಕ್ಯ ಭ್ರಾತ್ರೇಯಂ ಕೃಷ್ಣಂ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರಮ್ । ಪ್ರೀತಾತ್ಮೋತ್ಥಾಯ ಪರ್ಯಂಕಾತ್ ಸಸ್ನುಷಾ ಪರಿಷಸ್ವಜೇ ॥

ಗೋವಿಂದಂ ಗೃಹಮಾನೀಯ ದೇವದೇವೇಶಮಾವೃತಃ ।
ಪೂಜಾಯಾಂ ನಾವಿದತ್ಕೃತ್ಯಂ ಪ್ರಮೋದೋಽಪಹತೋ ನೃಪಃ ॥ 40 ॥

ಪಿತೃಷ್ವಸುರ್ಗುರುಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚಕ್ರೇಽಭಿವಾದನಮ್ । ಸ್ವಯಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಯಾ ರಾಜನ್ ಭಗಿನ್ಯಾ ಚಾಭಿವಾದಿತಃ ॥ 41 ॥

ಶ್ವಶ್ರ್ವಾ ಸಂಚೋದಿತಾ ಕಽಷ್ಣಾ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನೀಃ ಸುವರ್ಚಸಃ । ಆನರ್ಚ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಸತ್ಯಾಂ ಭದ್ರಾಂ ಜಾಂಬವತೀಂ ತಥಾ ॥ 42 ॥

ಕಾಲಿಂದೀಂ ಮಿತ್ರವಿಂದಾಂ ಚ ಶೈಬ್ಯಾಂ ನಾಗ್ನಜಿತೀಂ ಸತೀಮ್ । ಅನ್ಯಾಶ್ಚಾಭ್ಯಾಗತಾ ಯಾಸ್ತಾ ವಾಸಃಸ್ರಙ್ಮಂಡನಾದಿಭಿಃ ॥

ಸುಖಂ ನಿವಾಸಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಜನಾರ್ದನಮ್ ।
ಸಸೈನ್ಯಂ ಸಾನುಗಾಮಾತ್ಯಂ ಸಭಾರ್ಯಂ ಚ ನವಂನವಮ್ ॥ 44 ॥

ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಖಾಂಡವೇನ ವಹ್ನಿಂ ಪಾಂಡವಸಂಯುತಃ । ಮೋಚಯಿತ್ವಾ ಮಯಂ ಯೇನ ರಾಜ್ಞೋ ದಿವ್ಯಾ ಸಭಾಹೃತಾ ॥

ಉವಾಸ ಕತಿಚಿನ್ಮಾಸಾನ್ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ । ವಿಹರನ್ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಫಾಲ್ಗುನೇನ ಭಟೈರ್ವೃತಃ ॥ 46 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕೋನಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಅಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏಕದಾ ತು ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಆಸ್ಥಿತೋ ಮುನಿಭಿರ್ವೃತಃ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರ್ವೈಶ್ಯೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಶ್ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ ॥ 1 ॥

ಆಚಾರ್ಯೈಃ ಕುಲವೃದ್ಧೈಶ್ಚ ಜ್ಞಾತಿಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವೈಃ । ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಚೈತೇಷಾಮಾಭಾಷ್ಯೇದಮುವಾಚ ಹ ॥ 2 ॥

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ

ಕ್ರತುರಾಜೇನ ಗೋವಿಂದ ರಾಜಸೂಯೇನ ಪಾವನೀಃ । ಯಕ್ಷ್ಯೇ ವಿಭೂತೀರ್ಭವತಸ್ತತ್ಸಂಪಾದಯ ನಃ ಪ್ರಭೋ ॥ 3 ॥

ತ್ವತ್ಪಾದುಕೇ ಅವಿರತಂ ಪರಿ ಯೇ ಚರಂತಿ ಧ್ಯಾಯಂತ್ಯಭದ್ರನಶನೇ ಸುಧಿಯೋ ಗೃಣಂತಿ ।
ವಿಂದಂತಿ ಯೇ ಕಮಲನಾಭ ಭವಾಪವರ್ಗಮಾಶಾಸತೇ ಯದಿ ತ ಆಶಿಷ ಈಶ ನಾನ್ಯೇ ॥ 4 ॥

ತದ್ದೇವ ದೇವ ಭವತಶ್ಚರಣಾರವಿಂದಸೇವಾನುಭಾವಮಿಹ ಪಶ್ಯತು ಲೋಕ ಏಷಃ ।
ಯೇ ತ್ವಾಂ ಭಜಂತಿ ನ ಭಜಂತ್ಯಪಿ ವೋಭಯೇಷಾಂ ನಿಷ್ಠಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯ ವಿಭೋ ಕುರುಸೃಂಜಯಾನಾಮ್ ॥

ನ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸ್ವಪರಭೇದಮತಿಸ್ತವ ಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವಾತ್ಮನಃ ಸಮದೃಶಃ ಸ್ವಸುಖಾನುಭೂತೇಃ ।
ಸಂಸೇವಯಾ ಸುರತರೋರಿವ ತೇ ಪ್ರಸಾದಃ ಸೇವಾನುರೂಪ ಉದಯೋ ನ ವಿಪರ್ಯಯೋಽತ್ರ ॥ 6 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಸಮ್ಯಗ್ವ್ಯವಸಿತಂ ರಾಜನ್ ಭವತಾ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ । ಕಲ್ಯಾಣೀ ಯೇನ ತೇ ಕೀರ್ತಿರ್ಲೋಕಾನನುಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ 7 ॥

ಋಷೀಣಾಂ ಪಿತೃದೇವಾನಾಂ ಸುಹೃದಾಮಪಿ ನಃ ಪ್ರಭೋ । ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಭೂತಾನಾಮೀಪ್ಸಿತಃ ಕ್ರತುರಾಡಯಮ್ ॥

ವಿಜಿತ್ಯ ನೃಪತೀನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಕೃತ್ವಾ ಚ ಜಗತೀಂ ವಶೇ । ಸಂಭೃತ್ಯ ಸರ್ವಸಂಭಾರಾನಾಹರಸ್ವ ಮಹಾಕ್ರತುಮ್ ॥ 9 ॥

ಏತೇ ತು ಭ್ರಾತರೋ ರಾಜನ್ ಲೋಕಪಾಲಾಂಶಸಂಭವಾಃ । ಜಿತೋಽಸ್ಮ್ಯಾತ್ಮವತಾ ತವ ತಾತಾಹಂ ದುರ್ಜಯೋ ಯೋಽಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ ॥

ನ ಕಶ್ಚಿನ್ಮತ್ಪರಂ ಲೋಕೇ ತೇಜಸಾ ಯಶಸಾ ಶ್ರಿಯಾ । ವಿಭೂತಿಭಿರ್ವಾ ವಿಭವೈರ್ದೇವೋಽಪಿ ಕಿಮು ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ॥ 11 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ನಿಶಮ್ಯ ಭಗವದ್ಗೀತಂ ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಫುಲ್ಲಮುಖಾಂಬುಜಃ । ಭ್ರಾತೄನ್ ದಿಗ್ವಿಜಯೇಽಯುಂಕ್ತ ವಿಷ್ಣುತೇಜೋಪಬೃಂಹಿತಾನ್ ॥

ಸಹದೇವಂ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಮಾದಿಶತ್ ಸಹಸೃಂಜಯೈಃ ।

ದಿಶಿ ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಂ ನಕುಲಮುದೀಚ್ಯಾಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಮ್ ॥

ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂ ವೃಕೋದರಂ ರಾಜನ್ ಕೈಕೇಯೈಃ ಸಹಮದ್ರಕೈಃ ॥ 13 ॥

ತೇ ವಿಜಿತ್ಯ ನೃಪಾನ್ ವೀರಾನಾಜಹ್ರುರ್ದಿಗ್ಭ್ಯ ಓಜಸಾ । ಅಜಾತಶತ್ರವೇ ಭೂರಿ ದ್ರವಿಣಂ ನೃಪ ಯಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ 14 ॥

ಶ್ರುತ್ವಾಽಜಿತಂ ಜರಾಸಂಧಂ ನೃಪತೇರ್ಧ್ಯಾಯತೋ ಹರಿಃ ।

ಆಹೋಪಾಯಂ ತಮೇವಾದ್ಯ ಉದ್ಧವೋ ಯಮುವಾಚ ಹ ॥ 15 ॥

ಭೀಮಸೇನೋಽರ್ಜುನಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಧರಾಸ್ತ್ರಯಃ । ಜಗ್ಮುರ್ಗಿರಿವ್ರಜಂ ತಾತ ಬೃಹದ್ರಥಸುತೋ ಯತಃ ॥ 16 ॥

ತಂ ಗತ್ವಾತಿಥ್ಯವೇಲಾಯಾಂ ಗೃಹೇಷು ಗೃಹಮೇಧಿನಾಮ್ । ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಸಮಯಾಚಂತ ರಾಜನ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಿನಃ ॥ 17 ॥

ರಾಜನ್ ವಿದ್ಧ್ಯತಿಥೀನಸ್ಮಾನರ್ಥಿನೋ ಗೃಹಮಾಗತಾನ್ । ತನ್ನಃ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಭದ್ರಂ ತೇ ಯದ್ವಯಂ ಕಾಮಯಾಮಹೇ ॥

ಕಿಂ ದುರ್ಮರ್ಷಂ ತಿತಿಕ್ಷೂಣಾಂ ಕಿಮಕಾರ್ಯಮಸಾಧುಭಿಃ । ಕಿನ್ನ ದೇಯಂ ವದಾನ್ಯಾನಾಂ ಕಃ ಪರಃ ಸಮದರ್ಶಿನಾಮ್ ॥

ಯೋಽನಿತ್ಯೇನ ಶರೀರೇಣ ಸತಾಂ ಗೇಯಂ ಯಶೋ ಧ್ರುವಮ್ ।

ನಾಚಿನೋತಿ ಸ್ವಯಂ ಕಲ್ಪಃ ಸ ವಾಚ್ಯಃ ಶೋಚ್ಯ ಏವ ಸಃ ॥ 20 ॥

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋ ರಂತಿದೇವ ಉಂಛವೃತ್ತಿಃ ಶಿಬಿರ್ಬಲಿಃ ।

ವ್ಯಾಧಃ ಕಪೋತೋ ಬಹವೋ ಹ್ಯಧ್ರುವೇಣ ಧ್ರುವಂ ಗತಾಃ ॥ 21 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸ್ವರೈರಾಕೃತಿಭಿಸ್ತಾಂಸ್ತು ಪ್ರಕೋಷ್ಠೈರ್ಜ್ಯಾಹತೈರಪಿ । ರಾಜನ್ಯಬಂಧೂನ್ ವಿಜ್ಞಾಯ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾನಚಿಂತಯತ್ ॥ 22 ॥

ರಾಜನ್ಯಬಂಧವೋ ಹ್ಯೇತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಾನಿ ಬಿಭ್ರತಿ । ದದಾಮಿ ಭಿಕ್ಷಿತಂ ತೇಭ್ಯ ಆತ್ಮಾನಮಪಿ ದುಸ್ತ್ಯಜಮ್ ॥ 23 ॥

ಬಲೇರ್ನು ಶ್ರೂಯತೇ ಕೀರ್ತಿರ್ವಿತತಾ ದಿಕ್ಷ್ವಕಲ್ಮಷಾ । ಐಶ್ವರ್ಯಾದ್ ಭ್ರಂಶಿತಸ್ಯಾಪಿ ವಿಪ್ರವ್ಯಾಜೇನ ವಿಷ್ಣುನಾ ॥ 24 ॥

ಶ್ರಿಯಂ ಜಿಹೀರ್ಷತೇಂದ್ರಸ್ಯ ವಿಷ್ಣವೇ ದ್ವಿಜರೂಪಿಣೇ ।

ಜಾನನ್ನಪಿ ಮಹೀಂ ಪ್ರಾದಾದ್ವಾರ್ಯಮಾಣೋಽಪಿ ದೈತ್ಯರಾಟ್ ॥ 25 ॥

ಜೀವತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥಾಯ ಕೋ ನ್ವರ್ಥಃ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುನಾ । ದೇಹೇನ ಪತಮಾನೇನ ನೇಹತಾಂ ವಿಪುಲಂ ಯಶಃ ॥ 26 ॥

ಇತ್ಯುದಾರಮತಿಃ ಪ್ರಾಹ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನವೃಕೋದರಾನ್ । ಹೇ ವಿಪ್ರಾ ವ್ರಿಯತಾಂ ಕಾಮೋ ದದಾಮ್ಯಾತ್ಮಶಿರೋಽಪಿ ವಃ ॥

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ

ಯುದ್ಧಂ ನೋ ದೇಹಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ದ್ವಂದ್ವಶೋ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ।

ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿನೋ ವಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ರಾಜನ್ಯಾ ನಾನ್ನಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ ॥ 28 ॥

ಅಸೌ ವೃಕೋದರಃ ಪಾರ್ಥಸ್ತಸ್ಯ ಭ್ರಾತಾರ್ಜುನೋ ಹ್ಯಯಮ್ ।

ಅನಯೋರ್ಮಾತುಲೇಯಂ ಮಾಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಜಾನೀಹಿ ತೇ ರಿಪುಮ್ ॥ 29 ॥

ಏವಮಾವೇದಿತೋ ರಾಜಾ ಜಹಾಸೋಚ್ಚೈಃ ಸ ಮಾಗಧಃ ।

ಆಹ ಚಾಮರ್ಷಿತೋ ಮಂದೋ ಯುದ್ಧಂ ತರ್ಹಿ ದದಾಮಿ ವಃ ॥ 30 ॥

ನ ತ್ವಯಾ ಭೀರುಣಾ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ಯುಧಿ ವಿಕ್ಲವಚೇತಸಾ । ಮಥುರಾಂ ಸ್ವಪುರೀಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸಮುದ್ರಂ ಶರಣಂ ಗತಃ ॥ 31 ॥

ಅಯಂ ತು ವಯಸಾऽತುಲ್ಯೋ ನಾತಿಸತ್ವೋ ನ ಮೇ ಸಮಃ ।

ಅರ್ಜುನೋ ನ ಭವೇದ್ಯೋದ್ಧಾ ಭೀಮಸ್ತುಲ್ಯಬಲೋ ಮಮ ॥ 32 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಾಯ ದತ್ವಾಸ ಮಹತೀಂ ಗದಾಮ್ । ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಸ್ವಯಮಾದಾಯ ನಿರ್ಜಗಾಮ ಪುರಾದ್ಬಹಿಃ ॥

ತತಃ ಸಮಬಲೌ ವೀರೌ ಸಂಸಕ್ತಾವಿತರೇತರೌ । ಜಘ್ನತುರ್ವಜ್ರಕಲ್ಪಾಭ್ಯಾಂ ಗದಾಭ್ಯಾಂ ರಣದುರ್ಮದೌ ॥ 34 ॥

ಮಂಡಲಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಸವ್ಯಂ ದಕ್ಷಿಣಮೇವ ಚ । ಚರತೋಃ ಶುಶುಭೇ ಯುದ್ಧಂ ನಟಯೋರಿವ ರಂಗಿಣೋಃ ॥ 35 ॥

ತತಶ್ಚಟಚಟಾಶಬ್ದೋ ವಜ್ರನಿಷ್ಪೇಷಸನ್ನಿಭಃ । ಗದಯೋಃ ಕ್ಷಿಪ್ತಯೋ ರಾಜನ್ ದಂತಯೋರಿವ ದಂತಿನೋಃ ॥ 36 ॥

ತೇ ವೈ ಗದೇ ಭುಜಜವೇನ ನಿಪಾತ್ಯಮಾನೇ

ಅನ್ಯೋನ್ಯಯೋಃ ಸಕಟಿಪಾದಕರೋರುಜತ್ರೂನ್ ।

ಚೂರ್ಣೀಬಭೂವತುರುಪೇತ್ಯ ಯಥಾರ್ಕಶಾಖೇ

ಸಂಯುದ್ಧ್ಯತೋರ್ದ್ವಿರದಯೋರಿವ ದೀಪ್ತಸಂಧ್ಯೋಃ ॥ 37 ॥

ಇತ್ಥಂ ತಯೋಃ ಪ್ರಹತಯೋರ್ಗದಯೋರ್ನೃವೀರೌ

ಕ್ರುದ್ಧೌ ಸ್ವಮುಷ್ಟಿಭಿರಯಃಸ್ಪರ್ಶೈರ್ವ್ಯಪಿಷ್ಟಾಮ್ ।

ಶಬ್ದಸ್ತಯೋಃ ಪ್ರಹರತೋರ್ಘನಯೋರಿವಾಸೀ-

ನ್ನಿರ್ಘಾತವಜ್ರಪರುಷಸ್ತಲತಾಡನೋತ್ಥಃ ॥ 38 ॥

ತಯೋರೇವಂ ಪ್ರಹರತೋಃ ಸಮಶಿಕ್ಷಾಬಲೌಜಸೋಃ । ನಿರ್ವಿಶೇಷಮಭೂದ್ಯುದ್ಧಮಕ್ಷೀಣಜವಯೋರ್ನೃಪ ॥ 39 ॥

ಶತ್ರೋರ್ಜನ್ಮಮೃತೀ ವಿದ್ವಾನ್ ಜೀವಿತಂ ಚ ಜರಾಕೃತಮ್ । ಪಾರ್ಥಮಾಪ್ಯಾಯಯತ್ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾಚಿಂತಯದ್ಧರಿಃ ॥

ಸಂಚಿಂತ್ಯಾರಿವಧೋಪಾಯಂ ಭೀಮಸ್ಯಾಮೋಘದರ್ಶನಃ । ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ವಿಟಪಂ ಪಾಟಯನ್ನಿವ ಸಂಜ್ಞಯಾ ॥

ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ ಮಹಾಸತ್ವೋ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ । ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾದಯೋಃ ಶತ್ರುಂ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಭೂತಲೇ ॥

ಏಕಂ ಪಾದಂ ಪದಾಕ್ರಮ್ಯ ದೋರ್ಭ್ಯಾಮನ್ಯಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಸಃ । ಗುದತಃ ಪಾಟಯಾಮಾಸ ಶಾಖಾಮಿವ ಮತಂಗಜಃ ॥ 43 ॥

ಏಕಪಾದೋರುವೃಷಣಕಟಿಪೃಷ್ಠಸ್ತನಾಂಸಕೇ । ಏಕಬಾಹ್ವಕ್ಷಿಭ್ರೂಕರ್ಣೇ ಶಕಲೇ ದದೃಶುಃ ಪ್ರಜಾಃ ॥ 44 ॥

ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಾಸೀನ್ನಿಹತೇ ಮಗಧೇಶ್ವರೇ । ಪೂಜಯಾಮಾಸತುರ್ಭೀಮಂ ಪರಿರಭ್ಯ ಜಯಾಚ್ಯುತೌ ॥ 45 ॥

ಸಹದೇವಂ ತತ್ತನಯಂ ಭಗವಾನ್ ಭೂತಭಾವನಃ ।

ಅಭ್ಯಷಿಂಚದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಮಾಗಧಾನಾಂ ಪತಿಂ ಪ್ರಭುಃ ॥

ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ರಾಜನ್ಯಾನ್ ಸಂರುದ್ಧಾ ಮಾಗಧೇನ ಯೇ ॥ 46 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಅಶೀತಿತಮೋऽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕಾಶೀತಿತಮೋऽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಅಯುತೇ ದ್ವೇ ಶತಾನ್ಯಷ್ಟೌ ಲೀಲಯಾ ಯುಧಿ ನಿರ್ಜಿತಾಃ । ವಿನಿರ್ಗತಾ ಗಿರಿದ್ರೋಣ್ಯಾಂ ಮಲಿನೋಮಲವಾಸಸಃ ॥

ಕ್ಷುತ್ಕ್ಷಾಮಾಃ ಶುಷ್ಕವದನಾಃ ಸಂರೋಧಪರಿಕರ್ಶಿತಃ । ದದೃಶುಸ್ತೇ ಘನಶ್ಯಾಮಂ ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಸಮ್ ॥ 2 ॥

ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಂ ಚತುರ್ಬಾಹುಂ ಪದ್ಮಪತ್ರನಿಭೇಕ್ಷಣಮ್ । ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಸ್ಫುರನ್ಮಕರಕುಂಡಲಮ್ ॥ 3 ॥

ಪದ್ಮಹಸ್ತಂ ಗದಾಶಂಖರಥಾಂಗೈರುಪಲಕ್ಷಿತಮ್ । ಕಿರೀಟಹಾರಕಟಕಕಟಿಸೂತ್ರಾಂಗದಾನ್ವಿತಮ್ ॥ 4 ॥

ಭ್ರಾಜದ್ವರಮಣಿಗ್ರೀವಂ ನಿವೀತಂ ವನಮಾಲಯಾ । ಪಿಬಂತ ಇವ ಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾಂ ಲಿಹಂತ ಇವ ಜಿಹ್ವಯಾ ॥ 5 ॥

ಜಿಘ್ರಂತ ಇವ ನಾಸಾಭ್ಯಾಮೀಹಂತ ಇವ ಚೇತಸಾ । ಪ್ರಣೇಮುರ್ಹತಪಾಪ್ಮಾನೋ ಮೂರ್ಧಭಿಃ ಪಾದಯೋರ್ಹರೇಃ ॥

ಕೃಷ್ಣಸಂದರ್ಶನಾಹ್ಲಾದಧ್ವಸ್ತಸಂರೋಧನಕ್ಲಮಾಃ । ಪ್ರಶಶಂಸುರ್ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಗೀರ್ಭಿಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯೋ ನೃಪಾಃ ॥ 7 ॥

ರಾಜಾನ ಊಚುಃ

ನಮಸ್ತೇ ದೇವದೇವೇಶ ಪ್ರಪನ್ನಾರ್ತಿಹರಾವ್ಯಯ । ಪ್ರಪನ್ನಾನ್ ಪಾಹಿ ನಃ ಕೃಷ್ಣ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಾನ್ ಘೋರಸಂಸೃತೇಃ ॥ 8 ॥

ನೈವ ನಾಥಾಭ್ಯಸೂಯಾಮೋ ಮಾಗಧಂ ಮಧುಸೂದನ ।
ಅನುಗ್ರಹೋ ಯದ್ಭವತೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ರಾಜ್ಯಚ್ಯುತಿರ್ವಿಭೋ ॥ 9 ॥

ರಾಜ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಮದೋನ್ನದ್ಧಾ ನ ಶ್ರೇಯೋ ವಿಂದತೇ ನೃಪಾಃ । ತ್ವನ್ಮಾಯಾಮೋಹಿತಾ ನಿತ್ಯಾ ಮನ್ಯಂತೇ ಸಂಪದಶ್ಚಲಾಃ ॥

ಮೃಗತೃಷ್ಣಾಂ ಯಥಾ ಬಾಲಾ ಮನ್ಯಂತೇ ಉದಕಾಶಯಮ್ ।
ಏವಂ ವೈಕಾರಿಕೀಂ ಮಾಯಾಮಯುಕ್ತಾ ವಸ್ತು ಚಕ್ಷತೇ ॥ 11 ॥

ವಯಂ ಪುರಾ ಶ್ರೀಮದನಷ್ಟಬುದ್ಧಯೋ ಜಿಹೀರ್ಷಯಾ ಸ್ಯಾ ಇತರೇತರಸ್ಪೃಧಃ ।
ಘ್ನಂತಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸ್ವಾ ಅಪಿನಿರ್ಘೃಣಾಃ ಪ್ರಭೋ ಮೃತ್ಯುಂ ಪರಂ ತ್ವಾಮಗಣಯ್ಯ ದುರ್ಮದಾಃ ॥ 12 ॥

ತ ಏವ ಕೃಷ್ಣಾದ್ಯಗಭೀರರಂಹಸಾ ದುರಂತವೀರ್ಯೇಣ ವಿಚಾಲಿತಾಃ ಶ್ರಿಯಃ ।
ಕಾಲೇನ ತದ್ವೈ ಭವತೋಽನುಕಂಪಯಾ ವಿನಷ್ಟದರ್ಪಾಶ್ಚರಣೌ ಸ್ಮರಾಮಹೇ ॥ 13 ॥

ಅಥೋ ನ ರಾಜ್ಯಂ ಮೃಗತೃಷ್ಣರೂಪಿತಂ ದೇಹೇನ ಶಶ್ವತ್ಪತತಾ ರಜೋಭುವಾ ।
ಉಪಾಸಿತವ್ಯಂ ಸ್ಪೃಹಯಾಮಹೇ ವಿಭೋ ಕ್ರಿಯಾಫಲಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚ ಕರ್ಣರೋಚನಮಂ ॥ 14 ॥

ತನ್ನಃ ಸಮಾದಿಶೋಪಾಯಂ ಯೇನ ತೇ ಚರಣಾಬ್ಜಯೋಃ । ಸ್ಮೃತಿರ್ಯಥಾ ನ ವಿರಮೇದಪಿ ಸಂಸರತಾಮಿಹ ॥ 15 ॥

ಕೃಷ್ಣಾಯ ವಾಸುದೇವಾಯ ಹರಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ । ಪ್ರಣತಕ್ಲೇಶನಾಶಾಯ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ॥ 16 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಭಗವಾನ್ ರಾಜಭಿರ್ಮುಕ್ತಬಂಧನೈಃ । ತಾನಾಹ ಕರುಣಸ್ತಾತ ಶರಣ್ಯಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಯಾ ಗಿರಾ ॥ 17 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಭೂಪಾಲಾ ಮಯ್ಯಾತ್ಮನ್ಯಖಿಲೇಶ್ವರೇ । ಸುದೃಢಾ ಜಾಯತೇ ಭಕ್ತಿರ್ಬಾಢಮಾಶಂಸಿತಂ ತಥಾ ॥ 18 ॥

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ವ್ಯವಸಿತಂ ಭೂಪಾ ಭವಂತ ಋತಭಾಷಿಣಃ । ಶ್ರಿಯೈಶ್ವರ್ಯಮದೋನ್ನಾಹಂ ಪಶ್ಯತೋನ್ಮಾದನಂ ನೃಣಾಮ್ ॥

ಹೈಹಯೋ ನಹುಷೋ ವೇನೋ ರಾವಣೋ ನರಕೋಽಪರೇ । ಶ್ರೀಮದಾದ್ ಭ್ರಂಶಿತಾ ಸ್ಥಾನಾದ್ದೇವದೈತ್ಯನರೇಶ್ವರಾಃ ॥

ಸಂಚಿಂತಯತ ವಿಜ್ಞಾಯ ದೇಹಾದ್ಯುತ್ಪಾದ್ಯಮಂತವತ್ । ಯಜಂತೋಽಧ್ವರೈರ್ಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ರಕ್ಷ್ಯಥ ॥ 633

ಸಂತನ್ವಂತಃ ಪ್ರಜಾತಂತೂನ್ ಸುಖದುಃಖೇ ಭವಾಭವೌ । ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಚ ಸೇವಂತೋ ಮಚ್ಚಿತ್ತಾ ವ್ಯಚರಿಷ್ಯಥ ॥ 22 ॥

ಉದಾಸೀನಾಶ್ಚ ದೇಹಾದಾವಾತ್ಮಾರಾಮಾ ಧೃತವ್ರತಾಃ । ಮಯ್ಯಾವೇಶ್ಯ ಮನಃ ಸಮ್ಯಙ್ಮಾಮಂತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಯಾಸ್ಯಥ ॥ 23 ॥

ಇತ್ಯಾದಿಶ್ಯ ನೃಪಾನ್ ಕೃಷ್ಣೋ ಭಗವಾನ್ ಭುವನೇಶ್ವರಃ । ತೇಷಾಂ ನ್ಯಯುಂಕ್ತ ಪುರುಷಾನ್ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಮಜ್ಜನಕರ್ಮಣಿ ॥

ಸಪರ್ಯಾಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಸಹದೇವೇನ ಭಾರತ । ನರದೇವೋಚಿತೈರ್ವಸ್ತ್ರೈರ್ಭೂಷಣೈಃ ಸ್ರಗ್ವಿಲೇಪನೈಃ ॥ 25 ॥

ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ವರಾನ್ನೇನ ಸುಸ್ನಾತಾನ್ ಸಮಲಂಕೃತಾನ್ ।
ಭೋಗೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಯುಕ್ತಾಂ ತಾಂಬೂಲಾದ್ಯೈರ್ನೃಪೋಚಿತೈಃ ॥ 26 ॥

ತೇ ಪೂಜಿತಾ ಮುಕುಂದೇನ ರಾಜಾನೋ ಮೃಷ್ಟಕುಂಡಲಾಃ ।
ವಿರೇಜುರ್ಮೋಚಿತಾಃ ಕ್ಲೇಶಾತ್ ಪ್ರಾವೃಡಂತೇ ಯಥಾ ಗ್ರಹಾಃ ॥ 27 ॥

ರಥಾನ್ ಸದಶ್ವಾನಾರೋಪ್ಯ ಮಣಿಕಾಂಚನಭೂಷಿತಾನ್ । ಪ್ರೀಣಯ್ಯ ಸೂನೃತೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಸ್ವದೇಶಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಯಾಪಯತ್ ॥

ತ ಏವಂ ಮೋಕ್ಷಿತಾಃ ಕೃಚ್ಛ್ರಾತ್ ಕೃಷ್ಣೇನ ಸುಮಹಾತ್ಮನಾ । ಯಯುಸ್ತಮೇವ ಧ್ಯಾಯಂತಃ ಕೃತಾನಿ ಚ ಜಗತ್ಪತೇಃ ॥ 29 ॥

ಜಗದುಃ ಪ್ರಕೃತಿಭ್ಯಸ್ತೇ ಮಹಾಪುರುಷಚೇಷ್ಟಿತಮ್ । ಯಥಾನ್ವಶಾಸದ್ಭಗವಾಂಸ್ತಥಾ ಚಕ್ರುರತಂದ್ರಿತಾಃ ॥ 30 ॥

ಜರಾಸಂಧಂ ಘಾತಯಿತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಕೇಶವಃ । ಪಾರ್ಥಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಯುತಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ಸಹದೇವೇನ ಪೂಜಿತಃ ॥ 31 ॥

ತೇ ಗತ್ವಾ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಂ ಶಂಖಾನ್ ದಧ್ಮುರ್ಜಿತಾರಯಃ । ಹರ್ಷಯಂತಃ ಸ್ವಸುಹೃದೋ ದುರ್ಹೃದಾಂ ಚಾಸುಖಾವಹಾಃ ॥

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರೀತಮನಸ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಿವಾಸಿನಃ । ಮೇನಿರೇ ಮಾಗಧಂ ಶಾಂತಂ ರಾಜಾ ಚಾಪ್ತಮನೋರಥಃ ॥ 33 ॥

ಅಭಿವಾದ್ಯಾಥ ರಾಜಾನಂ ಭೀಮಾರ್ಜುನಜನಾರ್ದನಾಃ । ಸರ್ವಮಾಶ್ರಾವಯಾಂಚಕ್ರುರಾತ್ಮನಾ ಯದನುಷ್ಠಿತಮ್ ॥

ನಿಶಮ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ತು ಕೇಶವೇನಾನುಕಂಪಿತಃ । ಆನಂದಾಶ್ರುಕಣಾನ್ ಮುಂಚನ್ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ನೋವಾಚ ಕಿಂಚನ ॥ 35 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವ್ಯಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಜರಾಸಂಧವಧಾತ್ಪ್ರಭೋಃ । ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಚಾನುಭಾವಂ ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರೀತಸ್ತಮಬ್ರವೀತ್ ॥ 1 ॥

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ

ಯಸ್ಯ ತ್ರಿಲೋಕಗುರವಃ ಸರ್ವಲೋಕಮಹೇಶ್ವರಾಃ । ವಹಂತಿ ದುರ್ಲಭಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಶಿರಸೈವಾನುಶಾಸನಮ್ ॥ 2 ॥

ಸ ಭವಾನರವಿಂದಾಕ್ಷ ದೀನಾನಾಮೀಶಮಾನಿನಾಮ್ । ಧತ್ತೇಽನುಶಾಸನಂ ಭೂಮಂಸ್ತದತ್ಯಂತವಿಡಂಬನಮ್ ॥ 3 ॥

ನಹ್ಯೇಕಸ್ಯಾದ್ವಿತೀಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪರಮಾತ್ಮನಃ । ಕರ್ಮಭಿರ್ವರ್ಧತೇ ತೇಜೋ ಹ್ರಸತೇ ಚ ಯಥಾ ರವೇಃ ॥ 4 ॥

ನಚ ತೇಽಜಿತ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಮಮಾಹಮಿತಿ ಮಾಧವ । ತ್ವಂ ತವೇತಿ ಚ ನಾನಾಧೀಃ ಪಶೂನಾಮಿವ ವೈಕೃತಾ ॥ 5 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಯಾಜ್ಞಿಯೇ ಕಾಲೇ ವವ್ರೇ ಯುಕ್ತಾನ್ ಸ ಋತ್ವಿಜಃ ।

ಕೃಷ್ಣಾನುಮೋದಿತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ ॥ 6 ॥

ದ್ವೈಪಾಯನೋ ಭರದ್ವಾಜಃ ಸುಮಂತುರ್ಗೋತಮೋಽಸಿತಃ । ವಸಿಷ್ಠಶ್ಚ್ಯವನಃ ಕಣ್ವೋ ಮೈತ್ರೇಯಃ ಕವಷಸ್ತ್ರಿತಃ ॥ 7 ॥

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ವಾಮದೇವಃ ಸುಮತಿರ್ಜೈಮಿನಿಃ ಕ್ರತುಃ । ಪೈಲಃ ಪರಾಶರೋ ಗರ್ಗೋ ವೈಶಂಪಾಯನ ಏವ ಚ ॥ 8 ॥

ಅಥರ್ವಾ ಕಶ್ಯಪೋ ಧೌಮ್ಯೋ ರಾಮೋ ಭಾರ್ಗವ ಆಸುರಿಃ ।

ವೀತಿಹೋತ್ರೋ ಮಧುಚ್ಛಂದಾ ವೀರಸೇನೋ ಕೃತವ್ರಣಃ ॥ 9 ॥

ಉಪಹೂತಾಸ್ತಥಾ ಚಾನ್ಯೇ ದ್ರೋಣಭೀಷ್ಮಕೃಪಾದಯಃ । ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಹಸುತೋ ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ ॥ 10 ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾ ಯಜ್ಞದಿದೃಕ್ಷವಃ । ತತ್ರೇಯುಃ ಸರ್ವರಾಜಾನೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಕೃತಯೋ ನೃಪ ॥

ತತಸ್ತದ್ದೇವಯಜನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸ್ವರ್ಣಲಾಂಗಲೈಃ । ಕೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ರ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ದೀಕ್ಷಯಾಂ ಚಕ್ರಿರೇ ನೃಪಮ್ ॥

ಹೈಮಃ ಕಿಲೋಪಕರಣೋ ವರುಣಸ್ಯ ಯಥಾ ಪುರಾ । ಇಂದ್ರಾದಯೋ ಲೋಕಪಾಲಾ ವಿರಿಂಚಭವಸಂಯುತಾಃ ॥

ಸಗಣಾಃ ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವಾ ವಿದ್ಯಾಧರಮಹೋರಗಾಃ । ಮುನಯೋ ಯಕ್ಷರಕ್ಷಾಂಸಿ ಖಗಾಃ ಕಿನ್ನರಚಾರಣಾಃ ॥ 14 ॥

ರಾಜಾನಶ್ಚ ಸಮಾಹೂತಾ ರಾಜಪತ್ನ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ । ರಾಜಸೂಯಂ ಸಮೀಯುಃ ಸ್ಮ ರಾಜ್ಞಃ ಪಾಂಡುಸುತಸ್ಯ ವೈ ॥ 15 ॥

ಮೇನಿರೇ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಸ್ಯ ಸೂಪಪನ್ನಮವಿಸ್ಮಿತಾಃ । ಅಯಾಜಯನ್ಮಹಾರಾಜ ಯಾಜಕಾ ದೇವವರ್ಚಸಃ ॥ 16 ॥

ರಾಜಸೂಯೇನ ವಿಧಿವತ್ಪ್ರಚೇತಸಮಿವಾಮರಾಃ । ಸೂತ್ಯೇಽಹನ್ಯವನೀಪಾಲಾನ್ ಯಾಜಕಾನ್ ಸದಸಸ್ಪತೀನ್ ॥ 17 ॥

ಅಪೂಜಯನ್ ಮಹಾಭಾಗಾನ್ ಯಥಾವತ್ಸುಸಮಾಹಿತಾಃ । ಸದಸ್ಯಗ್ರಾರ್ಹಣಾರ್ಹಂ ವೈ ವಿಮೃಶಂತಃ ಸಭಾಸದಃ ॥

ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛನ್ನನೈಕಾಂತ್ಯಾತ್ ಸಹದೇವಸ್ತದಾಬ್ರವೀತ್ । ಅರ್ಹತಿ ಹ್ಯಚ್ಯುತಃ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಂ ಭಗವಾನ್ ಸಾತ್ವತಾಂ ಪತಿಃ ॥ 19 ॥

ಏಷ ವೈ ದೇವತಾಃ ಸರ್ವಾ ದೇಶಕಾಲಧನಾದಯಃ । ಯದಾತ್ಮಕಮಿದಂ ವಿಶ್ವಂ ಕ್ರತವಶ್ಚ ಯದಾತ್ಮಕಾಃ ॥ 20 ॥

ಅಗ್ನಿರಾಹುತಯೋ ಮಂತ್ರಾಃ ಸಾಂಖ್ಯಂ ಯೋಗಶ್ಚ ಯತ್ಪರಃ । ಏಕ ಏವಾದ್ವಿತೀಯೋಽಸಾವೇತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಂ ಜಗತ್ ॥

ಆತ್ಮನಾತ್ಮಾಶ್ರಯಃ ಸಭ್ಯಾಃ ಸೃಜತ್ಯವತಿ ಹಂತ್ಯಜಃ । ವಿವಿಧಾನೀಹಕರ್ಮಾಣಿ ಜನಯನ್ ಹ್ಯನಪೇಕ್ಷಯಾ ॥ 22 ॥

ಈಹತೇ ಯದಯಂ ಸರ್ವಂ ಶ್ರೇಯೋಧರ್ಮಾದಿಲಕ್ಷಣಮ್ ।

ತಸ್ಮಾತ್ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಮಹತೇ ದೀಯತಾಂ ಪರಮಾರ್ಹಣಮ್ ॥ 23 ॥

ಏವಂ ಚೇತ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮನಶ್ಚಾರ್ಹಣಂ ಭವೇತ್ । ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯಾನನ್ಯದರ್ಶಿನೇ ॥ 24 ॥

ದೇಯಂ ಶಾಂತಾಯ ಪೂರ್ಣಾಯ ದತ್ತಸ್ಯಾನಂತ್ಯಮಿಚ್ಛತಾ ॥ 25 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಹದೇವೋಽಭೂತ್ತೂಷ್ಣೀಂ ಕೃಷ್ಣಾನುಭಾವವಿತ್ । ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತುಷ್ಟುವುಃ ಸರ್ವೇ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಸತ್ತಮಾಃ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾನುಜೇರಿತಂ ರಾಜಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಹಾರ್ದಂ ಸಭಾಸದಾಮ್ । ಸಮರ್ಹಯದ್ಧೃಷೀಕೇಶಂ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಣತವಿಹ್ವಲಃ ॥ 27 ॥

ತತ್ಪಾದಾವವನಿಜ್ಯಾಪಃ ಶಿರಸಾ ಲೋಕಪಾವನೀಃ । ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಾನುಜಾಮಾತ್ಯಃ ಸಕುಟುಂಬೋ ವಹನ್ಮುದಾ ॥ 28 ॥

ವಾಸೋಭಿಃ ಪೀತಕೌಶೇಯೈರ್ಭೂಷಣೈಶ್ಚ ಮಹಾಧನೈಃ । ಅರ್ಹಯಿತ್ವಾಶ್ರುಪೂರ್ಣಾಕ್ಷೋ ನಾಶಕತ್ಸಮವೇಕ್ಷಿತುಮ್ ॥

ಇತ್ಥಂ ಸಭಾಜಿತಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಂಜಲಯೋ ಜನಾಃ । ನಮೋ ಜಯೇತಿ ನೇಮುಸ್ತಂ ಖಾತ್ಪೇತುಃ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ ॥

ಇತ್ಥಂ ನಿಶಮ್ಯ ದಮಘೋಷಸುತಃ ಸ್ವಪೀಠಾದುತ್ಥಾಯ ಕೃಷ್ಣಗುಣವರ್ಣನಜಾತಮನ್ಯುಃ ।

ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಬಾಹುಮಿದಮಾಹಸದಸ್ಯ ಮರ್ಷಾತ್ ಸಂಶ್ರಾವಯನ್ ಭಗವತೇ ಪರುಷಾಣ್ಯಭೀತಃ ॥ 31 ॥

ಈಶೋ ದುರತ್ಯಯಃ ಕಾಲ ಇತಿ ಸತ್ಯವತೀ ಶ್ರುತಿಃ । ವೃದ್ಧಾನಾಮಪಿ ಯದ್ಬುದ್ಧಿರ್ಬಾಲವಾಕ್ಯೈರ್ವಿಭಿದ್ಯತೇ ॥ 32 ॥

ಯೂಯಂ ಪಾತ್ರವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಮಾನನ್ಧ್ವಂ ಬಾಲಭಾಷಿತಮ್ ।

ಸದಸಸ್ಪತಯಃ ಸರ್ವೇ ಕೃಷ್ಣೋ ಯತ್ಸಮ್ಮತೋಽರ್ಹಣೇ ॥ 33 ॥

ತಪೋವಿದ್ಯಾವ್ರತಧರಾನ್ ಜ್ಞಾನವಿಧ್ವಸ್ತಕಲ್ಮಷಾನ್ । ಪರಮರ್ಷೀನ್ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಾನ್ ಲೋಕಪಾಲಾಂಶ್ಚ ಪೂಜಿತಾನ್ ॥

ಸದಸಸ್ಪತೀನತಿಕ್ರಮ್ಯ ಗೋಪೋಽಯಂ ಕುಲಪಾಂಸನಃ। ಯಥಾ ಕಾಕಃ ಪುರೋಡಾಶಂ ಸಪರ್ಯಾಂ ಕಥಮರ್ಹತಿ ॥ 35 ॥

ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕುಲಾಪೇತಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತಃ । ಸ್ವೈರವರ್ತೀ ಗುಣೈರ್ಹೀನಃ ಸಪರ್ಯಾಂ ಕಥಮರ್ಹತಿ ॥ 36 ॥

ಯಯಾತಿನೈಷಾಂ ಹಿ ಕುಲಂ ಶಪ್ತಂ ಸದ್ಭಿರ್ಬಹಿಷ್ಕೃತಮ್ । ವೃಥಾ ಪಾನರತಂ ಮತ್ತಂ ಸಪರ್ಯಾಂ ಕಥಮರ್ಹತಿ ॥ 37 ॥

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸೇವಿತಾನ್ ದೇಶಾನ್ ಹಿತ್ವೈತೇಽಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಃ । ಸಮುದ್ರಂ ದುರ್ಗಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಬಾಧಂತೇ ದಸ್ಯವಃ ಪ್ರಜಾಃ ॥

ಏವಮಾದೀನ್ಯಭದ್ರಾಣಿ ಬಭಾಷೇ ನಷ್ಟಮಂಗಲಃ। ನೋವಾಚ ಕಿಂಚಿದ್ಭಗವಾನ್ ಯಥಾ ಸಿಂಹಃ ಶಿವಾರುತಮ್ ॥ 39 ॥

ಭಗವನ್ನಿಂದನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದುಃಸಹಂ ತತ್ಸಭಾಸದಃ । ಕರ್ಣೌ ಪಿಧಾಯ ನಿರ್ಜಗ್ಮುಃ ಶಪಂತಶ್ಚೇದಿಪಂ ರುಷಾ ॥ 40 ॥

ನಿಂದಾಂ ಭಗವತಃ ಶೃಣ್ವನ್ ತತ್ಪರಸ್ಯ ಜನಸ್ಯ ಚ । ತತೋ ನಾಪೈತಿ ಯಃ ಸೋಽಪಿ ಯಾತ್ಯಧಃ ಸುಕೃತಾಚ್ಚ್ಯುತಃ ॥ 41 ॥

ತತಃ ಪಾಂಡುಸುತಾಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಮತ್ಸ್ಯಕೈಕೇಯಸೃಂಜಯಾಃ। ಉದಾಯುಧಾಃ ಸಮುತ್ತಸ್ಥುಃ ಶಿಶುಪಾಲಜಿಘಾಂಸವಃ ॥ 42 ॥

ತತಶ್ಚೈದ್ಯಸ್ತ್ವಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಜಗೃಹೇ ಖಡ್ಗಚರ್ಮಣೀ । ಭರ್ತ್ಸಯನ್ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೀಯಾನ್ ರಾಜ್ಞಃ ಸದಸಿ ಭಾರತ ॥ 43 ॥

ತಾವದುತ್ಥಾಯ ಭಗವಾಂಸ್ತಾನ್ನಿವಾರ್ಯ ಸ್ವಯಂ ರುಷಾ । ಶಿರಃ ಕ್ಷುರಾಂತಚಕ್ರೇಣ ಜಹಾರಾಪತತೋ ರಿಪೋಃ ॥ 44 ॥

ಶಬ್ದಃ ಕೋಲಾಹಲೋಽಪ್ಯಾಸೀಚ್ಛಿಶುಪಾಲೇ ಹತೇ ಮಹಾನ್ । ತತ್ರಾತತಾಯಿನೋ ಭೂಪಾ ದುದ್ರುವುರ್ಜೀವಿತೈಷಿಣಃ ॥

ಚೈದ್ಯದೇಹಸ್ಥಿತಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ವಾಸುದೇವಮುಪಾವಿಶತ್ । ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮುಲ್ಕೇವ ಭುವಿ ಖಾಚ್ಚ್ಯುತಾ ॥

ಜನ್ಮತ್ರಯಾನುಗುಣಿತವೈರಸಂರಬ್ಧಯಾ ಧಿಯಾ। ಧ್ಯಾಯಂಸ್ತನ್ಮಯತಾಂ ಯಾತೋ ಭಾವೋ ಹಿ ಭವಕಾರಣಮ್ ॥ 47 ॥

ವರ್ಣಿತಂ ತದುಪಾಖ್ಯಾನಂ ಮಯಾ ತೇ ಬಹುವಿಸ್ತರಮ್ । ವೈಕುಂಠವಾಸಿನೋರ್ಜನ್ಮ ವಿಪ್ರಶಾಪಾತ್ಪುನಃಪುನಃ ॥ 48 ॥

ಋತ್ವಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸಸದಸ್ಯೇಭ್ಯೋ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ವಿಪುಲಾಮದಾತ್ । ಸರ್ವಾನ್ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಧಿವಚ್ಚಕ್ರೇಽವಭೃಥಮೇಕರಾಟ್ ॥

ಸಾಧಯಿತ್ವಾ ಕ್ರತುಂ ರಾಜ್ಞಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರಃ। ಹತ್ವಾ ಚ ಚೇದಿಪಂ ತತ್ರ ವಿಜಹಾರ ಯಥಾಸುಖಮ್ ॥ 50 ॥

ರಾಜಸೂಯಾವಭೃಥ್ಯೇನ ಸ್ನಾತೋ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ । ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಶುಶುಭೇ ಸುರರಾಡಿವ ॥ 51 ॥

ರಾಜ್ಞಾ ಸಭಾಜಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುರಮಾನವಖೇಚರಾಃ। ಕೃಷ್ಣಂ ಕ್ರತುಂ ಚ ಶಂಸಂತಃ ಸ್ವಧಾಮಾನಿ ಮುದಾ ಯಯುಃ ॥ 52 ॥

ಯ ಇದಂ ಕೀರ್ತಯೇದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಕರ್ಮ ಚೈದ್ಯವಧಾದಿಕಮ್ । ರಾಜ್ಞಾಂ ಮೋಕ್ಷವಿಧಾನಂ ಚ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ದ್ವ್ಯಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಜೋವಾಚ

ಅಜಾತಶತ್ರೋಸ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಸೂಯಮಹೋದಯಮ್ ।
ಸರ್ವೇ ಮುಮುದಿರೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ದೇವಾ ಯೇ ಚ ಸಮಾಗತಾಃ ॥ 1 ॥
ದುರ್ಯೋಧನಂ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ರಾಜಾನ ಋಷಯಃ ಸುರಾಃ ।
ಇತಿ ಶ್ರುತಂ ನೋ ಭಗವಂಸ್ತತ್ರ ಕಾರಣಮುಚ್ಯತಾಮ್ ॥ 2 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ತೇ ಯಜ್ಞೇ ರಾಜಸೂಯೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।

ಬಾಂಧವಾಃ ಪರಿಚರ್ಯಾಯಾಂ ತಸ್ಯಾಸನ್ ಪ್ರೇಮಬಂಧನಾಃ ॥ 3 ॥

ಭೀಮೋ ಮಹಾನಸಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ಸುಯೋಧನಃ ।

ಸಹದೇವಸ್ತು ಪೂಜಾಯಾಂ ನಕುಲೋ ದ್ರವ್ಯಸಾಧನೇ ॥ 4 ॥

ಸತಾಂ ಶುಶ್ರೂಷಣೇ ಜಿಷ್ಣುಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಪಾದಾವನೇಜನೇ ।

ಪರಿವೇಷಣೇ ದ್ರುಪದಜಾ ಕರ್ಣೋ ದಾನೇ ಮಹಾಮನಾಃ ॥ 5 ॥

ಯುಯುಧಾನೋ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯೋ ವಿದುರಾದಯಃ ।

ಬಾಹ್ಲೀಕಪುತ್ರಾ ಭೂರ್ಯಾದ್ಯಾ ಯೇ ಚ ಸಂತರ್ದನಾದಯಃ ॥ 6 ॥

ನಿರೂಪಿತಾ ಮಹಾಯಜ್ಞೇ ನಾನಾಕರ್ಮವಿಶಾರದಾಃ । ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಸ್ಮ ರಾಜೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ॥ 7 ॥

ಋತ್ವಿಕ್ಸದಸ್ಯಬಹುವಿತ್ಸು ಸುಹೃತ್ತಮೇಷು ಸ್ವಿಷ್ಟೇಷು ಸೂನೃತಮಹಾರ್ಹಣದಕ್ಷಿಣಾಭಿಃ ।

ಚೈದ್ಯೇ ಚ ಸಾತ್ವತಪತೇಶ್ಚರಣಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಚಕ್ರುಸ್ತತಸ್ತ್ವವಭೃಥಸ್ನಪನಂ ದ್ಯುನದ್ಯಾಮ್ ॥ 8 ॥

ಮೃದಂಗಶಂಖಪಣವಸತೂರ್ಯಾನಕಗೋಮುಖಾಃ । ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ನೇದುರಾರಾನ್ಮಹೋತ್ಸವೇ ॥ 9 ॥

ನರ್ತಕ್ಯೋ ನನೃತುರ್ಹೃಷ್ಟಾ ಗಾಯಕಾ ಯೂಥಶೋ ಜಗುಃ । ವೀಣಾವೇಣುತಲೋನ್ನಾದಸ್ತೇಷಾಂ ಸದಿವಮಸ್ಪೃಶತ್ ॥

ಚಿತ್ರಧ್ವಜಪತಾಕಾದ್ಯೈರಿಭೇಂದ್ರಸ್ಯಂದನಾದಿಭಿಃ । ಸ್ವಲಂಕೃತೈರ್ಭಟೈರ್ಭೂಪಾ ನಿರ್ಯಯೂ ರುಕ್ಮಮಾಲಿನಃ ॥ 11 ॥

ಯದುಸೃಂಜಯಕಾಂಭೋಜಾಃ ಕುರುಕೋಶಲಕೈಕಯಾಃ । ಕಂಪಯಂತೋ ಭುವಂ ಸೈನ್ಯೈರ್ಯಜಮಾನಪುರಃಸರೈಃ ॥

ಸದಸ್ಯರ್ತ್ವಿಗ್ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷೇಣ ಭೂಯಸಾ । ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಗಂಧರ್ವಾಸ್ತುಷ್ಟುವುಃ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಿಣಃ ॥ 13 ॥

ಸ್ವಲಂಕೃತಾ ನರಾ ನಾರ್ಯೋ ಗಂಧಸ್ರಗ್ಭೂಷಣಾಂಬರೈಃ ।

ವಿಲಿಂಪಂತೋಽಭಿಷಿಂಚಂತೋ ವಿಜಹ್ರುರ್ವಿವಿಧೈರಸೈಃ ॥ 14 ॥

ತೈಲಗೋರಸಗಂಧೋದಹರಿದ್ರಾಸಾಂದ್ರಕುಂಕುಮೈಃ । ಪುಂಭಿರ್ಲಿಪ್ತಾಃ ಪ್ರಲಿಂಪಂತ್ಯೋ ವಿಜಹ್ರುರ್ವಾರಯೋಷಿತಃ ॥

ಗುಪ್ತಾ ನೃಭಿರ್ನಿರಗಮನ್ನುಪಲಬ್ಧುಮೇತದ್ದೇವ್ಯೋ ಯಥಾ ದಿವಿ ವಿಮಾನವರೈರ್ನೃದೇವ್ಯಃ ।

ತಾ ಮಾತುಲೇಯಸಖಿಭಿಃ ಪರಿಷಿಚ್ಯಮಾನಾಃ ಸವ್ರೀಡಹಾಸವಿಕಸದ್ವದನಾ ವಿರೇಜುಃ ॥ 16 ॥

ತಾ ದೇವರಾನುತಸಖೀನ್ಸಿಷಿಚುರ್ದೃತೀಭಿಃ ಕ್ಲಿನ್ನಾಂಬರಾ ವಿಕೃತಿಗಾತ್ರಕುಚೋರುಮಧ್ಯಾಃ ।

ಔತ್ಸುಕ್ಯಮುಕ್ತಕಬರಚ್ಯವಮಾನಮಾಲ್ಯಾಃ ಕ್ಷೋಭಂ ದಧುರ್ಮಲಧಿಯಾಂ ರುಚಿರೈಃ ಸಮೇತಾಃ ॥ 17 ॥

ಸ ಸಮ್ರಾಡ್ರಥಮಾರೂಢಃ ಸದಶ್ವಂ ರುಕ್ಮಮಾಲಿನಮ್ । ವ್ಯರೋಚತ ಸ್ವಪತ್ನೀಭಿಃ ಕ್ರಿಯಾಭಿಃ ಕ್ರತುರಾಡಿವ ॥ 18 ॥

ಪತ್ನೀ ಸಂಯಾಜಾವಭೃಥ್ಯೈಶ್ಚರಿತ್ವಾ ತೇ ತಮೃತ್ವಿಜಃ । ಆಚಾಂತಂ ಸ್ನಾಪಯಾಂಚಕ್ರುರ್ಗಂಗಾಯಾಂ ಸಹ ಕೃಷ್ಣಯಾ ॥ 19 ॥

ದಿವಿ ದುಂದುಭಯೋ ನೇದುರ್ನರದುಂದುಭಿಭಿಃ ಸಮಮ್ । ಮುಮುಚುಃ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಾಣಿ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಮಾನವಾಃ ॥

ಸಸ್ನುಸ್ತತ್ರ ತತಃ ಸರ್ವೇ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಯುತಾ ಜನಾಃ । ಅಥ ರಾಜಾಽಹತೇ ಕ್ಷೌಮೇ ಪರಿಧಾಯ ಸ್ವಲಂಕೃತಃ ॥ 21 ॥

ಋತ್ವಿಕ್ಸದಸ್ಯವಿಪ್ರಾದೀನಾನರ್ಚ್ಯಾಭರಣಾಂಬರೈಃ । ಬಂಧೂನ್ ಜ್ಞಾತೀನ್ನೃಪಾನ್ಮಿತ್ರಾನ್ ಸುಹೃದೋಽನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ ॥

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ನಾರಾಯಣಪರೋ ನೃಪಃ ॥ 23 ॥

ಸರ್ವೇ ಜನಾಃ ಸುರರುಚೋಮಣಿಕುಂಡಲಸ್ರಗುಷ್ಣೀಷಕಂಚುಕದುಕೂಲಮಹಾರ್ಘ್ಯಹಾರಾಃ ।

ನಾರ್ಯಶ್ಚ ಕುಂಡಲಯುಗಾಲಕವೃಂದಜುಷ್ಟವಕ್ತ್ರಶ್ರಿಯಃ ಕನಕಮೇಖಲಯಾ ವಿರೇಜುಃ ॥ 24 ॥

ಅಥರ್ತ್ವಿಜೋ ಮಹಾಶಿಕ್ಷಾಃ ಸದಸ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ । [illegible]ವಿಟ್ಶೂದ್ರಾ ರಾಜಾನೋ ಯೇ ಸಮಾಗತಾಃ ॥ 25 ॥

ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಭೂತಾನಿ ಲೋಕಪಾಲಾಃ ಸಹಾನುಗಾಃ । ಪೂಜಿತಾಸ್ತಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಸ್ವಧಾಮಾನಿ ಯಯುರ್ಮುದಾ ॥

ಹರಿದಾಸಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇ ರಾಜಸೂಯಮಹೋದಯಮ್ ।

ನೈವಾತೃಪ್ಯನ್ ಪ್ರಶಂಸಂತಃ ಪಿಬನ್ ಮರ್ತ್ಯೋ ಯಥಾಮೃತಮ್ ॥ 27 ॥

ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಸುಹೃತ್ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾನ್ । ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ನಿವಾಸಯಾಮಾಸ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ತ್ಯಾಗಕಾತರಃ ॥

ಭಗವಾನಪಿ ತತ್ರಾಂಗ ನ್ಯವಾತ್ಸೀತ್ ತತ್ಪ್ರಿಯಂಕರಃ । ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ ಯದುವೀರಾನ್ ಸ್ವಾನ್ ಸಾಂಬಾದೀಂಶ್ಚ ಕುಶಸ್ಥಲೀಮ್ ॥

ಇತ್ಥಂ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಸುತೋ ಮನೋರಥಮಹಾರ್ಣವಮ್ । ಸುಸಮೃದ್ಧಂ ಸಮುತ್ತೀರ್ಯ ಕೃಷ್ಣೇನಾಸೀದ್ಗತಜ್ವರಃ ॥

ಏಕದಾಂತಃಪುರೇ ತಸ್ಯ ವೀಕ್ಷ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಶ್ರಿಯಮ್ । ಅತಪ್ಯದ್ರಾಜಸೂಯಸ್ಯ ಮಹಿತ್ವಂ ಚಾಚ್ಯುತಾತ್ಮನಃ ॥ 31 ॥

ಯಸ್ಮಿನ್ನರೇಂದ್ರದಿತಿಜೇಂದ್ರಸುರೇಂದ್ರಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ನಾನಾ ವಿಭಾಂತಿ ಕಿಲ ವಿಶ್ವಸೃಜೋಪಕ್ಲೃಪ್ತಾಃ ।

ತಾಭಿಃ ಪತಿಂ ದ್ರುಪದರಾಜಸುತೋಪತಸ್ಥೇ ಯಸ್ಯಾಂ ವಿಷಕ್ತಹೃದಯಃ ಕುರುರಾಜ ಏಷಃ ॥ 32 ॥

ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತದಾ ಮಧುರಿಪೋರ್ಮಹಿಷೀಸಹಸ್ರಂ ಶ್ರೋಣೀಭರೇಣ ಶನಕೈಃ ಕ್ವಣದಂಘ್ರಿಶೋಭಮ್ ।

ವಕ್ಷಃ ಸುಚಾರುಕುಚಕುಂಕುಮಶೋಣಹಾರಂ ಶ್ರೀಮನ್ಮುಖಂ ಚ ಚಲಕುಂತಲಕುಂತಲಾಢ್ಯಮ್ ॥ 33 ॥

ಸಭಾಯಾಂ ಮಯಕ್ಲೃಪ್ತಾಯಾಂ ಕ್ವಾಪಿ ಧರ್ಮಸುತೋ ವಿರಾಟ್ । ವೃತೋಽನುಜೈರ್ಬಂಧುಭಿಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣೇನಾಪಿ ಸ್ವಚಕ್ಷುಷಾ ॥

ಆಸೀನಃ ಕಾಂಚನೇ ಸಾಕ್ಷಾದಾಸನೇ ಮಘವಾನಿವ । ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಶ್ರಿಯಾ ಜುಷ್ಟಃ ಸ್ತೂಯಮಾನಶ್ಚ ಬಂದಿಭಿಃ ॥ 35 ॥

ಉಪಾಸ್ಯಮಾನೋ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರೈರ್ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತೈಃ ।

ದೋಧೂಯಮಾನೋ ಧವಲೈರ್ಬಾಲವ್ಯಜನಸಂಕುಲೈಃ ॥

ರರಾಜ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲೋ ದಿವಿ ದೇವಪತಿರ್ಯಥಾ ॥ 36 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಚತುರಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಪರೀತೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಪ್ರಿಯೈಃ । ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ನ್ಯವಿಶದಸಿಹಸ್ತಃ ಕ್ಷಿಪನ್ ರುಷಾ ॥ 1 ॥

ಸ್ಥಲೇಽಭ್ಯಮುಹ್ಯದ್ವಸ್ತ್ರಾಂತಂ ಹರಿನೀಲೋಪಲಾಚಿತೇ । ಸ್ಥಲಂ ಪುಷ್ಕರಿಣೀಂ ಮತ್ವಾ ಸರ್ವೇ ತಂ ಜಹಸುರ್ಜನಾಃ ॥ 2 ॥

ಆಗಚ್ಛನ್ನೇವಮುರ್ವೀಶಃ ಪುರಃ ಪುಷ್ಕರಿಣೀಂ ಕ್ವಚಿತ್ । ವಿಲೋಕ್ಯ ಸ್ಫಾಟಿಕಾಂ ಭೂಮಿಂ ಮನ್ವಾನೋ ವ್ಯಪತಜ್ಜಲೇ ॥ 3 ॥

ಜಹಾಸ ಭೀಮಸ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಭೂಪಾಶ್ಚ ಕೇಚನ । ನಿವಾರ್ಯಮಾಣಾ ಅಪ್ಯಂಗ ರಾಜ್ಞಾ ಕೃಷ್ಣಾನುಮೋದಿತಾಃ ॥

ಅಜಾತಶತ್ರುರಾಕರ್ಣ್ಯ ವಸ್ತ್ರಸ್ರಗ್ಭೂಷಣಾದಿಕಮ್ । ಸಂಪ್ರೇಷ್ಯಾಹ್ವಾಪಯಾಮಾಸ ಸಾಮ್ನಾ ಯೋಗೇಶ್ವರೇಣ ಚ ॥ 5 ॥

ತದನಾದೃತ್ಯ ಸತ್ಕಾರಂ ವ್ರೀಡಾವನತಕಂಧರಃ । ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಹೃದಯೋ ನ ಜಗಾಮ ತದಂತಿಕಮ್ ॥ 6 ॥

ಸ ವ್ರೀಡಿತೋಽವಾಗ್ವದನೋ ರುಷಾ ಜ್ವಲನ್ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ತೂಷ್ಣೀಂ ಪ್ರಯಯೌ ಗಜಾಹ್ವಯಮ್ ।

ಹಾಹೇತಿ ಶಬ್ದಃ ಸುಮಹಾನಭೂತ್ತದಾ ಅಜಾತಶತ್ರುರ್ವಿಮನಾ ಇವಾಭವತ್ ॥ 7 ॥

ಬಭೂವ ತೂಷ್ಣೀಂ ಭಗವಾನ್ ಭುವೋ [illegible]ರಾತ್ಮೇಹಿತಮಾತ್ಮನಿ ಸ್ಮರನ್ ।

ತದಾವಿರಾಸೀಜ್ಜಗದೀಶಸನ್ನಿಧೌ ಮುನಿಃ ಸುರಾರಾಧಿತಪಾದಪಂಕಜಃ ॥ 8 ॥

ಉಪೇತ್ಯ ನಾರದಃ ಸರ್ವೈಃ ಸದಸ್ಯೈರಭಿಪೂಜಿತಃ । ಕೃಷ್ಣೇನಾಭ್ಯರ್ಚಿತಃ ಸಮ್ಯಗುಪವಿಷ್ಟೋ ನೃಪಾಂತಿಕೇ ॥ 9 ॥

ಉವಾಚ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ತಂ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಯಥಾವಿಧಿ । ಭವಾನ್ ಸರ್ವತ್ರಗೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸರ್ವಕಾಲೇಷ್ವಸಂಗತಃ ॥ 10 ॥

ನೃಪಾಣಾಂ ಶೌರ್ಯಯುಕ್ತಾನಾಂ ಸರ್ವಮಂಡಲವಾಸಿನಾಮ್ ।

ಇದಾನೀಂ ಕತಮಃ ಶೂರೋ ನಿತ್ಯೋದ್ಯೋಗೇನ ವರ್ತತೇ ॥ 11 ॥

ಇತಿ ತೇನೋದಿತಾಂ ವಾಣೀಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಮುನಿರಬ್ರವೀತ್ ॥ 12 ॥

ನಾರದ ಉವಾಚ

ಭಗ್ನದರ್ಪಾ ನೃಪಾಃ ಸರ್ವೇ ಕೃಷ್ಣೇನಾಪ್ರತಿಮೌಜಸಾ । ವಸಂತಿ ವಿಷಯೇ ಸ್ವೇ ಸ್ವೇ ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟಾ ಗತಶ್ರಿಯಃ ॥ 13 ॥

ಏಕ ಏವ ಮಹೋತ್ಸಾಹಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ದುರಾಗ್ರಹೀ । ಜಾತಃ ಶಲ್ವೇಷು ನೃಪತಿರ್ಬಹುಪಾದಾತಿವಾಹನಃ ॥ 14 ॥

ಭ್ರಾತರ್ಯುಪರತೇ ಯುದ್ಧೇ ವಿಷ್ಣುನಾ ಲೋಕಜಿಷ್ಣುನಾ । ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸುತೇ ಹಂಸೇ ಯಮುನಾಯಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ 15 ॥

ಕೃಷ್ಣದ್ವಿಡೇತ್ಯ ರಾಜ್ಞೋಽಸೌ ರುಕ್ಮ್ಯಾದೀನ್ ಕುಂಡಿನೇ ಪುರೇ । ಸಮಾಜಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಭ್ರಾತುರಾನೃಣ್ಯಕಾಂಕ್ಷಯಾ ॥

ಶಿಶುಪಾಲದ್ರುಮಮುಖೈರ್ದಂತವಕ್ತ್ರಪುರಃಸರೈಃ । ಪರಾಜಿತೇಷು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಜರಾಸಂಧಾದಿಷು ಪ್ರಭೋ ॥ 17 ॥

ಶಾಲ್ವಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಕರೋಚ್ಛೃಣ್ವತಾಂ ಸರ್ವಭೂಭುಜಾಮ್ ।

ಅಯಾದವೀಂ ಕ್ಷ್ಮಾಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ಪಶ್ಯಂತು ಮಮ ಪೌರುಷಮ್ ॥ 18 ॥

ಇತಿ ಮೂಢಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯತ ತಪಸೇ ಪ್ರಾವಿಶದ್ವನಮ್ । ಗತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಬಹೂನ್ ವರ್ಷಾನ್ ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ ತದುಪಾಗಮಮ್ ॥

ತದನಂತರಜೋಽಮಾತ್ಯೈರಭಿಷಿಕ್ತೋ ನೃಪಾರ್ಥಿಭಿಃ । ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಸ ನೃಪತಿರ್ದೇವಂ ಪಶುಪತಿಂ ಪ್ರಭುಮ್ ॥ 20 ॥

ಆರಾಧಯಾಮಾಸ ವನೇ ಪಾಂಸುಮುಷ್ಟಿಂ ಸಕೃದ್ಗ್ರಸನ್ । ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ಭಗವಾನ್ ಸಂತುಷ್ಟಃ ಸ ಉಮಾಪತಿಃ ॥ 21 ॥

ವರೇಣ ಛಂದಯಾಮಾಸ ಶಾಲ್ವಂ ಶರಣಮಾಗತಮ್ । ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಗಂಧರ್ವೋರಗರಕ್ಷಸಾಮ್ ॥

ಅಭೇದ್ಯಂ ಕಾಮಗಂ ವವ್ರೇ ಸ ಯಾನಂ ವೃಷ್ಣಿಭೀಷಣಮ್ । ತಥೇತಿ ಗಿರಿಶಾದಿಷ್ಟೋ ಮಯಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ ॥ 23 ॥

ಪುರಂ ನಿರ್ಮಾಯ ಶಾಲ್ವಾಯ ಪ್ರಾದಾತ್ಸೌಭಮಯಸ್ಮಯಮ್ ।

ಸ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಕಾಮಗಂ ಯಾನಂ ತಮೋಧಾಮ ದುರಾಸದಮ್ ॥ 24 ॥

ಆಯಯೌ ಸ್ವಂ ಜನಪದಂ ಸಮಗ್ರಬಲವಾಹನಮ್ । ಇದಾನೀಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸ ಏವೋದ್ಯೋಗವಾನ್ನೃಪ ॥ 25 ॥

ಇತಿ ಧರ್ಮಸುತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ತನ್ನಾರದೋದಿತಮ್ । ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಭಗವತಃ ಶೌರೇಃ ಶನೈರ್ಮುಖಮವೈಕ್ಷತ ॥

ನಿಶಮ್ಯ ತದ್ವಾಸುದೇವೋ ಧೈರ್ಯಸಾರೋ ನಿರಾಕುಲಃ । ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರಹಸ್ಯಾಸ್ತು ನಾಮೇತ್ಯಾಹ ಸಾ ಹಿ ಮಹಾತ್ಮತಾ ॥ 27 ॥

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಋಷಿಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಸೂನೃತೈರ್ಗೀರ್ಭಿರಚ್ಯುತಃ । ಚಿರಾಭಿಲಷಿತಃ ಸೋಽಪಿ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಾಧ್ವಿತ್ಯಚಿಂತಯತ್ ॥

ಉಗ್ರಸೇನಂ ಯದುಪತಿಂ ಯುಯುಧಾನಂ ಚ ಮಾಧವಃ । ಅಕ್ರೂರಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಮನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಯದುಪುಂಗವಾನ್ ॥

ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ರಕ್ಷಾಯೈ ದ್ವಾರವತ್ಯಾಃ ಸ್ವಸೈನಿಕಾನ್ ॥ 30 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಚತುರಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪಂಚಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತಥಾ ವಸತಿ ಗೋವಿಂದೇ ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ಮಹಾತ್ಮನಿ । ಸ ಸಾನುಜೇ ಚೈವ ನೃಪೇ ಕೃತಕೃತ್ಯೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ ॥ 1 ॥

ಆಕರ್ಣ್ಯ ಶಾಲ್ವಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ದಮಘೋಷಸುತಂ ಹತಮ್ । ಜರಾಸಂಧಂ ಚ ಸುಹೃದಂ ರಾಜಸೂಯಂ ಕ್ರತುಂ ಕೃತಮ್ ॥

ಯಯೌ ದ್ವಾರಾವತೀಂ ಶಾಲ್ವೋ ವೈರಂ ವೃಷ್ಣಿಕೃತಂ ಸ್ಮರನ್ । ತಮಾವಸನ್ನಂತರಿಕ್ಷೇ ಯುಯುಧೇ ಭರತರ್ಷಭ ॥ 3 ॥

ಪುರೀಂ ಬಭಂಜೋಪವನಾನ್ಯುದ್ಯಾನಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ । ಸಗೋಪುರಾಣಿ ದ್ವಾರಾಣಿ ಪ್ರಾಕಾರಾಟ್ಟಾಲತೋಲಿಕಾಃ ॥ 4 ॥

ವಿಹಾಯಸೋ ವಿಮಾನಾಗ್ರ್ಯಾನ್ನಿಪೇತುಃ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಯಃ ।
ಶೈಲಾ ದ್ರುಮಾಶ್ಚ ಶನಯಃ ಸರ್ಪಾ ಆಸಾರಶರ್ಕರಾಃ ॥
ಪ್ರಚಂಡಶ್ಚಕ್ರವಾತೋಽಭೂದ್ರಜಸಾಚ್ಛಾದಿತಾ ದಿಶಃ ॥ 5 ॥

ಇತ್ಯರ್ದ್ಯಮಾನಾ ಸೌಭೇನ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ನಗರೀ ಭೃಶಮ್ । ನಾಭ್ಯಪದ್ಯತ ಶಂ ರಾಜನ್ ತ್ರಿಪುರೇಣ ಯಥಾ ಮಹೀ ॥ 6 ॥

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ಭಗವಾನ್ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಥ್ಯಮಾನಾ ನಿಜಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ।
ಮಾ ಭೈಷ್ಟೇತ್ಯಭ್ಯಧಾದ್ವೀರೋ ವಾಚಃ ಪಿತ್ರೋರನುಸ್ಮರನ್ ॥ 7 ॥

ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚಾರುದೇಷ್ಣಶ್ಚ ಸಾಂಬೋಽಕ್ರೂರಃ ಸಹಾನುಜೈಃ । ಹಾರ್ದಿಕ್ಯೋ ಭಾನುವಿಂದಶ್ಚ ಗದಶ್ಚ ಶುಕಸಾರಣೌ ॥ 8 ॥

ಅಪರೇ ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಾಃ । ನಿರ್ಯಯುರ್ದಂಶಿತಾ ಗುಪ್ತಾ ರಥನಾಗಾಶ್ವಪತ್ತಿಭಿಃ ॥ 9 ॥

ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಶಾಲ್ವಾನಾಂ ಯದುಭಿಃ ಸಹ । ಯಥಾಽಸುರಾಣಾಂ ವಿಬುಧೈಸ್ತುಮುಲಂ ರೋಮಹರ್ಷಣಮ್ ॥

ತಾಂ ಚ ಸೌಭಪತೇರ್ಮಾಯಾಂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರೈ ರುಕ್ಮಿಣೀಸುತಃ । ಕ್ಷಣೇನ ನಾಶಯಾಮಾಸ ನೈಶಂತಮ ಇವೋಷ್ಣಗುಃ ॥ 11 ॥

ವಿವ್ಯಾಧ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖೈರಯೋಮುಖೈಃ । ಶಾಲ್ವಸ್ಯ ಧ್ವಜಿನೀಪಾಲಂ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ ॥ 12 ॥

ಶತೇನಾತಾಡಯಚ್ಛಾಲ್ವಮೇಕೈಕೇನಾಸ್ಯ ಸೈನಿಕಾನ್ । ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿರ್ನೇತೄನ್ ವಾಹನಾನಿ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ॥ 13 ॥

ತದದ್ಭುತಂ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ । ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸುಃ ಸರ್ವೇಽಸ್ಯ ಪುರವಾಸಿನಃ ॥ 14 ॥

ಬಹುರೂಪೈಕರೂಪಂ ತದ್ದೃಶ್ಯತೇ ನಚ ದೃಶ್ಯತೇ । ಮಯಮಾಯಾಕೃತಂ ಯಾನಂ ದುರ್ವಿಭಾವ್ಯಂ ಜನೈರಭೂತ್ ॥ 15 ॥

ಕ್ವಚಿದ್ಭೂಮೌ ಕ್ವಚಿದ್ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ಕ್ವಚಿತ್ಸಿಂಧೌ ಕ್ವಚಿದ್ಗಿರೌ । ಅಲಾತಚಕ್ರವದ್ ಭ್ರಾಮ್ಯತ್ಸೌಭಂ ತದ್ದುರವಸ್ಥಿತಮ್ ॥ 16 ॥

ಯತ್ರ ಯತ್ರೋಪಲಕ್ಷ್ಯೇತ ತಸ್ಯ ಸೌಭಸ್ಯ ಸೈನಿಕಃ । ಶಾಲ್ವಸ್ತತಸ್ತತೋಽಮುಂಚನ್ ಶರಾನ್ ಸಾತ್ವತಯೂಥಪಾಃ ॥ 17 ॥

ಶರೈರಗ್ನ್ಯರ್ಕಸಂಕಾಶೈರಾಶೀವಿಷದುರಾಸದೈಃ । ಪೀಡ್ಯಮಾನಃ ಪುರಾನೀಕಃ ಶಾಲ್ವೋಽಮುಹ್ಯತ್ಪರೇರಿತಿ ॥ 18 ॥

ಶಾಲ್ವಾನೀಕಪಶಸ್ತ್ರೌಘೈರ್ವೃಷ್ಣಿವೀರಾ ಭೃಶಾರ್ದಿತಾಃ । ನ ತತ್ಯಜೂ ರಣಂ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಲೋಕದ್ವಯಜಿಗೀಷವಃ ॥ 19 ॥

ಶಾಲ್ವಾಮಾತ್ಯೋ ದ್ಯುಮಾನ್ನಾಮ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾತ್ಪ್ರಾಕ್ಪ್ರಪೀಡಿತಃ । ಆಸಾದ್ಯ ಗದಯಾ ಗುರ್ವ್ಯಾ ವ್ಯಾಹತ್ಯ ವ್ಯನದದ್ಬಲೀ ॥

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಗದಯಾ ಶೀರ್ಣವಕ್ಷಸ್ಥಲಮರಿಂದಮಮ್ । ಅಪೋವಾಹ ರಣಾತ್ಸೂತೋ ಧರ್ಮವಿದ್ದಾರುಕಾತ್ಮಜಃ ॥ 21 ॥

ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞೋ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಃ ಸಾರಥಿಮಬ್ರವೀತ್ ।

ಅಸಾಧ್ವಿದಮಹೋ ಸೂತ ಯದ್ರಣಾನ್ಮೇಽಪಸರ್ಪಣಮ್ ॥ 22 ॥

ನ ಯದೂನಾಂ ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಶ್ರೂಯತೇ ರಣವಿಚ್ಯುತಃ । ವಿನಾಮತ್ಕ್ಲೀಬಚಿತ್ತೇನ ಸೂತೇನ ಪ್ರಾಪ್ತಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ ॥ 23 ॥

ಕಿನ್ನು ವಕ್ಷ್ಯೇಽಭಿಸಂಗಮ್ಯ ಪಿತರೌ ರಾಮಕೇಶವೌ । ಯುದ್ಧಾದ್ಧರ್ಮ್ಯಾದಪಕ್ರಾಂತಃ ಪೃಷ್ಟಸ್ತತ್ರಾತ್ಮನಾ ಕ್ಷಮಮ್ ॥ 24 ॥

ವ್ಯಕ್ತಂ ಮೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ಹಸಂತ್ಯೋ ಭ್ರಾತೃಜಾಮಯಃ । ಕ್ಲೈಬ್ಯಂ ಕಥಂ ಗತೋ ವೀರ ಸಹಾನ್ಯೈಃ ಕಥ್ಯತಾಂ ಮೃಧೇ ॥

ಸೂತ ಉವಾಚ

ಧರ್ಮಂ ವಿಜಾನತಾ ಯುಷ್ಮತ್ಕೃತಮೇತನ್ಮಯಾ ವಿಭೋ । ಸೂತಃ ಕೃಚ್ಛ್ರಗತಂ ರಕ್ಷೇದ್ರಥಿನಂ ಸಾರಥಿಂ ರಥೀ ॥ 26 ॥

ಏತದ್ವಿದಿತ್ವಾನುಭವಾನ್ ಮಯಾದ್ಯಾಪೋಹಿತೋ ರಣಾತ್ । ಉಪಸೃಷ್ಟಃ ಪರೇಣೇತಿ ಮೂರ್ಛಿತೋ ಗದಯಾ ಹತಃ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಪಂಚಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಷಡಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತಿ ಸೂತೋದಿತಾಂ ವಾಣೀಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಯದುನಂದನಃ । ಪುನರಾತ್ತಪ್ರಹರಣಃ ಸೂತಮಾಹ ರಣಾಂಗಣೇ ॥ 1 ॥

ಪಶ್ಯ ಸೂತ ದ್ಯುಮಾನೇಷ ದಂಶಿತೋ ಧೃತಕಾರ್ಮುಕಃ । ನಯ ಮಾಂ ದ್ಯುಮತಃ ಪಾರ್ಶ್ವಂ ವೀರಸ್ಯೇತ್ಯಾಹ ಸಾರಥಿಮ್ ॥

ಆದ್ರವಂತಂ ಸ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ದ್ಯುಮಂತಂ ರುಕ್ಮಿಣೀಸುತಃ । ಪ್ರತಿಹತ್ಯ ರುಷಾ ವಿಧ್ಯನ್ನಾರಾಚೈರಷ್ಟಭಿಃ ಸ್ಮಯನ್ ॥ 3 ॥

ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚತುರೋ ವಾಹಾನ್ ಸೂತಮೇಕೇನ ಚಾಹನತ್ । ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಕೇತುಧನುಷೀ ದ್ಯುಮತೋಽನ್ಯೇನ ವೈ ಶಿರಃ ॥

ಗದಃ ಸಾತ್ಯಕಿರಕ್ರೂರಃ ಸಾಂಬಶ್ಚ ಶುಕಸಾರಣೌ । ವಸುದೇವೋಗ್ರಸೇನೌ ಚ ಜಘ್ನುಃ ಸೌಭಪತೇರ್ಬಲಮ್ ॥ 5 ॥

ಪೇತುಃ ಸಮುದ್ರೇ ಬಹವಃ ಶಾಲ್ವೇಯಾ ಭಿನ್ನಕಂಧರಾಃ । ಏವಂ ಯದೂನಾಂ ಶಾಲ್ವಾನಾಂ ನಿಘ್ನತಾಮಿತರೇತರಮ್ ॥

ರಣಂ ತ್ರಿನವರಾತ್ರಂ ತು ತುಮುಲಂ ರೋಮಹರ್ಷಣಮ್ । ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ಗತಃ ಕೃಷ್ಣ ಆಹೂತೋ ಧರ್ಮಸೂನುನಾ ॥

ರಾಜಸೂಯೇ ನಿವೃತ್ತೇ ಚ ಶಿಶುಪಾಲೇ ರಣೇ ಹತೇ । ಅಲಕ್ಷಯದ್ದುಃಶಕುನಾನ್ ಘೋರಾನ್ ಸಂಗ್ರಾಮಶಂಸಿನಃ ॥ 8 ॥

ಕುರುವೃದ್ಧಾನನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಮುನೀಂಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ । ಅನ್ವೀಯಮಾನಃ ಸಾಮಾತ್ಯೈಃ ಪಾಂಡವೈರ್ನಿರ್ಯಯೌ ಪುರಾತ್ ॥

ಸ ಗತ್ವಾ ಕಿಂಚಿದಧ್ವಾನಂ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಪುರೌಕಸಃ । ಪೃಥಾಸುತಾನನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಪ್ರಣತಾನಶ್ರುಲೋಚನಾನ್॥ 10 ॥

ಸುವರ್ಣಶಿಬಿಕಾರೂಢೈರವರೋಧವಧೂಜನೈಃ ।

ಗಜಾಶ್ವರಥಪಾದಾತಿಸಹಸ್ರೈರಪಿ ಸಂಯುತಃ ॥

ಅನ್ವಿತರಾಜಕಟಕಃ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಪಶ್ಚಿಮಾಮುಖಃ ॥ 11 ॥

ಶಾಲ್ವೋಽಪಿ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ವಿಮಾನೇನ ಖಚಾರಿಣಾ । ಅಪಾವೃತ್ಯ ರಣಾದ್ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸ್ವಮೇವಾಭ್ಯರ್ದಿತೋ ಯಯೌ ॥

ಗಚ್ಛಮಾನಸ್ಯ ಶಾಲ್ವಸ್ಯ ಸಾಂಬೋಽಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ । ಶಾಲ್ವಾಮಾತ್ಯಂ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಂ ಬಾಣೈರ್ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಮ್ ॥

ಸೇನಾಪತಿಂ ವಿವಿಂದಾಖ್ಯಂ ಶಾಲ್ವಸ್ಯಾಖಿಲವಲ್ಲಭಮ್ । ನಿರುದ್ಧ್ಯ ಪಥಿ ಗಚ್ಛಂತಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರಾಹರಚ್ಛರೈಃ ॥ 14 ॥

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೇನಾತಿವಿದ್ಧೋಽಸೌ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಖಡ್ಗಚರ್ಮಣೀ । ಸಸಜ್ಜ ರೌಕ್ಮಿಣೇಯೇನ ತದಭೂದ್ರಣಮದ್ಭುತಮ್ ॥ 15 ॥

ಮಂಡಲಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಚರತಸ್ತಸ್ಯ ಸಂಗರೇ । ಕೃಪಾಣೇನ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದಪಾಹರತ್ ॥ 16 ॥

ವಿಭ್ರಷ್ಟಮಾರ್ಗಾ ಸಾ ಸೇನಾ ಹತಪ್ರವರಯೂಥಪಾ । ವಿದುದ್ರಾವ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಾಣತ್ರಾಣಪರಾಯಣಾ ॥ 17 ॥

ದೇವೋಽಪಿ ದ್ವಾರಕಾಮೇತ್ಯ ವೇಗೇನ ಗರುಡಧ್ವಜಃ ।ದದರ್ಶ ನಗರೀಂ ಭಗ್ನಪ್ರಾಸಾದಾಟ್ಟಾಲಗೋಪುರಾಮ್ ॥ 18 ॥

ವಿಶೀರ್ಣತೋರಣಾಂ ರುಗ್ಣತುಂಗಸಾಲಪ್ರತೋಲಿಕಾಮ್ ।

ವಿಧ್ವಸ್ತೋಪವನೋದ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರಸ್ತರಾಪೂರ್ಣದೀರ್ಘಿಕಾಮ್ ॥ 19 ॥

ನಿಃಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವಷಟ್ಕಾರಾಮಾಲೋಕ್ಯ ದ್ವಾರಕಾಂ ಪುರೀಮ್ । ಅಪೃಚ್ಛತ್ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಕಿಮೇತದಿತಿ ದುರ್ಮನಾಃ ॥

ತೇನೋಕ್ತಂ ಸರ್ವಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಶಾಲ್ವರಾಜವಿಚೇಷ್ಟಿತಮ್ । ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ಯದುಪತಿಃ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಸರ್ವಸಾತ್ವತಾಮ್ ॥ 21 ॥

ಅನುದ್ಧೃತ್ಯ ತಮದ್ಯೈವ ಸೌಭಂ ಹತ್ವಾ ದುರಾತ್ಮಕಮ್ । ಸೌಭಂ ನಿಪಾತ್ಯ ಜಲಧೌ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯೇ ದ್ವಾರಕಾಮಿತಿ ॥ 22 ॥

ಸ ರಥಂ ಶೈಬ್ಯಸುಗ್ರೀವಮೇಘಪುಷ್ಪಬಲಾಹಕೈಃ । ಯುಕ್ತಂ ಬಹುಪ್ರಹರಣಮಗ್ರಾವಸ್ಥಿತದಾರುಕಮ್ ॥ 23 ॥

ಆರುಹ್ಯ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುರ್ಗರುಡಧ್ವಜಮುತ್ತಮಮ್ । ಪ್ರಯಯೌ ಸೌಭಪದವೀಂ ಮನೋಮಾರುತಂಹಸಾ ॥ 24 ॥

ತಥಾ ಗತ್ವಾ ಸುದೂರಂ ತಮಂಬೋಧೇಃ ಕುಕ್ಷಿಮಾಶ್ರಿತಮ್ । ದದರ್ಶ ಸೌಭಂ ತನ್ಮಧ್ಯೇ ಶಾಲ್ವಂ ಚ ಸಮಲಂಕೃತಮ್ ॥

ಶಾಲ್ವಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಮಾಲೋಕ್ಯ ಹತಪ್ರಾಯಬಲೇಶ್ವರಃ । ಪ್ರಾಹರತ್ಕೃಷ್ಣಸೂತಾಯ ಶಕ್ತಿಂ ಭೀಮಾಂ ದೃಢಾಂ ಮೃಧೇ ॥ 26 ॥

ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ನಭಸಿ ಮಹೋಲ್ಕಾಮಿವ ರಂಹಸಾ । ಭಾಸಯಂತೀಂ ದಿಶಃ ಶೌರಿಃ ಸಾಯಕೈಃ ಶತಧಾಚ್ಛಿನತ್ ॥ 27 ॥

ತಂ ಚ ಷೋಡಶಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸೌಭಂ ಚ ಖೇಚರಮ್ । ಅವಿಧ್ಯಚ್ಛರಸಂದೋಹೈಃ ಖಂ ಸೂರ್ಯ ಇವ ರಶ್ಮಿಭಿಃ ॥

ಶಾಲ್ವಃ ಶೌರೇಸ್ತತಃ ಸವ್ಯಂ ಸಶಾರ್ಙ್ಗಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವನಃ । ಬಿಭೇದ ನ್ಯಪತದ್ಧಸ್ತಾಚ್ಛಾರ್ಙ್ಗಮಾಸೀತ್ತದದ್ಭುತಮ್ ॥ 29 ॥

ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಾಸೀದ್ಯದೂನಾಂ ತತ್ರ ಪಶ್ಯತಾಮ್ । ವಿನದ್ಯ ಸೌಭರಾಡುಚ್ಚೈರಿದಮಾಹ ಜನಾರ್ದನಮ್ ॥

ಯತ್ತ್ವಯಾ ಯುಧಿ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಭ್ರಾತರೌ ಮೇ ಮಹಾಬಲೌ ।

ನಿಹತೌ ಹಂಸಡಿಭಕೌ ಯಮುನಾಯಾಂ ದುರಾತ್ಮನಾ ॥

ಯದ್ಭೂಯೋ ಮೂಢ ನಃ ಸಖ್ಯುರ್ಭಾರ್ಯಾಪ್ಯಪಹೃತಾ ತ್ವಯಾ ॥ 31 ॥

ಯಚ್ಚ ಮಂದಸಭಾಮಧ್ಯೇ ದಮಘೋಷಸುತಃ ಸಖಾ । ವ್ಯಾಪಾದಿತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪಶ್ಯತಾಂ ಹತಚೇತಸಾಮ್ ॥ 32 ॥

ತಂ ತ್ವಾದ್ಯ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರಪ್ಪರಾಜಿತಮಾನಿನಮ್ । ನ ಯಾಮ್ಯಪುನರಾವೃತ್ತಿಂ ಯದಿ ತಿಷ್ಠೇರ್ಮಮಾಗ್ರತಃ ॥ 33 ॥

ಇತಿ ತೇನೋದಿತಾಂ ವಾಣೀಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಮಧುಸೂದನಃ । ಪ್ರಾಹಾರ್ದಿತೋ ಬಾಣಗಣೈಃ ಪುನರಾತ್ತಶರಾಸನಃ ॥ 34 ॥

ವೃಥಾ ತ್ವಂ ಕತ್ಥಸೇ ಮಂದ ನ ಯಸ್ಯಾಸ್ತ್ಯತಿಕೌತುಕಮ್ । ಪೌರುಷಂ ದರ್ಶಯ ತ್ವಂ ನಃ ಶೂರಾಣಾಂ ಫಲ್ಗುಭಾಷಣಮ್ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ ಶಾಲ್ವಂ ಗದಯಾ ಭೀಮವೇಗಯಾ । ತತಾಡ ಜತ್ರೌ ಸಂರಬ್ಧಃ ಸ ಚಕಂಪೇ ವಮನ್ನಸೃಕ್ ॥ 36 ॥

ತತಃ ಶಾಲ್ವಃ ಸಮುತ್ಪತ್ಯ ಖಡ್ಗೇನಾನಕದುಂದುಭೇಃ । ಉತ್ಕೃತ್ಯ ಶಿರ ಆದಾಯ ಖಸ್ಥಂ ಸೌಭಂ ಸಮಾವಿಶತ್ ॥ 37 ॥

ತತೋ ಮುಹೂರ್ತಾತ್ಪ್ರಕೃತಾವುಪಸ್ಥಿತಸ್ತತ್ರಾನುತಿಷ್ಠತ್ ಸ್ವಜನಾನುಸಂಗತಃ ।

ಮಹಾನುಭಾವಸ್ತದಬುದ್ಧ್ಯತಾಸುರೀಂ ಮಾಯಾಂ ಸಶಾಲ್ವಪ್ರಕೃತಾಂ ಮಯೋದಿತಾಮ್ ॥ 38 ॥

ನ ತತ್ರ ದೈತ್ಯಂ ನ ಪಿತುಃ ಕಲೇವರಂ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಆತ್ಮಾ ತದಪಶ್ಯದಚ್ಯುತಃ ।

ಸ್ವಪ್ನೇ ಯಥಾ ಚಾಂಬರಚಾರಿಣಾಂ ರಿಪುಂ ಸೌಭಸ್ತಮಾಲೋಕ್ಯ ನಿಹಂತುಮುದ್ಯತಃ ॥ 39 ॥

ಏವಂ ವದಂತಿ ರಾಜರ್ಷೇ ಋಷಯಃ ಖೇಚರಾನ್ವಿತಾಃ । ಯತ್ಸ್ವವಾಚೋ ವಿರುಧ್ಯಂತೇ ತನ್ನೂನಂ ತೇ ಸ್ಮರಂತಿ ನು ॥

ಕ್ವ ಶೋಕಮೋಹೌ ಸ್ನೇಹೋ ವಾ ಭಯಂ ವಾ ಯೇಽಜ್ಞಸಂಭವಾಃ । ಕ್ವ ಚಾಖಂಡಿತವಿಜ್ಞಾನಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯೇಶ್ವರೋಽಜಿತಃ ॥

ಯತ್ಪಾದಸೇವಾರ್ಜಿತಯಾತ್ಮವಿದ್ಯಯಾ ಹಿನ್ವಂತ್ಯನಾದ್ಯಾತ್ಮವಿಪರ್ಯಯಗ್ರಹಮ್ ।

ಲಭಂತ ಆತ್ಮೀಯಮನಂತಮೈಶ್ವರಂ ಕುತೋ ನು ಮೋಹಃ ಪರಮಸ್ಯ ಸದ್ಗತೇಃ ॥ 42 ॥

ಇತಿ ತೈರುದಿತಾಂ ವಾಣೀಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಕಮಲೇಕ್ಷಣಃ । ಸ ಸೌಭಂ ಹಂತುಮಾರೇಭೇ ಶಾಲ್ವಂ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ ॥ 43 ॥

ಶಸ್ತ್ರೋ ನಿಶಾತಮಾದಾಯ ಚಕ್ರಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಸುದರ್ಶನಮ್ । ಆಗ್ನೇಯೇನಾಸ್ತ್ರೇಣಾಭಿಮಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸೌಭನಾಶನಮ್ ॥

ತನ್ನಾರಾಯಣಹಸ್ತಾಗ್ರಾನ್ಮುಕ್ತಮಾಗ್ನೇಯಮಂತ್ರಿತಮ್ । ಜಜ್ವಾಲಾಬ್ರಹ್ಮಸದನಂ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾತಿಭೀಷಣಮ್ ॥ 45 ॥

ತತೋ ವೈಮಾನಿಕಾಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ವಿಹಾಯ ವಿಹಾಯಸಮ್ ।
ಸುದರ್ಶನೋಷ್ಮಣಾ ತಪ್ತಾ ದುದ್ರುವುಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಮ್ ॥ 46 ॥

ತದರ್ಕಶತಸಂಕಾಶಂ ಸೌಭಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಧಾ ಪುರಮ್ । ಭೂಯೋ ನಾರಾಯಣಕರಂ ಪ್ರಾಪ ಭೂಪ ಸುದರ್ಶನಮ್ ॥

ತತಃ ಸಮುದ್ರೇ ನ್ಯಪತತ್ಪುರಂ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಬಂಧನಮ್ ।
ಗದಾಪಾಣಿರ್ದುರಾಧರ್ಷಃ ಶಾಲ್ವೋಽಪಿ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ॥
ತಾಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಗದಾಂ ಕೃಷ್ಣಮುದ್ದಿಶ್ಯ ದುರ್ಮತಿಃ ॥ 48 ॥

ತತೋ ರಥಂ ದೈತ್ಯಬಲೋಪನೀತಂ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಶಾಲ್ವೋ ಬಹುಶಸ್ತ್ರಸಂಚಯಮ್ ।
ಅವಾಕಿರನ್ ಕೃಷ್ಣಶಿರಸ್ಯನಂತೈರ್ಮಹಾಯುಧೈಶ್ಚ ವ್ಯನದದ್ದರಿರ್ಯಥಾ ॥ 49 ॥

ತಾಂ ಗದಾಂ ಪ್ರೇಷಿತಾಂ ತೇನ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಧಾ ಹರಿಃ । ಪಾಂಚಜನ್ಯಮುಪಾಧ್ಮಾಯ ಸಿಂಹನಾದಂ ವ್ಯನೀನದತ್ ॥

ತಂ ಶಸ್ತ್ರಪೂಗೈಃ ಪ್ರಹರಂತಮೋಜಸಾ ಶಾಲ್ವಂ ಶರೈಃ ಶೌರಿರಮೋಘವಿಕ್ರಮಃ ।
ವಿದ್ಧ್ವಾಽಚ್ಛಿನದ್ವರ್ಮಧನುಃಶಿರೋಮಣಿಂ ರಥಂ ಚ ಶತ್ರೋರ್ಗದಯಾ ರುರೋಜ ಹ ॥ 51 ॥

ತತ್ಕೃಷ್ಣಹಸ್ತೇರಿತಯಾ ವಿಚೂರ್ಣಿತಃ ಪಪಾತ ತೋಯೇ ಗದಯಾ ಸಹಸ್ರಧಾ ।
ವಿಸೃಜ್ಯ ತಂ ಭೂತಲಮಾಸ್ಥಿತೋ ಗದಾಮುದ್ಯಮ್ಯ ಶಾಲ್ವೋಽಚ್ಯುತಮಭ್ಯಗಾದ್ ದ್ರುತಮ್ ॥ 52 ॥

ಆಧಾವತೋ ಭೀಮಗದಸ್ಯ ಬಾಹುಂ ಭಲ್ಲೇನ ಛಿತ್ತ್ವಾಥ ರಥಾಂಗಮದ್ಭುತಮ್ ।
ವಧಾಯ ಶಾಲ್ವಸ್ಯ ಲಯಾರ್ಕಸನ್ನಿಭಂ ಬಿಭ್ರದ್ಬಭೌ ಸಾರ್ಕ ಇವೋದಯಾಚಲಃ ॥ 53 ॥

ಜಹಾರ ತೇನೈವ ಶಿರಃ ಸಕುಂಡಲಂ ಕಿರೀಟಯುಕ್ತಂ ಪುರುಮಾಯಿನೋ ಹರಿಃ ।
ವಜ್ರೇಣ ವೃತ್ರಸ್ಯ ಯಥಾ ಪುರಂದರೋ ಬಭೂವ ಹಾಹೇತಿ ವಚಸ್ತದಾ ನೃಣಾಮ್ ॥ 54 ॥

ತಸ್ಮಿನ್ನಿಪತಿತೇ ಪಾಪೇ ಸೌಭೇ ಚಾಬ್ಧೌ ನಿಪಾತಿತೇ । ದೇವದುಂದುಭಯೋ ನೇದುರ್ವವರ್ಷುಃ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ ॥ 55 ॥

ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಮುನಿಗಣೈಃ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ । ಆಜಗಾಮ ವೃತಃ ಸೈನ್ಯೈಃ ಪುರೀಂ ದ್ವಾರವತೀಂ ಹರಿಃ ॥ 56 ॥

ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪುರೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ಪತಾಕಾಖಂಡಮಂಡಿತಾಮ್ । ಅಲಂಕೃತಾಮಲಂಕಾರೈಃ ಸಿಕ್ತಸಮ್ಮೃಷ್ಟಚತ್ವರಾಮ್ ॥ 57 ॥

ಪೂಜಿತೋ ಯದುಭಿರ್ವೃದ್ಧೈಃ ಪೌರಜಾನಪದೈಸ್ತಥಾ ।
ರಮಯನ್ ದ್ವ್ಯಷ್ಟಸಾಹಸ್ರಮಹಿಷೀಃ ಪ್ರೇಮವಿಹ್ವಲಾಃ ॥
ಉವಾಸ ದೇವಕೀಪುತ್ರಃ ಸಾನಂದಂ ಕುರುನಂದನ ॥ 58 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಷಡಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಸಪ್ತಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಉಪವಿಷ್ಟಂ ಸುಧರ್ಮಾಯಾಂ ಕದಾಚಿತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರ್ವೃತಮ್ ।
ವಿಜ್ಞಾಪಯದ್ವೇತ್ರಪಾಣಿರ್ದ್ವಾಸ್ಸ್ಥೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಜನಾರ್ದನಮ್ ॥ 1 ॥

ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥಾದ್ ದ್ವಿಜಃ ಕಶ್ಚಿದಾಗತ್ಯ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠತಿ । ಪ್ರವೇಶಿತವ್ಯೋ ವಾ ದೇವ ನವೇತಿ ಯದುಸತ್ತಮ ॥ 2 ॥

ಪ್ರವೇಶಯೇತಿ ಕೃಷ್ಣೇನ ದ್ವಾಃಸ್ಥೇನೋಕ್ತೇನ ಸತ್ವರಃ । ಪ್ರವೇಶಿತಃ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಮ್ ॥ 3 ॥

ಧರ್ಮಜೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಮುಖ್ಯೇನಾಧರ್ಮಚಾರಿಣಾ ।
ಅಕ್ಷೈಃ ಪರಾಜಿತೋ ಯಾತಃ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಾನುಜೋ ವನಮ್ ॥ 4 ॥
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನೋದಿತಾಂ ವಾಣೀಮಿತ್ಯಾಕರ್ಣ್ಯ ಸುದುಃಶ್ರವಾಮ್ ।
ಕ್ರೋಧೋದ್ವಿಗ್ನಮನಾಸ್ತೂರ್ಣಮುತ್ತಸ್ಥೌ ಹರಿರಾಸನಾತ್ ॥ 5 ॥

ಸರಥಂ ದಾರುಕಾನೀತಮಾರುಹ್ಯ ಸಹ ಸತ್ಯಯಾ । ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಯಯೌ ಯತ್ರ ಪೃಥಾಸುತಾಃ ॥ 6 ॥
ವನೇ ವಸಂತಂ ರಾಜಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಪರಿವಾರಿತಮ್ । ದೃಷ್ಟ್ವಾನುಶೋಚತ್ಸುಭೃಶಂ ಸಾನುಜಂ ಯದುನಂದನಃ ॥ 7 ॥
ವ್ಯಸನಾನ್ಯನುಭುಕ್ತಾನಿ ವರ್ಣಯಿತ್ವಾ ಪರಸ್ಪರಮ್ । ಉಷಿತ್ವಾ ತತ್ರ ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ಕೇಶವಃ ॥ 8 ॥
ಹೇತುವಾಕ್ಯೈಃ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್ । ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚೈವ ಯಮೌ ಚ ಯದುನಂದನಃ ॥
ಪಾಂಚಾಲೀಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಸಾಧ್ವೀಂ ಸತ್ಯಭಾಮಾಸಮನ್ವಿತಃ । ಆಶ್ವಾಸ್ಯ ತಾನನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ 10 ॥
ಸುಭದ್ರಾಮಭಿಮನ್ಯುಂ ಚ ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಮಾಧವಃ । ಆಜಗಾಮ ವನಾದ್ರಾಜನ್ ಪುರೀಂ ದ್ವಾರವತೀಂ ಪ್ರಭುಃ ॥
ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪುರೀಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಥವಿಶ್ಲೇಷದುರ್ಮನಾಃ । ಉವಾಸ ಪಾಲಯನ್ ಪೃಥ್ವೀಂ ಧರ್ಮೇಣಾನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಕಾಲಯನ್ ॥
ಏಕದೋಪವನಂ ರಾಜನ್ ಜಗ್ಮುರ್ಯದುಕುಮಾರಕಾಃ । ವಿಹರ್ತುಂ ಸಾಂಬಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಚಾರುಭಾನುಗದಾದಯಃ ॥ 13 ॥
ಕ್ರೀಡಿತ್ವಾ ಸುಚಿರಂ ತತ್ರ ವಿಚಿನ್ವಂತಃ ಪಿಪಾಸಿತಾಃ । ಜಲಂ ನಿರುದಕೇ ಕೂಪೇ ದದೃಶುಃ ಸತ್ತ್ವಮದ್ಭುತಮ್ ॥ 14 ॥
ಕೃಕಲಾಸಂ ಗಿರಿನಿಭಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತಚೇತಸಃ । ತಸ್ಯ ಚೋದ್ಧರಣೇ ಯತ್ನಂ ಚಕ್ರುಸ್ತೇ ಕೃಪಯಾನ್ವಿತಾಃ ॥ 15 ॥
ಚರ್ಮಭಿಸ್ತಂತಥಾ ಪಾಶೈರ್ಬದ್ಧ್ವಾ ಪತಿತಮರ್ಭಕಾಃ । ನಾಶಕ್ನುವನ್ ಸಮುದ್ಧರ್ತುಂ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಚಖ್ಯುರುತ್ಸುಕಾಃ ॥ 16 ॥
ತತ್ರ ಗತ್ವಾರವಿಂದಾಕ್ಷೋ ಭಗವಾನ್ ವಿಶ್ವಭಾವನಃ । ವೀಕ್ಷ್ಯೋಜ್ಜಹಾರ ವಾಮೇನ ತಂ ಕರೇಣ ಸ ಲೀಲಯಾ ॥ 17 ॥

ಸ ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕಕರಾಭಿಮೃಷ್ಟೋ ವಿಹಾಯ ಸದ್ಯಃ ಕೃಕಲಾಸರೂಪಮ್ ।
ಸಂತಪ್ತಚಾಮೀಕರಚಾರುವರ್ಣಃ ಸ್ವರ್ಗ್ಯೋಽಚಿತಾಲಂಕರಣಾಂಬರಸ್ರಕ್ ॥ 18 ॥
ಭೂತ್ವಾ ಮುಕುಂದಸ್ಯ ಪದಾರವಿಂದಂ ನನಾಮ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಪತಿತೋ ಧರಣ್ಯಾಮ್ ।
ಪಪ್ರಚ್ಛ ವಿದ್ವಾನಪಿ ತಸ್ಯ ಕರ್ಮ ಜನೇಷು ವಿಖ್ಯಾಪಯಿತುಂ ಮುಕುಂದಃ ॥ 19 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಕಸ್ತ್ವಂ ಮಹಾಭಾಗ ವರೇಣ್ಯರೂಪೋ ದೇವೋತ್ತಮಂ ತ್ವಾಂ ಗಣಯಾಮಿ ನೂನಮ್ ।
ದಶಾಮಿಮಾಂ ತ್ವಂ ಕತಮೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಸಂಪ್ರಾಪಿತೋ ಹ್ಯತದರ್ಹಃ ಸುಭದ್ರಃ ॥ 20 ॥
ಆತ್ಮಾನಮಾಖ್ಯಾಹಿ ವಿವಿತ್ಸತಾಂ ನೋ ಯನ್ಮನ್ಯಸೇಽಂಗ ಕ್ಷಮಮತ್ರ ವಕ್ತುಮ್ ॥ 21 ॥

ಇತಿ ಸ್ಮ ರಾಜಾ ಸಂಪೃಷ್ಟಃ ಕೃಷ್ಣೇನಾನಂತಮೂರ್ತಿನಾ । ಪ್ರತೀತಃ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಹ ಕಿರೀಟೇನಾರ್ಕವರ್ಚಸಾ ॥ 22 ॥

ನೃಗ ಉವಾಚ

ನೃಗೋ ನಾಮ ನರೇಂದ್ರೋಽಹಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುತನಯಃ ಪ್ರಭೋ ।
ದಾನಿಷ್ವಾಖ್ಯಾಯಮಾನೇಷು ಯದಿ ತೇ ಕರ್ಣಮಸ್ಪೃಶಮ್ ॥ 23 ॥

ಕಿಂತು ತೇಽವಿದಿತಂ ನಾಥ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಣಃ । ಕಾಲೇನಾವ್ಯಾಹತದೃಶೋ ವಕ್ಷ್ಯೇಽಥಾಪಿ ತವಾಜ್ಞಯಾ ॥ 24 ॥

ಯಾವಂತ್ಯಃ ಸಿಕತಾ ಭೂಮೇರ್ಯಾವತ್ಯೋ ದಿವಿ ತಾರಕಾಃ ।
ಯಾವಂತ್ಯೋ ವರ್ಷಧಾರಾಶ್ಚ ತಾವತೀರದದಾಸ್ಮ ಗಾಃ ॥ 25 ॥

ಪಯಸ್ವಿನೀಸ್ತರುಣೀಃ ಶೀಲರೂಪಗೋಣೋಪಪನ್ನಾಃ ಕಪಿಲಾ ಹೇಮಶೃಂಗೀಃ ।
ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತಾ ರೂಪ್ಯಖುರಾಃ ಸವತ್ಸಾ ದುಕೂಲಮಾಲಾಭರಣಾ ದದಾವಹಮ್ ॥ 26 ॥

ಸ್ವಲಂಕೃತೇಭ್ಯೋ ಗುಣಶೀಲವದ್ಭ್ಯಃ ಸೀದತ್ಕುಟುಂಬೇಭ್ಯ ಋತವ್ರತೇಭ್ಯಃ ।
ತಪಃಶ್ರುತಬ್ರಹ್ಮವದಾನ್ಯವದ್ಭ್ಯಃ ಪ್ರಾದಾಂ ಯುವಭ್ಯೋ ದ್ವಿಜಪುಂಗವೇಭ್ಯಃ ॥ 27 ॥

ಗೋಭೂಹಿರಣ್ಯಾಯತನಾಶ್ವಹಸ್ತಿನಃ ಕನ್ಯಾಃ ಸದಾಸೀಸ್ತಿಲರೂಪ್ಯಶಯ್ಯಾಃ ।
ವಾಸಾಂಸಿ ರತ್ನಾನಿ ಪರಿಚ್ಛದಾನ್ ರಥಾನಿಷ್ಟಂ ಚ ಯಜ್ಞೈಶ್ಚರಿತಂ ಚ ಪೂರ್ತೈಃ ॥ 28 ॥

ಕಸ್ಯಚಿದ್ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟಾ ಗೌರ್ಮಮ ಗೋಧನೇ । ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟಾಽವಿದುಷಾ ಸಾ ಚ ಮಯಾ ದತ್ತಾ ದ್ವಿಜಾತಯೇ ॥

ತಾಂ ನೀಯಮಾನಾಂ ತತ್ಸ್ವಾಮೀ ದೃಷ್ಟ್ವೋವಾಚ ಮಮೇತಿ ತಮ್ ।
ಮಮೇತಿ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯಾಹ ನೃಗೋ ಮೇ ದತ್ತವಾನಿತಿ ॥ 30 ॥

ವಿಪ್ರೌ ವಿವದಮಾನೌ ಮಾಮೂಚತುಃ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕೌ ।
ಭವಾನ್ ದಾತಾಽಪಹರ್ತೇತಿ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಮೇಽಭವದ್ ಭ್ರಮಃ ॥ 31 ॥

ಅನುನೀತಾವುಭೌ ವಿಪ್ರೌ ಧರ್ಮಕೃಚ್ಛ್ರಂ ಗತೇನ ಮೇ । ಗವಾಂ ಲಕ್ಷಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಣೀತಾಂ ದಾಸ್ಯಾಮ್ಯೇಷಾ ಪ್ರದೀಯತಾಮ್ ॥

ಭವಂತಾವನುಗೃಹ್ಣೀತಾಂ ಕಿಂಕರಸ್ಯಾವಿಜಾನತಃ । ಸಮುದ್ಧರತ ಮಾಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಾತ್ ಪತಂತಂ ನಿರಯೇಽಶುಚೌ ॥ 33 ॥

ನಾನ್ಯಾಂ ಪ್ರತೀಚ್ಛೇ ವೈ ರಾಜನ್ನಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ್ವಾಮ್ಯಪಾಕ್ರಮತ್ । ನಾನ್ಯಂ ಗವಾಮಪ್ಯಯುತಮಿಚ್ಛಾಮೀತ್ಯಪರೋ ಯಯೌ ॥

ತತೋಽಹಂ ಕಾಲಯೋಗೇನ ಮೃತಃ ಪರಮಮಾಯಯಾ ।
ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಯಾಮ್ಯೈರ್ದೂತೈರ್ನೀತೋ ಯಮಕ್ಷಯಮ್ ॥ 35 ॥

ಯಮೇನ ಪೃಷ್ಟಸ್ತತ್ರಾಹಂ ದೇವದೇವ ಜಗತ್ಪತೇ ।
ತ್ವಂ ಪೂರ್ವಮಶುಭಂ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಉತಾಹೋ ನೃಪ ತೇಽಶುಭಮ್ ॥ 36 ॥

ನಾಂತಂ ದಾನಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪಶ್ಯ ಲೋಕಾಂಶ್ಚ ಭಾಸ್ವತಃ । ಪೂರ್ವಮೇವಾಶುಭಂ ಭುಂಜ ಇತಿ ಪ್ರಾಹ ಪತೇತಿ ಸಃ ॥ 37 ॥

ತಾವದದ್ರಾಕ್ಷಮಾತ್ಮಾನಂ ಕೃಕಲಾಸಂ ಪತನ್ ಪ್ರಭೋ । ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಸ್ಯ ವದಾನ್ಯಸ್ಯ ತವ ದಾಸಸ್ಯ ಕೇಶವ ॥ 38 ॥

ಸ್ಮೃತಿರ್ನಾದ್ಯಾಪಿ ವಿಧ್ವಸ್ತಾ ತವ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥಿನಃ । ದೇವದೇವ ಜಗನ್ನಾಥ ಗೋವಿಂದ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥ 39 ॥

ನಾರಾಯಣ ಹೃಷೀಕೇಶ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಾಚ್ಯುತಾವ್ಯಯ । ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಂ ಕೃಷ್ಣ ಯಾತುಂ ದೇವಗತಿಂ ಪ್ರಭೋ ॥

ಯತ್ರ ಕ್ವಾಪಿ ಸತಶ್ಚೇತೋ ಭೂಯಾನ್ಮೇ ತ್ವತ್ಪದಾಸ್ಪದಮ್ ॥ 41 ॥

ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವಭಾವಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೇಽನಂತಶಕ್ತಯೇ । ಕೃಷ್ಣಾಯ ವಾಸುದೇವಾಯ ಗೋಪಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಪಾದೌ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಮೌಲಿನಾ । ಅನುಜ್ಞಾತೋ ವಿಮಾನಾಗ್ರ್ಯಮಾರುಹತ್ಪಶ್ಯತಾಂ ನೃಣಾಮ್ ॥

ಕೃಷ್ಣಃ ಪರಿಜನಂ ಪ್ರಾಹ ಭಗವಾನ್ ದೇವಕೀಸುತಃ । ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಾಜನ್ಯಾನನುಶಿಕ್ಷಯನ್ ॥ 44 ॥

ದುರ್ಜರಂ ಬತ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ಭುಕ್ತಮಗ್ನೇರ್ಮನಾಗಪಿ । ತೇಜೀಯಸೋಽಪಿ ಕಿಮುತ ರಾಜ್ಞಾಮೀಶ್ವರಮಾನಿನಾಮ್ ॥ 45 ॥

ನಾಹಂ ಹಾಲಾಹಲಂ ಮನ್ಯೇ ವಿಷಂ ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ । ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ಹಿ ವಿಷಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ನಾಸ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿರ್ಭುವಿ ॥ 46 ॥

ಹಿನಸ್ತಿ ವಿಷಮತ್ತಾರಮಗ್ನಿರದ್ಭಿಃ ಪ್ರಶಾಮ್ಯತಿ । ಕುಲಂ ಸಮೂಲಂ ದಹತಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಾರಣಿಪಾವಕಃ ॥ 47 ॥

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ದುರನುಜ್ಞಾತಂ ಭುಕ್ತಂ ಹಂತಿ ತ್ರಿಪೂರುಷಮ್ । ಪ್ರಸಹ್ಯಾತಿಬಲಾದ್ಭುಕ್ತಂ ದಶ ಪೂರ್ವಾನ್ ದಶಾಪರಾನ್ ॥

ರಾಜಾನೋ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಂಧಾ ನಾತ್ಮಪಾತಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ । ನಿರಯೇ ಯೇಽಭಿಮನ್ಯಂತೇ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ಸಾಧು ಬಾಲಿಶಾಃ ॥ 49 ॥

ಗೃಹ್ಣಂತಿ ಯಾವತಃ ಪಾಂಸೂನ್ ರುದತಾಮಶ್ರುಬಿಂದವಃ । ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಹೃತವಿತ್ತಾನಾಂ ವದಾನ್ಯಾನಾಂ ಕುಟುಂಬಿನಾಮ್ ॥

ರಾಜಾನೋ ರಾಜಕುಲ್ಯಾಶ್ಚ ತಾವಂತೋಽಬ್ದಾ ನಿರಂಕುಶಾಃ । ನರಕೇ ತು ವಿಪಚ್ಯಂತೇ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾಪಹಾರಿಣಃ ॥ 51 ॥

ಸ್ವದತ್ತಾಂ ಪರದತ್ತಾಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವೃತ್ತಿಂ ಹರೇತ ಯಃ । ಷಷ್ಟಿವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕೃಮಿಃ ॥ 52 ॥

ನ ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಧನಂ ಭೂಯಾದ್ಯಜ್ಜಗ್ಧ್ವಾಲ್ಪಾಯುಷೋ ನೃಪಾಃ । ಪರಾಜಿತಾಶ್ಚ್ಯುತಾಃ ಸ್ಥಾನಾದ್ಭವಂತ್ಯುದ್ವೇಜಿತಾ ನೃಪಾಃ ॥

ವಿಪ್ರಂ ಕೃತಾಗಸಮಪಿ ನೈವ ದ್ರುಹ್ಯತ ಮಾಮಕಾಃ । ಘ್ನಂತಂ ಬಹು ಶಪಂತಂ ವಾ ನಮಸ್ಕುರುತ ನಿತ್ಯಶಃ ॥ 54 ॥

ಯಥಾಹಂ ಪ್ರಣಮೇ ವಿಪ್ರಾನ್ ಸರ್ವಕಾಲಂ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ತಥಾ ನಮತ ಯೂಯಂ ಚ ಯೋಽನ್ಯಥಾ ಮೇ ಸ ದಂಡಭಾಕ್ ॥ 55 ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೋ ಹ್ಯಪಹೃತೋ ಹರ್ತಾರಂ ಪಾತಯತ್ಯಧಃ । ಅಜಾನಂತಮಪಿ ಹ್ಯೇನಂ ನೃಗಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೌರಿವ ॥ 56 ॥

ಏವಂ ವಿಶ್ರಾವ್ಯ ಭಗವಾನ್ ಮುಕುಂದೋ ದ್ವಾರಕೌಕಸಃ । ಪಾವನಃ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ವಿವೇಶ ನಿಜಮಂದಿರಮ್ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸದ್ಭಿಃಸಮಾಗಮೋ ರಾಜನ್ ಕದಾಚಿನ್ನಾಫಲೋ ಭವೇತ್ । ವಿಮುಕ್ತೋ ನರಕಾದ್ರಾಜಾ ನೃಗಃ ಸಾಧುಸಮಾಗಮಾತ್ ॥

ಸಾಧೂನಾಂ ದರ್ಶನಂ ಸ್ಪರ್ಶಂ ಕೀರ್ತನಂ ಸ್ಮರಣಂ ತಥಾ । ತೀರ್ಥಾನಾಮಿವ ಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಸರ್ವಮೇವ ಹಿ ಪಾವನಮ್ ॥

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತ್ವಯಾ ಸಂತಃ ಸದೋಪಾಸ್ಯಾಃ ಪರಂತಪ । ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ನೈವ ಹರ್ತವ್ಯಂ ಯದೀಚ್ಛಸಿ ಪರಾಂ ಗತಿಮ್ ॥ 60 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಸಪ್ತಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಅಷ್ಟಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಬಲಭದ್ರಃ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಗವಾನ್ ರಥಮಾಸ್ಥಿತಃ । ಸುಹೃದ್ದಿದೃಕ್ಷುರುತ್ಕಂಠಃ ಪ್ರಯಯೌ ನಂದಗೋಕುಲಮ್॥ 1 ॥

ಪರಿಷ್ವಕ್ತಶ್ಚಿರೋತ್ಕಂಠೈರ್ಗೋಪೈರ್ಗೋಪೀಭಿರೇವ ಚ । ರಾಮೋಽಭಿವಾದ್ಯ ಪಿತರಾವಾಶೀರ್ಭಿರಭಿನಂದಿತಃ ॥ 2 ॥

ಚಿರಂ ನಃ ಪಾಹಿ ದಾಶಾರ್ಹ ಸಾನುಜೋ ಜಗದೀಶ್ವರ । ಇತ್ಯಾರೋಪ್ಯಾಂಕಮಾಲಿಂಗ್ಯ ನೇತ್ರೈಃ ಸಿಷಿಚತುರ್ಜಲೈಃ ॥ 3 ॥

ಗೋಪವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ವಿಧಿವದ್ಯವಿಷ್ಠೈರಭಿವಾದಿತಃ । ಯಥಾವಯೋ ಯಥಾಸಖ್ಯಂ ಯಥಾಸಂಬಂಧಮಾತ್ಮನಃ ॥ 4 ॥

ತಮುಪೇತ್ಯಾಥ ಗೋಪಾಲಾ ಹಾಸ್ಯಹಸ್ತಗ್ರಹಾದಿಭಿಃ । ವಿಶ್ರಾಂತಂ ಸುಖಮಾಸೀನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛುಃ ಪರ್ಯುಪಾಸಿತಾಃ ॥ 5 ॥

ಪೃಷ್ಟಶ್ಚಾಕಥಯತ್ ಸ್ವೇಷು ಪ್ರೇಮಗದ್ಗದಯಾ ಗಿರಾ । ಕೃಷ್ಣೇ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷೇ ಸನ್ನ್ಯಸ್ತಾಖಿಲರಾಧಸಃ ॥ 6 ॥

ಕಚ್ಚಿನ್ನೋ ಬಾಂಧವಾ ರಾಮ ಸರ್ವೇ ಕುಶಲಮಾಸತೇ । ಕಚ್ಚಿತ್ ಸ್ಮರಥ ನೋ ರಾಮ ಯೂಯಂ ದಾರಸುತಾನ್ವಿತಾಃ ॥

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಕಂಸೋ ಹತಃ ಪಾಪೋ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಮುಕ್ತಾಃ ಸುಹೃಜ್ಜನಾಃ ।
ನಿಹತ್ಯ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ರಿಪೂನ್ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ದುರ್ಗಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಾಃ ॥ 8 ॥

ಗೋಪ್ಯೋ ಹಸಂತ್ಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛೂ ರಾಮಸಂದರ್ಶನಾದೃತಾಃ । ಕಚ್ಚಿದಾಸ್ತೇ ಸುಖಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಪುರಸ್ತ್ರೀಜನವಲ್ಲಭಃ ॥ 9 ॥

ಕಚ್ಚಿತ್ ಸ್ಮರತಿ ವಾ ಬಂಧೂನ್ ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ಚ ಸಃ । ಅಪಿ ವಾ ಸ್ಮರತೇಽಸ್ಮಾಕಮನುಸೇವಾಂ ಮಹಾಭುಜಃ ॥ 10 ॥

ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ಭ್ರಾತೄನ್ ಪತೀನ್ ಪುತ್ರಾನ್ ಸ್ವಸೄರಪಿ ।

ಯದರ್ಥೇಽಹಿನ್ಮ ದಾಶಾರ್ಹ ದುಸ್ತ್ಯಜಾನ್ ಸ್ವಜನಾನ್ ಪ್ರಭೋ ॥ 11 ॥

ತಾನಃ ಸದ್ಯಃ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಗತಃ ಸಂಛಿನ್ನಸೌಹೃದಃ । [illegible] ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ನ ಶ್ರದ್ಧೀಯೇತ ಭಾಷಿತಮ್ ॥ 12 ॥

ಕಥಂ ನು ಗೃಹ್ಣಂತ್ಯನವಸ್ಥಿತಾತ್ಮನೋ ವಚಃ ಕೃತಘ್ನಸ್ಯ ಮುಧಾ ಪರಸ್ತ್ರಿಯಃ ।

ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವೈಚಿತ್ರಕಥಸ್ಯ ಸುಂದರಸ್ಮಿತಾವಲೋಕೋಚ್ಛ್ವಸಿತಸ್ಮರಾತುರಾಃ ॥ 13 ॥

ಕಿಂ ನಸ್ತತ್ಕಥಯಾ ಗೋಪ್ಯಃ ಕಥಾಃ ಕಥಯತಾಪರಾಃ । ಯಾತ್ಯಸ್ಮಾಭಿರ್ವಿನಾ ಕಾಲೋ ಯದಿ ತಸ್ಯ ತಥೈವ ನಃ ॥ 14 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತಿ ಪ್ರಹಸಿತಂ ಶೌರೇರ್ಜಲ್ಪಿತಂ ಚಾನುವೀಕ್ಷಿತಮ್ । ಗತಿಂ ಪ್ರೇಮಪರಿಷ್ವಂಗಂ ಸ್ಮರಂತ್ಯೋ ರುರುದುಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ 15 ॥

ಸಂಕರ್ಷಣಸ್ತಾಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸಂದೇಶೈರ್ಹೃದಯಂಗಮೈಃ । ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ಭಗವಾನ್ನಾನಾನುನಯಕೋವಿದಃ ॥ 16 ॥

ದ್ವೌ ಮಾಸೌ ತತ್ರ ಚಾವಾತ್ಸೀನ್ಮಧುಂ ಮಾಧವಮೇವ ಚ । ರಾಮಃ ಕ್ಷಪಾಸು ಭಗವಾನ್ ಗೋಪೀನಾಂ ರತಿಮಾವಹನ್ ॥

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಕರಾಮೃಷ್ಟೇ ಕೌಮುದೀಗಂಧವಾಯುನಾ । ಯಮುನೋಪವನೇ ರೇಮೇ ಸೇವಿತೇ ಸ್ತ್ರೀಗಣೈರ್ವೃತಃ ॥

ವರುಣಪ್ರೇಷಿತಾ ದೇವೀ ವಾರುಣೀ ವೃಕ್ಷಕೋಟರಾತ್ । ಪತಂತೀ ತದ್ವನಂ ಸರ್ವಂ ಸೌರಭೇಣಾಧ್ಯವಾಸಯತ್ ॥ 19 ॥

ತಂ ಗಂಧಂ ಮಧುಧಾರಾಯಾ ವಾಯುನೋಪಹೃತಂ ಬಲಃ । ಆಘ್ರಾಯೋಪಗತಸ್ತತ್ರ ಲಲನಾಭಿಃ ಪಪೌ ಸಮಮ್ ॥

ನೇದುರ್ದುಂದುಭಯೋ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ವವೃಷುಃ ಕುಸುಮೈರ್ಮುದಾ ।

ಗಂಧರ್ವಾ ಮುನಯೋ ರಾಮಂ ತದ್ವೀರ್ಯೈರೀಡಿರೇ ಮುದಾ ॥ 21 ॥

ಉಪಗೀಯಮಾನಚರಿತೋ ವನಿತಾಭಿರ್ಹಲಾಯುಧಃ । ವನೇಷು ವ್ಯಚರತ್ ಕ್ಷೀಬೋ ಮಾಹೇಂದ್ರ ಇವ ವಾರಣಃ ॥

ಶುಭ್ರೈಕಕುಂಡಲೋ ಮತ್ತೋ ವೈಜಯಂತ್ಯಾ ಚ ಮಾಲಯಾ ।

ಬಿಭ್ರತ್ಸ್ಮಿತಮುಖಾಂಭೋಜಂ ಸ್ವೇದಪ್ರಾಲೇಯಭೂಷಿತಮ್ ॥ 23 ॥

ಸ ಚಾಜುಹಾವ ಯಮುನಾಂ ಜಲಕ್ರೀಡಾರ್ಥಮೀಶ್ವರಃ । ನಿಜವಾಕ್ಯಮನಾದೃತ್ಯ ಮತ್ತ ಇತ್ಯಾಪಗಾಂ ಬಲಃ ॥ 24 ॥

ಅನಾಗತಾಂ ಹಲಾಗ್ರೇಣ ಕುಪಿತೋ ವಿಚಕರ್ಷ ಹ । ಪಾಪೇ ತ್ವಂ ಮಾಮವಜ್ಞಾಯ ಯನ್ನಾಯಾಸಿ ಮಯಾಹುತಾ ॥

ನೇಷ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಲಾಂಗಲಾಗ್ರೇಣ ಶತಧಾ ಕಾಮಚಾರಿಣೀಮ್ । ಏವಂ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸಿತಾ ಭೀತಾ ಯಮುನಾ ಯದುನಂದನಮ್ ॥

ಉವಾಚ ಚಕಿತಾ ವಾಚಂ ಪತಿತ್ವಾ ಪಾದಯೋರ್ನೃಪ ॥ 27 ॥

ಯಮುನೋವಾಚ

ರಾಮ ರಾಮ ಮಹಾಬಾಹೋ ನ ಜಾನೇ ತವ ವಿಕ್ರಮಮ್ । ಯಸ್ಯೈಕಾಂಶೇನ ವಿಧೃತಾ ಜಗತೀ ಜಗತಃ ಪತೇ ॥ 28 ॥

ಪರಂ ಭಾವಂ ಭಗವತೋ ಭಗವನ್ಮಾಮಜಾನತೀಮ್ । ಮೋಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನ್ ಪ್ರಪನ್ನಾಂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ॥ 29 ॥

ತತೋ ವ್ಯಮುಂಚದ್ಯಮುನಾಂ ಯಾಚಿತೋ ಭಗವಾನ್ ಬಲಃ । ವಿಜಗಾಹ ಜಲಂ ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಕರೇಣುಭಿರಿವೇಭರಾಟ್ ॥

ಕಾಮಂ ವಿಹೃತ್ಯ ಸಲಿಲಾದುತ್ತೀರ್ಣಾಯಾಸಿತಾಂಬರೇ । ಭೂಷಣಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ದದೌ ಕಾಂತಿಮತೀಂ ಸ್ರಜಮ್ ॥ 31 ॥

ವಸಿತ್ವಾ ವಾಸಸೀ ನೀಲೇ ಮಾಲಾಮಾಧಾಯ ಕಾಂಚನೀಮ್ । ರೇಜೇ ಸ್ವಲಂಕೃತಸ್ತಾಭಿರ್ಮಾಹೇಂದ್ರ ಇವ ವಾರಣಃ ॥

ಅದ್ಯಾಪಿ ದೃಶ್ಯತೇ ರಾಜನ್ ಯಮುನಾಕೃಷ್ಟವರ್ತ್ಮನಾ । ಬಲಸ್ಯಾನಂತವೀರ್ಯಸ್ಯ ವೀರ್ಯಂ ಸೂಚಯತೀವ ಹಿ ॥ 33 ॥

ಏವಂ ಸರ್ವಾ ನಿಶಾ ಯಾತಾ ಏಕೇವ ರಮತೋ ವ್ರಜೇ । ರಾಮಸ್ಯಾಕ್ಷಿಪ್ತಚಿತ್ತಸ್ಯ ಮಾಧುರ್ಯೈರ್ವ್ರಜಯೋಷಿತಾಮ್ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಅಷ್ಟಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕೋನನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಜೋವಾಚ

ಭೂಯೋಽಹಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ರಾಮಸ್ಯಾದ್ಭುತಕರ್ಮಣಃ । ಅನಂತಸ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ ಯದನ್ಯತ್ಕೃತವಾನ್ ಪ್ರಭುಃ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ನರಕಸ್ಯ ಸಖಾ ಕಶ್ಚಿದ್ ದ್ವಿವಿದೋ ನಾಮ ವಾನರಃ । ಸುಗ್ರೀವಸಚಿವಃ ಸೋಽಥ ಭ್ರಾತಾ ಮೈಂದಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್ ॥
ಸಖ್ಯುಃ ಸೋಽಪಚಿತಿಂ ಕುರ್ವನ್ ವಾನರೋ ರಾಷ್ಟ್ರವಿಪ್ಲವಮ್ । ಪುರಗ್ರಾಮಕರಾನ್ ಘೋಷಾನದಹದ್ವಹ್ನಿಮುತ್ಸೃಜನ್ ॥

ಕ್ವಚಿತ್ ಸ ಶೈಲಾನುತ್ಪಾಟ್ಯ ತೈರ್ದೇಶಾನ್ ಸಮಚೂರ್ಣಯತ್ ।
ಆನರ್ತಾನ್ ಸುತರಾಮೇತ್ಯ ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ಶತ್ರುಹಾ ಹರಿಃ ॥ 4 ॥
ಕ್ವಚಿತ್ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ದೋರ್ಭ್ಯಾಮುದ್ಧೃತ್ಯ ತಜ್ಜಲಮ್ ।
ದೇಶಾನ್ನಾಗಾಯುತಪ್ರಾಣೋ ವೇಲಾಕೂಲಾನಮಜ್ಜಯತ್ ॥ 5 ॥

ಆಶ್ರಮಾನೃಷಿಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಭಗ್ನವನಸ್ಪತೀನ್ । ಅದೂಷಯಚ್ಛಕೃನ್ಮೂತ್ರೈರಗ್ನೀನ್ ವೈತಾನಿಕಾನ್ ಖಲಃ ॥ 6 ॥
ಪುರುಷಾನ್ ಯೋಷಿತೋ ದೃಪ್ತಃ ಕ್ಷ್ಮಾಭೃದ್ದ್ರೋಣೀಗುಹಾಸು ಸಃ । ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಚಾಪ್ಯಧಾಚ್ಛೈಲೈಃ ಪೇಶಸ್ಕಾರೀವ ಕೀಟಕಮ್ ॥
ತಂ ದೇಶಂ ವಿಪ್ರಕುರ್ವನ್ ವೈ ಧರ್ಷಯಂಶ್ಚ ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಃ । ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಲಲಿತಂ ಗೀತಂ ಗಿರಿಂ ರೈವತಕಂ ಯಯೌ ॥ 8 ॥
ತತ್ರಾಪಶ್ಯದ್ಯದುಪತಿಂ ರಾಮಂ ಪುಷ್ಕರಮಾಲಿನಮ್ । ಸುದರ್ಶನೀಯಸರ್ವಾಂಗಂ ಲಲನಾಯೂಥಮಧ್ಯಗಮ್ ॥ 9 ॥
ಗಾಯಂತಂ ಮದಿರಾಂ ಪೀತ್ವಾ ಮದವಿಹ್ವಲಲೋಚನಮ್ । ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಂ ವಪುಷಾ ಪ್ರಭಿನ್ನಮಿವ ವಾರಣಮ್ ॥
ದುಷ್ಟಃ ಶಾಖಾಮೃಗಃ ಶಾಖಾಮಾರೂಢಃ ಕಂಪಯನ್ ದ್ರುಮಾನ್ । ಚಕ್ರೇ ಕಿಲಕಿಲಾಶಬ್ದಮಾತ್ಮಾನಂ ಸಂಪ್ರದರ್ಶಯನ್ ॥
ತಸ್ಯ ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯಂ ಕಪೇರ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ತರುಣ್ಯೋ ಜಾತಿಚಾಪಲಮ್ । ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯಾ ವಿಜಹಸುರ್ಬಲದೇವಪರಿಗ್ರಹಾಃ ॥
ತಾ ಹೇಲಯಾಮಾಸ ಕಪಿರ್ಭ್ರೂಕ್ಷೇಪೈಃ ಸಮ್ಮುಖಾದಿಭಿಃ । ಸಂದರ್ಶಯನ್ ಗುದಂ ತಾಸಾಂ ರಾಮಸ್ಯ ಚ ನಿರೀಕ್ಷತಃ ॥
ತಂ ಗ್ರಾವ್ಣಾ ಪ್ರಾಹರತ್ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಬಲಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ । ಸ ವಂಚಯಿತ್ವಾ ಗ್ರಾವಾಣಂ ಮದಿರಾಕಲಶಂ ಕಪಿಃ ॥ 14 ॥

ಗೃಹೀತ್ವಾ ಹೇಲಯಾಮಾಸ ಧೂರ್ತಸ್ತಂ ಕೋಪಯನ್ ಭೃಶಮ್ ।
ಭೃಶಂ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಕಲಶಂ ವಾಸಾಂಸ್ಯಾಸ್ಫಾಲಯನ್ ಬಲಾತ್ ॥ 15 ॥

ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ಬಲವಾನ್ ವಿಪ್ರಚಕ್ರೇ ಮದೋದ್ಧತಃ । ತಸ್ಯಾಪ್ಯವಿನಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇಶಾಂಶ್ಚ ತದುಪದ್ರುತಾನ್ ॥ 16 ॥
ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮುಸಲಮಾದತ್ತ ಹಲಂ ಚಾರಿಜಿಘಾಂಸಯಾ । ದ್ವಿವಿದೋಽಪಿ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಶೈಲಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ಪಾಣಿನಾ ॥
ಅಭ್ಯೇತ್ಯ ತರಸಾ ತೇನ ಬಲಂ ಮೂರ್ಧನ್ಯತಾಡಯತ್ । ತಂತು ಸಂಕರ್ಷಣೋ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಪತಂತಮಚಲಂ ರುಷಾ ॥
ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಭಗವಾನ್ ಮುಸಲೇನಾಹನಚ್ಚ ತಮ್ । ಮುಸಲಾಹತಮಸ್ತಿಷ್ಕೋ ವಿರೇಜೇ ರಕ್ತಧಾರಯಾ ॥ 19 ॥
ಗಿರಿರ್ಯಥಾ ಗೌರಿಕಯಾ ಪ್ರಹಾರಂ ನಾನ್ವಚಿಂತಯತ್ । ಪುನರನ್ಯಂ ಸಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ಕೃತ್ವಾ ನಿಷ್ಪತ್ರಮೋಜಸಾ ॥ 20 ॥
ತೇನಾಹನತ್ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಂ ಬಲಃ ಶತಧಾರುಜತ್ । ತತೋಽನ್ಯಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ಜಘ್ನೇ ತಂ ಚಾಪಿ ಶತಧಾಚ್ಛಿನತ್ ॥ 21 ॥

ಏವಂ ಯುದ್ಧ್ಯನ್ ಭಗವತಾ ಭಗ್ನೇಭಗ್ನೇ ಪುನಃಪುನಃ । ಆಕೃಷ್ಯ ಸರ್ವತೋ ವೃಕ್ಷಾನ್ನಿರ್ವೃಕ್ಷಮಕರೋದ್ವನಮ್ ॥ 22 ॥

ತತೋಽಮುಂಚಚ್ಛಿಲಾವರ್ಷಂ ಬಲಸ್ಯೋಪರ್ಯಮರ್ಷಿತಃ ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ಚೂರ್ಣಯಾಮಾಸ ಲೀಲಯಾ ಮುಸಲಾಯುಧಃ ॥ 23 ॥

ಸಬಾಹೂ ತಾಲಸಂಕಾಶೌ ಮುಷ್ಟೀಕೃತ್ಯ ಕಪೀಶ್ವರಃ। ಆಸಾದ್ಯ ರೋಹಿಣೀಪುತ್ರಂ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ವಕ್ಷಸ್ಯರೂರುಜತ್ ॥ 24 ॥

ಯಾದವೇಂದ್ರೋಽಪಿ ತಂ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮುಸಲಲಾಂಗಲೌ ।
ಜತ್ರಾವತಾಡಯತ್ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೋಽಪತದ್ರುಧಿರಂ ವಮನ್ ॥ 25 ॥

ಚಕಂಪೇ ತೇನ ಪತತಾ ಸಂಕಟಕವನಸ್ಪತಿಃ । ಪರ್ವತೋ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ವಾಯುನಾ ನೌರಿವಾಂಭಸಿ ॥ 26 ॥

ಜಯಶಬ್ದೋ ನಮಃಶಬ್ದಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚಾಂಬರೇ। ಸುರಸಿದ್ಧಮುನೀಂದ್ರಾಣಾಮಾಸೀತ್ಕುಸುಮವರ್ಷಿಣಾಮ್ ॥ 27 ॥

ಏವಂ ನಿಹತ್ಯ ದ್ವಿವಿದಂ ಜಗದ್ವ್ಯತಿಕರಾವಹಮ್ । ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಭಗವಾನ್ ಜನೈಃ ಸ್ವಪುರಮಾವಿಶತ್ ॥ 28 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕೋನನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ದುರ್ಯೋಧನಸುತಾಂ ರಾಜನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂ ಸಮಿತಿಂಜಯಃ। ಸ್ವಯಂವರಸ್ಥಾಮಹರತ್ ಸಾಂಬೋ ಜಾಂಬವತೀಸುತಃ ॥

ಕುರವಃ ಕುಪಿತಾ ಊಚುರ್ದುರ್ವಿನೀತೋಽಯಮರ್ಭಕಃ । ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯನಃ ಕನ್ಯಾಮಕಾಮಾಮಹರದ್ಬಲಾತ್ ॥ 2 ॥

ಬಧ್ನೀತೈನಂ ದುರ್ವಿನೀತಂ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ವೃಷ್ಣಯಃ। ಯೇಽಸ್ಮತ್ಪ್ರಸಾದೋಪಚಿತಾಂ ದತ್ತಾಂ ನೋ ಭುಂಜತೇ ಮಹೀಮ್ ॥

ನಿಗೃಹೀತಂ ಸುತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯದ್ಯೇಷ್ಯಂತೀಹ ವೃಷ್ಣಯಃ । ಭಗ್ನದರ್ಪಾಃ ಶಮಂ ಯಾಂತಿ ಶೀರ್ಣದಂತಾ ಇವಾಹಯಃ ॥

ಇತಿ ಕರ್ಣಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಭೂರಿಶ್ರವಃಸುಯೋಧನೌ। ಸದುಃಶಾಸನಗಾಂಧಾರೌ ದುರ್ಮಂತ್ರೈಕಾಂತಶೀಲಿನೌ ॥ 5 ॥

ಏತೇಽತಿಕ್ರಮ್ಯ ವಿದುರಂ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಮ್ । ಸಾಂಬಮಾರೇಭಿರೇ ಬದ್ಧುಂ ಕುರುವೃದ್ಧೈರಸಂಗತಾಃ ॥ 6 ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾನುಧಾವತಃ ಸಾಂಬೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ ಮಹಾರಥಃ । ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ರುಚಿರಂ ಚಾಪಂ ತಸ್ಥೌ ಸಿಂಹ ಇವೈಕಲಃ ॥

ತೇ ತಂ ಜಿಘೃಕ್ಷವಃ ಕ್ರುದ್ಧಾಸ್ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ವಾದಿನಃ । ಆಸಾದ್ಯ ಧನ್ವಿನೋ ಬಾಣೈಃ ಕರ್ಣಮುಖ್ಯಾಃ ಸಮಾಕಿರನ್ ॥ 8 ॥

ಸೋಽತಿಬದ್ಧಃ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುರುಭಿರ್ಯದುನಂದನಃ । ನಾಮೃಷ್ಯತ್ತತ್ಪರಿಭವಂ ದಂಡಾಹತ ಇವೋರಗಃ ॥ 9 ॥

ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಸುಮಹಚ್ಚಾಪಂ ಸರ್ವಾನ್ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾಯಕೈಃ ।
ಕರ್ಣಾದೀನ್ ಸಹಯಾಗ್ರಣ್ಯಾಂಸ್ತಾವದ್ಭಿರ್ಯುಗಪತ್ ಪೃಥಕ್ ॥ 10 ॥

ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚತುರೋ ವಾಹಾನೇಕೈಕೇನ ಚ ಸಾರಥೀನ್ । ರಥಿನಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಸ್ತಸ್ಯ ತತ್ತೇಽಭ್ಯಪೂಜಯನ್ ॥ 11 ॥

ತಂ ತು ತೇ ವಿರಥಂ ಚಕ್ರುಶ್ಚತ್ವಾರಶ್ಚತುರೋ ಹಯಾನ್ । ಏಕಸ್ತು ಸಾರಥಿಂ ಜಘ್ನೇ ಚಿಚ್ಛೇದಾನ್ಯಃ ಶರಾಸನಮ್ ॥ 12 ॥

ತೇ ತಥಾ ವಿರಥಂ ಕೃತ್ವಾ ಕೃಚ್ಛ್ರೇಣ ಕುರವೋ ಯುಧಿ। ಕುಮಾರಂ ಗುಹ್ಯಕನ್ಯಾಂ ಚ ಸ್ವಪುರಂ ಜಯಿನೋಽವಿಶನ್ ॥ 13 ॥

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ನಾರದೋಕ್ತೇನ ರಾಜನ್ ಸಂಜಾತಮನ್ಯವಃ। ಕುರೂನ್ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಮಂ ಚಕ್ರುರುಗ್ರಸೇನಪ್ರಚೋದಿತಾಃ ॥ 14 ॥

ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ತು ತಾನ್ ರಾಮಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾನ್ ವೃಷ್ಣಿಪುಂಗವಾನ್ । ನೈಚ್ಛತ್ಕುರೂಣಾಂ ವೃಷ್ಣೀನಾಂ ಕಲಿಂ ಕಲಹಶಂಕಿತಃ ॥

ಜಗಾಮ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ರಥೇನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಾ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಕುಲವೃದ್ಧೈಶ್ಚ ವೃತಶ್ಚಂದ್ರ ಇವ ಗ್ರಹೈಃ ॥ 16 ॥

ಗತ್ವಾ ಗಜಾಹ್ವಯಂ ರಾಮೋ ಬಾಹ್ಯೋಪವನಮಾಶ್ರಿತಃ । ಉದ್ಧವಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಶಾಂತಯೇ ॥

ಸೋಽಭಿವಂದ್ಯಾಂಬಿಕಾಪುತ್ರಂ ಭೀಷ್ಮಂ ದ್ರೋಣಂ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಮ್ ।
ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚ ವಿಧಿವದಬ್ರವೀದ್ರಾಮಮಾಗತಮ್ ॥ 18 ॥
ತೇಽಪಿ ಪ್ರೀತಾಃ ಸಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಮಂ ಸುಹೃತ್ತಮಮ್ ।

ತಮರ್ಚಯಿತ್ವಾಭಿಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ಮಂಗಲಪಾಣಯಃ ॥ 19 ॥
ತಂ ಸಂಗಮ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಗಾಮರ್ಘ್ಯಂ ಚ ನ್ಯವೇದಯನ್ ।
ತೇಷಾಂ ಯೇ ತತ್ಪ್ರಭಾವಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಣೇಮುಃ ಶಿರಸಾ ಬಲಮ್ ॥ 20 ॥
ಬಂಧೂನ್ ಕುಶಲಿನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಿವಮನಾಮಯಮ್ ।
ಪರಸ್ಪರಮಥೋ ರಾಮೋ ಬಭಾಷೇಽವಿಕ್ಲವಂ ವಚಃ ॥ 21 ॥
ಉಗ್ರಸೇನಃ ಕ್ಷಿತೀಶೇಶೋ ಯದ್ವ ಆಜ್ಞಾಪಯತ್ಪ್ರಭುಃ । ತದವ್ಯಗ್ರಧಿಯಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುರುಧ್ವಂ ಮಾ ವಿಲಂಬಿತಮ್ ॥ 22 ॥
ಯದ್ಯೂಯಂ ಬಹವಸ್ತ್ವೇಕಂ ಜಿತ್ವಾಽಧರ್ಮೇಣ ಧಾರ್ಮಿಕಮ್ ।
ಅಬಧ್ನೀತಾಥ ತನ್ಮೃಷ್ಯೇ ಬಂಧೂನಾಮಿಷ್ಟಕಾಮ್ಯಯಾ ॥ 23 ॥
ವೀರ್ಯಶೌರ್ಯಬಲೋನ್ನದ್ಧಮಾತ್ಮಶಕ್ತಿಸಮಂ ವಚಃ । ಕುರವೋ ಬಲದೇವಸ್ಯ ನಿಶಮ್ಯೋಚುಃ ಪ್ರಕೋಪಿತಾಃ ॥ 24 ॥
ಅಹೋ ಮಹಚ್ಚಿತ್ರಮಿದಂ ಕಾಲಗತ್ಯಾ ದುರತ್ಯಯಮ್ । ಆರುರುಕ್ಷತ್ಯುಪಾನದ್ವೈ ಶಿರೋ ಮುಕುಟಸೇವಿತಮ್ ॥ 25 ॥
ಏತೇ ಯೌನೇಯಸಂಬಂಧಾಃ ಸಹಶಯ್ಯಾಸನಾಶನಾಃ । ವೃಷ್ಣಯಸ್ತುಲ್ಯತಾಂ ನೀತಾ ಅಸ್ಮದ್ದತ್ತನೃಪಾಸನಾಃ ॥ 26 ॥
ಚಾಮರವ್ಯಜನೇ ಶಂಖಮಾತಪತ್ರಂ ಚ ಪಾಂಡುರಮ್ । ಕಿರೀಟಮಾಸನಂ ಮಹ್ಯಂ ಭುಂಜಂತ್ಯಸ್ಮದುಪೇಕ್ಷಯಾ ॥ 27 ॥
ಅಲಂ ಯದೂನಾಂ ನರದೇವಲಾಂಛನೈರ್ದಾತೃಪ್ರತೀಪೈಃ ಫಣಿನಾಮಿವಾಮೃತೈಃ ।
ಯೇಽಸ್ಮತ್ಪ್ರಸಾದೋಪಚಿತಾ ಹಿ ಯಾದವಾ ಆಜ್ಞಾಪಯಂತ್ಯದ್ಯ ಗತತ್ರಪಾ ಬತ ॥ 28 ॥
ಕಥಮಿಂದ್ರೋಽಪಿ ಕುರುಭಿರ್ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಾರ್ಜುನಾದಿಭಿಃ । ಅದತ್ತಮವರುಂಧೀತ ಸಿಂಹಗ್ರಸ್ತ ಇವೋರಣಃ ॥ 29 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಜನ್ಮಬಂಧುಶ್ರಿಯೋನ್ನದ್ಧಮದಾಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ । ಆಶ್ರಾವ್ಯ ರಾಮಂ ದುರ್ವಾಕ್ಯೈರಟವ್ಯಾಂ ಪುರ ಆವಿಶನ್ ॥ 30 ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುರೂಣಾಂ ದೌಃಶೀಲ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಚ್ಯಾತಿವಾಚ್ಯತಾಮ್ ।
ಅವೋಚತ್ಕೋಪಸಂರಬ್ಧೋ ದುಷ್ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಃ ಪ್ರಹಸನ್ ಮುಹುಃ ॥ 31 ॥
ನೂನಂ ನಾಮ ಮದೋನ್ನದ್ಧಾಃ ಶಾಂತಿಂ ನೇಚ್ಛಂತ್ಯಸಾಧವಃ ।
ತೇಷಾಂ ಹಿ ಪ್ರಶಮೋ ದಂಡಃ ಪಶೂನಾಂ ಲಕುಟೋ ಯಥಾ ॥ 32 ॥
ಅಹೋ ಯದೂನ್ ಸುಸಂರಬ್ಧಾನ್ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಕುಪಿತಂ ಶನೈಃ । ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾಹಮೇತೇಷಾಂ ಶಮಮಿಚ್ಛನ್ನಿಹಾಗತಃ ॥ 33 ॥
ತ ಇಮೇ ಮಂದಮತಯಃ ಕಲಹಾತಿರತಾಃ ಖಲಾಃ । ತಸ್ಮಾತ್ತಂ ಮಾಮವಜ್ಞಾಯ ದುರ್ಭಾಷಾಂ ಮಾನಿನೋಽಬ್ರುವನ್ ॥
ನೋಗ್ರಸೇನಃ ಕಿಲ ವಿಭುರ್ಭೋಜವೃಷ್ಣ್ಯಂಧಕೇಶ್ವರಃ । ಶಕ್ರಾದಯೋ ಲೋಕಪಾಲಾ ಯಸ್ಯಾದೇಶಾನುವರ್ತಿನಃ ॥ 35 ॥
ಸುಧರ್ಮಾಕ್ರಮ್ಯತೇ ಯೇನ ಪಾರಿಜಾತೋಽಮರಾಂಘ್ರಿಪಃ । ಆನೀಯ ಭುಜ್ಯತೇ ಸೋಽಸೌ ನ ಕಿಲಾಧ್ಯಾಸನಾರ್ಹಕಃ ॥
ಯಸ್ಯ ಪಾದಯುಗಂ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛ್ರೀರುಪಾಸ್ತೇಽಖಿಲೇಶ್ವರೀ । ಸ ನಾರ್ಹತಿ ಕಿಲ ಶ್ರೀಶೋ ನರದೇವಪರಿಚ್ಛದಾನ್ ॥ 37 ॥
ಯಸ್ಯಾಂಘ್ರಿಪಂಕಜರಜೋಽಖಿಲಲೋಕಪಾಲಮೌಲ್ಯುತ್ತಮೈರ್ಧೃತಮುಪಾಸಿತತೀರ್ಥತೀರ್ಥಮ್ ।
ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭವೋಽಹಮಪಿ ಯಸ್ಯ ಕಲಾಕಲಾಂಶಾಃ ಶ್ರದ್ಧಾಮಹೇ ಸುಚಿರಮಸ್ಯ ನೃಪಾಸನಂ ಕ್ವ॥ 38 ॥
ಭುಜ್ಯತೇ ಕುರುಭಿರ್ದತ್ತಂ ಭೂಖಂಡಂ ವೃಷ್ಣಿಭಿಃ ಕಿಲ । ಉಪಾನಃ ಕಿಲ ವಯಂ ಸ್ವಯಂ ತು ಕುರವಃ ಶಿರಃ ॥ 39 ॥

ಅಹೋ ಐಶ್ವರ್ಯಮತ್ತಾನಾಂ ಮತ್ತಾನಾಮಿವ ಮಾನಿನಾಮ್ । ಅಸಂಬದ್ಧಾ ಗಿರೋ ರುಕ್ಷಾಃ ಕಃ ಸಹೇತಾನುಶಾಸಿತಾ ॥
ಅದ್ಯ ನಿಷ್ಕೌ ರವೀಂ ಪೃಥ್ವೀಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮೀತ್ಯಮರ್ಷಿತಃ । ಗೃಹೀತ್ವಾ ಹಲಮುತ್ತಸ್ಥೌ ದಹನ್ನಿವ ಜಗತ್ತ್ರಯಮ್ ॥ 41 ॥
ಲಾಂಗಲಾಗ್ರೇಣ ನಗರಮುದ್ವಿದಾರ್ಯ ಗಜಾಹ್ವಯಮ್ । ವಿಚಕರ್ಷ ಸ ಗಂಗಾಯಾಂ ಪ್ರಹರಿಷ್ಯನ್ನಮರ್ಷಿತಃ ॥ 42 ॥
ಜಲಯಾನಮಿವಾಘೂರ್ಣಂ ಗಂಗಾಯಾಂ ನಗರಂ ಪತತ್ । ಆಕೃಷ್ಯಮಾಣಮಾಲೋಕ್ಯ ಕೌರವಾ ಜಾತಸಂಭ್ರಮಾಃ ॥
ತಮೇವ ಶರಣಂ ಜಗ್ಮುಃ ಮುಕುಟಂ ವಾ ಜಿಜೀಷವಃ । ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಾಂಬಂ ಪ್ರಾಂಜಲಯೋಽಬ್ರುವನ್ ॥
ರಾಮ ರಾಮಾಖಿಲಾಧಾರ ಪ್ರಭಾವಂ ನ ವಿದಾಮಹೇ । ಮೂಢಾನಾಂ ನಃ ಕುಟುಂಬೀನಾಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸ್ಯಧೀಶ್ವರ ॥
ಸ್ಥಿತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಲಯಾನಾಂ ತ್ವಮೇಕೋ ಹೇತುರ್ನಿರಾಶ್ರಯಃ । ಲೋಕಾನ್ ಕ್ರೀಡನಕಾನೀಶ ವಹತಸ್ತೇ ವದಂತಿ ಹಿ ॥ 46 ॥

ತ್ವಮೇವ ಮೂರ್ಧ್ನೀದಮನಂತಲೀಲಯಾ ಭೂಮಂಡಲಂ ಬಿಭರ್ಷಿ ಸಹಸ್ರಮೂರ್ಧನ್ ।
ಅಂತೇ ಚ ಯಃ ಸ್ವಾತ್ಮನಿರುದ್ಧವಿಶ್ವಃ ಶೇಷೇಽದ್ವಿತೀಯಃ ಪರಿಶಿಷ್ಯಮಾಣಃ ॥ 47 ॥

ಕೋಪಸ್ತೇಽಖಿಲಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಂ ನ ದ್ವೇಷಾನ್ನ ಚ ಮತ್ಸರಾತ್ । ಬಿಭ್ರತೋ ಭಗವಾನ್ ಸತ್ತ್ವಂ ಸ್ಥಿತಿಪಾಲನತತ್ಪರಃ ॥ 48 ॥
ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮನ್ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಧರಾವ್ಯಯ । ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ್ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ತ್ವಾಂ ವಯಂ ಶರಣಂ ಗತಾಃ ॥ 49 ॥
ಏವಂ ಪ್ರಪನ್ನೈಃ ಸಂವಿಗ್ನೈರ್ವೇಪಮಾನಾಯನೈರ್ಬಲಃ । ಪ್ರಸಾದಿತಃ ಸಂಪ್ರಸನ್ನೋ ಮಾ ಭೈಷ್ಟೇತ್ಯಭಯಂ ದದೌ ॥ 50 ॥
ದುರ್ಯೋಧನಃ ಪಾರಿಬರ್ಹಂ ಕುಂಜರಾನ್ ಷಷ್ಟಿಹಾಯನಾನ್ । ದದೌ ದ್ವಿದಶಸಾಹಸ್ರಾನ್ನಿಯುತಾನಿ ತುರಂಗಮಾನ್ ॥
ರಥಾನಾಂ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ರೌಕ್ಮಾಣಾಂ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸಾಮ್ । ದಾಸೀನಾಂ ನಿಷ್ಕಕಂಠೀನಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ದುಹಿತೃವತ್ಸಲಃ ॥
ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತತ್ಸರ್ವಂ ಭಗವಾನ್ ಸಾತ್ವತರ್ಷಭಃ । ಸಸುತಃ ಸಸ್ನುಷಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ ಸುಹೃದ್ಭಿರಭಿವಂದಿತಃ ॥ 53 ॥

ತತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸ್ವಪುರೀಂ ಹಲಾಯುಧಃ ಸಮೇತ್ಯ ಬಂಧೂನನುರಕ್ತಚೇತಸಃ ।
ಶಶಂಸ ಸರ್ವಂ ಯದುಪುಂಗವಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಸಭಾಯಾಂ ಕುರುಷು ಸ್ವಚೇಷ್ಟಿತಮ್ ॥ 54 ॥

ಅದ್ಯಾಪಿ ವಃ ಪುರಂ ಹ್ಯೇತತ್ ಸೂಚಯದ್ರಾಮವಿಕ್ರಮಮ್ । ಸಮುನ್ನತಂ ದಕ್ಷಿಣತೋ ಗಂಗಾಯಾಂ ನನು ದೃಶ್ಯತೇ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ವೃಷ್ಣಿಷ್ವಾಸೀದ್ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಶ್ರುತದೇವ ಇತಿ ಶ್ರುತಃ । ಕೃಷ್ಣೈಕಭಕ್ತ್ಯಾ ಪೂರ್ಣಾರ್ಥಃ ಶಾಂತಃ ಕವಿರಲಂಪಟಃ ॥ 1 ॥
ಸ ಉವಾಸ ವಿದೇಹೇಷು ಮಿಥಿಲಾಯಾಂ ಗೃಹಾಶ್ರಮೇ । ಅನೀಹಯಾಗತಾಹಾರ್ಯೋ ನಿರ್ವರ್ತಿತಜಪಕ್ರಿಯಃ ॥ 2 ॥
ಯಾವನ್ಮಾತ್ರಂ ತ್ವಹರಹರ್ದೈವಾದುಪನಮತ್ಯಯಮ್ । ನಾಧಿಕಂ ತಪಸಾ ತುಷ್ಟಃ ಕ್ರಿಯಾಶ್ಚಕ್ರೇ ಯಥೋಚಿತಾಃ ॥ 3 ॥
ತಥಾ ತದ್ರಾಷ್ಟ್ರಪಾಲೋಽಭೂದ್ಬಹುಲಾಶ್ವ ಇತಿ ಶ್ರುತಃ । ಮೈಥಿಲೋ ನಿರಹಂಮಾನ ಉಭಾವಪ್ಯಚ್ಯುತಪ್ರಿಯೌ ॥ 4 ॥
ತಯೋಃ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾನ್ ದಾರುಕೇಣಾಹೃತಂ ರಥಮ್ । ಆರುಹ್ಯ ಸಹಿತೋ ವಿಪ್ರೈರ್ನಿಯತ್ರೈರ್ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ ॥
ಸಹಿತಃ ಸಾತ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮುನಿಭಿಸ್ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿಭಿಃ । ಕದಾಚಿತ್ ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದೇಹಾನ್ ಪ್ರಯಯೌ ಪ್ರಭುಃ ॥ 6 ॥

ನಾರದೋ ವಾಮದೇವೋಽತ್ರಿಃ ಕೃಷ್ಣೋ ರಾಮೋಽಸಿತೋಽರುಣಿಃ ।

ಅಹಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ಕಣ್ವೋ ಮೈತ್ರೇಯಶ್ಚ ಪರಾಶರಃ ॥

ವಸಿಷ್ಠಃ ಕಶ್ಯಪಶ್ಚೈವ ಭರದ್ವಾಜೋಽಥ ಗೌತಮಃ ॥ 7 ॥

ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಮಾಯಾಂತಂ ಪೌರಾ ಜಾನಪದಾನ್ವಿತಾಃ । ಉಪತಸ್ಥುಃ ಸಾರ್ಘ್ಯಹಸ್ತಾ ಲೋಕಾಃ ಸೂರ್ಯಮಿವೋದಿತಮ್ ॥

ಆನರ್ತಧನ್ವಕುರುಜಾಂಗಲಟಂಕಮತ್ಸ್ಯಪಾಂಚಾಲಕುಂತಿಮಧುಕೈಕಯಕೋಶಲಾರ್ಣಾಃ ।

ಅನ್ಯೇ ಚ ತನ್ಮುಖಸರೋಜಮುದಾರಹಾಸಸ್ನಿಗ್ಧೇಕ್ಷಣಂ ನೃಪ ಪಪುರ್ದೃಶಿಭಿರ್ನೃನಾರ್ಯಃ ॥ 9 ॥

ತೇಭ್ಯಃ ಸ್ವವೀಕ್ಷಣವಿನಷ್ಟತಮಿಸ್ರದೃಗ್ಭ್ಯಃ ಕ್ಷೇಮಂ ತ್ರಿಲೋಕಗುರುರರ್ಥದೃಶಂ ಚ ಯಚ್ಛನ್ ।

ಶೃಣ್ವನ್ ದಿಗಂತಧವಲಂ ಸ್ವಯಶೋಽಶುಭಘ್ನಂ ಗೀತಂ ಸುರೈರ್ನೃಭಿರಯಾಚ್ಛನಕೈರ್ವಿದೇಹಾನ್ ॥ 10 ॥

ತೇಽಚ್ಯುತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪೌರಾ ಜಾನಪದಾ ನೃಪ । ಅಭ್ಯಯುರ್ಮುದಿತಾಸ್ತಸ್ಮೈ ಗೃಹೀತಾರ್ಹಣಪಾಣಯಃ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮುತ್ತಮಶ್ಲೋಕಂ ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಫುಲ್ಲಾಮಲಾಶಯಾಃ ।

ಉದ್ಧೃತಾಂಜಲಿಭಿರ್ನೇಮುಃ ಶ್ರುತಪೂರ್ವಂ ಯಥಾ ಮುನೀನ್ ॥ 12 ॥

ಸ್ವಾನುಗ್ರಹಾಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸತ್ಯಭೂತಂ ಜಗದ್ಗುರುಮ್ । ಮೈಥಿಲಃ ಶ್ರುತದೇವಶ್ಚ ಪಾದಯೋಃ ಪೇತತುಃ ಪ್ರಭೋಃ ॥

ನಿಮಂತ್ರಯೇತಾಂ ದಾಶಾರ್ಹಮಾತಿಥ್ಯೇನ ಸಹ ದ್ವಿಜೈಃ ॥ ಮೈಥಿಲಃ ಶ್ರುತದೇವಶ್ಚ ಯುಗಪತ್ಸನ್ಹತಾಂಜಲೀ ॥ 14 ॥

ಭಗವಾಂಸ್ತದಭಿಪ್ರೇತ್ಯ ತಯೋಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ । ಉಭಯೋರವಿಶದ್ಗೇಹಂ ರೂಪಾಭ್ಯಾಂ ತದಲಕ್ಷಿತಃ ॥ 15 ॥

ಶ್ರೋತುಮಪ್ಯಸತಾಂ ದೂರಾನ್ ಜನಕಃ ಸ್ವಗೃಹಾಗತಾನ್ । ಆನೀತೇಷ್ವಾಸನಾಗ್ರ್ಯೇಷು ಸುಖಾಸೀನಾನ್ ಮಹಾಮನಾಃ ॥

ಪ್ರವೃದ್ಧಭಕ್ತ್ಯಾ ಉತ್ಕರ್ಷಹೃದಯಾಸ್ರಾವಿಲೇಕ್ಷಣಃ । ನತ್ವಾ ತದಂಘ್ರೀನ್ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ತದಪೋ ಲೋಕಪಾವನೀಃ ॥ 17 ॥

ಸಕುಟುಂಬೋ ವಹನ್ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಪೂಜಯಾಂಚಕ್ರ ಈಶ್ವರಮ್ । ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾಂಬರಾಕಲ್ಪಧೂಪದೀಪಾರ್ಘ್ಯಗೋವೃಷೈಃ ॥

ವಾಚಾ ಮಧುರಯಾ ಪ್ರೀಣನ್ನಿದಮಾಹಾನ್ನತರ್ಪಿತಾನ್ । ಪಾದಾವಂಕಗತೌ ವಿಷ್ಣೋರಾಮೃಜನ್ ಶನಕೈರ್ಮುದಾ ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಭವಾನ್ ವೈ ಸರ್ವಬಾವಾನಾಮಾತ್ಮಾ ಸಾಕ್ಷೀ ಸುಹೃದ್ವಿಭುಃ । ಅಥ ನಸ್ತ್ವತ್ಪದಾಂಭೋಜಂ ಸ್ಮರತಾಂ ದರ್ಶನಂ ಗತಃ ॥ 20 ॥

ಸ್ವವಚಸ್ತದೃತಂ ಕರ್ತುಮಸ್ಮದ್ದೃಗ್ಗೋಚರೋ ಭವಾನ್ । ಯದಾ ಹ್ಯೇಕಾಂತಭಕ್ತಾನಾಮಾತ್ಮಾಽನಂತೋಽರಜಾಃ ಪ್ರಿಯಃ ॥

ಕೋ ನು ತ್ವಚ್ಚರಣಾಂಭೋಜಮೇವಂವಿದ್ ವಿಸೃಜೇತ್ ಪ್ರಭೋ ।

ನಿಷ್ಕಿಂಚನಾನಾಂ ಶಾಂತಾನಾಂ ಮುನೀನಾಂ ಯಸ್ತ್ವಮಾತ್ಮದಃ ॥ 22 ॥

ಯೋಽವತೀರ್ಯ ಯದೋರ್ವಂಶೇ ನೃಣಾಂ ಸಂಸರತಾಮಿಹ । ಯಶೋ ವಿತೇನೇ ತಚ್ಛಾಂತ್ಯೈ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಕೃತಾಪಹಃ ॥

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಭಗವತೇ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಕುಂಠಮೇಧಸೇ । ನಾರಾಯಣಾಯ ಋಷಯೇ ಸ್ವಶಾಂತತಪ ಈಯುಷೇ ॥ 24 ॥

ದಿನಾನಿ ಕತಿಚಿದ್ಭೂಮನ್ ಗೃಹೇ ನೋ ನಿವಸನ್ನಿಜೈಃ । ಸಮೇತಃ ಪಾದರಜಸಾ ಪುನೀಹೀದಂ ನಿಮೇಃ ಕುಲಮ್ ॥ 25 ॥

ಇತ್ಯುಪಾಮಂತ್ರಿತೋ ರಾಜ್ಞಾ ಭಗವಾನ್ ಲೋಕಭಾವನಃ ।

ಉವಾಸ ಕುರ್ವನ್ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಿಥಿಲಾನರಯೋಷಿತಾಮ್ ॥ 26 ॥

ಶ್ರುತದೇವೋಽಚ್ಯುತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ವಗೃಹಾನ್ ಜನಕೋ ಯಥಾ ।

ಮತ್ವಾ ಮುನೀಂಶ್ಚ ಸಂತುಷ್ಟೋ ಧುನ್ವನ್ ವಾಸೋ ನನರ್ತ ಹ ॥ 27 ॥

ತೃಣಪೀಠೇ ಸಶಿಷ್ಯಾಂಸ್ತಾನಾಸ್ಯತೇಷೂಪವೇಶ್ಯ ಸಃ । ಸ್ವಾಗತೇನಾಭಿವಂದ್ಯಾಂಘ್ರಿಂ ಸಭಾರ್ಯೋಽವನಿಜೇ ಮುದಾ ॥ 28 ॥

ತದಂಭಸಾ ಮಹಾಭಾಗ ಆತ್ಮಾನಂ ಸ್ವಗೃಹಾನ್ ವಯಮ್ । ಸ್ನಾಪಯಾಂಚಕ್ರ ಉದ್ಧರ್ಷೋ ಲಬ್ಧಸರ್ವಮನೋರಥಃ ॥

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಣೋ ಶೀರಶಿವಾಮೃತಾಂಭಸಾ ಮೃದಾ ಸುರಭ್ಯಾ ತುಲಸೀಕುಶಾಂಬುಜೈಃ ।

ಆರಾಧಯಾಮಾಸ ಯಥೋಪಪನ್ನಯಾ ಸಪರ್ಯಯಾ ಸತ್ತ್ವವಿವರ್ಧಮಾನಯಾ ॥ 30 ॥

ಸ ತರ್ಕಯಾಮಾಸ ಕುತೋ ಮಮಾಪತದ್ ಗೃಹಾಂಧಕೂಪೇ ಪತಿತಸ್ಯ ಸಂಗಮಃ ।
ಯಃ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾಸ್ಪದಪಾದರೇಣುಭಿಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ಚಾಸ್ಯಾತ್ಮನಿಕೇತಭೂಸುರೈಃ ॥ 31 ॥

ಸೂಪವಿಷ್ಟಾನ್ ಕೃತಾತಿಥ್ಯಾನ್ ಶ್ರುತದೇವ ಉಪಸ್ಥಿತಃ । ಸಭಾರ್ಯಃ ಸ್ವಜನಾಪತ್ಯ ಉವಾಚಾಂಘ್ರ್ಯಭಿಮರ್ಶನಮ್ ॥

ಶ್ರುತದೇವ ಉವಾಚ

ಅದ್ಯ ನೋ ದರ್ಶನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪರಃ ಪರಮಪೂರುಷಃ । ಯ ಇದಂ ಶಕ್ತಿಭಿಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಭಜತ್ಯಾತ್ಮಸತ್ತಯಾ ॥ 33 ॥
ಯಥಾ ಶಯಾನಃ ಪುರುಷೋ ಮನಸಾ ಚಾತ್ಮಮಾಯಯಾ । ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಲೋಕಂ ಪರಂ ಸ್ವಾಪ್ನಮವರುದ್ಧ್ಯಾವಭಾಸತೇ ॥
ಶೃಣ್ವತಾಂ ಗದತಾಂ ಶಶ್ವದರ್ಚತಾಂ ತ್ವಾಭಿವಂದತಾಮ್ । ನೃಣಾಂ ಸಂವಸತಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಹೃದಿ ಸ್ಥೋಽಯೋಽಮಲಾತ್ಮನಾಮ್ ॥
ಹೃದಿಸ್ಥೋಽಪ್ಯಥ ದೂರಸ್ಥಃ ಕರ್ಮವಿಕ್ಷಿಪ್ತಚೇತಸಾಮ್ । ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಭಿರಗ್ರಾಹ್ಯೋಽಪ್ಯರ್ಥಾಕಾರೋ ಗುಣಾತ್ಮಕಃ ॥ 36 ॥

ನಮೋಽಸ್ತು ತೇಽಧ್ಯಾತ್ಮವಿದಾಂ ಪರಾತ್ಮನೇ ಸರ್ವಾತ್ಮನೇ ಸ್ವಾತ್ಮವಿಭಕ್ತಮೂರ್ತಯೇ ।
ಸಕಾರಣಾಕಾರಣಲಿಂಗಮೀಯುಷೇ ಸ್ವಮಾಯಯಾ ಸಂವೃತರುದ್ಧದೃಷ್ಟಯೇ ನಮಃ ॥ 37 ॥

ಸ ತ್ವಂ ಶಾಧಿ ಸ್ವಭೃತ್ಯಾನ್ನಃ ಕಿಂ ದೇವ ಕರವಾಮ ತೇ । ಏತದಂತೋ ನೃಣಾಂ ಕ್ಲೇಶೋ ಯದ್ಭವಾನಕ್ಷಗೋಚರಃ ॥ 38 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತದುಕ್ತಮಿತ್ಯುಪಾಕರ್ಣ್ಯ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಣತಾರ್ತಿಹಾ । ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾಣಿನಾ ಪಾಣಿಂ ಪ್ರಹಸಂಸ್ತಮುವಾಚ ಹ ॥ 39 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತೇಽನುಗ್ರಹಾರ್ಥಾಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ ವಿದ್ಧ್ಯಮೂನ್ ಮುನೀನ್ ।
ಸಂಚರಂತಿ ಮಯಾ ಲೋಕಾನ್ ಪುನಂತಃ ಪಾದರೇಣುಭಿಃ ॥ 40 ॥

ದೇವಾಃ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ದರ್ಶನಸ್ಪರ್ಶನಾರ್ಚನೈಃ । ಲೋಕಾನ್ ಪುನಂತಿ ಕಾಲೇನ ತದಪ್ಯರ್ಹತ್ತಮೇಕ್ಷಯಾ ॥ 41 ॥
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಜನ್ಮತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ । ತಪಸಾ ವಿದ್ಯಯಾ ತುಷ್ಟ್ಯಾ ಕಿಮು ಮತ್ಕಲಯಾ ಪುನಃ ॥

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಮೇ ದಯಿತಂ ರೂಪಮೇತಚ್ಚತುರ್ಭುಜಮ್ ।
ಸರ್ವವೇದಮಯೋ ವಿಪ್ರಃ ಸರ್ವದೇವಮಯೋ ಹ್ಯಹಮ್ ॥ 43 ॥

ದುಷ್ಪ್ರಜ್ಞಾ ಅವಿದಿತ್ವೈನಮವಜಾನಂತ್ಯಸೂಯವಃ । ಗುರುಂ ಮಾಂ ವಿಪ್ರಮಾತ್ಮಾನಮರ್ಚಾದಾವಿಜ್ಯದೃಷ್ಟಯಃ ॥ 44 ॥
ಚರಾಚರಮಿದಂ ವಿಶ್ವಂ ಭಾವಾ ಯೇ ಚಾಸ್ಯ ಹೇತವಃ । ಮದ್ರೂಪಾಣೀತಿ ಚೇತಸ್ಯಾಧತ್ತೇ ವಿಪ್ರೋ ಮದೀಕ್ಷಯಾ ॥

ತಸ್ಮಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮಋಷೀನೇತಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಮಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾರ್ಚಯ ।
ಏವಂ ಚೇದರ್ಚಿತೋಽಸ್ಮ್ಯದ್ಧಾ ನಾನ್ಯಥಾ ಭೂರಿಭೂತಿಭಿಃ ॥ 46 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸ ಇತ್ಥಂ ಪ್ರಭುಣಾದಿಷ್ಟಃ ಸಹ ಕೃಷ್ಣಾನ್ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾನ್ । ಆರಾಧ್ಯೈಕಾತ್ಮಭಾವೇನ ಮೈಥಿಲಶ್ಚಾಪ ಸದ್ಗತಿಮ್ ॥ 47 ॥
ಏವಂ ಸ್ವಭಕ್ತಯೋ ರಾಜನ್ ಭಗವಾನ್ ಭಕ್ತಭಕ್ತಿಮಾನ್ । ಉಷಿತ್ವಾದಿಶ್ಯ ಸನ್ಮಾರ್ಗಂ ಪುನರ್ದ್ವಾರವತೀಮಗಾತ್ ॥ 48 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಜೋವಾಚ

ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯೇಷು ಯೇ ಭಜಂತ್ಯಶಿವಂ ಶಿವಮ್ । ಪ್ರಾಯಸ್ತೇ ಧನಿನೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನತು ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಃಪತಿಂ ಹರಿಮ್ ॥ 1 ॥

ಏತದ್ವೇದಿತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸಂದೇಹೋಽತ್ರ ಮಹಾನ್ ಹಿ ನಃ ।
ವಿರುದ್ಧಶೀಲಯೋಃ ಪ್ರಭ್ವೋರ್ವಿರುದ್ಧಾಂ ಭಜತೋರ್ಗತಿಮ್ ॥ 2 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಶಿವಃ ಶಕ್ತಿಯುತಃ ಶಶ್ವತ್ತ್ರಿಲಿಂಗೋ ಗುಣಸಂವೃತಃ । ವೈಕಾರಿಕಸ್ತೈಜಸಶ್ಚ ತಾಮಸಶ್ಚೇತ್ಯಹಂ ತ್ರಿಧಾ ॥ 3 ॥

ತತೋ ವಿಕಾರಾ ಹ್ಯಭವನ್ ಷೋಡಶಾಮೀಷು ಪಂಚಸು ।
ಉಪಾಧಾವನ್ ವಿಭೂತೀನಾಂ ಸರ್ವಾಸಾಮಶ್ನುತೇ ಗತಿಮ್ ॥ 4 ॥

ಹರಿಸ್ತು ನಿರ್ಗುಣಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪುರುಷಃ ಪ್ರಕೃತೇಃ ಪರಃ । ಸ ಸರ್ವದೃಗುಪದ್ರಷ್ಟಾ ತಂ ಭಜನ್ನಿರ್ಗುಣೋ ಭವೇತ್ ॥ 5 ॥

ನಿವೃತ್ತೇಷ್ವಶ್ವಮೇಧೇಷು ರಾಜಾ ಯುಷ್ಮತ್ಪಿತಾಮಹಃ । ಶೃಣ್ವನ್ ಭಗವತೋ ಧರ್ಮಾನಪೃಚ್ಛದಿದಮಚ್ಯುತಮ್ ॥ 6 ॥

ಸ ಆಹ ಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಮೈ ಪ್ರೀತಃ ಶುಶ್ರೂಷವೇ ಪ್ರಭುಃ ।
ನೃಣಾಂ ನಿಃಶ್ರೇಯಸಾರ್ಥಾಯ ಯೋಽವತೀರ್ಣೋ ಯದೋಃ ಕುಲೇ ॥ 7 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಯಸ್ಯಾಹಮನುಗೃಹ್ಣಾಮಿ ಹರಿಷ್ಯೇ ತದ್ಧನಂ ಶನೈಃ । ತತೋಽಧನಂ ತ್ಯಜಂತ್ಯಸ್ಯ ಸ್ವಜನಾ ದುಃಖದುಃಖಿತಮ್ ॥ 8 ॥

ಸ ಯದಾ ವಿತಥೋದ್ಯೋಗೋ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ಸ್ಯಾದ್ಧನೇಹಯಾ । ಮತ್ಪರೈಃ ಕೃತಮೈತ್ರಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯೇ ತದನುಗ್ರಹಮ್ ॥ 9 ॥

ತದ್‌ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಚಿನ್ಮಾತ್ರಂ ಸದನಂತಕಮ್ ।
ಅತೋ ಮಾಂ ಸುದುರಾರಾಧ್ಯಂ ಹಿತ್ವಾನ್ಯಾನ್ ಭಜತೇ ಪುನಃ ॥ 10 ॥

ತತಸ್ತ ಆಶುತೋಷೇಭ್ಯೋ ಲಬ್ಧರಾಜ್ಯಶ್ರಿಯೋದ್ಧತಾಃ । ಪ್ರಮತ್ತಾ ವರದಾನ್ ದೇವಾನ್ ವಿಸ್ಮರಂತ್ಯವಜಾನತೇ ॥ 11 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಶಾಪಪ್ರಸಾದಯೋರೀಶಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾದಯಃ । ಸದ್ಯಃಶಾಪಪ್ರಸಾದೋಽಂಗ ಶಿವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ನಾಚ್ಯುತಃ ॥ 12 ॥

ಅತ್ರೈವೋದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್ । ವೃಕಾಸುರಾಯ ಗಿರಿಶೋ ವರಂ ದತ್ತ್ವಾಪ ಸಂಕಟಮ್ ॥ 13 ॥

ವೃಕೋ ನಾಮಾಸುರಃ ಪುತ್ರಃ ಶಕುನೇಃ ಪಥಿ ನಾರದಮ್ । ದೃಷ್ಟ್ವಾಶುತೋಷಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ದೇವೇಷು ತ್ರಿಷು ದುರ್ಮತಿಃ ॥

ಸ ಆದಿದೇಶ ಗಿರಿಶಮುಪಾಧಾವತ್ಸ ಸಿದ್ಧಯೇ । ಸೋಽಲ್ಪಾಭ್ಯಾಂ ಗುಣದೋಷಾಭ್ಯಾಮಾಶು ತುಷ್ಯತಿ ಕುಪ್ಯತಿ ॥ 15 ॥

ದಶಾಸ್ಯಬಾಣಯೋಸ್ತುಷ್ಟಃ ಸ್ತುವತೋರ್ಬಂದಿನೋರಿವ । ಐಶ್ವರ್ಯಮತುಲಂ ದತ್ತ್ವಾ ತತ ಆಪ ಸುಸಂಕಟಮ್ ॥ 16 ॥

ಇತ್ಯಾದಿಷ್ಟಸ್ತಮಸುರ ಉಪಾಧಾವತ್ ಸುಯಂತ್ರಿತಃ । ಕೇದಾರ ಆತ್ಮಕ್ರವ್ಯೇಣ ಜುಹ್ವನ್ನಗ್ನಿಮುಖಂ ಹರಮ್ ॥ 17 ॥

ದೇವೋಪಲಬ್ಧಿಮಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿರ್ವೇದಾತ್ಸಪ್ತಮೇಽಹನಿ । ಶಿರೋ ಜಿಹೀರ್ಷುರಸಿನಾ ಸತೀರ್ಥಕ್ಲಿನ್ನಮೂರ್ಧಜಃ ॥ 18 ॥

ತದಾ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕಃ ಸ ಧೂರ್ಜಟಿರ್ಯಥಾವಯವ್ಯಗ್ನಿರಿವೋತ್ಥಿತೋಽನಲಾತ್ ।
ನಿಗೃಹ್ಯ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಭುಜಯೋರ್ನ್ಯವಾರಯತ್ತತ್ಸ್ಪರ್ಶನಾದ್ಭೂಯ ಉಪಾಕೃತಾಕೃತಿಃ ॥ 19 ॥
ತಮಾಹ ಚಾಂಗಾಲಮಲಂ ವೃಣೀಷ್ವ ಮೇ ಯಥಾ ನಿಕಾಮಂ ವಿತರಾಮಿ ತೇ ವರಮ್ ।

ಶಿವೇನ ಜೀವೇನ ನೃಣಾಂ ಪ್ರಪದ್ಯತಾಮಹೋ ತ್ವಯಾತ್ಮಾ ಭೃಶಮರ್ದ್ಯತೇ ವೃಥಾ ॥ 20 ॥

ದೇವಾತ್ಸ ವವ್ರೇ ಪಾಪೀಯಾನ್ ವರಂ ಭೂತಭಯಾವಹಮ್ । ಯಸ್ಯ ಪುಂಸಃ ಕರಂ ಶೀರ್ಷ್ಣಿ ಧಾಸ್ಯೇ ಸ ಮ್ರಿಯತಾಮಿತಿ ॥

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರೋ ದುರ್ಮನಾ ಇವ ಭಾರತ । ಓಮಿತಿ ಪ್ರಹಸಂಸ್ತಸ್ಮೈ ದದೌ ವರಮೃತಂ ಯಥಾ ॥ 22 ॥

ಸ ತದ್ವರಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಶಂಭೋಃ ಶೀರ್ಷ್ಣಿ ವೃಕಾಸುರಃ । ಸ್ವಹಸ್ತಂ ದಾತುಮಾರೇಭೇ ಸೋಽಬಿಭೇತ್ ಸ್ವಕೃತಾಚ್ಛಿವಃ ॥ 23 ॥

ತೇನೋಪಸೃಷ್ಟಃ ಸಂತ್ರಸ್ತಃ ಪರಾಧಾವತ್ಸವೇಪಥುಃ । ಯಾವದಂತಂ ದಿವೋ ಭೂಮೇಃ ಕೋಷ್ಠಾನಾಮುದಗಾದುದಕ್ ॥

ಅಜಾನಂತಃ ಪ್ರತಿವಿಧಿಂ ತೂಷ್ಣೀಮಾಸನ್ ಸುರೇಶ್ವರಾಃ । ತತೋ ವೈಕುಂಠಮಗಮದ್ಭಾಸ್ವರಂ ತಮಸಃ ಪರಮ್ ॥ 25 ॥

ಯತ್ರ ನಾರಾಯಣಃ ಸಾಕ್ಷಾನ್ನ್ಯಾಸಿನಾಂ ಪರಮಾ ಗತಿಃ । ಶಾಂತಾನಾಂ ನ್ಯಸ್ತದಂಡಾನಾಂ ಯತೋ ನಾವರ್ತತೇ ಗತಃ ॥

ತಂ ತಥಾ ವ್ಯಸನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಗವಾನ್ ವೃಜಿನಾರ್ದನಃ । ದೂರಾತ್ಪ್ರತ್ಯುದಿತೋ ಭೂಪ ದಾರಕೋ ಯೋಗಮಾಯಯಾ ॥

ಮೇಖಲಾಜಿನದಂಡಾದ್ಯೈಸ್ತೇಜಸಾಗ್ನಿರಿವ ಜ್ವಲನ್ । ಅಭಿವಾದಯಾಮಾಸ ಚ ತಂ ಕುಶಪಾಣಿರ್ವಿನೀತವತ್ ॥ 28 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಶಾಕುನೇಯ ಭವಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಂ ಶ್ರಾಂತಃ ಕಿಂ ದೂರಮಾಗತಃ । ಕ್ಷಣಂ ವಿಶ್ರಮ್ಯತಾಂ ಪುಂಸ ಆತ್ಮಾಯಂ ಸರ್ವಕಾಮಧುಕ್ ॥

ಯದಿ ನಃ ಶ್ರವಣಾಯಾಲಂ ಯುಷ್ಮದ್ವ್ಯವಸಿತಂ ವಿಭೋ । ಭಣ್ಯತಾಂ ಪುರುಷಃ ಸಾಧೋ ಪುಂಭಿಃ ಸ್ವಾರ್ಥಂ ಸಮೀಹತೇ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಭಗವತಾ ಪೃಷ್ಟೋ ವಚಸಾಮೃತವರ್ಷಿಣಾ । ಗತಕ್ಲಮೋಽಬ್ರವೀತ್ತಸ್ಮೈ ಯಥಾಪೂರ್ವಮನುಷ್ಠಿತಮ್ ॥ 31 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಏವಂ ಚೇತ್ತರ್ಹಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ವಯಂ ನ ಶ್ರದ್ದಧೀಮಹಿ । ಯೋ ದಕ್ಷಶಾಪಾತ್ಪೈಶಾಚ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪ್ರೇತಪಿಶಾಚರಾಟ್ ॥

ರುಷಾಕ್ರಾಂತಶರೀರೋಽಸೌ ನ ಸತ್ಯಂ ವದತೇ ಹರಃ । ಕ್ರೋಧಯುಕ್ತೇ ಕುತಃ ಸತ್ಯಂ ಮೂಢೋಽಸಿ ತ್ವಂ ಮಹಾಸುರ ॥

ಯದಿ ವಸ್ತತ್ರ ವಿಶ್ರಂಭೋ ದಾನವೇಂದ್ರ ಜಗದ್ಗುರೌ । ತರ್ಹ್ಯಂಗಾಪಿ ಸ್ವಶಿರಸಿ ಹಸ್ತನ್ಯಾಸಃ ಪ್ರದೀಯತಾಮ್ ॥ 34 ॥

ಯದ್ಯಸತ್ಯಂ ವಚಃ ಶಂಭೋಃ ಕಥಂಚಿದ್ದಾನವರ್ಷಭ । ತದೈನಂ ಜಹ್ಯಸದ್ವಾಚಂ ನಚ ವಕ್ತಾನೃತಂ ಪುನಃ ॥ 35 ॥

ಇತ್ಥಂ ಭಗವತಶ್ಚಿತ್ರೈರ್ವಚೋಭಿಶ್ಚ ಸುಪೇಶಲೈಃ । ಭಿನ್ನಧೀರ್ವಿಸ್ಮೃತಃ ಶೀರ್ಷ್ಣಿ ಸ್ವಹಸ್ತಂ ಕುಮತಿರ್ವ್ಯಧಾತ್ ॥ 36 ॥

ಅಥಾಪ ತದ್ಭಿನ್ನಶಿರಾ ವಜ್ರಾಹತ ಇವ ಕ್ಷಣಾತ್ । ಜಯಶಬ್ದೋ ನಮಃಶಬ್ದಃ ಸಾಧುಶಬ್ದೋಽಭವದ್ದಿವಿ ॥ 37 ॥

ಮುಮುಚುಃ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಾಣಿ ಹತೇ ಪಾಪೇ ವೃಕಾಸುರೇ । ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಗಂಧರ್ವಾ ಮೋಚಿತಃ ಸಂಕಟಾಚ್ಛಿವಃ ॥ 38 ॥

ಮುಕ್ತಂ ಗಿರಿಶಮಪ್ಯಾಹ ಭಗವಾನ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ । ಅಹೋ ದೇವ ಮಹಾದೇವ ಪಾಪೋಽಯಂ ಸ್ವೇನ ಪಾಪ್ಮನಾ ॥

ಹತಃ ಕೋ ನು ಕುತಶ್ಚಾಪಿ ಜಂತುರ್ವೈ ಕೃತಕಿಲ್ಬಿಷಃ । ಕ್ಷೇಮೀ ಸ್ಯಾತ್ಕಿಮು ವಿಶ್ವೇಶೇ ಕೃತಪಾಪೋ ಜಗದ್ಗುರೌ ॥ 40 ॥

ಯ ಏವಮವ್ಯಾಕೃತಶಕ್ತ್ಯುದನ್ವತಃ ಪರಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಮಾತ್ಮನೋ ಹರೇಃ ।

ಗಿರೀಶಮೋಕ್ಷಂ ಕಥಯೇಚ್ಛೃಣೋತಿ ವಾ ವಿಮುಚ್ಯತೇ ಸಂಸೃತಿಭಿಸ್ತಥಾರಿಭಿಃ ॥ 41 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ದ್ವಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತ್ರಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸ್ತಟೇ ರಾಜನ್ನೃಷಯಃ ಸತ್ರಮಾಸತ । ವಿತರ್ಕಃ ಸಮಭೂತ್ತೇಷಾಂ ತ್ರಿಷ್ವಧೀಶೇಷು ಕೋ ಮಹಾನ್ ॥ 1 ॥

ತಸ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸಯಾ ತೇ ವೈ ಭೃಗುಂ ಬ್ರಹ್ಮಸುತಂ ನೃಪ ।

ತಜ್ಜ್ಞಪ್ತ್ಯೈ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸುಃ ಸೋಽಭ್ಯಗಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಭಾಮ್ ॥ 2 ॥

ನ ತಸ್ಮೈ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಚಕ್ರೇ ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷಯಾ । ತಸ್ಮೈ ಚುಕ್ರೋಧ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಜ್ವಲನ್ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ ॥ 3 ॥

ಸ ಆತ್ಮನ್ಯುತ್ಥಿತಂ ಮನ್ಯುಮಾತ್ಮಜಾಯಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಭುಃ । ಅಶೀಶಮದ್ಯಥಾ ವಹ್ನಿಂ ಶಮಯೇದ್ವಾರಿಣಾ ಪ್ರಭುಃ ॥ 4 ॥

ತತಃ ಕೈಲಾಸಮಗಮತ್ಸ ತಂ ದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ । ಪರಿರಬ್ಧುಂ ಸಮಾರೇಭೇ ಉತ್ಥಾಯ ಭ್ರಾತರಂ ಮುದಾ ॥ 5 ॥

ನೈಚ್ಛತ್ತ್ವಮಶುಭಾಚಾರ ಇತಿ ದೇವಶ್ಚುಕೋಪ ಹ । ಶೂಲಮುದ್ಯಮ್ಯ ತಂ ಹಂತುಮಾರೇಭೇ ತಿಗ್ಮಲೋಚನಃ ॥ 6 ॥

ಪತಿತ್ವಾ ಪಾದಯೋರ್ದೇವೀ ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ತಂ ಗಿರಾ । ಇತಿ ಕೃಚ್ಛ್ರಾತ್ತತೋ ಮುಕ್ತಃ ಕೈಲಾಸಾದ್ರಜತಾಚಲಾತ್ ॥

ಮುನಿರ್ಜಗಾಮ ವೈಕುಂಠಂ ಯತ್ರ ದೇವೋ ಜನಾರ್ದನಃ । ಶಯಾನಂ ಶ್ರಿಯ ಉತ್ಸಂಗೇ ಪದಾ ವಕ್ಷಸ್ಯತಾಡಯತ್ ॥

ತತ ಉತ್ಥಾಯ ಭಗವಾನ್ ಸಹ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಸತಾಂ ಗತಿಃ । ಸ್ವತಲ್ಪಾದವರುಹ್ಯಾಶು ನನಾಮ ಶಿರಸಾ ಮುನಿಮ್ ॥ 9 ॥

ಆಹ ತೇ ಸ್ವಾಗತಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಿಷೀದಾತ್ರಾಸನೇ ಕ್ಷಣಮ್ । ಅಜಾನತಾಮಾಗಸಂ ನಃ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮಾನದ ॥ 10 ॥

ಪುನೀಹಿ ಸಹಲೋಕಂ ಮಾಂ ಲೋಕಪಾಲಾಂಶ್ಚ ಮದ್ಗತಾನ್ । ಪಾದೋದಕೇನ ಭವತಸ್ತೀರ್ಥಾನಾಂ ತೀರ್ಥಕಾರಿಣಾ ॥

ಅದ್ಯಾಹಂ ಭಗವನ್ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಆಸಮೇಕಾಂತಭಾಜನಮ್ । ವತ್ಸ್ಯತ್ಯುರಸಿ ನೋ ಭೂತಿರ್ಭವತ್ಪಾದಹತಾಂಹಸಿ ॥ 12 ॥

ಶ್ರೀವತ್ಸಮಿತಿ ನಾಮಾಪಿ ಜಾಯತಾಂ ಪಾದಲಕ್ಷಣಃ ॥ 13 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣೇ ವೈಕುಂಠೇ ಭೃಗುಸ್ತತ್ಸಾದ್ರಯಾ ಗಿರಾ । ನಿರ್ವೃತಸ್ತರ್ಪಿತಸ್ತೂಷ್ಣೀಂ ಭಕ್ತ್ಯುತ್ಕಂಠೋಽಶ್ರುಲೋಚನಃ ॥

ಪುನಃ ಸ್ವಸತ್ರಮಾಸಾದ್ಯ ಮುನೀನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಮ್ । ಸ್ವಾನುಭೂತಮಶೇಷೇಣ ರಾಜನ್ ಭೃಗುರವರ್ಣಯತ್ ॥

ತಂ ನಿಶಮ್ಯಾಥ ಮುನಯೋ ವಿಸ್ಮಿತಾ ಮುಕ್ತಸಂಶಯಾಃ ।
ಭೂಯಾಂಸಂ ಶ್ರದ್ದಧುರ್ವಿಷ್ಣುಂ ಯತಃ ಶಾಂತಿರ್ಯತೋಽಭಯಮ್ ॥ 16 ॥

ಧರ್ಮಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಯತೋ ಜ್ಞಾನಂ ವೈರಾಗ್ಯಂ ಚ ಚತುರ್ವಿಧಮ್ । ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಚಾಷ್ಟಧಾ ಯಸ್ಮಾದ್ಯಶಶ್ಚಾತ್ಮಮಲಾಪಹಮ್ ॥

ಮುನೀನಾಂ ನ್ಯಸ್ತದಂಡಾನಾಂ ಶಾಂತಾನಾಂ ಸಮಚೇತಸಾಮ್ ।
ಅಕಿಂಚನಾನಾಂ ಸಾಧೂನಾಂ ಯಮಾಹುಃ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್ ॥ 18 ॥

ಸ ತ್ವಂ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾ ಮೂರ್ತಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತ್ವಿಷ್ಟದೇವತಾಃ । ಭಜಂತ್ಯನಾಶಿಷಃ ಶಾಂತಾ ಯಂ ವಾ ನಿಪುಣಬುದ್ಧಯಃ ॥

ತ್ರಿವಿಧಾ ಮೂರ್ತಯಸ್ತಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾ ಅಸುರಾಃ ಸುರಾಃ । ಗುಣಾಸ್ತನ್ಮಾಯಯಾ ಸೃಷ್ಟಾಸ್ತತ್ತ್ವಂ ತತ್ರಾರ್ಯದರ್ಶನಮ್ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಥಂ ಸಾರಸ್ವತಾ ವಿಪ್ರಾ ನೃಣಾಂ ಸಂಶಯನುತ್ತಯೇ । ಪುರುಷಸ್ಯ ಪದಾಂಭೋಜಸೇವಯಾ ತದ್ಗತಿಂ ಗತಾಃ ॥ 21 ॥

ಇತ್ಯೇತನ್ಮುನಿತನಯಸ್ಯ ಪದ್ಮಗರ್ಭಪೀಯೂಷಂ ಭವಭಯಭಿತ್ಪರಸ್ಯ ಪುಂಸಃ ।
ಸುಶ್ಲೋಕೈಃ ಶ್ರವಣಪುಟೈಃ ಪಿಬನ್ನಭೀಕ್ಷ್ಣಂ ಪಾಂಥೋಽಥ ಭ್ರಮಣಪರಿಶ್ರಮಂ ಜಹಾತಿ ॥ 22 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ತ್ರಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಚತುರ್ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಜೋವಾಚ

ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನಿರ್ದೇಶ್ಯೇ ನಿರ್ಗುಣೇ ಗುಣವೃತ್ತಯಃ । ಕಥಂ ಚರಂತಿ ಶ್ರುತಯಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸದಸತಃ ಪರೇ ॥ 1 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಬುದ್ಧೀಂದ್ರಿಯಮನಃಪ್ರಾಣಾನ್ ಜನಾನಾಮಸೃಜತ್ಪ್ರಭುಃ । ಮಾತ್ರಾರ್ಥಂ ಚ ಭವಾರ್ಥಂ ಚ ಆತ್ಮನೇ ಕಲ್ಪನಾಯ ಚ ॥

ಸೈಷಾ ಹ್ಯುಪನಿಷದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಪೂರ್ವಜೈರ್ಧೃತಾ ।

ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಧಾರಯೇದ್ಯಸ್ತಾಂ ಕ್ಷೇಮಂ ಗಚ್ಛೇದಕಿಂಚನಃ ॥ 3 ॥

ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ಣಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗಾಥಾಂ ನಾರಾಯಣೋದಿತಾಮ್ । ನಾರದಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಮೃಷೇರ್ನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಚ ॥

ಏಕದಾ ನಾರದೋ ಲೋಕಾನ್ ಪರ್ಯಟನ್ ಭಗವತ್ಪ್ರಿಯಃ ।

ಸನಾತನಮೃಷಿಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಯಯೌ ನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಮ್ ॥ 5 ॥

ಯೋಽಸೌ ಭಾರತವರ್ಷೇಽಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷೇಮಾಯ ಸ್ವಸ್ತಯೇ ನೃಣಾಮ್ । ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಶಮೋಪೇತಃ ಸಾಕಲ್ಪಾದಾಸ್ಥಿತಸ್ತಪಃ ॥

ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟಮೃಷಿಭಿಃ ಕಲಾಪಗ್ರಾಮವಾಸಿಭಿಃ । ಪರೀತಂ ಪ್ರಣತೋಽಪೃಚ್ಛದಿದಮೇವ ಕುರೂದ್ವಹ ॥ 7 ॥

ತಸ್ಮಾ ಅವೋಚದ್ಭಗವಾನೃಷೀಣಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಮಿಮಾಮ್ ।

ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಃ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಜನಲೋಕನಿವಾಸಿನಾಮ್ ॥ 8 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಸ್ವಾಯಂಭುವಂ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ರಂ ಜನಲೋಕೇಽಭವತ್ಪುರಾ । ತತ್ರಸ್ಥಾನಾಂ ಮಾನಸಾನಾಂ ಮುನೀನಾಮೂರ್ಧ್ವರೇತಸಾಮ್ ॥

ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಂ ಗತವತಿ ತ್ವಯಿ ದ್ರಷ್ಟುಂ ತಮೀಶ್ವರಮ್ । ಬ್ರಹ್ಮವಾದಃ ಸುಸಂವೃತ್ತಃ ಶ್ರುತಯೋ ಯತ್ರ ಶೇರತೇ ॥ 10 ॥

ತತ್ರಾಪ್ಯಯಮಭೂತ್ಪ್ರಶ್ನಸ್ತ್ವಂ ಮಾಂ ಯಮನುಪೃಚ್ಛಸಿ । ತುಲ್ಯಶ್ರುತತಪಃಶೀಲಾಸ್ತುಲ್ಯಸ್ವೀಯಾರಿಮಧ್ಯಮಾಃ ॥ 11 ॥

ಅಪಿ ಚಕ್ರುಃ ಪ್ರವಚನಮೇಕಂ ಶುಶ್ರೂಷವೋಽಪರೇ ॥ 12 ॥

ಸನಂದನ ಉವಾಚ

ಸ್ವಸೃಷ್ಟಮಿದಮಾಪೀಯ ಶಯಾನಂ ಸಹ ಶಕ್ತಿಭಿಃ । ತದಂತೇ ಬೋಧಯಾಂಚಕ್ರುಸ್ತಲ್ಲಿಂಗೈಃ ಶ್ರುತಯಃ ಪರಮ್ ॥ 13 ॥

ಯಥಾ ಶಯಾನಂ ಸಮ್ರಾಜಂ ಬಂದಿನಸ್ತತ್ಪರಾಕ್ರಮೈಃ । ಪ್ರತ್ಯೂಷೇಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಸುಶ್ಲೋಕೈರ್ಬೋಧಯಂತ್ಯನುಜೀವಿನಃ ॥

ಶ್ರುತಯ ಊಚುಃ

ಜಯ ಜಯ ಜಹ್ಯಜಾಮಜಿತದೋಷ ಗೃಹೀತಗುಣಾಂ

ತ್ವಮಸಿ ಯದಾತ್ಮನಾ ಸಮವರುದ್ಧಸಮಸ್ತಭಗಃ ।

ಅಜ ಜಗದೋಕಸಾಮಖಿಲಶಕ್ತ್ಯವಬೋಧಕ ತೇ

ಕ್ವಚಿದಜಯಾತ್ಮನಾನುಚರತೋಽನುಚರೇನ್ನಿಗಮಃ ॥ 15 ॥

ಬೃಹದುಪಲಬ್ಧಮೇತದವಶೇಷತಯಾ

ಯತ ಉದಗಾಸ್ತಮಸ್ಯವಿಕೃತೇ ವಿಕೃತಃ ।

ಅತ ಋಷಯೋ ದಧುಸ್ತ್ವಯಿ ಮನೋ ವಚನಾಚರಿತಂ

ಕಥಮಯಥಾ ಭವಂತಿ ಭುವಿ ದತ್ತಪದಾನಿ ನೃಣಾಮ್ ॥ 16 ॥

ಇತಿ ಸೂರಯಸ್ತ್ವಧಿಪತೇಽಖಿಲಲೋಕಮಲಕ್ಷಪಣಂ

ತವ ಕಥಾಮೃತಾಬ್ಧಿಮವಗಾಹ್ಯ ತಪಾಂಸಿ ಜಹುಃ ।
ಕಿಮುತ ಪುನಃ ಸ್ವಧಾಮ ವಿಧುತಾಶಯಕಾಲಗುಣಾಃಸ್ಕಂಧಃ
ಪರಮ ಭಜಂತಿ ಯೇ ಪದಮಜಸ್ರಸುಖಾನುಭವಮ್ ॥ 17 ॥

ದೃತಯ ಇವೋಚ್ಛ್ವಸಂತ್ಯಸುಹೃದೋ ಯದಿ ತೇ
ಮಹದಹಮಾದಯೋಽಂಡಮಸೃಜನ್ ಯದನುಗ್ರಹತಃ ।
ಪುರುಷವಿಧಾನ್ವಯೋಽತ್ರ ಚರಮೋತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾದಿಷು ಯ-
ಸ್ತವ ಸದಸತಃ ಪರಂ ಪ್ರಥಯೇದವಿಶೇಷಮೃತಮ್ ॥ 18 ॥

ಉದರಮುಪಾಸತೇ ಯರ್ಹಿ ವರ್ತ್ಮನಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಶಃ
ಪರಿಸರಪದ್ಧತಿಂ ಹೃದಯಮಾರುಣಯೋದಹರಮ್ ।
ತತ ಉದಗಾಚ್ಛನಂದನಪಥಾಥ ಶಿರಃ ಪರಮಂ
ಪುನರಿಹ ಯತ್ಸಮೇತ್ಯ ನ ಪತಂತಿ ಕೃತಾಂತಮುಖೇ ॥ 19 ॥

ಸ್ವಕೃತವಿಚಿತ್ರಯೋನಿಷು ವಿಶನ್-
ಇವ ಹೇತುತಯಾ ಭರತಮತಶ್ಚಕಾಸ್ಸ್ಯನಲವತ್ ಸ್ವಕೃತಾನುಕೃತಿಃ ।
ಅಪಿ ವಿತಥಾಸ್ವಮೂಷ್ವವಿತಥೋರುವಿಧಂ
ಮನಸಿ ನಿಕಟಧಿಯೋ ನಯಂತ್ಯಭಿವಿಪತ್ಯ ತವ ॥ 20 ॥

ಪ್ರಕ್ರಮವತ್ ಸ್ವಸತ್ಕೃತಂ ಸರ್ವೇಷು ಪುರುಷೇಷು ಸರ್ವಾಸು ಧೀಷು
ಸ್ಥಿತ್ವಾ ತ್ವಾಂ ತು ಬಹಿರಂತರಸಚ್ಚರಣೇಽಪಿ ।
ತವ ಪುರುಷ ವದಂತ್ಯಖಿಲಶಕ್ತಿಪುತಃ ಸ್ವಕೃತಮ್ ॥ 21 ॥

ಇತಿ ವಿಮೃಶಂತಿ ಕವಯೋ ನಿಗಮಾವಪನಂ
ಯಜಂತ ಉಪಾಸತೇ ಭವಮಧ್ಯವಿನಿಶ್ವಸಿತಾಃ ।
ದುರವಗಮಾತ್ಮತತ್ತ್ವನಿಗಮಾ ಯತವಾಙ್ಮ-
ನಸಶ್ಚರಿತಮಹಾಮೃತಾಬ್ಧಿಪರಿವರ್ತಪರಿಶ್ರಮಣಾಃ ॥ 22 ॥

ನ ಪರಿಲಷಂತಿ ಕೇಚಿದಪವರ್ಗಮಪೀಶ್ವರ ತೇ
ಚರಣಸರೋಜಹಂಸಕುಲಸಂಗವಿಸೃಷ್ಟಗೃಹಾಃ ।
ತ್ವದನುಪಥಂ ಕುಲಾಯಮಿದಮಾತ್ಮಸುಹೃತ್-
ಪ್ರಿಯವಚ್ಚರಂತಿ ತಥೋನ್ಮುಖಾಸ್ತ್ವಯಿ ಹಿ ತೇ ಪ್ರಿಯ ಆತ್ಮನಿ ಚ ॥ 23 ॥

ನಚ ರಮಂತ್ಯಹೋ ಅಸದುಪಾಸನಯಾತ್ಮಹನೋ
ಯದನುಶಯಾ ಭ್ರಮಂತ್ಯಭವಾಃ ಕುಶರೀರಭೃತಃ ।
ನಿಭೃತಮೋಕ್ಷಹೃದಯಯೋಗಯುಜೋ ಹೃದಯಂ

ಮುನಯ ಉಪಾಸತೇ ತದರಯೋಽಪಿ ಯಯುಃ ಸ್ಮರಣಾತ್ ॥ 24 ॥

658 ಸ್ವನುರಾಗ ತದ್ಭವಾನುರಗೇಂದ್ರಭೋಗದಣ್ಡವಿಷಕ್ತಧಿಯೋ

ವಯಮಪಿ ತೇ ಸಮಾಸಮದೃಶೋಽಂಘ್ರಿಸರೋಜಸುಧಾಮ್ ।

ಕ ಇಹ ವೇದ ನು ವಕ್ತುಮಪೇತಜನ್ಮಲಯೋ

ಯತ ಉದಗಾದೃಷಿರನುದೇವಗಣಾ ಉ ಭವೇ ॥ 25 ॥

ತರ್ಹಿ ನ ಸನ್ನ ಚಾಸದುಭಯಂ ನಚ ಕಾಲಜವಃ

ಕಿಮಪಿ ನ ತತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಮುಪಕೃಷ್ಯ ಶಯೀತ ಯದಾ ।

ಜನಿಮಸತಃ ಸತೋ ಮೃತಿಮಜಾತ್ಮನಿ ಯೇ ಚ ಭಿದಾಂ

ವಿಪಣಮೃತೇ ಸ್ಮರಂತ್ಯುಪವಿಶ ಧ್ವನಿಮಾರುವತಃ ॥ 26 ॥

ತ್ರಿಗುಣಮಯಃ ಪುಮಾನಿತಿ ಯದಬೋಧಕೃತಾ

ತ್ವಯಿ ನತು ಭವೇತ್ತದವಬೋಧರಸೇ ।

ಸ ದಿವಮನಸ್ತ್ರಿವೃತ್ ತ್ವಯಿ ಭವತ್ಯಸತಾಂ

ಮನುಜಾದಯೋ ವಿಮೃಶಂತ್ಯಶೇಷಮಿದಮಾರ್ತತಯಾಽತ್ಮವಿದಃ ॥ 27 ॥

ನಹಿ ವಿಕೃತಂ ತ್ಯಜಂತಿ ಕನಕಸ್ಯ ತದಾತ್ಮತಯಾ

ಸ್ವತಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟ ಇದಮಾತ್ಮತಯಾ ರಸಿತಮ್ ।

ತವ ಯೇ ಪರಿಚರಂತ್ಯಖಿಲತತ್ತ್ವನಿಕೇತತಯಾ

ನನು ತೇ ಪದಾಕ್ರಮಂತ್ಯವಿಗಣಯ್ಯ ಶಿರೋ ನಿರ್ಋತೇಃ ॥ 28 ॥

ಪರಿವಯಸೇ ಪಶೂನಿವ ಗಿರಾ ವಿಬುಧಾನಪಿ ತಾಂ-

ಸ್ತ್ವಯಿ ದೃಢಸೌಹೃದಾ ನನು ಪುನಂತಿ ನ ತೇ ವಿಮುಖಾಃ ।

ತ್ವಮೇಕಃ ಸ್ವರಾಡಖಿಲಕಾರಕಶಕ್ತಿಧರ-

ಸ್ತವ ಬಲಿಮುದ್ವಹಂತಿ ಸಮದಂತಿ ಚ ಯೇಽನಿಮಿಷಾಃ ॥ 29 ॥

ವರ್ಷಭುಜೋಽಖಿಲಕ್ಷಿತಿಪತೇರಿವ ವಿಶ್ವಸೃಜೋ

ವಿದಧತಿ ಯತ್ರ ಯೇ ತ್ವಧಿಕೃತಾಭವತಶ್ಚಕಿತಾಃ ।

ಸ್ಥಿರಚರಜಾತಯಃ ಸ್ಯುರಜಯೇ ತ್ವನಿಮಿತ್ತಯುಜೋ

ವಿರಹ ಉದೀಕ್ಷಯೇದ್ಯದಿ ಪರಸ್ಯ ವಿಮುಕ್ತಸತಃ ॥ 30 ॥

ನಹಿ ಪರಮಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿದಪರೋ ನ ಪರಸ್ಯ ಭವೇದ್

ವ್ಯಯತ ಇವಾತ್ರಯಸ್ಯ ಚ ಶೂನ್ಯತುಲಸಂ ದಧತಃ ।

ಅಪರಿಮಿತಾಧ್ರುವಾಸ್ತನುಭೃತೋ ಯದಿ ಸರ್ವತತೋ

ನಹಿ ನ ಶಾಸ್ಯತೇತಿ ನಿಯಮೋ ಬ್ರುವತೇ ಚ ತಥಾ ॥ 31 ॥

ಅಜನ ಪರಿಮುಚ್ಯತೇಽತ್ರ ಭವಾತ್ಸತತಾತ್

ಸಮಮಮನುಜಾನತಾತತಮನಂತಮದುಷ್ಟತಯಾ ।

ನ ಘಟತ ಉದ್ಭವಃ ಪ್ರಕೃತಿಪೂರುಷಯೋರಜಯೋ-

ರುಭಯಯುಜೋರ್ಭವಂತ್ಯಸುಭೃತೋ ಜಲಬುದ್ಬುದವತ್ ॥ 32 ॥

ತ್ವಯಿತ ಇಮೇ ತತೋ ವಿಬುಧ ನಾಮ ಗುಣಾಃ

ಪರಮೇಽಮೃತ ಇವಾರ್ಣವೇ ಮಧು ನಿಲಿಲ್ಯುರಶೇಷರಸಾಃ ।

ನೃಷು ತವ ಮಾಯಯಾ ಸ್ವಗತಯಾ ಕುಶಲಂ

ತ್ವಯಿ ಸುಧಿಯೋಽಂಗ ಭೇದಮನುಧಾತುಮನುಪ್ರಭವಃ ॥

ಕಥಮನುವರ್ತಿನಾಂ ಭವಭಯಂ ತವ ಭ್ರುಕುಟೀ ಸೃಜತಿ ಮುಹುರ್ನೃಣಾಮ್ ॥ 33 ॥

ಇಹ ಭವಚ್ಚರಣೇಷು ಸುಜಾತಭುವೋ

ಜಿತಹೃಷೀಕವಾಯುಭಿರುದಾತ್ತಮಹತ್ತುರಗೈಃ ।

ಯ ಇಹ ಯತಂತ್ಯನತಿಲೋಲಮುಪಾಯವಿದೋ

ವ್ಯಸನಶತಾಬ್ಧಿತಾರಮಪಹಾಯ ಗುರೋಶ್ಚರಣಮ್ ॥ 34 ॥

ವಣಿಜ ಇವೋಚ್ಯ ಸ್ವಂತ್ಯಕೃತಕರ್ಣಧರಾ

ಜಲಧೌ ಸ್ವಜನಸುತಾತ್ಮದಾರಧನಧಾಮಧರಾಃ ।

ಸುಖಶಾಂತಿಮತಿ ತ್ವಯಿ ಹಿ ಸಂತಿ ಹಿ ನ ತಾನಿ ನೃಣಾಂ

ವಿಭವ ಉದ್ಯತಿ ಶ್ರಯತ ಆತ್ಮನಿ ಸರ್ವರಸೇ ॥ 35 ॥

ಇತಿ ಸದಜಾನತಾಂ ಮಿಥುನತೋ ರತಯೇ ಚರತಾಂ

ಸುಖಯತಿ ಕೋ ನ್ವಿಹಾದ್ಯ ವಿಜನೇ ಸ್ವನಿರಸ್ತಭಗೇ ।

ಭುವಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಸದನಾ ಹ್ಯೃಷಯೋ ನಿವಿಶಂತ್ಯತ-

ಸ್ತ್ವಾನುಭವತಃ ಪದಾಂಬುಜಂ ಹೃದಾಘಭಿದಂ ದಧತಿ ॥

ಸಕೃನ್ಮನಸ್ತ್ವಯಿ ಚಿದಾತ್ಮನಿ ನಿತ್ಯಸುಖೇ

ನ ಪುನರುಪಾಸತೇ ಪುರುಷಸಾರಹರಾವಸಥಮ್ ॥ 36 ॥

ಇದಮಪ್ಯಥೋ ವದಂತಿ ಚೇನ್ನನು ತರ್ಕಾ ವ್ಯಭಿಚರಂತಿ ಕ್ವಚಿತ್ ಕ್ವಚಿನ್ಮೃಷಾ ಚ ।

ತತೋಽಭಯದೃಗ್ ವ್ಯವಹಿತಯೇ ವಿಕಲ್ಪ ಉಷಿತೋಽನ್ವಹ-

ಮಂಧಪರಂಪರಯಾ ಭ್ರಮತಿ ಭಾರತೀ ಚ ತವೋರುವೃತ್ತಿಭಿರೂಢಜವಾ ॥ 37 ॥

ನ ಯದಿದಮಗ್ರ ಆಸನಭವಿಷ್ಯದತೋ ನಿಧನಾ-

ದನಿಮಿತ್ತಕಮಂತರಾ ತ್ವಯಿ ವಿಭಾತಿ ಮೃಷೈಕರಸೇ ।

ಅತ ಉಪಗೀಯತೇ ದ್ರವಿಣಜಾತಿವಿಕಲ್ಪಪಥೈಃ ವಿದ್ಭಾಗವತಮ್
ವಿತಥಮನೋವಿಲಾಸಮಿದಮಿತ್ಯವಯಂತಿ ಬುಧಾಃ ॥ 38 ॥

ಉದಗಾತ್ತುವಮಾನನುಗೀತಗುಣಾಂಶ್ಚ ಜುಷನ್
ಭಜತಿ ಸರೂಪತಾಂ ತದನು ತ್ವಮುತ ಜಹಾಸಿ ಜಿಹಾಸಿತಾಮ್ ।
ಅಹಿರಿವ ತ್ವಚಂ ಪರಮಾತ್ತಭಗಾಂ ಮಹಸಿ
ಮಹೀಯಸೇಽಷ್ಟಗುಣೋಽಪರಿಮೇಯಭಗಃ ॥ 39 ॥

ಯದಿ ನ ಸಮುಚ್ಚರಂತಿ ಯತಯೋಽಪಿ ಹೃದಿ
ಕಾಮಜಡಾದ್ದುರಧಿಗಮೋಽಸತಾಂ ಹೃದಿ ಗತೋಽಸ್ಮೃತಕಂಠಮಣಿಃ ।
ಅನುತೃಪ್ತಯೋಗಿನಾಮಭಯೋ ಭಗವನ್ನ
ನವಗತಾಂತಕಾದನಧಿರೂಢಪದಾದ್ಭವತಃ ॥ 40 ॥

ತದವಗಮಾರ್ಥಸಿತಾಸಿತಯೋರ್ಗುಣವಿಗುಣಯೋರ್ನಹಿ ದೇಹಭೃತಾಂಸಗಿರಃ ।
ಅನುಯಯುರತ್ರ ಹಂಸಕುಲಗೀತಪರಂಪರಯಾ ನ ತುಷಾವರಣಾ ಇವ ರಜಾಂಸಿವಾಂತಿ ॥
ವಯಸಾ ಸಹ ಯಚ್ಚ್ಯುತಯಸ್ತ್ವಯಿ ಸಫಲಂ ಪತಂತಿ ನ ಪತಂತಿ ಬಂಧನಾಃ ॥ 41 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಇತ್ಯೇತದ್ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪುತ್ರಾ ಆಶ್ರುತ್ಯಾತ್ಮಾನುಶಾಸನಮ್ । ಸನಂದನಮಥಾನರ್ಚುಃ ಸಿದ್ಧಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾತ್ಮನೋ ಗತಿಮ್ ॥ 42 ॥
ಇತ್ಯಶೇಷಸಮಾಮ್ನಾಯಪುರಾಣೋಪನಿಷದ್ರಸಃ । ಸಮುದ್ಧೃತಃ ಪೂರ್ವಜೈಸ್ತೈರ್ವ್ಯೋಮಾಯನಮಹಾತ್ಮಭಿಃ ॥ 43 ॥

ತ್ವಂ ಚೈತದ್ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದ ಶ್ರದ್ಧಯಾತ್ಮಾನುಶಾಸನಮ್ ।
ಧಾರಯನ್ ಭಜ ಮೇ ಕಾಮಂ ಕಾಮಾನಾಂ ನಿಧನಂ ನೃಣಾಮ್ ॥ 44 ॥
ಏವಂ ಸ ಗುರುಣಾದಿಷ್ಟೋ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಶ್ರದ್ಧಯಾತ್ಮವಾನ್ ।
ಪೂರ್ಣಃ ಸದ್ಯಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ ಪ್ರಾಹವೀರವ್ರತೋ ಗುರುಮ್ ॥ 45 ॥

ನಾರದ ಉವಾಚ

ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಭಗವತೇ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಮಲಮೂರ್ತಯೇ । ಯೋ ಧಾತಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಭಯೋ ಯಸ್ಯ ತೇ ಕಲಾಃ ॥
ಇತ್ಯಾದ್ಯಮೃಷಿಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ತಚ್ಛಿಷ್ಯಾಂಶ್ಚಾಮಲಾತ್ಮಕಾನ್ । ತತೋಽಗಾದಾಶ್ರಮಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪಿತುರ್ದ್ವೈಪಾಯನಸ್ಯ ಮೇ ॥
ಸಭಾಜಿತೋ ಭಗವತಾ ಕೃತಾಸನಪರಿಗ್ರಹಃ । ತಸ್ಮೈ ತದ್ವರ್ಣಯಾಮಾಸ ನಾರಾಯಣಮುಖಾಚ್ಛ್ರುತಮ್ ॥ 48 ॥
ತದೇತದ್ವರ್ಣಿತಂ ರಾಜನ್ ಯಶ್ಚ ಪ್ರಶ್ನಃ ಕೃತಸ್ತ್ವಯಾ । ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನಿರ್ದೇಶ್ಯೇ ನಿರ್ಗುಣೇಽಪಿ ಮನಶ್ಚರೇತ್ ॥ 49 ॥

ಯೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಜಗದಾದಿಮಧ್ಯನಿಧನೋ ಯೋಽವ್ಯಕ್ತಜೀವೇಶ್ವರೋ
ಯಃ ಸೃಷ್ಟ್ವೇದಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟ ಋಷಿಣಾ ಚಕ್ರೇ ಪುನಃ ಸಂಹಿತಾಮ್ ।
ಯಂ ಸಂಪದ್ಯ ಜಹಾತ್ಯಜಾಮನುಶಯೀ ಸುಪ್ತಃ ಕುಲಾಯಂ ತಥಾ
ತಂ ಕೈವಲ್ಯನಿರಸ್ತಯೋನಿಮಭಯಂ ಧ್ಯಾಯೇದಜಸ್ರಂ ಹರಿಮ್ ॥ 50 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಚತುರ್ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪಂಚನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಜೋವಾಚ

ಸಭಾಜಯಿತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಶ್ರುತದೇವಂ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಃ । ಆಗತೋ ದ್ವಾರಕಾಂ ಭೂಯಃ ಕಿಂ ಚಕಾರ ಮಹಾಮುನೇ ॥ 1 ॥

ಉಪಪ್ಲಾವ್ಯಂ ಗತಾನ್ ಪಾರ್ಥಾನ್ ಗೋಗ್ರಹೇ ಜಿತಕೌರವಾನ್ ।
ಶುಶ್ರಾವ ತೀರ್ಣಸಮಯಾನ್ ಬಲೇನ ಮಹತಾ ವೃತಾನ್ ॥ 2 ॥

ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಾಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ವೃತಃ । ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮುದ್ಧವಂ ಶಠಸಾರಣೌ ॥ 3 ॥

ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ಚ ಸೌಭದ್ರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಹಾಮತಿಃ । ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಪೃತನಯಾ ಸಹಿತಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ ॥ 4 ॥

ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿರ್ಘೋಷೈರ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರಾಯಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್ ।
ಸಂಧಿಮಿಚ್ಛನ್ ಕೌರವಾಣಾಂ ಕುರ್ವಾಣಂ ದೌತ್ಯಮಚ್ಯುತಮ್ ॥ 5 ॥

ಮೂಢೋ ಗ್ರಹೀತುಮಾರೇಭೇ ವಿನಶಿಷ್ಣುಃ ಸುಯೋಧನಃ । ಸ ತತ್ರಾನಂತರೂಪತ್ವಂ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಭುಜಃ ॥ 6 ॥

ಕೃತ್ವಾ ಬಿಭೀಷಿಕಾಂ ಘೋರಾಂ ಪಾಂಡವಾನ್ ಪುನರಾಯಯೌ । ವಿವೃದ್ಧಮತ್ಸರಾಃ ಸರ್ವೇ ರಾಜಾನೋ ಜಾತಮನ್ಯವಃ ॥

ಯುದ್ಧಾಯೈವಾನುಯುಜ್ಯಂತೇ ನ ಸಂಧಿಮನುಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ । ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಜನಾರ್ದನಮ್ ॥

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಯಯೌ ರಾಜನ್ ಯುದ್ಧಾಯ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ।
ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ವಿರಾಟೋಽಪಿ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜೋ ಮಹಾಮನಾಃ ॥ 9 ॥

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮನುಪ್ರಾಯಾತ್ಸಪುತ್ರಃ ಕುರುಸತ್ತಮಃ । ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಶಿಖಂಡೀ ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ದುರ್ಜಯಃ ॥ 10 ॥

ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಭಿಸ್ತಿಸೃಭಿರನುಜಗ್ಮುರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್ । ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಪರಿವೃತಃ ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಯುದ್ಧಲಾಲಸಃ ॥ 11 ॥

ನಿಯೋಗಾದ್ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪ್ರಾಯಾದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್ । ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಪರಿವೃತಾಃ ಕೈಕೇಯಾಃ ಪಂಚ ಭೂಭೃತಃ ॥

ಅನುಜಗ್ಮುರ್ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ರಾಜಾನಂ ಮಾತೃಸೋದರಾಃ । ಧೃಷ್ಟಕೇತುಸ್ತದಾ ರಾಜಾ ಶೈಬ್ಯಶ್ಚ ನರಪುಂಗವಃ ॥ 13 ॥

ಅನ್ವಯಾತಾಂ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠಾವಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್ । ತೇ ಗತ್ವಾ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ನಾರಾಯಣಪುರೋಗಮಾಃ ॥

ಸ್ವೈರಮೂಷುಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತಃ ಸುಯೋಧನಮ್ । ಸುಯೋಧನೋಽಪಿ ಕೌರವ್ಯ ಮಾನೀ ಭ್ರಾತೃಶತೈರ್ವೃತಃ ॥

ದ್ರೋಣಭೀಷ್ಮಕೃಪದ್ರೌಣಿಕರ್ಣಬಾಹ್ಲೀಕಸೌಬಲೈಃ । ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಸಾಲ್ವಮದ್ರೇಶಭಗದತ್ತಜಯದ್ರಥೈಃ ॥ 16 ॥

ಅನ್ಯೈಶ್ಚ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲೈರ್ನಾನಾದೇಶಸಮುದ್ಭವೈಃ । ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿರ್ಘೋಷೈರ್ಭೇರೀಪಟಹನಿಃಸ್ವನೈಃ ॥ 17 ॥

ಪೂರಯನ್ ಕಕುಭೋ ವೀರಃ ಪ್ರಯಯೌ ಕಂಪಯನ್ಮಹೀಮ್ । ತೇ ಸಮೇತ್ಯ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ರಾಜಾನಃ ಕುರುಪಾಂಡವಾಃ ॥

ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕೇ ಚಕ್ರುರ್ವ್ಯೂಹಸುದ್ಯತಿಭಾಸ್ಕರೇ । ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಃ ಕೌರವಾಣಾಮೇಕಾದಶ ದುರಾತ್ಮನಾಮ್ ॥ 19 ॥

ಸಪ್ತ ಪಾಂಡುಸುತಾನಾಂ ಚ ಕರ್ಶಿತಾನಾಂ ವನೇ ಭೃಶಮ್ । ತಥಾ ವ್ಯೂಹೇಷ್ವನೀಕೇಷು ತಾವಕೇಷ್ವಿತರೇಷು ಚ ॥ 20 ॥

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವೀ ಕವಚೀ ಬದ್ಧತೂಣತಲತ್ರವಾನ್ । ಆರೂಢಸ್ಯಂದನಃ ಪಾರ್ಥೋ ದದರ್ಶ ರಿಪುವಾಹಿನೀಮ್ ॥ 21 ॥

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನ್ ಪಿತೄನ್ ಭ್ರಾತೄನ್ ಮಾತುಲಾನ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯಾನ್ ಸುತಾನ್ ।
ಶಿಷ್ಯಾನ್ ಸಪೌತ್ರಾನ್ ದೌಹಿತ್ರಾನ್ ಶಾಲಾನ್ ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾನ್ ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರ್ವೇದಮಾಪನ್ನೋ ಹಂತುಂ ನೈವಾಕರೋನ್ಮನಃ ॥ 22 ॥

ತಂ ವಿಷಣ್ಣಮನಶ್ಚಿತ್ತಂ ಕೃಪಾಲುಮವಿಘಾತಿನಮ್ । ಪ್ರಬೋಧ್ಯ ಪ್ರೇರಯಾಮಾಸ ಕೇಶವೋ ಯೋಗಮಾಯಯಾ ॥ 23 ॥

ತ್ಯಕ್ತಶಸ್ತ್ರಾಯ ಶಾಂತಾಯ ಬಂಧೂನ್ ಪ್ರತಿ ಕೃಪಾಲವೇ । ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಪಾರ್ಥಾಯ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಜನಾರ್ದನಃ ॥
ಸಂಬೋಧಿತಃ ಕಂಸಭಿದಾ ತಥಾ ವಾಸವನಂದನಃ । ಜಗ್ರಾಹ ಕೋದಂಡಂ ಯುದ್ಧಾಯಾಚ್ಯುತಸಾರಥಿಃ ॥
ಪ್ರಾರಬ್ಧಂ ಭಾರತಂ ಯುದ್ಧಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಂಕರ್ಷಣೋ ಬಲೀ । ಅಶಕ್ನುವನ್ ವಾರಯಿತುಂ ಕಿಂ ಕರೋಮೀತ್ಯಚಿಂತಯತ್ ॥
ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಭಾರತಂ ಯುದ್ಧಮವೇಕ್ಷ್ಯೋದ್ವೇಗವಿಹ್ವಲಃ । ತೀರ್ಥವ್ಯಾಜೇನ ತತ್ಯಾಜ ರಾಮಃ ಪರಿಚಿತಾಂ ಭುವಮ್ ॥ 27 ॥

ಸೇನಾಪತಿಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಥಃ ।
ಗಾಂಗೇಯೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ವೃದ್ಧಃ ಕುರುಪಿತಾಮಹಃ ॥
ಸ ಕುರ್ವನ್ನಾಹವಂ ಘೋರಂ ನಿಹತೋ ದಶಮೇಽಹನಿ ॥ 28 ॥
ಭಾರದ್ವಾಜಂ ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಸೇನಾಪತ್ಯೇ ಸುಯೋಧನಃ ।
ನ್ಯಯೋಜಯತ್ ಸ ಯುಯುಧೇ ದಿವಸಾನ್ ಪಂಚ ಭೂಪತೇ ॥ 29 ॥

ತಸ್ಮಿನ್ ಯುದ್ಧ್ಯತಿ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ಸೈಂಧವೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ । ಅಭಿಮನ್ಯುಸ್ತವ ಪಿತಾ ನಿಹತೋ ರಣಮೂರ್ಧನಿ ॥ 30 ॥
ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಃ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ಧನಂಜಯಃ । ಜಯದ್ರಥಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಶ್ವೋಭೂತ ಇತಿ ಭಾರತ ॥ 31 ॥
ತಸ್ಯಾಂ ನಿಶಾಯಾಂ ಗೋವಿಂದಸ್ತ್ವಾರುಹ್ಯ ಗರುಡಂ ಹರಿಃ । ಸುಪ್ತಮರ್ಜುನಮಾದಾಯ ಕೈಲಾಸಮಭಿಜಗ್ಮಿವಾನ್ ॥ 32 ॥
ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಭಾಷ್ಯ ವಾಂಛಿತಮ್ । ಸಾಧಯಿತ್ವಾರ್ಜುನಸ್ಯಾಶು ಸ್ವಾಯೋಧನಮುಪಾಯಯೌ ॥
ತತೋ ಪರದಿನೇ ಯುದ್ಧಮಾಸೀದ್ ಘೋರಂ ಜನಕ್ಷಯಃ । ಮಮ್ರುರ್ಮಹೀಭುಜಸ್ತತ್ರ ಬಹವೋ ಬಾಹುಶಾಲಿನಃ ॥
ಹತೇಷು ರಣದಕ್ಷೇಷು ರಾಜಪುತ್ರೇಷ್ವನೇಕಶಃ । ಜಯದ್ರಥೋಽಪಿ ಪಾರ್ಥೇನ ನಿಹತೋ ದಿವಸಾತ್ಯಯೇ ॥ 35 ॥
ದಿನಾನಿ ಪಂಚ ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ಕೃತ್ವಾ ಯುದ್ಧಮತಂದ್ರಿತಃ । ಪಂಚಮೇಽಹನಿ ಸಂಧ್ಯಾಯಾಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಪಾತಿತಃ ॥
ತತಃ ಸೇನಾಪತಿಃ ಕರ್ಣೋ ಭೂತ್ವಾ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾರಣಮ್ । ದಿನದ್ವಯಾಂತೇ ಪಾರ್ಥೇನ ಸ ಚ ಸಂಖ್ಯೇ ನಿಪಾತಿತಃ ॥
ಶಲ್ಯೋಽಪ್ಯರ್ಧದಿನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸೇನಾಪತ್ಯಮರಿಂದಮ । ಮಧ್ಯಂದಿನಗತೇ ಸೂರ್ಯೇ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಪಾತಿತಃ ॥ 38 ॥

ಯುಯುಧಾತೇ ತತೋ ವೀರೌ ಗದಯಾ ದೀರ್ಘವೈರಿಣೌ ।
ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನೌ ಕೋಪಾತ್ ಪರಸ್ಪರವಧೈಷಿಣೌ ॥ 39 ॥

ಅಷ್ಟಾದಶಾಕ್ಷೌಹಿಣೀನಾಂ ತತ್ಪತೀನಾಂ ಚ ಭೂಭೃತಾಮ್ । ಅಷ್ಟಾದಶೈರ್ದಿನೈರಾಸೀದಧರ್ಮೋನ್ಯೈಃ ಸಂಕ್ಷಯೋ ಮಹಾನ್ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಪಂಚನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಷಣ್ಣವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ರಾಜೋವಾಚ

ಅಷ್ಟಾದಶಾಕ್ಷೌಹಿಣೀನಾಂ ತಾವದ್ಭಿರ್ಮಾಯಯಾ ದಿನೈಃ । ವ್ಯಾಪಾದನಂ ಯೇನ ಕೃತಂ ತಸ್ಮೈ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ 1 ॥
ಶೃಣ್ವತೋ ಮೇ ಕಥಾಸ್ತಸ್ಯ ಚರಿತಾನಿ ಚ ಸಂಘಶಃ । ವೈಕ್ಲವ್ಯಂ ವಿಸ್ಮಯೋ ಭೀತಿರ್ವರ್ಧತೇ ಮೇ ಪುನಃಪುನಃ ॥ 2 ॥

ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಾಯೇಣ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜೀರ್ಣಂ ಮಮ ದುರತ್ಯಯಮ್ ।
ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಪ್ರಬುದ್ಧಾನಿ ಪ್ರಸನ್ನಂ ಚ ಮನೋ ಭೃಶಮ್ ॥ 3 ॥

ಕ್ಷುತ್ತೃಷ್ಣೇ ಚ ಪ್ರಶಾಂತೇ ಮೇ ಆತ್ಮಾ ಚಾನಂದನಿರ್ಭರಃ । ಪ್ರಸಾದಾತ್ತವ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಕೃತಾರ್ಥೋಽಹಮಿಹಾಭವಮ್ ॥
ಅಪಿಚ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಿಂಚಿದರ್ಥಂ ತಪೋಧನ । ಯುದ್ಧ್ಯತಃ ಸುಹೃದೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿವಾರಿತುಮಶಕ್ನುವನ್ ॥ 5 ॥

ತೀರ್ಥಂ ಸ್ನಾತುಂ ಗತೋ ರಾಮಃ ಕಿಂ ಚಕಾರ ತಪೋಧನಃ ॥ 6 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತೀರ್ಥಾಭಿಷೇಕವ್ಯಾಜೇನ ಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಪ್ರಯಯೌ ಕಿಲ । ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರಭಾಸಂ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಮಾನವಾನ್ ॥ 7 ॥
ಸರಸ್ವತೀಂ ಪ್ರತಿಸ್ರೋತಂ ಯಯೌ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂವೃತಃ । ಪೃಥೂದಕಂ ಬಿಂದುಸರಸ್ತ್ರಿತಕೂಪಂ ಸುದರ್ಶನಮ್ ॥ 8 ॥
ವಿಶಾಲಂ ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥಂ ಚ ಚಕ್ರಂ ಪ್ರಾಚೀಂ ಸರಸ್ವತೀಮ್ । ಯಮುನಾಮನುಯಾತ್ಯೇಷ ಗಂಗಾಮನು ಚ ಭಾರತ ॥
ಜಗಾಮ ನೈಮಿಷಂ ಯತ್ರ ಋಷಯಃ ಸತ್ರಮಾಸತೇ । ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇತ್ಯ ಮುನಯೋ ದೀರ್ಘಸತ್ರಿಣಃ ॥ 10 ॥
ಅಭಿವಂದ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರಣಮ್ಯೋತ್ಥಾಯ ಚಾರ್ಚಯನ್ । ಸೋಽರ್ಚಿತಃ ಸಪರೀವಾರಃ ಕೃತಾಸನಪರಿಗ್ರಹಃ ॥
ರೋಮಹರ್ಷಣಮಾಸೀನಂ ಶಿಷ್ಯಮೈಕ್ಷನ್ಮಹಾಮುನೇಃ । ಪ್ರತ್ಯವಸ್ಥಾಯಿನಂ ಸೂತಮಕೃತಪ್ರಹ್ವಣಾಂಜಲಿಮ್ ॥ 12 ॥
ಅಧ್ಯಾಸೀನಂ ಚ ತಾನ್ ವಿಪ್ರಾಂಶ್ಚುಕೋಪೋದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಾಧವಃ । ಕಸ್ಮಾದಸಾವಿಮಾನ್ ವಿಪ್ರಾನಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಪ್ರತಿಲೋಮಜಃ ॥

ಧರ್ಮಪಾಲಾಂಸ್ತಥೈವಾಸ್ಮಾನ್ ವಧಮರ್ಹತಿ ದುರ್ಮದಃ ।
ಋಷೇರ್ಭಗವತೋ ಭೂತ್ವಾ ಶಿಷ್ಯೋಽಧೀತ್ಯ ಬಹೂನಿ ಚ ॥ 14 ॥

ಸೇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾನಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ । ಅದಾಂತಸ್ಯಾವಿನೀತಸ್ಯ ವೃಥಾ ಪಂಡಿತಮಾನಿನಃ ॥ 15 ॥
ನ ಗುಣಾಯ ಭವಂತ್ಯಸ್ಯ ನಟಸ್ಯೇವಾಜಿತಾತ್ಮನಃ । ಏತದರ್ಥೋ ಹಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನವತಾರೋ ಮಯಾ ಕೃತಃ ॥ 16 ॥
ವಧ್ಯಾಮೇಧರ್ಮಧ್ವಜಿನಸ್ತೇ ಹಿ ಪಾತಕಿನೋಽಧಿಕಾಃ । ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ನಿವೃತ್ತೋಽಸದ್ವಧಾದಪಿ ॥ 17 ॥
ಭಾವಿತ್ವಾತ್ತಂ ಕುಶಾಗ್ರೇಣ ಕರಸ್ಥೇನಾಹನತ್ಪ್ರಭುಃ । ಹಾಹೇತಿ ವಾದಿನಃ ಸರ್ವೇ ಋಷಯಃ ಖಿನ್ನಮಾನಸಾಃ ॥ 18 ॥
ಊಚುಃ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ದೇವಮಧರ್ಮಸ್ತೇ ಕೃತಃ ಪ್ರಭೋ । ಅಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಸನಂ ದತ್ತಮಸ್ಮಾಭಿರ್ಯದುನಂದನ ॥ 19 ॥

ಆಯುಶ್ಚಾಸ್ಯಾಕ್ಲಯಂ ತಾವದ್ಯಾವತ್ಸತ್ರಂ ಸಮಾಪ್ಯತೇ ।
ಅಜಾನತೇವಾಚರಿತಂ ತ್ವಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವಧೋ ಯಥಾ ॥
ಯೋಗೇಶ್ವರಸ್ಯ ಭವತೋ ನಾಮ್ನಾಯೋ ವಿನಿಯಾಮಕಃ ॥ 20 ॥

ಯದ್ಯೇತದ್ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಯಾಃ ಪಾವನಂ ಲೋಕಪಾವನ ॥ ಚರಿಷ್ಯತಿ ಭವಾನ್ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಂ ನಾನ್ಯಚೋದಿತಃ ॥

ಬಲಭದ್ರ ಉವಾಚ

ಚರಿಷ್ಯೇ ವಧನಿರ್ವೇಶಂ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾಮ್ಯಯಾ । ನಿಯಮಃ ಪ್ರಥಮೇ ಕಲ್ಪೇ ಯಾವಾನ್ ಸ ತು ವಿಧೀಯತಾಮ್ ॥
ದೀರ್ಘಮಾಯುರ್ವ್ರತಂ ತಸ್ಯ ಸತ್ತ್ವಮಿಂದ್ರಿಯಮೇವ ಚ । ಆಶಾಸಿತಂ ಯದ್ಯದುತ ಸಾಧಯೇ ಯೋಗಮಾಯಯಾ ॥

ಋಷಯ ಊಚುಃ

ಅಸ್ತ್ರಸ್ಯ ತವ ವೀರ್ಯಸ್ಯ ಮೃತ್ಯೋರಸ್ಮಾಕಮೇವ ಚ । ಯಥಾ ಭವೇದ್ವಚಃ ಸತ್ಯಂ ತಥಾ ರಾಮ ವಿಧೀಯತಾಮ್ ॥ 24 ॥

ಬಲಭದ್ರ ಉವಾಚ

ಆತ್ಮಾ ವೈ ಪುತ್ರ ಉತ್ಪನ್ನ ಇತಿ ವೇದಾನುಶಾಸನಮ್ । ತಸ್ಮಾದಸ್ಯ ಭವೇದ್ವಕ್ತಾ ಆಯುರಿಂದ್ರಿಯವೀರ್ಯವಾನ್ ॥ 25 ॥
ಕಿಂ ವಃ ಕಾಮೋ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಬ್ರೂತಾಹಂ ಕರವಾಣಿ ತತ್ । ಅಜಾನತಶ್ಚಾಪಚಿತಿಂ ಯಥಾ ಮೇ ಬುದ್ಧ್ಯತಾಂ ಬುಧಾಃ ॥

ಋಷಯ ಊಚುಃ

ಇಲ್ವಲಸ್ಯ ಸುತೋ ಗೋರೋ ಬಲ್ವಲೋ ನಾಮ ದಾನವಃ । ಸ ದೂಷಯತಿ ನಃ ಸರ್ವಾನ್ ಸತ್ರಮೇತ್ಯ ಚ ಪರ್ವಣಿ ॥
ತಂ ಪಾಪಂ ಜಹಿ ದಾಶಾರ್ಹ ತನ್ನಃ ಶುಶ್ರೂಷಣಂ ಪರಮ್ । ಪೂಯಶೋಣಿತವಿಣ್ಮೂತ್ರಸುರಾಮಾಂಸಾಭಿವರ್ಷಿಣಮ್ ॥
ತತಶ್ಚ ಭಾರತಂ ವರ್ಷಂ ಪರೀತ್ಯ ಸುಸಮಾಹಿತಃ । ಚರಿತ್ವಾ ದ್ವಾದಶಾನ್ ಮಾಸಾಂಸ್ತೀರ್ಥಸ್ನಾಯೀ ವಿಶುದ್ಧ್ಯಸೇ ॥ 29 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಷಣ್ಣವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಸಪ್ತನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ತತಃ ಪರ್ವಣ್ಯುಪಾವೃತ್ತೇ ಪ್ರಚಂಡಃ ಪಾಂಸುವರ್ಷಣಃ । ಭೀಮೋ ವಾಯುರಭೂದ್ರಾಜನ್ ಪೂಯಗಂಧಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ ॥

ತತೋಽಮೇಧ್ಯಮಯಂ ವರ್ಷಂ ಬಲ್ವಲೇನ ವಿನಿರ್ಮಿತಮ್ । ಅಭವದ್ಯಜ್ಞಶಾಲಾಯಾಂ ಸೋಽಪ್ಯದೃಶ್ಯತ ಶೂಲಧೃಕ್ ॥

ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಬೃಹತ್ಕಾಯಂ ಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯೋಪಮಮ್ । ತಪ್ತತಾಮ್ರಶಿಖಾಶ್ಮಶ್ರುದಂಷ್ಟ್ರೋಗ್ರಭ್ರುಕುಟೀಮುಖಮ್ ॥

ಸಸ್ಮಾರ ಮುಸಲಂ ರಾಮಃ ಪರಸೈನ್ಯವಿಮರ್ದನಮ್ । ಹಲಂ ಚ ದೈತ್ಯದಮನಂ ತೌ ತೂರ್ಣಮುಪತಸ್ಥತುಃ ॥ 4 ॥

ತಮಾಕೃಷ್ಯ ಹಲಾಗ್ರೇಣ ಬಲ್ವಲಂ ಗಗನೇಚರಮ್ । ಮುಸಲೇನಾಹನತ್ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಬ್ರಹ್ಮದ್ರುಹಂ ಬಲಃ ॥ 5 ॥

ಸೋಽಪತದ್ಭುವಿ ನಿರ್ಭಿನ್ನಲಲಾಟೋಽಸೃಕ್ಸಮುತ್ಸೃಜನ್ । ಮುಂಚನ್ನಾರ್ತಸ್ವರಂ ಶೈಲೋ ಯಥಾ ವಜ್ರಹತೋಽಸುರಃ ॥

ಸಂಸ್ತುತ್ಯ ಮುನಯೋ ರಾಮಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯಾಪಿ ತಥಾಶಿಷಃ । ಅಭ್ಯಷಿಂಚನ್ಮಹಾರ್ಹಾಭಿರ್ವೃತ್ರಘ್ನಂ ವಿಬುಧಾ ಯಥಾ ॥

ವೈಜಯಂತೀಂ ದದುರ್ಮಾಲಾಂ ಶ್ರೀಧಾಮಾಮ್ಲಾನಪಂಕಜಾಮ್ ।
ರಾಮಾಯ ವಾಸಸೀ ದಿವ್ಯೇ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ ॥ 8 ॥

ಅಥ ತೈರಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಕೌಶಿಕೀಮೇತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ । ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರೋವರಮಗಾದ್ಯತಃ ಸರಯುರಾಸ್ರವತ್ ॥ 9 ॥

ಸ್ರೋತೇನ ಸರಯೂಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಪ್ರಯಾಗಮುಪಗಮ್ಯ ಸಃ ।
ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ದೇವಾದೀನ್ ಜಗಾಮ ಪುಲಹಾಶ್ರಮಮ್ ॥ 10 ॥

ಗೋಮತೀಂ ಗಂಡಕೀಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಪಾಶಾಂ ಶೋಣಮಾಪ್ಲುತಃ । ಗಯಾಂ ಗತ್ವಾ ಪಿತೄನಿಷ್ಟ್ವಾ ಗಂಗಾಸಾಗರಸಂಗಮಮ್ ॥

ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮಹೇಂದ್ರಾದ್ರೌ ರಾಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಭಿವಾದ್ಯ ತಮ್ ।
ಸಪ್ತಗೋದಾವರೀಂ ವೇಣೀಂ ಪಂಪಾಂ ಭೀಮರಥೀಂ ತಥಾ ॥ 12 ॥

ಸ್ಕಂದಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಯೌ ರಾಮಃ ಶ್ರೀಶೈಲಂ ಗಿರಿಶಾಲಯಮ್ ।
ದ್ರಮಿಲೇಷು ಮಹಾರಣ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾದ್ರಿಂ ವೇಂಕಟಂ ಪ್ರಭುಃ ॥ 13 ॥

ಕಾಮಕೋಷ್ಣೀಂ ಪುರೀಂ ಕಾಂಚೀಂ ಕಾವೇರೀಂ ಚ ಸರಿದ್ವರಾಮ್ ।
ಶ್ರೀರಂಗಾಖ್ಯಂ ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ಯತ್ರ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಹರಿಃ ॥ 14 ॥

ಋಷಭಾದ್ರಿಂ ಹರೇಃ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮಥುರಾಂ ತಥಾ । ಸಮುದ್ರಸೇತುಮಗಮನ್ಮಹಾಪಾತಕನಾಶನಮ್ ॥ 15 ॥

ತತ್ರಾಯುತಮದಾದ್ ಧೇನೂರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಹಲಾಯುಧಃ ।
ಕೃತಮಾಲಾಂ ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀಂ ಮಲಯಂ ಚ ಕುಲಾಚಲಮ್ ॥ 16 ॥

ತಥಾಗಸ್ತ್ಯಂ ಸಮಾಸೀನಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯ ಚ । ಯೋಜಿತಸ್ತೇನ ಚಾಶೀರ್ಭಿರನುಜ್ಞಾತೋ ಗತೋಽರ್ಣವಮ್ ॥

ದಕ್ಷಿಣಂ ತತ್ರ ಕನ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ದುರ್ಗಾಂ ದೇವೀಂ ದದರ್ಶ ಸಃ । ತತಃ ಫಲ್ಗುನಮಾಸಾದ್ಯ ಪಂಚಾಪ್ಸರಮನುತ್ತಮಮ್ ॥ 18 ॥

ವಿಷ್ಣುಃ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಯತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾಸ್ಪರ್ಶದ್ಗವಾಯುತಮ್ । ಸ್ಥಾನಂ ದೂರಂ ಹರೇಃ ಸ್ಥಾನಂ ಯತ್ರ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಹರಿಃ ॥

ತತೋಽತಿವ್ರಜ್ಯ ಭಗವಾನ್ ಕೇರಲಾದೀಂಸ್ತ್ರಿಗರ್ತಕಾನ್ । ಗೋಕರ್ಣಾಖ್ಯಂ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಯತ್ರ ಧೂರ್ಜಟೇಃ ॥

ತತ್ರ ದ್ವೈಪಾಯನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೂರ್ಪಾರಕಾರಮಗಾದ್ಬಲಃ ।
ತಾಪೀಂ ಪಯೋಷ್ಣೀಂ ನಿರ್ವಿಂಧ್ಯಾಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯಾಥ ದಂಡಕಮ್ ॥ 21 ॥

ಪ್ರವಿಶ್ಯ ರೇವಾಮಗಮದ್ಯತ್ರ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ಪುರೀ । ಅನುತೀರ್ಥಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಪ್ರಭಾಸಂ ಪುನರಾಗಮತ್ ॥ 22 ॥

ಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ವಿಜೈಸ್ತು ಕಥಿತಂ ಕುರುಪಾಂಡವಸಂಯುಗಮ್ [illegible]ಜನ್ಯನಿಧನಂ ಭಾರಮೇತದ್ಧೃತಂ ಭುವಃ ॥ 23 ॥

ಸ ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನಯೋರ್ಗದಾಭ್ಯಾಂ ಯುದ್ಧ್ಯತೋ ರಣಮ್ ।
ವಾರಯಿಷ್ಯನ್ ವಿಶಸನಂ ಜಗಾಮ ಯದುನಂದನಃ ॥ 24 ॥

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಮೌ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಾವಪಿ । ಅಭಿವಾದ್ಯಾಭವಂಸ್ತೂಷ್ಣೀಂ ಕಿಂ ವಿವಕ್ಷುರಿಹಾಗತಃ ॥ 25 ॥

ಗದಾಪಾಣೀ ಉಭೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂರಬ್ಧೌ ವಿಜಯೈಷಿಣೌ । ಮಂಡಲಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಚರಂತಾವಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ 26 ॥

ಯುವಾಂ ತುಲ್ಯಬಲೌ ವೀರೌ ಹೇ ರಾಜನ್ ಹೇ ವೃಕೋದರ । ಏಕಂ ಪ್ರಾಣಾಧಿಕಂ ಮನ್ಯ ಉತೈಕಂ ಶಿಕ್ಷಯಾಧಿಕಮ್ ॥

ತಸ್ಮಾದೇಕತರಸ್ಯೇಹ ಯುವಯೋಃ ಸಮವೀರ್ಯಯೋಃ । ನ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಜಯೋಽನ್ಯೋ ವಾ ವಿರಮತ್ವಫಲೋ ರಣಃ ॥

ನ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಜಗೃಹತುರ್ಬದ್ಧವೈರೌ ನೃಪಾರ್ಥವತ್ । ಅನುಸ್ಮರಂತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ದುರುಕ್ತಂ ದುಷ್ಕೃತಾನಿ ಚ ॥ 29 ॥

ದಿಷ್ಟಂ ತದನುಮನ್ವಾನೋ ರಾಮೋ ದ್ವಾರವತೀಂ ಯಯೌ । ಉಗ್ರಸೇನಾದಿಭಿಃ ಪ್ರೀತೈರ್ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಸಮುಪಾಗತಃ ॥

ಈದೃಗ್ವಿಧಾನ್ಯಸಂಖ್ಯಾನಿ ಬಲಸ್ಯ ಬಲಶಾಲಿನಃ ।
ಅನಂತಸ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣ್ಯದ್ಭುತಕರ್ಮಣಃ ॥
ಶೃಣ್ವನ್ ಗೃಣಂಶ್ಚ ತದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸ ದಯಿತೋ ಭವೇತ್ ॥ 31 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಸಪ್ತನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಅಷ್ಟನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಭಗವಾನಪಿ ಗೋವಿಂದಃ ಸಾಧಯಿತ್ವಾ ಸ್ವವಾಂಛಿತಮ್ । ಸುಯೋಧನೇ ಮಹಾಬಾಹೌ ನಿಹತೇ ಗದಯಾ ರಣೇ ॥

ವಿಸೃಜ್ಯಾಯೋಧನಂ ಶೂನ್ಯಂ ಪ್ರಯಾತುಮುಪಚಕ್ರಮೇ । ಕೃಪಶ್ಚ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ದ್ರೌಣಿಶ್ಚ ರಥಿನಾಂ ವರಃ ॥ 2 ॥

ಅವಶಿಷ್ಟಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸುಯೋಧನಬಲೇ ತ್ರಯಃ । ಪಂಚ ಪಾಂಡುಸುತಾ ವೀರಾಃ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ ॥ 3 ॥

ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರೋ ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚ ಶಿಷ್ಟಾಃ ಕೃಷ್ಣಪುರೋಗಮಾಃ । ತಾನ್ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಗೋವಿಂದೋ ಮುನಿವೃದ್ಧಸಮನ್ವಿತಃ ॥ 4 ॥

ಜಗಾಮ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪ್ರಸಾದಿತುಮ್ । ಗಾಂಧಾರೀಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ವಿದುರಂ ಚ ಮಹಾಮತಿಮ್ ॥

ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಪಾಂಡವಾನ್ ಸ್ವೇ ಸ್ವೇ ರಾಜ್ಯೇ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಯತ್ನತಃ । ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಮುನಿಗಣೈಃ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ ॥

ಅನುಯಾತಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೈಃ ಪ್ರೇಮಬಾಷ್ಪಾವಿಲೇಕ್ಷಣೈಃ । ತಾನನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಸೋತ್ಕಂಠಾನ್ ರಥೇನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಾ ॥ 7 ॥

ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿರ್ಘೋಷೈರ್ವೇದಮಂಗಲನಿಸ್ವನೈಃ । ಪುಣ್ಯಾಹಮಂತ್ರಘೋಷೈಶ್ಚ ದ್ವಾರಕಾಂ ಪ್ರಯಯೌ ಹರಿಃ ॥ 8 ॥

ವಿಚಿತ್ರತೋರಣಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಚಲತ್ಕದಲಿಕಾಕುಲಾಮ್ । ಅಲಂಕೃತಾಂ ಪೌರಜನೈಃ ಸಿಕ್ತಸಮ್ಮೃಷ್ಟಭೂತಲಾಮ್ ॥ 9 ॥

ಉಪಸ್ಥಿತಃ ಪೌರಜನೈಃ ಪಾಲಿಕಾಂ ಕುರುಧಾರಿಭಿಃ । ಯೋಷಿದ್ಭಿರ್ವಾರಮುಖ್ಯಾಭಿರ್ಭೂಷಿತಾಭಿಶ್ಚ ಭೂಷಣೈಃ ॥ 10 ॥

ವಹದ್ಭಿರ್ದೀಪಮುಕುರಕಲಶಸ್ರಕ್‌ಫಲಾಕ್ಷತಾನ್ । ಉಪಸ್ಥಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ಪುತ್ರೈಃ ಪೌತ್ರೈಃ ಸಹಾನುಜೈಃ ॥ 11 ॥

ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರೀಂ ದಿವ್ಯಾಂ ದಿವಸೇ ಪೂಜಿತೋ ಹರಿಃ । ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸಭಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಸುಧರ್ಮಾಂ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಾಮ್ ॥

ಆಹುಕಂ ವಸುದೇವಂ ಚ ರಾಮಂ ಚೈವಾಭ್ಯವಾದಯತ್ । ಪ್ರಣಮ್ಯ ಮಾತರೋ ವಿಶ್ವಾಃ ಕಾಂಚನೇ ಪರಮಾಸನೇ ॥
ಉಪವಿಶ್ಯ ಯಥಾಜೋಷಂ ಪೂಜಿತೋ ಯದುಪುಂಗವೈಃ । ಶುಶುಭೇ ರಜನೀನಾಥೋ ಯಥಾ ಗ್ರಹಗಣೈರ್ದಿವಿ ॥ 14 ॥
ಹತಾವಶಿಷ್ಟೈರ್ಭೂಪಾಲೈಸ್ತತ್ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಮಹಾಬಲೈಃ । ಅಭಿಷಿಕ್ತೈರ್ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ಸೇವ್ಯಮಾನೋ ದಿವಾನಿಶಮ್ ॥ 15 ॥
ಅವತೀರ್ಣಮಹಾಭಾರಾಂ ವಿಶ್ವಾಂ ವಿಶ್ವಂಭರೋ ಹರಿಃ । ಧರ್ಮರಾಜಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಧರ್ಮೇಣೈವಾನ್ವಶಾಸತ ॥ 16 ॥

ರಾಜೋವಾಚ

ಭಗವನ್ ಯಾನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಮುಕುಂದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ । ವೀರ್ಯಾಣ್ಯನಂತವೀರ್ಯಸ್ಯ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ಪ್ರಭೋ ॥
ಕೋ ನು ಶ್ರುತ್ವಾಸಕೃದ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನುತ್ತಮಶ್ಲೋಕಸತ್ಕಥಾಮ್ । ವಿರಮೇತ ವಿಶೇಷಜ್ಞೋ ವಿಷಣ್ಣಃ ಕಾಮಮಾರ್ಗಣೈಃ ॥ 18 ॥

ಸಾ ವಾಗನಂತಸ್ಯ ಗುಣಾನ್ ಗೃಣೀತೇ ಕರೌ ಚ ತತ್ಕರ್ಮ ಕರೌ ಮನಶ್ಚ ।
ಸ್ಮರೇದ್ವಸಂತಂ ಸ್ಥಿರಜಂಗಮೇಷು ಶೃಣೋತಿ ತತ್ಪುಣ್ಯಕಥಾಃ ಸ ಕರ್ಣಃ ॥ 19 ॥
ಶಿರಸ್ತು ತಸ್ಯೋಭಯಲಿಂಗಮಾನಮೇತ್ತದೇವ ಯತ್ಪಶ್ಯತಿ ತದ್ಧಿ ಚಕ್ಷುಃ ।
ಅಂಗಾನಿ ವಿಷ್ಣೋರಥ ತಜ್ಜನಾನಾಂ ಪಾದೋದಕಂ ಯಾನಿ ಭಜಂತಿ ನಿತ್ಯಮ್ ॥ 20 ॥

ಸೂತ ಉವಾಚ

ವಿಷ್ಣುರಾತೇನ ಸಂಪೃಷ್ಟೋ ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣಿಃ । ವಾಸುದೇವೇ ಭಗವತಿ ನಿಮಗ್ನಹೃದಯೋಽಬ್ರವೀತ್ ॥ 21 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಸೀತ್ಸಖಾ ಕಶ್ಚಿದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮಃ । ವಿರಕ್ತ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥೇಷು ಪ್ರಶಾಂತಾತ್ಮಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ 22 ॥
ಯದೃಚ್ಛಯೋಪಪನ್ನೇನ ವರ್ತಮಾನೋ ಗೃಹಾಶ್ರಮೀ । ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಕುಚೇಲಸ್ಯ ಕ್ಷುತ್ಕ್ಷಾಮಾ ಚ ತಥಾವಿಧಾ ॥
ಪತಿವ್ರತಾ ಪತಿಂ ಪ್ರಾಹ ಮ್ಲಾಯತಾ ವದನೇನ ಸಾ । ದರಿದ್ರಂ ಸಾಧ್ವ್ಯಶನಯಾ ವೇಪಮಾನಾಭಿಗಮ್ಯ ಚ ॥ 24 ॥
ನನು ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಭಗವತಃ ಸಖಾ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛ್ರಿಯಃ ಪತಿಃ । ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶ್ಚ ಶರಣ್ಯಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ ಸಾತ್ವತರ್ಷಭಃ ॥ 25 ॥
ತಮುಪೈಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಸಾಧೂನಾಂ ಚ ಪರಾಯಣಮ್ । ದಾಸ್ಯತಿ ದ್ರವಿಣಂ ಭೂರಿ ಸೀದತೇ ತೇ ಕುಟುಂಬಿನೇ ॥ 26 ॥
ಆಸ್ತೇಽಧುನಾ ದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ ಭೋಜವೃಷ್ಣ್ಯಂಧಕೇಶ್ವರಃ । ಸ್ಮರತಃ ಪಾದಯುಗಲಮಾತ್ಮಾನಮಪಿ ಯಚ್ಛತಿ ॥ 27 ॥

ಕಿಂ ನ್ವರ್ಥಕಾಮಾನ್ ಭಜತೋ ನಾನ್ಯಮಿಷ್ಟಂ ಜಗದ್ಗುರುಃ ।
ಸ ಏವಂ ಭಾರ್ಯಯಾ ವಿಪ್ರೋ ಬಹುಶಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ವಿಭುಃ ॥ 28 ॥

ಅಯಂ ಹಿ ಪರಮೋ ಲಾಭ ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕದರ್ಶನಮ್ । ಇತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಮನಸಾ ಗಮನಾಯ ಮನೋ ದಧೇ ॥ 29 ॥

ಅಥಾಸ್ತ್ಯುಪಾಯನಂ ಕಿಂಚಿದ್ಗೃಹೇ ಕಲ್ಯಾಣಿ ದೀಯತಾಮ್ ।
ಯಾಚಿತ್ವಾ ಚತುರೋ ಮುಷ್ಟೀನ್ ವಿಪ್ರಾತ್ ಪೃಥುಕತಂದುಲಾನ್ ॥ 30 ॥
ಚೈಲಖಂಡೇನ ತಾನ್ ಬದ್ಧ್ವಾ ಭರ್ತ್ರೇ ಪ್ರಾದಾದುಪಾಯನಮ್ ।
ಸ ತಾನಾದಾಯ ವಿಪ್ರಾಗ್ರ್ಯಃ ಪ್ರಯಯೌ ದ್ವಾರಕಾಂ ಕಿಲ ॥ 31 ॥

ಕೃಷ್ಣಸಂದರ್ಶನಂ ಮಹ್ಯಂ ಕಥಂ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಚಿಂತಯನ್ । ತ್ರೀಣಿ ಗುಲ್ಮಾನ್ಯತೀಯಾಯ ತಿಸ್ರಃ ಕಕ್ಷ್ಯಾಶ್ಚ ಸ ದ್ವಿಜಃ ॥ 32 ॥

ವಿಪ್ರೋ ಗಮ್ಯಾಂಧವೃಷ್ಣೀನಾಂ ಗೇಹೇಷ್ವಚ್ಯುತಧರ್ಮಿಣಾಮ್ । ಗೃಹಾಣಿ ದ್ವ್ಯಷ್ಟಸಾಹಸ್ರಮಹಿಷೀಣಾಂ ಹರೇರ್ದ್ವಿಜಃ ॥

ವಿವೇಶೈಕತಮಂ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ[illegible]ಯಥಾ ।

ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯಾಚ್ಯುತೋ ದೂರಾತ್ ಪ್ರಿಯಾಪರ್ಯಂಕ ಆಶ್ರಿತಃ ॥ 34 ॥

ಸಹಸೋತ್ಥಾಯ ಚಾಭ್ಯೇತ್ಯ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಪರ್ಯಗ್ರಹೀನ್ಮುದಾ । ಸಖ್ಯುಃ ಪ್ರಿಯಸ್ಯ ವಿಪ್ರರ್ಷೇರಂಗಸಂಗಾತಿನಿರ್ವೃತಃ ॥

ಪ್ರೀತೋ ವ್ಯಮುಂಚದಬ್ಬಿಂದೂನ್ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ ।

ಅಥೋಪವೇಶ್ಯ ಪರ್ಯಂಕೇ ಸ್ವಯಂ ಸಖ್ಯುಃ ಸಮರ್ಹಣಮ್ ॥ 36 ॥

ಉಪಹೃತ್ಯಾವನಿಜ್ಯಾಸ್ಯಪಾದೌ ಪಾದಾವನೇಜನೀಃ । ಅಗ್ರಹೀಚ್ಛಿರಸಾ ರಾಜನ್ ಭಗವಾಂಲ್ಲೋಕಪಾವನಃ ॥ 37 ॥

ವ್ಯಲಿಪದ್ದಿವ್ಯಗಂಧೇನ ಚಂದನಾಗುರುಕುಂಕುಮೈಃ । ಧೂಪೈಃ ಸುರಭಿಭಿರ್ಮಿತ್ರಂಪ್ರದೀಪಾವಲಿಭಿರ್ಮುದಾ ॥ 38 ॥

ಅರ್ಚಿತ್ವಾವೇದ್ಯ ತಾಂಬೂಲಂ ಗಾಂ ಚ ಸ್ವಾಗತಮಬ್ರವೀತ್ । ಕುಚೇಲಂ ಮಲಿನಂ ಕ್ಷಾಮಂ ದ್ವಿಜಂ ಧಮನಿಸಂತತಮ್ ॥

ದೇವೀ ಪರ್ಯಚರಚ್ಛೈಬ್ಯಾ ಚಾಮರವ್ಯಜನೇನ ವೈ । ಅಂತಃಪುರಜನೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣೇನಾಮಲಕೀರ್ತಿನಾ ॥ 40 ॥

ವಿಸ್ಮಿತೋಽಭೂತ್ಸವಿಪ್ರಾಗ್ರ್ಯಮವಧೂತಂ ಸಭಾಜಿತಮ್ । ಕಿಮನೇನ ಕೃತಂ ಪುಣ್ಯಮವಧೂತೇನ ಭಿಕ್ಷುಣಾ ॥ 41 ॥

ಶ್ರಿಯಾ ಹೀನೇನ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಗರ್ಹಿತೇನಾಧಮೇನ ಚ। ಯೋಽಸೌ ತ್ರಿಲೋಕಗುರುಣಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸೇನ ಸಂಭೃತಃ ॥

ಪರ್ಯಂಕಸ್ಥಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ಹಿತ್ವಾ ಪರಿಷ್ವಕ್ತೋಽಗ್ರಜೋ ಯಥಾ ।

ಕಥಯಾಂಚಕ್ರತುರ್ಗಾಥಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಗುರುಕುಲೇ ಸತಾಮ್ ॥ 43 ॥

ಆತ್ಮನೋಲ್ಲಸಿತೌ ರಾಜನ್ ಕರೌ ಗೃಹ್ಯ ಪರಸ್ಪರಮ್ । ಅಪಿ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಗುರುಕುಲಾದ್ಭವತಾ ಲಬ್ಧದಕ್ಷಿಣಾತ್ ॥ 44 ॥

ಸಮಾವೃತ್ತೇನ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಭಾರ್ಯೋಢಾ ಸದೃಶೀ ನವಾ। ಪ್ರಾಯೋ ಗೃಹೇಷು ತೇ ಚಿತ್ತಮಕಾಮವಿಹತಂ ತಥಾ ॥ 45 ॥

ನೈವಾತಿಪ್ರೀಯತೇ ತದ್ವದ್ಧನೇಷು ವಿದಿತಂ ಹಿ ಮೇ । ಕೇಚಿತ್ ಕುರ್ವಂತಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕಾಮೈರಹತಚೇತಸಃ ॥ 46 ॥

ತ್ಯಜಂತಃ ಪ್ರಕೃತಿಂ ದೈವೀಂ ಯಥಾಹಂ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಃ ॥ 47 ॥

ಕಚ್ಚಿದ್ಗುರುಕುಲಾವಾಸಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸ್ಮರಸಿ ನೌ ಯತಃ । ದ್ವಿಜೋ ವಿಜ್ಞಾಯ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ತಮಸಃ ಪಾರಮಶ್ನುತೇ ॥ 48 ॥

ಸ ವೈ ಸತ್ಕರ್ಮಣಾಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ದ್ವಿಜಾತೇರಿಹ ಸಂಭವಃ ।

ಆದ್ಯೋ ಗುರುರ್ಹ್ಯಾಶ್ರಮಿಣಾಂ ಯಥಾಹಂ ಜ್ಞಾನದೋ ಗುರುಃ ॥ 49 ॥

ತೇ ತ್ವರ್ಥಕೋವಿದಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ವರ್ಣಾಶ್ರಮವತಾಮಿಹ ।

ಯೇ ಮಯಾ ಗುರುಣಾ ವಾಚಾ ತರಂತ್ಯಂಜೋ ಭವಾರ್ಣವಮ್ ॥ 50 ॥

ನಾಹಮಿಜ್ಯಾಪ್ರಜಾತಿಭ್ಯಾಂ ತಪಸೋಪಶಮೇನ ವಾ । ತುಷ್ಯೇಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಾ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಯಥಾ ॥

ಅಪಿ ನಃ ಸ್ಮರ್ಯತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ವೃತ್ತಂ ನಿವಸತಾಂ ಗುರೌ। ಗುರುದಾರೈಶ್ಚೋದಿತಾನಾಮಿಂಧನಾನಯನೇ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ 52 ॥

ಪ್ರವಿಷ್ಟಾನಾಂ ಮಹಾರಣ್ಯಮಪರ್ತೌ ಸುಮಹದ್ ದ್ವಿಜ । ವಾತವರ್ಷಮಭೂತ್ತೀವ್ರಂ ನಿಷ್ಠುರಾಃ ಸ್ತನಯಿತ್ನವಃ ॥ 53 ॥

ಸೂರ್ಯಶ್ಚಾಸ್ತಂ ಗತಸ್ತಾವತ್ತಮಸಾ ಸಂವೃತಾ ದಿಶಃ । ನಿಮ್ನಂ ಕೂಲಂ ಜಲೌಘೇನ ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂಚನ ॥ 54 ॥

ವಯಂ ಭೃಶಂ ತತ್ರ ಮಹಾನಿಲಾಂಬುಭಿರ್ನಿಹನ್ಯಮಾನಾ ಮುಹುರಂಬುಸಂಪ್ಲವೇ ।

ದಿಶೋಽವಿದಂತೋಽಥ ಪರಸ್ಪರಂ ವನೇ ಗೃಹೀತಹಸ್ತಾಃ ಪರಿಬಭ್ರಮಾತುರಾಃ ॥ 55 ॥

ಏತದ್ವಿದಿತ್ವಾ ಉದಿತೇ ರವೌ ಸಾಂದೀಪನಿರ್ಗುರುಃ । ಅನ್ವೇಷಮಾಣೋ ನಃ ಶಿಷ್ಯಾನಾರ್ಯೋಽಪಶ್ಯನ್ನರೂರುದತ್ ॥
ಅಹೋ ಮೇ ಪುತ್ರಕಾ ಯೂಯಮಸ್ಮದರ್ಥೇಽತಿದುಃಖಿತಾಃ । ಆತ್ಮಾ ಹಿ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರೇಷ್ಠಸ್ತಮನಾದೃತ್ಯ ಮತ್ಪರಾಃ ॥
ಇಯದೇವ ಹಿ ಸಚ್ಛಿಷ್ಯೈಃ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಗುರುನಿಷ್ಕೃತಮ್ । ಯದ್ವೈ ವಿಶುದ್ಧಭಾವೇನ ಸರ್ವಾರ್ಥಾತ್ಮಾರ್ಪಣಂ ಗುರೌ ॥
ಸಂತುಷ್ಟೋಽಹಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸತ್ಯಾಃ ಸಂತು ಮನೋರಥಾಃ । ಛಂದಾಂಸ್ಯಯಾತಯಾಮಾನಿ ಭವಂತ್ವಿಹ ಪರತ್ರ ಚ ॥
ಇತ್ಥಂ ವಿಧಾನ್ಯನೇಕಾನಿ ವಸತಾಂ ಗುರುವೇಶ್ಮಸು । ಗುರೋರನುಗ್ರಹೇಣೈವ ಪುಮಾನ್ ಪೂರ್ಣಃ ಪ್ರಶಾಂತಯೇ ॥ 60 ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ

ಕಿಮಸ್ಮಾಭಿರನಿರ್ವೃತ್ತಂ ದೇವದೇವ ಜಗದ್ಗುರೋ । ಭವತಾ ಸತ್ಯಕಾಮೇನ ಯೇಷಾಂ ವಾಸೋ ಗುರಾವಭೂತ್ ॥ 61 ॥

ಯಸ್ಯ ಛಂದೋಮಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇಹ ಆವಪನಂ ವಿಭೋ ।
ಯೋಽಯಂ ಸ ತಸ್ಯ ಗುರುಷು ವಾಸೋಽತ್ಯಂತವಿಡಂಬನಮ್ ॥ 62 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಅಷ್ಟನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕೋನಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸ ಇತ್ಥಂ ದ್ವಿಜವರ್ಯೇಣ ಸಹ ಸಂಕಥಯನ್ ಹರಿಃ । ಸರ್ವಭೂತಮನೋಭಿಜ್ಞಃ ಸ್ಮಯಮಾನ ಉವಾಚ ತಮ್ ॥ 1 ॥
ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕೃಷ್ಣೋ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ । ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ನಿರೀಕ್ಷಣೇನೈವ ಪ್ರೇಕ್ಷನ್ ಖಲು ಸತಾಂ ಪತಿಃ ॥ 2 ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಕಿಮುಪಾಯನಮಾನೀತಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಮೇ ಭವತಾ ಗೃಹಾತ್ ।
ಅಲ್ಪಮಪ್ಯಾಹೃತಂ ಭಕ್ತೈಃ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಭೂರ್ಯೇವ ಮೇ ಭವೇತ್ ॥ 3 ॥
ಭೂರ್ಯಪ್ಯಭಕ್ತೋಪಹೃತಂ ನ ಮೇ ತೋಷಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ।
ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ ಯೋ ಮೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ॥
ತದಹಂ ಭಕ್ತ್ಯುಪಹೃತಮಶ್ನಾಮಿ ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಃ ॥ 4 ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತೋಽಪಿ ದ್ವಿಜಸ್ತಸ್ಮೈ ವ್ರೀಡಿತಃ ಪತಯೇ ಶ್ರಿಯಃ । ಪೃಥುಕಪ್ರಸೃತಿಂ ರಾಜನ್ನಪ್ರಾಯಚ್ಛದವಾಙ್ಮುಖಃ ॥ 5 ॥
ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮದೃಕ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಸ್ಯಾಗಮನಕಾರಣಮ್ । ವಿಜ್ಞಾಯ ಚಿಂತಯನ್ನಾಯಂ ಶ್ರೀಕಾಮೋ ಮಾಽಭಜತ್ಪುರಾ ॥

ಪತ್ನ್ಯಾಃ ಪತಿವ್ರತಾಯಾಸ್ತು ಸಖಾ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ।
ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಾಮಸ್ಯ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸಂಪದೋ ಮರ್ತ್ಯದುರ್ಲಭಾಃ ॥ 7 ॥

ಇತ್ಥಂ ವಿಚಿಂತ್ಯ ವಸನಾಚ್ಚೀರಬದ್ಧಂ ದ್ವಿಜನ್ಮನಃ । ಸ್ವಯಂ ಜಹಾರ ಕಿಮಿದಮಿತಿ ಪೃಥುಕತಂದುಲಾನ್ ॥ 8 ॥
ಏಕಮುಷ್ಟಿಂ ಸಕೃಜ್ಜಗ್ಧ್ವಾ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಜಗ್ಧುಮಾದದೇ । ತಾವಚ್ಛ್ರೀರ್ಜಗೃಹೇ ಹಸ್ತಂ ಸತ್ವರಾ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಃ ॥ 9 ॥
ಏತಾವತಾಲಂ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನ್ ಸರ್ವಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಯೇ । ಅಸ್ಮಿನ್ ಲೋಕೇಽಥವಾಮುಷ್ಮಿನ್ ಪುಂಸಸ್ತ್ವತ್ತೋಷಕಾರಣಮ್ ॥
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತಾಂ ತು ರಜನೀಮುಷಿತ್ವಾಽಚ್ಯುತಮಂದಿರೇ । ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪೀತ್ವಾ ಸುಖಂ ಸುಪ್ತ್ವಾ ಮೇನ ಆತ್ಮಾನಮಿಂದ್ರವತ್ ॥

ಶ್ವೋಭೂತೇ ವಿಶ್ವಭಾವೇನ ಸ್ವಸಖೇನಾಭಿವಂದಿತಃ । ಜಗಾಮ ಸ್ವಾಲಯಂ ತಾತ ಪಥ್ಯನುವ್ರಜ್ಯ ನಂದಿತಃ ॥ 12 ॥

ಸ ಚಾಲಬ್ಧ್ವಾ ಧನಂ ಸಖ್ಯುರ್ನ ಚ ಯಾಚಿತವಾನ್ ಸ್ವಯಮ್ । ಸ್ವಗೃಹಂ ವ್ರೀಡಿತೋಽಗಚ್ಛನ್ಮಹದ್ದರ್ಶನನಿರ್ವೃತಃ ॥ 13 ॥

ಅಹೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತಾ ಮಯಾ । ಯದ್ದರಿದ್ರತಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮಾಶ್ಲಿಷ್ಟೋ ಬಿಭ್ರತೋರಸಿ ॥ 14 ॥

ಕ್ವಾಹಂ ದರಿದ್ರಃ ಪಾಪೀಯಾನ್ ಕ್ವ ಕೃಷ್ಣಃ ಶ್ರೀನಿಕೇತನಃ । ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುರಿತಿ ಸ್ಮಾಹಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಪರಿರಂಭಿತಃ ॥ 15 ॥

ನಿವಾಸಿತಃ ಪ್ರಿಯಾಜುಷ್ಟೇ ಪರ್ಯಂಕೇ ಭ್ರಾತರೋ ಯಥಾ । ಮಹಿಷ್ಯಾ ವೀಜಿತಃ ಶ್ರಾಂತೋ ಬಾಲವ್ಯಜನಹಸ್ತಯಾ ॥

ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಪರಮಯಾ ಪಾದಸಂವಾಹನಾದಿಭಿಃ । ಪೂಜಿತೋ ದೇವದೇವೇನ ವಿಪ್ರದೇವೇನ ದೇವವತ್ ॥ 17 ॥

ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಯೋಃ ಪುಂಸಾಂ ರಸಾಯಾಂ ದಿವಿ ಸಂಪದಾಮ್ ।
ಸರ್ವಾಸಾಮಪಿ ಸಿದ್ಧೀನಾಂ ಮೂಲಂ ತಚ್ಚರಣಾರ್ಚನಮ್ ॥ 18 ॥

ಅಧನೋ ಯದ್ಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಾದ್ಯನ್ನುಚ್ಚೈರ್ನ ಮಾಂ ಸ್ಮರೇತ್ ।
ಇತಿ ಕಾರುಣಿಕೋ ನೂನಂ ಧನಂ ಮೇ ಭೂರಿ ನಾದದಾತ್ ॥ 19 ॥

ಇತಿ ತಚ್ಚಿತ್ತಗತ್ಯಾಂತಃಪ್ರಾಪ್ತೋ ನಿಜಗೃಹಾಂತಿಕಮ್ । ಸೂರ್ಯಾನಲೇಂದುಸಂಕಾಶೈರ್ವಿಮಾನೈಃ ಸರ್ವತೋ ವೃತಮ್ ॥

ವಿಚಿತ್ರೋಪವನೋದ್ಯಾನೈಃ ಕೂಜದ್ ದ್ವಿಜಕುಲಾಕುಲೈಃ । ಪ್ರೋತ್ಫುಲ್ಲಕುಮುದಾಂಭೋಜಕಹ್ಲಾರೋತ್ಪಲವಾರಿಭಿಃ ॥ 21 ॥

ಜುಷ್ಟಂ ಸ್ವಲಂಕೃತೈಃ ಪುಂಭಿಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿಶ್ಚ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಭಿಃ । ಕಿಮಿದಂ ಕಸ್ಯ ಚ ಸ್ಥಾನಂ ಕಥಂ ತದಿದಮಿತ್ಯಭೂತ್ ॥ 2 ॥

ಏವಂ ಮೀಮಾಂಸಮಾನಂ ತಂ ನರಾ ನಾರ್ಯೋಽಮರಪ್ರಭಾಃ ।
ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣನ್ ಮಹಾಭಾಗಂ ಗೀತವಾದ್ಯೇನ ಭೂಯಸಾ ॥ 23 ॥

ಪತಿಮಾಗತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪತ್ನ್ಯುದ್ಧರ್ಷಾಚ್ಚ ಸಂಭ್ರಮಾತ್ । ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಗೃಹಾತ್ತೂರ್ಣಂ ರೂಪಿಣೀ ಶ್ರೀರಿವಾಲಯಾತ್ ॥

ಪತಿವ್ರತಾ ಪತಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರೇಮೋತ್ಕಂಠಾಶ್ರುಲೋಚನಾ । ಮೀಲಿತಾಕ್ಷ್ಯನಮದ್ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಮನಸಾ ಪರಿಷಸ್ವಜೇ ॥ 25 ॥

ಪತ್ನೀಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಸ್ಫುರಂತೀಂ ದೇವೀಂ ವೈಮಾನಿಕೀಮಿವ । ದಾಸೀನಾಂ ನಿಷ್ಕಕಂಠೀನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಭಾಂತೀಂ ಸುವಿಸ್ಮಿತಃ ॥

ಪ್ರೀತಾಂ ಸ್ವಯಂ ತಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ನಿಜಮಂದಿರಮ್ । ಮಣಿಸ್ತಂಭಶತೋಪೇತಂ ಮಹೇಂದ್ರಭವನಂ ಯಥಾ ॥

ಪಯಃಫೇನನಿಭಾಃ ಶಯ್ಯಾ ದಾಂತಾ ರುಕ್ಮಪರಿಚ್ಛದಾಃ । ಪರ್ಯಂಕಾ ಹೇಮದಂಡಾನಿ ಚಾಮರವ್ಯಜನಾನಿ ಚ ॥ 28 ॥

ಆಸನಾನಿ ಚ ಹೈಮಾನಿ ಸ್ರಗ್ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾನಿ ಚ । ಮುಕ್ತಾದಾಮವಿಲಂಬೀನಿ ವಿತಾನಾನಿ ದ್ಯುಮಂತಿ ಚ ॥ 29 ॥

ಸ್ವಚ್ಛಸ್ಫಟಿಕಕುಡ್ಯೇಷು ಮಹಾಮರಕತೇಷು ಚ । ರತ್ನದೀಪಾನ್ ಭ್ರಾಜಮಾನಾನ್ ಲಲನಾರತ್ನಸಂಗತಾನ್ ॥ 30 ॥

ವಿಲೋಕ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತತ್ರ ಸಮೃದ್ಧಿಂ ಸರ್ವಸಂಪದಾಮ್ । ತರ್ಕಯಾಮಾಸ ನಿರ್ವ್ಯಗ್ರಃ ಸ್ವಸಮೃದ್ಧಿಮಹೈತುಕೀಮ್ ॥ 31 ॥

ನೂನಂ ಬತೈತನ್ಮಮ ದುರ್ಭಗಸ್ಯ ಶಶ್ವದ್ದರಿದ್ರಸ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಹೇತುಃ ।
ಮಹಾವಿಭೂತೇರವಲೋಕತೋಽನ್ಯನ್ನೈವೋಪಪದ್ಯೇತ ಯದೂತ್ತಮಸ್ಯ ॥ 32 ॥

ನನ್ವಬ್ರುವಾಣೋ ದಿಶತೇ ಸಮಕ್ಷಂ ಯೋ ವಿಷ್ಣೇವ ಭೂರ್ಯಪಿ ಭೂರಿತೇಜಾಃ ।
ಪರ್ಜನ್ಯವನ್ನಃ ಸ್ವಯಮೀಕ್ಷಮಾಣೋ ದಾಶಾರ್ಹಕಾಣಾಮೃಷಭಃ ಸಖಾ ಮೇ ॥ 33 ॥

ಕಿಂಚಿತ್ಕರೋತ್ಯುರ್ವಪಿ ಯತ್ಸ್ವದತ್ತಂ ಸುಹೃತ್ಕೃತಂ ಫಲ್ಗ್ವಪಿ ಭೂರಿಕಾರಿ ।
ಮಯೋಪನೀತಂ ಪೃಥುಕೈಕಮುಷ್ಟಿಂ ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹೀತ್ಪ್ರೀತಿಯುತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ॥ 34 ॥

ತಸ್ಯೈವ ಮೇ ಸೌಹೃದಸಖ್ಯಮೈತ್ರೀದಾಸ್ಯಂ ಪುನರ್ಜನ್ಮನಿ ಜನ್ಮನಿ ಸ್ಯಾತ್ ।
ಮಹಾನುಭಾವೇನ ಗುಣಾಲಯೇನ ವಿಷಜ್ಜತಸ್ತತ್ಪುರುಷಪ್ರಸಂಗಃ ॥ 35 ॥
ಭಕ್ತಾಯ ಚಿತ್ರಾ ಭಗವಾನ್ ಹಿ ಸಂಪದೋ ರಾಜ್ಯಂ ವಿಭೂತೀರ್ನ ಸಮರ್ಥಯತ್ಯಜಃ ।
ಅದೀರ್ಘಬೋಧಾಯ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ಸ್ವಯಂ ಪಶ್ಯನ್ನಿಪಾತಂ ಧನಿನಾಂ ಮದೋದ್ಭವಮ್ ॥ 36 ॥
ಇತ್ಥಂ ವ್ಯವಸಿತೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾತೀವ ಜನಾರ್ದನೇ । ವಿಷಯಾನ್ ಜಾಯಯಾ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಬುಭುಜೇ ನಾತಿಲಂಪಟಃ ॥
ತಸ್ಯ ವೈ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಹರೇರ್ಯಜ್ಞಪತೇಃ ಪ್ರಭೋಃ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಪ್ರಭವೋ ದೈವಂ ನ ತೇಭ್ಯೋ ವಿದ್ಯತೇ ಪರಮ್ ॥
ಏವಂ ಸ ವಿಪ್ರೋ ಭಗವತ್ಸುಹೃತ್ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಭೃತ್ಯೈರಜಿತಂ ಪರಾಜಿತಮ್ ।
ತದ್ ಧ್ಯಾನವೇಗೋದ್ಗ್ರಥಿತಾತ್ಮಬಂಧನಸ್ತದ್ಧಾಮ ಲೇಭೇಽಚಿರತಃ ಸತಾಂ ಗತೇಃ ॥ 39 ॥
ಏವಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತಾಂ ನರಃ । ಲಬ್ಧಭಾವೋ ಭಗವತಿ ಕರ್ಮಬಂಧಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥ 40 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕೋನಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಕದಾಚಿದ್ವಾಜಿಮೇಧೇನ ಯಷ್ಟುಮುದ್ಯಮ್ಯ ಕೇಶವಃ । ಮಹೀಂ ಪ್ರದಕ್ಷಣೀಕರ್ತುಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಂ ಹಯಮ್ ॥
ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಯುಯುಧಾನಂ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಮ್ ।
ಚಾರುದೇಷ್ಣಂ ಸುದೇಷ್ಣಂ ಚ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಸಾಂಬಮೇವ ಚ ॥ 2 ॥
ಅಂಶುಮಂತಂ ಸುಭಾನುಂ ಚ ಬಹುಸೈನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಯಾದವಾನ್ । ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ತುರಂಗಸ್ಯ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಯದುನಂದನಃ ॥
ತೇ ವೈ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ವಸುಧಾಂ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಂ ಹಯಮ್ । ಉಪಾನಿನ್ಯುರದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ಭರತರ್ಷಭ ॥ 4 ॥
ಯಷ್ಟುಕಾಮಂ ಹರಿಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹಯಮೇಧೇನ ಭಾರತ । ಆಜಗ್ಮುರ್ದೀರ್ಘತಪಸೋ ಮುನಯಃ ಶಂಸಿತವ್ರತಾಃ ॥ 5 ॥
ಹೋತಾರಂ ಚ ತಥಾಧ್ವರ್ಯುಮುದ್ಗಾತಾರಂ ಚ ಕೇಶವಃ । ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ತಥಾನ್ಯಾನಪಿ ಋತ್ವಿಜಃ ॥ 6 ॥
ಋಷಿಭಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠೈರ್ಯಜ್ಞವಿದ್ಯಾವಿಚಕ್ಷಣೈಃ । ದೀಕ್ಷಾಂ ಪ್ರಪೇದೇ ಭಗವಾನ್ ಕೃತಪುಣ್ಯಾಹಮಂಗಲಃ ॥ 7 ॥
ತಮುಪಾಸ್ತುಂ ಮಹೀಪಾಲಾ ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರಾಃ । ಆಜಗ್ಮುರ್ದೇವಸಂಕಾಶಾಃ ಕಿರೀಟಮುಕುಟೋಜ್ಜ್ವಲಾಃ ॥ 8 ॥
ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಮಹೀಪಾಲಾ ಯಜ್ಞದರ್ಶನಮಿಚ್ಛವಃ । ಆಹೂತಾ ವಾಸುದೇವೇನ ದ್ವಾರಕಾಮಾಯಯುರ್ನೃಪ ॥ 9 ॥
ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ವರ್ತಮಾನೇ ಹಯಮೇಧೇ ಮಹೋತ್ಸವೇ । ಆಸಂಸ್ತೃಪ್ತಾ ದ್ವಿಜಾ ಭೋಜ್ಯವಸ್ತ್ರಗೋಭೂಮಿಕಾಂಚನೈಃ ॥
ದೀಕ್ಷಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಗೋವಿಂದಃ ಕಾಮೈಸ್ತರ್ಪಯತಿ ದ್ವಿಜಾನ್ ।
ಭುಂಜಾನೇಷು ದ್ವಿಜಾಗ್ರ್ಯೇಷು ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ ಸುವಾಂಛಿತಮ್ ॥ 11 ॥
ಆಸೀನೇಷು ಯಥಾಯೋಗಂ ಭೂಪಾಲೇಷು ಸಮಂತತಃ । ವದತ್ಸು ಮಾ ಶಬ್ದ ಇತಿ ವೇತ್ರಝರ್ಝರಪಾಣಿಷು ॥ 12 ॥
ತೃಣಮೂಲಧರಃ ಕಶ್ಚಿದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಸತ್ವರಃ । ಚುಕ್ರೋಶ ಆರ್ತ ಉದ್ಬಾಹುರ್ಯಜ್ಞವಾಟಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥
ಕ್ಷುತ್ ಕ್ಷಾಮಕಂಠಃ ಶುಷ್ಕಾಸ್ಯೋ ಗಲದ್ಬಾಷ್ಪಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ । ಇದಂ ಚೋವಾಚ ವಿಲಪನ್ನಾತುರೋ ದೀನಮಾನಸಃ ॥ 14 ॥
ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಷಃ ಶಠಧಿಯೋ ಲುಬ್ಧಸ್ಯ ವಿಷಯಾತ್ಮನಃ । ಕ್ಷತ್ರಬಂಧೋಃ ಕರ್ಮದೋಷಾತ್ಪಂಚತ್ವಂ ಮೇ ಗತಾಃ ಸುತಾಃ ॥ 15 ॥
ಹಿಂಸಾವಿಹಾರಂ ನೃಪತಿಂ ದುಃಶೀಲಮಜಿತೇಂದ್ರಿಯಮ್ । ಪ್ರಜಾ ಭಜಂತ್ಯಃ ಸೀದಂತಿ ದರಿದ್ರಾ ನಿತ್ಯದುಃಖಿತಾಃ ॥ 16 ॥
ಏವಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಸ್ತೃತೀಯಂ ತ್ವೇವಮೇವ ಚ । ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಪುನಶ್ಚೈವ ಚುಕ್ರೋಶ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ ॥ 17 ॥
ತದಾಕರ್ಣ್ಯಾರ್ಜುನೋ ಮಾನೀ ಸಮುತ್ಥಾಯ ವರಾಸನಾತ್ । ಅಪೃಚ್ಛತ್ ಸ್ವಯಮಾಸಾದ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕೇಶವಾಂತಿಕಾತ್ ॥
ಕಿಮಾಸನ್ನರ್ಭಕಾ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತವ ಕೇನಾಸಿ ದುಃಖಿತಃ । ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ತ್ವಮಶೇಷೇಣ ತ್ವಾಮದ್ಯ ಸುಖಯಾಮ್ಯಹಮ್ ॥ 19 ॥
ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಾಹ ಜಾತೋ ಜಾತೋಽರ್ಭಕೋ ಮಮ ।

ನೀಯತೇ ತಾತ ಕೇನಾಪಿ ತತ್ಕ್ಷಣೇ ಸೂತಿಕಾಗೃಹಾತ್ ॥ 20 ॥

ತದಾಕರ್ಣ್ಯಾರ್ಜುನಃ ಪ್ರಾಹ ಸ್ಮಯಮಾನ ಇವ ದ್ವಿಜಮ್ । ಕಸ್ಸ್ವಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತ್ವನ್ನಿವಾಸೇ ಇಹ ನಾಸ್ತಿ ಧನುರ್ಧರಃ ॥ 21 ॥

ರಾಜನ್ಯಬಂಧೋರೇತೇ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸತ್ರಮಾಸತೇ ॥ 22 ॥

ಧನದಾರಾತ್ಮಜೈರ್ಭೃತ್ಯಾ ಯತ್ರ ಶೋಚಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ । ತೇ ವೈ ರಾಜನ್ಯವೇಷೇಣ ನಟಾ ಜೀವಂತ್ಯಸುಂಭರಾಃ ॥ 23 ॥

ಅಹಂ ಪ್ರಜಾ ವಾಂ ರಕ್ಷಿಷ್ಯೇ ಭಗವನ್ ದೀನಯೋರಿಹ । ಅನಿಸ್ತೀರ್ಣಪ್ರತಿಜ್ಞೋಽಗ್ನಿಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯೇಽಹತಕಲ್ಮಷಃ ॥ 24 ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ

ಸಂಕರ್ಷಣೋ ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ಧನ್ವಿನಾಂ ವರಃ । ಅನಿರುದ್ಧೋಽಪ್ರತಿರಥೋ ನ ತ್ರಾತುಂ ಶಕ್ನುವಂತಿ ಯತ್ ॥

ತತ್ಕಥಂ ನು ಭವಾನ್ ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರಂ ಜಗದೀಶ್ವರೈಃ । ಚಿಕೀರ್ಷತೀಹ ಬಾಲಿಶ್ಯಾತ್ತನ್ನ ಶ್ರದ್ದಧ್ಮಹೇ ವಯಮ್ ॥ 26 ॥

ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ

ನಾಹಂ ಸಂಕರ್ಷಣೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಕೃಷ್ಣಃ ಕಾರ್ಷ್ಣಿರೇವ ಚ । ಅಹಂ ಧನಂಜಯೋ ನಾಮ ಗಾಂಡೀವಂ ಪಶ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಮ್ ॥

ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ಮಮ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ವೀರ್ಯಂ ತ್ರ್ಯಂಬಕತೋಷಣಮ್ ।

ಮೃತ್ಯುಂ ವಿಜಿತ್ಯ ಪ್ರಧನೇಽಪ್ಯಾನಯಿಷ್ಯೇ ತವ ಪ್ರಜಾಃ ॥ 28 ॥

ಇತಿ ವಿಸ್ರಂಭಯಿತ್ವಾ ತಂ ಕೃಷ್ಣಮಾಹಾರ್ಜುನೋ ನೃಪ । ಅನುಜ್ಞಾಂ ದೇಹಿ ಭಗವನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಃ ॥

ಯಜತಾಂ ವಾಜಿಮೇಧೇನ ಭವಾನೇಭಿರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ । ಇತಿ ಬ್ರುವಂತಂ ಬೀಭತ್ಸುಮನುಜ್ಞಾಂ ಪ್ರೇಪ್ಸುಮಚ್ಯುತಃ ॥ 30 ॥

ಬದ್ಧತೂಣಂ ಸಗಾಂಡೀವಂ ಸ್ಮಯಮಾನೋಽಬ್ರವೀದ್ವಚಃ ।

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಅಹಮೇವಾಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ತ್ವಯಾ ಶಕ್ಯತೇಽರ್ಜುನ । ತಮಸಾ ಧಾರಣಂ ಭೂತಂ ಮನ್ಯೇ ಯೇನ ಹತೋಽರ್ಭಕಃ ॥

ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ

ಸಲೋಕಪಾಲೋ ದೇವೇಂದ್ರಃ ಖಾಂಡವೇ ವಿಜಿತೋ ಮಯಾ । ಕಿರಾತರೂಪೀ ಯುದ್ಧೇನ ತೋಷಿತಶ್ಚ ತ್ರಿಯಂಬಕಃ ॥

ನಿವಾತಕವಚಾಶ್ಚೈವ ವಾಸವೇನಾಪಿ ದುರ್ಜಯಾಃ । ಮಯ್ಯೈವ ನಿಹತಾಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿನಃ ॥ 33 ॥

ತೇಭ್ಯೋಽಧಿಕತರಂ ಭೂತಂ ಕಿಂ ನು ದಾನವಸೂದನ । ವಿಭೀಷಯಸಿ ಮಾಂ ಕಸ್ಮಾದನುಜ್ಞಾಂ ದೇಹಿ ಸಾಂಪ್ರತಮ್ ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರದದೌ ಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ವನುಜ್ಞಾಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನೇ । ನಿರ್ಯಯೌ ಯಜ್ಞಶಾಲಾಯಾಃ ಸ ಗೃಹೀತಶರಾಸನಃ ॥ 35 ॥

ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿಪುಲಂ ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತಂ ಕಪಿಧ್ವಜಮ್ । ಅಗ್ರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾರೋಪ್ಯ ತದ್ಗ್ರಾಮಮಭಿತೋ ಯಯೌ ॥

ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಯಾಂ ತತ್ಪತ್ನ್ಯಾಂ ಸೂತಿಕಾಗೃಹಮ್ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪ್ರಾಹ ಬೀಭತ್ಸುರವರೋಪ್ಯ ರಥಾನ್ನೃಪ ॥ 37 ॥

ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ

ಯಾಹಿ ಸ್ವಭವನಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಭಯಂ ತವ ಸರ್ವತಃ । ದತ್ತಂ ಮಯಾದ್ಯ ತದ್ಭೀತಾಂ ಪತ್ನೀಮಾಶ್ವಾಸಯಾಶು ತೇ ॥ 38 ॥

ಇತಿ ವಿಸ್ರಂಭಿತೋ ವಿಪ್ರಃ ಫಾಲ್ಗುನೇನ ಪರಂತಪ । ಜಗಾಮ ಸ್ವಗೃಹೇ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಪಾರ್ಥವೀರ್ಯಂ ನಿಶಮ್ಯ ತತ್ ॥ 39 ॥

ಪ್ರಸೂತಿಕಾಲ ಆಸನ್ನೇ ಭಾರ್ಯಾಯಾ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ । ಪ್ರೋವಾಚ ದ್ರುತಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಪಾರ್ಥಂ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಮ್ ॥

ಏಹಿ ಪಾರ್ಥ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯತ್ತೋ ಭವ ಯುಧಾಂ ವರ ।
ಅತ್ರ ಪೂರ್ವಕೃತಾನಾಂ ಹಿ ಪೌರುಷಾಣಾಂ ನಿದರ್ಶನಮ್ ॥ 41 ॥

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಸಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ತು ಗಾಂಡಿವಮ್ । ತ್ವರನ್ ಜಗಾಮ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸೂತಿಕಾಭವನಾಂತಿಕಮ್ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಪಿ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಹ ಮುಹೂರ್ತೇ ಸೂತಿಕಾಗೃಹೇ । ಗತೇ ತು ಪಾಹಿ ಪಾಹೀತಿ ಮೃತ್ಯೋರರ್ಜುನಮಾತುರಃ ॥

ಸ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಶುಚ್ಯಂಭೋ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಹೇಶ್ವರಮ್ । ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚ ಸಂಸ್ಮೃತ್ಯ ಸಜ್ಯಂ ಗಾಂಡೀವಮಾದದೇ ॥ 44 ॥

ನ್ಯರುಣತ್ಸೂತಿಕಾಗಾರಂ ಶರೈರ್ನಾನಾಸ್ತ್ರಯೋಜಿತೈಃ । ತಿರ್ಯಗೂರ್ಧ್ವಮಧಃ ಪಾರ್ಥಶ್ಚಕಾರ ಶರಪಂಜರಮ್ ॥ 45 ॥

ತತಃ ಕುಮಾರಃ ಸಂಜಾತೋ ವಿಪ್ರಪತ್ನ್ಯಾ ರುದನ್ಮುಹುಃ । ಸದ್ಯೋಽದರ್ಶನಮಾಪೇದೇ ಸಶರೀರೋ ವಿಹಾಯಸಾ ॥

ತದಾಹ ವಿಪ್ರೋ ವಿಜಯಂ ವಿನಿಂದನ್ ಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧೌ ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ

ಮೌಢ್ಯಾದ್ಯಸ್ಯ ತವಾಹಂ ವೈ ಶ್ರದ್ದಧೇ ಕ್ಲೀಬಕತ್ಥನಮ್ ॥ 47 ॥

ನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಽನಿರುದ್ಧೋ ವಾ ನ ರಾಮೋ ನಚ ಕೇಶವಃ । ಯಸ್ಯ ಶೇಕುಃ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ಕೋಽನ್ಯಸ್ತದಧಿಕೇಶ್ವರಃ ॥ 48 ॥

ಧಿಗರ್ಜುನಂ ವೃಥಾ ವಾಚಂ ಧಿಗಾತ್ಮಶ್ಲಾಘಿನೋ ಧನುಃ । ದೈವೋಪಸೃಷ್ಟಯೋರ್ಮೌಢ್ಯಾದಾನಿನೀಷತಿ ದುರ್ಮತಿಃ ॥

ಏವಂ ಶಪತಿ ವಿಪ್ರರ್ಷೌ ವಿದ್ಯಾಮಾಸ್ಥಾಯ ಫಾಲ್ಗುನಃ । ಯಯೌ ಸಂಯಮಿನೀಮಾಶು ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ಭಗವಾನ್ ಯಮಃ ॥

ವಿಪ್ರಾಪತ್ಯಮಚಕ್ಷಾಣಸ್ತತ ಐಂದ್ರೀಮಗಾತ್ಪುರಮ್ । ಆಗ್ನೇಯೀಂ ನೈರ್ಋತೀಂ ಸೋಮ್ಯಾಂ ವಾಯವೀಂ ವಾರುಣೀಮಥ ॥

ರಸಾತಲಂ ನಾಗಪುರಂ ಧಿಷ್ಣ್ಯಾನ್ಯನ್ಯಾನ್ಯುದಾಯುಧಃ । ತತೋಽಲಬ್ಧದ್ವಿಜಸುತೋ ಹ್ಯನಿಸ್ತೀರ್ಣಪ್ರತಿಶ್ರುತಃ ॥ 52 ॥

ಅಗ್ನಿಂ ವಿವಿಕ್ಷುಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರತಿಷೇಧತಾ । ದರ್ಶಯೇ ದ್ವಿಜಸೂನುಂಸ್ತೇ ಮಾ ವಧ್ಯಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ ॥ 53 ॥

ಏತೇನ ಕೀರ್ತಿಂ ವಿಮಲಾಂ ಮಾನುಷ್ಯಂ ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಸಿ । ಇತಿ ಸಂಭಾಷ್ಯ ಭಗವಾನರ್ಜುನಂ ಸ ಮಹೇಶ್ವರಃ ॥ 54 ॥

ಸಹೈವ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಪ್ರಾಚೀಂ ದಿಶಮವೀವಿಶತ್ ।
ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾನ್ ಸಪ್ತಸಿಂಧೂನ್ ಸಪ್ತ ಸಪ್ತ ಗಿರೀನಥ ॥
ಲೋಕಾಲೋಕಂ ತಥಾತೀತ್ಯ ವಿವೇಶ ಸುಮಹತ್ತಮಃ ॥ 55 ॥

ತತ್ರಾಶ್ವಾಃ ಶೈಬ್ಯಸುಗ್ರೀವಮೇಘಪುಷ್ಪಬಲಾಹಕಾಃ । ತಮಸಾ ಭ್ರಷ್ಟಗತಯೋ ಬಭೂವುರ್ಭರತರ್ಷಭ ॥ 56 ॥

ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಗವಾನ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಹಾಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರಃ । ಸಹಸ್ರಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಂ ಸ್ವಚಕ್ರಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಪುರಃ ॥ 57 ॥

ತಮಃ ಸುಘೋರಂ ಗಗನಚ್ಛದಂ ಮಹದ್ವಿದಾರಯದ್ಭೂರಿತರೇಣ ರೋಚಿಷಾ ।
ಮನೋಜವಂ ನಿರ್ವಿವಿಶೇ ಸುದರ್ಶನಂ ಗುಣಚ್ಯುತೋ ರಾಮಶರೋ ಯಥಾ ಚಮೂಃ ॥ 58 ॥
ದ್ವಾರೇಣ ಚಕ್ರಾನುಪಥೇ ಯದೂತ್ತಮಂ ಪರಾತ್ಪರಂ ಜ್ಯೋತಿರನಂತಪಾರಮ್ ।

ಸಮಶ್ನುವಾನಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಫಾಲ್ಗುನಃ ಪ್ರದೀಪಿತಾಕ್ಷಃ ಪಿದಧೇಽಕ್ಷಿಣೀ ಉಭೇ ॥ 59 ॥

ತತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸಲಿಲಂ ನಭಸ್ವತಾ ಬಲೀಯಸ್ಯೈಜದ್ಬೃಹದೂರ್ಮಿಭೀಷಣಮ್ ।
ತತ್ರಾದ್ಭುತಂ ವೈ ಭವನಂ ದ್ಯುಮತ್ತಮಂ ಭ್ರಾಜನ್ಮಣಿಸ್ತಂಭಸಹಸ್ರಶೋಭಿತಮ್ ॥ 60 ॥

ತಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾಭೀಮಮನಂತಮದ್ಭುತಂ ಸಹಸ್ರಮೂರ್ಧನ್ಯಫಣಾಮಣಿದ್ಯುತಿಮ್ ।
ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಂ ದ್ವಿಗುಣೇಕ್ಷಣೋಲ್ಬಣಂ ಸಿತಾಂಬರಾಭಂ ಶಿತಿಕಂಠಜಿಹ್ವಗಮ್ ॥ 61 ॥

ದದರ್ಶ ತದ್ಭೋಗಸುಖಾಸನಂ ವಿಭುಂ ಮಹಾನುಭಾವಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮೋತ್ತಮಮ್ ।
ಸಾಂದ್ರಾಂಬುದಾಭಂ ಸುಪಿಶಂಗವಾಸಸಂ ಪ್ರಸನ್ನವಕ್ತ್ರಂ ರುಚಿರಸ್ಮಿತೇಕ್ಷಣಮ್ ॥ 62 ॥

ಮಹಾಮಣಿವ್ರಾತಕಿರೀಟಕುಂಡಲಪ್ರಭಾಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಸಹಸ್ರಕುಂತಲಮ್ ।
ಪ್ರಲಂಬಚಾರ್ವಷ್ಟಭುಜಂ ಸಕೌಸ್ತುಭಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಕ್ಷ್ಮಂ ವನಮಾಲಯಾ ವೃತಮ್ ॥ 63 ॥

ಸುನಂದನಂದಪ್ರಮುಖೈಶ್ಚ ಪಾರ್ಷದೈಶ್ಚಕ್ರಾದಿಭಿರ್ಮೂರ್ತಿಧರೈರ್ನಿಜಾಯುಧೈಃ ।
ಪುಷ್ಟ್ಯಾ ಶ್ರಿಯಾ ಕೀರ್ತ್ಯಜಯಾಖಿಲರ್ದ್ಧಿಭಿರ್ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣಂ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಾಂ ಪತಿಮ್ ॥ 64 ॥

ವವಂದ ಆತ್ಮಾನಮನಂತಮಚ್ಯುತೋ ಜಿಷ್ಣುಶ್ಚ ತದ್ದರ್ಶನಜಾತಸಾಧ್ವಸಃ ।
ಸ ಚಾಹ ಭೂಮಾ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಾಂ ಪ್ರಭುರ್ಬದ್ಧಾಂಜಲೀ ಸಸ್ಮಿತಪೂರ್ವಯಾ ಗಿರಾ ॥ 65 ॥

ದ್ವಿಜಾತ್ಮಜಾಸ್ತೇ ಯುವಯೋರ್ದಿದೃಕ್ಷುಣಾ ಮಯೋಪನೀತಾ ಭುವಿ ಧರ್ಮಗುಪ್ತಯೇ ।
ಕಲಾವತೀರ್ಣಾವವನೇರ್ಭರಾಸುರಾನ್ ಹತ್ವೇಹ ಭೂಯಸ್ತ್ವರಯೈತಿ ಮೇಽಂತಿಕಮ್ ॥ 66 ॥

ಪೂರ್ಣಕಾಮಾವಪಿ ಯುವಾಂ ನರನಾರಾಯಣಾವೃಷೀ । ಧರ್ಮಮಾಚರತಾಂ ಸ್ಥಿತ್ಯೈ ವೃಷಭೌ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಮ್ ॥

ಇತ್ಯಾದಿಷ್ಟೌ ಭಗವತಾ ತೌ ಕೃಷ್ಣೌ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಾ । ಓಮಿತ್ಯಾನಮ್ಯ ಭೂಮಾನಮಾದಾಯ ದ್ವಿಜದಾರಕಾನ್ ॥ 68 ॥

ನ್ಯವರ್ತತಾಂ ಸ್ವಕಂ ಧಾಮ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟೌ ಯಥಾಗತಮ್ ।
ವಿಪ್ರಾಯ ದದತುಃ ಪುತ್ರಾನ್ ಯಥಾರೂಪಂ ಯಥಾವಯಃ ॥ 69 ॥

ನಿಶಮ್ಯ ವೈಷ್ಣವಂ ಧಾಮ ಪಾರ್ಥಃ ಪರಮವಿಸ್ಮಿತಃ । ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಪೌರುಷಂ ಪುಂಸಾಂ ಮೇನೇ ಕೃಷ್ಣಾನುಕಂಪಿತಮ್ ॥ 70 ॥

ತಥಾ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಗೋವಿಂದೋ ಯಜ್ಞವಾಟಂ ಪುನಃ ಸ್ವಯಮ್ ।
ಪೂರ್ಣಂ ಪುರೋಹಿತೈರ್ವಿಪ್ರೈರ್ಋತ್ವಿಗ್ಭಿಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭೈಃ ॥ 71 ॥

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ತು ಚಲನೇ ದೀಕ್ಷಾಯಾಂ ಯ ಉದಾಹೃತಃ । ತಂ ಚಕಾರ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರನುಮೋದಿತಃ ॥

ಸಮಾಪ್ಯ ಯಜ್ಞಂ ವಿಧಿವತ್ತರ್ಪಯಿತ್ವಾರ್ಥಿನೋ ದ್ವಿಜಾನ್ । ಋತ್ವಿಗ್ಭ್ಯಃ ಪೂಜಯಿತ್ವಾನ್ಯಾನೃಷೀಂಶ್ಚ ಕುರುಸತ್ತಮ ॥ 73 ॥

ಯಮುನಾಯಾಂ ಮಹಾನದ್ಯಾಂ ಕೃತ್ವಾವಭೃಥಮಜ್ಜನಮ್। ವಿಜಹಾರ ಯಥಾಕಾಮಂ ಮಹರ್ಷಿಭಿರ್ಯದೂತ್ತಮಃ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಏಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಉದ್ವಾಪನಸ್ನಾನಹೇತೋರ್ಯಮುನಾತೀರಮಾಗತಮ್ । ಶ್ರುತ್ವಾತೂರ್ಣಂ ಕಲಿಂಗೇಶೋ ದಂತವಕ್ತ್ರಃ ಸಹಾನುಜಃ ॥ 1 ॥
ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಯುಕ್ತೋ ಗಜಾನೀಕಸಮನ್ವಿತಃ । ಗಚ್ಛಂತಂ ದ್ವಾರಕಾಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಪಥಿ ರೋದ್ಧುಂ ಸಮಾಯಯೌ ॥
ಸೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಪಥಿ ಗಚ್ಛಂತಂ ವೃತಂ ಯದುಕುಮಾರಕೈಃ । ಕಾಂತಾಷೋಡಶಸಾಹಸ್ರಶಿಬಿಕಾಪರಿವಾರಿತಮ್ ॥ 3 ॥
ರಾಜಸಂಘಾನುಗಚ್ಛಂತಂ ಮಹರ್ಷಿಗಣಸೇವಿತಮ್ । ಋತ್ವಿಕ್ಪುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ಸಮನ್ವಿತಮ್ ॥ 4 ॥
ದಂತವಕ್ತ್ರೋಽರುಣನ್ಮೂಢೋ ಮೃಗೇಂದ್ರಂ ಜಂಬುಕೋ ಯಥಾ । ರುಕ್ಮಿಣಃ ಶಿಶುಪಾಲಸ್ಯ ಪೌಂಡ್ರಕಸ್ಯ ಚ ದುರ್ಮತೇಃ ॥

ಪರಲೋಕಗತಾನಾಂ ಚ ಕುರ್ವನ್ ಪಾರೋಕ್ಷ್ಯಸೌಹೃದಮ್ ।
ಪದಾತಿಃ ಪಥಿ ಸಂರೋದ್ಧುಂ ಗದಾಪಾಣಿಃ ಪ್ರಕಂಪಯನ್ ॥ 6 ॥

ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಮಹೀಂ ಮಹಾರಾಜ ಮಹಾಸತ್ತ್ವೋ ವ್ಯದೃಶ್ಯತ । ತಂ ತಥಾ ಯಾಂತಮಾಲೋಕ್ಯ ಗದಾಮಾದಾಯ ಸತ್ವರಃ ॥
ಅವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥಾತ್ಕೃಷ್ಣಃ ಸಿಂಧುಂ ವೇಲೇವ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ । ಗದಾಮುದ್ಯಮ್ಯ ಕಾಲಿಂಗೋ ಮುಕುಂದಂ ಪ್ರಾಹ ದುರ್ಮದಃ ॥
ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಭವಾನದ್ಯ ಮಮ ದೃಷ್ಟಿಪಥಂ ಗತಃ । ತ್ವಾಮದ್ಯ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧೇನ ಹನಿಷ್ಯಾಮ್ಯವಿಲಂಬಿತಮ್ ॥ 9 ॥
ತ್ವಂ ಮಾತುಲೇಯೋ ನಃ ಕೃಷ್ಣ ಮಿತ್ರಧ್ರುಕ್ ಪಾರದಾರಿಕಃ । ವಿಶ್ವಾಸಘಾತೀ ಬಂಧುಘ್ನಃ ಸತತಂ ಕಲಹಪ್ರಿಯಃ ॥ 10 ॥
ಪೌಂಡ್ರಕಂ ಮಾತುಲೇಯಂ ಮೇ ಸಂಖ್ಯೇ ಸೂದಿತವಾನಸಿ । ರುಕ್ಮೀ ಚ ಶಿಶುಪಾಲಶ್ಚ ಭ್ರಾತರೌ ಮೇ ತ್ವಯಾ ಹತೌ ॥
ಅತಸ್ತ್ವಾಂ ಗದಯಾ ಮಂದ ಹನಿಷ್ಯೇ ವಜ್ರಕಲ್ಪಯಾ । ತೇನಾನೃಣ್ಯಮುಪೈಮ್ಯಜ್ಞ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಮಿತ್ರವತ್ಸಲಃ ॥ 12 ॥

ಬಂಧುರೂಪಮರಿಂ ಹತ್ವಾ ವ್ಯಾಧಿಂ ದೇಹಚರಂ ಯಥಾ ।
ಇತಿ ಲೋಕಪ್ರವಾದೋಽಸ್ತಿ ತೇನ ದೋಷೋಽಪಿ ನಾಸ್ತಿ ಮೇ ॥ 13 ॥

ಏವಂ ರುಕ್ಷೈಶ್ಚ ವಚನೈಃ ಕೃಷ್ಣಂ ತೋತ್ತ್ರೈರಿವ ದ್ವಿಪಮ್ । ಗದಯಾಽತಾಡಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ಸಿಂಹವದ್ವ್ಯನದಚ್ಚ ಸಃ ॥ 14 ॥
ಗದಯಾಭಿಹತೋಽಪ್ಯಾಜೌ ನ ಚಚಾಲ ಯದೂತ್ತಮಃ । ಗದಯಾ ವ್ಯಹನದ್ದುರ್ಗ್ವ್ಯಾ ಕೌಮೋದಕ್ಯಾ ಸ್ತನಾಂತರೇ ॥
ಗಾಢನಿರ್ಭಿನ್ನಹೃದಯ ಉದ್ವಮನ್ ರುಧಿರಂ ಮುಖಾತ್ । ಪ್ರಸಾರ್ಯ ಕೇಶಬಾಹ್ವಂಘ್ರಿಗತಾಸುರ್ವ್ಯಪತದ್ಭುವಿ ॥ 16 ॥
ತತಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮತರಂ ಜ್ಯೋತಿಃ ಕೃಷ್ಣಮಾವಿಶದದ್ಭುತಮ್ । ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಯಥಾ ಚೈದ್ಯಸ್ಯ ಸಂಗರೇ ॥ 17 ॥
ಭ್ರಾತರಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಂತವಕ್ತ್ರಂ ವಿದೂರಥಃ । ಮೂರ್ಛಿತೋ ಭ್ರಾತೃಶೋಕೇನಾಪ್ಯಸಿಚರ್ಮ ಸಮಾದದೇ ॥ 18 ॥

ಸೋಽವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥಾತ್ತೂರ್ಣಂ ವಿಧುನ್ವನ್ ಖಡ್ಗಮುತ್ತಮಮ್ ।
ಅಭಿದುದ್ರಾವ ಗೋವಿಂದಂ ಪದ್ಭ್ಯಾಮುರ್ವೀಂ ಪ್ರಕಂಪಯನ್ ॥ 19 ॥

ತಸ್ಯ ಬಾಣೇನ ಚಿಚ್ಛೇದ ಖಡ್ಗಂ ಯಾದವನಂದನಃ । ತತೋ ಜಗ್ರಾಹ ನಿಶಿತಾಂ ಶಕ್ತಿಂ ಘೋರಾಂ ವಿದೂರಥಃ ॥ 20 ॥
ತಯಾ ಪ್ರಹರ್ತುಂ ಗೋವಿಂದಮಭಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸಂಗರೇ । ಕ್ಷಣೇನಾಭಿಸಸಾರಾಜ್ಞಶ್ಚಾಪಮುಕ್ತೋ ಯಥಾ ಶರಃ ॥ 21 ॥
ತಸ್ಯ ಚಾಪತತಃ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚಕ್ರೇಣ ಕ್ಷುರನೇಮಿನಾ । ಶಿರೋ ಜಹಾರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಕಿರೀಟಂ ಸಕುಂಡಲಮ್ ॥ 22 ॥
ಏವಂ ನಿಹತ್ಯ ಸಮರೇ ದಂತವಕ್ತ್ರವಿದೂರಥೌ । ಕಾಲಯಾಮಾಸ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಜಗೃಹೇ ವಾರಣಾದಿಕಮ್ ॥ 23 ॥
ಭೂಯಃ ಪುಷ್ಪರಥಂ ದಿವ್ಯಮಾರುಹ್ಯ ಸಮಲಂಕೃತಮ್ । ಸಹಿತಃ ಸಾತ್ವತಗಣೈರೀಡಿತಃ ಸುರಮಾನವೈಃ ॥ 24 ॥
ಮುನಿಭಿಃ ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವೈರ್ವಿದ್ಯಾಧರಮಹೋರಗೈಃ । ಅಪ್ಸರೋಭಿಃ ಪಿತೃಗಣೈರ್ಯಥಾ ಕಿನ್ನರಚಾರಣೈಃ ॥ 25 ॥
ಉಪಗೀಯಮಾನವಿಜಯಃ ಕುಸುಮೈರಭಿವರ್ಷಿತಃ । ವೃತಶ್ಚ ವೃಷ್ಣಿಪ್ರವರೈರ್ವಿವೇಶಾಲಂಕೃತಂ ಪುರಮ್ ॥ 26 ॥

ಏವಂ ಯೋಗೇಶ್ವರಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಭಗವಾನ್ ದೇವಕೀಸುತಃ । ಈಯತೇ ಪಶುದೃಷ್ಟೀನಾಂ ಜೀಯತೇ ಜಯತೀತಿ ಸಃ ॥ 27 ॥

ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣ್ಯುದಾರಾಣಿ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಸ್ಯ ಭಾರತ । ಶಕ್ಯಂತೇ ಕಥಿತುಂ ನೈವ ವರ್ಷಾಣಾಮಯುತೈರಪಿ ॥ 28 ॥

ಏವಮಾರಭ್ಯ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಾಃ ಪೂತನಾಯಾಃ ಪರಂತಪ । ಭೂಭಾರಭೂತಾನಸುರಾನ್ ಜಘಾನ ಮಧುಸೂದನಃ ॥ 29 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ಏಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವಿಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಸುಖಂ ಸ್ವಪುರ್ಯಾಂ ನ್ಯವಸದ್ ದ್ವಾರಕಾಯಾಂ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಃ । ಸರ್ವಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಾಯಾಂ ಜುಷ್ಟಾಯಾಂ ವೃಷ್ಣಿಪುಂಗವೈಃ ॥

ಸ್ತ್ರೀಭಿಶ್ಚೋತ್ತಮವೇಷಾಭಿರ್ನವಯೌವನಕಾಂತಿಭಿಃ । ಕಂದುಕೈರ್ಹರ್ಮ್ಯಸೌಧೇಷು ಕ್ರೀಡಂತೀಭಿಸ್ತಡಿದ್ದ್ಯುಭಿಃ ॥ 2 ॥

ನಿತ್ಯಂ ಸಂಕುಲಮಾರ್ಗಾಯಾಂ ಮದಚ್ಯುದ್ಭಿರ್ಮತಂಗಜೈಃ । ಸ್ವಲಂಕೃತೈರ್ಭಟೈರಶ್ವೈ ರಥೈಶ್ಚ ಕನಕೋಜ್ಜ್ವಲೈಃ ॥ 3 ॥

ಉದ್ಯಾನೋಪವನಾಢ್ಯಾಯಾಂ ಪುಷ್ಪಿತದ್ರುಮರಾಜಿಷು । ನಿರ್ವಿಶದ್ಭೃಂಗವಿಹಗೈರ್ನಾದಿತಾಯಾಂ ಸಮಂತತಃ ॥ 4 ॥

ರೇಮೇ ಷೋಡಶಸಾಹಸ್ರಪತ್ನೀನಾಮೇಕವಲ್ಲಭಃ । ತಾವಂತಿ ಬಿಭ್ರದ್ರೂಪಾಣಿ ತದ್ಗೃಹೇಷು ಮಹರ್ಧಿಷು ॥ 5 ॥

ಪ್ರೋತ್ಫುಲ್ಲೋತ್ಪಲಕಹ್ಲಾರಕುಮುದಾಂಭೋಜರೇಣುಭಿಃ । ವಾಸಿತಾಮಲತೋಯೇಷು ಕೂಜದ್ದ್ವಿಜಕುಲಾದಿಭಿಃ ॥ 6 ॥

ವಿಜಹಾರ ವಿಗಾಹ್ಯಾಂಭೋ ಹ್ರದಿನೀಷು ಮಹೋದಯಃ ಕುಚಕುಂಕುಮಲಿಪ್ತಾಂಗಃ ಪರಿರಬ್ಧಃ ಸ್ವಯೋಷಿತಾಮ್ ॥ 7 ॥

ಉಪಗೀಯಮಾನೋ ಗಂಧರ್ವೈರ್ಮೃದಂಗಪಣವಾನಕಾನ್ ।
ವಾದಯದ್ಭಿರ್ಮುದಾ ವೀಣಾಃ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ ॥ 8 ॥

ಸೇವ್ಯಮಾನೋಽಚ್ಯುತಸ್ತಾಭಿರ್ಹಸಂತೀಭಿಶ್ಚ ರೇಚಕೈಃ । ಪ್ರತಿಷಿಂಚನ್ ವಿಚಿಕ್ರೀಡೇ ಮುಖರಃ ಶಕ್ತಿಭಿಃ ಸ್ವಯಮ್ ॥ 9 ॥

ತಾಃ ಕ್ಲಿನ್ನವಸ್ತ್ರವಿವೃತೋರುಕುಚಪ್ರದೇಶಾಃ ಸಿಂಚಂತ್ಯ ಉದ್ಧೃತಬೃಹತ್ಕಬರಪ್ರಸೂನಾಃ ।
ಕಾಂತಸ್ಯ ಚೇತನಜಿಹೀರ್ಷತಯೋಪಗುಹ್ಯ ಜಾತಸ್ಮರೋತ್ಸ್ಮಯಲಸದ್ವದನಾ ವಿರೇಜುಃ ॥ 10 ॥

ಕೃಷ್ಣಸ್ತು ತತ್ಸ್ತನವಿಷಜ್ಜಿತಕುಂಕುಮಸ್ರಕ್ಕ್ರೀಡಾಭಿಸಂಗತಸಕುಂತಲಕುಂದಗಂಧಃ ।
ಸಿಂಚನ್ಮುಹುರ್ಯುವತಿಭಿಃ ಪರಿಷಿಚ್ಯಮಾನೋ ರೇಮೇ ಕರೇಣುಭಿರಿವೇಭಪತಿಃ ಪರೀತಃ ॥ 11 ॥

ಗೃಹೇಷು ತಾಸಾಮನಿವಾರ್ಯ ಈಶ್ವರೋ ನಿರಸ್ತಸಾಮ್ಯಾತಿಶಯೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ।
ರೇಮೇ ರಮಾಭಿರ್ನಿಜಸೌಖ್ಯಸಂಪ್ಲುತೋ ಯಥೇತರೋ ಗಾರ್ಹಕಮೇಧಿಕಾಂಶ್ಚರನ್ ॥ 12 ॥

ಇತ್ಥಂ ರಮಾಪತಿಮವಾಪ್ಯ ಪತಿಂ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋಽಪಿ ಪದವೀಂ ನ ವಿದುರ್ಯದೀಯಾಮ್ ।
ಭೇಜುರ್ಮುದಾಽವಿರತಮೇಧಿತಯಾನುರಾಗಹಾಸಾವಲೋಕನವಸಂಗಮಲಜ್ಜಯೈವ ॥ 13 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ದ್ವ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತ್ರ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಶುಕ ಉವಾಚ

ಏವಂ ವೇದೋದಿತಂ ಧರ್ಮಮನುತಿಷ್ಠನ್ ಸತಾಂ ಗತಿಃ ।

ಗೃಹೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಾನಾಂ ಮುಹುಶ್ಚಾದರ್ಶಯನ್ ಪದಮ್ ॥ 1 ॥

ಏವಂ ಶಾಸತಿ ಭೂಚಕ್ರಂ ಚಕ್ರಪಾಣೌ ಜನಾರ್ದನೇ । ದ್ವಾರಕಾ ವೃಷ್ಣಿನಿಲಯಾ ಯೋಜನದ್ವಾದಶಾಯತಾ ॥ 2 ॥

ಮುನಿಭಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚೈವ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಶ್ಚಾಪಿ ಬಂದಿಭಿಃ । ಆಸೀತ್ಪೂರ್ಣಾ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಸತತಂ ಸಮಲಂಕೃತಾ ॥ 3 ॥

ಪಿಂಡಾರಕಾತ್ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಾಚ್ಛಾಲಗ್ರಾಮಾಚ್ಚ ಪುಷ್ಕರಾತ್ । ವಾರಾಣಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಯಾಗಾಚ್ಚ ವೇಂಕಟಾಚ್ಛ್ರೀಗಿರೇರಪಿ ॥ 4 ॥

ಸ್ಥಾನಂ ದೂರಾಚ್ಚ ಗೋಕರ್ಣಾಚ್ಚಂದ್ರತೀರ್ಥಾಚ್ಚ ಶೋಭನಾತ್ । ಸಹ್ಯಾದ್ರೇಶ್ಚ ಭೃಗುಕ್ಷೇತ್ರಾತ್ಕುಮಾರನಿಲಯಾದಪಿ ॥

ಗೋದಾವರೀತಟಾತ್ಪುಣ್ಯಾನ್ನರ್ಮದಾನಿಕಟಾದಪಿ । ಶೂರ್ಪಾರಕಾರಾತ್ಪ್ರಭಾಸಾಚ್ಚ ಪುಣ್ಯಾದ್ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಾತ್ ॥ 6 ॥

ಪಾವನಾನ್ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮದುರ್ಗಾಚ್ಚ ದುರ್ಗಮಾತ್ ।

ಆಯಯುರ್ಮುನಯಃ ಶಾಂತಾ ನಿತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣಾಃ ॥ 7 ॥

ಅಬ್ಭಕ್ಷವಾಯುಭಕ್ಷಾಶ್ಚ ನಿರಾಹಾರಾ ದೃಢವ್ರತಾಃ । ವಲ್ಕಲಾಜಿನಸಂವೀತಾ ಜಟಿನಶ್ಚಾಪಿ ಮುಂಡಿನಃ ॥ 8 ॥

ತ್ರಿಕಾಲಸ್ನಾಯಿನಶ್ಚೈವ ಮೌನವ್ರತಪರಾಯಣಾಃ । ವೇದಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತಾಃ ಸ್ತುತಿಸ್ತೋತ್ರಪರಾಯಣಾಃ ॥ 9 ॥

ಧ್ಯಾನೈಕತಾನಮನಸಃ ಸಮಾಧೌ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಾಃ । ತ್ವಗಸ್ಥಿಮಾತ್ರಾವಯವಾಃ ಶಿರಾಧಮನಿಸಂತತಾಃ ॥ 10 ॥

ಆಗತ್ಯ ಮುನಯೋ ರಾಜನ್ ಸರ್ವತಃ ಶಾಂತಚೇತಸಃ । ಉಪಾಸತ ಮಹಾರಾಜ ನಿತ್ಯಂ ತತ್ತ್ವೈಕಚಿಂತಕಾಃ ॥ 11 ॥

ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಶ್ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ತಪೋಧನೈಃ । ಸೂತೈಶ್ಚ ಮಾಗಧೈಶ್ಚೈವ ಶ್ಲೋಕಸ್ತುತಿಪರಾಯಣೈಃ ॥ 12 ॥

ಪೂರ್ಣಮಂಗಲಘೋಷೈಶ್ಚ ವಾದಿತ್ರಾಣಾಂ ಚ ನಿಃಸ್ವನೈಃ । ನಿರ್ಘುಷ್ಟಾ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷೈಶ್ಚ ದ್ವಾರಕಾ ಕುರುನಂದನ ॥ 13 ॥

ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಾಮಪಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಚಾಘಹಾರಿಣಾಮ್ । ದೇವದೇವಸ್ಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಾದಗ್ರಣ್ಯಾ ಚ ಬಭೂವ ಸಾ ॥

ಆಸ್ಥಿತಸ್ಯ ಪರಂ ಧರ್ಮಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ । ಆಸನ್ ಷೋಡಶಸಾಹಸ್ರಮಹಿಷ್ಯಸ್ತು ಶತಾಧಿಕಾಃ ॥ 15 ॥

ತಾಸಾಂ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಭೂತಾನಾಮಷ್ಟೌ ಯಾಃ ಪ್ರಾಗುದಾಹೃತಾಃ । ರುಕ್ಮಿಣೀ ಪ್ರಮುಖಾ ರಾಜಂಸ್ತತ್ಪುತ್ರಾಶ್ಚಾನುಪೂರ್ವಶಃ ॥

ಏಕೈಕಸ್ಯಾಂ ದಶ ದಶ ಕೃಷ್ಣೋಽಜೀಜನದಾತ್ಮಜಾನ್ । ಯಾವಂತ್ಯ ಆತ್ಮನೋ ಭಾರ್ಯಾಸ್ತ್ವಮೋಘಗತಿರೀಶ್ವರಃ ॥ 17 ॥

ತೇಷಾಮುದ್ದಾಮವೀರ್ಯಾಣಾಮಷ್ಟಾದಶ ಮಹಾರಥಾಃ । ಆಸನ್ನುದಾರಯಶಸಸ್ತೇಷಾಂ ನಾಮಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ॥ 18 ॥

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚಾರುದೇಷ್ಣಶ್ಚ ದೀಪ್ತಿಮಾನ್ ಭಾನುರೇವ ಚ ।

ಸಾಂಬೋ ಮಿತ್ರೋ ಬೃಹದ್ಭಾನುರ್ಭಾನುವಿಂದೋ ವೃಕೋಽರುಣಃ ॥ 19 ॥

ಪುಷ್ಕರೋ ದೇವಬಾಹುಶ್ಚ ಚಕ್ರದೇವಃ ಸುನಂದನಃ । ಚಿತ್ರಭಾನುವರೂಥಶ್ಚ ಕವಿರ್ನ್ಯಗ್ರೋಧ ಏವ ಚ ॥ 20 ॥

ತ್ರಿವಕ್ರಾ ಯಾ ವಿಶೋಕಶ್ಚ ಪುತ್ರಃ ಕೃಷ್ಣಮನುವ್ರತಃ । ಆಸೀಚ್ಛಿಷ್ಯೋ ನಾರದಸ್ಯ ದದೌ ಚಿತ್ತಮಖಂಡಿತಮ್ ॥ 21 ॥

ಯೇನೋಕ್ತಂ ಸಾತ್ವತಂ ತಂತ್ರಂ ಯಜ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮೂರ್ತಿಮಾನ್ ಭವೇತ್ ।

ಯತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರದಾಶಾನಾಂ ಸಂಸ್ಕಾರೋ ವೈಷ್ಣವಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥ 22 ॥

ಏತೇಷಾಮಪಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ತನುಜಾನಾಂ ಮಧುದ್ವಿಷಃ । ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಆಸೀತ್ಪ್ರಥಮಃ ಪಿತೃವದ್ರುಕ್ಮಿಣೀಸುತಃ ॥ 23 ॥

ಸ ರುಕ್ಮಿಣೋ ದುಹಿತರಮುಪಯೇಮೇ ಮಹಾರಥಃ । ತಸ್ಯಾಂ ತತೋಽನಿರುದ್ಧೋಽಭೂನ್ನಾಗಾಯುತಬಲಾನ್ವಿತಃ ॥

ಸ ಚಾಪಿ ರುಕ್ಮಿಣಃ ಪೌತ್ರೀಂ ದೌಹಿತ್ರೀಂ ಜಗೃಹೇ ತತಃ । ವಜ್ರಸ್ತಸ್ಯಾಮಭೂದ್ಯಸ್ತು ಮೌಸಲಾದವಶೇಷಿತಃ ॥ 25 ॥

ಪ್ರತಿಬಾಹುರಭೂತ್ತಸ್ಮಾತ್ ಸುಬಾಹುಸ್ತಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಃ । ಸುಬಾಹೋರುಗ್ರಸೇನೋಽಭೂಚ್ಛತಸೇನಸ್ತು ತತ್ಸುತಃ ॥ 26 ॥

ನ ಹ್ಯೇತಸ್ಮಿನ್ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಅಧನಾ ಅಬಹುಪ್ರಜಾಃ । ಅಲ್ಪಾಯುಷೋಽಲ್ಪವೀರ್ಯಾಶ್ಚ ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಶ್ಚ ಜಜ್ಞಿರೇ ॥ 27 ॥

ಯದುವಂಶೇ ಪ್ರಸೂತಾನಾಂ ಪುಂಸಾಂ ವಿಖ್ಯಾತಕರ್ಮಣಾಮ್ । ಸಂಖ್ಯಾ ನ ಶಕ್ಯತೇ ಕರ್ತುಮಪಿ ವರ್ಷಾಯುತೈರ್ನೃಪ ॥

ತಿಸ್ರಃ ಕೋಟ್ಯಃ ಸಹಸ್ರಾಣಾಮಷ್ಟಾಶೀತಿಶತಾನಿ ಚ । ಆಸನ್ ಯದುಕುಮಾರಾಣಾಮಾಚಾರ್ಯಾ ಇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್ ॥

ಸಂಖ್ಯಾನಂ ಯಾದವಾನಾಂ ಕಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್ । ಯತ್ರಾಯುತಾನಾಮಯುತಂ ರಕ್ಷನ್ನಾಸ್ತೇ ಸ ಆಹುಕಃ ॥ 30 ॥

ದೇವಾಸುರಾಹವಹತಾ ಯೇ ದೈತೇಯಾಃ ಸುದಾರುಣಾಃ । ತೇ ಚೋತ್ಪನ್ನಾ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಪ್ರಜಾದೃಪ್ತಾ ಬಬಾಧಿರೇ ॥
ತನ್ನಿಗ್ರಹಾಯ ಹರಿಣಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ದೇವಾಯ ದೋಃ ಕುಲೇಽವತೀರ್ಣಾಃ ಕುಲಶತಂ ಯೇಷಾಮೇಕಾಧಿಕಂ ನೃಪ ॥
ತೇಷಾಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಭುತ್ವೇ ಚಾಭವದ್ಧರಿಃ । ಯೇ ಚಾನುವರ್ತಿನಸ್ತಸ್ಯ ವವೃಧುಃ ಸರ್ವಯಾದವಾಃ ॥ 33 ॥
ಶಯ್ಯಾಸನಾಟನಾಲಾಪಕ್ರೀಡಾಸ್ನಾನಾಶನಾದಿಷು । ನ ವಿದುಃ ಸಂತಮಾತ್ಮಾನಂ ವೃಷ್ಣಯಃ ಕೃಷ್ಣಚೇತಸಃ ॥ 34 ॥
ಈಜೇ ಕ್ರತುಭಿರಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವವೇದಾರ್ಥಸಂಗ್ರಹಮ್ । ಸ್ವಯೋಗಮಾಯಾರಚಿತೈಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ದ್ವಿಷಟ್ಸಮಾಃ ॥ 35 ॥
ಕೃಷ್ಣಗಾಧ್ಯಸಿತಾವಂತಿರಾಮಾಚಾರ್ಯೋದ್ದವೇಶ್ವರಃ । ದೀಕ್ಷಿತೋಽಗ್ರಣ್ಯಪತ್ನೀಭಿಃ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಸಹಾಗ್ರಣೀಃ ॥ 36 ॥

ತೀರ್ಥಂ ಚಕ್ರೇ ನೃಣಾಂ ಯೋ ಯದಜನಿ ಯದುಷು ಸ್ವಃಸರಿತ್ಪಾದಶೌಚಂ
ಷಡ್ಭಿಶ್ಚಾಪ್ತಂ ಸ್ವರೂಪಂ ಪರ ಉರಸಿ ರಮಾ ಸರ್ವದಾ ಯಸ್ಯ ಚಾಸ್ತೇ ।
ಯಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂ ಚ ಪ್ರಮಾಣಂ ಯದನು ಚ ಸದಸದ್ವ್ಯಕ್ತಯೋ ಯತ್ರ ಧರ್ಮಾಃ
ಕೃಷ್ಣಸ್ಯೈತನ್ನ ಚಿತ್ರಂ ಕ್ಷಿತಿಭರಹರಣಂ ಕಾಲಚಕ್ರಾಯುಧಸ್ಯ ॥ 37 ॥

ಜಯತಿ ಜನನಿವಾಸೋ ದೇವಕೀಜನ್ಮವಾದೋ
ನಿಯಮಕೃತಪದಾಬ್ಜೈರ್ದಸ್ಯುಪೀಡಾಂ ಸ್ವದೋರ್ಭಿಃ ।
ಮುದಮುಭಯದೃಶೀನಾಂ ಶ್ರೀನಿಕೇತಾತ್ಮಮೂರ್ತ್ಯಾ
ಸ್ಮರವಪುರಬಲಾನಾಂ ಸ್ನಿಗ್ಧಹಾಸೇಕ್ಷಯಾ ಚ ॥ 38 ॥

ಯೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಜಗದಾದಿಮಧ್ಯನಿಧನೋ ಯೋಽವ್ಯಕ್ತಜೀವೇಶ್ವರೋ
ಯಃ ಸೃಷ್ಟ್ವೇದಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟ ಋಷಿಣಾ ಚಕ್ರೇ ಪುನಃ ಸಂಹಿತಾಮ್ ।
ಯಂ ಸಂಪದ್ಯ ಜಹಾತ್ಯಜಾಮನುಶಯೀ ಸುಪ್ತಃ ಕುಲಾಯಂ ಯಥಾ
ತಂ ಕೈವಲ್ಯನಿರಸ್ತಯೋನಿಮಭಯಂ ಧ್ಯಾಯೇದಜಸ್ರಂ ಹರಿಮ್ ॥ 39 ॥

ಇತ್ಥಂ ಪರಸ್ಯ ನಿಜಧರ್ಮರಿರಕ್ಷಯಾತ್ತಲೀಲಾತನೋಸ್ತದನುರೂಪವಿಡಂಬನಾನಿ ।
ಕರ್ಮಾಣಿ ಕರ್ಮಕಷಣಾನಿ ಯದೂತ್ತಮಸ್ಯ ಗಾಯೇದಮುಷ್ಯ ಪದಯೋರನುವೃತ್ತಿಮಿಚ್ಛನ್ ॥ 40 ॥
ಮರ್ತ್ಯಸ್ತಯಾನುಸವಮೇಧಿತಯಾನುವೃತ್ತ್ಯಾ ಶ್ರೀಮತ್ಕಥಾಶ್ರವಣಕೀರ್ತನಚಿಂತಯೈತಿ ।
ತದ್ಧಾಮ ದುಷ್ಕರಕೃತಂ ಜನತಾಪವರ್ಗಂ ಗ್ರಾಮಾದ್ವನಂ ಕ್ಷಿತಿಭುಜೋಽಪಿ ಯಯುರ್ಯದರ್ಥೇ ॥ 41 ॥

ಸೂತ ಉವಾಚ

ಯ ಇದಮನುಶೃಣೋತಿ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಾ ಮುರಾರೇಶ್ಚರಿತಮಮೃತಕೀರ್ತೇರ್ವರ್ಣಿತಂ ವ್ಯಾಸಪುತ್ರೈಃ ।
ಜಗದಘಭಿದಲಂ ತದ್ಭಕ್ತಕರ್ಣಾವತಂಸಂ ಭಗವತಿ ಕೃತಚಿತ್ತೋ ಯಾತಿ ತತ್ಕ್ಷೇಮಧಾಮ ॥ 42 ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ತ್ರ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಃ ಸಂಪೂರ್ಣಃ